



25.09.2019

Kokousaika 25.09.2019 18:00 - 23:27

Kokouspaikka Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Läsnä

Jäsenet

Kivekäs, Otso
Bogomoloff, Harry

Arhinmäki, Paavo

Pakarinen, Pia
Sevander, Tomi
Sinnemäki, Anni
Vesikansa, Sanna
Alametsä, Alviina
Apter, Ted
Arajärvi, Pentti
Aro, Katju
Asko-Seljavaara, Sirpa
Biaudet, Eva
Borgarsdottir Sandelin, Silja
Diarra, Fatim
Ebeling, Mika
Finne-Elonen, Laura
Hakola, Juha
Halla-aho, Jussi
Harkimo, Joel
Heinäluoma, Eveliina
Hernberg, Kaisa
Holopainen, Mari
Hussein, Abdirahim Husu
Jalovaara, Ville
Juva, Kati
Järvinen, Jukka
Kaleva, Atte
Karhuvaara, Arja
Kari, Emma
Koivulaakso, Dan
Kolbe, Laura
Kopra, Pia

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 1. varapuheen-
johtaja
kaupunginvaltuuston 2. varapuheen-
johtaja
poistui 19:54, poissa: 262 - 293 §
apulaispormestari
apulaispormestarin sijainen
apulaispormestari
apulaispormestari

poistui 19:54, poissa: 261 - 293 §

saapui 18:48, poissa: 250 - 259 §



25.09.2019

Korkkula, Vesa	
Koskinen, Kauko	
Koulumies, Terhi	
Laaksonen, Heimo	
Malin, Petra	
Meri, Otto	
Moisio, Elina	
Mutttilainen, Sami	
Månsson, Björn	
Niinistö, Jussi	poistui 21:53, poissa: 285 - 293 §
Niskanen, Dani	
Nygård, Mia	
Oskala, Hannu	
Pajunen, Jenni	
Parpala, Matti	
Pelkonen, Jaana	poistui 19:54, poissa: 261 - 293 §
Peltokorpi, Terhi	
Pennanen, Petrus	
Rantala, Marcus	saapui 20:24, poissa: 250 - 261 §
Rautava, Risto	
Rydman, Wille	
Said Ahmed, Suldaan	
Silvo, Satu	
Soininvaara, Osmo	
Stranius, Leo	
Taipale, Ilkka	
Terho, Sampo	poistui 19:03, poissa: 261 - 293 §
Urho, Ulla-Marja	
Vanhanen, Reetta	
Vepsä, Sinikka	
Vuorjoki, Anna	
Yanar, Ozan	
Alanen, Outi	varajäsen
Anttila, Maija	varajäsen
Gurhan, Deek	varajäsen
	saapui 19:54, poissa: 250 - 260 §
Haglund, Mia	varajäsen
Hagman, Sandra	varajäsen
	poistui 21:08, poissa: 273 - 293 §
Harms-Aalto, Martina	varajäsen
	poistui 20:24, poissa: 262 - 293 §
Hillman, Perttu	varajäsen
Hursti, Rene	varajäsen
	saapui 19:54, poissa: 250 - 260 §
Hyttinen, Nuutti	varajäsen



25.09.2019

Klemetti, Tapio	varajäsen
Laine, Anna	varajäsen
Lovén, Jape	varajäsen
Niiranen, Matti	varajäsen saapui 19:54, poissa: 250 - 260 §
Niskanen, Aleksi	varajäsen saapui 21:54, poissa: 250 - 284 §
Paavolainen, Sara	varajäsen
Pajula, Matias	varajäsen
Pasanen, Amanda	varajäsen
Rantanen, Tuomas	varajäsen
Rissanen, Laura	varajäsen
Sivonen, Sameli	varajäsen
Strandén, Juhani	varajäsen saapui 19:54, poissa: 250 - 260 §
Särelä, Mikko	varajäsen saapui 18:09, poissa: 250 - 252 §
Taipale, Kaarin	varajäsen
Turkkila, Matias	varajäsen
Venemies, Mauri	varajäsen

Muut

Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aho, Mikko	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Laitio, Tommi	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Pohjolainen, Liisa	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Gros, Nina	henkilöstöjohtaja
Saxholm, Tuula	rahoitusjohtaja
Summanen, Juha	hallintojohtaja
Rope, Jenni	kaupunginlakimies
Peltonen, Antti	hallintopäällikkö
Hyttinen, Hannu	johtava kaupunginsihteeri
Menna, Lauri	johtava asiantuntija
Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
Villeneuve, Anna	kaupunginsihteeri
Hannus, Hanna	erityisavustaja
Isbom, Hanna	erityisavustaja
Laine, Hanna	erityisavustaja
Sairanen, Heikki	erityisavustaja
Seppänen, Pirre	erityisavustaja
Djupsjö, Stefan	ylikielenkääntäjä



25.09.2019

	Schroderus, Jenny Hopeakunnas, Maisa Katajamäki, Paula Cresswell, Jenita Jänönen, Jukka	kielenkääntäjä viestintäasiantuntija viestintäasiantuntija viestintäpäällikkö viestintäasiantuntija
Puheenjohtaja	Otso Kivekäs Harry Bogomoloff	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja 250 - 262 §, 285 - 293 § kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja 263 - 284 §
Pöytäkirjanpitäjä	Lauri Menna Antti Peltonen Hannu Hyttinen	johtava asiantuntija 250 - 259 §, 261 - 269 §, 287 - 293 § hallintopäällikkö 260 §, 284 - 286 § johtava kaupunginsihteeri 270 - 283 §



25.09.2019

Tid 25.09.2019 18:00 - 23:27

Plats Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

Närvarande

Ledamöter

Kivekäs, Otso	stadsfullmäktiges ordförande
Bogomoloff, Harry	stadsfullmäktiges I vice ordförande
Arhinmäki, Paavo	stadsfullmäktiges II vice ordförande
	avlägsnade sig 19:54, frånvarande: 262 - 293 §
Pakarinen, Pia	biträdande borgmästare
Sevander, Tomi	ställföreträdande biträdande borgmästare
Sinnemäki, Anni	biträdande borgmästare
Vesikansa, Sanna	biträdande borgmästare
Alametsä, Alviina	
Apter, Ted	
Arajärvi, Pentti	
Aro, Katju	
Asko-Seljavaara, Sirpa	
Biaudet, Eva	
Borgarsdottir Sandelin, Silja	
Diarra, Fatim	
Ebeling, Mika	
Finne-Elonen, Laura	
Hakola, Juha	
Halla-aho, Jussi	
Harkimo, Joel	
Heinäluoma, Eveliina	
Hernberg, Kaisa	
Holopainen, Mari	
Hussein, Abdirahim Husu	
Jalovaara, Ville	
Juva, Kati	
Järvinen, Jukka	avlägsnade sig 19:54, frånvarande: 261 - 293 §
Kaleva, Atte	
Karhuvaara, Arja	
Kari, Emma	
Koivulaakso, Dan	anlände 18:48, frånvarande: 250 - 259 §



25.09.2019

Kolbe, Laura	
Kopra, Pia	
Korkkula, Vesa	
Koskinen, Kauko	
Koulumies, Terhi	
Laaksonen, Heimo	
Malin, Petra	
Meri, Otto	
Moisio, Elina	
Mutttilainen, Sami	
Månsson, Björn	
Niinistö, Jussi	avlägsnade sig 21:53, frånvarande: 285 - 293 §
Niskanen, Dani	
Nygård, Mia	
Oskala, Hannu	
Pajunen, Jenni	
Parpala, Matti	
Pelkonen, Jaana	avlägsnade sig 19:54, frånvarande: 261 - 293 §
Peltokorpi, Terhi	
Pennanen, Petrus	
Rantala, Marcus	anlände 20:24, frånvarande: 250 - 261 §
Rautava, Risto	
Rydman, Wille	
Said Ahmed, Suldaan	
Silvo, Satu	
Soininvaara, Osmo	
Stranius, Leo	
Taipale, Ilkka	
Terho, Sampo	avlägsnade sig 19:03, frånvarande: 261 - 293 §
Urho, Ulla-Marja	
Vanhanen, Reetta	
Vepsä, Sinikka	
Vuorjoki, Anna	
Yanar, Ozan	
Alanen, Outi	ersättare
Anttila, Maija	ersättare
Gurhan, Deek	ersättare
	anlände 19:54, frånvarande: 250 - 260 §
Haglund, Mia	ersättare
Hagman, Sandra	ersättare



25.09.2019

	avlägsnade sig 21:08, frånvarande: 273 - 293 § ersättare
Harms-Aalto, Martina	avlägsnade sig 20:24, frånvarande: 262 - 293 § ersättare
Hillman, Perttu	ersättare
Hursti, Rene	ersättare anlände 19:54, frånvarande: 250 - 260 §
Hyttinen, Nuutti	ersättare
Klemetti, Tapio	ersättare
Laine, Anna	ersättare
Lovén, Jape	ersättare
Niiranen, Matti	ersättare anlände 19:54, frånvarande: 250 - 260 §
Niskanen, Aleksi	ersättare anlände 21:54, frånvarande: 250 - 284 §
Paavolainen, Sara	ersättare
Pajula, Matias	ersättare
Pasanen, Amanda	ersättare
Rantanen, Tuomas	ersättare
Rissanen, Laura	ersättare
Sivonen, Sameli	ersättare
Strandén, Juhani	ersättare anlände 19:54, frånvarande: 250 - 260 §
Särelä, Mikko	ersättare anlände 18:09, frånvarande: 250 - 252 §
Taipale, Kaarin	ersättare
Turkkila, Matias	ersättare
Venemies, Mauri	ersättare
Övriga	
Sarvilinna, Sami	kanslichef
Aho, Mikko	sektorchef i stadsmiljösektorn
Jolkkonen, Juha	sektorchef i social- och hälsovårds- sektorn
Laitio, Tommi	sektorchef i kultur- och fritidssektorn
Pohjolainen, Liisa	sektorchef i fostrans- och utbild- ningssektorn
Kivelä, Liisa	kommunikationsdirektör
Saxholm, Tuula	finansdirektör



25.09.2019

Summanen, Juha	förvaltningsdirektör
Rope, Jenni	stadsjurist
Peltonen, Antti	förvaltningschef
Hyttinen, Hannu	ledande stadssekreterare
Menna, Lauri	ledande sakkunnig
Mickwitz, Leena	stadssekreterare
Villeneuve, Anna	stadssekreterare
Hannus, Hanna	specialmedarbetare
Isbom, Hanna	specialmedarbetare
Laine, Hanna	specialmedarbetare
Sairanen, Heikki	specialmedarbetare
Seppänen, Pirre	specialmedarbetare
Djupsjö, Stefan	övertranslator
Schroderus, Jenny	translator
Hopeakunnas, Maisa	kommunikationsspecialist
Katajamäki, Paula	kommunikationsspecialist
Cresswell, Jenita	kommunikationschef
Jänönen, Jukka	kommunikationsspecialist
Ordförande	
Otso Kivekäs	stadsfullmäktiges ordförande 250 - 262 §, 285 - 293 §
Harry Bogomoloff	stadsfullmäktiges I vice ordförande 263 - 284 §
Protokollförare	
Lauri Menna	ledande sakkunnig 250 - 259 §, 261 - 269 §, 287 - 293 §
Antti Peltonen	förvaltningschef 260 §, 284 - 286 §
Hannu Hyttinen	ledande stadssekreterare 270 - 283 §



25.09.2019

§	Asia	
250	Asia/1	Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus Namnupprop, laglighet och beslutsförhet
251	Asia/2	Pöytäkirjan tarkastajien valinta Val av protokolljusterare
252	Asia/3	Kaupunginvaltuuston kokousajat vuonna 2020 Stadsfullmäktiges sammanträden år 2020
253	Asia/4	Muutos kaupunginvaltuuston kokoonpanossa Ändring i stadsfullmäktiges sammansättning
254	Asia/5	Tarkastuslautakunnan varajäsenen valinta Val av ersättare i revisionsnämnden
255	Asia/6	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen valinta Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden
256	Asia/7	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston jäsenen ja varajäsenen sekä puheenjohtajan valinta Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden och av ledamot och ersättare i kultur- och fritidsnämndens kultur- och bibliotekssektion och ordförande för sektionen
257	Asia/8	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen valinta Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden
258	Asia/9	Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta Val av ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion
259	Asia/10	Sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen ja varajäsenen valinta Val av ledamot och ersättare i social- och hälsovårdsnämnden
260	Asia/11	Valtuutettu Atte Harjanteen aloite liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä Den av ledamoten Atte Harjanne väckta motionen om halvering av konsumtionen av kött- och mjölkprodukter till år 2025
261	Asia/12	Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite palvelussuhdeasuntojen lisäämiseksi Den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen om ökning av antalet personalbostäder
262	Asia/13	Valtuutettu Pentti Arajärven aloite Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimintapohjelman sosiaalisten vaikutusten arvioimiseksi



25.09.2019

-
- Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om bedömning av de sociala konsekvenserna av åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035
- 263 Asia/14 Valtuutettu Fatim Diarran aloite maahanmuuttajavanhempien kotoutumiskoulutuksen nopeuttamisesta yhteistyössä koulujen kanssa
Den av ledamoten Fatim Diarra väckta motionen om främjande av integrationsutbildningen för invandrarföräldrar i samråd med skolor
- 264 Asia/15 Valtuutettu Maria Ohisalon aloite työttömien työkyvyn ylläpitämisestä
Den av ledamoten Maria Ohisalo väckta motionen om upprätthållande av arbetsförmågan hos arbetslösa
- 265 Asia/16 Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite hakaristin ja muiden kansallissosialististen symbolien kieltämiseksi Helsingissä
Den av ledamoten Abdirahim Hussein väckta motionen om förbud mot hakkors och andra nationalsocialistiska symboler i Helsingfors
- 266 Asia/17 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite koulujen seksuaalikasvatuksen kehittämisestä
Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om utveckling av sexualfostran i skolorna
- 267 Asia/18 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite alueellisesta varhaiskasvatuspaikkatakuusta
Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om en dagvårdsplatsgaranti inom småbarnspedagogiken på områdesnivå
- 268 Asia/19 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite lähikouluperiaatteen laajentamisesta erityisluokkaopetukseen
Den av ledamoten Johanna Nuorteva väckta motionen om utvidgning av närskoleprincipen till specialklassundervisningen
- 269 Asia/20 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite auraulumen poiskuljetuksesta
Den av Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen om bortforsling av gatusnö
- 270 Asia/21 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite lumen mereen kippaamisen lopettamisesta
Den av ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara väckta motionen om upphörande med att dumpa snö i havet
- 271 Asia/22 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite asukkaille vaarallisen lumen vastaanottoaikan siirtämisestä Herttoniemestä
Den av ledamoten Tuula Haatainen väckta motionen om bortflyttning av en farlig snötipp från Herttonäs



25.09.2019

-
- | | | |
|-----|---------|--|
| 272 | Asia/23 | Valtuutettu Alviina Alametsän aloite esteettömyyden lisäämiseksi kaupungin kokoustiloissa induktiosilmukan avulla
Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om ökad tillgänglighet i stadens möteslokaler med hjälp av teleslinga |
| 273 | Asia/24 | Valtuutettu Osmo Soininvaaran aloite Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamisesta
Den av ledamoten Osmo Soininvaara väckta motionen om öppnande av den norra ingången på metrostationen Helsingfors universitet |
| 274 | Asia/25 | Valtuutettu Kati Juvan aloite rollaattorin kanssa liikkuvien maksuttomasta matkustamisesta HSL:n bussiliikenteessä
Den av ledamoten Kati Juva väckta motionen om avgiftsfria resor inom HRT:s busstrafik för dem som använder rollator |
| 275 | Asia/26 | Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattoreiden ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta joukkoliikenteessä
Den av ledamoten Eveliina Heinäluoma väckta motionen om jämlik behandling av rollatorer och barnvagnar i kollektivtrafiken |
| 276 | Asia/27 | Valtuutettu Pia Kopran aloite tekonurmikentästä Pukinmäen liikuntapuistoon
Den av ledamoten Pia Kopra väckta motionen om en konstgräsplan till Bocksbacka idrottspark |
| 277 | Asia/28 | Valtuutettu Fatim Diarran aloite Lapsiystävällinen kunta -mallista
Den av ledamoten Fatim Diarra väckta motionen om modellen En barnvänlig kommun |
| 278 | Asia/29 | Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite kaupungin liikuntatilojen maksuttomuudesta toisen asteen opiskelijoille
Den av ledamoten Johanna Sydänmaa väckta motionen om avgiftsfria gymnastiklokaler för studerande på andra stadiet |
| 279 | Asia/30 | Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite vuoden 1918 muistolaatatasta Hieta-niemen hautausmaalle
Den av ledamoten Sinikka Vepsä väckta motionen om en minnesplakett för 1918 på Sandudds begravningsplats |
| 280 | Asia/31 | Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite äänilevykokoelmasta keskusta-kirjasto Oodiin
Den av ledamoten Jussi Chydenius väckta motionen om en skivsamling på centrumbiblioteket Ode |
| 281 | Asia/32 | Valtuutettu Mia Nygårdin aloite poikien syrjäytymisen ehkäisemisestä
Den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen om förebyggande av utslagning hos pojkar |



25.09.2019

-
- | | | |
|-----|---------|--|
| 282 | Asia/33 | Valtuutettu Pentti Arajärven aloite romanien kansallispäivän viettämisestä kouluissa
Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om firande av romernas nationaldag i skolorna |
| 283 | Asia/34 | Valtuutettu Eva Biaudet'n aloite Helsingin liittymisestä kulttuuria, taidetta ja sosiaalisia aktiviteetteja edistävään Fair Saturday -kaupunkiverkostoon
Den av ledamoten Eva Biaudet väckta motionen om Helsingfors inträde i Fair Saturday-stadsnätverket för kultur, konst och sociala aktiviteter |
| 284 | Asia/35 | Valtuutettu Mari Holopaisen aloite kirjaston perustamisesta Kalasatamaan
Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om ett bibliotek till Fiskehamnen |
| 285 | Asia/36 | Valtuutettu Ozan Yanarin aloite lasten ja nuorten harrastamisen tukemisesta
Den av ledamoten Ozan Yanar m.fl. väckta motionen om stöd för barns och ungas hobbyer |
| 286 | Asia/37 | Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite lapsiperheiden liikuntamahdollisuuksista koulujen liikuntasaleissa
Den av ledamoten Paavo Arhinmäki väckta motionen om barnfamiljers möjligheter att sporta och motionera i skolornas gymnastiksal |
| 287 | Asia/38 | Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite vanhusten hoivasta
Den av Vänsterförbundets fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen om äldreomsorgen |
| 288 | Asia/39 | Perussuomalaisen valtuustoryhmän ryhmäaloite laittomasti maassa olevien palveluiden laajentamisen purkamisesta
Den av Sannfinländarnas fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen om avveckling av utvidgade tjänster för personer som olagligt vistas i landet |
| 289 | Asia/40 | Valtuutettu Mari Holopaisen aloite kotihoidossa olevien ikäihmisten aktivoinnista
Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om aktivering för seniorer i hemvård |
| 290 | Asia/41 | Valtuutettu Mari Rantasen aloite lasten sukuelinten silpomista ehkäisevästä toimintasuunnitelmasta
Den av ledamoten Mari Rantanen väckta motionen om en förebyggande verksamhetsplan mot stympning av barns könsorgan |



25.09.2019

291	Asia/42	Valtuutettu Seija Muurisen aloite Helsingin Seniorisäätiön käytössä olevien kiinteistöjen kehittämisestä Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om utveckling av fastigheterna i Seniorstiftelsens bruk
292	Asia/43	Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite moniammatillisen mielenterveys-työn lisäämisestä Den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen om ökat multiprofessionellt mentalvårdsarbete
293	Asia/44	Kokouksessa jätetyt aloitteet Motioner inlämnade vid sammanträdet



25.09.2019

Asia/1

§ 250

Nimenuoto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Kaupunginvaltuusto totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Nimenuoto ja estyneet

Puheenjohtaja totesi, että esteilmoituksen tämän kokouksen osalta ovat jättäneet läsnäololistassa mainitut valtuutetut ja heidän tilalleen on kutsuttu listasta ilmenevät varavaltuutetut.

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginvaltuuston kokous on kutsuttu koolle kuntalaissa ja hallintosäännössä edellytetyssä järjestyksessä. Toimitetun nimenuudon mukaan vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Edellä olevan perusteella puheenjohtaja totesi, että kokous on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Liitteet

1 Läsnäololista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja heidän tilalleen tulevat varavaltuutetut, toimittaa nimenuudon sekä toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



25.09.2019

Asia/2

§ 251

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Dani Niskanen ja Mika Ebeling sekä varalle valtuutetut Ozan Yanar ja Sinikka Vepsä.

Käsittely

Puheenjohtajan ehdotuksesta pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin yksimielisesti valtuutetut Dani Niskanen ja Mika Ebeling sekä varalle valtuutetut Ozan Yanar ja Sinikka Vepsä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi valtuutettua ja varatarkastajiksi kaksi valtuutettua.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



§ 252
Kaupunginvaltuuston kokousajat vuonna 2020

HEL 2019-008664 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti pitää kokouksensa vuonna 2020 seuraavasti:

nro	vko	päivä	klo	
1	3	15.1.2020	18	kyselytunti
2	5	29.1.2020	18	
3	7	12.2.2020	18	aloitekäsittely
4	9	26.2.2020	18	kyselytunti
5	11	11.3.2020	18	
6	13	25.3.2020	18	kyselytunti
7	15	8.4.2020	18	
8	17	22.4.2020	18	kyselytunti
9	19	6.5.2020	18	
10	22	27.5.2020	18	aloitekäsittely
11	24	10.6.2020	18	
12	25	17.6.2020	16	tilinpäätös
13	35	26.8.2020	18	
14	37	9.9.2020	18	
15	39	23.9.2020	18	kyselytunti
16	41	7.10.2020	18	aloitekäsittely
17	43	21.10.2020	18	
18	45	4.11.2020	18	kyselytunti
19	46	11.11.2020	16	talousarvio
20	48	25.11.2020	18	talousarvio, aloitekäsittely
21	50	9.12.2020	16	

Esittelijä

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566



Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää pitää kokouksensa vuonna 2020 seuraavasti:

nro	vko	päivä	klo	
1	3	15.1.2020	18	kyselytunti
2	5	29.1.2020	18	
3	7	12.2.2020	18	aloitekäsittely
4	9	26.2.2020	18	kyselytunti
5	11	11.3.2020	18	
6	13	25.3.2020	18	kyselytunti
7	15	8.4.2020	18	
8	17	22.4.2020	18	kyselytunti
9	19	6.5.2020	18	
10	22	27.5.2020	18	aloitekäsittely
11	24	10.6.2020	18	
12	25	17.6.2020	16	tilinpäätös
13	35	26.8.2020	18	
14	37	9.9.2020	18	
15	39	23.9.2020	18	kyselytunti
16	41	7.10.2020	18	aloitekäsittely
17	43	21.10.2020	18	
18	45	4.11.2020	18	kyselytunti
19	46	11.11.2020	16	talousarvio
20	48	25.11.2020	18	talousarvio, aloitekäsittely
21	50	9.12.2020	16	

Esittelijän perustelut

Kuntalain (410/2015) 94 §:n 1 momentin mukaan valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Puheenjohtaja voi hallintosäännön 29 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan peruuttaa kokouksen tai muuttaa kokouksen alkamisaikaa päätettynä



25.09.2019

Asia/3

kokouspäivänä asioiden vähäisen määrän tai muun erityisen syy-
vuoksi. Muutoksista ilmoitetaan vähintään viikkoa ennen kokousta.

Kaupunginvaltuuston kokouskutsu lähetetään sähköisesti neljä päivää
ennen kokousta, samalla julkaistaan kokouksen esityslista yleisessä
tietoverkossa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjei-
neen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävä-
nä yleisessä tietoverkossa kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Esittelijä

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/4

§ 253 Muutos kaupunginvaltuuston kokoonpanossa

HEL 2019-009145 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Eero Heinäluomalle eron kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta
- totesi, että kuntalain (410/2015) 17 §:n 2 momentin mukaisesti kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kutsuttua hänet uudeksi kaupunginvaltuutetuksi tulee Johanna Laisaari vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi
- totesi, että keskusvaalilautakunta nimeää Sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle 12. varavaltuutetun vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroamisanomus 28.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että Eero Heinäluoma (SDP) on 28.8.2019 pyytänyt eroa kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta tultuaan valituk-



25.09.2019

Asia/4

si Euroopan parlamentin jäsenen tehtävään. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kutsuttua hänet uudeksi valtuutetuksi tulee sijaantulojärjestyksen mukaisesti Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ensimmäinen varavaltuutettu Johanna Laisaari.

Vaalilain 93 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja, jos varavaltuutettujen määrä jää valtuuston toimikauden aikana vajaaksi. Kaupunginvaltuuston myönnettyä Eero Heinäluomalle eron kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja pyytää keskusvaalilautakuntaa nimeämään Sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle 12. varavaltuutetun.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroamisanomus 28.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 604

HEL 2019-009145 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Eero Heinäluomalle eron kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta
- toteaa, että kuntalain (410/2015) 17 §:n 2 momentin mukaisesti kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kutsuttua hänet uudeksi kau-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/4

punginvaltuutetuksi tulee Johanna Laisaari vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi

- toteaa, että keskusvaalilautakunta nimeää Sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle 12. varavaltuutetun vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi



25.09.2019

Asia/5

§ 254

Tarkastuslautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2019-008698 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Satu Kurjelle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsi Antti Pynttärin varajäseneksi (Kauko Koskisen henkilökohtainen varajäsen) tarkastuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 13.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
päättöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Satu Kurjen (ent. Kouvalainen, Kok.) 7.6.2017 § 262 varajäseneksi tarkastuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Satu Kurki pyytää 13.8.2019 eroa tarkastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta puolueesta eroamisen vuoksi.



25.09.2019

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 13.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
pääöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

tarkastuslautakunta
taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 607

HEL 2019-008698 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto



25.09.2019

- myöntää Satu Kurjelle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Antti Pynttärin varajäseneksi (Kauko Koskisen henkilökohtainen varajäsen) tarkastuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta valita Antti Pynttärin varajäseneksi tarkastuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi



§ 255

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2019-008701 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Hannu Oskalalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsi Ville Sinnemäen varajäseneksi (Pauliina Saareksen henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Käsittely

Puheenjohtaja totesi, että Ville Sinnemäki valitaan Mari Holopaisen tilalle valitun Pauliina Saareksen henkilökohtaiseksi varajäseneksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 16.8.2019, Oskala Hannu

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut



25.09.2019

Kaupunginvaltuusto valitsi Hannu Oskalan (Vihr.) 7.6.2017 § 272 varajäseneksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Hannu Oskala pyytää 16.8.2019 eroa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta muiden luottamustehtävien vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 16.8.2019, Oskala Hannu

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
päättöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 552

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/6

HEL 2019-008701 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Hannu Oskalalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Ville Sinnemäen varajäseneksi (Mari Holopaisen henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 256

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston jäsenen ja varajäsenen sekä puheenjohtajan valinta

HEL 2019-006704 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Elisa Gebhardille eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston puheenjohtajan ja jäsenen luottamustoimista
- valitsi Tuomas Finnen varajäseneksi (Niilo Toivosen henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan
- valitsi nykyisen varajäsenen Tuomas Finnen jäseneksi ja Jonne Junturan hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostoon ja
- valitsi Tuomas Finnen puheenjohtajaksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostoon vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 21.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.



Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Elisa Gebhardin (SDP) 7.6.2017 § 272 varajäseneksi kulttuuri- ja vapaalautakuntaan sekä § 273 jäseneksi ja puheenjohtajaksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuurijaostoon (1.1.2019 alkaen kulttuuri- ja kirjastojaosto) vuonna 2017 alkavaksi toimikaudeksi. Elisa Gebhard pyytää 21.8.2019 eroa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston puheenjohtajan ja jäsenen luottamustoimista muiden luottamustehtävien vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Hallintosäännön 2 luvun 15 §:n mukaan kulttuuri- ja kirjastojaoston puheenjohtajan tulee olla kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan jäsen tai varajäsen.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 21.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Tiedoksi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Taloushallintopalveluliikelaitos
Tarkastusvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 553

HEL 2019-006704 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Elisa Gebhardille eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston puheenjohtajan ja jäsenen luottamustoimista
- valitsee Tuomas Finnen varajäseneksi (Niilo Toivosen henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan
- valitsee nykyisen varajäsenen Tuomas Finnen jäseneksi ja Jonne Junturan hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostoon ja
- valitsee Tuomas Finnen puheenjohtajaksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostoon vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



25.09.2019

Asia/8

§ 257

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2019-009198 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Matias Pajulalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsi Veli-Pekka Dufvan varajäseneksi (Arja Karhuvaaran henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Käsittely

Kaupunginvaltuusto valitsi yksimielisesti valtuutettu Wille Rydmanin ehdotuksesta Veli-Pekka Dufvan varajäseneksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Matias Pajulalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja



25.09.2019

- valitsee _____ varajäseneksi (Arja Karhuvaaran henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Matias Pajulan (Kok.) 27.3.2019 § 110 varajäseneksi kulttuuri- ja vapaalautakuntaan vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi. Matias Pajula pyytää 30.8.2019 eroa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta muiden luottamustehtävien vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/8

Tiedoksi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 605

HEL 2019-009198 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Matias Pajulalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Arja Karhuvaaran henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



25.09.2019

Asia/9

§ 258

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen valinta

HEL 2019-009096 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Milka Asikaiselle eron kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsi Nina Kokon varajäseneksi (Tapio Klemetin henkilökohtainen varajäsen) kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 29.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Milka Asikaisen (Kok.) 7.6.2017 § 268 varajäseneksi kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon vuonna 2017 alkavaksi toimikaudeksi. Milka Asikainen pyytää 29.8.2019 eroa kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen luottamustoimesta ajanpuutteen vuoksi.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/9

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 29.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Ympäristö- ja lupajaosto
Taloushallintopalveluliikelaitos
Tarkastusvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 608

HEL 2019-009096 T 00 00 02

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/9

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Milka Asikaiselle eron kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Nina Kokon varajäseneksi (Tapio Klemetin henkilökohtainen varajäsen) kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta valita Nina Kokon varajäseneksi kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



25.09.2019

Asia/10

§ 259

Sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen ja varajäsenen valinta

HEL 2019-009094 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Matias Pajulalle eron sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsi nykyisen varajäsenen Maritta Hyvärisen jäseneksi ja Veli-Pekka Sinervuon hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen sosiaali- ja terveyslautakuntaan
- sekä valitsi nykyisen varajäsenen Pia Hytösen Sami Heistaron henkilökohtaiseksi varajäseneksi sosiaali- ja terveyslautakunnassa vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginvaltuusto valitsi yksimielisesti valtuutettu Wille Rydmanin ehdotuksesta nykyisen varajäsenen Maritta Hyvärisen jäseneksi ja Veli-Pekka Sinervuon hänen varajäsenekseen sosiaali- ja terveislautakuntaan, jolloin nykyinen varajäsen Pia Hytönen siirtyy Sami Heistaron varajäseneksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Matias Pajulalle eron sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee nykyisen varajäsenen Maritta Hyvärisen jäseneksi ja _____ varajäseneksi (Sami Heistaron henkilökohtainen varajäsen) sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Matias Pajulan (Kok.) 13.6.2018 § 173 jäseneksi sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi. Matias Pajula pyytää 30.8.2019 eroa sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta muiden luottamustehtävien vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/10

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 606

HEL 2019-009094 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Matias Pajulalle eron sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee nykyisen varajäsenen Maritta Hyvärisen jäseneksi ja _____ varajäseneksi (Sami Heistaron henkilökohtainen varajäsen) sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus esitti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta, että nykyinen varajäsen Maritta Hyvärinen valitaan jäseneksi sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



§ 260

Valtuutettu Atte Harjanteen aloite liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuutta, että kasvijuomia on tarjolla maidon rinnalla kaikille halukkaille ruokavaliosta riippumatta.
(Anna Vuorjoki)

Käsittely

Valtuutettu Anna Vuorjoki ehdotti valtuutettu Amanda Pasasen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuutta, että kasvijuomia on tarjolla maidon rinnalla kaikille halukkaille ruokavaliosta riippumatta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

1 äänestys

Valtuutettu Anna Vuorjoen ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuutta, että kasvijuomia on tarjolla maidon rinnalla kaikille halukkaille ruokavaliosta riippumatta.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 54

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mia Haglund, Sandra Hagman, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kive-



käs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 7

Atte Kaleva, Pia Kopra, Otto Meri, Dani Niskanen, Matias Pajula, Wille Rydman, Ulla-Marja Urho

Tyhjä: 21

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Jussi Niinistö, Mia Nygård, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Risto Rautava, Ilkka Taipale, Matias Turkkila

Poissa: 3

Jukka Järvinen, Mirita Saxberg, Sampo Terho

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Anna Vuorjoen ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite 13.6.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Atte Harjanne ja 22 valtuutettua esittivät aloitteessaan (13.6.2018), että ilmastonmuutos on merkittävimpiä uhkia ihmisten hyvinvoinnille ja ympäristölle. Aloitteessa todettiin muun muassa, että



Helsinki on strategiassaan linjannut ottavansa vastuunsa ilmastonmuutoksen torjunnassa vakavasti. Aloitteessa todetaan, että yksi merkittävimmistä ilmastonpäästöjen aiheuttajista on ruoantuotanto ja sillä on myös suuria vaikutuksia ympäristöön ja eläinten hyvinvointiin. Edellisten vaikutusten hillitsemiseksi voidaan vaikuttaa vähentämällä eläinperäisten tuotteiden osuutta ravinnosta. Aloitteessa todetaan myös, että kaupungin päästövähennystä koskevassa toimenpideohjelmassa esitetään kuitenkin vain yleinen suositus kasvisruokaan ilman konkreettisia toimia ja tavoitteita.

Aloitteessa todettiin, että osana kaupungin ilmastovastuun kantamista kaupungin on voimallisesti edistettävä ruokaan liittyvien päästöjen vähentämistä. Aloitteen mukaan eläinperäisistä tuotteista ei tarvitse luopua kokonaan, mutta niiden vähentäminen on mahdollista ja se tuonee pienenevän päästövaikutuksen ohella parannuksia myös ruoan terveellisyyteen ja eettisyyteen ilman että kustannustaso nousee.

Aloitteessa esitettiin, että kaupunki ottaa tavoitteeksi puolittaa liha- ja maitotuotteiden kulutus kaupunkikonsernissa vuoteen 2025 mennessä ja että tavoitteen tukemiseksi valmistellaan kaupunkikonsernin kattava suunnitelma ja ohjeistus.

Kaupunginhallitus totesi aiemmassa vastauksessaan 13.2.2019 (43 §), että ruokahuollon järjestäminen kuuluu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali- ja terveystoimialan toimivaltaan. Kaupunginhallitus hyväksyi 10.12.2018 (809 §) Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman ohjeellisena asiakirjana käynnistämään tarvittavat toimenpiteet kaupunkistrategiassa 2017–2021 asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Ko. toimenpideohjelman toimenpiteessä 96 todetaan: "Lisätään kasvisruoan osuutta kouluissa ja päiväkodeissa. Sekä kouluruokasuositus että varhaiskasvatuksen ruokailusuositus kannustavat lisäämään kasvisruokaa ja molempien pohjana ovat kansalliset ravitsemussuositukset."

Kaupunginhallitus totesi edelleen, että kaupunkitasoiselle liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamista koskevalle suunnitelmalle ja ohjeelle ei ole tarvetta, koska Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma asiakirja ohjaa ruokahuollon järjestämistä ko. tavoitteen suuntaisesti. Kaupunginhallitus totesi lausunnossaan, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan tulee ottaa ko. toimenpideohjelma huomioon.

Valtuutettu Atte Harjanne ehdotti kaupunginvaltuuston kokouksessa 13.2.2019 valtuutettu Maria Ohisalon kannattamana, että kaupunginvaltuusto päättää palauttaa aloitteen valmisteluun siten, että aloitteessa esitetyn suunnitelman valmistelu aloitetaan osana päästövähennysoh-



25.09.2019

kelman toteuttamista, tavoitteeksi asetetaan 50 % vähennys vuoteen 2025 mennessä ja suunnittelussa huomioidaan eri toimialojen erilaiset mahdollisuudet vähentää liha- ja maitotuotteiden kulutusta. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 13.2.2019 (§ 43) palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. (Liite 1)

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa palautuspäätöksen jälkeen antamassaan uudessa lausunnossa (18.6.2019 § 206), että maito- ja lihatuotteiden käyttö varhaiskasvatukseen ja oppilaitoksen ruokapalveluissa on jo matalalla tasolla. Maito- ja lihatuotteiden vähentäminen ja korvaaminen ruokalistoilla muilla raaka-aineilla on jossain määrin mahdollista ja siihen pyritään ruokapalveluja kehitettäessä voimassa olevat ravitsemussuositukset huomioiden. Juodun maidon kulutuksen puolittamista ei voida suositukset huomioiden toteuttaa. Kasvijuomat voidaan tuoda yhdeksi juomavaihtoehdoksi niille, jotka eivät valitse maitoa ateriaansa.

Nykyinen lihan kulutustaso huomioiden lihatuotteiden käytön puolittaminen varhaiskasvatukseen, koulujen ja oppilaitosten ruokapalveluissa on haasteellista vuoteen 2025 mennessä. Lihatuotteista voidaan toimialan ruokapalveluissa ohjata käyttämään ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja. Esimerkiksi joka toiselta ruokalistaviikolta voidaan korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarja- tai kotimaisella järvikalaruualla. Kouluruokailuun tullaan lisäämään syksystä 2019 seitsemäs kasvisruokapäivä kuuden viikon jaksolle. Saatua palautetta seurataan vähintään yhden lukukauden, jotta saadaan tietoa lisäyksen vaikutuksista.

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2025 mennessä edellyttää myös elintarvikealalta mittavia muutoksia, jotta korvaavia ravintosuosituksia täyttäviä kasvisraaka-aineita on nykyistä laajemmin saatavilla.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta toteaa palautuspäätöksen jälkeen antamassaan uudessa lausunnossa (21.5.2019 § 104), että sosiaali- ja terveystoimialallakin on monissa palveluissa mahdollista vähentää liha- ja maitotuotteiden käyttöä. Tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä on kuitenkin vaikeaa päästä, kun otetaan huomioon eri asiakasryhmien (esim. ikääntyneet, sairastuneet, vammaiset) ravitsemukselliset tarpeet. Realistisempi tavoite voisi olla vähentää kulutusta esimerkiksi 20 prosenttia. Vähennystä ei ole mahdollista tehdä ilman kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta toteaa lausunnossaan (9.5.2019 § 17), että liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä Helsinki tarvitsee kattavan ymmärryksen kaupungin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



ruokahuollon nykytilasta ja yksityiskohtaisemman toimintasuunnitelman tavoitteeseen pääsemiseksi. HNH 2035-päästövahennysohjelman toimenpide 129 "Edellytetään kaupunkikonsernin organisaatioilta, tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä päästöjen vähentämispolitiikan integrointia omiin toiminnanohjausjärjestelmiin" velvoittaa myös koko tuotantotavan tarkasteluun. Tällöin on tarkasteltava ruokapalvelujen hiilijalanjäljen muodostumisen kokonaisuutta, ruoka-aineryhmien osuutta, tuotantotapaa, logistiikkaa, energiankäyttöä, hävikkiä ja kaupungin ruokapalvelukonseptia kokonaisuudessaan sekä ruokaverkkoa ja Pakkalan tuotantolaitosta, joka on elinkaarensa päässä.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteessa esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen sekä otetaan huomioon Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumisen jatkuvassa seurannassa että sisällytetään toimenpideohjelman laajempaan valtuustokausittaiseen arviointiin. Kaupunginhallitus edellyttää, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, sosiaali- ja terveystoimiala sekä palvelukeskusliikelaitos suunnittelevat toimintaansa niin, että aloitteessa esitetyt tavoitteet ja kaupungin palveluiden asiakkaiden ravitsemukselliset tarpeet kohtaavat.

Hallintosäännön 30 luvun 11§:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite 13.6.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 612

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:



25.09.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg:

Lause "Kaupunginhallitus kehottaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa, sosiaali- ja terveystoimialaa sekä palvelukeskusliikelaitosta suunnittelemaan toimintaansa niin, että aloitteessa esitetyt tavoitteet ja kaupungin palveluiden asiakkaiden ravitsemukselliset tarpeet kohtaavat mahdollisimman hyvin." muutetaan muotoon: "Kaupunginhallitus edellyttää, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, sosiaali- ja terveystoimiala sekä palvelukeskusliikelaitos suunnittelevat toimintaansa niin, että aloitteessa esitetyt tavoitteet ja kaupungin palveluiden asiakkaiden ravitsemukselliset tarpeet kohtaavat."

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 14

Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Otto Meri, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 1 - 14.

09.09.2019 Pöydälle

28.01.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

21.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.06.2019 § 206

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ravitsemussuositukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatuksen ja opetuksen ruokalista- ja ateriasuunnittelua ohjaavat asiakasryhmäkohtaiset ravitsemussuositukset (Terveyttä ja iloa ruoasta -varhaiskasvatuksen ruokailusuositus VRN 2018 ja Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Suositusten mukaan kouluruuan tulee kattaa 1/3 päivittäisestä ravinnon saannista ja varhaiskasvatuksessa 2/3. Tavoitteena on terveyden edistämisen lisäksi ympäristön kannalta kestävä ruokavalio.

Lasten ja nuorten ruokapalveluissa on ravitsemuslaadun lisäksi keskeistä, että ateriat ja ruokalajit ovat vaihtelevia, syömään houkuttelevia, tunnistettavia ja mieluisia. Ruokailijoiden ohjauksella vaikutetaan mm. ruokaan liittyviin asenteisiin, valintoihin ja säännölliseen ruokailurytmiin.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen ravitsemussuosituksessa suositellaan ruokajuomaksi rasvatonta maitoa ja piimää. Maito on mm. hyvä proteiinin ja D-vitamiinin lähde. Suositusten mukaisesti toimialan ruokatarjonnassa punaista lihaa on korvattu vaalealla lihalla. Ruokien tuotekehityksen yhteydessä mietitään aina yksittäisten raaka-aineiden tarkoituksenmukaista käyttöä ruokalajeissa. Suunnittelussa otetaan huomioon myös suomalainen ruokakulttuuri ja tottumukset.

Ruokapalveluissa tapahtunut kehitystyö

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ruokalistojen ja aterioiden suunnittelu tehdään yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Palveluvauksissa määritellään ruokalistojen ja aterioiden suunnittelun periaatteet, laatu ja sisältö. Toimiala vastaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjänä näiden määrittelystä. Palveluntuottajat vastaavat ruokapalvelujen tuottamisesta, elintarvikkeiden hankinnasta, ruoan valmistuksesta ja ruoan tarjoilusta.

Koulu- ja päiväkotiruokailussa on toteutettu viimeisen kymmenen vuoden aikana useita kasvisruokien kehittämisprojekteja mieluisten kasvis-



ruokien ja uusien kasviproteiinien saamiseksi ruokalistalle. Palveluntuottajat ovat kehittäneet toimialan pyynnöstä uusia proteiinipitoisia raaka-aineita sisältäviä kasvispohjaisia ravitsemuksellisesti täysipainoisia ruokalajeja esimerkiksi nyhtökaurasta, härkiksestä, soija- ja kaurajuomavalmisteista. Kehitystyön tuloksena kasvisruoan suosio on kasvanut ja niitä on päätynyt suosikkiruokien joukkoon.

Kasvispääruokavaihtoehto on tarjottu liha- tai kalapääruoan rinnalla vuodesta 2007 lähtien, jolloin kouluissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa siirryttiin ateriavaihtoehtoihin. Viikoittainen kasvisruokapäivä tuli opetuksen toimipisteisiin vuodesta 2011 ja varhaiskasvatuksen ruokalistalle 2018. Vegaaneille on tarjottu päivittäin lämmin ateriakokous kouluissa syksystä 2003 lähtien ja varhaiskasvatuksessa kevästä 2018 lähtien.

Kouluravintoloissa syksyn 2019 ruokalistalla on lihaa sisältävää pääruokaa tarjolla 17 kertaa kuuden viikon aikana. Elokuun 2019 aloittavalle Palvelukeskus Helsingin ruokalistalle on lisätty yksi kasvisruokapäivä eli kouluissa tarjotaan ainoastaan kasvisvaihtoehtoja seitsemänä päivänä kuuden viikon aikana.

Kouluissa ruoka ja ateriavaihtoehdot lisäkkeineen ovat koululaisten vapaassa otossa. Aterioilla tarjotaan päivittäin vaihtelevasti ja monipuolisesti tuoreita juureksia, vihanneksia ja hedelmiä. Lisäksi linjasto on suunniteltu niin, että salaattipöytä on linjastossa ennen pääruokaa. Salaatit tarjoillaan pääsääntöisesti komponentteina. Tarjoilutapa ja sijoittelu linjastossa ovat lisänneet kasvisten menekkiä. Ruuan vapaa otto ehkäisee myös ruokahävikin syntymistä ja mahdollistaa myös sen, että mahdollisimman moni löytää päivittäin mieluisan vaihtoehdon. Toimialalla tullaan syksystä 2019 lähtien ohjeistamaan kasvivaihtoehdon sijoittamista linjastossa ennen liharuokaa ja tällä ohjataan valitsemaan kasvi-ruoka liharuuan sijaan.

Liha- ja maitotuotteiden nykytilanne

Kasvisruokien suosio ja mieluisuus kasvavat uusien ja monipuolisten ruokalajien kehittämisen, uudenlaisten proteiinipitoisten kasvisraaka-aineiden saatavuuden ja monipuolistumisen sekä ruokailijoiden ruokailutottumusten muuttuessa.

Nykyisin kuuden viikon kiertävällä kouluruokalistalla on 30 päivän aikana kasvispääruokia 59,3 %, lihapääruokia 30,5 % ja kalapääruokia 10,2 %. Kalkkunaa tai broileria on lihapääruoista 8,5 % ja punaista lihaa 22 %, yhteensä lihapääruokia on 30,5 %. Kalapääruoka on tarjolla kerran viikossa samoin kasvispäivä.



Ateriakokonaisuuteen sisältyy kouluruokailussa pääruoan lisäksi energiasäke, salaatti, juoma ja leipä. Punaisen lihan, lihavalmisteen ja siipikarjan määrä oppilaiden tarjottimilla on suositellulla annoskoolla yhteensä 140 g viikossa eli 7,4 % ruokamäärästä, kun ei huomioida ruokajuomaa. Laskelmaa tehtäessä on oletettu, että ruokailija valitsee aina liha vaihtoehdon, kun se on mahdollista, eikä esimerkiksi pinaattiohukaisia lihakeiton sijaan. Päivää kohden lihan määrä on kouluruokailussa laskennallisesti alle 30 grammaa ruokailijaa kohden.

Tällä hetkellä rasvaton D-vitamiinoinen maito on juomavaihtoehtona tarjolla päivittäin. Ravitsemussuositusten mukaisesti maito kuuluu ateriakokonaisuuteen ja sillä on olennainen osa lapsen päivittäiseen ravinnon saantiin.

Lihan ja maidon kulutuksen puolittamisen haasteet

Koululaisten hyvinvoinnin ja jaksamisen takia on olennaista, että oppilaat saadaan ruokailemaan koulussa, ruokailukokemus on mieluista ja otettu ruoka tulee syödyksi. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 ilmenee, että jopa 42 % helsinkiläisistä 8. ja 9. luokkalaisista jättää kouluruoan väliin yhden tai useamman kerran viikossa. Lisäksi hävikin vähentämiseksi ruoan pitää olla houkuttelevaa ja maistuvaa. Kasvisruokiin, niiden määrään lisääntymiseen ja uusien kasvisruokatuotteiden makuun tottuminen vie aikaa. On tärkeää toteuttaa kasvisruokapäiviin lisäykset harkiten ja varmistaa kouluruuan houkuttelevuus myös jatkossa. Kasvis ja kalaruokien lisäämisessä on huomioitava niiden sijoittelu ruokalistaviikoille. Maanantaisin ja perjantaisin ruokalistalla pidetään lapsille suosittuja ruokalajeja, koska toimialalla on sille tunnistettu tarve. Kala- ja kasvisruuat eivät ole oppilaille suunnattujen asiakaskyselyjen mukaan näihin päiviin nähden tarpeeksi mieluisia.

Tällä hetkellä korvaavat proteiinin lähteet ovat vielä lihaa ja maitotuotteita kalliimpia. Tuotteiden saatavuus ja niiden kustannukset vaikeuttavat siirtymistä näihin tuotteisiin.

Ruokalistoilta tulisi lisätä etupäässä kotimaista luonnon kalaa viljellyn tai ulkomaisen kalan sijaan, jolla voidaan vaikuttaa ympäristövaikutusten pienentymiseen. Kalatuotteiden lisäämistä vaikeuttaa tuoteryhmän koko ajan kohonneet hinnat. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan kalan tuottajahinnat ovat nousseet noin 5 % vuodesta 2016 vuoteen 2017.

Maitoa korvaavissa kasvijuomissa ravintosisältö ei vastaa täysin maitotuotteita. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, B2-vitamiini, B12-vitamiini, D-vitamiini ja kalsium. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl, soijajuoma 2 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1



g/dl. Ravinnon saannin osalta ei ole tarkoituksen mukaista korvata maidon juontia kasvijuomilla. Kasvijuomat täydentävät jo nyt vegaani-ruokavaliota noudattavien ateriakokonaisuutta.

Kasvijuomat ovat kalliimpia kuin maito. EU:n koulumaitotukea myönnetään tällä hetkellä ainoastaan rasvattomalle maidolle ja piimälle. Jos kasvisjuomat halutaan vapaasti valittavien juomien joukkoon, niiden hyväksyttävyyttä, menekkiä ja kustannusvaikutuksia voidaan pilotoida ensin esimerkiksi lukiossa.

Toimialan ruokapalvelutuottajat ovat sitoutuneet palvelukuvauksessa määritettyyn laatuun myös liha- ja maitotuotteissa. Sopimuskauden aikana ei ole mahdollista edellyttää palvelutuottajalta isoja muutoksia raaka-aineisiin, jos niillä on kustannusvaikutuksia. Lisäksi mahdollisten sopimusmuutoksien toteutuksissa tulee huomioida lasten ja oppilaiden tasavertaisuus.

Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen (Ruokaminimi) mukaan ravitsemussuositukset täyttävällä ruokavaliomuutoksella voidaan saavuttaa kokonaisuudessaan noin 40 prosenttia pienemmät ilmastovaikutukset ruoankulutuksessa. Muutos vaatii kuitenkin julkista ohjausta ja selkeät strategiset tavoitteet. Toteutus edellyttää myös elintarvike- ja maatalousalalla merkittäviä investointeja kasvintuotannon ja -jalostuksen lisäämiseksi sekä uusien tuotteiden kehittämistä.

Johtopäätökset

Maito- ja lihatuotteiden käyttö varhaiskasvatukseen ja oppilaitoksen ruokapalveluissa on jo matalalla tasolla. Maito- ja lihatuotteiden vähentäminen ja korvaaminen ruokalistoilla muilla raaka-aineilla on jossain määrin mahdollista ja siihen pyritään ruokapalveluja kehitettäessä voimassa olevat ravintosuositukset huomioiden. Juodun maidon kulutuksen puolittamista ei voida ravitsemussuositukset huomioiden toteuttaa. Kasvijuomat voidaan tuoda yhdeksi juomavaihtoehdoksi niille, jotka eivät valitse maitoa ateriaansa.

Nykyinen lihan kulutustaso huomioiden lihatuotteiden puolittaminen varhaiskasvatukseen, koulujen ja oppilaitosten ruokapalveluissa on haasteellista vuoteen 2025 mennessä. Lihatuotteista voidaan toimialan ruokapalveluissa ohjata käyttämään ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja. Esimerkiksi joka toiselta ruokalistaviikolta voidaan korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarja- tai kotimaisella järvikalaruulla. Kouluruokailuun tullaan lisäämään syksystä 2019 seitsemäs kasvisruokapäivä kuuden viikon jaksolle. Saatua palautetta seurataan vähintään yhden lukukauden, jotta saadaan tietoa lisäyksen vaikutuksista.



Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2025 mennessä edellyttää myös elintarvike- ja maatalousalalta mittavia muutoksia, jotta korvaavia ravintosuositukset täyttäviä kasvisraaka-aineita on nykyistä laajemmin saatavilla.

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Palautusehdotus:

Fatim Diarra: Palautamme tämän valmisteluun sillä, vastauksessa ei ole riittäviä arvioita siitä, miten puolittaminen vaikuttaisi esimerkiksi ruokailun hintaan. Vastauksessa ei myöskään tarkastella riittävästi sopimusten aikataulua ja näin olleen emme voi tehdä päätöksiä riittämättömän tiedon varassa. Kaupunginvaltuusto peräänkuulutti vastausta tarkempaa valmistelua. Tällaista tarkempaa valmistelua valtuusto vähintään peräänkuulutti.

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Poistetaan "Itse lihan määrää olemassa olevissa liharuuissa ei voida merkittävästi vähentää ilman että ruuan laatu kärsii".

Lihan määrän rinnastaminen laatuun ei ole perusteltua.

Kannattaja: Petra Malin

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Palautamme tämän valmisteluun sillä, vastauksessa ei ole riittäviä arvioita siitä, miten puolittaminen vaikuttaisi esimerkiksi ruokailun hintaan. Vastauksessa ei myöskään tarkastella riittävästi sopimusten aikataulua ja näin olleen emme voi tehdä päätöksiä riittämättömän tiedon varassa. Kaupunginvaltuusto peräänkuulutti vastausta tarkempaa valmistelua. Tällaista tarkempaa valmistelua valtuusto vähintään peräänkuulutti.

Jaa-äännet: 5

Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 4

Fatim Diarra, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Tarik Ahsanullah, Abdirahim Husu Hussein



25.09.2019

Poissa: 2
Ville Jalovaara, Emma Kari

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Poistetaan "Itse lihan määrää olemassa olevissa liharuuissa ei voida merkittävästi vähentää ilman että ruuan laatu kärsii". Lihan määrän rinnastaminen laatuun ei ole perusteltua.

Jaa-äännet: 5
Tarik Ahsanullah, Ville Jalovaara, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 6
Ted Apter, Fatim Diarra, Abdirahim Husu Hussein, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 1
Martina Harms-Aalto

Poissa: 1
Emma Kari

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6-5. Tyhjää äänesti 1. Poissa 1.

Fatim Diarra jätti eriävän mielipiteen seuraavin perusteluin: Jätän eriävän mielipiteen, sillä vastaus ei ollut riittävä ja sen perusteet oltiin arvoitu riittämättömästi.

28.05.2019 Pöydälle

30.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kari Salovaara, hankintapäällikkö, puhelin: 310 43033
kari.salovaara(a)hel.fi
Sirpa Jalovaara, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43246
sirpa.jalovaara(a)hel.fi
Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22589
katja.peranen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 104



HEL 2018-006850 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Atte Harjanteen ym. valtuustoaloitteeseen koskien liha- ja maitotaloustuotteiden kulutuksen puolittamista vuoteen 2025 mennessä:

"Helsingin sosiaali- ja terveystoimialalla on sitouduttu noudattamaan kansallisia sekä erityisryhmiä koskevia ravitsemussuosituksia. Suomalaisen ravitsemussuosituksen 2014 mukaan terveyttä edistävä ruokavalio sisältää kasvikunnan tuotteita, täysjyväviljaa, kalaa, kasviöljyjä, pähkinöitä, siemeniä sekä rasvattomia ja vähärasvaisia maitovalmisteita. Ravitsemussuositukset pohjautuvat perusteelliseen tieteelliseen selvitystyöhön, ja niissä on yhdistetty terveystoimialan ja ympäristönäkökulma.

Sosiaali- ja terveystoimiala vastaa ikääntyneiden ympärivuorokautisen, kotihoidon, päivätoiminnan ja palveluasumisen asiakkaiden, vammaisten asumispalvelujen ja työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden, sairaaloiden, psykiatria- ja päihdepotilaiden ja lastensuojelun asiakkaiden ruokapalvelusta. Kaikista asiakkaista suurin ryhmä ovat ikääntyneet. Sosiaali- ja terveystoimialan ruokapalveluja järjestettäessä tulee huomioida asiakkaan erityistarpeet kaikissa asiakasryhmissä kuten ikääntyessä, sairastaessa ja vammaisten ruokapalveluissa.

Ravitsemussuosituksissa otetaan huomioon suomalainen ruokakulttuuri ja tottumukset, joissa maitovalmisteet ovat osana. Maitovalmisteet ovat hyviä proteiinin, kalsiumin, jodin ja monien vitamiinien lähteitä, ja niille on annettu päivittäiset määräsuositukset. Rasvattomien ja vähärasvaisten maitovalmisteiden runsas käyttö on tutkimusten mukaan yhteydessä muun muassa pienempään kohonneeseen verenpaineeseen, aivohalvaukseen ja tyyppin 2 diabeteksen riskiin. Nestemäiset maitovalmisteet on mahdollista osittain korvata kasviperäisillä kalsiumilla ja D-vitamiinilla täydennetyillä elintarvikkeilla, kuten soija- tai kaurajuomilla. Kestävän kehityksen kannalta kotimaisista raaka-aineista jalostetut tuotteet ovat suositeltavampia.

Vajaaravitseminen on ikääntyneillä yleistä. Ravitsemuksen ja ravitsemushoidon näkökulmasta ongelmana on maitotuotteiden vähentäminen. Maitoa korvaavista kasviuomista kauramaitovalmisteiden ravintosisältö ei vastaa maitotuotteita proteiinien määrän ja laadun osalta (eivät sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja), eivätkä ne sisällä yleensä jodia. Niihin lisätty B12-vitamiini imeytyy huonosti. Kriittisiä ravintoaineita lihan ja maitotaloustuotteiden vähentämisestä ajatellen ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, lihan sisältämä hemirauta, B2-



vitamiini ja B12-vitamiini. Sen sijaan soijamaidon proteiinipitoisuus on lähellä lehmänmaidon vastaavaa.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan vuonna 2010 antamien Ravitsemussuositukset ikääntyneille ja Ravitsemushoito -suositusten mukaan proteiinin tarve ikääntyneillä on aikuisväestöä merkittävästi suurempi 1,2–1,4 g/kg (15–20 energiaprosenttia) ja tehostetussa ruokavaliossa 20 energiaprosenttia. Suosituksissa on otettu huomioon se, että ikääntyneet tarvitsevat pienempiä annoksia ja useampia proteiinia sisältäviä aterioita päivässä kuin perusterveet ruokailijat. Perusruuan ajatus on, että se sopii useimmille. Tehostettua ruokavaliota tarvitaan, jos perusruoka ei riitä vajaaravitsemuksessa tai sen riskissä olevalle pieniruokaiselle tai ruokahaluttomalle asukkaalle tai potilaalle.

Liha kuuluu osana suomalaisiin ravitsemussuosituksiin, koska se on maidon, kalan ja kananmunan ohella hyvä proteiinin lähde ja siinä on erityisen runsaasti hyvin imeytyvää rautaa. Lihavalmisteille ja punaiselle lihalle (naudan-, lampaan- ja sianliha) on ravitsemussuosituksissa annettu käytön enimmäismääräsuosituksia johtuen niiden runsaan käytön haitallisista terveysvaikutuksista. Punaisen lihan osalta suositellaan valitsemaan vähärasvaisia laatuja tai korvaamaan se siipikarjan lihalla. Lihavalmisteista suositellaan vähärasvaisia ja -suolaisia laatuja. Erityisesti punaisen lihan ja siitä tehtyjen valmisteiden käytön vähentäminen on perusteltua myös ilmaston kannalta.

Lihan tilalle suositellaan kalaa, kanaa, kananmunaa ja kasviproteiinien lähteitä. Kalatuotteiden lisäämistä vaikeuttaa tuoteryhmän koko ajan kohonneet hinnat. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan kalan tuotajahinnat ovat nousseet noin viisi prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2017. Ruoan pitää maistua, eikä hävikkiä saisi tulla. Ruoan tutut, kotoiset maut ja asukkaiden makutottumukset ovat tärkeitä tekijöitä sosiaali- ja terveystoimialan kaikille ruokailijaryhmille. Ruokatuotteiden suunnittelussa pitää huomioida myös maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden makutottumukset, esimerkiksi riisin käyttö. Tämä on mahdollista huomioida kasvisruokatuotteiden suunnittelussa.

Kotona asuvat kotiateria-asiakkaat ja palvelukeskusten ravintoloissa ruokailevat asiakkaat, joilla on mahdollisuus itse valita haluamansa ateriovaihtoehto, muodostavat noin kolmasosan (noin 0,5 miljoonaa euroa) sosiaali- ja terveystoimialan asiakkaista. Heille tulee tarjota vaihtoehtoisesti kasvis- tai kalaruokia sekä kasvisjuomia, joista he itse voivat valita makutottumuksiinsa sopivat vaihtoehdot. Palveluntuottajien kanssa seurataan ruokien menekkiä, hävikkiä sekä asiakastytyväisyyttä. Tärkeää on, että tarjottavat ruoat ovat ravitsemussuositukset täyttäviä ja asiakkaille mieluisia ja asiakkailta on vapaus valita, mitä syövät.



Ruokien esillelaitolla on merkitystä ruokailijoiden valintoihin. Laittamalla ensin tarjolle salaattit, lämpimät kasvislisäkkeet, kana- ja kalaruoat ja viimeiseksi liha ohjataan ruokailijoita tekemään terveellisempiä valintoja. Myös juomien esille laitolla voidaan vaikuttaa valintoihin.

Liha- ja maitotaloustuotteiden kulutuksen vähentäminen vaatii yhteistyötä kaikkien toimialalle ruokapalveluja tuottavien toimijoiden kanssa. Tehtävät toimenpiteet ovat ruokalistojen kehittäminen (esimerkiksi kasvisruokavaihtoehto päivittäin tarjolla), lämpimien kasvislisäkkeiden lisääminen lounaalle sekä uusien kaikille asiakasryhmille soveltuvien kasvisruokatuotteiden kehittäminen esimerkiksi perunasta. Peruna on terveellinen, rasvaton ja ympäristöystävällinen juures. Lahiruoan suosiminen on tärkeää, ja siksi perunan käytön lisääminen on perusteltua. Ruokaketjun piteneminen lisää myös ruoan turvallisuuteen liittyviä riskejä. Kotimaisen täysjyväviljan käyttöä tulisi myös lisätä.

Ravitsemuksellisesti täysipainoisten, maukkaiden ja vaihtelevien kasvisruokien tuotekehittely ja suurtuotantoon saaminen vie aikaa ja vaatii resursseja. Maitotalous- ja lihatuotteiden korvaaminen resepteissä kasvisraaka-aineilla vaatii aina reseptiikan kehittämistä. Maitoa korvaavia tuotteita tulee ruokavaliossa olla kalsiumin sekä muiden ravintoaineiden saantia ajatellen, mikäli maitotaloustuotteiden kulutusta vähennetään. Korvaavista tuotteista kaurajuoma maksaa noin kolme kertaa enemmän kuin maito. Sosiaali- ja terveystoimiala ei pysty tekemään tarkkaa selvitystä kustannusvaikutuksista, koska ei itse tuota ruokapalveluja. Toimialan ruokapalveluiden vuoden 2018 kustannukset olivat 27,9 miljoonaa euroa. Raaka-aineiden osuus tästä on arviolta 40 prosenttia. Mikäli raaka-aineiden hinnat nousevat viisi prosenttia, sen vaikutus on 0,6 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että lisäämällä kasvisten osuutta ja houkuttelevuutta ruokavaliossa voidaan kuitenkin vaikuttaa muiden ruokien kulutukseen vähentävästi ja samalla edistää terveyttä sekä torjua ilmastonmuutosta. Ruoan ilmastovaikutuksia vähennettäessä keskeistä on myös ruokahävikin pienentäminen, energiatehokkuuden lisääminen sekä kauden mukaisten raaka-aineiden huomioiminen ruokalistasuunnittelussa ja ruokapalvelujen toteutuksessa.

Sosiaali- ja terveystoimialallakin on monissa palveluissa mahdollista vähentää liha- ja maitotuotteiden käyttöä. Tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä on kuitenkin vaikeaa päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset tarpeet. Realistisempi tavoite voisi olla vähentää kulutusta esimerkiksi 20 prosenttia. Vähennystä ei ole mahdollista tehdä ilman kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin.



Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ravitsemuksella on tärkeä merkitys yksilön hyvinvointiin ja terveyteen erityisesti haavoittuvilla ruokailijaryhmillä kuten lapsilla, ikääntyneillä, vammaisilla ja sairaaloiden potilailla. Erityistilanteissa ja -tarpeissa on ensisijaisen tärkeää varmistua yksilön hyvän ravitsemuksen toteutumisesta. Kasvisten käytön lisäämisellä ja tarjonnan monipuolistamisella edistetään terveyttä, ja se on suositeltavaa kaikissa sosiaali- ja terveys-toimen asiakasryhmissä. Terveyden kannalta on myös muita tärkeitä ravitsemustekijöitä, kuten riittävä proteiinien ja välttämättömien rasvahappojen saanti. Jotta kaikkien välttämättömien ravintoaineiden saanti tulisi tyydytettyä, tulee ruokavalio koostaa mahdollisimman monipuolisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää, että ainakin kaikkein hauraimpien sosiaali- ja terveystoimien asiakasryhmien, kuten sairaalapotilaiden sekä ikääntyneiden ja vammaisten koti- ja ympärivuorokautisen hoidon asukkaiden kohdalla noudatetaan kansallisia ravitsemussuosituksia yksilöllisesti soveltaen.

Sosiaali- ja terveystoimialan ravitsemushoidon neuvottelukunta edellyttää, että ruokapalveluissa noudatetaan eri asiakasryhmille voimassa olevia ravitsemussuosituksia. Liha- ja maitotaloustuotteiden kulutuksen puolittamisen tavoitteeseen pääsyä edistetään yhdessä palvelujen tuottajien kanssa.”

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti lausuntoehdotuksen viimeistä kappaletta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia siten, että siitä poistettiin virke "Sosiaali- ja terveystoimialalla tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä ei päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset vaatimukset".

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Tehdään terveys- ja hyvinvointivaikutuksia koskevan ensimmäisen kappaleen jälkeen seuraava lisäys: "Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää, että ainakin kaikkein hauraimpien sosiaali- ja terveystoimien asiakasryhmien, kuten sairaalapotilaiden sekä ikääntyneiden ja vammaisten koti- ja ympärivuorokautisen hoidon asukkaiden kohdalla noudatetaan kansallisia ravitsemussuosituksia yksilöllisesti soveltaen."



25.09.2019

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Kati Juva: Poistetaan toiseksi viimeisestä kappaleesta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia viimeisen lauseen lopusta kohta "ja lähialueella tuotettujen". Tosiasiassa kuljetuskustannukset muodostavat hyvin marginaalisen osan ravinnon hiilijalanjäljestä eikä lähiruoan suosiminen käytännössä vähennä ruoan hiilijalanjälkeä – toki sillä voi olla muita edullisia vaikutuksia esimerkiksi kotimaan työllisyyteen.

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 3:

Jäsen Kati Juva: Muutetaan lausunnon neljännen kappaleen loppu kuulumaan seuraavasti: "Maitoa korvaavista kasviuomista kauramaitovalmisteiden ravintosisältö ei vastaa maitotuotteita proteiinien määrän ja laadun osalta (eivät sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja), eivätkä ne sisällä yleensä jodia. Niihin lisätty B12-vitamiini imeytyy huonosti. Kriittisiä ravintoaineita lihan ja maitotaloustuotteiden vähentämistä ajatellen ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, lihan sisältämä hemirauta, B2- vitamiini ja B12-vitamiini. Sen sijaan soijamaidon proteiinipitoisuus on lähellä lehmänmaidon vastaavaa."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Vastaehdotus 4:

Jäsen Heidi Ahola: Muutetaan lausunnon seitsemännen kappaleen loppu "Uusien kasvisruokatuotteiden makuun tottuminen vie aikaa. Ruoan pitää maistua, eikä hävikkiä saisi tulla. Ruoan tutut, kotoiset maut ja asukkaiden makutottumukset ovat tärkeitä tekijöitä sosiaali- ja terveystoimialan kaikille ruokailijaryhmille. Ruokatuotteiden suunnittelussa pitää huomioida myös maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden makutottumukset, esimerkiksi riisin käyttö" seuraavaan muotoon:

"Ruoan pitää maistua, eikä hävikkiä saisi tulla. Ruoan tutut, kotoiset maut ja asukkaiden makutottumukset ovat tärkeitä tekijöitä sosiaali- ja terveystoimialan kaikille ruokailijaryhmille. Ruokatuotteiden suunnittelussa pitää huomioida myös maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden makutottumukset, esimerkiksi riisin käyttö. Tämä on mahdollista huomioida kasvisruokatuotteiden suunnittelussa."

Kannattaja: jäsen Karita Toijonen



Vastaehdotus 5:

Jäsen Heidi Ahola: Muutetaan terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia edeltävän kappaleen loppu "Tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä on kuitenkin vaikeaa päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset tarpeet. Sosiaali- ja terveystoimialalla tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä ei päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset vaatimukset. Realistisempi tavoite voisi olla vähentää kulutusta esimerkiksi 20 prosenttia. Vähennystä ei ole mahdollista tehdä ilman kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin" seuraavaan muotoon:

"Eri asiakasryhmien ravitsemukselliset tarpeet asettavat kuitenkin haasteita kulutuksen puolittamiselle vuoteen 2025 mennessä sosiaali- ja terveystoimialalla. Vähennykseen liittyy myös mahdollisesti kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin. Lautakunta pitää tärkeänä, että sote-toimialalla pyritään mahdollisimman lähelle 50 prosenttia liha- ja maitotuotteiden kuluttamisen vähentämisessä ja tavoitellaan vähintään 20 prosentin vähennystä."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 3

Heidi Ahola, Cecilia Ehrnrooth, Sakari Männikkö

Ei-äännet: 5

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Kati Juva, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 5

Sandra Hagman, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Laura Nordström, Matias Pajula

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 5 - 3 (tyhjää 5).



25.09.2019

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 1

Sakari Männikkö

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Sandra Hagman, Kati Juva, Laura Nordström, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 7

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 5 - 1 (tyhjää 7).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Heidi Ahola)

Jaa-äännet: 1

Sakari Männikkö

Ei-äännet: 12

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Laura Nordström, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Heidi Aholan vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 5 (jäsen Heidi Ahola)

Jaa-äännet: 9

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija



25.09.2019

Muurinen, Sakari Männikkö, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Ei-äänet: 4

Heidi Ahola, Leo Bergman, Sandra Hagman, Laura Nordström

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän muutetusta ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

25.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Erja Turunen, ruokapalveluohjaaja, puhelin: 310 43030
erja.turunen(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 09.05.2019 § 17

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Päätös

Johtokunta poisti yksimielisesti esityksen viimeisen kappaleen.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta päätti antaa kokouksessaan tarkentamansa lausunnon seuraavasti:

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) sekä sosiaali- ja terveystoimialan (Sote) kanssa siten että toimiala määrittää tilaajana linjaukset, joiden mukaan Palvelukeskus Helsinki tuottajana tuottaa palvelut. Ruokatarjoomaa kehitetään yhteistyössä toimialojen kanssa huomioiden kaupungin, toimialojen ja liikelaitoksen strategiset tavoitteet ja vastuullisuusnäkökulmat sekä eri asiakasryhmille määritellyt ruokailu- ja ravitsemussuosituksen. Palvelukehityksessä huomioidaan asiakkailta ja kaupunkilaisilta saatu palaute ja asiakastyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.



Palvelukeskus Helsinki seuraa aktiivisesti ruoka- ja elintarviketoimialaa, ruokatrendejä ja alan kehitystyötä. Laajat asiakastytyväisyyskyselyt (mm. koululaiskysely 2018, 4200 vastausta), pikapalaute ja kaupungin palautejärjestelmä antavat myös runsaasti kehitysideoita päivittäisen ruokapalvelun kehittämiseen. Erityisesti kouluruokailussa kehittämispulseja tulee myös ruokaraadeilta ja ravintolatoimikunnilta. Helsingin nuorisoneuvoston kanssa on aloitettu osallistava yhteistyö, jossa kuullaan nuoria ruokailun ja palvelun kehittämisessä, mutta myös kouluravintolatilojen ja kokonaiskokemuksen osalta. Palvelukeskus Helsingin tuottamassa kotona asumista tukevassa etäpalvelussa on aloitettu Soten kanssa asiakkaiden saaman ravitsemuksen mittaaminen ja asiakkaiden osallistaminen aterioiden suunnitteluun testaamalla.

Hiilineutraali Helsinki –tavoiteohjelmassa Palvelukeskus Helsinki on vastuutahona useissa toimenpiteissä, joiden toteutumista seurataan ja raportoidaan, muun muassa toimenpide 95: Kehitetään reseptejä, joiden avulla kaupungin ruokapalveluissa voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja suojella Itämeren; toimenpide 96: Lisätään kasvisruoan osuutta kouluissa ja päiväkodeissa. Sekä kouluruokasuositus että varhaiskasvatuksen ruokailusuositus kannustavat lisäämään kasvisruokaa ja molempien pohjana on kansalliset ravitsemussuositukset; toimenpide 113: Kehitetään ja tiukennetaan ympäristö- ja ilmastovaikutuksia vähentäviä kriteerejä kaupungin elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa. Samojen toimenpiteiden toteutumista ja seurantaan tulisi vaatia myös kaupungin ulkopuolisilta palveluntarjoajilta, kun palveluja on kilpailuttamalla ulkoistettu.

Maitotaloustuotteiden puolittaminen

Ravitsemuksen ja ravitsemushoidon näkökulmasta maitotuotteiden vähentäminen on ongelmallista, ajatellen erityisesti haavoittuvia väestöryhmiä kuten ikääntyneitä ja lapsia. Voimassa olevissa valtakunnallisissa joukkoruokailusuosituksissa perusravintolion ruokajuomana on mainittu maito ja piimät. Kasvisjuomat ovat kuitenkin tärkeä osa vegaanista ruokavaliota.

Maitoa korvaavissa kasvijuomissa (esim. kaurajuomat ja muut viljajuomat) ravintosisältö ei vastaa maitotuotteiden proteiinien määrää eivätkä ne sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, B2-vitamiini ja B12-vitamiini. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1 g/dl.

Nykyisissä elintarvikesopimuksissa kasvijuomat ovat selvästi kalliimpia kuin maito. EU:n koulumaitotukea myönnetään tällä hetkellä ainoastaan rasvattomalle maidolle ja piimälle. Maitotuki huomioiden kaura- ja



soijajuoman hinta on kalleimmillaan lähes viisinkertainen maitoon verrattuna. Päiväkodissa ruokajuomaa tarjotaan kolmella aterialla, jolloin maidon korvaaminen puoliksi esim. soijajuomalla lisäisi kustannuksia vuositasolla jopa 3 miljoonaa euroa. Vapaasti valittavien kasvisjuomien hyväksyttävyyttä, menekkiä ja kustannusvaikutuksia voidaan pilotoida esimerkiksi lukiossa sekä henkilöstöravintoloissa kannustamalla kokeilemaan niitä. Palvelukeskus Helsinki käynnistää alkukesästä 2019 pilotin, jossa osa ruoanvalmistuksessa käytettävistä maitotaloustuotteista korvataan kasvirasvasekoitteilla.

Lihan ja lihavalmisteiden puolittaminen

Viimeisen kymmenen vuoden aikana päiväkotij- ja kouluruokailussa on toteutettu useita kasvisruokien kehittämisprojekteja mieluisten kasvisruokien ja uusien kasviproteiinien saamiseksi ruokalistalle. Kasvisruoan suosio on kasvanut kehitystyön tuloksena ja kasvisruokia on päätynyt suosikkiruokien joukkoon. Päiväkotien ruokalistalle lisättiin vuonna 2018 kasvisruokapäivä, jolloin kaikille lapsille tarjotaan kasvisruokaa kerran viikossa. Ruokalistoilla vähennettiin myös leikkeleiden määrää entisestään ja korvattiin niitä kasvistahnoilla kuten hummuksella. Kouluravintoloissa syksyn 2019 ruokalistalla on lihaa (punainen liha, makara, siipikarja) sisältävää pääruokaa tarjolla 17 kertaa kuuden viikon aikana. Tulevalle ruokalistalle, joka tulee voimaan elokuussa 2019, on lisätty yksi kasvisruokapäivä eli kouluissa tarjotaan ainoastaan kasvisvaihtoehtoja seitsemänä päivänä kuuden viikon aikana.

Ateriakokonaisuuteen sisältyy kouluruokailussa pääruoan lisäksi energiasäke, salaatti ja leipä. Punaisen lihan, lihavalmisteiden ja siipikarjan määrä oppilaiden tarjottimilla on suositellulla annoskoolalla yhteensä 140 g viikossa eli 7,4 % ruokamäärästä, kun ei huomioida ruokajuomaa. Laskelmassa on oletettu, että ruokailija valitsee aina liharuoan, kun se on mahdollista, eikä esimerkiksi pinaattihukaisia lihakeiton sijaan.

Ikääntyneiden ruokapalvelun toteuttamisessa korostuu asiakastytyväisyyskyselyjen perusteella ruokien tuttuus, joskin ikääntyneidenkin makutottumukset muuttuvat. Erityisesti sairaaloissa ja tehostetussa palveluasumisessa syödyt ruokamäärät ovat usein pieniä, jolloin riittävän proteiinimäärän/-tiheyden (18 % energiasta) turvaaminen ilman eläinkunnan proteiinilähteitä on mahdotonta. Runsas palkokasvien käyttö aiheuttaa myös suolisto-oireita liikunnan ollessa vähäistä. Näemme mahdollisuuksia siihen, että lihapitoisuutta voimme vielä vähentää nykyisestään, mutta aloitteen ehdotusta puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä pidämme haasteellisena, ellei alan kehityksessä tule markkinoille uusia korvaavia tuotteita, jotka vastaavat ravitsemussisällöltään suosituksia eri asiakasryhmille. Markkinoilla on runsaasti li-



haa korvaavia tuotteita, mutta niiden saatavuuden lisäksi sopivuus ja pakkauskoot suurtalouskäyttöön vaativat lisää kehittämistä.

Ruokalistoilla voidaan jatkossa tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sopien korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarjalla tai vastuullisesti pyydetyllä kalalla, sekä pienentää lihan suhteellista osuutta reseptissä. Tärkeää on kuitenkin huolehtia ikääntyneiden riittävästä proteiinin saannista. Erityisesti kotimaisen järvikalan ympäristövaikutukset (mm. tarkasteltuna erilaisten proteiinilähteiden tuottamiseen käytettyä energiaa, kasvihuonepäästöjä, ravinnepäästöjä ja ympäristön happamoitumista suhteutettuna yhteen grammaan proteiinia) ovat useissa selvityksissä osoittautuneet hyviksi.

Kotiateria-asiakkaiden kesän 2019 ruokalistalle lisätään kasvisruokien määrää, samoin kasvisruokien määrää voidaan lisätä monipuolisen palvelukeskusten ravintoloissa, joissa myös kaupungin henkilöstö ruokailee. Kaupunki voi halutessaan velvoittaa kaikissa kaupungin henkilöstöravintoloissa tarjoamaan vain kasvisruokaa esim. kerran viikossa. Ravintoloissa voidaan ruokalistalla mainita ensimmäisenä kasvisruoka niin, ettei erikseen korosteta sen olevan kasvisvaihtoehto, vaan osa tavanomaista lounastarjontaa. Ravintolassa on mahdollista toteuttaa myös niin sanottua tuuppausta eli linjaston salliessa laittaa kasvisruoka tarjolle ensimmäiseksi.

Kouluruokailussa keskeisenä haasteena on saada kaikki oppilaat ruokailemaan kouluravintolassa. Erityisesti yläkouluissa tärkeänä tavoitteena on saada entistä useampi oppilas syömään. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 ilmenee, että jopa 42 % helsinkiläisistä 8. ja 9. luokkalaisista jättää kouluruoan väliin yhden tai useamman kerran viikossa (Yle Uutiset 28.9.2018). Hyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että päivän aikana käydään syömässä kouluravintolassa ja kokonaiskokemus on mieluisa. Toisaalta kyselyn mukaan ruoka maistuu, jos kaveritkin syövät ja jos nuoret saavat vaikuttaa ruokaan ja ateriatapahtumaan, tilaan ja tunnelmaan. Palvelukeskus Helsingin kokemuksen mukaan koulujen ruokaraadit ja vaikuttamiskanavat ovat ensiarvoisen tärkeitä. Kouluruokailun suunnittelussa onkin tärkeää tunnistaa, että pyritäänkö muutokseen velvoittavalla vai kannustavalla tavalla muun muassa tekemällä kasvisruoasta entistä jokapäiväisempi osa ruokailua.

Tavoitteen saavuttamiseksi maistuvan ruoan ohella on tärkeä varmistaa myös muiden ruokailuun vaikuttavien tekijöiden, kuten ruokailuun varatun ajan riittävyys ja viihtyisä ympäristö. Vaikka ruokalistat vastaavat jo tällä hetkellä ravitsemussuosituksia, ruokalistoja ja reseptejä kehitetään jatkuvasti. Opetushallitus on nähnyt tärkeäksi tavoitteeksi kou-



luruokailun ohessa ruokasivistyksen lisäämisen, yhdessä syömisen taitojen ja muuttuvaan ja elävään ruokakulttuuriin kasvamisen.

Hankinnat

Kaupunginkansliassa on osana hankintojen kehittämistä tehty pitkäjänteistä työtä kestävien ja vastuullisten hankintojen edistämiseksi ja tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikana. Näitä tavoitteita edistetään markkinavuoropuhelulla ja yhteistyöllä toimittajien kanssa. Kaupunki on myös osallistunut aktiivisesti kansallisen ekohankintaverkoston toimintaan, tehnyt pohjoismaisten kaupunkien kanssa yhteistyötä ja osallistunut ICLEIn Procura+ -hankkeeseen, ja kokemusten vaihto ja hankintojen ympäristöosaamisen lisääminen ovat olleet keskiössä. Maito- ja lihatuotteiden kilpailutuksessa esimerkiksi syksyn 2018 koulujen, päiväkotien sekä sosiaali- ja terveystoimialan elintarvikekilpailutuksessa on margariineille ja pakasteleivonnaisille käytetty ensimmäistä kertaa palmuöljykriteeriä (ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla tuotettu palmuöljy) ja samassa kilpailutuksessa on lihalle asetettu ensimmäistä kertaa kriteerejä liittyen eläinten hyvinvointiin ja terveyteen, salmonellavapauteen ja mikrobilääkkeiden käyttöön. Kaikki nämä ovat vähimmäisvaatimuksina.

Palvelukeskus Helsingin ruokakuljetusten kilpailutusten myötä toteutuu merkittäviä päästövähennyksiä, kun 51 auton kuljetuskalusto on uusittu. Tästä on seurannut syksystä 2018 alkaen merkittäviä päästövähennyksiä (Euro 6 -päästöluokka), muun muassa häkäpäästöt ovat vähentyneet 22 %, typenoksidit 67 % ja hiukkaspäästöt 92 % aiempaan kuljetuskalustoon verrattuna.

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä Helsinki tarvitsee kattavan ymmärryksen kaupungin ruokahuollon nykytilasta ja yksityiskohtaisemman toimintasuunnitelman tavoitteeseen pääsemiseksi. HNH2035-päästövähennysohjelman toimenpide 129 ”Edellytetään kaupunkikonsernin organisaatioilta, tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä päästöjen vähentämispolitiikan integrointia omiin toiminnanohjausjärjestelmiin” velvoittaa myös koko tuotantotavan tarkasteluun. Tällöin on tarkasteltava ruokapalvelujen hiilijalanjäljen muodostumisen kokonaisuutta, ruoka-aineryhmien osuutta, tuotantotapaa, logistiikkaa, energiankäyttöä, hävikkiä ja kaupungin ruokapalvelukonseptiä kokonaisuudessaan sekä ruokaverkkoa ja Pakkalan tuotantolaitosta, joka on elinkaarensa päässä.

Merkittiin, että esittelijä ilmaisi olevansa asiasta erimielinen.



Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) sekä sosiaali- ja terveystoimialan (Sote) kanssa siten että toimiala määrittää tilaajana linjaukset, joiden mukaan Palvelukeskus Helsinki tuottajana tuottaa palvelut. Ruokatarjoomaa kehitetään yhteistyössä toimialojen kanssa huomioiden kaupungin, toimialojen ja liikelaitoksen strategiset tavoitteet ja vastuullisuusnäkökulmat sekä eri asiakasryhmille määritellyt ruokailu- ja ravitsemussuosituksen. Palvelukehityksessä huomioidaan asiakkailta ja kaupunkilaisilta saatu palaute ja asiakastytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.

Palvelukeskus Helsinki seuraa aktiivisesti ruoka- ja elintarviketoimialaa, ruokatrendejä ja alan kehitystyötä. Laajat asiakastytyväisyyskyselyt (mm. koululaiskysely 2018, 4200 vastausta), pikapalaute ja kaupungin palautejärjestelmä antavat myös runsaasti kehitysideoita päivittäisen ruokapalvelun kehittämiseen. Eryityisesti kouluruokailussa kehittämispulseja tulee myös ruokaraadeilta ja ravintolatoimikunnilta. Helsingin nuorisoneuvoston kanssa on aloitettu osallistava yhteistyö, jossa kuullaan nuoria ruokailun ja palvelun kehittämisessä, mutta myös kouluravintolatilojen ja kokonaiskokemuksen osalta. Palvelukeskus Helsingin tuottamassa kotona asumista tukevassa etäpalvelussa on aloitettu Soten kanssa asiakkaiden saaman ravitsemuksen mittaaminen ja asiakkaiden osallistaminen aterioiden suunnitteluun testaamalla.

Hiilineutraali Helsinki –tavoiteohjelmassa Palvelukeskus Helsinki on vastuutahona useissa toimenpiteissä, joiden toteutumisesta seurataan ja raportoidaan, muun muassa toimenpide 95: Kehitetään reseptejä, joiden avulla kaupungin ruokapalveluissa voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja suojella Itämeren; toimenpide 96: Lisätään kasvisruoan osuutta kouluissa ja päiväkodeissa. Sekä kouluruokasuositus että varhaiskasvatuksen ruokailusuositus kannustavat lisäämään kasvisruokaa ja molempien pohjana on kansalliset ravitsemussuosituksen; toimenpide 113: Kehitetään ja tiukennetaan ympäristö- ja ilmastovaikutuksia vähentäviä kriteerejä kaupungin elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa. Samojen toimenpiteiden toteutumista ja seuranta tulisi vaatia myös kaupungin ulkopuolisilta palveluntarjoajilta, kun palveluja on kilpailuttamalla ulkoistettu.

Maitotaloustuotteiden puolittaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Ravitsemuksen ja ravitsemushoidon näkökulmasta maitotuotteiden vähentäminen on ongelmallista, ajatellen erityisesti haavoittuvia väestöryhmiä kuten ikääntyneitä ja lapsia. Voimassa olevissa valtakunnallisissa joukkoruokailusuosituksissa perusruokavalion ruokajuomana on mainittu maito ja piimät. Kasvisjuomat ovat kuitenkin tärkeä osa vegaanista ruokavaliota.

Maitoa korvaavissa kasvijuomissa (esim. kaurajuomat ja muut viljajuomat) ravintosisältö ei vastaa maitotuotteiden proteiinien määrää eivätkä ne sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, B2-vitamiini ja B12-vitamiini. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1 g/dl.

Nykyisissä elintarvikesopimuksissa kasvijuomat ovat selvästi kalliimpia kuin maito. EU:n koulumaitotukea myönnetään tällä hetkellä ainoastaan rasvattomalle maidolle ja piimälle. Maitotuki huomioiden kaura- ja soijajuoman hinta on kalleimmillaan lähes viisinkertainen maitoon verrattuna. Päiväkodissa ruokajuomaa tarjotaan kolmella aterialla, jolloin maidon korvaaminen puoliksi esim. soijajuomalla lisäisi kustannuksia vuositasolla jopa 3 miljoonaa euroa. Vapaasti valittavien kasvisjuomien hyväksyttävyyttä, menekkiä ja kustannusvaikutuksia voidaan pilotoida esimerkiksi lukiossa sekä henkilöstöravintoloissa kannustamalla kokeilemaan niitä. Palvelukeskus Helsinki käynnistää alkukesästä 2019 pilotin, jossa osa ruoanvalmistuksessa käytettävistä maitotaloustuotteista korvataan kasvirasvasekoitteilla.

Lihan ja lihavalmisteiden puolittaminen

Viimeisen kymmenen vuoden aikana päiväkotit- ja kouluruokailussa on toteutettu useita kasvisruokien kehittämisprojekteja mieluisten kasvisruokien ja uusien kasviproteiinien saamiseksi ruokalistalle. Kasvisruoan suosio on kasvanut kehitystyön tuloksena ja kasvisruokia on päätynyt suosikkiruokien joukkoon. Päiväkotien ruokalistalle lisättiin vuonna 2018 kasvisruokapäivä, jolloin kaikille lapsille tarjotaan kasvisruokaa kerran viikossa. Ruokalistoilla vähennettiin myös leikkeleiden määrää entisestään ja korvattiin niitä kasvistahnoilla kuten hummuksella. Kouluravintoloissa syksyn 2019 ruokalistalla on lihaa (punainen liha, makara, siipikarja) sisältävää pääruokaa tarjolla 17 kertaa kuuden viikon aikana. Tulevalle ruokalistalle, joka tulee voimaan elokuussa 2019, on lisätty yksi kasvisruokapäivä eli kouluissa tarjotaan ainoastaan kasvisvaihtoehtoja seitsemänä päivänä kuuden viikon aikana.

Ateriakokonaisuuteen sisältyy kouluruokailussa pääruoan lisäksi energiasäike, salaatti ja leipä. Punaisen lihan, lihavalmisteiden ja siipikarjan määrä oppilaiden tarjottimilla on suositellulla annoskoolla yhteensä 140 g viikossa eli 7,4 % ruokamäärästä, kun ei huomioida ruokajuomaa.



Laskelmassa on oletettu, että ruokailija valitsee aina liharuoan, kun se on mahdollista, eikä esimerkiksi pinaattihukaisia lihakeiton sijaan.

Ikääntyneiden ruokapalvelun toteuttamisessa korostuu asiakastytyväisyyskyselyjen perusteella ruokien tuttuus, joskin ikääntyneidenkin makutottumukset muuttuvat. Erityisesti sairaaloissa ja tehostetussa palveluasumisessa syödyt ruokamäärät ovat usein pieniä, jolloin riittävän proteiinimäärän/-tiheyden (18 % energiasta) turvaaminen ilman eläinkunnan proteiinilähteitä on mahdotonta. Runsas palkokasvien käyttö aiheuttaa myös suolisto-oireita liikunnan ollessa vähäistä. Näemme mahdollisuuksia siihen, että lihapitoisuutta voimme vielä vähentää nykyisestään, mutta aloitteen ehdotusta puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä pidämme haasteellisena, ellei alan kehityksessä tule markkinoille uusia korvaavia tuotteita, jotka vastaavat ravitsemussisällöltään suosituksia eri asiakasryhmille. Markkinoilla on runsaasti lihaa korvaavia tuotteita, mutta niiden saatavuuden lisäksi sopivuus ja pakkauskoot suurtalouskäyttöön vaativat lisää kehittämistä.

Ruokalistailla voidaan jatkossa tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sopien korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarjalla tai vastuullisesti pyydytyllä kalalla, sekä pienentää lihan suhteellista osuutta reseptissä. Tärkeää on kuitenkin huolehtia ikääntyneiden riittävästä proteiinin saannista. Erityisesti kotimaisen järvikalan ympäristövaikutukset (mm. tarkasteltuna erilaisten proteiinilähteiden tuottamiseen käytettyä energiaa, kasvihuonepäästöjä, ravinnepäästöjä ja ympäristön happamoitumista suhteutettuna yhteen grammaan proteiinia) ovat useissa selvityksissä osoittautuneet hyviksi.

Kotiateria-asiakkaiden kesän 2019 ruokalistalle lisätään kasvisruokien määrää, samoin kasvisruokien määrää voidaan lisätä monipuolisen palvelukeskusten ravintoloissa, joissa myös kaupungin henkilöstö ruokailee. Kaupunki voi halutessaan velvoittaa kaikissa kaupungin henkilöstöravintoloissa tarjoamaan vain kasvisruokaa esim. kerran viikossa. Ravintoloissa voidaan ruokalistalla mainita ensimmäisenä kasvisruoka niin, ettei erikseen korosteta sen olevan kasvisvaihtoehto, vaan osa tavanomaista lounastarjontaa. Ravintolassa on mahdollista toteuttaa myös niin sanottua tuuppausta eli linjaston salliessa laittaa kasvisruoka tarjolle ensimmäiseksi.

Kouluruokailussa keskeisenä haasteena on saada kaikki oppilaat ruokailemaan kouluravintolassa. Erityisesti yläkouluissa tärkeänä tavoitteena on saada entistä useampi oppilas syömään. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 ilmenee, että jopa 42 % helsinkiläisistä 8. ja 9. luokkalaisista jättää kouluruoan väliin yhden tai useamman kerran viikossa (Yle Uutiset 28.9.2018). Hy-



vinvoinnin ja jaksamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että päivän aikana käydään syömässä kouluravintolassa ja kokonaiskokemus on mieluisa. Toisaalta kyselyn mukaan ruoka maistuu, jos kaveritkin syövät ja jos nuoret saavat vaikuttaa ruokaan ja ateriatapahtumaan, tilaan ja tunnelmaan. Palvelukeskus Helsingin kokemuksen mukaan koulujen ruokaraadit ja vaikuttamiskanavat ovat ensiarvoisen tärkeitä. Kouluruokailun suunnittelussa onkin tärkeää tunnistaa, että pyritäänkö muutokseen velvoittavalla vai kannustavalla tavalla muun muassa tekemällä kasvisruoasta entistä jokapäiväisempi osa ruokailua.

Tavoitteen saavuttamiseksi maistuvan ruoan ohella on tärkeä varmistaa myös muiden ruokailuun vaikuttavien tekijöiden, kuten ruokailuun varatun ajan riittävyys ja viihtyisä ympäristö. Vaikka ruokalistat vastaavat jo tällä hetkellä ravitsemussuosituksia, ruokalistoja ja reseptejä kehitetään jatkuvasti. Opetushallitus on nähnyt tärkeäksi tavoitteeksi kouluruokailun ohessa ruokasivistyksen lisäämisen, yhdessä syömisen taitojen ja muuttuvaan ja elävään ruokakulttuuriin kasvamisen.

Hankinnat

Kaupunginkansliassa on osana hankintojen kehittämistä tehty pitkäjänteistä työtä kestävien ja vastuullisten hankintojen edistämiseksi ja tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikana. Näitä tavoitteita edistetään markkinavuoropuhelulla ja yhteistyöllä toimittajien kanssa. Kaupunki on myös osallistunut aktiivisesti kansallisen ekohankintaverkoston toimintaan, tehnyt pohjoismaisten kaupunkien kanssa yhteistyötä ja osallistunut ICLEIn Procura+ -hankkeeseen, ja kokemusten vaihto ja hankintojen ympäristöosaamisen lisääminen ovat olleet keskiössä. Maito- ja lihatuotteiden kilpailutuksessa esimerkiksi syksyn 2018 koulujen, päiväkotien sekä sosiaali- ja terveystoimialan elintarvikekilpailutuksessa on margariineille ja pakasteleivonnaisille käytetty ensimmäistä kertaa palmuöljykriteeriä (ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla tuotettu palmuöljy) ja samassa kilpailutuksessa on lihalle asetettu ensimmäistä kertaa kriteerejä liittyen eläinten hyvinvointiin ja terveyteen, salmonellavapauteen ja mikrobilääkkeiden käyttöön. Kaikki nämä ovat vähimmäisvaatimuksina.

Palvelukeskus Helsingin ruokakuljetusten kilpailutusten myötä toteutuu merkittäviä päästövähennyksiä, kun 51 auton kuljetuskalusto on uusittu. Tästä on seurannut syksystä 2018 alkaen merkittäviä päästövähennyksiä (Euro 6 -päästoluokka), muun muassa häkäpäästöt ovat vähentyneet 22 %, typenoksidit 67 % ja hiukkaspäästöt 92 % aiempaan kuljetuskalustoon verrattuna.



25.09.2019

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä Helsinki tarvitsee kattavan ymmärryksen kaupungin ruokahuollon nykytilasta ja yksityiskohtaisemman toimintasuunnitelman tavoitteeseen pääsemiseksi. HNH2035-päästövähennysohjelman toimenpide 129 ”Edellytetään kaupunkikonsernin organisaatioilta, tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä päästöjen vähentämispolitiikan integrointia omiin toiminnanohjausjärjestelmiin” velvoittaa myös koko tuotantotavan tarkasteluun. Tällöin on tarkasteltava ruokapalvelujen hiilijalanjäljen muodostumisen kokonaisuutta, ruoka-aineryhmien osuutta, tuotantotapaa, logistiikkaa, energiankäyttöä, hävikkiä ja kaupungin ruokapalvelukonseptia kokonaisuudessaan sekä ruokaverkkoa ja Pakkalan tuotantolaitosta, joka on elinkaarensa päässä.

Merkittiin, että esittelijä ilmoitti johtokunnan nyt tarkentamaan lausuntoon eriävän mielipiteensä siltä osin kun lausuntoa tarkennettiin niin, että siihen ei sisälly esittelyn viimeistä kappaletta.

23.08.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 13.02.2019 § 43

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

13.02.2019 Palautettiin

Valtuutettu Atte Harjanne ehdotti valtuutettu Maria Ohisalonn kannattamana, että kaupunginvaltuusto päättää palauttaa aloitteen valmisteluun siten, että aloitteessa esitetyn suunnitelman valmistelu aloitetaan osana päästövähennysohjelman toteuttamista, tavoitteeksi asetetaan 50 % vähennys vuoteen 2025 mennessä ja suunnittelussa huomioidaan eri toimialojen erilaiset mahdollisuudet vähentää liha- ja maitotuotteiden kulutusta.

1 äänestys



25.09.2019

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää palauttaa aloitteen valmisteluun siten, että aloitteessa esitetyn suunnitelman valmistelu aloitetaan osana päästövähennysohjelman toteuttamista, tavoitteeksi asetetaan 50 % vähennys vuoteen 2025 mennessä ja suunnittelussa huomioidaan eri toimialojen erilaiset mahdollisuudet vähentää liha- ja maitotuotteiden kulutusta.

Jaa-äännet: 39

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Juha Hakola, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Ilkka Taipale, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 42

Zahra Abdulla, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mia Haglund, Sandra Hagman, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Silvia Modig, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Jarmo Nieminen, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Jaana Pelkonen, Terhi Pelto-korpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Poissa: 4

Eero Heinäluoma, Ville Jalovaara, Mika Raatikainen, Paavo Väyrynen

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Juha Kesänen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi



§ 261

Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite palvelussuhdeasuntojen lisäämiseksi

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Martina Harms-Aallon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet työsuhdeasunnon vaihtamiseen sopivampaan nykyistä sujuvammin. (Petra Malin)

Käsittely

Valtuutettu Petra Malin ehdotti valtuutettu Martina Harms-Aallon kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet työsuhdeasunnon vaihtamiseen sopivampaan nykyistä sujuvammin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

2 äänestys

Valtuutettu Petra Malinin ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet työsuhdeasunnon vaihtamiseen sopivampaan nykyistä sujuvammin.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 81

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdira-



him Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Mutttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1
Otto Meri

Tyhjä: 1
Pia Kopra

Poissa: 2
Wille Rydman, Mirita Saxberg

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Petra Malinin ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Liitteet

1 Harms-Aalto Martina Motion Kvsto 14112018 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Martina Harms-Aalto ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi mahdollisuutta palvelussuhdeasuntojen lisäämiseksi. Aloitteen mukaan palvelussuhdeasuntoja tulisi käyttää



työvoiman houkuttelemiseksi työvoimapulasta kärsivillä aloilla, kuten esimerkiksi päivähoito, kotihoito sekä varhaiskasvatuksen opettajat/pedagogit. Aloitteessa todetaan, että vuoden 2019 palkankorotukset eivät riitä houkuttelemaan työvoimaa Helsinkiin, jossa on kalliimmat asumiskustannukset kuin Helsingin ulkopuolella.

Kaupunginhallitus käsitteli aloitetta 13.5.2019 kokouksessaan, ja päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että valmistelussa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet:

- korotetaan osuutta, joka kaupungin omasta asuntotuotannosta varataan työsuhdeasunnoiksi, tavoitteena kaksinkertaistaa työsuhdeasuntojen määrä nykyisestä,
- otetaan työsuhdeasuntojen tarjoaminen strategisesti osaksi työvoimapula-alojen rekrytointia ja
- korotetaan enimmäisasumisaikaa 5 + 2 vuodesta 10 vuoteen.

Kaupungilla on eri toimialoilla palvelussuhdeasuntoja yhteensä 2 653 kappaletta ja niissä asuu henkilöstöstä 6,9 %. Palvelussuhdeasunnoista valtaosa, noin 1 600 asuntoa on sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön käytössä ja noin 500 asuntoa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käytössä, ja loput muilla toimialoilla. Asuntoja oli vuoden 2018 lopussa vapaana noin 260. Palvelussuhdeasuntojen vuokraamistoimintaa hoitaa kaupunkiympäristön toimialan asuntovuokrausyksikkö, jonka ilmoituksen mukaan palvelussuhdeasuntoja on ollut hyvin tarjolla ja asuntojen kysyntään on pystytty vastaamaan.

Helsingin kaupunki omistaa kokonaisuudessaan noin 60 000 asuntoa. Palvelussuhdeasuntoina käytetään pääasiassa Koy Auroranlinnan vapaaohitteisia asuntoja. Asunnot on kiintiöity toimialoille. Viime vuosina asuntojen käyttö palvelussuhdeasuntoina on vähentynyt. Mikäli asuntoja ei tarvita palvelussuhdeasuntokäytössä, on niitä voitu vapauttaa vuokrattavaksi vapaille markkinoille. Mikäli palvelussuhdeasuntojen tarve puolestaan kasvaa, voidaan vapautuvat asunnot ottaa jälleen palvelussuhdeasuntokäyttöön. Käytäntö on ollut hyvin joustava ja sillä on voitu tukea hyvin henkilöstön asuntotarvetta. Kaupungin työntekijöillä on myös mahdollisuus hakea kaupungin vuokra-asuntoa tai asunisoikeusasuntoa, kuten muillakin helsinkiläisillä. Kaupungin yleisten vuokra-asuntojen myöntämisessä priorisoidaan Helsinkiin muuttaneita, joilla on Helsingissä työpaikka. Edellä kuvatusta johtuen palvelussuhdeasuntokannan varsinaiseen lisäämiseen ei ole tarvetta.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että palvelussuhdeasuntoja ei jatkossa kytkettäisi toimialoihin, vaan että asuntoja olisi mahdollisuus tarjota



vieläkin joustavammin asuntotarpeen mukaan. Tämä lisäisi myös asuntojen kierron toimivuutta.

Kaupunginhallituksen palvelussuhdeasuntoperiaatteita koskevan päätöksen mukaan palvelussuhdeasuntoja on tällä hetkellä käytetty ja käytetään rekrytoinnin tukena ja palvelutoiminnan turvaamiseksi.

Palvelussuhdeasunto myönnetään nykyisin määräajaksi (5 + 1 + 1 vuotta) asuntojen kierron mahdollistamiseksi. Määräaikaisessa asumisoikeudessa on kyse sopeuttamisajasta, jonka kuluessa on voinut hakea uutta asuntoa vapailta markkinoilta ja asuntokierto on tällä tavalla varmistettu. Aloitteessa ehdotettu 10 vuoden aika on siinä määrin pitkä, että tämä ei enää toisi samanlaista vaihtuvuutta palvelussuhdeasuntoihin kuin nykykäytäntö. Työntekijät perheineen kiinnittyisivät myös vahvemmin asuntoalueisiinsa ja niiden palveluihin, jolloin muuttaminen 10 vuoden määräajan kuluttua saattaisi olla haasteellista. Asumisoikeutta pidennettäessä kaupunginhallitus pitää parempana vaihtoehtona sitä, että palvelussuhdeasunnot kytketään palvelussuhteen keston ilman erillistä määräaikaa ja kehottaa kaupunginkansliaa ja toimialoja muuttamaan käytännön tällaiseksi.

Kaupunginhallitus edellyttää työsuhdeasuntojen parempaa hyödyntämistä työvoimapula-alojen rekrytoinnissa ja seurantaa siitä, vaikuttaako määräajan poistaminen asuntojen riittävyteen.

Hallintosäännön 30 luku 11 § 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Liitteet

1 Harms-Aalto Martina Motion Kvsto 14112018 3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 613

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Martina Harms-Aallon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: lisätään toiseksi viimeiseksi kappaleeksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää työsuhteidasuntojen parempaa hyödyntämistä työvoimapula-alojen rekrytoinnissa ja seurantaa siitä, vaikuttaako määräajan poistaminen asuntojen riittävyteen."

Kannattaja: Pia Pakarinen

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Veronika Honkasalo, Anna Vuorjoki

Ei-äännet: 13

Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Otto Meri, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevan-der, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 2 - 13.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 560

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

09.09.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

13.05.2019 Palautettiin

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 300

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

06.05.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Pia Pakarisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Helena Wendorf, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi



§ 262

Valtuutettu Pentti Arajärven aloite Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman sosiaalisten vaikutusten arvioimiseksi

HEL 2019-002603 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite, Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman sosiaalisten vaikutusten arviointi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 14 valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman sosiaaliset vaikutukset arvioidaan. Aloitteessa todetaan, että sosiaalisia vaikutuksia ja lapsivaikutuksia ei ole arvioitu elinkeinovaikutuksia vastaavasti.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteuttamisen olennainen osa on eri teemojen ja toimenpiteiden jatkuva arviointi, koska ilmastomuutokseen liittyvät teknologiat ja toimenpidemahdollisuudet ovat jatkuvassa muutoksessa tiedontuotannon parantuessa. Ohjelman toimenpiteenä 146 luodaan raportoinnin seurantamalli, jossa jokaisessa toimenpiteessä seurataan toteutuksen, talouden ja päästövähennyksen lisäksi muita olennaisia vaikutuksia.

Hiilineutraali Helsinki -ohjelman lapsivaikutuksia on muun muassa ilmastomuutokseen liittyvien teemojen toimenpiteiden tiukempi integroiminen osaksi opetusta (tp 90) ja koulutusta ja ympäristökasvatuksen



lisääminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella (tp 92). Ilmastomuutoksen hillitsemisen teemoja käsitellään kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla myös jätteen vähentämisen (tp 103), hävikkiruuan hyödyntämisen (tp 99) ja vähentämiseen (tp 97) sekä kasvisruuan osuuden lisäämisen (tp 96) teemojen avulla. Suorien ympäristövaikutusten lisäksi kaikkiin edellä mainittuihin teemoihin liittyy myös tärkeä kasvatuksellinen aspekti. Nämä toimenpiteet rakentavat osaltaan myös aloitteessa mainittua sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Vaikuttavuusarviointina voidaan lisäksi todeta, että ilmastomuutoksen hillitsemisellä on erittäin positiivinen vaikutus lapsiin ja heidän tulevaisuuteensa.

Aloitteessa mainittujen lämmön ja sähkön hinnoittelun ja joukkoliikenteen maksujen osalta sosiaalista vaikuttavuutta arvioidaan eri yhteyksissä. Lämmön ja sähkön hinnan osalta Helen Oy arvioi päästövähennystoimenpiteiden vaikutuksia hintoihin, markkinoihin ja asiakkaisiin. Kokonaisuuden arviointiin liittyy Helenin kehitysohjelman arviointiin. Joukkoliikenteessä tehtävien toimenpiteiden maksuvaikutuksia asiakkaille arvioidaan kaupungin ohjauksessa Helsingin seudun liikenne kuntayhtymään. Kaupunkilaisten kulutusvalinnoissa ruokailun ja ulkomaanmatkailun osalta eivät kuulu kaupungin ohjausvaltaan.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman sosiaalisia arvioidaan näin osana ohjelman toteuttamista kunkin toimenpiteet osalta. Aloitteessa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon toimenpiteiden arvioinnissa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Aloitevastaus on valmisteltu kaupunginkanslian ja Hiilineutraali Helsinki -ohjelman yhteistyönä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite, Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman sosiaalisten vaikutusten arviointi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano



25.09.2019

Asia/13

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 562

HEL 2019-002603 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 263

Valtuutettu Fatim Diarran aloite maahanmuuttajavanhempien kotoutumiskoulutuksen nopeuttamisesta yhteistyössä koulujen kanssa

HEL 2019-002604 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Fatim Diarran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 27022019 Diarra Fatim, Maahanmuuttajavanhempien kotoutumiskoulutuksen nopeuttaminen yhteistyössä koulujen kanssa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Fatim Diarra ja 22 muuta valtuutettua esittävät, että Helsinki selvittää mahdollisuutta lähteä mukaan Vantaalla pilotoitua Vanhemmat mukaan kouluun -hanketta vastaavaan maahanmuuttajavanhempien kotoutumiskoulutusta edistävään hankkeeseen tai selvittää mahdollisuutta toteuttaa vastaavaa toimintaa itse.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta saamaansa lausuntoon ja toteaa, että maahanmuuttajavanhempien kotouttaminen ja kotouttamista tukeva toiminta ovat Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaista toimintaa. Kaupunkistrategian mukaisesti helsinkiläiset ovat osaamistaan, koulutustaan ja kykyjään vastaavissa töissä, ja kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan erityisesti niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä. Lisäksi lähtömaiden tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen tulee olla joustavaa ja maahanmuuttajien osaamisen olla mahdollisimman hyvin työ-



markkinoiden käytössä. Yrittäjyyttä tuetaan yhtenä vaihtoehtona työllistymiseen. Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kehittämissuunnitelma 2017–2021 toteuttaa näiden tavoitteiden mukaista toimintaa.

Helsingissä järjestetään tällä hetkellä erilaisia kotouttavia koulutuspalveluita maahan muuttaneille vanhemmille. Stadin ammattiopistolla on kotivanhemmille suunnattua kielikoulutusta sekä urasuunnittelua (KOTIVA-toiminta), jonka aikana vanhempien lapsille järjestetään varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen puolesta ohjattua toimintaa. Toiminnan tavoitteena on oppia kieltä ja ohjautua jatko-opintojen piiriin, ja sen voi suorittaa suomeksi tai ruotsiksi. Osana kurssia järjestetään myös vertaisohjattua toimintaa, jossa kotivanhemmat saavat omalla äidinkielellään kotoutumista, kouluttautumista ja työllistymistä tukevia tietoja ja taitoja.

Osana Stadin ammattiopistoa toimii myös Stadin osaamiskeskus, joka yhdistää kotoutumista tukevat uraohjauksen, koulutuksen, työllistymisen ja kuntouttavia elementtejä sisältävän koulutuksen palvelut helsinkiläisille aikuisille maahanmuuttajille, jotka tulevat palveluun työ- ja elinkeinopalveluiden tai kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ohjaamana. Osaamiskeskuksessa tehdyn osaamiskartoituksen perusteella asiakas ohjataan eteenpäin tarkoituksenmukaisiin palveluihin.

Stadin ammattiopiston kotouttavien palveluiden lisäksi kaupungin leikkipuistoissa toimii Kotoklubi Kaneli, jossa opitaan arkielämän suomen kieltä toiminnallisesti yhdessä lasten ja vanhempien kanssa ja suomen- sekä ruotsinkielinen työväenopisto järjestävät maksutonta lukutaitokoulutusta.

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä on kehitetty muun muassa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa toimivien monikielisten ohjaajien avulla. Syksystä 2019 alkaen Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimipisteissä työskentelee yhteensä 18 monikielistä ohjaajaa.

Vantaalla toteutetussa Vanhemmat mukaan kouluun -hankkeessa vanhemmat opiskelevat ammattiopistossa kotouttavia opintoja sekä suomen kieltä ja matematiikkaa perusopetuksen luokassa yhdessä muiden oppilaiden kanssa. Opintokokonaisuuden jatkoksi opiskelijoille räätälöidään ura- ja opiskelupolku. Vastaava toiminta täydentäisi olemassa olevia kaupungin kotouttavia palveluita siten, että koulun tiloihin tuotaisiin koululaisten vanhempien opiskelutoimintaa osana kodin ja koulun yhteistyötä. Samalla kielen ja matemaattisten aineiden oppiminen parantaisi vanhempien mahdollisuuksia edetä koulutuspoluilla sekä tehostaisi heidän siirtymistään työelämään Suomessa. Kaupunginhallitus



25.09.2019

toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee selvittää luku-
vuoden 2019–2020 aikana mahdollisuutta kehittää vastaavaa toimintaa
Helsingissä. Selvityksen osana tulee tehdä toiminnan kustannusarvio ja
esitys siitä, miten toiminta rahoitettaisiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut vähintään 15 valtuutettua.

Aiheesta on pyydetty lausunto kasvatusta- ja koulutuslautakunnalta. Vas-
taus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 27022019 Diarra Fatim, Maahanmuuttajavanhempien
kotoutumiskoulutuksen nopeuttaminen yhteistyössä koulujen kanssa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 563

HEL 2019-002604 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Fatim Diarran aloitteen loppuun
käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36666

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



laura.kyntola(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.06.2019 § 207

HEL 2019-002604 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Maahanmuuttajavanhempien kotouttaminen ja kotouttamista tukeva toiminta ovat Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaista toimintaa. Kaupunkistrategian mukaisesti helsinkiläiset ovat osaamistaan, koulutustaan ja kykyjään vastaavissa töissä, ja kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan erityisesti niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä. Lisäksi lähtömaiden tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen tulee olla joustavaa ja maahanmuuttajien osaamisen olla mahdollisimman hyvin työmarkkinoiden käytössä. Yrittäjyyttä tuetaan yhtenä vaihtoehtona työllistymiseen. Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kehittämissuunnitelma 2017–2021 toteuttaa näiden tavoitteiden mukaista toimintaa.

Tällä hetkellä Helsingin kaupunki järjestää useita koulutuspalveluita maahanmuuttajataustaisten vanhempien kotoutumisen edistämiseksi. Stadin ammattiopisto järjestää maahanmuuttajataustaisille kotona lapsia hoitaville vanhemmille suunnattua kotouttamista tukevaa kielikoulutusta (Kotiva) ja urasuunnittelua 12 leikkipuistossa sekä muussa kaupungin toimipisteessä. Kursseja on 12 vuodessa. Yhden kurssin tuntimäärä on 160–170 tuntia. Kotiva-koulutuksen oppituntien aikana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen leikkipuistotoiminta järjestää opiskelijoiden kotihoidossa oleville lapsille leikkipuistoissa ohjattua toimintaa. Koulutuksen tavoitteena on suomen / ruotsin kielen tavoitteellinen opiskelu sekä ohjautuminen jatko-opiskeluun. Kaikille opiskelijoille tehdään jatkosuunnitelma. Suuri osa vanhemmista ohjautuu kurssin jälkeen eteenpäin ammatilliseen koulutukseen tai kotoutumista tukevaan kielikoulutukseen. Koulutukseen osallistuu vuosittain 150 pienten lasten vanhempaa. Koulutusta järjestetään myös ruotsin kielellä.

Tämän toiminnan ohessa toimivat omakieliset vertaisryhmät, joissa pienten lasten vanhemmat saavat omalla äidinkielellään kotoutumista, kouluttautumista ja työllistymistä tukevia tietoja ja taitoja kuten digitaitoja sekä henkilökohtaista ura- ja palveluohjausta. Ryhmien ajaksi vanhempien lapsille järjestetään lastenhoito. Yli puolet vertaisryhmien osallistujista ohjautuu kotoa eteenpäin kohti opintoja ja työelämää. Kaupungin 18 leikkipuistossa toimii lisäksi Kotoklubi Kaneli, jossa opitaan



arkielämän suomen kieltä toiminnallisesti yhdessä lasten ja vanhempien kanssa.

Kaupungin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa toimii ja monikielisiä ohjaajia. Syksyllä 2019 heitä aloittaa lisää siten, että elokuusta alkaen toimii yhteensä 18 monikielistä ohjaajaa. Heidän tehtävänä on osaltaan kehittää kodin ja koulun yhteistyötä maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa.

Osana Stadin ammattiopistoa toimii Stadin osaamiskeskus, joka yhdistää kotoutumista tukevat uraohjauksen, koulutuksen, työllistymisen ja kuntouttavia elementtejä sisältävän koulutuksen palvelut helsinkiläisille aikuisille maahanmuuttajille, jotka tulevat palveluun työ- ja elinkeinopalveluiden tai kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ohjaamana. Stadin osaamiskeskus tarjoaa asiakkailleen osaamiskartoituksen, jonka pohjalta asiakas ohjataan eteenpäin tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Osaamiskeskuksen toiminta toteutetaan yhteistyössä kaupungin sosiaali- ja terveystoimen, kaupunginkanslian sekä Uudenmaan työ- ja elinkeinopalveluiden kanssa.

Sekä suomen- että ruotsinkielinen työväenopisto järjestävät lukutaitokoulutusta. Kurssit ovat opiskelijoille maksuttomia. Opetus on toiminnallista suomen / ruotsin kielen opetusta, johon yhdistyy myös taito- ja taideaineita. Suomenkielisessä työväenopistossa paikkoja on 60 opiskelijalle. Ruotsinkielisessä työväenopistossa on ollut viisi opiskelijaa.

Vantaalla toimivassa Opetushallituksen rahoittamassa Vanhemmat mukaan kouluun -projektissa vanhemmat opiskelevat ammattiopistossa kotouttavia opintoja sekä perusopetuksen luokassa oppilaiden kanssa suomen kieltä ja matematiikkaa. Tämän opintokokonaisuuden jatkoksi opiskelijoille räätälöidään ura- ja opiskelupolku. Vastaava toiminta täydentäisi olemassa olevia kaupungin kotouttavia palveluita siten, että koulun tiloihin tuotaisiin koululaisten vanhempien opiskelutoimintaa osana kodin ja koulun yhteistyötä.

Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee toiminnan tärkeänä ja esittää, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala selvittää lukuvuoden 2019–2020 aikana mahdollisuutta kehittää vastaavaan toimintaan Helsingin toimintamalli. Selvityksen osana tehdään toiminnan kustannusarvio ja esitys siitä, miten toiminta rahoitettaisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



§ 264

Valtuutettu Maria Ohisalon aloite työttömien työkyvyn ylläpitämisestä

HEL 2019-003280 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Maria Ohisalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Jaana Vuorela, palvelupäällikkö, puhelin: 310 79789
jaana.vuorela(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite 13032019 Ohisalo Maria, Aloite työttömien työkyvyn ylläpitämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Maria Ohisalo ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki kehittää keinoja tunnistaa paremmin huono-osaisuuden riskiryhmiä, lisää työttömien terveystarkastuksista tiedottamista, järjestää enemmän tarkastuksia niitä tarvitseville ja kouluttaa asianomaista henkilökuntaa työttömyyden ja huono-osaisuuden suhteesta.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen on keskeistä, jotta työllistyminen voi onnistua. Lisäksi on varmistettava, että asiakkaat ovat oikeiden palveluiden piirissä. Kaupunkistrategian mukaan työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan erityisesti niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä.

Nykytila

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Työttömien oikeus terveystarkastukseen perustuu terveydenhuoltolaikiin (1326/2010). Sosiaali- ja terveystoimialalla on velvollisuus järjestää työttömille terveystarkastuksia tukemaan työttömän työ- ja toimintakykyä siten, että kaikilla työttömillä on mahdollisuus terveystarkastukseen ja työkykyarvioon. Kaikki työttömät eivät kuitenkaan hyödynnä tätä mahdollisuutta, sillä he eivät tiedä palvelusta tai eivät ole motivoituneita hoitamaan terveyttään ja työkykyään. Terveystarkastuksessa käyminen ei siis ole työttömälle velvoittavaa, vaikka tarve siihen olisikin olemassa. Toiminnan kehittämisen tarve liittyykin erityisesti riskiryhmien nykyistä parempaan tunnistamiseen sekä riskiryhmiin kuuluvien työttömien motivoimiseen työkykynsä selvittämiseen ja ylläpitoon.

Helsingissä työkyky- ja terveystarkastusta tekee päätyönään seitsemän työterveyshoitajaa. Palvelu on suunnattu pääasiassa Helsingin monialaisen yhteispalvelun ja Ohjaamon asiakkaille. Terveysasemilla tehdään myös jossain määrin työttömien terveystarkastuksia. Työkyky- ja terveystarkastuksesta on käytettävissä tarkat seurantatiedot, ja palvelussa asioi vuosittain yli 2 000 helsinkiläistä työttömää. Sen sijaan vastaavaa kattavaa tietoa terveystarkastuksista ei tällä hetkellä ole saatavissa.

Lisäksi työttömät voivat käyttää sähköistä terveystarkastusta, jonka avulla poimitaan tarkempaan tarkastukseen ne asiakkaat, jotka sitä tarvitsevat. Työttömien terveystarkastuksista löytyy tietoa sosiaali- ja terveystoimen nettisivuilta, missä kerrotaan työttömien oikeudesta terveystarkastukseen sekä annetaan yhteystiedot terveystarkastuskeskuksille.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan 18.6.2019 § 143 antamasta lausunnosta ei ilmene, miten toimialalla koulutetaan henkilökuntaa työttömyyden ja huono-osaisuuden suhteesta. Alan ammattityötä koskee lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite, johon työttömyyteen liittyvien riskien tunnistamisen osaaminen voidaan liittää.

Uudet toimintamallit ja kehittämistoimenpiteet

Työkyky- ja terveystarkastusta edistetään erilaisilla malleilla ja hankkeilla, joiden tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevät oppivat paremmin tunnistamaan huono-osaisuuden riskiryhmiä. Tavoitteena on myös, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö tunnistaa työttömyyteen liittyvät riskit ja osaa oikea-aikaisesti ohjata asiakkaat työkyky- ja terveystarkastuksiin. Nykyistä parempi ja varhaisempi riskien tunnistaminen tulee lisäämään terveystarkastuksiin ohjautumista ja vaatii näin ollen riittäviä resursseja. Uusia työkyky- ja terveystarkastusta edistäviä malleja ja hankkeita ovat:

1) Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palveluja on parannettu osana terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallia (THK-malli) niin, et-



tä asiakas saa tarvitsemansa palvelut joustavasti moniammatillisella yhteistyöllä. Palvelukonsepti lisää aikuissosiaalityön ja terveysasemien yhteistyötä, mikä parantaa myös palvelujen kohdentumista paremmin pitkäaikaistyöttömille.

2) Sosiaali- ja terveystoimialalla pilotoidaan kesän 2019 aikana riskiryhmien ”Miten menee?” -kartoitusmallia. Pilotissa nähdään mm. opintoihin ja työhön liittyvät asiat riskitekijöinä. Lisäksi pilotissa kartoitetaan sosiaalisia suhteita, terveydentilaa, mielenterveyttä, osallisuutta ja erilaisia riippuvuustekijöitä. On sovittu, että malli otetaan laajemmin käyttöön pilotoinnin jälkeen syksyllä 2019.

3) Sosiaali- ja terveystoimiala on luonut Kansaneläkelaitoksen (Kela) kanssa ”Huolen tunnistamisen mallin”, jonka avulla Kelassa paremmin tunnistetaan asiakkaiden avuntarve. Kela voi sähköisesti lähettää kunnalle ilmoituksen asiakkaan hyvinvointiin ja pärjäämiseen liittyen. Mallissa kiinnitetään huomiota mm. asiakkaan työllisyyteen ja opiskeluun.

Työttömien terveyteen liittyvien palvelutarpeiden seuranta paranee, kun tulevaan sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmään Apottiin on tulossa terveys- ja hyvinvointi-indikaattorit, joista yhtenä on työttömyys. Työttömyys kirjataan järjestelmässä, ja jos asiakkaan työttömyys pitkityy, asiakkaan työ- ja toimintakyky tulee huomioiduksi.

Neuvonnan ja riskiryhmien tunnistamisen kehittämisen lisäksi kaupunginkanslia ja sosiaali- ja terveystoimiala kehittävät työttömien terveyspalvelujen ohjauksen prosesseja toteuttamalla yhteistyössä Työkyky käyttöön -hankkeen vuonna 2019. Hankkeen tavoitteena on kehittää malli, jossa verkostomaisella työotteella saadaan työttömiä henkilöitä nopeammin terveydentilan ja työkyvyn selvittelyyn. Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat mukana Kela ja TE-toimisto.

Tiedottaminen ja viestintä työttömän työkyky- ja terveystarkastuksista on myös tärkeää, jotta työttömät osaavat hakeutua palveluihin. Työttömien terveystarkastuksista löytyy tietoa Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen nettisivulla, missä kerrotaan työttömien oikeudesta terveystarkastukseen. Osa työttömistä ei kuitenkaan tiedä oikeudestaan, joten sosiaali- ja terveystoimi parantaa viestintää niin, että kaikki työkyky- ja terveyspalveluja tarvitsevat osaavat hakeutua palveluun.

Lopuksi

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee varata riittävät resurssit työttömien terveystarkastuksiin. Käynnissä olevat mallit ja hankkeet, joiden avulla parannetaan työttömien työkykyyn ja terveystarkastuksiin liittyviä prosesseja, tulevat lisäämään työttömien ohjautumista terveyspalveluihin. Edellä mainittujen uusien toimintamallien



25.09.2019

avulla tunnistetaan jatkossa paremmin ja laajemmin myös henkilöstön koulutustarpeet. Osaamisen kehittämistä määrittelee sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö, johon on kirjattu sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite, jonka osaksi työttömien terveyteen liittyvä osaamisen kehittäminen tulee ottaa. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala parantaa työttömien terveystarpeiden viestintää ja kehittää Apotin myötä toiminnan seurantaa. Seurannassa ja arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota asiakkaiden ohjautumiseen oikeiden palveluiden piiriin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osastolla ja sosiaali- ja terveystoimiala on antanut asiasta lausunnon 18.6.2019 § 143. Kaupunginkanslia on neuvottelussa 27.6.2019 saanut vielä lisätietoa sosiaali- ja terveystoimialalta työttömien työkyvyn ylläpitämiseen ja terveyspalveluihin liittyvistä prosesseista.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Jaana Vuorela, palvelupäällikkö, puhelin: 310 79789
jaana.vuorela(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite 13032019 Ohisalo Maria, Aloite työttömien työkyvyn ylläpitämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 564

HEL 2019-003280 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Maria Ohisalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Jaana Vuorela, palvelupäällikkö, puhelin: 310 79789
jaana.vuorela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 143

HEL 2019-003280 T 00 00 03

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Maria Ohisalon ym. valtuustoaloitteeseen koskien työttömien työkyvyn ylläpitämistä:

"Työkyky- ja terveysneuvonta

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan (1326/2010) kunnan tehtävänä on järjestää työttömien terveystieteiden palvelut. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi ohjekirjeen asiasta 19.8.2013 [STM, Työttömien-terveystieteiden palvelut](#). Kuntien järjestämän terveystieteiden neuvonnan ja terveystarkastusten on tuettava työttömän työ- ja toimintakykyä, ehkäistävä sairauksia sekä edistettävä mielenterveyttä ja elämänhallintaa. Tarvittaessa henkilöt on ohjattava hoitoon tai lääketieteelliseen, ammatilliseen tai sosiaaliseen kuntoutukseen.

Sosiaali- ja terveystoimessa työkyky- ja terveysneuvontaa tekee seitsemän työterveyshoitajaa päätyönään. Asiakkaat ohjautuvat työkyky- ja terveysneuvontaan pääasiassa Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) ja Ohjaamo Helsingistä.

Vuonna 2017 työkyky- ja terveysneuvonnassa oli asiakkaita 2 054 ja vastaava luku vuonna 2018 oli 2 350. Tänä vuonna työkyky- ja terveysneuvonnassa on ollut tammikuun alusta maaliskuun loppuun 748 asiakasta. Tämän vuoden asiakkaista 29,5 prosenttia oli alle 31-vuotiaita, 29,1 prosenttia 31–45-vuotiaita ja 41,3 prosenttia yli 45-vuotiaita.

Myös terveysasemilla tehdään jossain määrin työttömien terveystarkastuksia. On sovittu, että TYP ohjaa terveysasemille tarkastuksiin alle 30-vuotiaita, yli 300 päivää työttömänä olleita ja maahanmuuttajia. Työttömät voivat käyttää myös [sähköistä terveystarkastusta](#), josta poimitaan tarkempaan tarkastukseen ne asiakkaat, jotka sitä tarvitsevat.



25.09.2019

Paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat

Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palveluja on parannettu osana terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallia niin, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut joustavasti moniammatillisella yhteistyöllä. Palvelukonsepti lisää aikuissosiaalityön ja terveysasemien yhteistyötä, mikä parantaa myös palvelujen kohdentumista paremmin pitkäaikaistyöttömille.

Tiedottaminen

Työttömien terveystarkastuksista löytyy tietoa sosiaali- ja terveystoimen nettisivuilla, missä kerrotaan, että työttömillä on oikeus terveystarkastukseen ja yhteistiedot terveysasemille. Suurin osa työttömien terveystarkastuksiin tulevista ohjautuu kuitenkin palveluun TYP:n tai Ohjaamo Helsingin kautta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Työttömän terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus päästä työttömien terveystarkastukseen ja työkykyarvioon. Osa työttömistä ei ole kuitenkaan tietoisia oikeudestaan. Sosiaali- ja terveystoimi parantaa viestintää niin, että kaikki työkyky- ja terveysneuvontaa tarvitsevat osaavat hakeutua palveluun."

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 23178
leena.luhtasela(a)hel.fi
Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.j.lukkarinen(a)hel.fi
Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303
marja.heikkinen(a)hel.fi



§ 265

Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite hakaristin ja muiden kansallissosialististen symbolien kieltämiseksi Helsingissä

HEL 2019-007182 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi
Anssi Vuosalmi, valmiuspäällikkö, puhelin: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Abdirahim Hussein ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kansallissosialististen tunnusten käyttö kiellettäisiin Helsingissä järjestettävissä mielenilmauksissa. Aloitteen tekijät ehdottavat, ettei Helsingin kaduilla tai tiloissa järjestetä kansallissosialistisia mielenilmauksia, joissa käytetään hakaristejä tai muita kansallissosialistia merkkejä.

Kaupunginhallitus toteaa, ettei kaupungilla ole toimivaltaa puuttua yleisellä paikalla järjestettäviin mielenosoituksiin eikä niissä käytettäviin kokousvälineisiin. Kaupungilla ei siten ole toimivaltaa päättää aloitteessa esitetyn kiellon asettamisesta.

Edelleen kaupunginhallitus toteaa, että yleisistä kokouksista säädetään kokoontumislaisissa (530/1999).



25.09.2019

Yleisellä kokouksella tarkoitetaan mielenosoitusta tai muuta kokoontumisvapauden käyttämiseksi järjestettyä tilaisuutta, johon muutkin kuin nimenomaisesti kutsutut voivat osallistua tai jota he voivat seurata. Yleisenä kokouksena ei kuitenkaan pidetä sellaista mielenosoitusta, joka on tarkoitettu ainoastaan yksittäisten henkilöiden mielipiteen ilmaisemista varten. Lain mukaan yleisen kokouksen saa järjestää ulkona yleisellä torilla, aukiolla, katualueella tai muussa sellaisessa kokoustarkoitukseen soveltuvassa yleisessä paikassa ilman omistajan tai haltijan lupaa. Omistaja tai haltija voi rajoittaa tällaisen paikan käyttämistä kokoustarkoitukseen, jos kokouksen järjestämisestä on odotettavissa kohtuutonta haittaa omistajalle, haltijalle tai ympäristölle. Kokoontumislain mukaan yleinen kokous on järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta.

Kokoontumislain mukaan yleisessä kokouksessa on sallittua käyttää kokousvälineinä esimerkiksi julisteita ja äänenvahvistimia. Hallituksen esityksen mukaan tavanomaisia kokousvälineitä olisivat edellä mainittujen lisäksi esimerkiksi liput, kyltit ja banderollit.

Poliisi soveltaa tarvittaessa kokoontumislain 21 pykälää, jonka mukaan yleisen kokouksen puheenjohtajan tai järjestäjän on keskeytettävä kokous tai määrättävä se päättymään, jos kokouksen jatkamisesta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten turvallisuudelle, omaisuudelle tai ympäristölle. Edellä mainitun lisäksi päällystön kuuluvalla poliisilla on oikeus keskeyttää yleinen kokous tai määrätä se päättymään, mikäli muut toimenpiteet eivät ole osoittautuneet riittäviksi sekä silloin, kun yleistä kokousta järjestettäessä muutoin toimitaan olennaisesti lainvastaisesti.

Kaupunkistrategian mukaan tasavertaisten mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan. Julkisten alueiden ja tyhjen tilojen tilapäistä käyttöä kulttuuri- ja kansalaistoimintaan helpotetaan. Kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteellisuutta ja yhteistoimintaa.

Kaupungin tilojen asukaskäytön pohjana olevat arvot ovat asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus, taloudellisuus, turvallisuus, osallisuus ja osallistuminen sekä yrittäjämöniteisyys. Kaupungin omistamien tilojen asukaskäytön tulee olla edellä mainittujen arvojen mukaista ja tilojen käyttöä edistetään edellä mainittujen arvojen pohjalta selkeästi, avoimesti ja niin laajasti kuin se on mahdollista.

Kaupunginhallituksen 20.8.2018 hyväksymien Kaupungin tilojen asukaskäytön periaatteiden mukaan tiloja käyttäessä tulee noudattaa hyviä



25.09.2019

tapoja ja Suomen lakeja. Tiloissa ei saa järjestää kokoontumislaisissa (1247/1999) tarkoitettuja yleisiä kokouksia (mielenosoitus) eikä yleisötilaisuuksia, jotka täyttävät pelastuslain 16 §:n määritelmän.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi
Anssi Vuosalmi, valmiuspäällikkö, puhelin: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 26.08.2019 § 530

HEL 2019-007182 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi
Anssi Vuosalmi, valmiuspäällikkö, puhelin: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi



§ 266

Valtuutettu Alviina Alametsän aloite koulujen seksuaalikasvatuksen kehittämisestä

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään esityksen kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuudet sille, miten opetussuunnitelman toteuttamisen laajentamisessa voitaisiin paremmin huomioida myös suostumusperustaisuuden vahvistaminen seksuaalikasvatuksessa. (Katju Aro)

Käsittely

Valtuutettu Katju Aro ehdotti valtuutettu Alviina Alametsän kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään esityksen kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuudet sille, miten opetussuunnitelman toteuttamisen laajentamisessa voitaisiin paremmin huomioida myös suostumusperustaisuuden vahvistaminen seksuaalikasvatuksessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

3 äänestys

Valtuutettu Katju Aron ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään esityksen kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuudet sille, miten opetussuunnitelman toteuttamisen laajentamisessa voitaisiin paremmin huomioida myös suostumusperustaisuuden vahvistaminen seksuaalikasvatuksessa.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 60

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Ted Apter, Katju Aro, Eva Biaudet, Har-



25.09.2019

ry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Rene Hursti, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Terhi Koulu-mies, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 2

Pia Kopra, Juhani Strandén

Tyhjä: 20

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Jussi Halla-aho, Eveliina Heinäluoma, Perttu Hillman, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Risto Rautava, Tomi Sevander, Ilkka Taipale, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho

Poissa: 3

Otto Meri, Wille Rydman, Mirita Saxberg

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Katju Aron ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566



25.09.2019

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että koulujen seksuaalikasvatusta kehitetään mm. opettajien täydennyskoulutuksella. Aloitteessa ehdotetaan pilottihanketta, johon valittavissa peruskouluissa varmistetaan koulutettu seksuaalikasvattaja esim. palkkaamalla tai kouluttamalla olemassa olevaa henkilöstöä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa kertonut mm., että seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimetynä aiheena asia on opetussuunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1–6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4–6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle, vaan teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta totesi lausunnossaan, että seksuaalikasvatuksen kehittäminen aloitetaan kouluttamalla olemassa olevaa henkilöstöä. Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitelään kattavasti.

Kaupunginhallitus palautti kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon perustuneen vastauksen uudelleen valmisteltavaksi siten, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala selvittää, kuinka Helsingin kouluihin varmistetaan seksuaalikasvatukseen koulutetun henkilöstön toteuttamat opetussisällöt, joissa perehdytään kattavasti eri seksuaalikasvatuksen teemoihin kuten seksuaaliseen hyvinvointiin, erilaisiin seksuaalisuuden muotoihin, emotionaalisiin taitoihin, koskemattomuuden rajoihin sekä seksuaaliseen häirintään puuttumiseen ja sen ehkäisyyn. Seksuaalikasvatuksen tulee olla kaikissa kouluissa suunnitelmallista ja inklusiivista ja huomioida myös sateenkaarinuorten tarve parempaan ja



25.09.2019

turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Kaupunginhallitus edellytti varmistamaan, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta ja monipuolista seksuaalikasvatusta ja kehotti kouluja laatimaan perheille vinkkilistan seksuaalioppaista, joita vanhemmat voivat hankkia koteihin ja antaa nuorille luettavaksi.

Asiaa on kaupunginhallituksen palautuspäätöksen jälkeen valmisteltu yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Asiallinen ja oikea-aikainen seksuaalivalistus on siten tärkeä osa koulujen ja oppilaitosten työtä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien tekemää kasvatustyötä. Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ihmisen biologian tai terveystiedon opetukseen, mutta asiaa voidaan käsitellä tarpeen mukaan muillakin oppitunneilla.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta Loistosetlementin toimesta, ja osa on koulutautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ostanut saman setlementin kautta koulutusta myös opettajille. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu. Helsinki on aloittamassa Opetushallituksen rahoittamaa hanketta, jossa annetaan henkilöstölle valmiuksia tunnistaa netissä tapahtuvaa seksuaalista häirintää ja auttaa häirinnän uhreja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä, että seksuaalikasvatuksen opetussuunnitelman toteuttamista tarkennetaan ja laajennetaan kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa. Tällöin huomioidaan aiempaa paremmin myös seksuaalisuuden erilaiset muodot ja sateenkaari- nuorten tarve turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Lisäksi varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on asian osaajia, ja teemoja käsitellään kattavasti. Kaupunkitasoinen opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa. Yksittäisiä pilottikouluja tai oppilaitoksia ei tässä vaiheessa valita, koska asiassa on tärkeää edetä kautta linjan.



25.09.2019

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 582

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Palautettiin

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 21

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon aloitteesta koulujen ja oppilaitosten seksuaalikasvatuksen kehittämiseksi:

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien kasvatustyötä asiassa.

Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimettynä aiheena asia on opetussuunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1-6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4-6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle. Teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta. Yksittäinen koulu on halutessaan voinut määrittellä tämän osion jollekin tietylle vuosiluokalle kuuluvaksi.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä, kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta, ja osa on kouluttautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on järjestänyt koulutusta myös opettajille. Koulujen sijaismäärärahat on siirretty koulujen budjettiin, mikä on helpottanut koulutukseen hakeutumisen prosessia. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu tässä ohjeistuksessa.

Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijater-



veydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osajia ja teemoja käsitellään kattavasti.

Yhteistyö kaupungin toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin kanssa on tärkeää. Yhteistyön avulla varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saavat tarvitsemaansa seksuaalikasvatusta. Kaupunkitasoinen opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Hyvin järjestetty koulun seksuaalikasvatus vähentää seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja, epävarmuutta ja paineita lapsilla ja nuorilla. Tämä parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee väkivaltaista seksuaalista käyttäytymistä.

Seksuaalikasvatuksen kehittäminen on tärkeää, ja aloitamme koulutamalla olemassa olevaa henkilöstöä tähän aihealueeseen. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan myös yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Keskeisiä aiheita koulutuksen alkuvaiheessa ovat seksuaalinen häirintä, ja varsinkin sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä.

Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja



25.09.2019

tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä tämän Fatim Diarran tekemän ja Vesa Korkkulan kannattaman vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äännet: 3

Markku Hannula, Vesa Korkkula, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Fatim Diarra, Ville Jalovaara

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6 - 3 (2 tyhjää, 2 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Seksuaalikasvatusta kehittäessä tukee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Jaa-äännet: 2

Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 9

Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Tyhjä: 0



25.09.2019

Poissa: 2
Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä Fatim Diarran vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 9–2 (2 poissa).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 267

Valtuutettu Mari Holopaisen aloite alueellisesta varhaiskasvatuspaikkatakuusta

HEL 2019-001426 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki toteuttaa alueellisen varhaiskasvatuspaikan takuun lähipäiväkotiperiaatetta vahvistaen.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että varhaiskasvatuspaikan osoittamiseen vaikuttaa sekä valitseva lainsäädäntö että Helsingissä päätetyt periaatteet. Varhaiskasvatuspaikkaa on haettava viimeistään neljä kuukautta ennen hoidon tarvetta tai heti kun hoidon tarve on tiedossa. Tavoitteena on, että perhe saa tiedon hoitopaikasta noin kuukautta ennen kuin hoidon tarve alkaa.

Perheet voivat varhaiskasvatukseen hakiessaan mainita hakemuslomakkeella useamman päiväkodin. Lähtökohtaisesti lapsi sijoitetaan kotia lähimpänä olevaan toivottuun yksikköön, ellei perhe toivo muuta sijaintiperustetta. Mikäli perheen toivomissa päiväkodeissa ei ole tilaa, paikkaa etsitään mahdollisuuksien mukaan muista lähellä olevista päi-



väkodeista tai perheen kulkuyhteyksien varrelta. Osa perheistä valitsee kauempana sijaitsevan päiväkodin, jos se esimerkiksi tarjoaa lapselle mahdollisuutta kielikylpyyn tai vuorohoitoon. Varhaiskasvatuspaikan myöntämisestä päättää päiväkodinjohtaja.

Varhaiskasvatuspaikan lähipalvelun toteutumista seurataan päiväkotimatkojen pituudella julkisella liikenteellä. Helsingissä on tavoitteena, että julkisella liikenteellä matka kotiovelta varhaiskasvatuspaikkaan on enintään 30 minuuttia. Matka-ajan keskiarvo on tällä hetkellä noin 11 minuuttia. Kolmella prosentilla lapsista matka-aika ylittää 30 minuuttia.

Vuonna 2017 tehdyn asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan 90 % perheistä oli joko melko tai erittäin tyytyväisiä lapsensa varhaiskasvatuspaikan sijaintiin ja liikenneyhteyksiin.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun linjauksia määritellään parhaillaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Palveluverkkosuunnittelua ohjaa lähipalveluperiaate ja yhtenäisen opinpolun turvaaminen päiväkodista lähikouluun. Lapsen lähipäiväkotia määriteltäessä huomioidaan mm. lapsen opinpolku ja sen aikaiset siirtymiset, lapsen kodin ja palveluyksikön sijainnit sekä liikenneyhteydet. Asiakasohjauksen tavoitteena on sijoittaa lapset varhaiskasvatukseen lähelle kotia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnissä myös asiakastietojärjestelmän uudistamishanke. Uuden asiakastietojärjestelmän tavoitteena on, että digitaalisia ratkaisuja hyödyntämällä varhaiskasvatuspaikan tarjoamista pystytään perheiden näkökulmasta nopeuttamaan ja sujuvoittamaan.

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noustessa päiväkotilasten määrä kasvaa ja tuo lisähaasteita alueelliseen ennakointiin. Lähipalveluperiaate edellyttää uutta asiakaspalveluohjauksen mallia ja siihen perustuvaa uutta sähköistä järjestelmää. Vuonna 2019 mahdollisuutta saada varhaiskasvatuspaikka läheltä kotia vahvistetaan rakentamalla varhaiskasvatuspaikkoja väestönkasvua enemmän. Varhaiskasvatuskäistien määrän ennustetaan lisääntyvän noin 340 lapsella. Varhaiskasvatuspaikkoja on valmistumassa noin 1 600. Edelleen haasteena on, että päiväkoteja ei aina pystytä rakentamaan kaikille alueille lapsimäärän kasvua vastaavasti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaisesti kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuspaikka voidaan tarjota lähipäiväkotiperiaatteen mukaisesti.

Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhais-



25.09.2019

kasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lähipalvelu-
periaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka
tukee lapsen hyvinvointia ja kasvua.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 615

HEL 2019-001426 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen lop-
puun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Tehdään kaksi lisäystä toiseksi viimeisen kappaleen
jälkeen, jotka samansisältöisiä kuin kaskolautakunnassa tehdyt:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaisesti kaupunginhallitus pitää
tärkeänä, että varhaiskasvatuspaikka voidaan tarjota lähipäiväkotiperi-
aatteen mukaisesti."

"Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön.
Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen var-



25.09.2019

haiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee lapsen hyvinvointia ja kasvua."

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 170

HEL 2019-001426 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lapsen varhaiskasvatuspaikan osoittamiseen vaikuttaa vallitseva lainsäädäntö sekä Helsingissä päätetyt periaatteet. Varhaiskasvatuslain 4 luvun 17 §:n mukaan varhaiskasvatuspaikkaa on haettava viimeistään neljä kuukautta ennen hoidon tarvetta tai heti kun hoidon tarve on tiedossa. Tavoitteena on, että asiakas saa tiedon hoitopaikasta noin kuukautta ennen kuin hoidon tarve alkaa. Perheet voivat varhaiskasvatukseen hakiessa mainita useamman päiväkodin hakemuslomakkeella. Lähtökohtaisesti lapsi sijoitetaan kotia lähimpänä olevaan toivottuun yksikköön, ellei perhe toivo muuta sijaintiperustetta. Mikäli näissä ei ole tilaa, paikkaa etsitään mahdollisuuksien mukaan muista lähellä olevista päiväkodeista tai perheen kulkuyhteyksien varrelta. Osa perheistä valitsee varhaiskasvatuspaikakseen kauempana sijaitsevan päiväkodin, jos se esimerkiksi tarjoaa lapselle mahdollisuutta kielikylpyyn tai vuorohoitoon. Varhaiskasvatuspaikan päättää päiväkodinjohtaja. Vuonna 2017 tehdyn asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan 90 % perheistä oli joko melko tai erittäin tyytyväisiä lapsensa varhaiskasvatuspaikan sijaintiin ja liikenneyhteyksiin.

Tällä hetkellä varhaiskasvatuspaikan lähipalvelun toteutumista seurataan päiväkotimatkojen pituudella julkisella liikenteellä. Helsingissä on



tavoitteena, että julkisella liikenteellä matka kotiovelta varhaiskasvatuspaikkaan on enintään 30 minuuttia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tekemän selvityksen mukaan matka-ajan keskiarvo on noin 11 minuuttia ja 3 prosentilla lapsista matka-aika ylittää 30 minuuttia. Vuonna 2019 mahdollisuutta saada varhaiskasvatuspaikka läheltä kotia vahvistetaan rakentamalla varhaiskasvatuspaikkoja väestönkasvua enemmän. Varhaiskasvatusikäisten määrän ennustetaan lisääntyvän noin 340 lapsella, ja varhaiskasvatuspaikkoja on valmistumassa noin 1600.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuspaikka voidaan tarjota lähipäiväkotiperiaatteen mukaisesti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tekeillä selvitys, jossa määritellään suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun linjauksia. Selvitys valmistuu kevään 2019 aikana. Lähipalveluperiaate on yksi palveluverkkosuunnittelua ohjaava periaate, jolla tarkoitetaan yhtenäisen opinpolun toteutumista päiväkodista lähikouluun. Lapsen lähipäiväkotia määriteltäessä huomioidaan lapsen opinpolku, opinpolun aikaiset siirtymiset ja asumisratkaisut lapsen kodin ja palveluyksikön sijainnit sekä liikenneyhteydet. Asiakasohjauksen tavoitteena on sijoittaa lapset varhaiskasvatukseen lähelle kotia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnissä asiakastietojärjestelmän uudistamishanke. Uuden asiakastietojärjestelmän tavoitteena on, että digitaalisia ratkaisuja hyödyntämällä varhaiskasvatuspaikan tarjoamista pystytään perheiden näkökulmasta nopeuttamaan ja sujuvoittamaan.

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noustessa päiväkotilasten määrä kasvaa ja tuo lisähaasteita alueelliseen ennakointiin. Lähipalveluperiaate edellyttää uutta asiakaspalveluohjauksen mallia ja siihen perustuvaa, uutta sähköistä järjestelmää. Edelleen haasteena on, että päiväkoteja ei aina pystytä rakentamaan alueille lapsimäärän kasvua vastaavasti.

Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee lapsen hyvinvointia ja kasvua.

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Asia/18

satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Petteri Räisänen, johtava tietosuunnittelija, puhelin: 310 20349
petteri.j.raisanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 268

Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite lähikouluperiaatteen laajentamisesta erityisluokkaopetukseen

HEL 2019-002607 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Johanna Nuortevan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Nuorteva ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää keinoja ottaa lähikouluperiaate nykyistä laajemmin käyttöön myös erityistä tukea saavien oppilaiden pienryhmäopetuksessa.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että lähikoulussa opiskelu on merkittävä tekijä lasten eriarvoistumisen ehkäisyssä ja aloitteessa mainitut näkökulmat erityistä tukea saavien oppilaiden lähikoulussa opiskelun puolesta ovat tärkeitä. Erityistä tukea saavien lasten ja nuorten lähikouluperiaatteen vahvistamiseen on jo kiinnitetty huomiota kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa ja niiden kehittämisessä.

Lähikouluperiaate huomioidaan erityisen tuen palveluohjauksessa, erityisluokkaverkon kehittämisessä ja erityisen tuen päätöksenteossa. Keinoja lähikouluperiaatteen toteuttamiseksi erityisluokkaopetuksessa selvitetään ja edistetään aktiivisesti. Myös kaupunkistrategian kärki-



hanke Mukana-ohjelma sisältää toimenpiteen kaikille sopivan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämisestä.

Perusopetuslakiin on vuonna 2011 tullut lähikouluperiaate sekä varhainen ja ennaltaehkäisevä tuki. Erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa.

Opetussuunnitelman mukaan Helsingin peruskoulut edistävät toiminnassaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opetus- ja kasvatustyössä noudatetaan inklusion periaatetta: koulun toiminta on esteetöntä ja se mahdollistaa kaikkien oppilaiden hyvän oppimisen.

Erityinen tuki Helsingin peruskouluissa

Suomenkielisessä perusopetuksessa erityistä tukea saavien oppilaiden suhteellinen osuus on kasvanut hieman. Viime syksynä kaupungin suomenkielisissä kouluissa 4 744 oppilaalla oli erityisen tuen päätös (12,1 % kaikista oppilaista). Ruotsinkielisissä kouluissa erityisen tuen päätös oli 299 oppilaalla (8,3 %) ja sopimuskouluissa 305 oppilaalla (3,4 %).

Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetus järjestetään erityisluokalla tai muun opetuksen yhteydessä integroituna yleisopetuksen ryhmään. Suomenkielisissä kouluissa integraatiossa olevia oppilaita on 42,5 % ja erityisluokilla 57,5 %, ruotsinkielisissä 56,9 % ja 43,1 %. Kaupungin yleisopetuksen kouluissa on 266 erityisluokkaa ja erityiskouluissa 43 erityisluokkaa eli yhteensä 309 erityisluokkaa.

Ruotsinkielisiä alueellisia erityisluokkia on 11 ja ne on sijoitettu kolmeen yleisopetuksen kouluun (Minervaskolan, Botby grundskola ja Grundskolan Norsen). Tuettuja erityisluokkia on kaksi ja ne on sijoitettu Zacharias Topeliusskolaniin, joka tarjoaa myös sopimusperusteista pidentetyn oppivelvollisuuden erityisluokkaopetusta pääkaupunkiseudun kunnille.

Suomenkielisten koulujen erityisluokkien määrää lisätään lukuvuonna 2019–2020 seitsemällä luokalla. Uusien erityisluokkien perustaminen on välttämätöntä oppilaiden tarvitseman tuen järjestämiseksi, koska erityisluokkapaikat eivät nykyisellään ole riittävät. Ratkaisulla tuetaan lähikouluperiaatteen toteutumista erityisen tuen oppilailla, mikä osaltaan edistää oppilaiden yhdenvertaista kohtelua. Ruotsinkielisissä kouluissa erityisluokkien määrää ei näillä näkymin lisätä, vaan inklusiota lähikouluun kehitetään muun muassa yhteisopettajuuden keinoin.



Erityisluokkaverkon kehittäminen

Lukuvuonna 2019–2020 erityisluokkien kokonaismäärä suomenkielissä kaupungin kouluissa on 316. Sopimuskouluissa on lisäksi 14 erityisluokkaa.

Suomenkielisten koulujen erityisluokkaverkkoon kuuluvat alueelliset erityisluokat, joissa erityisen tuen oppilaat opiskelevat erityisluokalla yleisopetuksen koulussa. Lisäksi kaupungilla on keskitettynä palveluna vaativan tuen erityisluokkia pidennetyn oppivelvollisuuden lapsille ja nuorille sekä tuettuja erityisluokkia. Näiden lisäksi Helsingissä on viisi erityiskoulua sekä lastensuojelulaitoksen yhteydessä toimivat erityiskoulut Hyvinkäällä ja Lohjalla.

Erityisluokkaverkon suunnittelun lähtökohtana on vahvistaa lähikouluperiaatteen ja yhtenäisen perusopetuksen toteutumista. Erityisluokkaverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena osana kaupungin palveluverkkoa ja siinä otetaan huomioon sekä alueelliset että keskitetyt erityisen tuen palvelutarpeet. Erityisluokkaverkko suunnitellaan yhteistyössä alueen koulujen kanssa. Alueellinen suunnittelu tehdään viiden alueen pohjalta. Erityisluokkaverkon suunnittelussa huomioidaan alueiden, koulujen ja oppilaiden tarpeet. Keskitetyn palvelun eli vaativan erityisen tuen erityisluokat pyritään sijoittamaan niin, että ne palvelevat tasaisesti koko kaupunkia. Tavoitteena on mahdollisimman pysyvän erityisen tuen palvelun rakentaminen lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Erityinen tuki pyritään alueellisella erityisluokalla järjestämään niin, että oppilaan on mahdollista saada tarvitsemansa tuki omassa lähikoulussa tai mahdollisimman lähellä. Erityisluokkien sijoittamisessa otetaan huomioon koulun kokonaistilanne: alueella asuvien erityistä tukea saavien oppilaiden määrä ja tuen tarpeet, koulun rakenne, yleisopetuksen oppilaiden määrä sekä muut pienryhmät. Alueellisia erityisluokkia on sijoitettu niihin kouluihin, joiden alueella erityistä tukea tarvitsevat lapset asuvat. Näin oppilaat voivat opiskella omassa lähikoulussa ja osittainen integraatio koulupäivän aikana mahdollistuu.

Oppilasta ja huoltajaa kuullaan aina ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä. Erityisen tuen päätöstä valmisteltaessa pyritään noudattamaan lähikouluperiaatetta siltä osin kun se arvioidaan oppilaan edun mukaiseksi. Vaativankin erityisen tuen oppilaalle pyritään aina osoittamaan lähin tarkoituksenmukainen paikka.

Mukana-ohjelman toimenpide inklusiivisen perusopetuksen kehittämisestä

Kaupunginhallitus on 19.3.2018 § 169 tekemällään päätöksellään kohdistanut erillismäärärahan inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja peruso-



petuksen kehittämiseen. Hanke on yksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäävän Mukana-ohjelman toimenpiteistä.

Toimenpiteen tavoitteena on kehittää inklusiivisen koulun toimintarakenteita perusopetuksessa siten, että mahdollisimman moni oppilas opiskelee lähikoulussaan ja saa siellä tarvitsemansa tuen. Inklusiivisen perusopetuksen kannalta keskeistä on siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen ja erityisesti se, miten tukea tarvitsevia lapsia ohjataan lähi-palvelun piiriin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on käynnistänyt kehittämistyön syksyllä 2018. Hankkeeseen on valittu yhdeksän pilottikoulua, joista yksi on ruotsinkielinen, ja näiden koulujen oppilaaksiottoalueen päivä-koteja. Pilottikoulujen tarkoituksena on ottaa omaan kouluunsa pää-sääntöisesti kaikki alueella asuvat oppilaat tuen tarpeesta riippumatta. Pilottikoulujen tehtävänä on mallintaa erityisen tuen järjestämistä kehit-tämällä joustavia, esteettömiä ja monimuotoisia toimintatapoja oppilaan tukemiseksi omassa lähikoulussa. Lisäksi tavoitteena on tarkastella ja kohdistaa olemassa olevia resursseja joustavammin ja tehokkaammin kehittämällä koulun rakenteita, toimintakulttuuria ja -tapoja, oppimisympäristöä ja prosesseja sekä arvioida, mikä olisi sopiva tuki inklusiivises-sa koulussa. Pilottikouluissa kehitettävät toimintamallit tulee olla siirret-tävissä toisiin kouluihin.

Pilotointi alkaa lukuvuoden 2019 alussa ja kehittämistä seurataan ja ar-vioidaan tiiviisti. Tavoitteena on, että esitys tarvittavista toimenpiteistä ja suunnitelma kaikkia kaupungin kouluja koskevista jatkotoimista on valmiina keväällä 2020.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 566

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 153

HEL 2019-002607 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Perusopetuslaki uudistui vuonna 2011, jolloin lakiin tulivat lähikouluperiaate sekä varhainen ja ennaltaehkäisevä tuki, joka järjestetään kolmiportaisesti. Kolmiportaisen tuen malli perustuu yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Perusopetuslain mukaan erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa.

Opetussuunnitelman 2016 mukaan Helsingin peruskoulut edistävät toiminnassaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opetus- ja kasvatustyössä noudatetaan inklusion periaatetta: koulun toiminta on esteetöntä ja se mahdollistaa kaikkien oppilaiden hyvän oppimisen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lähikoulussa opiskelu estää lasten eriarvoistumista ja pitää aloitteessa mainittuja näkökulmia erityistä tukea erityisluokassa saavien oppilaiden lähikoulussa opiskelun puolesta tärkeinä. Lautakunta toteaa, että erityistä tukea erityisluokassa saavien lasten ja nuorten lähikouluperiaatteen vahvistamiseen on jo kiinnitetty huomiota kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa ja niiden kehittämisessä. Myös kaupunkistrategian kärkihanke nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen, Mukana-ohjelma, sisältää toimenpiteen kaikille sopivan varaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämisestä.

Erityinen tuki Helsingissä

Suomenkielisen perusopetuksen erityistä tukea saavien oppilaiden suhteellinen osuus on kasvanut hieman. Kaupungin suomenkielisissä kouluissa 4 744 (12,1 %) oppilaalla oli erityisen tuen päätös 20.9.2018. Ruotsinkielisissä kouluissa vastaavat luvut ovat 299 (8,3%). Sopimuskouluissa 305 (3,4 %) oppilaalla on erityisen tuen päätös.

Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetus järjestetään erityisluokalla tai muun opetuksen yhteydessä integroituneena yleisopetuksen ryhmään. Suomenkielisissä kouluissa integraatiossa olevia oppilaita on 42,5 % ja erityisluokilla 57,5 %, ruotsinkielisissä 56,9 % ja



43,1 %. Kaupungin yleisopetuksen kouluissa on 266 erityisluokkaa ja erityiskouluissa 43 erityisluokkaa eli yhteensä 309 erityisluokkaa. Ruotsinkielisiä alueellisia erityisluokkia on 11, ja ne ovat sijoitettu kolmeen yleisopetuksen kouluun (Minervaskolan, Botby grundskola ja Grundskolan Norsen). Tuettuja erityisluokkia on kaksi, ja ne ovat sijoitettu Zacharias Topeliuskolaniin, joka myös tarjoaa sopimusperusteista pidennetyn oppivelvollisuuden erityisluokkaopetusta pääkaupunkiseudun kunnille.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston 11.12.2018 tekemän päätöksen mukaisesti kaupungin suomenkielisten koulujen erityisluokkien määrää lisätään lukuvuonna 2019-2020 neljällä luokalla. Lisäksi perusopetusjohtajan 19.3.2019 tekemän päätöksen mukaan määrää lisätään lukuvuonna 2019-2020 vielä kolmella luokalla. Päätökset erityisluokkien lisäämisestä perustuvat siihen, erityisluokkapaikat eivät ole riittävät, joten luokkien perustaminen on välttämätöntä oppilaiden tarvitseman tuen järjestämiseksi. Ratkaisulla tuetaan myös lähikouluperiaatteen toteutumista erityisen tuen oppilailla, mikä edistää oppilaiden yhdenvertaista kohtelua. Lukuvuonna 2019-2020 erityisluokkien kokonaismäärä suomenkielisissä kaupungin kouluissa on 316. Sopimuskouluissa on lisäksi 14 erityisluokkaa. Ruotsinkielisissä kouluissa erityisluokkien määrää ei näillä näkymin lisätä, vaan inklusiota lähikouluun kehitetään muun muassa yhteisopettajuuden keinoin.

Vuoden 2018 ja 2019 talousarvioesityksessä on varauduttu, että enintään 12,5 %:lla kaupungin koulujen peruskouluikäisistä oppilaista on erityisen tuen päätös. Oppilasmäärän kasvun myötä myös erityisen tuen oppilaiden määrä kasvaa.

Erityisluokkaverkon kehittäminen

Helsingin kaupungin suomenkielisten koulujen erityisluokkaverkkoon kuuluvat alueelliset erityisluokat, joissa erityisen tuen oppilaat opiskelevat erityisluokalla yleisopetuksen koulussa. Erityisluokkaverkon keskitettyä palvelua, vaativa erityinen tuki, ovat pidennetyn oppivelvollisuuden lapsille ja nuorille tarkoitetut erityisluokat sekä tuetut erityisluokat. Näiden lisäksi Helsingissä on viisi erityiskoulua sekä lastensuojelulaitoksen yhteydessä toimivat erityiskoulut Hyvinkäällä ja Lohjalla.

Erityisluokkaverkon suunnittelun lähtökohtana on vahvistaa lähikouluperiaatteen ja yhtenäisen perusopetuksen toteutumista. Erityisluokkaverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena osana kaupungin palveluverkkoa ja siinä otetaan huomioon sekä alueelliset että keskitetyt erityisen tuen palvelutarpeet. Erityisluokkaverkko suunnitellaan yhteistyössä alueen koulujen kanssa. Alueellinen suunnittelu tehdään viidellä alueella. Erityisluokkaverkon suunnittelussa huomioidaan alueiden, koulujen ja op-



pilaiden tarpeet. Keskitetyn palvelun eli vaativan erityisen tuen erityisluokat pyritään sijoittamaan niin, että ne palvelevat tasaisesti koko kaupunkia. Tavoitteena on mahdollisimman pysyvän erityisen tuen palvelun rakentaminen lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Erityinen tuki alueellisella erityisluokalla pyritään järjestämään palveluna niin, että oppilaan on mahdollista saada tarvitsemansa tuki omassa lähikoulussa tai mahdollisimman lähellä. Erityisluokkien sijoittamisessa otetaan huomioon koulun kokonaistilanne: alueella asuvien erityistä tukea erityisluokassa saavien oppilaiden määrä ja tuen tarpeet, koulun rakenne, yleisopetuksen oppilaiden määrät sekä muut pienryhmät. Alueellisia erityisluokkia on sijoitettu niihin kouluihin, joiden alueella erityistä tukea tarvitsevat lapset asuvat. Näin oppilailla on mahdollisuus opiskella omassa lähikoulussa ja oppilaiden mahdollisuudet myös osittaiseen integraatioon koulupäivän aikana mahdollistuu.

Erityisen tuen päätöksenteko

Perusopetuslain mukaan oppilasta ja huoltajaa kuullaan aina ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä. Erityisen tuen päätöstä valmisteltaessa pyritään noudattamaan lähikouluperiaatetta siltä osin, kun se arvioidaan oppilaan edun mukaiseksi. Tarvittaessa esimerkiksi vaativan erityisen tuen oppilaalle voidaan osoittaa lähin tarkoituksenmukainen paikka.

Suomenkielisen perusopetuksen osalta perusopetusjohtaja on 26.7.2018 tekemällään päätöksellä siirtänyt toimivaltaansa viranhaltijoille siten, että erityisestä tuesta päättää joko rehtori tai aluepäällikkö. 1.8.2018 alkaen päätöksen erityisestä tuesta ja opetuksen järjestämisestä muun opetuksen yhteydessä tekee aina rehtori. Päätöksen erityisestä tuesta ja opetuksen järjestämisestä erityisluokalla päättää perusopetuksen aluepäällikkö oman alueensa koulujen oppilaiden osalta.

Ruotsinkielinen perusopetuksen erityiseen tukeen liittyvät päätökset tekee perusopetuksen päällikkö. Mahdolliseen tulevaan tarpeeseen tämän osalta delegoida toimintavaltaa tullaan ottamaan kantaa inklusiivisen koulun kehittämisen yhteydessä.

Mukana-ohjelman toimenpide

Kaupunginhallitus on 19.3.2018 tekemällään päätöksellään kohdistanut erillismäärärahan, inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämiseen sekä erityisopetuksen kehittämiseen. Hanke on yksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahankkeen 2017–2021 Mukana-ohjelman toimenpiteistä (toimenpide 21).



Toimenpiteen lähtökohtana on etsiä systemisiä ratkaisuja toiminnan eri tasoilla. Tavoitteena on kehittää perusopetuksessa inklusiivisen koulun toimintarakenteita siten, että mahdollisimman moni oppilas opiskelee lähikoulussaan ja saa siellä tarvitsemansa tuen. Inklusiivisen perusopetuksen kannalta keskeistä on siirtyä esiopetuksesta perusopetukseen ja erityisesti se, miten tukea tarvitsevia lapsia ohjataan lähi-palvelun piiriin. Toimenpiteen tavoitteena on kehittää rakenteita ja toimintatapoja, jotka myös esi- ja perusopetuksen siirtymävaiheessa vahvistavat inklusiivisen koulun toteutumista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on käynnistänyt toimenpiteen syksyllä 2018. Kehittämiseen on valittu mukaan yhdeksän pilottikoulua, joista yksi on ruotsinkielinen koulu. Lisäksi kehittämiseen on valittu näiden koulujen oppilaaksiottoalueen päiväkotia. Pilottikoulujen tarkoituksena on ottaa omaan kouluunsa pääsääntöisesti kaikki alueella asuvat oppilaat tuen tarpeesta riippumatta. Pilottikoulujen tehtävänä on mallintaa erityisen tuen järjestämistä kehittämällä joustavia, esteettömiä ja monimuotoisia toimintatapoja oppilaan tukemiseksi omassa lähikoulussa. Lisäksi tavoitteena on tarkastella ja kohdistaa olemassa olevia resursseja joustavammin ja tehokkaammin kehittämällä koulun rakenteita, toimintakulttuuria ja -tapoja, oppimisympäristöä ja prosesseja sekä arvioida, mikä olisi sopiva tuki inklusiivisessa koulussa. Pilottikouluissa kehitettävät toimintamallit tulee olla siirrettävissä toisiin kouluihin.

Toimintamallien pilotointi alkaa pilottikouluissa lukuvuoden 2019 alussa ja kehittämistä seurataan sekä arvioidaan tiiviisti ensi lukuvuoden ajan. Samanaikaisesti koulutuksen järjestäjän tasolla etsitään keinoja toimintamallien edistämiseksi ja pyritään ratkaisemaan esiin tulleita haasteita. Tavoitteena on, että keväällä 2020 on esitys tarvittavista toimenpiteistä ja suunnitelma kaikkia kaupungin kouluja koskevista jatkotoimista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että erityisen tuen oppilaiden lähikouluperiaatteen toteuttamista erityisluokkaopetuksessa huomioidaan jo palveluohjauksessa, erityisluokkaverkon kehittämisessä sekä erityisen tuen päätöksenteossa. Lautakunta korostaa, että koulutuksen järjestäjän tulee arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan ja pitää kannatettavana, että keinoja lähikouluperiaatteen toteuttamiseksi erityisluokkaopetuksessa selvitetään ja edistetään aktiivisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi
Agneta Lundmark, pedagogiskt sakkunnig, puhelin: 310 84031

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Asia/19

agneta.lundmark(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 269

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite auraslumen poiskuljetuksesta

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä on 13.2.2019 tehnyt ryhmäaloitteen auraslumen poiskuljettamisesta. Aloitteen mukaan tammi-helmikuussa on saatu kokea, miten runsasluminen talvi voi vaikeuttaa kulkulogistiikkaa kaupungissa. Vaikka lumi voi kauniisti valaista kaupunkia pimeinä kuukausina, aloitteen tekijät eivät voi hyväksyä sitä, että se vaikeuttaa niin kohtuuttomasti kaupunkilaisten kulkemista. Lumien kaataminen mereen ei myöskään ole kaupunkistrategian mukaisista, strategian, jossa sanotaan, että Helsinki on maailman hienoin kaupunki. Aloitteen mukaan Helsingillä tulee olla riittävästi auraslumenpoistoa ja kapasiteettia tehokkaaseen lumenauraukseen. Sen vuoksi tarvitaan useita uusia sopimuksia yksityisten toimijoiden kanssa, jotka tarvittaessa kompensoivat kaupungin lumenpoistossa ilmenneitä puutteita.

Aloitteen mukaan kadunhoitotehtävien velvollisuudet jalkakäytävien ja bussipysäkkien osalta tulee olla selkeät taloyhtiöiden ja Helsingin kaupungin välillä. Samoin reaaliaikainen tiedottaminen lumenaurauksesta tulee olla kaupunkilaisten nähtävillä ja liikennemerkkit näkyviä. Aloit-



25.09.2019

teessa vaaditaan lisäksi, että Helsinki priorisoi koulujen, päiväkotien ja hoitolaitosten saavutettavuutta. Helsingin tulisikin ottaa käyttöön Tukholman mallin mukainen toiminta katujen lumenpoistamisessa ja lopettaa lumen kaataminen mereen.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 20.8.2019.

Viitaten kaupunkiympäristölautakunnan 20.8.2019 lausuntoon kaupunginhallitus toteaa yhteenvetona, että kaupunkiympäristön toimialalla on laajasti tiedossa lumen poistoon poikkeuksellisen runsaslumisina talvina liittyvät ongelmat. Kaupungilla on varautumissuunnitelma, jota päivitetään määräajoin. Poikkeukselliseen, äkilliseen lumen tuloon on pyritty vastaamaan mm. kapasiteettia lisäämällä niin, että parhaimmillaan yhtäaikaisesti on ollut käytettävissä jopa 100 lisäyksikköä, kaukaisimmat Kokkolasta, joten lautakunnan mielestä lisäkapasiteettiin ei ole akuuttia tarvetta. Kaupunkiympäristön toimialan tavoitteena on tämän vuoden 2019 aikana kilpailuttaa urakanhallintajärjestelmän sovelluskehitys. Järjestelmän tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi jakaa liikennealueiden tilannekuvaa liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisesta lumisateen jälkeen. Kaupunkiympäristön toimialalla laaditaan parhaillaan myös lumenkäsittelyyn liittyviä periaatteita, jotka tuodaan päätöksentekoon mahdollisesti vielä kuluvana vuonna. Siihen liittyy asukkaita osallistavia kokeiluja eri kaupunginosissa, kuten Katajanokalla, jossa kokeillaan lumenpoiston uutta vastuunjakoa kaupungin ja taloyhtiöiden välillä. Tarkoitus on siirtyä kaupungin hoitovastuuseen mm. lumenkuljetuksen ja katujen pesun osalta ja laajentaa sitä muihin kantakaupungin osiin saatujen kokemusten pohjalta. Katujen hoidon priorisointia eri kriteerein selvitetään niin ikään parhaillaan ja edistetään palvelumuotoiluhankkeita. Kaavoissa osoitetaan lumen kasaamispaikkoja.

Kaupunginhallitus pitää kaikkia edellä mainittuja toimia ja kehityshankkeita kannatettavina. Kaupunginhallitus pitää samoin tärkeänä edistää niitä toimenpiteitä ja selvityksiä, joilla pyritään lopettamaan lumen kaataminen mereen sen roskaamisvaikutusten ja epäpuhtauksien vuoksi. Lumenkäsittelyyn liittyvien periaatteiden ja toimenpideohjelman valmistamisen jälkeen on mahdollista tarkastella erilaisia lumen kuljetuksen ja käsittelyn vaihtoehtoja, mm. lumen sulatukseen perustuvien käsittelymenetelmien ja muiden keinojen hyötyjä ja kustannuksia saatujen selvitysten perusteella. Kun yleiset periaatteet on hyväksytty, on mahdollista ottaa niitä huomioon sekä omassa toiminnassa että tulevissa lumenpoistoon liittyvissä kilpailutuksissa, jotka yksityisten toimijoiden kanssa tehdään viisivuotisinä. Investoinneista päätetään erikseen.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa 20.8.2019 mm., että Helsingin kaupunkiympäristön toimiala päivittää määräajoin talven varautumis-



25.09.2019

suunnitelmaa, jossa esitetään ne toimenpiteet, joilla poikkeusoloihin vastataan. Tämä tarkoittaa käytännössä lisäresurssien hankkimista, väliaikaisten lumen vastaanottoalueiden järjestämistä sekä liikennejärjestelyjä.

Merkittävimmällä yksittäisellä ja kantakaupungin lumenpoiston toimijalla, Helsingin kaupungin rakennuspalveluliikelaitos Staralla (jäljempänä Stara) on oman kalustonsa lisäksi käytettävissään useita kymmeniä kilpailutettuja koneurakoitsijoita, joiden resurssit otetaan käyttöön lumenpoistotyön tarpeen mukaan. Poikkeusolosuhteissa kaikki lähialueiden talvihoidon koneet ovat käytössä. Viime talven 2018–2019 poikkeusolosuhteissa niin Stara kuin yksityiset urakoitsijat pystyivät lisäämään konekalustoa reilusti yli sata lisäyksikköä, joista kaukaisimmat tulivat Kokkolasta.

Lautakunnan mielestä menneen talven poikkeusolosuhteisiin pystyttiin vastaamaan kaupungin näkökulmasta riittävän hyvin ja siten merkittävään lisäresurssien hankintaan ei katsota tällä hetkellä olevan tarvetta.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan laatimassa lumenkäsittelyn periaatteita, jotka tuodaan syksyllä poliittiseen päätöksentekoon. Periaatteet selkeyttävät lumilogistiikkaa ja luovat edellytykset liikennealueiden lumenpoiston onnistumiseksi.

Jalkakäytävien ja bussipysäkkien lumenpoistovelvollisuuksien selkeys kiinteistönomistajien ja Helsingin kaupungin välillä

Kadunhoitotehtävien vastuiden jakautuminen on määritetty laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (jäljempänä kunnossapitolaki). Lain perusteella kunta voi päätöksellään ottaa kokonaan tai osittain huolehtiakseen tontinomistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä.

Helsingin kaupunginhallitus päätti vuonna 2012, että niin sanottuun katujen kokonaisvastuulliseen ylläpitoon (kokonaisvastuuhoito), jossa suurin osa kiinteistöille kunnossapitolain mukaan kuuluvista katujen puhtaanapito- ja talvikunnossapitovelvollisuuksista on siirretty kaupungin vastuulle, pyritään siirtymään vaiheittain myös kantakaupungissa. Järjestelyllä pyritään varmistamaan yhtenäinen ylläpidon palvelutaso, tehostamaan toimintaa ja selkeyttämään toimijoiden vastuita. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin, että kokonaisvastuuhoiton vaikutukset selvitetään.

Ylläpitovastuiden mukaisten menettelyjen arviointi alueittain, asukkaat ja toimijat osallistaen, otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhail-



laan kaupunkiympäristön toimialalla. Toimenpiteet sisältävät muun muassa seuraavia tehtäviä:

- Katajanokan kokeilu, jossa kaupunki ottaa huolehtiakseen kaupunginosan lumenkuljetuksesta ja jalkakäytävien kevätpesusta. Selvitys menettelyn soveltuvuudesta kantakaupunkiin tehdään tämän kokeilun jälkeen.
- Kaupungin omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen hoidon palvelusopimusten päivitys.

Kaupunkilaisten reaaliaikainen tiedottaminen lumenaurauksesta ja liikennemerkkien näkyvyys

Tilannekuvan muodostaminen liikennealueiden lumenpoiston etenemisestä edellyttää sopimusasiakirjoihin muutoksia, joissa urakoitsijoita veloitetaan tuottamaan konekaluston sijainti- ja työlajitietoa.

Tilaaajalla tulee olla sovellus, joka hakee avointen rajapintojen kautta jokaiselta urakoitsijalta tiedot lumenpoistotyön tilanteesta, josta muodostetaan kaupunkilaisille avoin tilannekuva esimerkiksi asuinalueen ajoratojen ja jalkakäytävien lumenpoiston toteutumisesta.

Yleisten alueiden ylläpidon sopimukset Staran kanssa ovat kolmivuotisia ja yksityisten urakoitsijoiden kanssa viisivuotisia. Staran kanssa on sovittu työkoneiden tiedonjakamisen kehittämisestä, mutta muissa sopimuksissa kesken sopimuskauden tehtävät muutokset vaativat molempien osapuolten hyväksynnän. Yksittäisten koneiden sijaintia ilmaisevan tiedon jakamisesta sopiminen on vaikeaa, koska tiedon avulla urakoitsijat voivat laskea kilpailevan urakoitsijan kalustomitoituksen.

Kaupunkiympäristön toimialan tavoitteena on tämän vuoden aikana kilpailuttaa urakanhallintajärjestelmän sovelluskehitys. Järjestelmän tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi jakaa liikennealueiden tilannekuvaa liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisesta lumenpoituksen jälkeen.

Lumenkäsittelyyn liittyvä viestinnän kokonaisuus otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen pitää sisällään muun muassa

- talvikauden viestinnän vastuiden, roolien ja toimintamallien määrittämisen
- viestinnän kanavien ja asiakirjojen valmistelun
- talvikunnossapitoon liittyvien osallistamismallien kehittämisen
- talvikunnossapidon menetelmätiedon ja vaikuttavuuden esittämisen
- vuorovaikutuksen kehittämisen kiinteistöjen kanssa.



Liikennemerkkien näkyvyyden hyvänä pitäminen talviaikaan on haasteellista. Merkkien näkyvyyttä heikentävät talven pimeys ja lumipyryt, jotka pahimmillaan estävät liikennemerkin näkymisen. Samoin tiemerkinnet jäävät usein lumipolanteen peittämiksi.

Tulevan talven uutuuksena autoilijoille tarjotaan Siirtosoitto-palvelua, jolla voi saada puhelimitse tiedon ajoneuvon siirtotarpeesta ennen kadun reuna-alueen lumenpoistoa.

Koulujen, päiväkotien ja hoitolaitosten saavutettavuuden priorisoiminen

Katujen ylläpitoluokitus päätetään nykyisellään seuraavin kriteerein; kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, eri liikennemuotojen tarpeet, jalankulun ja polkupyöräilyn edistäminen sekä liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Helsingin kaupunki tunnistaa eri toimijoiden tarpeet ja pyrkiikin jatkuvasti sovittamaan ylläpitotoimet nykyisten resurssien puitteissa kokonaisuus huomioon ottaen.

Ylläpitoluokituksia ja priorisointia käsitellään Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Valmistelun yhteydessä tullaan määrittelemään muun muassa alueellinen lumen käsittely (esimerkiksi kaupunginosittain), eri toimintojen ja toimijoiden tarpeet sekä ylläpitoluokitusten vaatimukset ja toimenpideajat palveluiden ja asiakaslähtöisyyden näkökulmasta.

Palvelumuotoilun avulla on vielä saavutettavissa parannusta. Kannelmäen alueelle on tehty ensimmäinen palvelumuotoilu, jossa käytiin tarkoin läpi julkisten rakennusten aukiolot, joiden perusteella tarkennettiin jalankulun talvihoitosuunnitelmaa. Lisäksi vuosina 2015–2016 tehtiin lähes koko kaupungin kattava jalankulkuverkostotarkastelu, jossa jalankulkuväylien ylläpitoluokitusta järkevöitettiin väylien käytön perusteella. Väylien priorisointiin vaikuttivat muun muassa alueelliset asukastiheydet sekä palveluiden, kuten joukkoliikennepysäkkien- ja asemien, terveydenhuoltopalveluiden ja koulujen, tiheydet.

Tukholman mallin mukaisen toiminnan käyttöön ottaminen liikennealueiden lumenpoistamisessa

Tukholman mallilla tarkoitettaneen kantakaupungin tonttikatujen lumenpoistoa yöaikaan. Menetelmässä kadulta ohjataan kaikki ajoneuvot väistötiloihin yhden yön ajaksi, jona katu suljetaan kokonaan yleiseltä liikenteeltä. Autoilijoille on ennakolta osoitettu kohtuulliselta etäisyydeltä yöaikainen väistötila, jota he saavat käyttää ilmaiseksi. Kaupunginhallitus katsoo, että on syytä pilotoida Tukholman mallia myös Helsingissä.



Helsingin menettelyt poikkeusolosuhteissa

Helsingissä toimivaksi ratkaisuksi kadun tyhjentämiseksi lumesta on todettu siirtokehotusten käyttäminen. Kadun varteen jäävien ajoneuvojen määrää voidaan vielä edelleen vähentää käyttöön otettavalla SiirtoSoitto-palvelulla. Lumenpoisto on sitä nopeampaa, mitä vähemmän ajoneuvoja jää siirrettäväksi.

Tammi–helmikuun aikana Helsingin kantakaupungin alueella avattiin pysäköintiin soveltuvia lisäalueita aukioilla, toreilla sekä puistojen hiekkakentillä. Pysäköinnin väistötilat osoittautuivat erittäin tarpeellisiksi, ja tilojen käyttöasteet olivat suuria. Menettely auttoi katujen lumenpoistossa.

Talven ajaksi kadun varteen varastoituja ajoneuvoja varten perustettua autohotellipalvelua on jatkettu Tattarisuolla, mutta se ei ole saavuttanut kovin suurta suosiota. (Tieliikennelain 28 §:n mukaan sellaista ajoneuvoa, jota tosiasiallisesti ei käytetä, ei saa jättää, säilyttää taikka varastoida yleiselle liikenteelle luovutetulle tiealueelle.)

Asuinalueiden tonttikaduilla pysäköintijärjestelyjä tullaan muuttamaan uusien periaatteiden mukaisesti alueittain edeten. Järjestelyjen myötä tonttikatujen jalkakäytävien lumenpoisto helpottuu suuresti.

Lumen mereen kaadon lopettaminen

Lumilogistiikan tavoitteena on, että lumet tullaan jatkossa käsittelemään siinä kaupunginosassa, johon ne ovat sataneet. Kantakaupungin alueelle on suunniteltu lumensiirron tarvitsemia kasauspaikkoja, jotka tulee ottaa huomioon investointikohteita suunniteltaessa.

Lumen hävittäminen kantakaupungin alueella tulee perustumaan tekniseen ratkaisuun. Helsingin tavoitteena on luopua käsittelemättömän lumen mereen kaadosta. Ennen lumen mereen kaadosta luopumista joudutaan tarkastelemaan erilaisia teknisiä lumen hävittämiskäytännöitä, niiden energiatarvetta ja lumenkuljetuksen vaatimaa konekaluston määrää. Samalla seurataan Oslon ja Tukholman kaupunkien kehitystyötä sekä Pietarin lumensulatusasemien toimivuutta.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee selvityksen lumensulatusaseman maankäytön edellytyksistä kantakaupungin alueella. Selvityksessä tarkastellaan lumensulatusaseman ympäristövaikutuksia sekä teknisten ratkaisujen soveltuvuutta, kuten sulattamiseen tarvittavan lämmön saantia ja haitta-aineiden puhdistamista sulamisvesistä sekä vesien mereen johtamista. Työssä optimoidaan lumenkuljetusmatkat, sulatusasemien määrä, pienempien sulatusyksiköiden tarve sekä kantakau-



pungin lumen lähisiirron tarvitsemat tilat sekä riittävän lumen varastoin-
ti- ja hävittämiskapasiteetin mitoitus.

Tämän kokonaistarkastelun perusteella kaupunkiympäristön toimiala
tulee esittämään ratkaisua lumen mereen kaadon lopettamiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä
ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enem-
män kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmä-
aloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän
puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä
ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 610

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuusto-
ryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Marcus Rantala:

Kohdan "Tukholman mallin mukaisen toiminnan käyttöön ottaminen lii-
kennealueiden lumenpoistamisessa" viimeinen lause "Helsingissä on



25.09.2019

tutkittu menettelyä, mutta väistötilan löytäminen on osoittautunut vaikeaksi." muutetaan muotoon "Kaupunginhallitus katsoo, että on syytä pilotoida Tukholman mallia myös Helsingissä."

Kohdan "Lumen mereen kaadon lopettaminen" toisen kappaleen toinen virke "Pitkän aikavälin tavoitteena on, että siirtymäkauden jälkeen lumen mereen kaadosta pystytään luopumaan." muutetaan muotoon "Helsingin tavoitteena on luopua käsittelemättömän lumen mereen kaadosta."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 20.08.2019 § 393

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Riittävän kapasiteetin varmistaminen katujen lumenpoistossa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala päivittää määräajoin talven varautumissuunnitelmaa, jossa esitetään ne toimenpiteet, joilla poikkeusoloihin vastataan. Tämä tarkoittaa käytännössä lisäresurssien hankkimista, väliaikaisten lumenvastaanottoalueiden järjestämistä sekä liikennejärjestelyjä.

Merkittävimmällä yksittäisellä ja kantakaupungin lumenpoiston toimijalla, Helsingin kaupungin rakennuspalveluliikelaitos Staralla (jäljempänä Stara) on oman kalustonsa lisäksi käytettävissään useita kymmeniä kilpailutettuja koneurakoitsijoita, joiden resurssit otetaan käyttöön lumenpoistotyön tarpeen mukaan. Poikkeusolosuhteissa kaikki lähialueiden talvihoidon koneet ovat käytössä. Viime talven 2018–2019 poikkeusolosuhteissa niin Stara kuin yksityiset urakoitsijat pystyivät lisää-



mään konekalustoa reilusti yli sata lisäyksikköä, joista kaukaisimmat tulivat Kokkolasta.

Menneen talven poikkeusolosuhteisiin pystyttiin vastaamaan kaupungin näkökulmasta riittävän hyvin ja siten merkittävään lisäresurssien hankintaan ei katsota tällä hetkellä olevan tarvetta.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan laatimassa lumenkäsittelyn periaatteita, jotka tuodaan syksyllä poliittiseen päätöksentekoon. Periaatteet selkeyttävät lumilogistiikkaa ja luovat edellytykset liikennealueiden lumenpoiston onnistumiseksi.

Jalkakäytävien ja bussipysäkkien lumenpoistovelvollisuuksien selkeys kiinteistönomistajien ja Helsingin kaupungin välillä

Kadunhoitotehtävien vastuiden jakautuminen on määritetty laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (jäljempänä kunnossapitolaki). Lain perusteella kunta voi päätöksellään ottaa kokonaan tai osittain huolehtiakseen tontinomistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä.

Helsingin kaupunginhallitus päätti vuonna 2012, että niin sanottuun katujen kokonaisvastuulliseen ylläpitoon (kokonaisvastuuhoito), jossa suurin osa kiinteistöille kunnossapitolain mukaan kuuluvista katujen puhtaanapito- ja talvikunnossapitovelvollisuuksista on siirretty kaupungin vastuulle, pyritään siirtymään vaiheittain myös kantakaupungissa. Järjestelyllä pyritään varmistamaan yhtenäinen ylläpidon palvelutaso, tehostamaan toimintaa ja selkeyttämään toimijoiden vastuita. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin, että kokonaisvastuuhoiton vaikutukset selvitetään.

Ylläpitovastuiden mukaisten menettelyjen arviointi alueittain asukkaat ja toimijat osallistaen otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Toimenpiteet sisältävät muun muassa seuraavia tehtäviä:

- Katajanokan kokeilu, jossa kaupunki ottaa huolehtiakseen kaupunginosan lumenkuljetuksesta ja jalkakäytävien kevätpesusta. Selvitys menettelyn soveltuvuudesta kantakaupunkiin tehdään tämän kokeilun jälkeen.
- Kaupungin omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen hoidon palvelusopimusten päivitys.

Kaupunkilaisten reaaliaikainen tiedottaminen lumenaurauksesta ja liikennemerkkien näkyvyys



Tilannekuvan muodostaminen liikennealueiden lumenpoiston etenemisestä edellyttää sopimusasiakirjoihin muutoksia, joissa urakoitsijoita veloitetaan tuottamaan konekaluston sijainti- ja työajitietoa.

Tilaaajalla tulee olla sovellus, joka hakee avointen rajapintojen kautta jokaiselta urakoitsijalta tiedot lumenpoistotyön tilanteesta, josta muodostetaan kaupunkilaisille avoin tilannekuva esimerkiksi asuinalueen ajoratojen ja jalkakäytävien lumenpoiston toteutumisesta.

Yleisten alueiden ylläpidon sopimukset Staran kanssa ovat kolmivuotisia ja yksityisten urakoitsijoiden kanssa viisivuotisia. Staran kanssa on sovittu työkoneiden tiedonjakamisen kehittämistä, mutta muissa sopimuksissa kesken sopimuskauden tehtävät muutokset vaativat molempien osapuolten hyväksynnän. Yksittäisten koneiden sijaintia ilmaisevan tiedon jakamisesta sopiminen on vaikeaa, koska tiedon avulla urakoitsijat voivat laskea kilpailevan urakoitsijan kalustomitoituksen.

Kaupunkiympäristön toimialan tavoitteena on tämän vuoden aikana kilpailuttaa urakanhallintajärjestelmän sovelluskehitys. Järjestelmän tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi jakaa liikennealueiden tilannekuvaa liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisesta lumisateen jälkeen.

Lumenkäsittelyyn liittyvä viestinnän kokonaisuus otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen pitää sisällään muun muassa

- talvikauden viestinnän vastuiden, roolien ja toimintamallien määrittämisen
- viestinnän kanavien ja asiakirjojen valmistelun
- talvikunnossapitoon liittyvien osallistamismallien kehittämisen
- talvikunnossapidon menetelmätiedon ja vaikuttavuuden esittämisen
- vuorovaikutuksen kehittämisen kiinteistöjen kanssa.

Liikennemerkkien näkyvyyden hyvänä pitäminen talviaikaan on haasteellista. Merkkien näkyvyyttä heikentävät talven pimeys ja lumipyryt, jotka pahimmillaan estävät liikennemerkin näkymisen. Samoin tiemerkinnät jäävät usein lumipolanteen peittäviksi.

Tulevan talven uutuuksena autoilijoille tarjotaan Siirtosoitto-palvelua, jolla voi saada puhelimitse tiedon ajoneuvon siirtotarpeesta ennen kadun reuna-alueen lumenpoistoa.

Koulujen, päiväkotien ja hoitolaitosten saavutettavuuden priorisoiminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Katujen ylläpitoluokitus päätetään nykyisellään seuraavin kriteerein; kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, eri liikennemuotojen tarpeet, jalankulun ja polkupyöräilyn edistäminen sekä liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Helsingin kaupunki tunnistaa eri toimijoiden tarpeet ja pyrkiiin jatkuvasti sovittamaan ylläpitotoimet nykyisten resurssien puitteissa kokonaisuus huomioon ottaen.

Ylläpitoluokituksia ja priorisointia käsitellään Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Valmistelun yhteydessä tullaan määrittelemään muun muassa alueellinen lumen käsittely (esimerkiksi kaupunginosittain), eri toimintojen ja toimijoiden tarpeet sekä ylläpitoluokitusten vaatimukset ja toimenpideajat palveluiden ja asiakslähtöisyyden näkökulmasta.

Palvelumuotoilun avulla on vielä saavutettavissa parannusta. Kannelmäen alueelle on tehty ensimmäinen palvelumuotoilu, jossa käytiin tarkoin läpi julkisten rakennusten aukiolot, joiden perusteella tarkennettiin jalankulun talvihoitosuunnitelmaa. Lisäksi vuosina 2015–2016 tehtiin lähes koko kaupungin kattava jalankulkuverkostotarkastelu, jossa jalankulkuväylien ylläpitoluokitusta järkevöitettiin väylien käytön perusteella. Väylien priorisointiin vaikuttivat muun muassa alueittaiset asukastiheydet sekä palveluiden, kuten joukkoliikennepysäkkien- ja asemien, terveydenhuoltopalveluiden ja koulujen, tiheydet.

Tukholman mallin mukaisen toiminnan käyttöön ottaminen liikennealueiden lumenpoistamisessa

Tukholman mallilla tarkoitettaneen kantakaupungin tonttikatujen lumenpoistoa yöaikaan. Menetelmässä kadulta ohjataan kaikki ajoneuvot väistötiloihin yhden yön ajaksi, jona katu suljetaan kokonaan yleiseltä liikenteeltä. Autoilijoille on ennakolta osoitettu kohtuulliselta etäisyydeltä yöaikainen väistötila, jota he saavat käyttää ilmaiseksi. Helsingissä on tutkittu menettelyä, mutta väistötilan löytäminen on osoittautunut vaikeaksi.

Helsingin menettelyt poikkeusolosuhteissa

Helsingissä toimivaksi ratkaisuksi kadun tyhjentämiseksi lumesta on todettu siirtokehotusten käyttäminen. Kadun varteen jäävien ajoneuvojen määrää voidaan vielä edelleen vähentää käyttöön otettavalla SiirtoSoitto-palvelulla. Lumenpoisto on sitä nopeampaa, mitä vähemmän ajoneuvoja jää siirrettäväksi.

Tammi–helmikuun aikana Helsingin kantakaupungin alueella avattiin pysäköintiin soveltuvia lisäalueita aukioilla, toreilla sekä puistojen hiekkakentillä. Pysäköinnin väistötilat osoittautuivat erittäin tarpeellisiksi, ja



tilojen käyttöasteet olivat suuria. Menettely auttoi katujen lumenpoistossa.

Talven ajaksi kadun varteen varastoituja ajoneuvoja varten perustettua autohotellipalvelua on jatkettu Tattarisuolla, mutta se ei ole saavuttanut kovin suurta suosiota. (Tieliikennelain 28 §:n mukaan sellaista ajoneuvoa, jota tosiasiallisesti ei käytetä, ei saa jättää, säilyttää taikka varastoida yleiselle liikenteelle luovutetulle tiealueelle.)

Asuinalueiden tonttikaduilla pysäköintijärjestelyjä tullaan muuttamaan uusien periaatteiden mukaisesti alueittain edeten. Järjestelyjen myötä tonttikatujen jalkakäytävien lumenpoisto helpottuu suuresti.

Lumen mereen kaadon lopettaminen

Lumilogistiikan tavoitteena on, että lumet tullaan jatkossa käsittelemään siinä kaupunginosassa, johon ne ovat sataneet. Kantakaupungin alueelle on suunniteltu lumensiirron tarvitsemia kasauspaikkoja, jotka tulee ottaa huomioon investointikohteita suunniteltaessa.

Lumen hävittäminen kantakaupungin alueella tulee perustumaan tekniseen ratkaisuun. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että siirtymäkauden jälkeen lumen mereen kaadosta pystytään luopumaan. Ennen lumen mereen kaadosta luopumista joudutaan tarkastelemaan erilaisia teknisiä lumen hävittämiskäytöksiä, niiden energiatarvetta ja lumenkuljetuksen vaatimaa konekaluston määrää. Samalla seurataan Oslon ja Tukholman kaupunkien kehitystyötä sekä Pietarin lumensulatusasemien toimivuutta.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee selvityksen lumensulatusaseman maankäytön edellytyksistä kantakaupungin alueella. Selvityksessä tarkastellaan lumensulatusaseman ympäristövaikutuksia sekä teknisten ratkaisujen soveltuvuutta, kuten sulattamiseen tarvittavan lämmön saantia ja haitta-aineiden puhdistamista sulamisvesistä sekä vesien mereen johtamista. Työssä optimoidaan lumenkuljetusmatkat, sulatusasemien määrä, pienempien sulatusyksiköiden tarve sekä kantakaupungin lumen lähisiirron tarvitsemat tilat sekä riittävän lumen varastointi- ja hävittämiskapasiteetin mitoitus.

Tämän kokonaistarkastelun perusteella kaupunkiympäristön toimiala tulee esittämään ratkaisua lumen mereen kaadon lopettamiseksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414



25.09.2019

Asia/20

pekka.isoniemi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 270

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite lumen mereen kippaamisen lopettamisesta

HEL 2019-003279 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään hallituksen ehdotuksen aloitteen no 21 valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet seurata Tukholman, Oslon ja Pietarin esimerkkiä ja lopettaa lumen kaato mereen viimeistään 2021 talvella. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Käsittely

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara ehdotti valtuutettu Björn Månssonin kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään hallituksen ehdotuksen aloitteen no 21 valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet seurata Tukholman, Oslon ja Pietarin esimerkkiä ja lopettaa lumen kaato mereen viimeistään 2021 talvella.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

4 äänestys

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään hallituksen ehdotuksen aloitteen no 21 valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet seurata Tukholman, Oslon ja Pietarin esimerkkiä ja lopettaa lumen kaato mereen viimeistään 2021 talvella.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 78

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgars-



dottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Anna Laine, Petra Malin, Otto Meri, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 6

Katju Aro, Kauko Koskinen, Jape Lovén, Petrus Pennanen, Juhani Strandén, Matias Turkkila

Poissa: 1

Mirita Saxberg

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdotaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara ja 16 muuta valtuutettua esittävät, että kaupunki lopettaa lumen kippaamisen mereen. Aloitteen ajankohdan



aikaan oli jälleen runsasluminen talvi ja Hernesaaren lumenkaatopaikkaa käytettiin ahkerasti. Lumen mukana mereen työnnetään valtava määrä roskaa, joka sitten likaa Itämeren rantoja. Ensi talvena on pyrittävä kehittämään muu tapa kuin mereen kippaaminen lumen hävittämiseksi.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 20.8.2019. Kaupunginhallitus viittaa lautakunnan lausuntoon ja toteaa seuraavaa: Helsingin kahdeksasta vakinaisesta lumen- vastaanottopaikasta vain Hernesaassa on lupa lumen kaatamiseen mereen. Hernesaaren lumen vastaanottopaikka on merkittävä koko kantakaupungin kannalta. Toimivan kaupunkiliikenteen ja turvallisuuden näkökulmasta Hernesaaren lumen mereen kaatamista ei voida kokonaan lopettaa ennen kuin on määritelty sopiva, mahdollisesti lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen perustuva tekninen ratkaisu ja investoitu sen käyttöön ottoon. Pääsääntöisesti lumen tuojayritys menettää kaupungin myöntämän lumenkaatopaikan käyttöluvan ellei se noudata ehtoa siitä, että mereen kaadetaan vain puhdasta lunta. Poikkeuksellisissa ja äkillisissä runsaslumisuustilanteissa mereen on varautumissuunnitelmaan perustuen sallittua kipata myös roskista ja epäpuhtauksista puhdistamatonta lunta, mikä ei pitkällä aikavälillä ole suotavaa. Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt innovaatiokilpailun lumenkäsittelyn ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa on käynnistetty selvitys lumen kaadon ympäristöluvan tarpeesta. Kaupunginhallitus kiirehtii kaupunkiympäristön toimialalla valmistelussa olevien lumenkäsittelyn periaatteiden tuomista päätettäväksi ja pitää tavoitteena sitä, ettei mereen kipata ainakaan suuria määriä puhdistamatonta lunta edes sinä aikana, kun yleisiä periaatteita ja sopivia uusia innovaatioita ja mahdollisia laitosratkaisuja lumen käsittelyssä valmistellaan.

Kaupunkiympäristölautakunta 20.8.2019 toteaa lausunnossaan seuraavaa: Helsingissä vastaanotetaan keskimääräisenä talvena noin 50 000 kuormaa lunta. Runslumisena talvena tämä määrä voi olla jopa 350 000 kuormaa. Helsingissä on kahdeksan vakinaista lumenvastaa- nottopaikkaa, joista kantakaupungin alueella sijaitsee kaksi – Hernesaari ja Kyläsaari. Hernesaari palvelee myös Lauttasaaren aluetta. Kyläsaari on poistumassa alueen rakentamisen tieltä. Lumen merivastaa- notto Hernesaassa on jälleen talvikaudella 2018–2019 osoittanut tärkeytensä liikennealueiden liikennöitävyyden, käytet- tävyyden ja turvallisuuden palauttamisessa. Helsingin tiivistyvässä kaupunkira- kenteessa lumelle jää yhä vähemmän säilytystilaa, minkä seurauksena se täytyy kuljettaa pois aurauksen jälkeen. Hernesaaren lumenvastaa- nottopaikan merkitys on suuri lähes koko Helsingin kanta- kaupungin katujen talvihoidon kannalta – ilman Hernesaaren lumen-



vastaanottoa katujen liikennöitävyyttä ja turvallisuutta ei olisi pystytty varmistamaan viime talven kaltaisissa poikkeusolosuhteissa.

Hernesaari on ainoa lumenvastaanottoa, jossa lunta kaadetaan suoraan mereen. Täällä lumenvastaanoton käyttöehtona on, että paikalle saa tuoda vain puhdasta lunta. Hernesaaren kulun- ja käytönvalvontaa on entisestään parannettu, jotta lumikuormien puhtautta voidaan valvoa paremmin. Mikäli toimijan havaitaan tuovan alueelle sinne kuulumatonta materiaalia, siitä seuraa kyseisen yrityksen käyttöluvan peruminen.

Lumeen sekoittuu kaukolämpölaitosten ja pienpolton aiheuttamaa nokea, nastarenkaiden asfaltista irrottamaa kivipölyä ja bitumia, autonrenkaista irtoavia nastoja ja mikromuovia sekä autojen pakokaasujen palamishiukkasia. Lumen mukana mereen päätyy myös kadulle heitettyä roskaa ja eläinten jätöksiä. Hiekoitusseppi muodostaa kuitenkin suurimman osan mereen päätyvästä kiintoaineesta.

Kaupunkiympäristön toimiala on hyvin tietoinen siitä, että lumen merivastaanotto ei ole ympäristön kannalta ongelmattonta. Ympäristövaikutusten vähentämiseksi Hernesaaren kippauslaiturin vierustalla sijaitsevaa merenpohjaa ruopataan kiintoaineen poistamiseksi. Ruoppaamalla poistetaan pohjaan kertynyt hiekoitusshiekka ja roskat. Veteen mahdollisesti sekoittuneisiin epäpuhtauksiin ei kaupunki valitettavasti pysty nykyisillä menetelmillä vaikuttamaan. Keväällä 2019 tehdyn rantaroskainventoinnin perusteella viime talven lumen mereen kippaus ei ole aiheuttanut poikkeavaa roskaantumista verrattuna talviin, jona mereen ei ole kipattu lunta.

Lumen merivastaanotto osoittautui kaupungin teettämän selvityksen ”Lumen vastaanoton vaihtoehdot vuoteen 2050” perusteella parhaaksi vaihtoehdoksi, kun arvioitiin eri vaihtoehtojen hiilidioksidipäästöjä ja kustannuksia.

Innovaatiokilpailu

Kaupunkiympäristön toimiala kehittää yhdessä Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos Staran kanssa lumenkäsittelyyn liittyviä käytäntöjä. Keväällä 2019 on käynnistetty lumenkäsittelyä koskeva innovaatiokilpailu, jonka avulla etsitään uusia ratkaisuja muun muassa ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Lumen mereen kaadon ympäristövaikutuksiin kehitetään uusia menettelyitä. Tavoitteena on, että kilpailusta saadaan toimivia ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja, joita voidaan soveltaa Hernesaassa.

Muut kaupungit

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Tukholmassa, Oslossa ja Pietarissa lumen kaato mereen on kiellettyä. Oslossa on lumen sulatuslautta, jossa mereen johdettava vesi puhdistetaan. Pietarin keskustan alueella on käytössä 11 lumen sulatusasemaa, joissa sulatetusta lumesta laskeutetaan kiintoaineet ja pinnalta poistetaan kelluvat rasvat ja öljyt. Tukholma kippaa korkeintaan 2 vuorokautta vanhaa lunta mereen poikkeusluvalla. Myös muutama suomalainen kaupunki, muun muassa Espoo, on kieltänyt lumen kippaamisen vesistöön.

Lumen käsittelyn periaatteet ja lumilogistiikka

Kaupunkiympäristön toimiala tulee esittämään parhaillaan valmisteltavana olevassa ”Lumenkäsittelyn periaatteet” pitkän aikavälin tavoitteenaan lumen mereen kaadosta luopumista. Helsinki ryhtyy kehittämään kantakaupunkiin soveltuvan teknisen ratkaisun lumen hävittämiseen. Esikaupunkialueiden maanvaraisilla lumenvastaanottoaikoilla lumi varastoidaan kasoihin ja sen annetaan kesän aikana sulaa.

Viralliset lumenvastaanottoaikat määritetään asemakaavassa. Kaavoituksella varmistetaan, että tarvittava lumenvastaanottokapasiteetti on jatkossakin olemassa. Virallinen lumenvastaanottoaika voi olla maanvarainen vastaanottoaika, merivastaanottoaika tai lumenkäsittelylaitos.

Hernesaaren merivastaanottoa tarvitaan vielä useita vuosia. Siirtymäkauden aikana kantakaupungin alueelle luodaan uudenlainen, kapasiteetiltaan riittävä lumen loppukäsittelyn kokonaisratkaisu, joka perustuu hyvin todennäköisesti lumen sulattamiseen. Ratkaisun osatekijöinä saattavat tulla kyseeseen tiivistäminen ja logististen kuljetusten yhdistäminen.

Talvihoidon varautumissuunnitelmassa määritetyissä poikkeusolosuhteissa lunta voidaan kaataa mereen siihen osoitetuissa paikoissa myös ilman roskien poistoa ja lumen puhdistamista. Poikkeusolosuhteissa tällä menettelyllä varmistetaan kadun saattaminen liikennöitävään kuntoon mahdollisimman nopeasti. Merivastaanoton jatkamiselle ei tällä hetkellä ole viranomaisten taholta estettä. Valtion kuten myöskään Helsingin kaupungin ympäristöviranomaiset eivät ole kieltäneet lumen mereen kaatoa. Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt huhtikuussa 2019 neuvottelut Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa merivastaanoton ympäristöluvan tarpeesta Tältä osin tavoitteena on myös määrittää merivastaanoton ympäristövaikutusten raja-arvot.

Hernesaaren merkitys on tällä hetkellä tavattoman suuri toimivan kaupungin edellytysten varmistamiseksi. Toimialan parhaillaan käynnissä olevat lumilogistiikan ja lumenkäsittelyn kehittämishankkeet tuovat osaltaan uusia ratkaisuja meren roskaantumisen vähentämiseksi. Her-



25.09.2019

nesaaren lumen merivastaanoton lopettaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, ennen kuin suuremman kapasiteetin tekninen ratkaisu on valmistunut korvaamaan nykyisen merivastaanoton kapasiteetin. Hernesaaren uusi asemakaava mahdollistaa lumenvastaanottoa paikan toteuttamisen laiturin päähän rakennettavalle kentälle.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 557

Kaupunkiympäristölautakunta 20.08.2019 § 395

HEL 2019-003279 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin lumenvastaanotto

Helsingissä vastaanotetaan keskimääräisenä talvena noin 50 000 kuormaa lunta. Runsaslumisena talvena tämä määrä voi olla jopa 350 000 kuormaa. Helsingissä on kahdeksan vakinaista lumenvastaanottoa paikkaa, joista kantakaupungin alueella sijaitsee kaksi – Hernesaari ja Kyläsaari. Hernesaari palvelee myös Lauttasaaren aluetta. Kyläsaari on poistumassa alueen rakentamisen tieltä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Lumen merivastaanotto Hernesaassa on jälleen talvikaudella 2018–2019 osoittanut tärkeytensä liikennealueiden liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisessa. Helsingin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa lumelle jää yhä vähemmän säilytystilaa, minkä seurauksena se täytyy kuljettaa pois aurauksen jälkeen. Hernesaaren lumenvastaanottopaikan merkitys on suuri lähes koko Helsingin kanta-kaupungin katujen talvihoidon kannalta – ilman Hernesaaren lumenvastaanottoa katujen liikennöitävyyttä ja turvallisuutta ei olisi pystytty varmistamaan viime talven kaltaisissa poikkeusolosuhteissa.

Hernesaaren lumenvastaanottopaikka

Hernesaari on ainoa lumenvastaanottopaikka, jossa lunta kaadetaan suoraan mereen. Täällä lumenvastaanoton käyttöehtona on, että paikalle saa tuoda vain puhdasta lunta. Hernesaaren kulun- ja käytönvalvontaa on entisestään parannettu, jotta lumikuormien puhtautta voidaan valvoa paremmin. Mikäli toimijan havaitaan tuovan alueelle sinne kuulumatonta materiaalia, siitä seuraa kyseisen yrityksen käyttöluvan peruminen.

Lumeen sekoittuu kaukolämpölaitosten ja pienpolton aiheuttamaa nokea, nastarenkaiden asfaltista irrottamaa kiviä ja bitumia, autonrenkaista irtoavia nastoja ja mikromuovia sekä autojen pakokaasujen palamishiukkasia. Lumen mukana mereen päätyy myös kadulle heitettyä roskaa ja eläinten jätöksiä. Hiekoitusseppi muodostaa kuitenkin suurimman osan mereen päätyvästä kiintoaineesta.

Kaupunkiympäristön toimiala on hyvin tietoinen siitä, että lumen merivastaanotto ei ole ympäristön kannalta ongelmattomaa. Ympäristövaikutusten vähentämiseksi Hernesaaren kippauslaiturin vierustalla sijaitsevaa merenpohjaa ruopataan kiintoaineen poistamiseksi. Ruoppaamalla poistetaan pohjaan kertynyt hiekoitusshiekka ja roskat. Veteen mahdollisesti sekoittuneisiin epäpuhtauksiin ei kaupunki valitettavasti pysty nykyisillä menetelmillä vaikuttamaan. Keväällä 2019 tehdyn rantaroskainventoinnin perusteella viime talven lumen mereen kippaus ei ole aiheuttanut poikkeavaa roskaantumista verrattuna talviin, jona mereen ei ole kipattu lunta.

Lumen merivastaanotto osoittautui kaupungin teettämän selvityksen ”Lumen vastaanoton vaihtoehdot vuoteen 2050” perusteella parhaaksi vaihtoehdoksi, kun arvioitiin eri vaihtoehtojen hiilidioksidipäästöjä ja kustannuksia.

Innovaatiokilpailu

Kaupunkiympäristön toimiala kehittää yhdessä Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos Staran kanssa lumenkäsittelyyn liittyviä käy-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



täntöjä. Tänä keväänä on käynnistetty lumenkäsittelyä koskeva innovaatiokilpailu, jonka avulla etsitään uusia ratkaisuja muun muassa ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Lumen mereen kaadon ympäristövaihtuksiin kehitetään uusia menettelyitä. Tavoitteena on, että kilpailusta saadaan toimivia ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja, joita voidaan soveltaa Hernesaassa.

Muut kaupungit

Tukholmassa, Osllossa ja Pietarissa lumen kaato mereen on kiellettyä. Osllossa on lumen sulatuslautta, jossa mereen johdettava vesi puhdistetaan. Pietarin keskustan alueella on käytössä 11 lumen sulatusasemaa, joissa sulatetusta lumesta laskeutetaan kiintoaineet ja pinnalta poistetaan kelluvat rasvat ja öljyt. Tukholma kippaa korkeintaan 2 vuorokautta vanhaa lunta mereen poikkeusluvalla. Myös muutama suomalainen kaupunki, muun muassa Espoo, on kieltänyt lumen kippaamisen vesistöön.

Lumen käsittelyn periaatteet ja lumilogistiikka

Kaupunkiympäristön toimiala tulee esittämään parhaillaan valmisteltavana olevassa ”Lumenkäsittelyn periaatteet” pitkän aikavälin tavoitteenaan lumen mereen kaadosta luopumista. Helsinki ryhtyy kehittämään kantakaupunkiin soveltuvan teknisen ratkaisun lumen hävittämiseen. Esikaupunkialueiden maanvaraisilla lumenvastaanottoaikoilla lumi varastoidaan kasoihin ja sen annetaan kesän aikana sulaa.

Viralliset lumenvastaanottoaikat määritetään asemakaavassa. Kaavoituksella varmistetaan, että tarvittava lumenvastaanottokapasiteetti on jatkossakin olemassa. Virallinen lumenvastaanottoaika voi olla maanvarainen vastaanottoaika, merivastaanottoaika tai lumen käsittelylaitos.

Hernesaaren merivastaanottoa tarvitaan vielä useita vuosia. Siirtymäkauden aikana kantakaupungin alueelle luodaan uudenlainen kapasiteetiltaan riittävä lumen loppukäsittelyn kokonaisratkaisu, joka perustuu hyvin todennäköisesti lumensulattamiseen. Ratkaisun osatekijöinä saattavat tulla kyseeseen tiivistäminen ja logististen kuljetusten yhdistäminen.

Talvihoidon varautumissuunnitelmassa määritetyissä poikkeusolosuhteissa lunta voidaan kaataa mereen siihen osoitetuissa paikoissa myös ilman roskien poistoa ja lumen puhdistamista. Poikkeusolosuhteissa tällä menettelyllä varmistetaan kadun saattaminen liikennöitävään kuntoon mahdollisimman nopeasti.



25.09.2019

Merivastaanoton jatkamiselle ei tällä hetkellä ole viranomaisten taholta estettä. Valtion kuten myöskään Helsingin kaupungin ympäristöviranomaiset eivät ole kieltäneet lumen mereen kaatoa. Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt huhtikuussa 2019 neuvottelut Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa merivastaanoton ympäristöluvan tarpeesta. Tältä osin tavoitteena on myös määrittää merivastaanoton ympäristövaikutusten raja-arvot.

Hernesaaren merkitys on tällä hetkellä tavattoman suuri toimivan kaupungin edellytysten varmistamiseksi. Toimialan parhaillaan käynnissä olevat lumilogistiikan ja lumenkäsittelyn kehittämishankkeet tuovat osaltaan uusia ratkaisuja meren roskaantumisen vähentämiseksi. Hernesaaren lumen merivastaanoton lopettaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, ennen kuin suuremman kapasiteetin tekninen ratkaisu on valmistunut korvaamaan nykyisen merivastaanoton kapasiteetin.

Hernesaaren uusi asemakaava mahdollistaa lumenvastaanottoaikan toteuttamisen laiturin päähän rakennettavalle kentälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 271

Valtuutettu Tuula Haataisen aloite asukkaille vaarallisen lumen vastaanottoaikan siirtämisestä Herttoniemestä

HEL 2019-003281 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Tuula Haataisen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuula Haatainen ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Herttoniemessä sijaitseva lumenkaatoaika on suljettava ja lumen vastaanotolle löydettävä turvallisempi sijainti.

Aloitteessa todetaan, että lumirekkojen ajoreitti kulkee kapealle Majavatielle pitkin asutuksen ympäröimää Siilitietä ja Hiihtomäentietä. Lumirekkojen ajoreitillä sijaitsee kaksi alakoulurakennusta, päiväkotia sekä eskariryhmän tilat. Reittiä käyttävät alueen lapset kävellessään kouluun, iltapäiväkerhoon, kirjastoon sekä ulkoleikkeihinsä alueen leikki- paikoille. Alueen kadut ja jalkakäytävät ovat erittäin kapeita. Raskaiden ajoneuvojen vuoksi runsaslumisena talvena alueella onkin raportoitu useita läheltä piti -tilanteita suojateilla, lasten koulumatkaan sisältyvien jalkakäytävien vaarallista käyttöä ajoreittinä sekä muita vakavia vaaratilanteita ja jatkuvaa häiriötä. Kaupungille ja poliisille on tehty vaarailmoitukset. Edellä olevan perusteella valtuutetut esittävät, että Herttoniemessä sijaitseva lumen vastaanottoaika suljetaan ja sille etsitään turvallinen korvaava paikka.



Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 27.8.2019. Kaupunginhallitus viittaa lautakunnan lausuntoon, jossa lautakunta toteaa ettei aloitteessa mainittuja, tunnustettuja ongelmia voida hoitaa siten, että Herttoniemen lumen vastaanottoaika suljettaisiin ja etsittäisiin korvaava paikka. Sen sijaan lautakunta esittää, että lumen vastaanottoaikalalle johtavia katuja eli Hiihtäjätietä ja Majavatietä levennettäisiin niin, että lumen ajossa käytettävät ajoneuvot voisivat kohdata turvallisesti. Samalla ulkoilureitin ja lumenajoreitin kohtaamispaikan risteystä tullessiin muotoilulla parantamaan niin, että turvallisuus kohenee ja ajonopeudet laskevat ja näkymät, opastus ja liikenteen ohjaus paranisivat. Kaupunginhallitus katsoo lautakunnan tapaan, että esitettyjen liikenneyhteyksien kehittäminen tulee toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla. Välittömänä toimenpiteenä talvesta 2019-20 lähtien kaupunki huolehtii yhteistyössä lumenhoidosta vastaanavan tahon kanssa siitä, että alueen jalkakäytävät tulevat puhdistetuiksi lumesta. Lautakunta perustelee lumenottoaajan siirtämistä vastustavaa kantaansa sillä, että korvaavia paikkoja on erittäin vaikea löytää. Niitä kuitenkin etsitään ja osoitetaan aktiivisesti tulevien lumenkäsittelyperiaatteiden mukaisesti niin, että lumen käsittelylle yhtäältä keskivertotalvina ja toisaalta poikkeuksellisina talvina voitaisiin määritellä lumen käsittelyverkosto. Periaatteisiin kuuluu, että lumet käsitellään siinä kaupunginosassa, johon ne ovat sataneet ja varastoidaan ensin tilapäisille lähisiirron paikoille ja sen jälkeen virallisille käsittelypaikoille. Pysyvät paikat ja niiden varapaikat määritellään asemakaavoissa.

Helsingin kaupungilla on tällä hetkellä kahdeksan vakinaista lumenvastaanottoaikkaa, joista Kyläsaaren ja Malmin vastaanottoaikat ovat poistumassa lähivuosina tulevan maankäytön muutosten vuoksi. Herttoniemen vastaanottoalue on erityisen merkittävä osa kaakkoisen ja itäisen Helsingin lumihuoltoverkostoa, josta jo nykytilanteessa puuttuu vastaanottokapasiteettia jopa keskivertotalvina.

Lautakunnan lausunnossa todetaan, että katujen ja muiden liikkumisalueiden saattaminen nopeasti liikennöitäviksi ja turvallisiksi on hyvän talvihoidon ensisijainen tehtävä. Lumi tulee saada aurattua yleisiltä alueilta tehokkaasti ja se pitää pystyä myös kuljettamaan pois resurssi- ja viisaasti. Kattava lumen vastaanotto- ja käsittelyverkosto onkin kriittinen osa toimivan, turvallisen, tasa-arvoisen ja ympäristöystävällisen kaupungin varmistamisessa.

2018–2019 Herttoniemen vastaanottoalueen merkitys kasvoi entisestään, kun viime talven poikkeusoloissa aluetta käytettiin ajoittain normaalista poiketen ympärivuorokautisesti. Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt keväällä suunnittelun Herttoniemen vastaanottoalueen liikenneyhteyksien kehittämiseksi siten, että valtuustoaloitteessakin esitetyt häiriöt ja mahdolliset vaaratilanteet voidaan jatkossa ehkäistä. Ke-



hittämistarpeet otetaan huomioon myös viereisen asuinalueen vireillä olevassa asemakaavatyössä sekä käynnissä olevassa aluesuunnitelmassa. Lumenvastaanottoaikan liikenteellisiä ongelmakohtia on kolme ja niiden helpottamiseksi on valmisteilla toimenpiteitä.

Ongelmallisimmaksi koettu ajoyhteys sijaitsee Majavatien alussa noin 60 metrin matkalla Hiihtomäentien risteyksestä lumenvastaanottoaikalle johtavalle puistossa sijaitsevalle tieyhteydelle. Ongelma aiheutuu suurimmassa määrin siitä, että lumen ajoa suorittavat ajoneuvot eivät mahdu ajoradan kapeudesta (6 metriä) johtuen kohtaamaan ajoradalla. Lisäksi turvattomuuden tunnetta aiheuttaa kapea jalkakäytävä. Talvella Majavatielle satanut lumi pääsee herkästi polaantumaan lumenkuljetukseen käytettävien kuorma-autojen alla ja siten jalkakäytävä ei välttämättä erotu ajoradasta.

Asukkaiden taholta kuorma-autojen ajonopeudet on koettu ongelmalliseksi. Kadun osien leventämistä selvitetään asemakaavan merkityn katualueen ulkopuolelle tavoitteena muuttaa katualueen leveyttä siten, että kadulle mahtuu tehokkaan talvihoidon kannalta parempi 2,5 metriä leveä jalkakäytävä ja 7 metriä leveä ajorata. Tällöin mahdollistuu lumenajossa käytettävien ajoneuvojen kohtaaminen ajoradalla.

Liittymiä Hiihtäjäntielle ja Majavatieltä lumenvastaanottoaikalle johtavalle tieyhteydelle muotoillaan siten, että ajonopeudet laskevat ja lumenajoa suorittavien ajoneuvojen tulee väistää toisiaan liittymissä eriaikaisella ajojärjestyksellä.

Toinen ongelmalliseksi koettu kohde on Herttoniemen kallioista länsireunaa sivuavan ulkoilureitin (talvisin latu) ja lumenvastaanottoaikalle johtavan yhteyden risteys. Risteyksen muotoilua on tarkoitus parantaa turvallisuuden, näkymien, opastuksen, liikenteenohjauksen ja reittien selkeyden kannalta siten, että turvallisuus parane.

Kolmas ongelmalliseksi koettu kohde on lumenvastaanottoaikalta Majavatielle nouseva ajoyhteys, jossa lumenajoa suorittavien ajoneuvojen kohtaaminen koetaan epämiellyttäväksi. Ajoyhteyttä on levennetty kohtaamisen helpottamiseksi ja sen kunnosta pidetään erityistä huolta. Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että Herttoniemen lumenvastaanottoaikan toimintaa ei voida nykytilanteessa lopettaa ja alueellinen lumen käsittelytarve huomioon ottaen korvaavaa sijaintia ei ole myöskään toistaiseksi voitu osoittaa.

Katujen talvihoidon ja lumilogistiikan kehittäminen

Parhailaan valmisteilla olevien Helsingin kaupungin lumen käsittelyn periaatteiden mukaisesti lumilogistiikan toimintaedellytyksiin varaudutaan muun muassa määrittelemällä kaupungin ja muiden viranomaisten



yhteistyönä keskivertotalvien lumenkäsittelyverkosto sekä poikkeusolosuhteiden varautumisen verkosto.

Lumilogistiikan keskeisiä tavoitteita:

Viralliset lumen vastaanottoaikat määritetään asemakaavassa ja ne sijaitsevat logistisesti järkevissä paikoissa. Jokaista virallista lumenvastaanottoaikkaa kohden tulee olla varavastaanottoaikka, joka voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön.

Lumi käsitellään sillä alueella (esimerkiksi kaupunginosa), johon se on satanut. Lumen lähisiirron tarvitsemista kasauspaikeista laaditaan suunnitelma, jonka pohjalta tehdään tilavaraukset. Varaukset eivät saa estää suojateiden, pyöräteiden ja -kaistojen, joukkoliikennepysäkkien eivätkä pitkäkestoisesti katutilan normaalia käyttöä.

Lumen lyhytaikaiset kasauspaikeat mahdollistavat lumen kasaamisen vain määrääjaksi, jonka jälkeen kasa on kuljetettava pois paikalta. Olemassa olevilla alueilla lyhytaikaiset kasauspaikeat määritetään alueittain yhteistyössä ylläpidon, liikennesuunnittelun, maankäytön ja alueiden käytön kanssa. Uusilla rakennettavilla alueilla lumen lyhytaikaiset kasauspaikeat määritetään asemakaavoituksessa. Kasauspaikeat tulevat siivota lumen sulettua.

Lähisiirron kasauspaikeista lumi tulee kuljettaa lähimmälle sille osoitetulle vastaanottoaikalalle. Helsingissä on vähintään kolme virallista lumenvastaanottoaikkaa, jotka ovat käytössä ympäri vuorokauden.

Yöaikaiset lumenkuljetusreitit lumen vastaanottoaikalalle on määritetty. Lumen pitkäaikaisilla kasauspaikeilla lumikasa saa sulaa paikalleen. Kasauspaikeat tulevat siivota lumen sulettua. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa asukkaat, sidosryhmät, liikenteen, ympäristön ja teknisen huollon tavoitteet huomioon ottavan lumen käsittelyverkon määrittäminen on hyvin haastavaa. Verkon määrittämisen lisäksi kaupunki selvittää parhaillaan mahdollisuuksia myös merivastaanoton ja roskaantumisen eston kehittämiseksi, lumen käsittelyyn liittyviä ympäristökriteerejä, lumen sulattamisen vaihtoehtoja sekä muun muassa lumilogistiikkaa tehostavia pysäköintijärjestelyjä.

Lumen vastaanottoverkostoa on käsitelty laajamittaisemmin maankäytön yleissuunnittelussa yleiskaavaa laadittaessa. Kaavan liitteenä olevassa teknistaloudellisessa liiteraportissa viitataan Lumen vastaanoton vaihtoehtot vuoteen 2050 -raporttiin (Helsingin kaupunki 2015), jossa nykyiseen lumen vastaanottoverkostoon tukeutuva lumen loppukäsittely todettiin parhaimmaksi vaihtoehtoksi niin kustannusten kuin ympäristövaikutusten näkökulmasta.



Yksityiskohtaisempi teknisen huollon verkostotarkastelu laajennetulla kantakaupungin alueella valmistui maaliskuussa. Tarkastelussa pyrittiin erityisesti vastaamaan alueellisen lumen käsittelyn tarpeeseen, jossa lähilumi voidaan poistaa kaduilta tehokkaasti ja lumen kuljetusmatkat pysyvät lyhyinä. Selvityksen yhteydessä on tarkasteltu niin maankäytön, liikenteen, viihtyisyyden kuin ympäristövaikutusten näkökulmia.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 558

HEL 2019-003281 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Tuula Haataisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 27.08.2019 § 419

HEL 2019-003281 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Katujen ja muiden liikkumisalueiden saattaminen nopeasti liikennöitäviksi ja turvallisiksi on hyvän talvihoidon ensisijainen tehtävä. Lumi tulee saada aurattua yleisiltä alueilta tehokkaasti ja se pitää pystyä myös kuljettamaan pois resurssiviisaasti. Kattava lumen vastaanotto- ja käsittelyverkosto onkin kriittinen osa toimivan, turvallisen, tasa-arvoisen ja ympäristöystävällisen kaupungin varmistamisessa.

Helsingin kaupungilla on tällä hetkellä kahdeksan vakinaista lumenvastaanottoaikkaa, joista Kyläsaaren ja Malmin vastaanottoaikat ovat poistumassa lähivuosina tulevan maankäytön muutosten vuoksi.

Herttoniemen vastaanottoalue on erityisen merkittävä osa kaakkoisen ja itäisen Helsingin lumihuoltoverkostoa, josta jo nykytilanteessa puuttuu vastaanottokapasiteettia jopa keskivertotalvina. Talvikaudella 2018–2019 Herttoniemen vastaanottoalueen merkitys kasvoi entisestään, kun viime talven poikkeusoloissa aluetta käytettiin ajoittain normaalista poiketen ympärivuorokautisesti.

Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt keväällä suunnittelun Herttoniemen vastaanottoalueen liikenneyhteyksien kehittämiseksi siten, että valtuustoaloitteessakin esitetyt häiriöt ja mahdolliset vaaratilanteet voidaan jatkossa ehkäistä. Kehittämistarpeet otetaan huomioon myös viereisen asuinalueen vireillä olevassa asemakaavatyössä sekä käynnissä olevassa aluesuunnitelmassa. Lumenvastaanottoaikan liikenteellisiä ongelmakohtia on kolme ja niiden helpottamiseksi on valmisteilla toimenpiteitä.

Ongelmallisimmaksi koettu ajoyhteys sijaitsee Majavatien alussa noin 60 metrin matkalla Hiihtomäentien risteyksestä lumenvastaanottoaikalalle johtavalle puistossa sijaitsevalle tieyhteydelle. Ongelma aiheutuu suurimmassa määrin siitä, että lumenajoa suorittavat ajoneuvot eivät mahdu ajoradan kapeudesta (6 metriä) johtuen kohtaamaan ajoradalla.

Lisäksi turvattomuuden tunnetta aiheuttaa kapea jalkakäytävä. Talvella Majavatielle satanut lumi pääsee herkästi polaantumaan lumenkuljetukseen käytettävien kuorma-autojen alla ja siten jalkakäytävä ei välttämättä erotu ajoradasta.

Asukkaiden taholta kuorma-autojen ajonopeudet on koettu ongelmallisiksi. Kadun osien leventämistä selvitetään asemakaavan merkityn katualueen ulkopuolelle tavoitteena muuttaa katualueen leveyttä siten, että kadulle mahtuu tehokkaan talvihoidon kannalta parempi 2,5 metriä



leveä jalkakäytävä ja 7 metriä leveä ajorata. Tällöin mahdollistuu lumenajossa käytettävien ajoneuvojen kohtaaminen ajoradalla.

Liittymiä Hiihtäjäntielle ja Majavatieltä lumenvastaanotto paikalle johtavalle tieyhteydelle muotoillaan siten, että ajonopeudet laskevat ja lumenajoa suorittavien ajoneuvojen tulee väistää toisiaan liittymissä eriaikaisella ajojärjestyksellä.

Toinen ongelmalliseksi koettu kohde on Herttoniemen kallioista länsireunaa sivuavan ulkoilureitin (talvisin latu) ja lumenvastaanotto paikalle johtavan yhteyden risteys. Risteyksen muotoilua on tarkoitus parantaa turvallisuuden, näkymien, opastuksen, liikenteenohjauksen ja reittien selkeyden kannalta siten, että turvallisuus parane.

Kolmas ongelmalliseksi koettu kohde on lumenvastaanotto paikalta Majavatielle nouseva ajoyhteys, jossa lumenajoa suorittavien ajoneuvojen kohtaaminen koetaan epämiellyttäväksi. Ajoyhteyttä on levennetty kohtaamisen helpottamiseksi ja sen kunnosta pidetään erityistä huolta.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että Herttoniemen lumenvastaanotto paikan toimintaa ei voida nykytilanteessa lopettaa ja alueellinen lumen käsittelytarve huomioon ottaen korvaavaa sijaintia ei ole myöskään toistaiseksi voitu osoittaa.

Katuojen talvihoidon ja lumilogistiikan kehittäminen

Parhailaan valmisteilla olevien Helsingin kaupungin lumen käsittelyn periaatteiden mukaisesti lumilogistiikan toimintaedellytyksiin varaudutaan muun muassa määrittelemällä kaupungin ja muiden viranomaisten yhteistyönä keskivertotalvien talvien lumen käsittelyverkosto sekä poikkeusolosuhteiden varautumisen verkosto.

Lumilogistiikan keskeisiä tavoitteita:

- Viralliset lumen vastaanotto paikat määritetään asemakaavassa ja ne sijaitsevat logistisesti järkevissä paikoissa. Jokaista virallista lumenvastaanotto paikkaa kohden tulee olla varavastaanotto paikka, joka voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön.
- Lumi käsitellään sillä alueella (esimerkiksi kaupunginosa), johon se on satanut. Lumen lähisiirron tarvitsemista kasauspaikeista laaditaan suunnitelma, jonka pohjalta tehdään tilavaraukset. Varaukset eivät saa estää suojateiden, pyöräteiden ja -kaistojen, joukkoliikennepysäkkien eivätkä pitkäkestoisesti katutilan normaalia käyttöä.
- Lumen lyhytaikaiset kasauspaikeat mahdollistavat lumen kasaamisen vain määrääjaksi, jonka jälkeen kasa on kuljetettava pois paikalta. Olemassa olevilla alueilla lyhytaikaiset kasauspaikeat määritetään alueittain yhteistyössä ylläpidon, liikennesuunnittelun, maan-



käytön ja alueiden käytön kanssa. Uusilla rakennettavilla alueilla lumen lyhytaikaiset kasauspaiikat määritetään asemakaavoituksessa. Kasauspaiikka tulee siivota lumen sulettua.

- Lähisiirron kasauspaiikoista lumi tulee kuljettaa lähimmälle sille osoitetulle vastaanottopaikalle. Helsingissä on vähintään kolme virallista lumenvastaanottopaikkaa, jotka ovat käytössä ympäri vuorokauden. Yöaikaiset lumenkuljetusreitit lumen vastaanottopaikoille on määritetty. Lumen pitkäaikaisilla kasauspaiikoilla lumikasa saa sulaa paikalleen. Kasauspaiikka tulee siivota lumen sulettua.

Lumenvastaanoton verkosto

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa asukkaat, sidosryhmät, liikenteen, ympäristön ja teknisen huollon tavoitteet huomioon ottavan lumen käsittelyverkon määrittäminen on hyvin haastavaa. Verkon määrittämisen lisäksi kaupunki selvittää parhaillaan mahdollisuuksia myös merivastaanoton ja roskaantumisen eston kehittämiseksi, lumen käsittelyyn liittyviä ympäristökriteerejä, lumen sulattamisen vaihtoehtoja sekä muun muassa lumilogistiikkaa tehostavia pysäköintijärjestelyjä.

Lumen vastaanottoverkostoa on käsitelty laajamittaisemmin maankäytön yleissuunnittelussa yleiskaavaa laadittaessa. Kaavan liitteenä olevassa teknistaloudellisessa liiteraportissa viitataan Lumen vastaanoton vaihtoehdot vuoteen 2050 -raporttiin (Helsingin kaupunki 2015), jossa nykyiseen lumen vastaanottoverkkoon tukeutuva lumen loppukäsittely todettiin parhaimmaksi vaihtoehdoksi niin kustannusten kuin ympäristövaikutusten näkökulmasta.

Yksityiskohtaisempi teknisen huollon verkostotarkastelu laajennetulla kantakaupungin alueella valmistui maaliskuussa. Tarkastelussa pyrittiin erityisesti vastaamaan alueellisen lumen käsittelyn tarpeeseen, jossa lähilumi voidaan poistaa kaduilta tehokkaasti ja lumen kuljetusmatkat pysyvät lyhyinä. Selvityksen yhteydessä on tarkasteltu niin maankäytön, liikenteen, viihtyisyyden kuin ympäristövaikutusten näkökulmia.

Vastauksessa esitettyjen liikenneyhteyksien kehittäminen tulee toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla. Välittömänä toimenpiteenä talvesta 2019-20 lähtien kaupunki huolehtii yhteistyössä lumenhoidosta vastaavan tahon kanssa siitä, että alueen jalkakäytävät tulevat puhdistetuiksi lumesta.

Käsittely

27.08.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Vastauksessa esitettyjen liikenneyhteyksien ke-



25.09.2019

hittäminen tulee toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla. Välittömänä toimenpiteenä talvesta 2019-20 lähtien kaupunki huolehtii yhteistyössä lumenhoidosta vastaavan tahon kanssa siitä, että alueen jalakäytävät tulevat puhdistetuiksi lumesta.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi



25.09.2019

§ 272

Valtuutettu Alviina Alametsän aloite esteettömyyden lisäämiseksi kaupungin kokoustiloissa induktiosilmukan avulla

HEL 2019-000649 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite induktiosilmukat
- 2 Vammaisneuvoston lausunto
- 3 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto
- 4 Esteettömyystöryhmän lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin kokoustiloihin asennetaan induktiosilmukat.

Tilan hyvä akustiikka helpottaa kuulemistä ja äänentoistolla voidaan vahvistaa ääntä, mutta kuulovammaisille henkilöille se ei aina riitä. Tällöin tarvitaan kuulolaitetta käyttävän henkilön apuvälineeksi tarkoitettu oikein toteutettu ja asennettu äänensiirtojärjestelmä eli induktiosilmukkajärjestelmä. Tällä hetkellä kiinteä induktiosilmukka puuttuu monesta kaupungin kokoustilasta. Esimerkiksi kaupunginhallituksen kokoushuoneessa ei ole kiinteää induktiosilmukkaa. Käytävissä olevat tekniset menetelmät kuuloesteettömyyden aikaansaamiseksi ovat kiinteä induktiosilmukkajärjestelmä, langaton induktiosilmukkajärjestelmä, siirrettävä induktiosilmukkajärjestelmä ja kiinteä palvelupistesilmukka.



Helsingin kaupungin kaikille avoimia julkisia kokoustiloja voivat olla palvelu- ja kulttuurirakennusten salit, auditoriot sekä kokous- ja ryhmätilat. Helsingin kaupungin rakennushankkeissa noudatetaan RT 11280 -kortin ohjeistuksia kuulovammaisille tarkoitettujen äänentoistojärjestelmien, erityisesti induktiosilmukkojen valintaan ja suunnitteluun.

Kaupungilla on olemassa induktiosilmukkaohjeistus (Helsingin kaupungin induktiosilmukkaohje, Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Tilakeskus 31.01.2013), joka määrittelee induktiosilmukajärjestelmän laadutason uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa. Ohjeen mukaan suositeltavaa on, että induktiosilmukka asennetaan kaikkiin julkisia palveluja tarjoaviin kiinteistöihin. Ensisijaisia sijoituskohteita ovat auditoriot, juhlasalit sekä teattereiden, liikuntahallien ja uimahallien katsomot. Rakennusten peruskorjauksen tai uudisrakennuksen yhteydessä toteutettu induktiosilmukajärjestelmän toimivuus varmistetaan erillisellä menettelyllä. Tilan yhteyteen laaditaan nähtävälle kuuluvuuskartta. Lisäksi kuuluvuuskartta liitetään julkiseen verkkopalveluun (<https://kuulokuvat.fi/>).

Kiinteä induktiosilmukka voidaan asentaa olemassa olevaan kokoustilaan jälkikäteen ilman, että kokoustilaan tehdään perusparannus. Tällöin edellytyksenä on, että tilan käyttäjä esittää tarvekuvauksen kaupunkiympäristön toimialalle ja sitoutuu maksamaan asennuksen johdosta syntyvää korkeampaa vuokraa. Asennettava induktiosilmukka voidaan tällöin toteuttaa myös IR-tekniikalla, joka ei edellytä tilan rakenteiden rikkomista. Asennuksen hinta on tilasta riippuen noin 10 000–20 000 euroa.

Kaupunkiympäristön toimiala ei pidä realistisena tavoitetta, jonka mukaan kaikkiin kaupungin kokoustiloihin asennetaan kiinteä induktiosilmukka. Hyvänä tavoitteena voidaan pitää, että jokaisessa toimipisteessä on vähintään yksi kiinteällä induktiosilmukalla varustettu kokoustila (yli 10 hengen kokoustila).

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kaupunkiympäristön toimialan, vammaisneuvoston, yhdenvertaisuustoimikunnan sekä esteettömyystöryhmän lausunnot. Vammaisneuvosto kannattaa, että esteettömyyttä lisätään kaupungin kokoustiloissa induktiosilmukan avulla. Vammaisneuvoston mukaan käytännössä kaikkiin kokoontumis- ja palvelutiloihin kannattaa harkita induktiosilmukajärjestelmän asentamista. Yhdenvertaisuustoimikunnan mukaan useissa kaupungin toimipisteissä ei ole tarpeeksi esteettömiä kokoustiloja. Esteettömyyden turvaaminen kaupungin tiloissa ja palveluissa on olennaista yhdenvertaisuuden kannalta. Vammaisneuvoston, yhdenvertaisuustoimikunnan sekä esteettömyystöryhmän lausunnot ovat liitteenä 2, 3 ja 4.



25.09.2019

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite induktiosilmukat
- 2 Vammaisneuvoston lausunto
- 3 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto
- 4 Esteettömyystyöryhmän lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 578



§ 273

Valtuutettu Osmo Soininvaaran aloite Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamisesta

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Osmo Soininvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Osmo Soininvaaran aloite Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Osmo Soininvaara ja 43 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyisi toimiin Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkiympäristötoimialan liikenne- ja katusuunnittelu ja Helsingin kaupungin liikenne -liikelaitos (HKL) suunnittelevat yhdessä liittymäjärjestelyn toteutusta ja sen osana metroaseman sisäänkäynnin toteuttamista. Liittymäjärjestelyt on tarkoituksen mukaista toteuttaa ennen Laajasalon raitiotieyhteyden valmistumista.

HKL:n johtokunta toteaa lausunnossaan, että Helsingin yliopiston pohjoisen sisäänkäynnin suunnittelu sekä tarkempi kustannusarvioon laadinta tehdään vuonna 2020 kun suunnitelma liikennejärjestelyistä valmistuu. HKL esittää sisäänkäynnin toteuttamista vuosien 2021–2030 talousarvioesityksen yhteydessä siten, että Kaisaniemenkadun ja Li-



sankadun liittymäjärjestelyt voidaan toteuttaa ennen Kruunusillat-raitiotien käyttöönottoa, mikäli pohjoinen sisäänkäynti jatkosuunnittelun ja tarkentuneen kustannusarvion myötä edelleen osoittautuu kaupunkikehityksen ja yhteiskuntataloudellisten vaikutusten näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi

Parhaillaan on käynnissä osana raitioliikenteen kehittämisohjelmaa suunnittelutyö Hakaniemen ja Kaivokadun välisen rataosan sujuvoittamiseksi. Yhtenä raitioliikenteen nopeuttamistoimenpiteenä on tunnistettu Kaisaniemenkadun, Unioninkadun ja Liisankadun risteysalueen liikenne- ja pysäkkijärjestelyjen muuttaminen ja liittymän toimivuuden parantaminen. Helsingin Yliopiston metroaseman uusi pohjoinen sisäänkäynti tulee suunnitella samassa yhteydessä liittymän muiden uudelleenjärjestelyjen kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, että Helsingin Yliopiston uuden pohjoisen sisäänkäynnin suunnittelu tulisi käynnistää viipymättä siten, että uusi sisäänkäynti voidaan suunnitella ja se on mahdollista rakentaa osana Liisankadun, Unioninkadun ja Kaisaniemenkadun liittymän katu ympäristön ratkaisua. Liittymän muutostyöt on tarkoituksenmukaista toteuttaa ennen Laajasalon raitiotieyhteyden valmistumista ja mahdollisesti Kruunusillat -allianssiin liittyvänä hankkeena.

Aiemmat selvitykset ja käsittelyt

Vuonna 1995 valmistuneeseen Helsingin yliopiston metroasemaan toteutettiin sen eteläinen, Kaisaniemen kauppakeskukseen johtava sisäänkäyntiyhteys. Pohjoisen sisäänkäynnin osalta on metroasemalle louhittu varaus toisen liukuporras- ja hissiyhteyden toteuttamiseksi aseman pohjoispäähän. Katualueella on säilytetty tilavaraus yhteyden toteuttamiseksi.

Metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin rakentamista on selvitetty vuonna 2015 kunnan asukkaan aloitteen Kaisaniemen pohjoisen lippuhallin ja sisäänkäynnin rakentamisesta (Kvsto 8.4.2015 § 96) ja valtuutettu Otso Kivekkään toivomusponnen Helsingin yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin käyttäjämäärän käsittelyn yhteydessä (Khs 28.9.2015 § 925).

Vuoden 2015 käsittelyn yhteydessä viitattiin Kruunusillat-raitiotieyhteyden sekä Kalasataman raitiotieyhteyden linjausvaihtoehtoon, jossa raitiotieyhteys olisi tullut Kruununhaan ja Liisankadun kautta Kaisaniemenkadulle. Tällöin Liisankadun ja Kaisaniemenkadun risteykseen olisi muodostunut merkittävä vaihtoyhteys raitiotien ja metroaseman välillä. Kruunusilltojen linjaus kuitenkin valittiin vuonna 2016 kulkemaan Haka-



25.09.2019

niemen kautta, jolloin tämä vaihtoyhteys toteutetaan Hakaniemen met-roaseman yhteyteen.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-tanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Osmo Soininvaaran aloite Yliopiston metroaseman pohjoi-sen sisäänkäynnin avaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 579

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Osmo Soininvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2019 § 233

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteen ehdotus on ollut esillä vuonna 2015 toivomusponnen muodossa. Kuten valtuustoaloitteessakin todetaan, kaupunkisuunnittelulautakunta katsoi tuolloin, että uusi pohjoinen sisäänkäynti Helsingin Yliopiston metroasemalle olisi perusteltu parannustoimenpide Kruununhaan joukkoliikenneyhteyksiin.

Raitiliikenteen kehittämisohjelman osana on parhaillaan käynnissä suunnittelutyö Hakaniemen ja Kaivokadun välisen rataosan sujuvoittamiseksi. Tällä välillä eräänä ongelmakohtana on Liisankadun, Unioninkadun ja Kaisaniemenkadun liittymän toimivuus. Helsingin Yliopiston metroaseman uusi pohjoinen sisäänkäynti kannattaa suunnitella samassa yhteydessä liittymän muiden uudelleenjärjestelyjen kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä Helsingin Yliopiston uuden pohjoisen sisäänkäynnin suunnittelu tulee käynnistää viipymättä siten, että uusi sisäänkäynti voidaan suunnitella ja se on mahdollista rakentaa osana Liisankadun, Unioninkadun ja Kaisaniemenkadun liittymän katu ympäristön ratkaisua. Liittymän muutostyöt on tarkoituksenmukaista toteuttaa ennen Laajasalon raitiotieyhteyden valmistumista ja mahdollisesti Kruunusillat -allianssiin liittyvänä hankkeena.

HKL ei ole toistaiseksi varautunut investointiohjelmassaan uuden sisäänkäynnin rakentamiseen. Sen toteuttaminen vaatii siis lisäyksen talousarvion investointimäärärahoihin.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 02.05.2019 § 78

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi valtuutettu Soininvaaran aloitteeseen (30.1.2019) koskien Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamista seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Helsingin yliopiston metroasema (ent. Kaisaniemen metroasema) valmistui vuonna 1995, jonka yhteydessä toteutettiin ainoastaan sen eteläinen, Kaisaniemen kauppakeskukseen johtava sisäänkäyntiyhteys. Pohjoisen sisäänkäynnin osalta on metroasemalle louhittu varaus toisen liukuporras- ja hissiyhteyden toteuttamiseksi aseman pohjoispäähän. Katualueella on säilytetty tilavaraus yhteyden toteuttamiseksi.

HKL on yhdessä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa tutkinut säännöllisin väliajoin edellytyksiä toisen sisäänkäynnin toteuttamiseksi. Vuonna 2009 tehtiin laajempi selvitys, jossa tutkittiin aseman matkustajamääriä sekä sisäänkäynnin toteuttamiskustannuksia. HKL on lausunut asiasta edellisen kerran 2.9.2015 liittyen Otso Kivekkään toivomusponteen.

Edellisen lausunnon yhteydessä viitattiin Kruunusillat –raitiotieyhteyden sekä Kalasataman raitiotieyhteyden linjausvaihtoehtoon, jossa raitiotieyhteys olisi tullut Kruunuhaan ja Liisankadun kautta Kaisaniemenkadulle. Tällöin Liisankadun ja Kaisaniemenkadun risteykseen olisi muodostunut merkittävä vaihtoyhteys raitiotien ja metroaseman välillä. Kruunusiltojen linjaus kuitenkin valittiin vuonna 2016 kulkemaan Hakaniemen kautta, jolloin tämä vaihtoyhteys toteutetaan Hakaniemen metroaseman yhteyteen.

Sittemmin Helsinki on käynnistänyt raitioliikenteen nopeuttamiseen liittyvän kehittämissuunnitelman, jonka yhteydessä on tarkasteltu mm. Helsingin raitioliikenteen liikennejärjestelyjä. Yhtenä raitioliikenteen nopeuttamistoimenpiteenä on tunnistettu Kaisaniemenkadun ja Liisankadun risteysalueen liikenne- ja pysäkkijärjestelyjen muuttaminen. Tässä yhteydessä on tutkittu myös metroaseman sisäänkäyntien toteuttamista osana pysäkkijärjestelyjä.

HKL yhdessä KYMP-toimialan Liikennesuunnittelupalvelun kanssa suunnittelee liittymäjärjestelyn toteutusta ja sen osana metroaseman sisäänkäynnin toteuttamista. Liittymäjärjestelyt tulisi toteuttaa ennen Kruunusillat –raitiotien valmistumista vuonna 2026. HKL esittää, että Helsingin yliopiston pohjoisen sisäänkäynnin suunnittelu sekä tarkempi kustannusarvioon laadinta tehdään vuonna 2020 kun suunnitelma liikennejärjestelyistä valmistuu. HKL esittää sisäänkäynnin toteuttamista vuosien 2021-2030 talousarvioesityksen yhteydessä siten, että Kaisaniemenkadun ja Liisankadun liittymäjärjestelyt voidaan toteuttaa ennen Kruunusillat –raitiotien käyttöönottoa, mikäli pohjoinen sisäänkäynti jatkosuunnittelun ja tarkentuneen kustannusarvion myötä edelleen osoittautuu kaupunkikehityksen ja yhteiskuntataloudellisten vaikutusten näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi.

Esittelijä

yksikön johtaja



25.09.2019

Asia/24

Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 274

Valtuutettu Kati Juvan aloite rollaattorin kanssa liikkuvien maksuttomasta matkustamisesta HSL:n bussiliikenteessä

HEL 2019-002605 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Kati Juvan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Kati Juvan aloite rollaattorin kanssa liikkuville maksuton matka bussien keskiovista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kati Juva ja 30 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä.

Rollaattorin kanssa liikkuvan matkustajan osalta käytännöt pysyvät ennallaan HSL:n lippujärjestelmän uudistuksessa. Bussissa rollaattorin kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle tai maksaa matkaa kuljettajalle. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkustajan HSL-kortin lukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun. Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena.



HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi 11.5.2015 lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Kaupunginhallituksella ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen. Tästä huolimatta, ja koska kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja muiden vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen, Helsingin kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toiminta-alueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kati Juvan aloite rollaattorin kanssa liikkuville maksuton matka bussien keskiovista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 620

HEL 2019-002605 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Kati Juvan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:
Kaisa Hernberg:

Poistetaan perustelujen 2. kappale "Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, ettei rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä."

Perustelujen kappaleen 3 loppuun lisäys: "Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena."

Perustelujen kappaleen 4 loppuun lisäys: "Tästä huolimatta, ja koska kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja muiden vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen, Helsingin kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä."

Kannattaja: Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2019 § 337

HEL 2019-002605 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtäväänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi 11.5.2015 lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Kaupunginhallituksella ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Rollaattorin kanssa liikkuvan matkustajan osalta käytännöt pysyivät ennallaan HSL:n lippujärjestelmän uudistuksessa. Bussissa rollaattorin kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle tai maksaa matkaa kuljettajalle. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkustajan HSL-kortin lukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun.

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi



§ 275

Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattoreiden ja lasten- vaunujen yhtäläisestä kohtelusta joukkoliikenteessä

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattorien ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta
- 2 Lausunto 27.8.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eveliina Heinäluoma ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että rollaattoreiden ja lastenvaunujen kanssa matkustaminen HSL:n järjestämässä joukkoliikenteessä tulisi selvittää samassa yhteydessä ja ratkaista yhdenvertaista kohtelua noudattaen.

HSL:n matkaehtojen mukaan rollaattorilla kulkevat voivat mennä bussiin keskiovesta eikä matkakorttia tai HSL-sovelluksen lippunäyttöä tarvitse näyttää kortinlukijalle tai kuljettajalle. Jos rollaattorilla kulkevan matkustajan ei ole ollut mahdollista hankkia lippua, ei tarkastustilanteessa peritä tarkastusmaksua, vaan tarkastaja auttaa lipun hankinnassa. Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena.

Helsingin kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen. Kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL



myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä.

Tausta

HSL valmisteli yhteistyössä kuntien kanssa huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmän. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi (11.5.2015 § 518) lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Helsingin kaupungilla ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Erityisryhmien alennus- ja vapaalippujen myöntämisperusteet olivat muotoutuneet pääosin yli 30 vuotta sitten. Alennus- ja vapaalippujen käyttöön ottamisen perusteena on ollut joukkoliikenteen käytön vaikeus, erityisesti kaluston esteellisyys sekä lippujärjestelmän esteellisyys eli lipun leimaamisen vaikeus. Esteettömyys on kohentunut merkittävästi ja tämä peruste alennuslipuille on häviämässä sitä mukaa kuin joukkoliikenteessä käytettävä kalusto ja maksulaitteet tulevat esteettömiksi.

Oikeus maksuttomiin joukkoliikennematkoihin lastenvaunujen kanssa liikkuville on käytäntö ajalta, jolloin lippuja ostettiin bussin kuljettajalta tai etuoven läheisyydessä olevalta kortinlukijalta, eikä vaunuja voinut turvallisuussyistä jättää yksin keskisillalle lipunoston ajaksi. Lippujärjestelmien uudistusten myötä kuljettajamyynänti on vähentynyt huomattavasti ja se on nykyisin noin prosentti kokonaisympäristä. Suurin osa matkustaa etukäteen ostetulla lipulla ja kulkuneuvon keskisillalla olevista kortinlukijoista. Lähes 70 % HSL:n matkoista tehdään jo avorahastuksen piirissä olevissa liikennemuodoissa, joissa kortinlukijat löytyvät myös keskiovilta (juna, metro, raitiovaunu ja runkolinjabusit).

HSL ehdotti vuonna 2015, että oikeus matkustaa ilman lippua lastenvaunujen kanssa rajataan vain niihin busseihin, joissa lipun ostamiseen on mahdollisuus vain kuljettajalta tai liikennevälineen etuoven yhteydessä olevalta kortinlukijalta. Tuolloin jäsenkunnista Kauniainen, Kerava ja Sipoo kannattivat HSL:n esitystä mutta Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kirkkonummi halusivat säilyttää edun kaikissa liikennemuodoissa.

Lipun ostaminen etukäteen tai kulkuoven yhteydessä on pääsääntöisesti mahdollista HSL:n joukkoliikenteessä. Silloin kun tämä ei ole mahdollista, niin rollaattoria käyttävälle ei määrätä tarkastusmaksua. Turvallisuuteen liittyvää perustetta maksuttomuuteen ei ole.

Esittelijän kannanotto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Esittelijä ei ole ottanut kaupunkiympäristölautakunnan ehdotusta rollaattorin käyttäjien maksuttomasta matkustamisesta lausuntoesitykseen. Rollaattorilla liikkuvien liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat on otettu huomioon HSL:n matkaehdoissa eikä turvallisuuteen liittyvää perustetta maksuttomuudelle ole.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattorien ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta
- 2 Lausunto 27.8.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 621

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard:



25.09.2019

Poistetaan perustelujen 2. kappale "Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausuntoihin ja toteaa, että rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä."

Perustelujen kappaleen 3 loppuun lisäys: "Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena."

Poistetaan perustelujen kappale 4 "HSL katsoo, että nykyisen tariffijärjestelmän ja ohjeistuksen puitteissa ei ole perusteita laajentaa maksutomuutta rollaattoria käyttäviin asiakkaisiin. HSL ilmoitti jatkossakin kehittävänsä lipunmyyntiä siten, että lippujen hankinta helpottuu entisestään." ja lisätään tilalle: "Helsingin kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen. Kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 18.06.2019 § 352

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi 11.5.2015 lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Kaupunginhallituksella ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Rollaattorin kanssa liikkuvan matkustajan osalta käytännöt pysyvät ennallaan HSL:n lippujärjestelmän uudistuksessa. Bussissa rollaattorin kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle tai maksaa matkaa kuljettajalle. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkustajan HSL-kortin lukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun.

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä.

Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta esittää, että HSL:n piirissä arvioitaisiin rollaattorien kanssa kulkevien henkilöiden lippukäytännöt ja harkittaisiin mahdollisuutta vapauttaa heidät velvoitteesta hankkia lippu.

Kannattaja: Laura Rissanen

Anni Sinnemäen ja Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Lautakunta esittää, että HSL:n piirissä arvioitaisiin rollaattorien kanssa kulkevien henkilöiden lippukäytännöt ja harkittaisiin



25.09.2019

mahdollisuutta vapauttaa heidät velvoitteesta hankkia lippu.
Ei-ehdotus: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rolaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Jaa-äännet: 5

Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Mikko Särelä

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jaana Susanna Ylitalo

Tyhjä: 1

Risto Rautava

Äänestyksessä Heinäluoman ehdotus voitti äänin 7-5 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rolaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jaana Susanna Ylitalo

Tyhjä: 6

Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Mikko Särelä

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen äänin 7-0 (6 tyhjää).

11.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi



§ 276

Valtuutettu Pia Kopran aloite tekonurmikentästä Pukinmäen liikuntapuistoon

HEL 2019-001425 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Kopra ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Pukinmäen liikuntapuistoon rakennetaan ympärivuotisessa käytössä oleva tekonurmikenttä jalkapalloilua varten.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon ja toteaa, että liikuntapalvelut on alustavasti suunnitellut tekonurmen rakentamista Pukinmäen liikuntapuistoon vuonna 2020.

Lämmitettävän tekonurmikentän rakentamiskustannukset ovat paikasta riippuen noin 600 000 euroa. Lämmitettävät kentät kuluttavat huomattavasti energiaa ja lisäävät siten käyttökustannuksia noin 50 000 euroa talvikaudessa. Liikuntapalvelut ei ole varautunut Pukinmäen liikuntapuiston käyttökustannusten merkittävään nousuun. Lämmitettävän tekonurmen rakentaminen Pukinmäen isolle kivituhkapintaiselle kentälle on käytännössä mahdotonta myös siksi, että kentän alla kulkee runkovesiputki, jolle on asemakaavassa varaus.



Lämmitettävän tekonurmen sijaan kentälle voisi asentaa tekonurmimaton, joka jo lämmittämättömänäkin parantaisi jalkapalloilun olosuhteita Pukinmäen alueella huomattavasti. Ainoa valaistu asemakaavan mukainen kenttäalue, johon tekonurmen voisi kohtuullisilla kustannuksilla sijoittaa, on nykyinen huoltorakennuksen länsipuolella sijaitseva iso kivituhkakenttä. Kentän jalkapallokäyttö on vuosien varrella laskenut 5 000–8 000 käyntikertaan vuodessa. Talvisin kentälle jäädytettävällä luonnonjäällä on käyttäjiä lähes saman verran. Hyväkuntoisella tekonurmikentällä jalkapallon käyttökertoja voi olla 40 000–50 000 vuodessa. Lämmittämätön tekonurmi mahdollistaisi jatkossakin kentän jäädyttämisen talvisin jääurheilun käyttöön.

Tekonurmimaton hankinta- ja asennuskustannukset ovat 250 000 euron luokkaa ja sen hoito olisi mahdollista nykyisin resurssein. Hankkeen toteutuminen on riippuvainen liikuntapuistojen ja -alueiden rakentamiseen ensi vuodelle osoitettavien määrärahojen kokonaistasosta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 567

HEL 2019-001425 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.



25.09.2019

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 23.04.2019 § 77

HEL 2019-001425 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa lämmittämättömän tekonurmikentän rakentamista Pukinmäen liikuntapuiston isolle kivituhkaken-
tälle pohjoishelsinkiläisten jalkapallon harrastajien olosuhteiden kehit-
tämiseksi.

Nykyisellä yleisurheilukentällä on kuusi tartanilla päällystettyä 400:n
metrin rataa ja kenttälajien suorituspaikat, joista moukarinheittopaikka
on kentän ulkopuolella. Itse kenttä on nurmipintainen ja kooltaan 105 x
64 metriä. Kentällä on kattamaton katsomo. Liikuntapuistossa on lisäksi
kaksi kivituhkapintaista kenttää, toinen 95 x 60 metriä ja pienempi nap-
pulakenttä 60 x 40 metriä, pienehkö nurmipintainen harjoittelualue, erit-
täin suosittu lähiliikuntapaikka, jossa on kuntolaitteiden lisäksi kaksi
monitoimikaukaloa, koripallokenttä, pöytätennis, kiipeilyseinä ja parkou-
rin harjoittelupaikka. Puiston neljän tekonurmipintaisen tenniskentän al-
la on jäädytysputket, joten talvisin tennisalueella on tekojääkaukalo. Iso
hiekkakenttä jäädytetään talvisin luonnonjääksi.

Liikuntapuistossa työskentelee neljä vakituista liikuntapaikanhoitajaa,
jotka palvelevat vuosittain noin 115 000 asiakasta, joista alueen koulu-
laiset muodostavat merkittävän osan. Aloitteessa perustellaan ympäri-
vuotisen tekonurmen rakentamista jalkapalloilua varten Pukinmäen lii-
kuntapuistoon muun muassa Pukinmäenkaaren peruskoulun tarpeilla
ja sillä, että liikuntapuistossa on tilaa, kun voimassa olevan asemakaa-
van sallima liikuntahalli ei ole toteutunut. Kaavan osoittaman hallin
paikka sijaitsee nykyisellä pysäköintialueella, kun taas kaavan pysä-
köintialueella on liikuntapuiston valaisematon kivituhkapintainen nappu-
lakenttä.

Ainoa valaistu kaavan mukainen kenttäalue, johon tekonurmen voisi
kohtuullisilla kustannuksilla sijoittaa, on nykyinen huoltorakennuksen
länsipuolella sijaitseva iso kivituhkakenttä. Kentän jalkapallokäyttö on
vuosien varrella laskenut välille 5 000 – 8 000 käyntikertaa vuodessa,



25.09.2019

mutta talvisin kentälle jäädytettävällä luonnonjäällä on käyttäjiä lähes saman verran. Hyväkuntoisella tekonurmikentällä jalkapallon käyttökertoja voi olla 40 000 – 50 000 vuodessa.

Lämmitettävän tekonurmikentän rakentamiskustannukset ovat paikasta riippuen suuruusluokkaa 600 000 euroa. Lämmitettävät kentät kuluttavat huomattavasti energiaa ja lisäävät näin merkittävästi käyttökustannuksia noin 50 000 euroa talvikaudessa. Liikuntapaikat-palvelu ei ole varautunut Pukinmäen liikuntapuiston käyttökustannusten merkittävään nousuun, mutta lämmittämättömän tekonurmen hoito olisi mahdollista nykyisin resurssein. Lämmitettävän tekonurmikentän rakentaminen Pukinmäen isolle kivituhkapintaiselle kentälle on kuitenkin käytännössä mahdotonta, koska kentän alla kulkee 800 millimetrinen runkovesiputki, jolle on kaavassa varaus.

Lämmitettävän tekonurmen sijaan kentälle voisi asentaa tekonurmimaton, joka jo lämmittämättömänäkin parantaisi jalkapalloilun olosuhteita Pukinmäen alueella huomattavasti sekä mahdollistaisi kentän jäädyttämisen edelleen talvisin jääurheilun käyttöön. Tekonurmimaton hankinta- ja asennuskustannukset olisivat 250 000 euron luokkaa.

Liikuntapalvelukokonaisuus on alustavasti suunnitellut tekonurmen rakentamista Pukinmäen liikuntapuistoon vuonna 2020, mutta tämän toteutuminen on osittain riippuvainen myös liikuntapuistojen ja liikunta-alueiden rakentamiseen ko. vuodelle osoitettavien määrärahojen kokonaistasosta.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Stefan Fröberg

Lisätiedot

Turo Saarinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 87801
turo.saarinen(a)hel.fi



§ 277

Valtuutettu Fatim Diarran aloite Lapsiystävällinen kunta -mallista

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Fatim Diarran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Fatim Diarra ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tekee selvityksen Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä yhteistyössä Suomen Unicef ry:n kanssa. Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malliin hakeminen edellyttää tilannekartoituksen tekemistä siitä, miten hyvin lapsiystävällisyys nykyään toteutuu ja toimintasuunnitelmaa valittujen osa-alueiden kehittämiseksi.

Kaupunginhallitus on saanut asiasta kaikkien toimialalautakuntien lausunnot, jotka ovat kokonaisuudessaan asian päätöshistoriassa. Kaikki toimialalautakunnat kannattavat aloitteessa esitetyn selvityksen tekemistä.

Lasten oikeuksien edistäminen ja huomioiminen kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa ovat tärkeitä kaupungin toimivuudelle ja menestykselle. Helsinki on kansainvälisesti vertailtuna erittäin hyvä kaupunki lapsille ja nuorille. Osana lasten oikeuksien edistämistä kaupunki alkaa selvittää Lapsiystävällinen kunta -malliin hakemista yhdessä Suomen



Unicefin kanssa. Mahdollinen esitys malliin hakemisesta tuodaan erikseen kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Lasten ja nuorten huomioiminen kaupungin päätöksenteossa on kirjattu kaupungin hallintosäätöön ja strategiaan. Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 keskeisenä painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävän Mukana-ohjelman tavoitteena on systemisten ratkaisujen löytäminen nuorten ylisukupolvisen syrjäytymisen katkaisemiseksi. Myös kaupungin liikkumisohjelma tukee osaltaan mahdollisuuksia terveelliseen elämään.

Helsingissä on uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimintatapa, joka kokoaa toimialat edistämään väestön hyvinvointia ja terveyttä. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yksi HYTE-toiminnan painopisteistä ja siihen liittyvää verkostojen työtä kehitetään parhaillaan. Kaupungin HYTE-koordinaattorin tehtäviin sisältyy monialaisten verkostojen yhteistyön edistäminen. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen tähtäävä HYTE-toiminta edistää perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden turvaamista.

Lastensuojelulakiin perustuva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa toimialojen yhteistä hyvinvointisuunnitelmaa, jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten ja nuorten hyvinvointia. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurantaa tullaan kehittämään osana HYTE-raportoinnin kehittämistä. Vuonna 2017 Helsingissä on kehitetty lasten hyvinvointitiedon seurantaa. Tuolloin lasten hyvinvoinnin jäsentämiseksi valittiin YK:n lasten oikeuksien sopimuksen keskeiset periaatteet.

Helsingissä on ollut jo kymmenen vuoden ajan käytössä kaupunkitasoinen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin ohjeistus. Arviointiin on ollut sisäänrakennettuna lapsivaikutusten arviointi. Kaupunginhallitus on sisällyttänyt vuoden 2019 talousarvion laadintaohjeisiin toimialoille suunnatun kehotuksen lapsivaikutusten arvioinnista ja kehottanut toimialoja kokeilemaan ja kehittämään malleja tunnistaa ja huomioida päätösten vaikutukset lapsiin.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on ollut lisäksi mukana kansallisessa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE), jossa on kehitetty kattavasti lasten, nuorten ja perheiden palveluita ja palvelurakenteita. Lasten ja nuorten osallisuus on ollut yksi kantava teema LAPE-kehittämisessä. LAPE Helsinki -ryhmässä on ollut mukana nuorten edustus.

Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen on ollut Helsingissä keskeinen kehittämisen kohde. Osana tätä on rakennettu muun muassa nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti. Ruuti-järjestelmä on osa kaupun-



gin osallisuus- ja vuorovaikutusmallia ja sen toteuttamiseen osallistuvat kaupungin kaikki toimialat. Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin keskiössä on kaupunkilaisten yhdenvertainen osallisuus, jolloin kaikenikäisten asiakkaiden osallisuutta edistetään monipuolisesti. Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin periaatteiden mukaisesti asiakkailta kootaan palautetietoa ja sitä hyödynnetään palveluiden kehittämisessä.

Helsingin nuorisoneuvoston nuorten kanssa tehdään suunnitelmallista yhteistyötä, nuoria kuullaan ja tavataan säännöllisesti. Nuorisoneuvoston edustajien osallistumista toimialalautakuntien kokouksiin kokeiltiin keväällä 2019 ja kokeilun onnistumista arvioitiin kaupunkitasoisesti kesäkuussa. Myönteisten kokemusten myötä nuorisoneuvoston edustajilla on jatkossa vakituinen läsnäolo- ja puheoikeus kaikkien toimialalautakuntien kokouksissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatus- ja opetus suunnitelmat perustuvat lasten oikeuksiin sekä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen heille tärkeissä asioissa. Myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa ja avustustoiminnassa lapset, nuoret ja lapsiperheet ovat erityisen huomion kohde. Kirjastoissa lapset ja lapsiperheet muodostavat suuren osan kävijöistä. Kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön avustuksissa on erityinen painotus lapsille ja nuorille suunnattuun toimintaan.

Kaupunkiympäristön toimialalla on suuria mahdollisuuksia edistää lapsiystävällisyyttä omalla toiminnallaan. On tärkeää, että kaupunkilaisten kanssa käytävässä vuoropuhelussa kuunnellaan lapsia ja lapsiperheitä ja että kaupunkiympäristön suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpitämisessä otetaan aina huomioon myös lasten näkökulma. Osallistumista voidaan edistää lisäämällä suunnittelijoiden, rakentajien, nuoriso- ja sosiaalityöntekijöiden, opettajien ja rehtoreiden, päättäjien sekä lasten ja nuorten välistä yhteistyötä.

Kaupunkiympäristön toimialalla suunnitellaan ja toteutetaan paljon lapsille suunnattuja palveluja ja tiloja. Lasten oma näkökulma on tärkeä suunniteltaessa esimerkiksi pihoja, leikkialueita, liikuntapaikkoja, kouluja, päiväkoteja tai erilaisia vapaa-ajan tiloja. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon se, että lapsille tärkeät paikat ovat hyvin ja turvallisesti saavutettavissa. Kaupungin tulee olla sellainen, jossa lapsilla ja nuorilla on hyvät mahdollisuudet itsenäiseen liikkumiseen. Viheralueiden, puistojen ja muiden kaupunkitilojen hoitamisessa ja kunnostuksissa varmistetaan alueiden virikkeellisyys ja siisteys sekä kiinnitetään huomiota turvallisuuteen ja turvallisuudentunteen vahvistamiseen.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on tehty paljon toimenpiteitä helsinkiläisten lasten hyvän kasvun ja kehityksen turvaamiseksi ja osallisuuden li-



säämiseksi. On luotu perhekeskustoimintamalli, joka mahdollistaa lapsiperheille kattavasti tukea ja apua kaikille tarjottavista peruspalveluista varhaiseen tukeen sekä tarpeen mukaan aina erityispalveluihin asti. Esimerkiksi perheen, päivähoiton ja neuvolan kanssa yhteistyössä toteutettava moniammatillinen yhteistyön Hyve4-malli mahdollistaa varhaisen puuttumisen ja lapsen oikea-aikaisen tukemisen. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi perhekeskusten rakentaminen on aloitettu Itä-Helsingistä alueen väestön tarpeiden perusteella. Perhekeskusten suunnitteluun on osallistettu erityisesti pikkulapsiperheiden vanhempia. Perheiden toiveita on huomioitu muun muassa tilojen ja toiminnan suunnittelussa ja järjestöyhteistyön rakentamisessa.

Myös lastensuojelussa lasten, nuorten ja asiakasvanhempien osallisuuden ja asiakkaiden oman toimijuuden vahvistaminen on nähty tärkeänä ja siihen on kiinnitetty huomiota pitkäjänteisesti. Lastensuojelussa on parannettu lastensuojelun ammattilaisten edellytyksiä lapsen ja perheen osallisuuden vahvistamiseen. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti eri-ikäisten lasten kuulemisen ja kohtaamisen vahvistamiseksi. Lisäksi on kehitetty ja otettu käyttöön lapsi- ja perheystävällisiä työmenetelmiä, jotka vahvistavat lapsen kuulemistueta tarpeesta ja omasta elämäntilanteesta.

Lastenkotitoiminnassa on kehitetty malli, jossa lapset osallistuvat hoito- ja kasvatussuunnitelmansa tekemiseen arvioimalla oman hoitonsa vaikuttavuutta. Arviointitietoa käytetään myös toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä. Osana LAPE-muutosohjelmaa lastenkodeissa on kehitetty yhteisön kokemuspeliä, joka otetaan käyttöön kaikissa Helsingin lastenkodeissa. Peli tukee lasten ja ohjaajien vuorovaikutusta ja lapsilla on sen avulla mahdollisuus vaikuttaa lähiyhteisöönsä. Naulakallion lastenkodissa valmistellaan yhteistyössä lastenkodissa asuvien lasten ja Lastensuojelun keskusliiton kanssa lasten omavalvontasuunnitelmaa.

Nuorten osallisuus lastensuojelun palvelujen kehittämisessä ja arvioinnissa toteutuu systemaattisesti myös nuorten kokemusasiantuntijaryhmien kautta. Esimerkiksi sijoituksen sosiaalityön yksikössä on kevästä 2014 alkaen toiminut perhehoidon nuorten kokemusasiantuntijaryhmä Stadin Vahvat Vaikuttajat. Lastenkotiin sijoitettujen lasten Nuorten Forumi on kokoontunut säännöllisesti vuosia. Nuoret valitsevat itse kehittämisen painopisteet.

Sosiaali- ja terveystoimen nuorten palveluissa on ehkäisty nuorten syrjäytymistä ja alueiden välistä eriytymistä uusilla osallistavilla kokeiluilla 2ME-hankkeessa. Hankkeessa kokeillaan uudenlaisia toimintamuotoja, joilla voidaan vastata nuorten tarpeisiin ja toiveisiin sekä kehitetään olemassa olevien palvelujen toimivuutta ja helpotetaan niihin ohjautumista esim. ajanvarauksettoman neuvonnan avulla.



Sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään lapsivaikutusten arviointia mm. kun lastensuojelussa tehdään vuonna 2019 selvitys ja suunnitelma edellytyksistä siirtyä yhdennettyyn lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöhön. Selvityksen yhteydessä ratkaisusta tehdään lapsivaikutusten arviointi (LAVA). Selvitystyön lähtökohta on lapsiystävällinen, sillä haasteena lastensuojelussa on ollut työn organisoimisesta aiheutuva sosiaalityöntekijän vaihtuminen avo- ja sijaishuollon välillä.

Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamissuunnitelma on vielä alustava. Arvioinnin lähtökohtana ovat keskeisiksi arvioidut lapsen oikeudet ja sosiaalityön organisoimisen vaikutukset lasten oikeuksien toteuttamiseen. Arvioinnissa tulee painottumaan laadullinen johdolta, henkilöstöltä, asiakasvanhemmilta ja eri-ikäisiltä lapsilta kerätty tieto. LAVA:n toteuttamisessa tehdään etenkin pienten lasten osallistumisen varmistamiseksi yhteistyötä Pelastakaa Lapset -järjestön Arjesta voimaa -hankkeen kanssa. Yhteistyö vahvistaa lasten kanssa työskentelemisen ja lasten mielipiteiden kuulemisen ammatillisia valmiuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunnossaan todennut, että lapsiystävällisyys ja osallisuus ovat tärkeitä sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lasten oikeuksia ja hyvinvointia edistetään Helsingissä nykyisissä rakenteissa monin tavoin eri toimialojen ja toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että liittyminen Lapsiystävällinen kunta -malliin voisi vahvistaa tätä työtä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 568

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Fatim Diarran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 28.05.2019 § 286

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki käynnistää prosessin, jolla tähdätään Lapsiystävällinen kunta- tunnustuksen saamiseen. Tämä prosessi käynnistyisi selvityksen laatimisella.

Kaupunkiympäristölautakunta suhtautuu myönteisesti selvityksen laatimiseen ja prosessin käynnistämiseen. Kaupunkistrategiassa todetaan, että jokaisella helsinkiläisellä – niin nuorella, ikääntyneellä kuin toimintarajoitteisella – on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki. Lapsiystävällinen kunta- tunnustuksen saamiseen tähtäävän prosessin käynnistäminen on kaupunkistrategian linjausten mukaista.

Kaupunkiympäristön toimialalla on suuria mahdollisuuksia edistää lapsiystävällisyyttä omalla toiminnallaan. On tärkeää, että kaupunkiympäristön suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpitämisessä otetaan aina huomioon myös lasten näkökulma.

On tärkeää, että kaupunkilaisten kanssa käytävässä vuoropuhelussa kuunnellaan lapsia ja lapsiperheitä. Tässä on edelleen myös paljon kehitettävää. Olennaista on se, että eri ryhmät saavat äänensä kuuluviin ja heille tarjotaan tasavertaiset mahdollisuudet osallistua heitä koskevien asioiden valmisteluun.

Kaupunkiympäristön toimialalla suunnitellaan ja toteutetaan hyvin paljon lapsille suunnattuja palveluja ja tiloja. Lasten oma näkökulma on



25.09.2019

tärkeä suunniteltaessa esimerkiksi pihoja, leikkialueita, liikuntapaikkoja, kouluja, päiväkoteja tai erilaisia vapaa-ajan tiloja. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös se, että lapsille tärkeät paikat ovat hyvin ja turvallisesti saavutettavissa, esimerkiksi niin, että joukkoliikenne toimii ja kävely- ja pyöräily-yhteydet ovat turvallisia. Tämä on tärkeää, koska kaupungin tulee olla sellainen, jossa lapsilla ja nuorilla on hyvät mahdollisuudet itsenäiseen liikkumiseen.

Lasten näkökulma on tärkeä myös ylläpidon näkökulmasta. On tärkeää pitää huolta siitä, että viheralueiden ja puistojen sekä kaupunkitilojen kuten aukoiden hoitamisessa ja kunnostuksissa varmistetaan alueiden virikkeellisyys, siisteys sekä kiinnitetään huomiota turvallisuuteen ja turvallisuudentunteen vahvistamiseen.

Kaupunkisuunnittelussa osallistumista voi edistää lisäämällä suunnittelijoiden, rakentajien, nuoriso- ja sosiaalityöntekijöiden, opettajien ja rehtoreiden, päättäjien sekä lasten ja nuorten välistä yhteistyötä. Yhteistyö on tärkeää myös siksi, että eri ryhmät oppivat tuntemaan toistensa ajattelutapoja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 172

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Fatim Diarran ynnä muiden valtuustoaloitteesta koskien Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta pitää valtuustoaloitetta kannattavana.

UNICEF on vuonna 1946 perustettu YK:n lastenjärjestö, joka työskentelee yli 190 maassa lapsen oikeuksien toteutumisen puolesta. Lapsen oikeuksien sopimuksessa on neljä yleisperiaatetta. Ne ovat: 1. Syrjimättömyys 2. Lapsen edun ensisijainen harkinta 3. Oikeus elämään ja kehittymiseen 4. Lapsen näkemysten kunnioittaminen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, UNICEFin kansainväliseen Child Friendly City -malliin sekä kansalliseen tutkimus- ja asiantuntijatietoon. Suomalainen malli kehitettiin yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin kanssa 2012–2013. Hämeenlinna sai joulukuussa 2013 ensimmäisenä Suomessa UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Tällä hetkellä mallissa on mukana 19 kuntaa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinki päättää tehdä tarkemman selvityksen Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä. Prosessin käynnistäminen ja haku Lapsiystävällinen kunta -malliin vaatii kaupunginhallituksen päätöksen.

Lasten oikeuksien toteutumisen edistäminen ja huomioiminen kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa ovat tärkeitä kaupungin toimivuudelle ja menestykselle. Lasten ja nuorten huomioiminen kaupungin päätöksenteossa on kirjattu kaupungin hallintosäätöön ja strategiaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatussuunnitelmat ja opetussuunnitelmat perustuvat lasten oikeuksiin, sekä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen heille tärkeissä asioissa.

Kaupunginvaltuusto on 30.8.2017 vahvistanut kaupunginhallituksen päätöksen, että Helsingissä on tavoitteena selvittää mitkä ovat talousarvion määrärahojen tosialliset vaikutukset Helsingissä asuviin lapsiin ja seurannan avulla parantaa määrärahojen vaikuttavuutta. Helsingin kaupunginhallitus on sisällyttänyt vuoden 2019 budjetin laadintaohjeisiin toimialoille suunnatun kehotuksen lapsivaikutusten arvioinnista ja kehottaa toimialoja kokeilemaan ja kehittämään malleja tunnistaa ja huomioida päätösten vaikutukset lapsiin, täten lapsiystävällinen kunta-tunnustus on kannatettava asia Helsingissä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ilona Taimela, opetuskonsultti, puhelin: 310 21878
ilona.taimela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 102

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Fatim Diarran ym. valtuustoaloitteeseen koskien Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



"Sosiaali- ja terveydenhuollossa lapsiin liittyviä asioita säätelevät terveydenhuoltolaki ja sosiaalihuoltolaki sekä erityislainsäädäntö, joilla pyritään järjestämään lapsen terveellinen ja turvallinen kasvuympäristö sekä huolehtimaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kasvusta ja palveluista eri ikäryhmille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eettiset periaatteet perustuvat ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Helsingin kaupunkistrategiassa keskeisenä painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Helsingissä on uusi hyvinvoinnin ja terveyden yhteisen edistämisen (HYTE) toimintatapa, joka kokoaa toimialat edistämään väestön hyvinvointia ja terveyttä. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yksi Helsingin HYTE-toiminnan painopisteistä, ja siihen liittyvää verkostojen työtä kehitetään parhaillaan. Lisäksi kaupungin HYTE-koordinaattorin tehtäviin sisältyy monialaisten verkostojen yhteistyön edistäminen. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen tähtäävä HYTE-toiminta edistää perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden turvaamista.

Lastensuojelulakiin perustuva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa Helsingin kaupungin toimialojen yhteistä hyvinvointisuunnitelmaa, jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten ja nuorten hyvinvointia. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurantaan tullaan kehittämään osana HYTE-raportoinnin kehittämistä. Vuonna 2017 Helsingissä on kehitetty lasten hyvinvointitiedon seuranta. Tuolloin lasten hyvinvoinnin jäsentämiseksi valittiin YK:n lasten oikeuksien sopimuksen keskeiset periaatteet.

Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen on ollut keskeinen kehittämisen kohde, ja osana tuota työtä on rakennettu muun muassa nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti. Ruuti-järjestelmä on osa Helsingin osallisuusmallia, ja sen toteuttamiseen osallistuvat kaupungin kaikki toimialat.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävän MUKANA-ohjelman tavoitteena on systeemisten ratkaisujen löytäminen nuorten ylisukupolvisen syrjäytymisen katkaisemiseksi. Myös Helsingin kaupungin liikkumisohjelma tukee osaltaan mahdollisuuksia terveelliseen elämään ja sitä mahdollistavaan ympäristöön.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on ollut mukana kansallisessa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE), jossa on kehitetty kattavasti lasten, nuorten ja perheiden palveluita ja palvelurakenteita.



Lasten ja nuorten osallisuus on ollut yksi kantava teema LAPE-kehittämisessä. LAPE Helsinki -ryhmässä on ollut mukana nuorten edustus.

Sosiaali- ja terveystoimiala uudistaa palvelujaan asiakaslähtöisemmiksi. Helsingiläisten lasten hyvän kasvun ja kehityksen turvaamiseksi on luotu perhekeskustoimintamalli, joka mahdollistaa lapsiperheille kattavasti tukea ja apua kaikille tarjottavista peruspalveluista varhaiseen tukeen sekä tarpeen mukaan aina erityispalveluihin asti. Esimerkiksi perheen, päivähoidon ja neuvolan kanssa yhteistyössä toteutettava moniammatillinen yhteistyön Hyve4-malli mahdollistaa varhaisen puuttumisen ja lapsen oikea-aikaisen tukemisen. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi perhekeskusten rakentaminen on aloitettu Itä-Helsingistä alueen väestön tarpeiden perusteella. Perhekeskusten suunnitteluun on osallistettu erityisesti pikkulapsiperheiden vanhempia. Perheiden toiveita on huomioitu muun muassa tilojen ja toiminnan suunnittelussa ja järjestöyhteistyön rakentamisessa.

Myös Helsingin lastensuojelussa lasten, nuorten ja asiakasvanhempien osallisuuden ja asiakkaiden oman toimijuuden vahvistaminen on nähty tärkeänä ja siihen on kiinnitetty huomiota pitkäjänteisesti. Lastensuojelussa on parannettu lastensuojelun ammattilaisten edellytyksiä lapsen ja perheen osallisuuden vahvistamiseen. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti eri-ikäisten lasten kuulemisen ja kohtaamisen vahvistamiseksi. Lisäksi on kehitetty ja otettu käyttöön lapsi- ja perheystävällisiä työmenetelmiä, jotka vahvistavat lapsen kuulemista tuen tarpeesta ja omasta elämäntilanteesta.

Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen

Helsingin osallisuus- ja vuorovaikutusmallin keskiössä on kaupunkilaisten yhdenvertainen osallisuus, jolloin kaikenikäisten asiakkaiden osallisuutta edistetään monipuolisesti. Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin periaatteiden mukaisesti asiakkailta kootaan palautetietoa ja hyödynnetään sitä palveluiden kehittämisessä. Toimialalle saadaan kevään aikana uudet pikapalautelaitteet, joilla palautetta voidaan kerätä myös mobiilisti. Palautetta on kerätty jo kouluterveystieteidenhuollossa, lastensuojelun palveluissa ja muun muassa lastenkodeissa. Kaikessa toiminnassa huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat, joista monet ovat nuoria.

Lastenkotitoiminnassa on kehitetty malli, jossa lapset osallistuvat hoito- ja kasvatussuunnitelmansa tekemiseen arvioimalla oman hoitonsa vaikuttavuutta. Arviointitietoa käytetään myös toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä. Osana LAPE-muutosohjelmaa lastenkodeissa on kehitetty yhteisön kokemuspeliä, joka otetaan käyttöön kaikissa Helsingin lastenkodeissa. Peli tukee lasten ja ohjaajien vuorovaikutusta, minkä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



avulla lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa lähiyhteisöönsä. Naulakallion lastenkodissa valmistellaan yhteistyössä lastenkodissa asuvien lasten ja Lastensuojelun keskusliiton kanssa lasten omavalvontasuunnitelmaa.

Nuorten osallisuus lastensuojelun palvelujen kehittämisessä ja arvioinnissa toteutuu systemaattisesti myös nuorten kokemusasiantuntijaryhmien kautta. Esimerkiksi sijoituksen sosiaalityön yksikössä on kevästä 2014 alkaen toiminut perhehoidon nuorten kokemusasiantuntijaryhmä Stadin Vahvat Vaikuttajat. Lastenkotiin sijoitettujen lasten Nuorten Foorumi on kokoontunut säännöllisesti vuosia. Nuoret valitsevat itse kehittämisen painopisteet.

Sosiaali- ja terveystoimen nuorten palveluissa on ehkäisty nuorten syrjäytymistä ja alueiden välistä eriytymistä uusilla osallistavilla kokeiluilla 2ME-hankkeessa. Hankkeessa kokeillaan uudenlaisia toimintamuotoja, joilla voidaan vastata nuorten tarpeisiin ja toiveisiin sekä kehitetään olemassa olevien palvelujen toimivuutta ja helpotetaan niihin ohjautumista, esimerkiksi ajanvarauksettoman neuvonnan avulla.

Helsingin nuorisoneuvoston nuorten kanssa tehdään suunnitelmallista yhteistyötä, nuoria kuullaan ja tavataan säännöllisesti. Nuorten osallistumisen ja kuulemisen sekä nuorten tietämyksen lisäämiseksi Helsingin kaupungin johtoryhmän linjauksen mukaan toteutetaan keväällä 2019 nuorisoneuvoston edustus lautakunnissa -kokeilu. Kokeilu koskee kaupungin kaikkia neljää toimialalautakuntaa. Kokeilun onnistumista tullaan arvioimaan kaupunkitasoisesti kesäkuussa 2019.

Helsingissä on ollut jo kymmenen vuoden ajan käytössä kaupunkitasoinen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin ohjeistus. Arviointiin on ollut sisäänrakennettuna lapsivaikutusten arviointi. Kaupunkitasoista ennakoarviointimallia kehitellään parhaillaan kaupungin keskushallinnossa.

Lapsivaikutusten arviointia kehitetään sosiaali- ja terveystoimessa, jonka käyttösuunnitelmaan kirjatun tavoitteen mukaisesti lastensuojelussa tehdään vuonna 2019 selvitys ja suunnitelma edellytyksistä siirtyä yhdenmennyyn lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöhön. Selvityksen yhteydessä ratkaisusta tehdään lapsivaikutusten arviointi (LA-VA). Selvitystyön lähtökohta on lapsiystävällinen, sillä haasteena lastensuojelussa on ollut työn organisoimisesta aiheutuva sosiaalityöntekijän vaihtuminen avo- ja sijaishuollon välillä.

Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamissuunnitelma on vielä alustava. Arvioinnin lähtökohtana ovat keskeisiksi arvioidut lapsen oikeudet ja sosiaalityön organisoimisen vaikutukset lasten oikeuksien toteuttamiseen. Arvioinnissa tulee painottumaan laadullinen johdolta, henkilöstöl-



tä, asiakasvanhemmilta ja eri-ikäisiltä lapsilta kerätty tieto. LAVA:n toteuttamisessa tehdään etenkin pienten lasten osallistumisen varmistamiseksi yhteistyötä Pelastakaa Lapset -järjestön Arjesta voimaa -hankkeen kanssa. Yhteistyö vahvistaa lasten kanssa työskentelemisen ja lasten mielipiteiden kuulemisen ammatillisia valmiuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lapsiystävällisyys ja osallisuus ovat tärkeitä sosiaali- ja terveyspalveissa sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lasten oikeuksia ja hyvinvointia edistetään Helsingissä nykyisissä rakenteissa monin tavoin eri toimialojen ja toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että liittyminen Lapsiystävällinen kunta -malliin voisi vahvistaa tätä työtä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen neljä yleistä periaatetta, syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemysten kunnioittaminen, huomioidaan sosiaali- ja terveystoimen toiminnassa. Varhainen tuki lasten tarpeiden toteuttamisessa mahdollistaa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumisen ja luo pohjaa tasa-arvoiselle yhteiskunnalle ja lasten vaikutusmahdollisuuksille. Syrjäytymistä tulee ehkäistä ja siihen tulee puuttua monialaisena yhteistoimintana. Lasten ja nuorten oikeuksien ja tarpeiden huomiointi sekä osallisuuden mahdollistaminen luo pohjaa hyvinvoivalle yhteiskunnalle myös tulevaisuudessa. Lasten ja nuorten hyvinvointi nivoutuu vahvasti perheen hyvinvointiin, joten lasten edun tarkastelussa on tarpeen huomioida myös perheen hyvinvoinnin näkökulma."

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Jäsen Kati Juva: Muutetaan viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kuulumaan seuraavasti: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lapsiystävällisyys ja osallisuus ovat tärkeitä sosiaali- ja terveyspalveissa sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lasten oikeuksia ja hyvinvointia edistetään Helsingissä nykyisissä rakenteissa monin tavoin eri toimialojen ja toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että liittyminen Lapsiystävällinen kunta -malliin voisi vahvistaa tätä työtä."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström



25.09.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 83

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää valtuustoaloitetta kannatettavana. Lasten määrä ja hyvinvointi ovat tärkeitä kaupungin menestykselle. Helsingin syntyvyys on laskenut 20 prosenttia vuoden 2010 tasosta, ja on tärkeää viestittää, että Helsingin kaupunki arvostaa ja huolehtii lasten oikeuksien toteutumisesta.

Helsinki on kansainvälisesti vertailtuna erittäin hyvä kaupunki lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten huomioiminen kunnan päätöksenteossa on kirjattu kaupungin hallintosääntöön ja strategiaan. Helsingin kaupungin strategian mukaan yhtenä päämäärä on mahdollistaa nuorten vaikuttaminen kaupungin toimintaan. Myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa ja avustustoiminnassa lapset, nuoret ja lapsiperheet ovat erityisen huomion kohde. Helsingin tavoitteena on, että jokaisella lapsella on ainakin yksi harrastus. Sekä kulttuurin, liikunnan että nuorisotyön avustuksissa on erityinen painotus lapsille ja nuorille suunnattuun toimintaan. Myös kirjastoissa lapset ja lapsiperheet muodostavat suuren osan kävijöistä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa nuorten osallistumista ja vaikuttamista tukevan Ruuti-toimintakokonaisuuden kehittämisestä yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinki päättää tehdä tarkemman selvityksen Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä. Prosessin käynnistäminen ja haku Lapsiystävällinen kunta -malliin vaatii kunnanhallituksen päätöstä perusteluineen. Päätöksessä kunnan tulee nimetä Lapsiystävällinen kunta -yh-



25.09.2019

teyshenkilö sekä -koordinaatioryhmä, joka on vastuussa kehittämissessin kokonaiskoordinaatiosta. Koordinaatioryhmänä voi toimia myös jokin kunnassa jo olemassa oleva ryhmä (esim. hyvinvointiryhmä). Mukaan hakeutuminen edellyttää, että Helsinki tekee selvityksen siitä, miten lapset tällä hetkellä huomioidaan eri hallintoprosesseissa ja tekee toimintasuunnitelman jonkin osa-alueen kehittämiseksi lapset paremmin huomioivaksi.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on mukana Helsingin kaupungin HYTE-ohjausryhmässä, joka toimii terveydenhuoltolain 12 § mukaisena kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahona. HYTE-ohjausryhmä edistää myös kuntalain 1§ mukaisia asukkaidensa hyvinvointiin ja kestäväan kehitykseen liittyviä tehtäviä. Osana HYTE-koordinaatiotyötä ohjausryhmä tarkastelee parhaillaan lapsiin ja nuoriin liittyvän kaupunkiyhteisen koordinaatioryhmän perustamista. Mikäli HYTE-koordinaatioryhmässä päädytään lapsille ja nuorille suunnattujen palveluiden kaupunkiyhteiseen koordinaatioryhmän perustamiseen, voisi tälle koordinaatioryhmälle jatkossa harkita roolia lasten oikeuksien toteutumisen edistämässä ja seuraamisessa kaupunkitasolla osana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Inari Penttilä, kehittämissiantuntija, puhelin: 310 21606
inari.penttila(a)hel.fi
Marja-Liisa Komulainen, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi



§ 278

Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite kaupungin liikuntatilojen maksuttomuudesta toisen asteen opiskelijoille

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Johanna Sydänmaan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Sydänmaa ja 28 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin liikuntatilat avataan toisen asteen opiskelijoille maksuttomaan käyttöön koulupäivän aikana.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteesta kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan kannattanut aloitetta ja todennut, että se edistäisi toisen asteen opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja olisi yksi keino kohti toisen asteen opiskelun maksuttomuutta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, jonka hallinnassa kaupungin liikuntatilat ovat, on puolestaan todennut ettei se pidä liikuntatilojen avaamista toisen asteen opiskelijoiden maksuttomaan käyttöön tarkoituksenmukaisena. Uusien maksuttomien ryhmien aiheuttamat tulomenetykset joudutaan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai menojen leikkauksilla.



Kaupunginhallitus toteaa, että liikuntatilojen käytöstä opiskelijoille aiheutuvat maksut tulevat arvioitavaksi siinä yhteydessä, kun toisen asteen maksuttomuudesta päätetään laajemmin. Jos toisen asteen opetus tulee perusopetuksen tapaan maksuttomaksi, on luultavaa, ettei liikunnan opetukseen kuuluvasta tilojen käytöstä voi aiheutua kustannuksia opiskelijoille. Tällä hetkellä kaupungin peruskoulut ja päiväkodit on vapautettu sisäliikuntapaikkojen, liikunta- ja palloiluhallien sekä ulkokenttien ja tekojääratojen sisäänpääsymaksuista arkisin kello 8–14. Maksuttomuus koskee ryhmäkäyttöä. Uimahallien ja maauimaloiden käyttö on kouluille maksullista, mutta maksuja ei peritä oppilailta.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei liikuntatilojen maksuttomuudesta toisen asteen opiskelijoille ole tarkoituksenmukaista tehdä erillistä päätöstä tässä vaiheessa.

Kaupunginhallitus on yhtä mieltä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kanssa siitä, että lasten ja nuorten harrastamista tulee edistää mahdollistamalla tiloja harrastamiselle ja että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala voivat yhdessä selvittää keinoja, joiden avulla liikuntatilat olisivat joustavammin nuorten käytössä.

Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 painopisteistä. Helsingin liikkumishjelmassa yhtenä tavoitealueena on, että riittävä liikunnallisuus on osa lasten ja nuorten arkea ja oppimista. Kaupunkilaisten hyvinvointia tuetaan ja terveyseroja kaventetaan entistä enemmän liikunnan keinoin. Liikunnalla on tutkitusti merkittäviä myönteisiä fyysisiä, henkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Strategiassa korostetaan lisäksi liikunnan poikkihallinnollisen järjestämisen vahvistamista ja hyvien käytäntöjen luomista eri toimialojen välisenä yhteistyönä.

Liikkumisen polarisaatio korostuu toisella asteella. Vain noin viidennes helsinkiläisistä toisen asteen opiskelijoista liikkuu suositusten mukaisesti. Helsingissä on koko maata enemmän niitä nuoria, jotka eivät liiku ollenkaan. Liikkumishjelman mukaan yli 80 prosenttia lukiolaisista kokee hyvin mielekkäänä, että lukion olosuhteita kehitettäisiin liikkumista lisääviksi ja heillä olisi mahdollisuus käyttää liikuntatiloja opiskelupäivän aikana. Liikunnanopettajien näkemyksen mukaan monipuolisen ja opetussuunnitelman mukaisen liikunnanopetuksen toteuttamiseksi on tarpeen käyttää oppilaitoksen ulkopuolisia liikuntatiloja. Kustannuksia opiskelijoille pyritään välttämään, mikä johtaa suppeampiin vaihtoehtoihin opetuksen toteuttamisessa.

Tällä hetkellä oppilaitokset kustantavat omista budjeteistaan suuren osan ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä, mikä vähentää huomattavasti opiskelijoille tulevia kustannuksia. Stadin ammatti- ja aikuisopiston



eri kampuksilta saatujen tietojen mukaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoille ei tule maksuja koulutukseen sisältyvästä liikunnasta. Lukio-opiskelijoille pakollisista liikuntakursseista tulee kustannuksia 5–23 euroa/kurssi. Halutessaan opiskelija voi aina valita myös maksuttoman liikuntavaihtoehdon.

Toisen asteen opiskelijoita ei ole kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päättämässä hinnoitteluperusteissa eroteltu omaksi asiakasryhmäseen. Toisen asteen opiskelijoita ovat mm. lukioden, ammattikoulujen ja joidenkin kansanopistojen opiskelijat, eikä näiden tunnistamiseksi ole olemassa yhtenäistä korttia tai muuta tunnusta. Maksuttomuus vaatisi siten hinnoitteluperusteista poikkeamisen lisäksi myös toimivan järjestelmän luomista toisen asteen opiskelijoiden tunnistamiseksi.

Kaupunki ylläpitää lukuisia liikuntapaikkoja, joissa liikunnan harrastaminen on maksutonta. Näitä ovat muun muassa lähiliikuntapaikat, ulkoilualueet ja -reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat. Kaupungin muiden liikuntapaikkojen sisäänpääsymaksut ovat valtakunnallisesti verrattuna varsin edullisia ja voimakkaasti subventoituja.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että uusien maksuttomien ryhmien aiheuttamat tulonmenetykset joudutaan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai menojen leikkauksilla, jos toimialalle asetettu katetavoite halutaan pitää ennallaan. Kaupunginhallitus katsoo, että mikäli kaupungin liikuntatilat avataan toisen asteen opiskelijoiden maksuttomaan käyttöön osana laajempaa toisen asteen maksuttomuutta, liikuntatilojen käytöstä aiheutuneet tulonmenetykset tulee kompensoida kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 569

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
--	--	---	------------------------------	--



25.09.2019

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Johanna Sydänmaan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 95

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena avata kaupungin liikuntatiloja maksuttomaan käyttöön päivisin klo 8–16 toisen asteen opiskelijoille. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lasten ja nuorten harrastamista edistetään mahdollistamalla tiloja harrastamiselle ja että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhdessä selvittävät keinoja, joiden avulla liikuntatilat olisivat joustavammin nuorten käytössä.

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti kaupunkilaisten hyvinvointia tuetaan ja terveyseroja kavennetaan entistä enemmän liikunnan keinoin. Liikunnalla on tutkitusti merkittäviä myönteisiä fyysisiä, henkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Strategiasa korostetaan lisäksi liikunnan poikkihallinnollisen järjestämisen vahvistamista ja hyvien käytäntöjen luomista eri toimialojen välisenä yhteistyönä. Liikuntapalvelujen eräänä tavoitteena on kehittää syrjäytymisvaarassa olevien tai korkean terveysriskin väestöryhmille suunnattuja matalan kynnyksen liikuntapalveluja ja liikuntaneuvontaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti 2.10.2018, § 191 toimialan tuotteiden ja palvelujen hinnoitteluperiaatteet. Niiden mukaan ensinnäkin alle kouluikäisiltä ei peritä sisäänkäyntimaksuja toimialan palveluissa, ellei tilaisuus ole erityisesti ko. kohderyhmälle tarkoitettu erillinen tapahtuma. Toiseksi liikuntapalvelukokonaisuuden varaamattomilla



vuoroilla, paitsi uimahalleissa ja maauimaloissa, on maksuton sisäänpääsy varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen ryhmille.

Lisäksi päätettiin asiakaskäyntien, esitysten ja tapahtumien osallistumismaksuissa käyttää seuraavaa yhteistä asiakasryhmäajattelua: normaalihintaiset (aikuiset) sekä alennukseen oikeutetut alennusryhmät: alle 7-vuotiaat, alle 18-vuotiaat, opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, varusmiehet/ siviilipalvelusta suorittavat, Helsingin kaupungin työntekijät.

Toisen asteen opiskelijoita ei ole eroteltu näissä hinnoitteluperusteissa omaksi asiakasryhmäkseen. Toisen asteen opiskelijoita ovat muun muassa lukioiden, ammattikoulujen ja joidenkin kansanopistojen opiskelijat. Toisella asteella on myös runsaasti aikuisopiskelijoita, varsinkin ammattiin valmistavassa koulutuksessa. Yhtenäistä korttia tai muuta tunnusta toisen asteen opiskelijan tunnistamiseksi ei ole olemassa, joten maksuttomuus vaatisi hinnoitteluperusteista poikkeamisen lisäksi myös toimivan järjestelmän luomista kyseisiin etuihin oikeutettujen toteutukseksi.

Vuosien varrella useissa valtuustoaloitteissa on esitetty maksuttomia liikuntapalveluja useille erilaisille kohderyhmille mm. yli 65-vuotiaille, yli 68-vuotiaille, yli 75-vuotiaille, työttömille, kotivanhemmille, lastensuojeluperheille, sotaorvoille ja toimeentulotukea saaville.

Helsingin liikuntatoimi ylläpitää lukuisia liikuntapaikkoja, joissa liikunnan harrastaminen on maksutonta. Näitä ovat muun muassa lähiliikuntapaikat, ulkoilualueet ja -reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat. Muiden Helsingin liikuntapaikkojen sisäänpääsymaksut ovat valtakunnallisesti verrattuna varsin edullisia ja voimakkaasti subventoituja.

Mahdollisten uusien maksuttomien ryhmien aiheuttamat tulojen menetykset joudutaan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai menojen leikkauksilla, jos toimialalle asetettu katetavoite halutaan pitää ennallaan. Jos vastaavat päätökset ulotetaan myös muihin kaupunkikonsernin yksiköihin, kuten esimerkiksi Urheiluhallit Oy:n palveluihin, joka tuottaa suurimman osan Helsingin uimahallipalveluista, niin se lisää kyseisten laitosten avustustarvetta.

Tällä hetkellä helsinkiläiset peruskoulut ja päiväkodit on vapautettu tekojääratojen ja ulkokenttien, sisäliikuntapaikkojen sekä liikunta- ja palloiluhallien sisäänpääsymaksuista arkisin kello 8–14. Maksuttomuus koskee ryhmäkäyttöä. Uimahallien ja maauimalan käyttö on maksullista. Opiskelijoilta, eläkeläisiltä, työttömiltä, varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavilta sekä invalideilta peritään Muut-hintaryhmän mukainen maksu.



25.09.2019

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 152

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta. Aloite tukee nuorten liikkumisen lisäämistä ja on kaupungin strategian mukainen. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus on yksi keino kohden toisen asteen opiskelun maksuttomuutta. Aloite myös edistää toisen asteen opiskelijoiden yhdenvertaisuutta.

Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) painopisteistä. Helsingin liikkumishjelmassa (kaupunginhallitus 3.12.2018, 790 §) yhtenä tavoitealueena on, että riittävä liikunnallisuus on osa lasten ja nuorten arkea ja oppimista. Liikkumishjelmassa todetaan, että liikkumisen polarisaatio korostuu toisella asteella. Noin viidennes helsinkiläisistä toisen asteen opiskelijoista liikkuu suositusten mukaisesti, ja Helsingissä on koko maata enemmän niitä nuoria, jotka eivät liiku ollenkaan. Ammattiin opiskelevista 13 prosenttia ei liiku minimisuosituksen mukaista määrää yhtenäkin viikonpäivänä. Lukiolaisilla on liikkumishjelman mukaan runsaasti paikallaanoloa, keskimäärin 9 tuntia päivässä.

Helsingin liikkumishjelmassa todetaan myös, että yli 80 prosenttia lukiolaisista kokee hyvin mielekkäänä, että lukion olosuhteita kehitettäisiin liikkumista lisääviksi ja heillä olisi mahdollisuus käyttää liikuntatiloja opiskelupäivän aikana. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus toisen asteen opiskelijoille vastaisi osaltaan lukiolaisten toiveeseen. Ammattiin opiskelevilla on liikkumishjelman mukaan vapaa-ajan liikuntaan vähemmän resursseja, esimerkiksi rahaa tai liikuntavälineitä. Valtuustoaloitteessa ehdotettu kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus klo 8–16 myös opiskelun ulkopuolella lisäisi toisen asteen opiskelijoiden mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen ja oman hyvinvointinsa edistämiseen sekä olisi kaupungin strategian mukaista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Lukion opetussuunnitelman perusteissa liikuntaa on kaksi pakollista kurssia. Ammatillisessa koulutuksessa yhteisissä tutkinnon osissa on työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -tutkinnon osa, joka on pakollinen. Tutkinnon osaan sisältyy liikuntaa. Lisäksi sekä lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa on runsaasti valinnaista liikunnan tarjontaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kuullut lukioiden ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston liikunnanopettajia huhtikuussa 2019 liikunnanopetukseen käytettävissä olevista oppilaitoksen omista tiloista, ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä ja opiskelijoille tulevista kustannuksista. Liikunnanopettajien näkemyksen mukaan monipuolisen ja opetussuunnitelman mukaisen liikunnanopetuksen toteuttamiseksi on tarpeen käyttää oppilaitoksen ulkopuolisia liikuntatiloja. Kustannuksia opiskelijoille pyritään välttämään, mikä johtaa suppeampiin vaihtoehtoihin opetuksen toteuttamisessa.

Lukioilla ja Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on omia liikuntatiloja hyvin vaihtelevasti, ja lisäksi lukioissa liikuntasalien käyttömahdollisuudet ovat rajatut esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten tai tilojen pienuuden vuoksi. Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja käytetään molemmilla pakollisilla kursseilla, ja joissakin lukioissa valtaosa opetuksesta järjestetään oppilaitoksen ulkopuolella. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja on käytössä yhdellä kampuksella.

Tällä hetkellä oppilaitokset kustantavat omista budjeteistaan suuren osan ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä, mikä vähentää huomattavasti opiskelijoille tulevia kustannuksia. Stadin ammatti- ja aikuisopiston eri kampuksilta saatujen tietojen mukaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoille ei tule maksuja koulutukseen sisältyvästä liikunnasta. Lukio-opiskelijoille pakollisista liikuntakursseista tulee kustannuksia 5–23 e/kurssi. Halutessaan opiskelija voi aina valita myös maksuttoman liikuntavaihtoehdon. Toisaalta on huomattava, että kaupungin liikuntatilojen ohella oppilaitokset käyttävät yksityisten palveluntarjoajien liikuntatiloja. Valtuustoaloite ei toteutuessaan poistaisi opiskelijoille koituvia kustannuksia kokonaan.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta nykytilanne on epäoikeudenmukainen, sillä jos liikunnanopetus rajoittuu vain oppilaitoksen omiin tiloihin, se rajaa monipuolisen liikunnanopetuksen toteuttamisen vaihtoehtoja. Opiskelijoiden yhdenvertaisuutta vähentää myös se, että eri lukioissa liikuntatunneista opiskelijoille koituvat kustannukset vaihtelevat. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus toisen asteen opiskelijoille on kannatettavaa, koska se edistää opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua. Kaupunginvaltuusto on (26.9.2018, 240 §) toisen asteen maksuttomuutta käsitellessään todennut, että kenenkään opiskelun lu-



25.09.2019

kiossa tai ammatillisessa koulutuksessa ei tulisi jäädä kiinni taloudellisista syistä. Kaupunginvaltuuston mukaan tähän tulisi etsiä ratkaisuja.

Aloite on kannatettava myös siksi, että Helsinki on ottanut toisen asteen opiskelun maksuttomuuteen myönteisen kannan. Kaupunginvaltuusto (28.11.2018, 378 §) on Helsingin kaupungin vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä kirjannut Helsingin esittävän valtiolle, että pääkaupunkiseudusta tehdään maksuttoman toisen asteen koulutuksen kokeilualue. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus on yksi tapa edistää Helsingin tavoitettua toisen asteen opiskelun maksuttomuudesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Jaana Kariniemi, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 82745
jaana.kariniemi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 279

Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite vuoden 1918 muistolaatasta Hietaniemen hautausmaalle

HEL 2019-002038 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Vepsän aloite muistolaatasta.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sinikka Vepsä ja 16 muuta valtuutettua esittävät, että kaupunki hankkii sisällissodan/kansalaissodan punaisten ja valkoisten uhrien muistolaatan Hietaniemen hautausmaalle yhteistyössä Helsingin seurakuntayhtymän kanssa. Sodan uhrien yhteistä muistolaattaa ei tietävästi ole koko Suomessa ja yhteinen laatta kunnioittaisi itsenäisyyden juhlavuoden Yhdessä -teemaa erinomaisesti. Aloitteen tekijät katsovat, että kaupungin tulisi osoittaa määräraha muistolaatan hankkimiseen.

Aloitteesta on saatu kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunnan lausunto. Siinä todetaan mm., että kaupunki ei sisällissodan muistovuoden toimintaohjelmassaan ollut varautunut tällaisen muistolaattahankkeeseen. Lausunnossa lainataan kaupunginmuseon aiempaa kannanottoa, jossa todetaan, että aloitteen tekijöiden ajatus on rakentava ja arvokas, mutta laatan hankkimisen ei katsota kuuluvan kaupungin tehtäviin. Muistovuotta suunniteltaessa tiedostettiin, että pysyviä sisällissotaan liittyviä muistomerkkejä on pääkaupunkiseudulla jo lukuisia.



Lausunnossa todetaan edelleen, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla ei ole taloudellisia tai henkilöstöresursseja tällaisten muistolaattojen suunnittelulle ja valmistelulle. Muistolaattojen kautta muistaminen kuuluu paremminkin kansalaisyhteiskunnan eri toimijoille. Kaupunki näkee myönteisenä sen, että yhdistykset, yritykset ja muut yksityiset tahot tuottavat muistolaattoja, joissa historiallisia tapahtumia ja ihmisiä nostetaan näkyviksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Vepsän aloite muistolaatasta.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 570

HEL 2019-002038 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 09.04.2019 § 64

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



HEL 2019-002038 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei puolla aloitetta kansalaissodan punaisten ja valkoisten uhrien yhteisen muistolaatan hankkimista Hietaniemen hautausmaalle.

Lautakunta toteaa, että kyseisestä aiheesta on tehty myös kuntalaisaloite, johon on toimialan kaupunginmuseossa laadittu virkamieslausunto 17.12.2018.

Kaupunginmuseo on ao. lausunnossaan todennut, että kaupungin sisällissodan muistovuoden 1918 työryhmän laatimassa toimintaohjelmassa tällaiseen muistolaattahankkeeseen ei ole varauduttu, eikä sen katsota kuuluvan kaupungin tehtävään, vaikka aloitteen tekijöiden ajatus onkin rakentava ja arvokas.

Kaupungin muistovuoden ohjelmassa keskityttiin erityisesti asukasnäkökulmaan ja kaupunkilaisten arkeen vuoden 1918 tapahtumien aikana. Näitä olivat mm. kaupunginmuseon Vihan kevät -näytelmä Hakasalmen huvilassa, jossa eri osapuolten kokemukset nousivat esiin sekä marraskuussa muistovuoden seminaari kaupungintalolla. Myös Valtioneuvostolla on ollut oma muistovuoden ohjelmansa, joka päättyi Säätytalolla 4.12. pidettyyn seminaariin. Kaupungin osalta muistovuoden päättävä tapahtuma oli tammikuussa 2019 järjestettävä kaupunginvaltuuston juhlakokous, jonka yhteydessä julkistettiin muistovuoden pysyvin jälki, aiempaan valtuustoaloitteeseen perustunut historiatoimikunnan tuottama muistovuoden verkkosivusto integroituine karttasivuineen ja virtuaalimuistomerkki Santahaminan vankileirillä kuolleille. Tämä toteutettiin kaupunginvaltuuston tahdon ja päätöksen mukaisesti. Näihin panostuksiin kaupunki sitoutui vuotta suunniteltaessa. Muistovuoden suunnittelua tehtäessä tiedostettiin, että pysyviä sisällissotaan liittyviä muistomerkkejä on pääkaupunkiseudulla jo lukuisia. Hietaniemen laataesitys ei ollut valtuustossa esillä tuolloin.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla ei ole taloudellisia, eikä myöskään henkilöresursseja tämän tapaisten muistolaattojen suunnittelulle ja valmistelulle.

Yleisesti voi lisäksi todeta, että kaupungin määrärahoja ei enää vuosiin ole osoitettu perinteisten muistolaattojen toteuttamiseen - sen ei siis nähdä kuuluvan kaupungin toimialaan, vaan tällainen muistaminen kuuluu paremminkin kansalaisyhteiskunnan eri toimijoille. Siksi kaupunki näkee myönteisenä sen, että yksityiset tahot, yhdistykset, yrityk-



25.09.2019

set tms. tuottavat muistolaattoja, joissa historiallisia tapahtumia, ihmisiä ja asukkaita nostetaan näkyviksi. Yleensä muistolaattahankkeiden toteuttajina onkin viime vuosina ollutkin juuri jokin yksityinen taho, yritys tai yhdistys.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 280

Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite äänilevykokoelmasta keskustakirjasto Oodiin

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jussi Chydenius ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan äänilevykokoelman lisäämistä keskustakirjasto Oodiin.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunginkirjasto kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Kaupunginkirjasto on toukokuussa 2019 luopunut kirjastojen omista kokoelmista ja siirtynyt ns. kelluvaan kokoelmaan, joka perustuu kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttämiseen ja parantaa aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi määriteltiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo ennen kirjaston avaamista ja hyllykalusteet valittiin sen mukaan. Uusien hyllyjen li-



sääminen Oodin tiloihin ei ole mielekästä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Tammi-kuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhyllytöimintää myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhyllyyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

Näyttelyhyllyt voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa noin 2 000 cd-levyn säilytyspaikaksi ja kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi levyt Oodiin muista 27:stä äänitehyllystä ylläpitävästä kirjastosta. Kokoelma olisi kuitenkin varsin sattumanvarainen ja selailukäyttöön suppea. Kevyen musiikin uudet ja vanhat hittilevyt kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Jotta asiakkaat saisivat 2 000 levyn kokoelmasta hyötyä, se voitaisiin rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille hieman kattavamman valikoiman.

Oodin kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta eikä siitä haluta tehdä aineistovarastoa. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varaushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä on noin 100.

Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastoksi profiloitussa Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynnissä. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen kävelyetäisyydellä Oodista hyvät cd-levykokoelmat perinteisessä Rikhardinkadun kirjastossa sekä Töölön kirjastossa, jonka remontissa äänitehyllyt säilytettiin. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi levyjä. Äänilevykokoelman tuominen Oodiin ei siten ole kustannuskysymys vaan toiminnallinen muutos Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikkikirjastotoiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikitapahtumien avulla. Lainaustoiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikokoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio-



25.09.2019

ja harjoittelutilojen varaamiseen. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvataallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoon muutoksia vuosittain. Tilan varaaminen erilliselle äänilevykokoelmalle ei Oodissa kuitenkaan ole perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saatavuus myös Oodissa asioiville on varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 571

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 109

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää monipuolisten musiikkikirjastopalvelujen tarjoamista asiakkaille tärkeänä. Lautakunta toteaa, että kirjastolain mukaisten kirjastopalvelujen järjestämisvastuu on kaupungin kirjastolla, joka kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Toukokuussa 2019 kaupunginkirjasto luopui kirjastojen omista kokoelmista ja siirtyi ns. kelluvaan kokoelmaan, joka parantaa kaiken aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa perustuen kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttäytymiseen. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi profiloitiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo paljon ennen kirjaston avaamista, ja hyllykalusteet valittiin ja määritettiin sen mukaan. Tilaan ei ole mielekästä lisätä uusia hylly-yksikköjä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Oodiin tulee edelleen jonkin verran palautetta myös kirjojen liian vähäisestä määrästä, vaikka kirjojen määrää on alkuvuodesta lisätty. Tammikuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhylytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhylyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

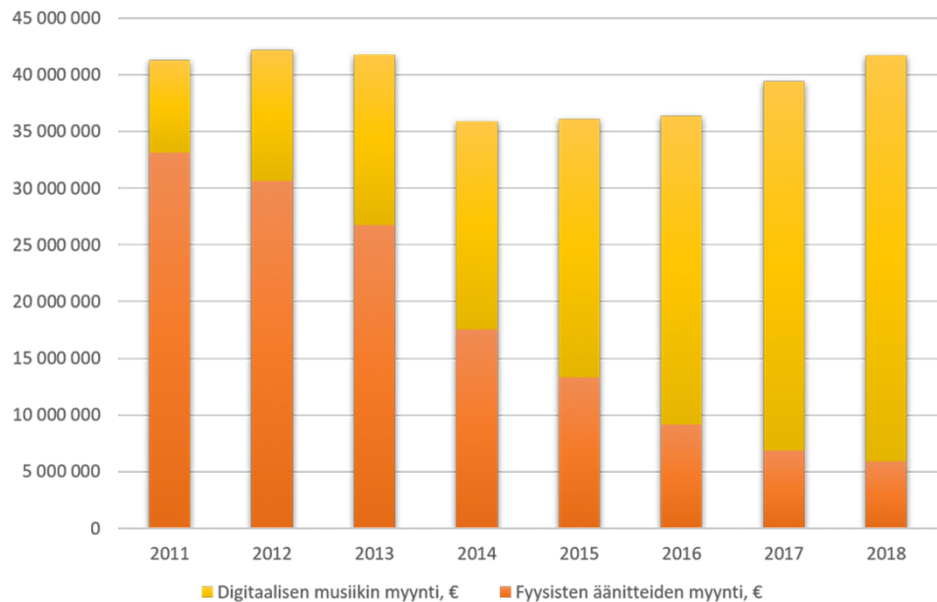
Näyttelyhyly-yksikkö voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa cd-levyjen säilytyspaikaksi, johon mahtuisi noin 2 000 cd-levyä. Cd-levyjen hankintaan ei kuluisi määrärahaa, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi cd-levyjä. Kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi jatkossa 2 000 cd-levyä Oodiin muista 27:stä äänitehylyjä ylläpitävästä kirjastosta. On huomattava, että tällainen kokoelma olisi varsin sattumanvarainen ja selailukäyttöön suppea. Jotta asiakkaat saisivat tämän kokoisesta kokoelmasta hyötyä, se tulisi rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille edes hieman kattavamman valikoiman. Oodin musiikki-toiminnan kannalta kyseeseen voisi kenties tulla kansanmusiikki, koska Oodissa on paljon yhteistyötä erityisesti Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.



25.09.2019

Klassista musiikkia Oodiin ei kannattaisi sijoittaa, koska viereisessä Musiikkitalossa toimii siihen erikoistunut kaikille avoin kirjasto, ja toisaalta asiakkaille on tarjolla laadukas sähköinen Naxos Music Library – verkkoaineisto, joka sisältää myös jazz-musiikkia. Rock- ja muun kevyen musiikin uudet ja vanhat hittinimekkeet puolestaan kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Tämäkin aineisto liikkuu varauksina jonkin verran Pasilan kirjastosta, jossa on myös riittävä henkilökunta hoitamaan varauksia. Oodista sen sijaan ei haluta tehdä aineistovarastoa, vaan sen kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on kuitenkin taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varaushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä noin 6,7 % (otanta perjantaina 23.5.: 1 527 nidettä, joista 102 oli musiikkiaänitteitä).

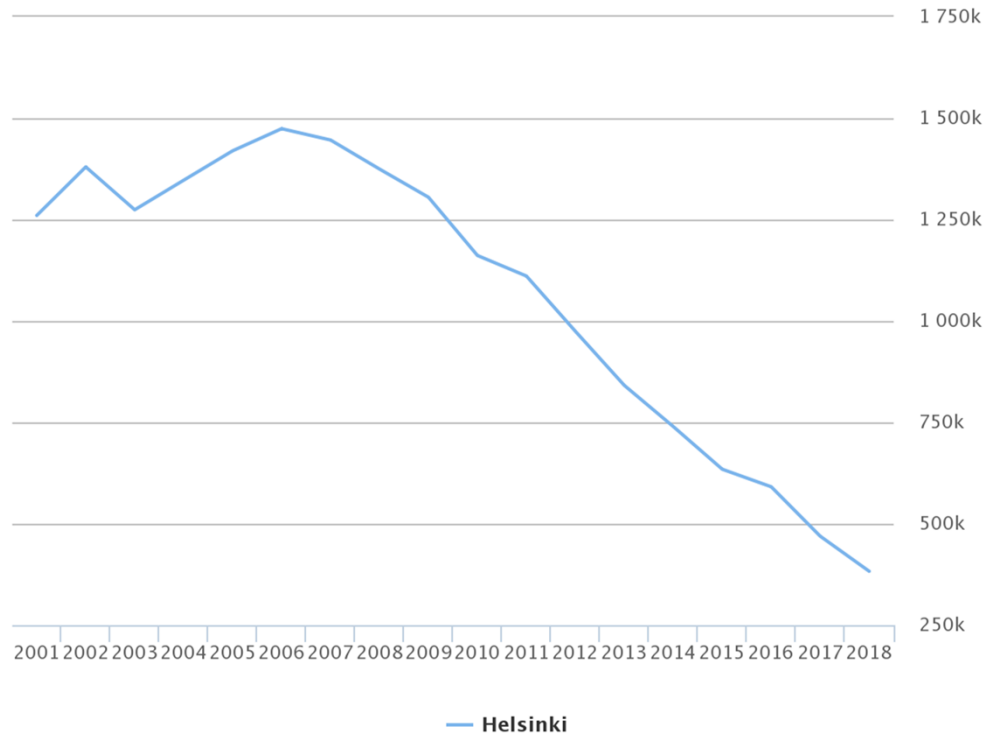
Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastona profiloitussa Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynnissä.



Lähde: IFPI Finland



Lainaus: Musiikkiäänitteet



Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen Oodista kävelyetäisyydellä hyvät cd-levykokoelmat perinteisestä Rikhardinkadun kirjastosta sekä Töölön kirjastosta, jonka remontissa arkkitehtuurisuunnittelu tehtiin äänitehyllyt edelleen säilyttäen. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Yksittäisen levyn käsittelyyn kuluu toki huomattavasti enemmän aikaa kuin kirjan, mutta 2 000 cd-levyn lainaustapah-tumien käsittelykustannukset ovat vuositasolla häviävän alhaiset. Kirjahylly-yksikön muuntamisesta cd-levyhylliksi tulisi jonkin verran kuluja, jotka kuitenkin mahtuvat kirjaston investointibudjettiin. Cd-levyjen tuominen Oodiin ei ole kustannuskysymys vaan se olisi nähtävä toiminnallisena muutoksena Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikkikirjasto-toiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikkitapahtumien avulla. Lainaus-toiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio- ja harjoittelutilojen varaami-sen mahdollistamiseen. Oodissa avautuvat myöhemmin kesällä yksilöl-



listä palvelua enemmän vaativat äänitys- ja editointistudiot. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Uusia palveluja kehitettäessä yleisesti toivotaan samalla luovuttavan jostakin vanhasta toiminnallisuudesta, koska pelkkä lisääminen ei johda kestäviin uudistuksiin. Oodin uuden musiikkikonseptin taustalla on edellä mainittu musiikkiäänitteiden lainauksen laskutrendi, joka seuraa musiikkiäänitteiden myynnin laskua. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Tulevaisuuden kirjastona profiloituun Oodiin ei näillä perusteilla sijoitettu musiikkiäänitekokoelmaa vaan kokoelmatilat varattiin enemmän liikkuvalla aineistolle.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon lukuun sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvatallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoprofilointiin muutoksia vuosittain. Jonkun aineistolajin lisääminen aiheuttaa vähennystä johonkin toiseen aineistolajiin.

Kirjaston kokonaisharkinnan mukaan tilan varaaminen erilliselle cd-kokoelmalle ei ole Oodissa perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saanti myös Oodissa asioiville on kuitenkin varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

04.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti käsitellä 11:n esityksen kokouksen kuudentena asiana.

Asian aikana kuultavana oli keskustakirjaston johtaja Anna-Maria Soininvaara.

21.05.2019 Palautettiin

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 281

Valtuutettu Mia Nygårdin aloite poikien syrjäytymisen ehkäisemisestä

HEL 2019-002042 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki käynnistää selvitystyön, mihin toimenpiteisiin poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja oppimistulosten parantamiseksi tulisi ryhtyä.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että nuorten syrjäytyminen erityisesti koulutuksesta ja työstä on Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 mainittu yhdeksi yhteiskuntamme vakavimmista ongelmista. Helsinkiläisten nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä tarvitaan kaupungin kaikkien toimialojen jatkuvaa yhteistyötä.

Strategiakaudella on käynnistetty tai ollaan parhaillaan käynnistämässä kaupunkitasoisia toimenpideohjelmia, joissa huomioidaan laajasti nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen sekä oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen. Toimenpideohjelmien keskeisenä lähtökohtana on tutkimus-



ja viranomaistieto, ja niissä kerätään ja tuotetaan tietoa ja kehitetään toimialojen välisen yhteistyön malleja.

Kaupunginhallitus katsoo kasvatus- ja koulutuslautakunnan tavoin, ettei poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja oppimistulosten parantamiseksi ole tarkoituksenmukaista käynnistää uutta selvitystyötä, koska useita syrjäytymisen ehkäisyyn tähtääviä selvityksiä ja toimenpiteitä on jo käynnissä tai suunnitteilla.

Poikien oppimistuloksia ja syrjäytymistä koskevat tutkimukset

Kaupunki kerää nuorista ja nuorilta tietoa, jota hyödynnetään tietoperusteisessa johtamisessa ja palvelujen kehittämisessä. Tieto kootaan vuosittain nuorten hyvinvointikertomukseen. Helsinkiläisistä 16–29-vuotiaista nuorista koulutuksen ja työn ulkopuolella oli vuoden 2016 lopussa 8 726 eli 6,6 prosenttia ikäluokasta. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevilla nuorilla tarkoitetaan vain peruskoulun käyneitä nuoria, jotka eivät ole suorittaneet mitään peruskoulun jälkeistä tutkintoa, jotka eivät ole opiskelijoina tutkintoon johtavassa koulutuksessa ja joita ei ole tilastoitu työllisiksi, eläkeläisiksi tai varusmiespalvelusta suorittaviksi. Pojista/miehistä koulutuksen ja työn ulkopuolella oli 7,4 prosenttia ja tytöistä/naisista 5,9 prosenttia.

Vuoden 2017 valtakunnallisen kouluterveyskyselyn mukaan seitsemällä prosentilla Helsingin perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista ei ollut perusopetuksen jälkeisiä opintosuunnitelmia. Ilman opintosuunnitelmia olevien nuorten osuus on Helsingissä valtakunnallista noin 10 prosentin tasoa pienempi, mutta pojat ovat tyttöjä useammin vailla jatko-opintosuunnitelmia. Helsingin kaupunki takaa kaikille peruskoulun päättävälle koulutuspaikan, mutta noin neljä prosenttia peruskoulun päättäneistä on jäänyt ilman koulutuspaikkaa viimeisten kolmen vuoden ajan. Yleisin syy ilman koulutuspaikkaa jäämiselle oli se, ettei nuori ottanut tarjottua paikkaa vastaan.

PISA2015-tutkimuksessa havaittu tyttöjen ja poikien osaamiserojen kasvu ja poikien oppimistulosten heikkeneminen on huolestuttava ilmiö. Myös sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin oli kasvanut. Suomalaisnuorten lukutaito sekä matematiikan ja luonnontieteiden osaaminen ovat oppimistulosten laskusta huolimatta kansainvälisesti mitattuna korkealla tasolla. Pääkaupunkiseudun oppimistulokset olivat yleisesti ottaen muuta maata parempia.

Poikien tyttöjä heikompaan osaamiseen, koulumenestykseen ja alhaisempaan koulutustasoon johtavia syitä selvitettiin valtioneuvoston käynnistämässä tutkimushankkeessa vuosina 2017–2018. Lisäksi tutkimushankkeessa kartoitettiin sellaisia pedagogisia ratkaisuja ja inter-



ventioita, joilla on pystytty tasoittamaan tyttöjen ja poikien välisiä osaamiseroja.

Motivaatiolla on tutkimuksen mukaan keskeisin vaikutus oppimistuloksiin. Oppiminen motivoi yleisesti ottaen tyttöjä enemmän kuin poikia. Tytöt ovat poikia kiinnostuneempia etenkin lukemisesta ja tyttöjen parempi lukutaito selittää osaltaan oppimiseroja. Poikien lukemiseen kannustamiseen on tutkimuksen mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti syksyllä 2018 valtakunnallisen Lukuliikkeen edistämään lasten ja nuorten lukutaitoa.

Oppilaiden yksilöllinen kohtaaminen opetustilanteissa, opettajan emotionaalinen ja ohjauksellinen tuki sekä oppilaan tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiva pedagogiikka edistävät tutkimushankkeen mukaan oppimista sukupuolesta riippumatta. Tutkimuksessa havaittiin myös, että ne koulut, joissa on hyvä yhteishenki ja yhteisöllinen, tasavertainen, kiusaamisesta vapaa toimintakulttuuri, tuottivat parempia oppimistuloksia myös pojille. Lasten ja nuorten osallisuuteen koulu- ja oppilaitosyhteisössä on Helsingissä kiinnitetty huomiota vahvistamalla yhteistä toimintakulttuuria tukevia käytänteitä ja ehkäisemällä kiusaamista.

Tutkimuksen mukaan yhteiskunnalliset tekijät voivat selittää tyttöjen ja poikien välisiä osaamiseroja. Vanhempien sosioekonomisella taustalla on yhteys lapsen tai nuoren koulumenestystä koskeviin uskomuksiin ja käyttäytymiseen, jotka puolestaan vaikuttavat koulumenestykseen. Myös sukupuolistereotyyppinen ajattelu voi osaltaan olla yhteydessä eroihin poikien ja tyttöjen koulumenestyksessä. Poikien ajatellaan olevan tyttöjä parempia matematiikassa ja tyttöjen ajatellaan olevan poikia parempia äidinkielellä. Stereotyyppinen ajattelu voi vaikuttaa vanhempien ja opettajien toimintaan sekä lapsen tai nuoren käsityksiin omista kyvyistään ja siten oppimistuloksiin.

PISA2015-tutkimuksen jälkeen perusopetuksessa on otettu käyttöön uudet opetussuunnitelman perusteet. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa huomioidaan aikaisempaa paremmin oppimaan oppimisen taidot, joita pidetään yhteiskunnassa ja työelämässä toimimisen sekä hyvinvoinnin ylläpitämisen ja oman elämän hallinnan edellytyksenä.

Helsingin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma ohjaa opettajia käyttämään monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet.

Ammatillisessa koulutuksessa kaikille opiskelijoille rakennetaan yksilöllinen oppimispolku, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä opiskelijoiden oppimismotivaatiota. Stadin ammatti- ja aikuisopiston oppimisen tuen



suunnitelmassa kuvataan keskeiset lähtökohdat, joilla pyritään varmistamaan tutkinnon tai koulutuksen suorittaminen.

Kaupungin toimenpideohjelmat

Kaupunkistrategiahanke Mukana-ohjelma pyrkii saamaan aikaan systeemisen muutoksen, jonka kautta lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät. Mukana-ohjelmassa ylisukupolvisen syrjäytymisen keskeisiksi juurisyiksi on tunnistettu yksinäisyys ja ulkopuolisuus, turvaton lapsuus, peruskoulun varaan jääminen ja lapsuuden ajan köyhyys.

Mukana-ohjelma sisältää 32 toimenpidettä, jotka jakaantuvat neljään toimenpidekokonaisuuteen. Ohjelmassa kehitetään kaikille sopivaa varhaiskasvatusta ja perusopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa kaikkien oppilaiden lähikouluperiaatteen toteutumista. Toimenpiteitä kohdistetaan myös koulupoissaoloihin puuttumiseen ja koulukeskeytysten ennaltaehkäisyyn, kiusaamisen ehkäisyyn, lukemisen lisäämiseen, mielekkään toisen asteen koulutuspaikan varmistamiseen sekä toisen asteen oppimisen tuen kehittämiseen. Toimenpiteitä suunnataan sekä suurimmassa syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tukemiseen että syrjäytymistä ennaltaehkäisevien peruspalvelujen vahvistamiseen.

Mukana-ohjelman toteuttamiseen osallistuvat kaikki kaupungin toimialat. Ohjelman toteuttamisessa kaupungin kumppaneina toimivat syrjäytymistä ehkäisevät verkostot, järjestöt sekä muut kaupungin ulkopuoliset toimijat. Jo tunnistettujen toimenpiteiden lisäksi Mukana-ohjelmassa kartoitetaan jatkuvasti hyviä kotimaisia ja kansainvälisiä toimintamalleja, tutkimustietoa ja uusia kumppanuuksia, joiden pohjalta kehitetään uusia toimenpiteitä.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä Hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 ohjaa kaikkien helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Osa hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä kohdistetaan eriarvoisuuden vähentämiseen sekä lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn, esimerkiksi oppijoiden sosiaalisen kiinnittymisen edistämiseen. Myös Liikkumisohjelmassa huomioidaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen tukeminen liikkumisen lisäämisen kautta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on laadittu maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 osana Helsingin kaupungin kotouttamisohjelmaa 2017–2021. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on lisätä helsinkiläisten yhdenvertaisia ja saavutettavia mahdollisuuksia kasvatukseen, koulutukseen ja työhön, parantaa oppimistuloksia, rakentaa osallistavaa toimintakulttuuria sekä lisätä henkilöstön osaamista.



Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on osa Helsingin kaupunkistrategiaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu kaupungin sukupuolivaikutusten arvioinnin tutkimushankkeeseen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityisen tuen osalta. Sukupuolivaikutusten arviointi perustuu tilasto- ja tutkimustietoon. Tutkimushanke toteutetaan vuosina 2018–2019. Sukupuolivaikutusten arvioinnista saatua tietoa hyödynnetään toimialan palvelujen kehittämisessä.

Jokainen kaupungin koulu ja oppilaitos on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka ohjaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Suunnitelmia päivitetään säännöllisesti.

Kaupunki on kohdistanut myönteisen erityiskohtelun määrärahoja (ns. PD-määräraha) kouluille ja oppilaitoksille sosioekonomisten syiden sekä vieraskielisten oppilaiden tai opiskelijoiden määrän perusteella. Koulut ja oppilaitokset ovat käyttäneet myönteisen erityiskohtelun määrärahoja enimmäkseen opettajien, koulunkäyntiavustajien ja muun henkilöstön palkkaamiseen. Vuonna 2017 todettiin myönteisen erityiskohtelun lisänsen etenkin maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja suomenkielisten poikien hakeutumista perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen.

Helsingin kaupunki on saanut vuosille 2019–2020 valtion erityisavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Kehittämistyötä tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja sen tavoitteena on mallintaa toimintatapoja erityisesti niiden oppilaiden tukemiseksi, joiden koulupolku on vaarassa katketa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 572

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

HEL 2019-002042 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 16.04.2019 § 136

HEL 2019-002042 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nuoren syrjäytyminen erityisesti koulutuksesta ja työstä on Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 mainittu yhdeksi yhteiskuntamme vakavimmista ongelmista. Helsinkiläisten nuorten syrjäytymisen ehkäisy edellyttää kaikkien toimialojen yhteistyötä. Strategiakaudella on käynnistetty tai ollaan parhaillaan käynnistämässä kaupunkitasoisia toimenpideohjelmia, joissa huomioidaan nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen sekä oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen. Toimenpideohjelmien keskeisenä lähtökohtana on tutkimus- ja viranomaistieto. Osana toimenpideohjelmia myös kerätään ja tuotetaan tietoa toiminnan kehittämiseksi sekä kehitetään toimialojen välisen yhteistyön malleja.

Kaupunki kerää nuorista ja nuorilta tietoa, jota hyödynnetään tietopuolisessa johtamisessa ja palvelujen kehittämisessä. Tieto kootaan vuosittain nuorten hyvinvointikertomukseen. Helsinkiläisistä 16–29-vuotiaista nuorista koulutuksen ja työn ulkopuolella oli vuoden 2016 lopussa 8 726 eli 6,6 % ikäluokasta. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevilla nuorilla tarkoitetaan vain peruskoulun käyneitä nuoria, jotka eivät ole suorittaneet mitään peruskoulun jälkeistä tutkintoa, ja jotka eivät myöskään ole opiskelijoina tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Nuoria ei myöskään ole tilastoitu työllisiksi, eläkeläisiksi tai varusmiespalvelusta suorittaviksi. Pojista / miehistä koulutuksen ja työn ulkopuolella oli 7,4

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



% ja tytöistä / naisista 5,9 % ja muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia 21 %.

Vuoden 2017 valtakunnallisen kouluterveyskyselyn mukaan 7 % Helsingin perusopetuksen 8.- ja 9. luokkalaisista ei ollut perusopetuksen jälkeisiä opintosuunnitelmia. Pojat ovat tyttöjä useammin ilman opintosuunnitelmia. Ilman opintosuunnitelmia olevien nuorten osuus on Helsingissä valtakunnallista tasoa (noin 10 %) pienempi. Helsingin kaupunki takaa kaikille peruskoulun päättävälle koulutuspaikan. Peruskoulun päättäneistä ilman koulutuspaikkaa on jäänyt noin 4 % perusopetuksen jälkeisissä koulutushauissa viimeisten kolmen vuoden ajan. Yleisin syy ilman koulutuspaikkaa jäämiselle oli se, ettei nuori ottanut vastaan tarjottua koulutuspaikkaa.

PISA2015-tutkimuksessa havaittu tyttöjen ja poikien osaamiserojen kasvu ja poikien oppimistulosten heikkeneminen on huolestuttava ilmiö. Myös sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin oli kasvanut. Suomalaisnuorten lukutaito sekä matematiikan ja luonnontieteiden osaaminen ovat oppimistulosten laskusta huolimatta kansainvälisesti mitattuna korkealla tasolla. Pääkaupunkiseudun oppimistulokset olivat yleisesti ottaen muuta maata parempia.

Poikien tyttöjä heikompaan osaamiseen, koulumenestykseen ja alhaisempaan koulutustasoon johtavia syitä selvitettiin valtioneuvoston käynnistämässä tutkimushankkeessa vuosina 2017–2018. Lisäksi tutkimushankkeessa kartoitettiin sellaisia pedagogisia ratkaisuja ja interventioita, joilla on pystytty tasoittamaan tyttöjen ja poikien välisiä osaamiseroja.

Motivaatiolla on tutkimuksen mukaan keskeisin vaikutus oppimistuloksiin. Oppiminen motivoi yleisesti ottaen tyttöjä enemmän kuin poikia. Tytöt ovat poikia kiinnostuneempia etenkin lukemisesta ja tyttöjen parempi lukutaito selittää osaltaan oppimiseroja. Poikien lukemiseen kannustamiseen on tutkimuksen mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti syksyllä 2018 valtakunnallisen Lukuliikkeen edistämään lasten ja nuorten lukutaitoa.

Tutkimuksen mukaan oppilaiden yksilöllinen kohtaaminen opetustilanteissa, opettajan emotionaalinen ja ohjauksellinen tuki sekä oppilaan tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiva pedagogiikka edistävät tutkimushankkeen mukaan oppimista sukupuolesta riippumatta. Tutkimuksessa havaittiin myös, että ne koulut, joissa on hyvä yhteishenki ja yhteisöllinen, tasavertainen, kiusaamisesta vapaa toimintakulttuuri, tuottivat parempia oppimistuloksia myös pojille. Lasten ja nuorten osallisuuden koulu- ja oppilaitosyhteisössä on Helsingissä kiinnitetty huo-



miota vahvistamalla yhteistä toimintakulttuuria tukevia käytänteitä sekä ehkäisemällä kiusaamista.

Tutkimuksen mukaan yhteiskunnalliset tekijät voivat selittää tyttöjen ja poikien välisiä osaamiseroja. Vanhempien sosioekonomisella taustalla on yhteys lapsen tai nuoren koulumenestystä koskeviin uskomuksiin ja käyttäytymiseen, jotka puolestaan vaikuttavat koulumenestykseen. Myös sukupuolistereotyyppinen ajattelu voi osaltaan olla yhteydessä eroihin poikien ja tyttöjen koulumenestyksessä. Sukupuolistereotyyppisen ajattelun mukaan poikien ajatellaan olevan tyttöjä parempia matematiikassa ja tyttöjen ajatellaan olevan poikia parempia äidinkielessä. Stereotyyppinen ajattelu voi vaikuttaa vanhempien ja opettajien toimintaan sekä lapsen tai nuoren käsityksiin omista kyvyistään ja siten oppimistuloksiin.

PISA2015-tutkimuksen jälkeen perusopetuksessa on otettu käyttöön uudet opetussuunnitelman perusteet. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa huomioidaan aikaisempaa paremmin oppimaan oppimisen taidot, joita pidetään yhteiskunnassa ja työelämässä toimimisen sekä hyvinvoinnin ylläpitämisen ja oman elämän hallinnan edellytyksenä.

Helsingin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma ohjaa opettajia käyttämään monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Ammatillisessa koulutuksessa kaikille opiskelijoille rakennetaan yksilöllinen oppimispolku, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä opiskelijoiden oppimismotivaatiota. Stadin ammatti- ja aikuisopiston oppimisen tuen suunnitelmassa kuvataan oppimisen tuen keskeiset lähtökohdat, joilla pyritään varmistamaan tutkinnon tai koulutuksen suorittaminen. Suunnitelma hyväksyttiin kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa 19.3.2019.

Toimenpideohjelmat

Mukana-ohjelma, Eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke 2017–2021, pyrkii saamaan aikaan systeemisen muutoksen, jonka kautta lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Mukana-ohjelmassa ylisukupolvisen syrjäytymisen keskeisiksi juurisyiksi on tunnistettu yksinäisyys ja ulkopuolisuus, turvaton lapsuus, peruskoulun varaan jääminen ja lapsuuden ajan köyhyys.

Mukana-ohjelma sisältää 32 toimenpidettä, jotka jakaantuvat neljään toimenpidekokonaisuuteen. Mukana-ohjelmassa kehitetään kaikille so-



pivaa varhaiskasvatusta ja perusopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa kaikkien oppilaiden lähikouluperiaatteen toteutumista. Toimenpiteitä kohdistetaan myös koulupoissaoloihin puuttumiseen ja koulukeskeytysten ennaltaehkäisyyn, kiusaamisen ehkäisyyn, lukemisen lisäämiseen, mielekkään toisen asteen koulutuspaikan varmistamiseen sekä toisen asteen oppimisen tuen kehittämiseen. Toimenpiteitä suunnataan sekä suurimmassa syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tukemiseen että syrjäytymistä ennaltaehkäisevien peruspalvelujen vahvistamiseen.

Jo tunnistettujen toimenpiteiden lisäksi Mukana-ohjelmassa kartoitetaan jatkuvasti hyviä kotimaisia ja kansainvälisiä toimintamalleja, tutkimustietoa ja uusia kumppanuuksia, joiden pohjalta kehitetään uusia toimenpiteitä.

Mukana-ohjelman toteuttamiseen osallistuvat kaikki kaupungin toimialat. Ohjelman toteuttamisessa kaupungin kumppaneina toimivat syrjäytymistä ehkäisevät verkostot, järjestöt sekä muut kaupungin ulkopuoliset toimijat. Mukana-ohjelman projektisuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.2.2019.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä Hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 ohjaa kaikkien helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Osa hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä kohdistetaan eriarvoisuuden vähentämiseen sekä lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn, esimerkiksi oppijoiden sosiaalisen kiinnittymisen edistämiseen. Hyvinvointisuunnitelma valmistuu kevään 2019 aikana.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana myös kaupungin Liikkumisohjelmassa, jonka toimenpiteissä huomioidaan lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen ja siten hyvinvoinnin ja oppimisen tukeminen. Liikkumisohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 3.12.2018.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle on laadittu maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 osana Helsingin kaupungin kotouttamisohjelmaa 2017–2021. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt suunnitelman 29.5.2018. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on lisätä helsinkiläisten yhdenvertaisia ja saavutettavia mahdollisuuksia kasvatukseen, koulutukseen ja työhön, parantaa oppimistuloksia, rakentaa osallistavaa toimintakulttuuria sekä lisätä henkilöstön osaamista. Kehittämissuunnitelma sisältää 28 toimenpidettä, jotka on yhdistetty 18 projektikonaisuudeksi.

Tasa-arvon edistäminen

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on osa Helsingin kaupunkistrategiaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu kaupungin



sukupuolivaikutusten arvioinnin tutkimushankkeeseen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityisen tuen osalta. Sukupuolivaikutusten arviointi perustuu tilasto- ja tutkimustietoon. Tutkimushanke toteutetaan vuosina 2018–2019. Sukupuolivaikutusten arvioinnista saatua tietoa hyödynnetään toimialan palvelujen kehittämisessä.

Jokainen toimialan koulu ja oppilaitos on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka ohjaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Suunnitelmia päivitetään säännöllisesti. Myös Helsingin suomenkielisen työväenopiston opinto-oppaassa huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat.

Kaupunki on kohdistanut myönteisen erityiskohtelun määrärahoja (ns. PD-määräraha) kouluille ja oppilaitoksille sosioekonomisten syiden sekä vieraskielisten oppilaiden tai opiskelijoiden määrän perusteella. Koulut ja oppilaitokset ovat käyttäneet myönteisen erityiskohtelun määrärahoja enimmäkseen opettajien, koulunkäyntiavustajien ja muun henkilöstön palkkaamiseen. Vuonna 2017 todettiin myönteisen erityiskohtelun lisänsen etenkin maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja suomenkielisten poikien hakeutumista perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen.

Helsingin kaupunki on saanut vuosille 2019–2020 valtion erityisavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Kehittämistyötä tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja sen tavoitteena on mallintaa toimintatapoja erityisesti niiden oppilaiden tukemiseksi, joiden koulupolku on vaarassa katketa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena käynnistää uutta selvitystyötä toimenpiteistä poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja heidän oppimistulostensa parantamiseksi. Syrjäytymisen ehkäisy ja oppimisen edistäminen huomioidaan laajasti kaupungin käynnistämässä ja suunnitteilla olevissa toimenpideohjelmissä. Toimenpideohjelmien keskeisenä lähtökohtana on tutkimus- ja viranomais-tieto ja niissä kerätään ja kootaan tietoa toiminnan kehittämiseksi. Tietoa toiminnan kehittämiseksi kootaan kaupungin sukupuolivaikutusten arvioinnin tutkimushankkeessa. Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä kehitetään myös hankkeissa ja osana toimialan palvelujen sisäistä kehitystyötä. Lautakunta korostaa, että nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä tarvitaan kaupungin kaikkien toimialojen jatkuvaa yhteistyötä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Mari Mulari, Pedagoginen asiantuntija, puhelin: 040 669 2854
mari.mulari(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 282

Valtuutettu Pentti Arajärven aloite romanien kansallispäivän viettämisestä kouluissa

HEL 2019-002602 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki aloittaa valmistelut, jotta romanien kansallispäivää vietetään kaikissa kaupungin kouluissa 8. huhtikuuta 2020 kansallispäivästä alkaen.

Kaupunginhallitus pitää kasvatus- ja koulutuslautakunnan tavoin tärkeänä, että romanien omaperäistä ja rikasta kulttuuria tuodaan päiväkodeissa ja kouluissa esiin. Romanien kansallispäivän vietto on yksi luonteva tapa noudattaa opetussuunnitelman perusteita ja osoittaa arvostusta romanien asemalle etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Romanien päivä on huomioitu juhlakalenterissa (juhlakalenteri.fi), johon on koottu eri kulttuurien juhlapäiviä ja joka on laajasti koulujen käytössä.

Helsingissä koulut ja päiväkodit määrittelevät itse vuosittain juhlat ja teemat, joihin painottavat toimintansa. Romanikulttuuriin tutustumista ei haluta rajata yhteen juhlapäivään, vaan koulut ja päiväkodit voivat vali-



ta teeman käsittelyyn sopivan ajan ja keinot mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä romanioppilaiden ja heidän perheidensä kanssa.

Päiväkoteja ja kouluja kannustetaan tutustumaan romanikulttuuriin monialaisesti perinteisen kulttuurin, nykykulttuurin, historian, yhteiskuntatieteiden ja kielen näkökulmasta. Tietoa ja positiivisia elämyksiä romanikulttuurista tarvitaan myönteisten asenteiden kasvattamiseksi. Ajantasaista materiaalia ja tietoutta romanikulttuurista on saatavilla mm. internetissä ja painotuotteina. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toimii romanioppilaiden koulunkäynnin tuen verkosto, joka tukee kouluja romanikulttuuriin liittyvissä asioissa, myös kansallispäivän viettoon liittyen.

Kaupunginhallitus on 12.11.2018 § 716 vastannut samansuuntaisesti saamelaisten kansallispäivän viettoa koskevaan aloitteeseen. Kouluja on ohjattu huomioimaan saamelaista kulttuuria sekä myös ruotsinkielistä kulttuuria ja maamme kaksikielisyyttä samojen periaatteiden mukaisesti kuin romanikulttuuria. Saamelaisten kansallispäivä ja ruotsalaisuuden päivä voivat antaa luonnolliset puitteet vähemmistökulttuurien huomioimiselle, mutta niidenkään kohdalla toimintaa ei ole rajattu yhteen juhlapäivään.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että Helsingissä opetetaan romanikieltä omana äidinkielenä. Opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, joka on vapaaehtoista, mutta ilmoittautumisen jälkeen osallistumista edellyttävää. Ryhmiä perustetaan opetukseen ilmoittautumisen perusteella. Osana uhanalaisen romanikielen elvytystä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee tehostamaan tiedotusta mahdollisuudesta romanikielen opiskeluun. Tiedotuksessa on korostettava, ettei romanikieltä tarvitse osata osallistuakseen opetukseen, vaan riittää että se on perheen tai suvun kieli.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 573

HEL 2019-002602 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 151

HEL 2019-002602 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pidetään tärkeänä, että romanien omaperäistä ja rikasta kulttuuria tuodaan päiväkodeissa ja kouluissa esiin. Romanien kansallispäivän, eli kansainvälisen ja kansallisen romanipäivän, vietto 8.4. on yksi luonteva tapa noudattaa opetussuunnitelman perusteita ja osoittaa arvostusta romanien asemalle etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönämme. Romanien päivä on huomioitu juhlakalenterissa (juhlakalenteri.fi), joka on laajasti koulujen käytössä ja johon on koottu eri kulttuurien juhlapäiviä.

Helsingissä koulut ja päiväkodit määrittelevät itse vuosittain juhlat ja teemat, joihin painottavat toimintansa. Romanikulttuurin tutustumista ei haluta rajata yhteen juhlapäivään, vaan koulut ja päiväkodit voivat valita teeman käsittelyyn sopivan ajan ja keinot mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä romanioppilaiden ja heidän perheidensä kanssa. Päiväkohteja ja kouluja kannustetaan tutustumaan romanikulttuuriin monialaisesti perinteisen kulttuurin, nykykulttuurin, historian, yhteiskuntatieteiden

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

den ja kielen näkökulmasta. Tietoa ja positiivisia elämyksiä romanikulttuurista tarvitaan myönteisten asenteiden kasvattamiseksi. Ajantasaista materiaalia ja tietoutta romanikulttuurista on saatavilla mm. internetissä ja painotuotteina. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toimii romanioppilaiden koulunkäynnin tuen verkosto, joka tukee kouluja romanikulttuuriin liittyvissä asioissa, myös kansallispäivän viettoon liittyen (kasko.romanityo@hel.fi).

Edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti on ohjattu kouluja huomioimaan myös ruotsinkielistä kulttuuria, maamme kaksikielisyyttä ja sen historiaa sekä saamelaista kulttuuria. Ruotsalaisuuden päivä 6.11. ja saamelaisten kansallispäivä 6.2. voivat antaa luonnolliset puitteet tälle, mutta niidenkään huomioimisessa ei kannata rajata toimintaa yhteen juhlapäivään.

Helsingissä opetetaan romanikieltä omana äidinkielenä. Opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, joka on vapaaehtoista, mutta ilmoittautumisen jälkeen osallistumista edellyttävää. Ryhmiä perustetaan opetukseen ilmoittautumisen perusteella. Osana uhanalaisen romanikielen elvytystä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan on syytä tehostaa tiedotusta mahdollisuudesta romanikielen opiskeluun. Tiedotettaessa on romanikielen kohdalla korostettava, ettei kieltä tarvitse osata osallistukseen opetukseen, riittää että se on perheen tai suvun kieli.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)edu.hel.fi



§ 283

Valtuutettu Eva Biaudet'n aloite Helsingin liittymisestä kulttuuria, taidetta ja sosiaalisia aktiviteetteja edistävään Fair Saturday -kaupunkiverkostoon

HEL 2019-002606 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Eva Biaudet'n aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Biaudet'n aloite Fair Saturday -verkostoon liittymisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eva Biaudet ja 19 muuta valtuutettua esittävät, että Helsinki hakee jäsenyyttä kansainvälisessä verkostossa, johon kuuluvat kaupungit viettävät Fair Saturday -päivää marraskuun viimeisenä lauantaina. Aloitteessa todetaan ehdotuksen taustaksi, että Mustaa perjantaita on vietetty kansainvälisesti kulutuksen juhlapäivänä. Kriittisempi suhtautuminen kuluttamiseen on johtanut taidetta ja kulttuuria painottavan Fair Saturday -tapahtuman perustamiseen.

Fair Saturday -tapahtumaa vietettiin vuonna 2017 jo 114 kaupungissa. Helsinki voisi olla Suomessa ensimmäinen osallistuja. Osallistuminen edellyttäisi, että kaupunki markkinoi päivää virallisten tiedotuskanaviensa kautta. Samalla Helsingistä tulisi virallinen jäsen kansainväliseen Fair Saturday -kaupunkiverkostoon.

Aloitteen johdosta on saadussa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnosta ilmenee, että Fair Saturday -tapahtuman takana on Espan-



jaan rekisteröity Fair Saturday Foundation. Säätiön kanssa voi tehdä yhteistyötä kolmella tavalla: 1. kaupunki järjestää tapahtuman itse lisensiointia hyväksikäyttäen, 2. tapahtuma rakennetaan kaupungin ja säätiön yhteistyönä tai 3. kaupunki ostaa järjestelyt säätiöltä avaimet käteen -periaatteella. Suuntaa antavaa hinnoittelutietoa on toistaiseksi 2. kohdan yhteistyömallista. Tälle säätiö esittää hinnaksi ensimmäisenä vuotena 18 000 - 20 000 euroa, jonka lisäksi tulee matka- ja majoituskuluja.

Kulttuuripalvelukokonaisuudella ei ole resursseja tapahtuman järjestämiseen kuluvana vuonna. Kuten lautakunnan lausunnossa todetaan, kaupunkia ei ole myöskään nähty ensisijaisena toimijana tämän tyyppisessä kampanjassa. Asia on kuitenkin etenemässä: Kulttuuri- ja kirjastojaosto myönsi kokouksessaan 28.5.2019 Yhteismaa ry:lle 35 000 euroa Fair Saturday -tapahtuman tuomiseksi Helsinkiin ja ensimmäisen tapahtuman tuottamiseen marraskuun viimeisenä lauantaina 2019. Jaoston päätöksen perusteluissa todetaan, että Fair Saturday tulee olemaan sateenvarjomainen festivaali, joka on avoin kaikenlaisille kulttuuritoimijoille ja kulttuurille eri puolilla Helsinkiä. Hankkeen kumppaneina toimivat Fair Saturday Org ja Helsingin kaupunginosayhdistys Helka. Helsingin kaupunki osallistuu mm. kutsumalla tapahtumapäivänä omiin esityksiinsä lyhyitä hyväntekeväisyys-, ympäristö- ja muiden järjestöjen esittelyjä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Biaudet'n aloite Fair Saturday -verkostoon liittymisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 574

HEL 2019-002606 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Eva Biaudet'n aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 84

HEL 2019-002606 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että vuoden 2019 aikana selvitetään erilaiset osallistumistavat Fair Saturday -tapahtuman viettoon yhdessä kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa ja tehdään saatujen kokemusten ja selvitysten jälkeen päätös mahdollisesta liittymisestä Fair Saturday -verkostoon kaupunkina.

Fair Saturdaya vietetään vuosittaisen Black Fridayksi nimetyn marraskuun viimeisen perjantain ostospäivän jälkeisenä päivänä. Fair Saturdayn painotus on kulttuurin ja yhteisöllisyyden juhlimisessa: taiteilijat ja kulttuuri-instituutiot tukevat esityksillään valitsemiaan sosiaalisia kohteita. Tapahtuma on lähtenyt liikkeelle Bilbaosta. Marraskuussa 2015 se järjestettiin ensimmäisen kerran useammassa (45) kaupungissa Espanjassa, ja on sen jälkeen levinnyt kymmeniin muihin kaupunkeihin eri mantereilla. Vuonna 2018 järjestettiin 630 tapahtumaa 106 kaupungissa. Virallisia, suurimuotoisemmin toimivia Fair Saturday -kaupunkeja ovat mm. Milano, Pisa, Bristol, Dundee ja Lima sekä koko Skotlanti. Vuonna 2019 verkostoon on liittynyt mm. Chicago.

Valtuutettu Eva Biaudet ehdottaa valtuustoaloitteessaan, että Helsinki liittyisi jäseneksi Fair Saturday -tapahtumaa järjestävien kaupunkien kansainväliseen verkostoon. Tapahtuman takana on Espanjaan rekisteröity Fair Saturday Foundation, jonka kanssa voi tehdä yhteistyötä kolmella tasolla: kaupunki järjestää tapahtuman itse lisensointia hyväksikäyttäen, tapahtuma rakennetaan kaupungin ja säätiön yhteistyönä sopimukseen perustuvalla tavalla, tai kaupunki voi ostaa järjestelyt sää-



25.09.2019

tiöltä avaimet käteen -periaatteella. Suuntaa-antavaa hinnoittelutietoa on toistaiseksi yhteistyömallista, jonka hinnaksi säätiö esittää ensimmäisenä vuotena 18 000 – 20 000 euroa ilman matka- ja majoituskuluja. Bilbaosta matkustaa kaksi henkilöä konsultoimaan tapahtuman järjestelyjä 2–3 kertaa/vuosi.

Viralliseksi Fair Saturday -kaupungiksi ryhtyminen tarkoittaisi, että kaupunki sitoutuu edistämään tapahtuman järjestelyjä oman organisaationsa kautta. Vastaavasti kaupunki pääsee osaksi kansainvälistä virallisten Fair Saturday -kaupunkien verkostoa.

Fair Saturday -verkostoon osallistumisesta on neuvoteltu Fair Saturday -säätiön ja kaupungin kulttuuripalvelukokonaisuuden kesken. Palvelukokonaisuuden omiin vuoden 2019 ohjelmiin tapahtumaa ei pystytä resurssisyistä sisällyttämään. Suomalaisessa kontekstissa ei ole myöskään pidetty tarkoituksenmukaisena että kaupunki olisi ensisijainen toimija tämän tyyppisessä kampanjassa.

Tapahtuman järjestämisestä on keskusteltu myös joidenkin kansalaisyhteiskunnan/järjestöjen edustajien kanssa. Kaksi kansalaisjärjestöä on tehnyt yhdessä kulttuuriavustushakemuksen Fair Saturday -toiminnan järjestämiseksi vuonna 2019. Tavoitteena on selvittää Fair Saturday -konseptin toimivuutta ja vetovoimaa Helsingissä. Päätös avustuksesta tehdään kulttuuri- ja kirjastojaoston kokouksessa 28.5.2019.

Mikäli kulttuuri- ja kirjastojaoston päätös on myönteinen, päästään Helsingissä syksyllä 2019 hankkimaan kokemusta Fair Saturday -tyyppisen tapahtuman järjestämisestä ja vastaanotosta. Kokemus auttaisi myös määrittelemään, mikä olisi kaupungin rooli jatkossa.

23.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tuula Haavisto, kulttuurijohtaja, puhelin: 040 551 7335
tuula.haavisto(a)hel.fi



§ 284

Valtuutettu Mari Holopaisen aloite kirjaston perustamisesta Kalasatamaan

HEL 2019-002608 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ryhtyy suunnittelemaan Kalasatamaan perustettavaa kirjastoa. Yhtenä mahdollisena sijaintina tarkastellaan kauppakeskus Rediä.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon ja toteaa, että uuden kirjaston avaaminen Kalasatamassa ei ole mahdollista kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nykyisen budjettiraamin puitteissa ilman palveluverkon uudelleentarkastelua.

Kaupungin kirjastojen palveluverkon uudelleentarkastelu käynnistyy sen jälkeen, kun selvitys kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteista on valmistunut. Selvitys antaa käsityksen kaupungin kirjastoverkon saavutettavuudesta ja luo pohjan kirjastoverkon jatkokehittämiselle koko kaupungissa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että toimiala sitoutuu selvittämään Kalasata-



man kirjastopalvelujen järjestämistä kun olosuhdetyön perusteella on ensin saatu käsitys koko kirjastoverkon saavutettavuudesta.

Helsingin kaupunginkirjaston palveluverkko muodostuu 37 kirjastosta. Verkkoa täydentää mm. kaksi lasten kirjastoautoa ja kotikirjasto. Verkko on rakentunut 160 vuoden ajan ja siinä peilautuu eri aikakaudet. Omista taloista (Rikhardinkatu, Kallio, Töölö) on hakeuduttu kulttuuritalokokonaisuuteen (Itäkeskus, Malmi, Kannelmäki, Vuosaari), koulujen yhteyteen (Etelä-Haaga, Suutarila, Puistola, Malminkartano, Pukinmäki) ja yhteistyöhön eri kirjastosektoreiden kanssa (Arabianranta, Viikki). Laajasaloon on viime vuoden lopussa avattu ensimmäinen kauppakeskuskirjasto. Myös keskustakirjasto Oodi muutti kaupungin kirjastojen palveluverkkoa merkittävästi.

Kartalta katsoen verkko näyttää tasaiselta, mutta käytännössä kaikkien kirjastojen sijainti ei ole paras mahdollinen. Kalasataman alueelle ei aikanaan ole varattu tilaa kirjastolle, koska arkkitehtonisesti merkittävä Vallilan kirjasto sijaitsee niin lähellä. Kirjaston palveluverkkoa ajatellen Vallilan kirjaston sijainti Kalasataman tiiviiksi rakennetulla alueella olisi optimaalinen. Nyt lähikirjastoon pääsy edellyttää kalasatamalaisilta reipasta kävelylenkkiä tai parin pysäkin bussimatkaa. Palveluverkon kehittämisessä on tärkeää sijoittaa kirjastot siten että ne ovat hyvin joukko-liikenteellä saavutettavissa ja asiointireittien varrella.

Osallistuvan budjetoinnin prosessissa on ehdotettu luku- ja kirjastonurkkausta Redin Vapaakaupungin tiloihin. Kirjastopalvelun tuottaminen uudella itsepalveluun ja yhteisiin tiloihin perustuvalla konseptilla olisi yksi mahdollisuus tuoda kirjasto lähemmäksi Kalasataman asukkaita. Osallistuvan budjetoinnin rahoitus on kuitenkin projektiluontoinen eikä sillä voida rahoittaa pysyvää kirjastotoimintaa.

Itsenäisen uuden tilan, joko kaupungin omistaman tai ulkopuoliselta vuokratun, varaaminen kirjastopalvelulle edellyttäisi sen perustamis- ja ylläpitorahoituksen varaamista budjettiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 575

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 98

HEL 2019-002608 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on aloitteen tekijöiden kanssa samaa mieltä lähikirjastojen merkityksestä. Tärkeää palveluverkon kehittämisessä on sijoittaa kirjastot siten että ne ovat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa ja asiointireittien varrella. Samalla lautakunta toteaa, että uuden kirjaston avaaminen Kalasatamassa ei ole mahdollista toimialan nykyisen budjettiraamin puitteissa ilman palveluverkon uudelleentarkastelua.

Palveluverkon uudelleentarkastelu käynnistyy sen jälkeen, kun lautakunnan päätöksen (19.6.2018, §132) mukaan käynnistetty selvitys kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteista on valmistunut. Mainittu selvitys antaa käsityksen kaupungin kirjastoverkon saavutettavuudesta ja luo pohjan kirjastoverkon jatkokehittämiselle koko kaupungissa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sitoutuu selvittämään Kalasataman kirjastopalvelujen järjestämistä, kun on saatu ensin kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhdetyön perusteella käsitys koko kirjastoverkon saavutettavuudesta.

Arjessa läsnä oleva kirjastoverkko toteuttaa Helsingin kaupungin strategiaa 2017–2021 tarjoamalla asukaslähtöisiä matalan kynnyksen palveluja tasavertaisia mahdollisuuksia taaten, syrjäytymistä ja segregatiota ehkäisten.

Tärkeää palveluverkon kehittämisessä on sijoittaa kirjastot siten että ne ovat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa ja asiointireittien varrella.



Helsingin kaupunginkirjaston palveluverkko muodostuu 37 kirjastosta. Verkkoa täydentää hakeutuvat kirjastopalvelut johon kuuluu mm kaksi lasten kirjastoautoa ja kotikirjasto. Verkko on rakentunut 160 vuoden ajan ja siinä peilautuu eri aikakaudet. Omista taloista (Rikhardinkatu, Kallio, Töölö) on hakeuduttu kulttuuritalokokonaisuuteen (Itäkeskus, Malmi, Kannelmäki, Vuosaari), koulun vanaveteen (Etelä-Haaga, Suutarila, Puistola, Malminkartano, Pukinmäki), eri kirjastosektoreiden kanssa yhteistyöhön (Arabianranta, Viikki). Ensimmäinen kauppa- kuskirjasto on viime vuoden lopussa avattu Laajasalon kirjasto. Palve- luverkkoa radikaalimmin muutti keskustakirjasto Oodi.

Kartalta katsoen verkko näyttää tasaiselta, käytännössä kaikkien kirjas- tojen sijainti ei ole paras mahdollinen. Kalasataman alueelle ei aikoi- naan ole varattu tilaa kirjastolle, perusteluna on ollut lähituntumassa si- jaitseva arkkitehtonisesti merkittävä arkkitehti Juha Leiviskän suunnitte- lema Vallilan kirjasto (1991). Kirjaston palveluverkkoa ajatellen Vallilan kirjaston sijainti Kalasataman tiiviiksi rakennetulla alueella olisi opti- maalinen. Nyt lähikirjastoon pääsy edellyttää kalasatamalaisilta reipas- ta kävelylenkkiä tai parin pysäkin bussimatkaa.

Osallistuvan budjetoinnin prosessissa on ehdotettu luku- ja kirjasto- nurkkausta Redin Vapaakaupungin tiloihin. Kirjastopalvelun tuottami- nen uudella konseptilla joka perustuisi itsepalveluun ja yhteisiin tiloihin olisi yksi mahdollisuus tuoda kirjasto lähemmäksi Kalasataman asuk- kaita. Osallistuvan budjetoinnin rahoitus on kuitenkin projektiluontoinen eikä sillä voida rahoittaa pysyvää kirjastotoimintaa.

Itsenäisen uuden tilan (joko kaupungin omistaman tai ulkopuoliselta vuokratun) varaaminen kirjastopalvelulle edellyttäisi että budjettiin va- rattaisiin sille niin perustamis- kuin ylläpitorahoitus.

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että lausuntoon lisätään seuraava kohta uudeksi toiseksi kappaleeksi:

Palveluverkon uudelleentarkastelu käynnistyy sen jälkeen, kun lauta- kunnan päätöksen (19.6.2018, §132) mukaan käynnistetty selvitys kult- tuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteista on valmistu- nut. Mainittu selvitys antaa käsityksen kaupungin kirjastoverkon saavu- tettavuudesta ja luo pohjan kirjastoverkon jatkokehittämiselle koko kaupungissa.

Lautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.



25.09.2019

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lisätään lausuntoon:

Lautakunta katsoo, että kirjastopalveluiden tulee laajentua kasvavan kaupungin mukana.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Päivi Meros: Lisätään lausuntoon:

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sitoutuu selvittämään Kalasataman kirjastopalvelujen järjestämistä, kun on saatu ensin kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhdetyön perusteella käsitys koko kirjastoverkon saavutettavuudesta.

Lautakunta hyväksyi Päivi Meroksen vastaehdotuksen yksimielisesti.

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Saara Ihamäki, aluekirjastopalvelujen johtaja, puhelin: 310 85503
saara.ihamaki(a)hel.fi



§ 285

Valtuutettu Ozan Yanarin aloite lasten ja nuorten harrastamisen tukemisesta

HEL 2019-003278 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Ozan Yanarin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ozan Yanarin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ozan Yanar ja 43 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että kaupunki selvittää mahdollisuudet tarjota lisätukea kaikkien lasten ja nuorten harrastamiseen ja etenkin perheille, joilla on rajalliset mahdollisuudet tukea lapsen harrastamista taloudellisesti.

Kaupunginhallitus viittaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Helsingin kaupunkistrategian tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus. Harrastamisen tukemiseksi tarvitaan uusia kokeiluja ja kehittämistoimien vaikuttavuuden arviointia.

Lasten ja nuorten harrastaminen on jo varsin korkealla tasolla, mutta samaan aikaan lasten ja nuorten vähäisestä fyysisestä aktiivisuudesta ollaan syystä huolestuneita. Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn perusteella 91 prosentilla perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista on jokin viikoittainen harrastus. Kyselyyn osallistuneista matalin harrastamisen aste on ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla, joista 81 prosenttia ilmoittaa harrastavansa viikoittain.



Kouluterveyskyselyn mukaan tytöillä ja pojilla on lähes yhtä usein joku viikoittainen harrastus eikä eroja koko maahan juuri ole. Eniten nuoret harrastavat liikuntaa, lukemista ja kirjoittamista, kuvataidetta tai valokuvaamista. Harrastukset ovat varsin sukupuolittuneita: pojat liikkuvat enemmän, tytöt taas lukevat, kuvaavat, hoitavat lemmikkiä tai harrastavat musiikkia tai näyttelemistä enemmän. Pojista yli kolmannes kokee, että omalla asuinalueella on mielenkiintoista vapaa-ajan toimintaa, tytöistä vain viidennes. Kolmannes ammatillisen koulutuksen opiskelijoista kokee harrastukset liian kalliiksi, yläkoululaisista ja lukiolaisista viidennes.

Kaupungin keskeisin tapa tukea lasten ja nuorten harrastamista on harrastustoimintaa tuottavien järjestöjen ja muiden toimijoiden avustaminen sekä rahallisesti että tarjoamalla tiloja toimintaan. Jatkossa sitä, kuinka hyvin avustukset kohdentuvat juuri lasten ja nuorten kohtuuhintaisen harrastamisen tukemiseen, arvioidaan entistä tarkemmin. Harrastustoiminnan ammattimaistuminen samanaikaisesti kehittää toiminnan laatua ja nostaa kustannuksia.

Kaupungin vuosina 2013–2017 toteuttaman Hyvä vapaa-aika -tutkimus- ja kehittämishankkeen tuloksena tiedetään, ettei harrastamisen esteenä ole ainoastaan hinta, vaan aloittamiseen tarvitaan perheen ja lähiyhteisön harrastamista tukeva kulttuuri. Ilmaisten tai kohtuuhintaisen harrastusten tarjoaminen ei siis yksin riitä, jos halutaan saada kaikki lapset ja nuoret harrastamaan. Tarvitaan myös pitkäjänteisempää harrastusmyönteisen kulttuurin rakentamista sekä perheissä että asuinalueilla.

Kaupunki tuottaa yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa monipuolisia liikuntaharrastuksia lapsille ja nuorille. Alakouluikäisille suunnatut EasySport-tunnit ovat pääosin ilmaisia ja yläkouluikäisille suunnattujen FunAction-tuntien puolen vuoden kausikortti maksaa 25 euroa. Kesätoiminnasta ei peritä maksuja.

Kaikille tunneille voi lähteä mukaan milloin tahansa kauden aikana. Toiminnan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuus, lapsi-/nuorilähtöisyys ja toiminnan laadukkuus. Erityistä huomiota kiinnitetään ohjaajien pedagogiseen osaamiseen sekä kiusaamiseen ja häirinnän ehkäisyyn. Myös erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille on tarjolla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia EasySportin ja FunActionin puitteissa.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on, että EasySport-toimintaa voitaisiin lisätä alueellisesti kattavammaksi ja kaikki tunnit voitaisiin tuottaa veloituksetta lapsille. Toiveissa on, että myös FunAction-toimintaa voitaisiin tarjota jatkossa veloituksetta yläkouluikäisille nuorille. Tämä edistäisi



lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta, kun kaikilla alaikäisillä olisi mahdollisuus osallistua kaupungin järjestämään laadukkaaseen toimintaan veloituksetta vuoden ympäri. Tämä mahdollistaisi myös aiempaa tiiviimmän ja hedelmällisemmän yhteistyön maksuttomia liikuntatunteja tarjoavien nuorisopalvelujen kanssa. Tällä hetkellä tämä ei ole talousarvion tulotavoitteiden puitteissa mahdollista, koska EasySportin maksullisten tuntien ja FunAction-korttien vuosituotto-odotus on noin 30 000 euroa.

Kaupunkistrategian kärkihankkeisiin kuuluvassa Mukana-ohjelmassa kokeillaan parhaillaan uusia tapoja harrastamisen tukemiseen. Ohjelman toimenpiteiden joukossa on esimerkiksi tavoite taata kaikille Kontulan alueen kolmasluokkalaisille harrastus ja osana Kannelmäen ja Malminkartanon alueiden lasten ja nuorten palveluiden kehittämistä ja uudistamisesta pyritään vahvistamaan harrastamisen kulttuuria. Näiden pilottihankkeiden tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää muualla kaupungissa.

Kaupunki toteuttaa myös opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Harrastuspassi-hanketta. Harrastuspassista tulee sovellus, jolla ilmaista harrastustarjontaa voidaan kohdentaa ja markkinoida suoraan yläkouluikäisille nuorille. Harrastuspassi saadaan kokeilukäyttöön vuoden 2019 aikana.

Kaupunki tukee lasten taideharrastusta myöntämällä avustuksia taiteen perusopetusta tarjoaville oppilaitoksille. Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta. Kaupunki tukee taiteen perusopetusta noin 55 oppilaitoksessa, joista 15 saa lisäksi tuntiperusteista valtionosuutta. Kaupunki on linjannut taiteen perusopetuksen kehittämistavoitteeksi saavutettavuuden, sukupuolten tasa-arvon ja monimuotoisuuden lisäämisen sekä eri taiteenalojen monipuolisen kohtelun.

Lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo saavuttaa yhdessä muiden kaupungin kulttuurikeskusten Kannentalon, Malmitalon, Stoa ja Vuotalon kanssa kaikki kaupungin alakouluikäiset 5x2-taidekurssien avulla. Osana koulupäivää järjestettävä 5x2-taideopetus tarjoaa näköalan taideharrastamisen mahdollisuuksiin, mutta vain osa jatkaa harrastuksen puitteissa joko taloudellisista tai muista syistä, vaikka innostuisikin aiheesta. Annantalossa kehitellään ajatusta taidestipendistä, jonka avulla lapsen luokanopettaja tai taideopettaja voisi tarjota innostuneille lapsille ja heidän perheilleen mahdollisuuden harrastamisen jatkamiseen maksutta.

Taideopetusta harrastaa Annantalossa ryhmissä vuosittain 700–800 lasta ja nuorta. Annantalosta käsin on järjestetty vuosina 2017–2019 halli-



tuksen kärkihankerahoituksen turvin taidekerhoja kouluihin ja leikkipuis-toihin. Tätä koulupäivien jatkeeksi sijoittuvaa taidekerhotoimintaa on tarkoitus jatkaa ja kehittää. Syksyllä 2019 alkava koululaisten keskiviikkoiltapäiviin sijoittuva harrastusaika tarjoaa jatkossa hyvän mahdollisuuden matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksien tarjoamiseen.

Harrastamisen ja hyvän vapaa-ajan positiivisia vaikutuksia voidaan tarkastella sekä aikuislähtöisestä pedagogisesta näkökulmasta että nuorten omaehtoisen toiminnan ja oman elämän osallisuuden näkökulmasta. Joka tapauksessa hyvään yhteisöön kuulumisen ja itselle mieleinen toiminta ovat vahvoja hyvinvoinnin lähteitä ja tuottavat mielekkäiksi koettuja oppimiskokemuksia. Nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että aloitteessa esimerkkinä mainittua Islannin mallin kaltaista laajaa harrastustoiminnan rakenteiden ja rahoituksen muutosta ei voida tehdä ilman lisäpanostuksia sekä tukijärjestelmiin että olosuhteiden rakentamiseen. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nykyisellä budjettiraamilla ja resursseilla on mahdollista toteuttaa vain pienimuotoisempia ja alueellisia kokeiluja. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kuitenkin kannattaa Islannin mallin kaltaista tukea harrastustoimintaan ja katsoo, että kaupungin tulee edistää mallin tarkempaa selvittämistä ja mahdollista käyttöönottoa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Islannin mallin soveltamista selvitetään nuorten syrjäytymistä ehkäisevän Mukana-ohjelman jatkotyössä. Sen toimenpiteiden vaikutuksia seurataan ja niistä raportoidaan kaupunginhallitukselle. Tavoitteena on lasten ja nuorten yksinäisyyden vähentyminen, ylisukupolvisen syrjäytymiskierteen katkaiseminen, kiusaamisen ehkäiseminen sekä yleisen hyvinvoinnin lisääntyminen Helsingissä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ozan Yanarin aloite

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 576

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 96

HEL 2019-003278 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettava sitä, että harrastamisen nykyistä vahvempaa tukea selvitetään. Lisäksi harrastamisen tukemiseksi tarvitaan uusia kokeiluja ja kehittämistoimien vaikuttavuuden arviointia.

Laajaa Islannin mallin kaltaista harrastustoiminnan rakenteiden ja rahoituksen muutosta ei voida tehdä ilman merkittäviä lisäpanostuksia sekä tukijärjestelmiin että olosuhteiden rakentamiseen. Nykyisellä budjettiraamilla ja niukilla resursseilla on mahdollista toteuttaa vain pieni- muotoisempia ja alueellisia kokeiluja. Lautakunta kuitenkin kannattaa Islannin mallin kaltaista tukea harrastustoimintaan ja toivoo mallin käyttöönotosta lisäselvitystä syksyn budjettineuvotteluihin.

Lasten ja nuorten harrastamisen tärkeys ja harrastamisen tukeminen ovat viime vuosina olleet vahvasti esillä sekä kaupunkistrategiassa että opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteenasettelussa. Kaupunkistrategian mukaan Helsingin tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus.

Lasten ja nuorten harrastaminen on jo varsin korkealla tasolla ja samaan aikaan lasten ja nuorten vähäisestä fyysisestä aktiivisuudesta ollaan syystä huolestuneita. Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn perusteella 91% perusopetuksen 8. ja 9.-luokkalaisilla oppilailla on jokin viikoittainen harrastus. Kyselylyyn osallistuneista matalin harrastamisen aste on ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla, joista 81% ilmoittaa harrastavansa viikoittain. Kouluterveyskyselyn mukaan tytöillä ja pojilla on lähes yhtä usein joku viikoittainen harrastus, eikä eroja koko maahan juuri ole. Eniten nuoret harrastavat liikuntaa, lukemista sekä kirjoittamista, kuvataidetta tai valokuvaamista. Harrastukset ovat varsin sukupuolittuneita; pojat liikkuvat enemmän, tytöt taas lukevat, kuvaavat, hoitavat lemmikkiä tai harrastavat musiikkia tai näyttelemistä enemmän.



Pojista yli kolmannes kokee, että omalla asuinalueella on mielenkiintoista vapaa-ajan toimintaa, tytöistä vain viidennes. Kolmannes ammattillisen koulutuksen opiskelijoista koki harrastukset liian kalliiksi, yläluokkalaisista ja lukiolaisista viidennes.

Kaupungin keskeisin tapa tukea lasten ja nuorten harrastamista on harrastustoimintaa toteuttajien järjestöjen ja muiden toimijoiden avustaminen sekä rahallisesti että tarjoamalla heille tiloja toimintaan. Jatkossa sitä, kuinka hyvin avustukset kohdentuvat juuri lasten ja nuorten kohtuuhintaisen harrastamisen tukemiseen, tulee arvioida entistä tarkemmin. Harrastustoiminnan ammattimaistuminen samanaikaisesti kehittää toiminnan laatua ja nostaa kustannuksia.

Helsingin kaupungin toteuttaman Hyvä Vapaa-aika -tutkimus- ja kehittämishankkeen (2013–2017) tuloksena tiedetään, ettei harrastamisen esteenä ole ainoastaan harrastamisen hinta, vaan harrastamisen aloittamiseen tarvitaan perheen ja lähiyhteisön harrastamista tukeva kulttuuri. Ilmaisten tai kohtuuhintaisten harrastusten tarjoaminen ei siis yksin riitä, jos halutaan saada kaikki lapset ja nuoret harrastamaan, vaan myös pitkäjänteisempään harrastusmyönteisen kulttuurin rakentamista sekä perheissä että asuinalueilla.

Helsingin kaupunki tuottaa yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa monipuolisia liikuntaharrastuksia lapsille ja nuorille. Alakouluikäisille suunnatut EasySport-tunnit ovat pääosin ilmaisia, ja yläkouluikäisille suunnattujen FunAction-tuntien puolen vuoden kausikortti maksaa 25 euroa. Kesätoiminnasta ei peritä maksuja.

Kaikille näille tunneille voi lähteä mukaan milloin tahansa kauden aikana. Toiminnan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuus, lapsi-/nuori-lähtöisyys ja toiminnan laadukkuus. Erityistä huomiota kiinnitetään ohjaajien pedagogiseen osaamiseen sekä kiusaamiseen ja häirinnän ehkäisyyn. Myös erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille on tarjolla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia EasySportin ja FunActionin puitteissa.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on, että EasySport-toimintaa voitaisiin lisätä alueellisesti kattavammaksi, ja että kaikki tunnit voitaisiin tuottaa veloituksetta lapsille. Toiveissa on, että myös FunAction-toimintaa voitaisiin tarjota jatkossa veloituksetta yläkouluikäisille nuorille. Tämä edistäisi lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta, kun kaikilla alaikäisillä olisi mahdollisuus osallistua kaupungin järjestämään laadukkaaseen toimintaan veloituksetta vuoden ympäri. Tämä mahdollistaisi myös aiempaa tiiviimmän ja hedelmällisemmän yhteistyön maksuttomia liikuntatunteja tarjoavien nuorisopalveluiden kanssa. Tällä hetkellä tämä ei ole talousarvion tulotavoitteiden puitteissa mahdollista. EasySportin maksullisten



tuntien ja FunAction-korttien vuosituotto-odotus on tällä hetkellä noin 30 000 euroa.

Kaupunkistrategian kärkihankkeisiin kuuluvassa Mukana-ohjelmassa kokeillaan parhaillaan uusia tapoja harrastamisen tukemiseen. Ohjelman toimenpiteiden joukossa on esimerkiksi tavoite taata kaikille Kontulan alueen kolmasluokkalaisille harrastus ja osana Kannelmäen ja Malminkartanon alueiden lasten ja nuorten palveluiden kehittämistä ja uudistamisesta pyritään vahvistamaan harrastamisen kulttuuria kyseisillä alueilla. Näiden pilottihankkeiden tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää muualla kaupungissa.

Helsingin kaupunki toteuttaa myös opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan Harrastuspassi-hanketta. Harrastuspassista tulee sovellus, jolla ilmaista harrastustarjontaa voidaan kohdentaa ja markkinoida suoraan yläkouluikäisille nuorille. Harrastuspassi saadaan kokeilukäyttöön vuoden 2019 aikana.

Lisäksi Helsinki tukee lasten taideharrastusta myöntämällä avustuksia taiteen perusopetusta tarjoaville oppilaitoksille. Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta. Helsinki tukee taiteen perusopetusta noin 55 oppilaitoksessa, lisäksi näistä 15 saa tuntiperusteista valtionosuutta. Helsinki on linjannut kehittämistavoitteeksi saavutettavuuden, sukupuolten tasa-arvon ja monimuotoisuuden lisäämisen sekä eri taiteenalojen monipuolisemman kohtelun.

Lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo saavuttaa yhdessä muiden kaupungin kulttuurikeskusten (Kanneltalo, Malmitalo, Stoa, Vuotalo) kanssa kaikki Helsingin alakouluikäiset 5x2-taidekurssien avulla. Osana koulupäivää järjestettävä 5x2-taideopetus tarjoaa näköalan taideharrastamisen mahdollisuuksiin, mutta vain osa jatkaa harrastuksen puitteissa joko taloudellisista tai muista syistä, vaikka innostuisikin aiheesta. Annantalossa kehitellään ajatusta taidestipendistä/-voucherista, jonka avulla lapsen luokanopettaja tai taideopettaja voisi tarjota innostuneille lapsille ja heidän perheilleen mahdollisuuden maksuttomaan, matalan kynnyksen harrastamisen jatkamiseen. Taideopetusta harrastaa Annantalossa ryhmissä vuosittain 700–800 lasta ja nuorta. Annantalosta käsin on myös järjestetty vuosina 2017–19 hallituksen kärkihankerahoituksen turvin taidekerhoja kouluihin ja leikkipuistoihin. Tätä koulupäivien jatkeeksi sijoittuvaa taidekerhotoimintaa on tarkoitus jatkaa ja kehittää myös jatkossa. Helsingissä syksyllä 2019 alkava kouluisten keskiviikkoiltapäiviin sijoittuva harrastusaika (koulupäivä loppuu kaikilta klo 14) tarjoaa myös jatkossa hyvän mahdollisuuden matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksien tarjoamiseen.



Harrastamisen ja hyvän vapaa-ajan positiivisia vaikutuksia voidaan tarkastella sekä aikuislähtöisestä pedagogisesta näkökulmasta että nuorten omaehtoisen toiminnan ja oman elämän osallisuuden näkökulmasta. Joka tapauksessa hyvään yhteisöön kuulumisen ja itselle mieleinen toiminta ovat vahvoja hyvinvoinnin lähteitä ja tuottavat mielekkäiksi koettuja oppimiskokemuksia. Nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite. Lautakunta katsoo, että Helsingin kaupungin tulee edistää Islannin mallin tarkempaa selvittämistä ja mahdollista käyttöönottoa Helsinkiin. Islannin mallin käyttöönotosta tulee tehdä tarkka selvitys syksyn budjettineuvotteluihin.

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Niilo Toivonen: Korvataan lausunnon toinen kappale kuulumaan seuraavasti:

Laajaa Islannin mallin kaltaista harrastustoiminnan rakenteiden ja rahoituksen muutosta ei voida tehdä ilman merkittäviä lisäpanostuksia sekä tukijärjestelmiin että olosuhteiden rakentamiseen. Nykyisellä budjettiraamilla ja niukilla resursseilla on mahdollista toteuttaa vain pienimuotoisempia ja alueellisia kokeiluja. Lautakunta kuitenkin kannattaa Islannin mallin kaltaista tukea harrastustoimintaan ja toivoo mallin käyttöönotosta lisäselvitystä syksyn budjettineuvotteluihin.

Kannattaja: Sami Muttilainen

Vastaehdotus 2:

Niilo Toivonen: Korvataan lausunnon viimeisen kappaleen lopussa olevat seuraavat virkkeet:

Koska nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite, ei vahvasti aikuisjohtoista ja hyvin pedagogisoitua Islannin mallia ole mielekästä lähteä suoraan kopiaamaan Helsinkiin. Islannin kaltaisen mallin toteuttaminen ei olisi myöskään mahdollista ilman merkittäviä taloudellisia lisäpanostuksia. Kuitenkin vaikuttamalla koko lasten ja nuorten harrastuskenttään omin toimin ja avustuksin kaupunki pystyy varsin nopeastikin parantamaan lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastamiseen ja mielekkääseen vapaa-aikaan.

kuulumaan seuraavasti:



25.09.2019

Nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite. Lautakunta katsoo, että Helsingin kaupungin tulee edistää Islannin mallin tarkempaa selvittämistä ja mahdollista käyttöönottoa Helsinkiin. Islannin mallin käyttöönotosta tulee tehdä tarkka selvitys syksyn budjettineuvotteluihin.

Kannattaja: Sami Muttilainen

Vastaehdotus 3:

Sami Muttilainen: Korvataan lausunnon ensimmäinen kappale kuulu-
maan seuraavasti:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että harrastamisen nykyistä tukea tulee merkittävästi lisätä. Ainoastaan siten lasten- ja nuorten yhdenvertainen mahdollisuus harrastamiseen voidaan toteuttaa. Lisäksi harrastamisen tukemiseksi tarvitaan uusia kokeiluja ja kehittämistoimien vaikuttavuuden arviointia.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Niilo Toivosen vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Mika Ebeling, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Laura Varjokari

Ei-äännet: 8

Jussi Chydenius, Simon Granroth, Eeva Kärkkäinen, Päivi Meros, Sami Muttilainen, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Niilo Toivonen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Arja Karhuvaara

Lautakunta hyväksyi Niilo Toivosen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 8 (1 poissa)

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Niilo Toivosen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Mika Ebeling, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Laura Varjokari



25.09.2019

Ei-äänet: 8

Jussi Chydenius, Simon Granroth, Eeva Kärkkäinen, Päivi Meros, Sami Muttilainen, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Niilo Toivonen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Arja Karhuvaara

Lautakunta hyväksyi Niilo Toivosen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 8 (1 poissa)

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi



§ 286

Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite lapsiperheiden liikuntamahdollisuuksista koulujen liikuntasaleissa

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Paavo Arhinmäki ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy itse tai yhteistyökumppanien avulla tarjoamaan lapsiperheille viikonloppuisin liikuntamahdollisuuksia koulujen liikuntasaleissa.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että liikuntapalveluissa on jo jonkin aikaa kehitelty aloitteessa mainittua Liikuntahulinat-toimintamallia eteenpäin. Perhehulinat-toimintamallin koikeilu käynnistyy eri puolilla kaupunkia jo tänä syksynä. Mallin keskeinen idea on toteuttaa koulujen liikuntasaleissa tai muissa helposti saatavissa liikuntapaikoissa liikkumiseen innostavia ns. sisäleikkipuitoja, jotka ovat avoimia talvikaudella ja joissa lapset ja vanhemmat voivat liikkua omatoimisesti yhdessä.



Koulujen liikuntatilat ovat viikonloppuisin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden hallinnassa ja liikuntavälineet ja varusteet koulun irtaimistoa. Toimintamalli vaatii yhteistä sopimista tilojen varauksesta, varusteiden käytöstä, ohjauksesta ja valvonnasta käytön aikana sekä hankkeen rahoituksesta ja kouluille maksettavista korvauksista siivouksesta ja välineiden kulumisesta ja rikkoutumisesta.

Toiminta pyritään tuottamaan mahdollisimman vähäisin kustannuksin ja eri tahojen yhteistyötä ja asukkaiden aktiivista osallisuutta hyödyntäen, jolloin palvelu voitaisiin tarjota lapsiperheille maksuttomasti. Koulujen liikuntasalien välineistön hyödyntäminen ja asukkaiden omatoimisuus tilojen valvonnassa ovat keskeisiä edellytyksiä kulujen matalana pitämiseen. Periaatteena on, että kynnyksellä lähtee mukaan olisi kaikille perheille mahdollisimman matala. Toimintamallia kehitetään edelleen kokeilun havaintojen pohjalta ja laajennetaan sen jälkeen asteittain kattamaan koko kaupungin alue.

Myös kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan kannattanut aloitetta. Olemassa olevien tilojen ja liikuntavarusteiden käyttö mahdollistaa lasten ja vanhempien yhteiset liikuntaharrastusmahdollisuudet viikonloppuisin lähialueella.

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteellisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisten mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana arkea varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Matalan kynnyksen vapaa-ajan toiminnan lisääminen yhdistykseen kuulumattomille ja lapsiperheille on kirjattu yhdeksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan keskeisistä toimenpiteistä kaupunkistrategian toteuttamiseksi vuonna 2019.

Tutkimusten mukaan liikkumistottumukset alkavat urautua jo kolmen vuoden iässä. Koulupolun alkaessa lasten motorisissa taidoissa on paljon suuremmat erot kuin aiemmin. Alle kouluikäisistä lapsista vain noin 10–20 prosenttia liikkuu riittävästi, alakouluikäisistä noin 40 prosenttia. Kaikkien alle kahdeksanvuotiaiden pitäisi liikkua vähintään kolme tuntia päivittäin. Tämän määrän pitäisi koostua ennen muuta lasten omaehtoisista, vauhdikkaista leikeistä, pallopeleistä ja ulkoilusta, joista on tutkitusti jopa enemmän hyötyä pienten lasten motoriikan kehittymiselle kuin erilaisten urheilulajien harjoittelusta. Myös vanhempien esimerkillä on myönteinen vaikutus lasten liikunnallisen elämäntavan kehittymiselle.



25.09.2019

Kaupunkistrategian kärkihankkeena olevan liikkumishjelman tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikkumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Lapsiperheiden omaehtoisten liikuntamahdollisuuksien lisääminen aloitteen mukaisesti vastaa osaltaan kaupunkistrategian tavoitteisiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 577

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 174

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



HEL 2019-003282 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi aloitteesta seuraavan lausunnon:

Kasvatus ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta, jossa kaupunki tarjoaisi lapsiperheille matalan kynnyksen maksuttomia tai edullisia liikuntapalveluita lähikoulujen liikuntasaleissa. Aloitteen mukaiset palvelut, tilat ja olemassa olevien liikuntavarusteiden käyttö mahdollistaisi lasten ja vanhempien yhteiset liikuntaharrastusmahdollisuudet viikonloppuisin lähialueella.

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumishjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikkumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka liikkuvat vähän.

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteellisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisten mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Aloitteen mukainen toimintamalli tulee suunnitella yhteistyössä eri toimialojen, alueen asukkaiden ja mahdollisten yhteistyökumppanien kanssa niin, että toiminnan kustannukset ja kynnys osallistumiseen pysyvät matalana. Kokeilu alkaisi muutamassa liikuntasalissa ja laajeni saatavien kokemusten pohjalta usealle alueelle.

Koulujen liikuntatilat ovat viikonloppuisin kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden hallinnassa ja liikuntavälineet ja varusteet koulun toiminnan irtaimistoa. Toimintamalli vaatii yhteistä sopimista tilojen varaamisesta, varusteiden käytöstä, ohjauksesta ja valvonnasta käytön aikana, hankkeen rahoituksesta sekä kouluille maksettavista korvauksista siivouksesta ja välineiden lisääntyneestä käytöstä johtuvasta kulumisesta ja rikkoutumisesta.

Aloite tukee liikunnallisen elämäntavan omaksumista ja edistää yhdessä tekemisen kulttuuria alueella.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 87

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa esitetyn toimintamallin käynnistämistä Helsingissä. Toimintamalli tulee suunnitella yhteistyössä eri toimialojen, yhteistyökumppanien ja alueen asukkaiden kanssa. Näin toimien voidaan edistää sitä, että toiminnan kulut saadaan pidettyä matalina, ja palvelu voidaan tarjota maksuttomasti kaikille lapsiperheille.

Liikkumisen puutteesta on tullut keskeinen terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä heikentävä tekijä kaiken ikäisillä. Vaikka liikunta on suhteellisen suosittu vapaa-ajan harrastus, arkielämästä on samanaikaisesti tullut istuvaa. Luontainen liikkuminen on vähentynyt olennaisesti.

Liian vähäisen liikkumisen seuraukset ovat vakavia. Liikkumisen puute on maailmanlaajuisesti jo neljänneksi yleisin taustatekijä pitkäaikaissairauksien aiheuttamiin kuolemantapauksiin. Muita seurauksia ovat muun muassa fyysisen kunnon ja toimintakyvyn heikkeneminen, tuki- ja liikuntaelinongelmat, ylipaino, tyypin 2 diabetes, sydän- ja verisuonisairaudet sekä mielenterveys- ja uniongelmat. Liikkumattomuuteen kytkeytyvien kansantaloudellisten kustannusten on arvioitu Suomessa olevan vuosittain vähintään 3,2 miljardia euroa.

Tutkimusten mukaan liikkumistottumukset alkavat urautua jo kolmen vuoden iässä. On havaittu, että koulupolun alkaessa lasten motorisissa taidoissa on paljon suuremmat erot kuin aiemmin. Tutkimustulokset ovat pysäyttäviä: alle kouluikäisistä lapsista vain noin 10–20 prosenttia liikkuu riittävästi, alakouluikäisistä noin 40 %. Kaikkien alle 8-vuotiaiden pitäisi liikkua vähintään kolme tuntia päivittäin. Tämän määrän pitäisi koostua ennen muuta lasten omaehtoisista, vauhdikkaista leikeistä, pallopeleistä ja ulkoilusta, joista on tutkitusti jopa enemmän hyötyä pienten lasten motoriikan kehittymiselle kuin erilaisten urheilulajien harjoittelusta. Vanhempien esimerkillä on myös myönteinen vaikutus lasten liikunnallisen elämäntavan kehittymiselle. [Tutkimusviitteet liikkumissohjelman projektisuunnitelmasta, ks. mm. Helajärvi Harri, Lindholm



25.09.2019

Harri, Vasankari Tommi ja Heinonen Olli J. (2015); Husu, Pauliina (ym.) (2018).; Itkonen Hannu, Lehtonen Kati ja Aarresola Outi. (2018); Kokko Sami & Mehtälä Anette (toim.) (2016).; Vasankari Tommi & Kolu Päivi (toim) (2018); World Health Organization (2017)]

Kaupunkistrategian mukaan ”kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisien mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.” Lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhdeksi keskeisistä toimenpiteistä kaupunkistrategian toteuttamiseksi vuonna 2019 on kirjattu ”Lisätään matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintaa yhdistyksiin kuulumattomille ja lapsiperheille”.

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumishjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikkumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka liikkuvat vähän.

Liikuntapalveluissa on jo jonkin aikaa kehitelty Liikuntahulinat-toimintamallia eteenpäin. Tavoitteena on, että jo ensi syksystä alkaen Perhehulinat-toimintamallin kokeilu käynnistyy eri puolilla kaupunkia. Mallin keskeinen idea on toteuttaa koulujen liikuntasaleissa tai muissa helposti saavutettavissa liikuntapaikoissa liikkumiseen innostavia ns. sisäleikkipuistoja, jotka ovat avoinna talvikaudella, ja joissa lapset ja vanhemmat voivat liikkua omatoimisesti yhdessä. Toimintamallia kehitetään edelleen kokeilun havaintojen pohjalta, ja laajennetaan sen jälkeen asteittain kattamaan koko kaupungin alueen.

Toiminta pyritään tuottamaan vähäisin kustannuksin, eri tahojen yhteistyötä ja asuinalueiden asukkaiden aktiivista osallisuutta hyödyntäen, jolloin palvelu voitaisiin tarjota lapsiperheille maksuttomasti. Koulujen liikuntasalien välineistön hyödyntäminen sekä asukkaiden omatoimisuus tilojen ja toiminnan valvomisen osalta ovat keskeisiä edellytyksiä kulujen matalana pitämiseen. Kantavana periaatteena on toteuttaa toiminta niin, että kynnys lähteä mukaan olisi kaikille perheille mahdollisimman matala. Toimintaa on suunniteltu liikuntapalveluiden johdolla, eri toimialojen välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre



25.09.2019

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 287

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite vanhusten hoivasta

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tulevissa ympärivuorokautisen hoidon hankinnoissa

- tarkistaa kilpailuskriteereitä siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- varmistaa riittävät keinot puuttua laiminlyönteihin. (Anna Vuorjoki)

Käsittely

Valtuutettu Anna Vuorjoki ehdotti valtuutettu Petra Malinin kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tulevissa ympärivuorokautisen hoidon hankinnoissa

- tarkistaa kilpailuskriteereitä siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- varmistaa riittävät keinot puuttua laiminlyönteihin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

5 äänestys

Valtuutettu Anna Vuorjoen ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tulevissa ympärivuorokautisen hoidon hankinnoissa

- tarkistaa kilpailuskriteereitä siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- varmistaa riittävät keinot puuttua laiminlyönteihin.

EI-ehdotus: Vastustaa



25.09.2019

Jaa-äännet: 67

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Matias Turkkila, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1

Otto Meri

Tyhjä: 15

Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Heimo Laaksonen, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Pia Pakarinen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ulla-Marja Urho

Poissa: 2

Silvia Modig, Mirita Saxberg

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Anna Vuorjoen ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että Helsinki

- laatii kotihoitoon henkilöstömitoituksen, joka turvaa hyvän hoidon
- helpottaa ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyä tilanteissa, joissa kotihoitoon tuella ei enää voida turvata hyvää elämänlaatua
- tarkistaa ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta siten, että se on vähintään 0,7 niin omissa kuin ostopalveluyksiköissäkin ja tätä korkeampi silloin, kun asukkaiden hoitoisuus sitä edellyttää
- lisää omaa ympärivuorokautisen hoidon palvelutuotantoa
- varmistaa riittävän muiden palvelujen kuten päivätoiminnan saamisen
- tarkistaa ympärivuorokautisen hoidon kilpailuskriteerit siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- vahvistaa ympärivuorokautisen hoidon palveluntuottajien valvontaa, jotta ongelmat havaitaan ja niihin pystytään puuttumaan myös niissä tilanteissa, joissa hoidettavien omaiset eivät ole aktiivisia sekä
- huolehtii ostopalvelusopimuksissa, että laiminlyönteihin puuttumiseen on riittävät keinot kuten tuntuvat sopimussakot.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingissä asui vuoden 2019 alussa noin 47 000 yli 75-vuotiasta henkilöä, seitsemän prosenttia väestöstä. Helsingissä väestön suhteellinen ikääntyminen on ollut selvästi hitaampaa verrattuna muihin pääkaupunkiseudun kuntiin. Ennusteiden mukaan yli 75-vuotiaiden väestöosuuden kasvu alkaa Helsingissä vuoden 2020 jälkeen.

Helsingissä on monipuoliset palvelut hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Sosiaali- ja terveystoimialan palvelustrategisena tavoitteena on ikääntyneiden henkilöiden kotona asumisen tukeminen, kotiin annettavien palvelujen määrän ja sisälön kehittäminen ja laitoshoidon vähentäminen sekä henkilöstön riittävän määrän ja osaamisen turvaaminen. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimintapalveluista (980/2012, ns. vanhuspalvelulaki) edellyttää, että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan



ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.

Kotihoito

Yli 75-vuotiaista helsinkiläisistä 92,6 prosenttia asuu kotona. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita on noin 6 800. Palvelutapahtumia on noin 250 000 kuukaudessa. Kotihoidon palvelua saaneen 75 vuotta täyttäneen väestön osuus on Helsingissä selvästi suurempi kuin lähinaapurikunnissa (Helsinki 11,7 prosenttia, Espoo 6,9 prosenttia ja Vantaa 8,7 prosenttia). Osuus on pienentynyt Helsingissä 0,7 prosenttiyksikköä viime vuodesta. Tehostuneen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen keinoin kevyisiin palvelutarpeisiin on löydetty muita hyviä ratkaisuja.

Tammikuussa 2019 kotihoidossa oli 1 736 vakanssia. Lisäksi kotihoidon asiakkaat saavat palveluja Helsingin sairaalan nimikkolääkäreiltä ja -terapeuteilta (fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapeutit). Henkilöstötarvetta tarkastellaan vuosittain suhteessa asiakkaiden hoidon tarpeeseen. Vuosina 2017 ja 2018 kotihoitoon on lisätty yhteensä 60 hoitajavakanssia. Uusia fysioterapeutteja on palkattu kahdeksan. Lisäksi on palkattu yksi toiminta- ja yksi ravitsemusterapeutti. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Kotihoidon henkilöstörakenteen monipuolistamisen lisäksi Helsinki on panostanut viime vuosina paljon myös osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kotihoidon henkilöstötarpeeseen vaikuttavat ostopalveluina tuotetut kotihoito- ja tukipalvelut, muun muassa lääkkeiden annosjakelu, näyttö- ja tukipalvelu sekä kauppa- ja ateriapalvelu. Helsinki tuottaa kotihoidosta valtaosan omana toimintana. Vuodesta 2015 alkaen yksityisissä palvelutaloissa asuvien kotihoidon asiakkaiden ja vuodesta 2018 kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden on ollut mahdollista halutessaan hankkia tarvitsemansa kotihoito hyväksytyiltä yksityisiltä palvelusetelituottajilta. Palvelusetelituotanto on kasvava tuottamistapa. Maaliskuun 2019 aikana palveluseteliä käytti lähes 600 asiakasta.

Kotihoitoa tukee teknologian ja sähköisten palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto sekä asiakkaiden että ammattilaisten apuna. Useilla kotihoidon asiakkailla on turvapuhelinpalvelu. Kotihoito tarjoaa ikääntyneille myös kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Tätä mahdollisuutta käyttää jo yli 800 asiakasta, ja etähoitokäynti on noin 12 prosentilla asiakkaista. Muistisairaiden kotihoidon asiakkaiden turvallisuutta on lisätty ovihälyttimien ja GPS-paikanninpalvelun avulla. Kotihoidossa otetaan tänä vuonna vaihteittain käyttöön optimointisovellus, joka reitittää henkilökunnan matkat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



asiakkaiden tarpeet huomioon ottaen. Asiakkaat saavat useammin omahoitajien käyntejä ja henkilökunta voi aikatauluttaa tauot paremmin.

Kotona asumista tukevat palvelut

Helsingissä kotona annettava hoito ja huolenpito järjestetään yhteen sovitetuilla tukitoimilla, esimerkiksi kotihoito yhdistettynä alueellisten monipuolisten palvelukeskusten palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjaksoihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Myös päivätoimintaan ja lyhytaikaishoitoon on käytettävissä palveluseteli.

Helsinki on kehittänyt kotihoitoa ja vahvistanut omaishoitoa hallituksen kärkihankkeen mukaisesti. Omaishoidon toimintakeskukset ovat järjestäneet monenlaista toimintaa omaishoitoperheille jo useiden vuosien ajan. Omaishoitajien jaksamista tuetaan myös yksilöllisin palveluin. Vapaa-aikatoimintaan on monia vaihtoehtoja.

Kotihoidon tukipalvelujen, esimerkiksi ateria-, siivous- ja saunapalvelujen lisäksi, kotona asumista tukee muun muassa monimuotoinen vapaaehtoistoiminta kuten liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.

Kaupunginhallitus edellyttää, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden.

Ympäri vuorokautinen hoito

Helsingissä pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa tarjotaan siinä vaiheessa, kun ikääntynyt sitä tarvitsee ja avopalvelut eivät ole riittäviä. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon tarvetta arvioidaan yksilöllisesti ja moniammatillisesti. Ikääntyneen oma tahto ja hänen läheistensä näkemys selvitetään. Helsingillä on yli 65-vuotiaille noin 4 000 pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitopaikkaa, joista noin puolet tuotetaan omana toimintana. Ostopalvelupaikkoja hankitaan joustavasti tarpeen mukaan. Maaliskuussa 2019 ympärivuorokautisen hoitopaikan mediaaniodotusaika oli 16 vuorokautta. Vanhuspalvelulain mukaan tarvittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä.

Helsingin ympärivuorokautisen hoidon oman toiminnan yksikköjen keskimääräinen henkilöstömitoitus on 0,7. Yksikköjen henkilöstömitoitus vaihtelee asiakkaiden hoidon tarpeen ja toimintakyvyn mukaan. Voimassa olevan laatusuosituksen mukaan henkilömitoituksen tulee olla vähintään 0,5. Ostopalveluilta edellytetään samoin vähintään 0,7:n mitoitusta. Myös muut toiminnan ja tilojen laatuvaatimukset ovat samat omalle toiminnalle ja ostopalvelulle. Hoitohenkilökunnan määrä tulee mitoittaa asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Henkilöstöre-



surssin riittävyttä tarkastellaan vuosittain. Myös ympärivuorokautisessa hoidossa käytetään aktiivisesti teknologiaa, kuten liiketunnistimia, joiden avulla pystytään ehkäisemään tapaturmia ja ennakoimaan asukkaiden avuntarvetta.

Kaupunginhallitus edellyttää, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat.

Perusparannukset ja uudisrakennukset

Helsingin palvelurakenteen painopiste on siirtynyt valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupunkistrategian mukaisesti kevyempään suuntaan. Tavoitteena on asteittain vähentää ikääntyneiden ympärivuorokautista laitoshoidoa ja lisätä vastaavasti tehostettua ympärivuorokautista palveluasumista. Vuonna 2019 tavoitteena on noin 50 pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelupaikan lisääminen.

Kaupungin oman toiminnan palveluasumisen ja laitoshoidon rakennuksissa on tehty perusparannuksia. Suunnitteluvaiheessa ovat muun muassa Koskelan monipuolisen palvelukeskuksen yhteyteen rakennettava uudisrakennus, Vuosaaren monipuolinen palvelukeskus, Mariankodin peruskorjaus ja eteläisen alueen uusi monipuolinen palvelukeskus Kivelän tilalle. Alustavasti on myös suunniteltu monipuolista palvelukeskusta Kannelmäki-Malminkartanon ja Laajasalo-Kruunuvuorenrannan alueille.

Ostopalvelutoiminta

Selvitys, arviointi ja sijoitus -palvelun (SAS-palvelun) ostopalvelutiimille on keskitetty yli 65-vuotiaiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelujen ja ikääntyneiden päivätoiminnan ostopalvelujen sopimusohjaus, koordinaatio ja hankinta. Ostopalvelutiimin vastuulle kuuluu muun muassa palvelujen kilpailutus yhteistyössä hankintapalvelujen kanssa sekä palvelusetelien kehittäminen ja palvelusetelituottajien hyväksyminen ja valvonta sekä ostopalvelujen laadun seuranta ja lakisääteisten palvelujen valvonta, ohjaus ja neuvonta. Ostopalvelutiimi tekee aktiivista ja tiivistä yhteistyötä palvelutuottajien kanssa monenlaisin keinoin.

Ostopalvelutiimi valvoo ostopalveluna hankittavia palveluja yhtenä valvontaviranomaisena ja palvelujen ostajana. Yksityisen ympärivuorokautisen tehostetun asumispalvelun ja laitoshoidon laadunvalvonta perustuu lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja palveluntuottajan kanssa tehtyyn sopimukseen. Sopimuksen pohjana on palvelun kilpailutuksessa käytetty palvelukuvaus, jossa on määritelty tarkasti ostettavan palvelun laatuvaatimukset kuten hoitohenkilöstön määrä hoidetta-



25.09.2019

vaa kohden ja henkilöstöltä vaadittava osaaminen. Helsingin ostopalvelutiimin valvontaresursseja on tänä vuonna vahvistettu uudella suunnittelijalla. Tiimissä työskentelee ostopalvelupäällikkö, kolme suunnittelijaa ja toimistos sihteeri.

Ostopalvelutiimi tapaa kaikki palveluntuottajat vuosittain toteuttamisohjelmaneuvotteluissa, joissa käydään läpi vuoden toiminta, muun muassa RAI-tulokset, reklamaatiot, tarkastus- ja auditointikäynneillä sovitut asiat yms. Lisäksi tuottajille järjestetään säännöllisesti yhteistyötapaamisia kahdesta neljään kertaa vuodessa. Kaikille kutsutuille lähetetään tilaisuuksien muistiot ja esitetyt materiaalit.

Yksityisten palveluntuottajien valvonta on sekä ennakoivaa että jälkikäteen toteutuvaa valvontaa. Yksikköihin tehtävät valvontakäynnit ovat pääosin säännöllisiä ja suunnitelmallisia. Valvonnan osana seurataan muun muassa henkilöstörakennetta ja -mitoitusta, omavalvontasuunnitelmia, asiakaskirjauksia, läikehoidon käytäntöjä, rajoittamistoimenpiteiden käyttöä ja henkilöstön täydennyskoulutusta. Valvontaa toteutetaan myös pistokokeenomaisesti, esimerkiksi pyytämällä palveluntuottajilta työvuorolistoja tietyiltä viikoilta. Valvontaan liittyvistä käynneistä ja neuvotteluista tehdään muistiot, joihin kirjataan sovitut toimenpiteet ja niiden toteuttamisaikataulut. Valvonta on painottunut kahtena viime vuotena erityisesti ikääntyneiden palveluasumisessa vaaditun henkilöstömitoituksen toteutumisen seurantaan. Lisäksi on riskiperusteisesti tehty valvontaa niihin yksikköihin, joista on tullut useampia omaisten/asiakkaiden yhteydenottoja tai kanteluja ja joihin aluehallintovirasto on valvonnassaan kiinnittänyt huomiota. Valvontakäynneistä tehdään laadunvalvontaraportit ja määritellään mahdolliset jatkotoimenpiteet ja tiedoksiannot. Valvontaraportit lähetetään palveluntuottajille ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Ostopalvelutiimi antaa vastineet kirjallisiin muistutuksiin ja kanteluihin sekä lausuntoja aluehallintovirastolle ja Valviralle palveluntuottajien toiminnasta. Yksityisiä palveluntuottajia koskeviin epäkohtailmoituksiin puututaan välittömästi. Tällöin yksikköön voidaan tehdä ennakkoon ilmoittamaton käynti varsinkin, jos ilmoitus koskee henkilökunnan määrää. Ostopalvelutiimi pyytää palveluntuottajalta selvityksen, mihin toimenpiteisiin ja millä aikataululla se ryhtyy puutteiden korjaamiseksi. Jos sovittuja korjaustoimenpiteitä ei tehdä, kaupunki ei tarjoa enää kyseistä hoitopaikkaa asiakkaille. Äärimmäisenä keinona on siirtää kaikki asiakkaat pois kyseisestä hoitopaikasta. Lähtökohtana on kuitenkin aina tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa korjata havaitut laatuongelmat, sillä hauraiden ja sairaiden asukkaiden siirtäminen hoivapaikasta toiseen on aina viimesijainen ratkaisu. Kaupungin ja tuottajan välisessä sopimuksessa on myös määritelty sopimussakko.



Omavalvonta

Ennakoivista valvonnan keinoista keskeisin on palveluntuottajan omavalvonta. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 6 §:n mukaan yksityisillä sosiaalipalvelujen tuottajilla on velvollisuus laatia omavalvontasuunnitelma toiminnan asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi. Omavalvontasuunnitelman on oltava julkisesti nähtävillä yksikössä sekä tuottajan tai yksikön verkkosivuilla, josta se on helposti asiakkaiden ja kunnan saatavilla. Ostopalvelutiimi seuraa ja hyödyntää suunnitelmia tuottajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, valvonnassa ja auditoinnissa.

Myös oman toiminnan yksiköt tekevät vanhuspalvelulain mukaiset omavalvontasuunnitelmat, jotka ovat nähtävillä yksiköissä ja julkaistaan toimialan internet-sivuilla.

Palvelujen uudistaminen

Helsingissä uudistetaan parhaillaan sosiaali- ja terveystalvcluja siten, että asiakkaan tarpeet tulisivat vielä nykyistäkin paremmin huomioituiksi ja palveluja osattaisiin tarjota asiakkaan tarpeita vastaavasti.

Vuoden 2018 alussa ikääntyneiden neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin HelppiSenioriin. Keskitämisen ansiosta ikääntyneet saavat neuvontaa, monipuolisen arvioinnin ja apua palvelujen yhteensovittamiseen yhdestä paikasta ja yhdestä Seniori-infon numerosta. Seniori-infon voi lähettää sähköpostitse yleisiä kysymyksiä. Chat-palvelun kautta voi kysyä neuvoa anonyymisti tai tunnistautumalla Suomi.fi-palvelun kautta. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös henkilökohtaisissa tapaamisissa Seniori-infon toimipisteessä ja palvelukeskuksissa ympäri Helsinkiä. Lisäksi Seniori-infon työntekijä on tavattavissa kerran viikossa aamupäivisin Vuosaaren ja Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksissa. Seniori-infon toiminnasta on saatu hyvää palautetta.

Stadin seniori-infon nettisivut palvelevat sekä iäkkäitä että heidän läheisiään. Asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Stadin ikäohjelma kokoaa eri toimialojen toimenpiteet iäkkäiden kaupunkilaisten palvelujen parantamiseksi.

Lainsäädännön ja laatusuosituksen uudistaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, joka valmistelee uudistusta iäkkäiden henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen, muun muassa vanhuspalvelulakiin ja laatusuositukseen. Työryhmä arvioi esimerkiksi henkilöstön määrää, osaamista ja kohdentamista. Työryhmä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



valmistelee lakimuutoksia vaikutusarvioiteineen vuoden 2019 loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä ikäihmisten laajapohjaisten, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen järjestämistä. Monet aloitteissa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutuneet tai toteutumassa. Sosiaali- ja terveystaloudissa tarvitaan edelleen jatkuvaa uudistamista ja entistä tiiviimpää yhteistyötä kaikkien toimijoiden myös muiden sote-palveluntuottajien, kuten yritysten, järjestöjen ja säätiöiden kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuosittain käyttösuunnitelmassa on mahdollista ohjata ja on ohjattukin resursseja sosiaali- ja terveystalouden lausunnossa esille nostettuihin riittävän päivätoiminnan saataavuuteen, ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrän riittävyyteen ja hoivaan pääsyyn sekä laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaiseen saatavuuteen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten, kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuustolle kahdeksan kuukauden kuluessa.

Muiden vanhuspalveluja koskevien aloitteiden käsittely

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan valtuutettu Mari Holopaisen ja 20 muun valtuutetun kotihoidossa olevien ikäihmisten päivätoiminnan lisäämistä koskevan aloitteen (HEL 2019-002610) kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi. Kaupunginhallitus antaa vastauksen valtuutettu Terhi Koulumiehen ja kolmen muun valtuutetun vanhuspalvelujen laadun varmistamista koskevaan aloitteeseen (HEL 2019-001431).

Kaupunginvaltuusto on 28.11.2018 § 384 käsitellyt perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen vanhuspalvelujen nykytilasta ja tulevien tarpeiden selvittämisestä (HEL 2018-004931). Tuolloin annettuun kaupunginhallituksen vastaukseen nähden nyt käsiteltävinä olevissa vanhuspalveluja koskevissa aloitevastauksissa on käytetty päivitettyjä tietoja.



25.09.2019

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 583

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (1): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat."

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (2): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus toteaa, että pitkällä tähtäimellä laadukkaiden hoitopaikkojen riittävyys ja pysyvyys voidaan parhaiten varmistaa huolehtimalla riittävästä määrästä kaupungin omia ympärivuorokautisen hoidon paikkoja."



25.09.2019

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (3): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden."

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (4): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että tulevissa kilpailutuksissa otetaan huomioon ryhmäaloitteessa mainitut kriteerit laadun korostamisesta ja mahdollisuuksista puuttua laiminlyönteihin."

Kannattaja: Mai Kivelä

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Fatim Diarra, Kaisa Hernberg, Arja Karhuvaara, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Elisa Gebhard, Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Mika Raatikainen, Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon toisen vastaehdotuksen äänin 10 - 5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon neljännen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 12

Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Arja Karhuvaara, Terhi



25.09.2019

Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Tomi Se-
vander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon
neljännen vastaehdotuksen äänin 12 - 3.

Kahden suoritettun äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus päätti hyväk-
syä Veronika Honkasalon ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen
mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.06.2019 § 126

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien
vanhusten hoivaa:

"Helsingissä asui vuoden 2019 alussa noin 47 000 yli 75-vuotiasta hen-
kilöä, seitsemän prosenttia väestöstä. Helsingissä väestön suhteellinen
ikäntyminen on ollut selvästi hitaampaa verrattuna muihin pääkau-
punkiseudun kuntiin. Väestöennusteiden mukaan 75-vuotiaiden väes-
tönosuuden kasvu alkaa Helsingissä vuoden 2020 jälkeen.

Helsingissä on monipuoliset palvelut hyvän ikääntymisen turvaamiseksi
ja ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Sosiaali- ja terveystoimia-
lan palvelustrategisena tavoitteena on ikääntyneiden henkilöiden koto-
na asumisen tukeminen, kotiin annettavien palvelujen määrän ja sisäl-
lön kehittäminen ja laitoshoidon vähentäminen sekä henkilöstön riittä-
vän määrän ja osaamisen turvaaminen. Vanhuspalvelulaki edellyttää,
että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja
huolenpito toteutetaan ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muil-
la sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.



Kotihoito

Yli 75-vuotiaista helsinkiläisistä 92,6 prosenttia asuu kotona. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita on noin 6 800 ja palvelutapahtumia noin 250 000 kuukaudessa. Kotihoidon palvelua saaneen 75 vuotta täyttäneiden väestön osuus on Helsingissä selvästi suurempi kuin lähinaapurikunnissa (Helsinki 11,7 prosenttia, Espoo 6,9 prosenttia ja Vantaa 8,7 prosenttia). Osuus on pienentynyt Helsingissä 0,7 prosenttia viime vuodesta. Tehostuneen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen keinoin kevyisiin palvelutarpeisiin on löydetty muita hyviä ratkaisuja.

Tammikuussa 2019 kotihoidossa oli 1 736 vakanssia. Lisäksi kotihoidon asiakkaat saavat palveluja Helsingin sairaalan nimikkolääkäreiltä ja -terapeuteilta (fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapeutit). Henkilöstötarvetta tarkastellaan vuosittain suhteessa asiakkaiden hoidon tarpeeseen. Kotihoitoon on lisätty vuosina 2017 ja 2018 yhteensä 60 hoitajavakanssia. Uusia fysioterapeutteja on palkattu kahdeksan. Lisäksi on palkattu yksi toiminta- ja yksi ravitsemusterapeutti. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan syksyllä aloittavaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Kotihoidon henkilöstörakenteen monipuolistamisen lisäksi Helsinki on panostanut viime vuosina paljon myös osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kotihoidon henkilöstötarpeeseen vaikuttavat ostopalveluina tuotetut kotihoito- ja tukipalvelut, muun muassa lääkkeiden annosjakelu, näyttötopalvelu sekä kauppa- ja ateriapalvelu. Helsinki tuottaa kotihoidosta valtaosan omana toimintana. Vuodesta 2015 alkaen yksityisissä palvelutaloissa asuvien kotihoidon asiakkaiden ja vuodesta 2018 kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden on ollut mahdollista halutessaan hankkia tarvitsemansa kotihoito hyväksytyiltä yksityisiltä palvelusetelituottajilta. Palvelusetelituotanto on kasvava tuottamistapa. Maaliskuun 2019 aikana palveluseteliä käytti lähes 600 asiakasta.

Kotihoitoa tukee teknologian ja sähköisten palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto sekä asiakkaiden että ammattilaisten avuksi. Helsinki on kehittämisessä valtakunnallisesti eturintamassa. Useilla kotihoidon asiakkailla on käytössä turvapuhelinpalvelu. Kotihoito tarjoaa ikääntyneille myös kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Tätä mahdollisuutta käyttää jo yli 800 asiakasta, ja etähoitokäynti on noin 12 prosentilla asiakkaista. Muistisairaiden kotihoidon asiakkaiden turvallisuutta on lisätty ovihälyttimien ja GPS-paikanninpalvelun avulla. Kotihoidossa otetaan tänä vuonna vaihteittain käyttöön optimointisovellutus, joka reitittää henkilökunnan matkat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti huomioiden asiakkaiden tarpeet. Asiakkaat saavat useammin omahoitajien käyntejä ja henkilökunta voi aikatauluttaa tauot paremmin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Kotona asumista tukevat palvelut

Helsingissä kotona toteutettava hoito ja huolenpito järjestetään yhteen sovitetuilla tukitoimilla, esimerkiksi kotihoito yhdistettynä alueellisten monipuolisten palvelukeskusten palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjaksoihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Myös päivätoimintaan ja lyhytaikaishoitoon on käytettävissä palveluseteli.

Helsinki on myös kehittänyt kotihoitoa ja vahvistanut omaishoitoa hallituksen kärkihankkeen mukaisesti. Omaishoidon toimintakeskukset ovat järjestäneet monenlaista toimintaa omaishoitoperheille jo useiden vuosien ajan. Omaishoitajien jaksamista tuetaan myös yksilöllisin palveluin, ja vapaapäivien järjestämiseen on monia vaihtoehtoja.

Jo aikaisemmin mainittujen kotihoidon tukipalvelujen, esimerkiksi ateriat-, siivous- ja saunapalvelujen lisäksi kotona asumista tukee muun muassa monimuotoinen vapaaehtoistoiminta, kuten liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden.

Ympäri vuorokautinen hoito

Helsingissä pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa tarjotaan siinä vaiheessa, kun ikääntynyt sitä tarvitsee eivätkä avopalvelut ole riittäviä. Kun turvallinen hoito kotona asuen ei enää ole mahdollista, pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon tarvetta arvioidaan yksilöllisesti ja moniammatillisesti. Ikääntyneen oma tahto on keskeinen, ja myös hänen läheistensä näkemys selvitetään. Helsingillä on yli 65-vuotiaille noin 4 000 pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitopaikkaa, joista noin puolet tuotetaan omana toimintana. Ostopalvelupaikkoja hankitaan joustavasti tarpeen mukaan. Maaliskuussa 2019 ympärivuorokautisen hoitopaikan mediaaniodotusaika oli ainoastaan 16 vuorokautta. Vanhuspalvelulain mukaan tarvittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä.

Helsingin ympärivuorokautisen hoidon oman toiminnan yksikköjen keskimääräinen henkilöstömitoitus on 0,7. Yksikköjen henkilöstömitoitus kuitenkin vaihtelee asiakkaiden hoidon tarpeen ja toimintakyvyn mukaan. Voimassa olevan laatusuosituksen mukaan henkilömitoituksen tulee olla vähintään 0,5. Ostopalveluilta edellytetään samaa, vähintään 0,7 mitoitusta. Myös muut toiminnan ja tilojen laatuvaatimukset ovat samat omalle toiminnalle ja ostopalvelulle. Hoitohenkilökunnan määrä tulee mitoittaa asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Henkilöstöressurssin riittävyyttä tarkastellaan vuosittain. Myös ympärivuoro-



kautisessa hoidossa käytetään aktiivisesti teknologiaa, kuten liiketunnistimia, joiden avulla pystytään ehkäisemään tapaturmia ja ennakoimaan asukkaiden avuntarvetta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat.

Perusparannukset ja uudisrakennukset

Helsingin palvelurakenteen painopiste on siirtynyt valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupungin strategiaohjelman mukaisesti kevyempään suuntaan. Tavoitteena on asteittain vähentää ikääntyneiden ympärivuorokautista laitoshoidoa ja lisätä vastaavasti tehostettua ympärivuorokautista palveluasumista.

Kaupungin oman toiminnan palveluasumisen ja laitoshoidon rakennuksille on toteutettu ja toteutetaan parhaillaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä perusparannuksia. Suunnitteluvaiheessa ovat muun muassa Koskelan monipuolisen palvelukeskuksen yhteyteen rakennettava uudisrakennus, Vuosaaren monipuolinen palvelukeskus, Mariankodin peruskorjaus ja eteläisen alueen uusi monipuolinen palvelukeskus Kivellä tilalle. Alustavasti on myös suunniteltu monipuolista palvelukeskusta Kannelmäki-Malminkartanon ja Laajasalo-Kruunuvuorenrannan alueille.

Kaupungin oman ympärivuorokautisen hoidon palvelutuotantoa kehitetään edellä mainittujen hankkeiden puitteissa. Palvelutuotannossa tarvittavien suunnanmuutosten toteuttaminen on nopeampaa ja joustavampaa ostopalveluna ja palvelusetelillä hankittavassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Vuonna 2019 tavoitellaan noin 50 pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelupaikan lisäämistä.

Ostopalvelutoiminta

Selvitys, arviointi ja sijoitus -palvelun (SAS-palvelun) ostopalvelutiimille on keskitetty yli 65-vuotiaiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelujen ja ikääntyneiden päivätoiminnan ostopalvelujen sopimusohjaus, koordinaatio ja hankinta. Ostopalvelutiimin vastuulle kuuluu muun muassa palvelujen kilpailutus yhteistyössä hankintapalvelujen kanssa sekä palvelusetelien kehittäminen ja palvelusetelituottajien hyväksyminen ja valvonta sekä ostopalvelujen laadun seuranta ja lakisääteisten palvelujen valvonta, ohjaus ja neuvonta. Ostopalvelutiimi tekee aktiivista ja tiivistä yhteistyötä palvelutuottajien kanssa monenlaisin keinoin.



Ostopalvelutiimi valvoo ostopalveluna hankittavia palveluja yhtenä valvontaviranomaisena ja palvelujen ostajana. Yksityisen ympärivuorokautisen tehostetun asumispalvelun ja laitoshoidon laadunvalvonta perustuu lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja palveluntuottajan kanssa tehtyyn sopimukseen. Sopimuksen pohjana on palvelun kilpailutuksessa käytetty palvelukuvaus, jossa on määritelty tarkasti ostettavan palvelun laatuvaatimukset, kuten hoitohenkilöstön määrä hoidettavaa kohden ja henkilöstöltä vaadittava osaaminen. Helsingin ostopalvelutiimin valvontaresursseja on tänä vuonna vahvistettu uudella suunnittelijalla. Tiimissä työskentelee ostopalvelupäällikkö, kolme suunnittelijaa ja toimistos sihteeri.

Ostopalvelutiimi tapaa kaikki palveluntuottajat vuosittain toteuttamisohjelmaneuvotteluissa, joissa käydään läpi vuoden toiminta, muun muassa RAI-tulokset, reklamaatiot, tarkastus- ja auditointikäynneillä sovitut asiat yms. Lisäksi tuottajille järjestetään säännöllisesti yhteistyötapaamisia kahdesta neljään kertaa vuodessa. Kaikille kutsutuille lähetetään tilaisuuksien muistiot ja esitetyt materiaalit.

Yksityisten palveluntuottajien valvonta on sekä ennakoivaa että jälkikäteen toteutuvaa valvontaa. Yksikköihin tehtävät valvontakäynnit ovat pääosin säännöllisiä ja suunnitelmallisia. Valvonnan osana seurataan muun muassa henkilöstörakennetta ja -mitoitusta, omavalvontasuunnitelmia, asiakaskirjauksia, lääkehoidon käytäntöjä, rajoittamistoimenpiteiden käyttöä ja henkilöstön täydennyskoulutusta. Valvontaa toteutetaan myös pistokokeenomaisesti, esimerkiksi pyytämällä palveluntuottajilta työvuorolistoja tietyiltä viikoilta. Valvontaan liittyvistä käynneistä ja neuvotteluista tehdään muistiot, joihin kirjataan sovitut toimenpiteet ja niiden toteuttamisaikataulut. Valvonta on painottunut kahtena viime vuotena erityisesti ikääntyneiden palveluasumisessa vaaditun henkilöstömitoituksen toteutumisen seurantaan. Lisäksi on riskiperusteisesti tehty valvontaa niihin yksikköihin, joista on tullut useampia omaisten/asiakkaiden yhteydenottoja tai kanteluja, joihin aluehallintovirasto on valvonnassaan kiinnittänyt huomiota. Valvontakäynneistä tehdään laadunvalvontaraportit ja määritellään mahdolliset jatkotoimenpiteet ja tiedoksiannot. Valvontaraportit lähetetään palveluntuottajille ja Etelä-Suomen aluehallintavirastoon.

Ostopalvelutiimi antaa myös vastineet kirjallisiin muistutuksiin ja kanteluihin sekä lausuntoja aluehallintovirastolle ja Valviralle palveluntuottajien toiminnasta. Yksityisiä palveluntuottajia koskeviin epäkohtailmoituksiin puututaan välittömästi. Tällöin yksikköön voidaan tehdä ennakkoon ilmoittamaton käynti varsinkin, jos ilmoitus koskee henkilökunnan määrää. Ostopalvelutiimi pyytää palveluntuottajalta selvityksen, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy puutteiden korjaamiseksi ja millä aikataululla. Jos sovittuja korjaustoimenpiteistä ei tehdä, kaupunki ei tarjoa enää



kyseistä hoitopaikkaa asiakkaille. Äärimmäisenä keinona on siirtää kaikki asiakkaat pois kyseisestä hoitopaikasta. Lähtökohtana on kuitenkin aina tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa korjata havaitut laatuongelmat, sillä hauraiden ja sairaiden asukkaiden siirtäminen hoivapaikasta toiseen on aina viimesijainen ratkaisu. Kaupungin ja tuottajan välisessä sopimuksessa on myös määritelty sopimussakko.

Omavalvonta

Ennakoivista valvonnan keinoista keskeisin on palveluntuottajan omavalvonta. Sosiaalipalvelulain 6 § velvoittaa yksityiset sosiaalipalvelujen tuottajat laatimaan toiminnan asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi omavalvontasuunnitelman. Omavalvontasuunnitelman on oltava julkisesti nähtävillä yksikössä sekä tuottajan tai yksikön verkkosivuilla, josta se on helposti asiakkaiden ja kunnan saatavilla. Ostopalvelutiimi seuraa ja hyödyntää suunnitelmia tuottajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, valvonnassa ja auditoinnissa.

Myös oman toiminnan yksiköt tekevät vanhuspalvelulain mukaiset omavalvontasuunnitelmat, jotka ovat nähtävillä yksiköissä ja julkaistaan toimialan internet-sivuilla.

Palvelujen uudistaminen

Helsingissä uudistetaan parhaillaan sosiaali- ja terveystalvveluja niin, että asiakkaan tarpeet tulisivat vielä nykyistäkin paremmin huomioituiksi ja sosiaali- ja terveystalvveluja osattaisiin tarjota asiakkaan tarpeita vastaavasti.

Vuoden 2018 alussa ikääntyneiden neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin HelppiSeniiriin. Keskittämisen ansiosta ikääntyneet saavat neuvontaa, monipuolisen arvioinnin ja apua palveluiden yhteensovittamiseen yhdestä paikasta ja yhdestä Seniiri-infon numerosta. Seniiri-infoon voi laittaa sähköpostilla yleisiä kysymyksiä, ja chat-palvelun kautta voi kysyä neuvoa anonymisti tai tunnistautumalla Suomi.fi-palvelun kautta. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös henkilökohtaisissa tapaamisissa Seniiri-infon toimipisteessä ja palvelukeskuksissa ympäri Helsinkiä. Lisäksi Seniiri-infon työntekijä on tavattavissa kerran viikossa aamupäivisin Vuosaaren ja Kalasataman terveystalvvelu- ja hyvinvointikeskuksissa. Seniiri-infon toiminnasta on saatu jo hyvää palautetta.

Stadin seniiri-infon nettisivut palvelevat sekä iäkkäitä että heidän läheisiään. Asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Stadin ikäohjelma kokoaa eri toimialojen toimenpiteet iäkkäiden kaupunkilaisien palvelujen parantamiseksi.



Lainsäädännön ja laatusuosituksen uudistaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, joka valmistelee uudistusta iäkkäiden henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan muun muassa vanhuspalvelulain ja laatusuosituksen uudistamista. Työryhmä arvioi muun muassa henkilöstön määrää, osaamista ja kohdentamista. Työryhmä valmistelee esityksiä lainsäädäntöön tarvittavista muutoksista vaikutusarvioineen vuoden 2019 loppuun mennessä. Helsinki valmistautuu toteuttamaan työryhmän edellyttämät muutokset.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä ikäihmisten laajapohjaisten, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen järjestämisestä. Monet aloitteissa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutuneet tai toteutumassa. Sosiaali- ja terveystalouksissa tarvitaan edelleen jatkuvaa uudistumista ja entistä tiiviimpää yhteistyötä kaikkien toimijoiden, myös muiden palveluntuottajien, kuten yritysten, järjestöjen ja säätiöiden kanssa, jotka tuottavat sote-palveluja.

Lautakunta esittää lisäksi, että laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaista saatavuutta edistetään ikääntyneiden palvelukokonaisuudessa etenkin sairauksista toipuville.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on tärkeää, että he saavat asianmukaista neuvontaa, palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Kunta voi tukea ikäihmisiä tarjoamalla riittävät ja oikea-aikaiset palvelut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palvelujen riittävyyden ja laadun arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa on tärkeää kuulla eri tahoja, erityisesti ikääntyneitä itseään."

Käsittely

04.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Lisätään lausuntoehdotuksen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Lautakunta esittää lisäksi, että laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaista saatavuutta edistetään ikääntyneiden palvelukokonaisuudessa etenkin sairauksista toipuville."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman



25.09.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Kotihoito" toisen kappaleen loppuun loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittaa henkilöstömitoituksen laatimista kotihoitoon yhteistyössä henkilöstön ja asiakkaiden edustajien kanssa."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 3:

Jäsen Sandra Hagman: Lukuun "Ympäri vuorokautinen hoito" lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Perusparannukset ja uudisrakennukset" viimeisen kappaleen toisen virkkeen loppuun lisätään: "mutta pitkällä tähtäimellä laadukkaiden hoitopaikkojen riittävyys ja pysyvyys voidaan parhaiten varmistaa huolehtimalla riittävästä määrästä kaupungin omia ympärivuorokautisen hoidon paikkoja".

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 5:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Kotona asumista tukevat palvelut" viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 6:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Ostopalvelutoiminta" viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että tulevissa kilpailutuksissa otetaan huomioon ryhmäaloitteessa mainitut kriteerit henkilöstömitoituksesta, laadun korostamisesta ja mahdollisuuksista puuttua laiminlyönteihin."



25.09.2019

Jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 7

Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Matias Pajula, Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (poissa 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 6

Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Matias Pajula, Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (poissa 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten mukaisesti muutetun lausunnon.

21.05.2019 Pöydälle

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 288

Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite laittomasti maassa olevien palveluiden laajentamisen purkamisesta

HEL 2019-001421 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ehdotti valtuutettu Dani Niskasen kannattamana, että kaupunginvaltuusto palauttaa aloitteen valmisteltavaksi uudelleen seuraavin perustein:

Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukaisesti kiireellinen hoito, mikä takaa, ettei kukaan jää ilman hätäapua sen enempää sosiaalihuollon kuin terveydenhuollonkaan osalta. Lähtökohtana tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta.

Lausunnon kuudetta kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan kustannuksena ainoastaan terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskustannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suorien kustannusten ja järjestöavustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

6 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää palauttaa aloitteen valmisteltavaksi uudelleen. Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukaisesti kiireellinen hoito, mikä takaa, ettei kukaan jää ilman hätäapua sen enempää sosiaalihuollon kuin terveydenhuollonkaan osalta. Lähtökohtana tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta. Lausunnon kuudetta kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan kustannuksena ainoastaan terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskus-



tannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suurien kustannusten ja järjestöavustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa. Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

Jaa-äännet: 58

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 19

Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Perttu Hillman, Rene Hursti, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Aleksi Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Wille Rydman, Juhani Strandén, Matias Turkki-la, Ulla-Marja Urho

Tyhjä: 2

Eveliina Heinäluoma, Mauri Venemies

Poissa: 6

Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Kauko Koskinen, Silvia Modig, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg

Kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ehdotti valtuutettu Jussi Halla-ahon kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään aloitevastauksen kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki pyrkii selvittämään, ketkä julkisen terveydenhuollon palveluita käyttävistä "paperittomista" ovat toisten EU-maiden kansalaisia, sekä keinoja periä näiden henkilöiden hoidon kustannukset heidän kotivaltioiltaan, jotta kustannukset eivät jäisi suomalaisen yhteiskunnan ja helsinkiläisten veronmaksajien maksettavaksi.



Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

7 äänestys

Valtuutettu Nuutti Hyttisen ehdottama toivomusponssi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään aloitevastauksen kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki pyrkii selvittämään, ketkä julkisen terveydenhuollon palveluita käyttävistä "paperittomista" ovat toisten EU-maiden kansalaisia, sekä keinoja periä näiden henkilöiden hoidon kustannukset heidän kotivaltioiltaan, jotta kustannukset eivät jäisi suomalaisen yhteiskunnan ja helsinkiläisten veronmaksajien maksettavaksi.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 18

Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Perttu Hillman, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Otto Meri, Aleksi Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Wille Rydman, Juhani Strandén, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Mauri Venemies

Ei-äännet: 41

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Anna Laine, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Amanda Pasanen, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 16

Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Jape Lovén, Matti Niiranen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Risto Rautava, Laura Rissanen, Tomi Sevander

Poissa: 10

Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Joel Harkimo, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Silvia Modig, Elina Moisio, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Sinikka Vepsä



Kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt valtuutettu Nuutti Hyttisen ehdottamaa toivomuspontta.

Valtuutettu Nuutti Hyttinen esitti valtuutettujen Matias Turkkila, Juhani Strandén, Aleksi Niskanen, Pia Kopra ja Jussi Halla-aho kannattamana päätöksestä eriyvän mielipiteensä seuraavin perusteluin:

Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukainen kiireellinen hoito, jotka takaavat ettei kukaan jää ilman hätäapua niin sosiaalihuollon kuin terveydenhuollon osalta. Lähtökohta tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta.

Lausunnon seitsemättä kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan vain terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskustannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suorien kustannusten ja järjestöavustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

1 Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että kaupunginvaltuusto kumoaa 29.11.2017 § 426 tekemänsä päätöksen laajentaa paperittomien henkilöiden sosiaali- ja terveystalouksia.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveystalouksien lausuntoon ja toteaa, että vuodesta 2014 alkaen Helsingissä on tarjottu lakisääteinen kiireellinen sairaanhoito kaikille paperittomille sekä laajat terveyden-



huoltopalvelut alle 18-vuotiaille ja raskaana oleville. Vuodesta 2018 alkaen palvelu laajennettiin kaupunginvaltuuston 29.11.2017 § 426 päätöksen mukaisesti koskemaan myös välttämätöntä sosiaali- ja terveydenhuoltoa, mikä vastaa laajuudeltaan suunnilleen samaa kuin turvapaikanhakijoille tarjottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Tämä tarkoittaa välttämätöntä sairauksien hoitoa, lääkitystä, seurantaa, rokotuksia ja suun terveydenhuollon palveluita. Palvelujen laajentaminen on käytännössä koskenut terveydenhuollon palveluita.

Tässä yhteydessä paperittomalla tarkoitetaan maassa ilman oleskelulupaa oleskelevaa, muualta kuin EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tulleita henkilöä, jonka oleskelulupa on umpeutunut tai maahantulo tai maassa oleskelu ei ole laillista. Näihin kuuluvat maahan jääneet kielteisen turvapaikka- tai muun oleskelulupapäätöksen saaneet. Lisäksi paperittoman kaltaisessa tilassa on henkilöitä, joiden tilapäinen maassa oleskelu on laillista, mutta jolla ei ole vakuutusturvaa sairauden tai sairaanhoidon varalle. Näitä ovat esimerkiksi tietyt Itä-Euroopan EU-maiden liikkuvat väestöryhmät, joilla ei ole vakuutusturvaa kotimaassaan sekä opiskelijat, joilla määräaikaiseen maassa oloon oikeuttava oleskelulupa on umpeutunut.

Arviot paperittomien määrästä Helsingissä vaihtelevat 1500–5000 välillä. Paperittomien terveydenhuollon palveluiden kustannuksia pystytään kohtuullisesti seuraamaan. Niiden raportointi voi olla vielä jonkin verran todellista käyttöä alhaisempaa, mutta raportointia ollaan kehittämässä edelleen, ja toimintayksiköjä on ohjeistettu raportoinnista.

Vuonna 2018 paperittomia asiakkaita oli terveydenhuollon avohoidon piirissä yhteensä 139, asiakaskäyntejä 321 ja näiden tilastoituneet kustannukset olivat 33 000 euroa. Lisäksi kustannuksia syntyy erikoissairaanhoidon palveluista. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sosiaali- ja terveysministeriön laskelmiin perustuvan suuntaa-antavan arvion mukaan avohoidon ja erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset olisivat vuositasolla Helsingissä noin 200 000–300 000 euroa. Tulee huomioda, että kyseisen väestöryhmän todellista suuruutta on mahdotonta arvioida, eikä terveyden- tai sairaanhoidon asiakaskäyntien yhteydessä useinkaan käy ilmi asiakkaan maassaolo-oikeuden tila. Ottaen kuitenkin huomioon palveluiden käytön määrä suhteessa paperittomien henkilöiden määrään Helsingissä, ei ole syytä olettaa, että kiireellistä terveydenhuoltoa laajemman terveydenhuollon tarjoaminen paperittomille toimisi itsenäisenä vetovoimatekijänä laittomasti maahan jäämiselle.

Helsingin poliisilaitoksen julkaisemien tilastojen valossa kaupungin turvallisuustilanne on parantunut viime vuosien aikana. Helsingin poliisilaitoksen tietoon tulleiden rikosten määrä pieneni vuodesta 2017 verrattuna vuoteen 2018. Eniten vähenivät omaisuusrikokset. Katuturvalli-



suusindeksi oli vuonna 2018 parempi kuin vuonna 2017. Indeksien nousuun vaikuttavat muun muassa vahingontekojen, pahoinpitelyjen ja lievien pahoinpitelyjen väheneminen.

Kaupungin turvallisuustutkimuksen mukaan yleinen turvallisuudentunne on parantunut vuodesta 2015. Helsinkiläiset kokevat oman asuinalueensa ja kaupungin keskustan sekä julkiset liikennevälineet aiempaa turvallisemmaksi. Vaikka Helsingin turvallisuustilanne on parantunut, Sisäisen turvallisuuden tila -raportin mukaan tulevaisuudessa erityisesti laittomasti maassa oleskelevat sekä maasta poistamista odottavat ulkomaalaiset ovat haavoittuvassa asemassa sekä väkivaltaisen radikalisoitumisen, rikosten tekemisen että rikosten uhriksi joutumisen näkökulmasta. Tulevaisuudessa Suomessa on entistä enemmän laittomasti maassa oleskelevia, mikä on turvallisuusongelma yhteiskunnallisesti sekä heille itselleen.

Helsingin kaupunki selvitti laaja-alaisessa työryhmässä paperittomiin henkilöihin liittyviä haasteita, palvelutarpeita ja toimenpiteitä. Vuonna 2018 ilmestyneessä työryhmän selvityksessä huomioitiin kaupunginvaltuuston 29.11.2017 § 426 hyväksymät paperittomiin henkilöihin liittyvät toimenpide-esitykset ohjeistus- ja linjaustarpeissa sekä seurannan kehittämiseksi. Helsingin terveysasemien henkilökunta on saanut myös ohjeistuksen koskien välttämättömän hoidon edellytysten täyttymistä. Tarvittaessa asiakkaat ohjataan terveysasemilta erikoissairaanhoidon tai sairaalahoidon piiriin jatkotoimenpiteitä varten.

Nykyisessä hallitusohjelmassa todetaan, että välttämätön hoito turvataan kaikille paperittomille henkilöille. Lisäksi terveys- ja hyvinvointivaihtokusten arvioinnin näkökulmasta paperittomat henkilöt muodostavat erityisen haavoittuvan väestöryhmän, jonka riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen parantaa tämän väestöryhmän terveyttä ja hyvinvointia.

Kaupunginhallitus katsoo, että edellä kuvatun perusteella toimintaympäristössä ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joiden perusteella paperittomien sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaa Helsingin kaupunginvaltuuston päätöstä 29.11.2017 § 426 olisi tarpeen muuttaa.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta sosiaali- ja terveystalouden lausunnon. Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osaston ja hallinto-osaston yhteistyönä.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Perussuomalaisten valtuustoryhmä on



25.09.2019

täydentänyt ryhmäaloitettaan Pia Kopran, Mari Rantasen, Juhani Strandénin ja Aleks Niskasen allekirjoitusten osalta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

1 Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 609

HEL 2019-001421 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 142

HEL 2019-001421 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon perussuomalaisten ryhmäaloitteesta paperittomien palvelujen laajentamisen purkamisesta:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



"Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 29.11.2017 niin kutsutuille paperittomille henkilöille tarjotun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laajentamisesta. Vuodesta 2014 on tarjottu paitsi lakisääteinen kiireellinen sairaanhoito kaikille paperittomille myös laajat terveydenhuoltopalvelut alle 18-vuotiaille ja raskaana oleville. Vuodesta 2018 palvelu laajennettiin koskemaan myös niin sanottua välttämätöntä sosiaali- ja terveydenhuoltoa, mikä vastaa laajuudeltaan suunnilleen samaa kuin turvapaikanhakijoille tarjottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Käytännössä palvelujen laajentaminen on koskenut lähinnä terveydenhuollon palveluja.

Tässä yhteydessä paperittomalla tarkoitetaan maassa ilman oleskelulupaa oleskelevaa, muualta kuin EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tulleutta henkilöä, jonka oleskelulupa on umpeutunut tai maahantulo tai maassa oleskelu ei ole laillista. Näihin kuuluvat maahan jääneet kielteisen turvapaikka- tai muun oleskelulupapäätöksen saaneet. Lisäksi paperittoman kaltaisessa tilassa on henkilöitä, joiden tilapäinen maassa oleskelu on laillista, mutta jolla ei ole vakuutusturvaa sairauden tai sairaanhoidon varalle. Näitä ovat esimerkiksi tietyt Itä-Euroopan EU-maiden liikkuvat väestöryhmät, joilla ei ole vakuutusturvaa kotimaassaan sekä opiskelijat, joilla määräaikaiseen maassa oloon oikeuttava oleskelulupa on umpeutunut.

Toisin kuin kiireelliset palvelut, jotka on määritelty terveydenhuoltolaisissa, välttämättömien palvelujen yksikäsitteinen määrittely puuttuu. Helsingissä sillä tarkoitetaan käytännössä sellaista lääketieteellistä hoitoa, jonka lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattilainen on todennut välttämättömäksi niin, että hoitoa ei voida lykätä ilman että potilaan terveydentila olennaisesti heikkenee maassa olon aikana. Maassaoloaika on asian luonteesta johtuen paperittomien kohdalla vaikeasti arvioitavissa. Yksityiskohtaista listausta välttämätöntä hoitoa vaativista tilanteista ei voida laatia, mutta sosiaali- ja terveystoimiala on laatinut riittävät sovellettavissa olevat ohjeet hoidon välttämättömyyden arviointiin.

Kun päätös hoidon laajentamisesta loppuvuodesta 2017 tehtiin, vuoden 2015 suuri maahanmuuttoaalto oli ohi ja paperittomia oli Helsingissä arviolta 1 000–1 500. Tiedossa oli, että määrä voi kasvaa merkittävästi, kun 8 500 turvapaikanhakijan valitukset eri oikeusasteissa tulevat päätökseen ja ratkaisut saadaan vuoden 2018 aikana.

Arviot paperittomien tämän hetkisestä määrästä Suomessa vaihtelevat huomattavasti välillä 3 000–10 000, ja heistä mahdollisesti puolet on Helsingissä. Helsingin terveydenhuollossa paperittomien määrä ei ole lisääntynyt samassa suhteessa.



Toisin kuin aloitteessa todetaan, kustannuksia pystytään seuraamaan, mutta niiden raportointi voi olla jonkin verran todellista käyttöä alhaisempaa, joskin tilanne on kohentunut vuoden takaisesta ja tarkentuu edelleen, kun toimintayksiköt sisäistävät raportointia koskevan ohjeistuksen. Paperittomuuden toteaminen on melko monimutkainen prosessi, mutta se on edellytys hoidon oikealle kohdentamiselle sekä tilastoinnille.

Vuonna 2018 Helsingin paperittomien terveydenhuollon avohoidon tilastoituneet kustannukset olivat 33 000 euroa. Näitä palveluja käyttäneitä paperittomia oli 139 ja käyntejä 321.

Tutkimusnäyttöä siitä, että kiireellistä terveydenhuoltoa laajemman terveydenhuollon tarjoaminen paperittomille toimisi itsenäisenä vetovoi-
matekijänä maahan saapumiselle, ei Suomesta ole. Myöskään muista Euroopan maista ei ole tiedossa vakuuttavaa tämän suuntaista näyttöä.

3.6.2019 julkaistussa neuvottelutuloksessa hallitusohjelmaksi esitetään, että paperittomuutta ehkäistään ja torjutaan laaja-alaisella viranomaisyhteistyöllä. Välttämätön hoito turvataan kaikille paperittomille. Lisäksi selvitetään, miten paperittomien ja turvapaikkaa hakevien lasten oikeus varhaiskasvatukseen toteutuu ja turvataan jokaisen nuoren, kesken koulutuksen maahan tulleiden ja paperittomien oikeus suorittaa perusopetus loppuun.

Edellä olevasta käy ilmi, että toimintaympäristössä ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joiden perusteella voimassa olevia paperittomien sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksiä olisi tarpeen muuttaa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Paperittomat henkilöt muodostavat erityisen haavoittuvan väestöryhmän, jonka riittävien sosiaali- ja terveysten palvelujen järjestäminen parantaa tämän väestöryhmän terveyttä ja hyvinvointia."

Käsittely

18.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteluun:

Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukainen kiireellinen hoito, jotka takaavat ettei kukaan jää ilman hätäapua niin sosiaalihuollon kuin terveydenhuollon osalta. Lähtökohta



25.09.2019

tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta.

Lausunnon seitsemättä kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan vain terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskustannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suorien kustannusten ja järjestävustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveystoimialan antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Mari Rantanen jätti lausunnosta seuraavan eriävän mielipiteen:

Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukainen kiireellinen hoito, jotka takaavat ettei kukaan jää ilman hätäapua niin sosiaalihuollon kuin terveydenhuollon osalta. Lähtökohta tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta.

Lausunnon seitsemättä kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan vain terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskustannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suorien kustannusten ja järjestävustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi



§ 289

Valtuutettu Mari Holopaisen aloite kotihoidossa olevien ikäihmisten aktivoinnista

HEL 2019-002610 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kotihoidossa olevien ikäihmisten päivätoiminnan ja siihen liittyvän kuljetustoiminnan lisäämistä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että aloitteessa viitataan Tanskan kotihoidon malliin, jossa kotihoidon asiakkaita kuljetetaan kunnan kustannuksella päivätoimintapaikkoihin syömään, peseytymään ja virkistäytymään. Tanskalainen kotihoidon malli on lähtökohtaisesti erilainen kuin Helsingin kotihoito. Helsingin kotihoidon palvelu perustuu siihen, että palvelut tuodaan ensisijaisesti kotiin.

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuki

Vuonna 2018 pääosin ikääntyneille helsinkiläisille tarkoitettua sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaista liikkumisen tukea myönnettiin 2 864 asiakkaalle yhteensä 1 971 855 euroa. Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla on toimintakyvyn rajoitteita liikkumisessaan ja joilla itsellään ei ole taloudellisia mahdollisuuksia järjestää muutoin liikkumistaan. Tarpeen mukaan myönnetään enintään kuusi yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Kuljetuspalvelu on määrärahasidonnainen ja harkinnanvarainen etuus.



Päivätoiminta Helsingissä

Vuonna 2018 Helsingissä oli ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaita yhteensä 1 774. Asiakasmäärä on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Päivätoimintaa oli kaupungin omana toimintana yhteensä 268 asiakaspaikkaa, minkä lisäksi asiakkaalla on mahdollisuus saada päivätoimintapalvelua palvelusetelillä. Päivätoimintaan sisältyy pääsääntöisesti kuljetus. Osa asiakkaista tulee päivätoimintaan omalla kuljetuksella. Kotihoidon henkilökunta auttaa asiakkaita lähtemään päivätoimintaan ja on vastassa päivätoiminnan päätyttyä.

Nykyinen päivätoiminta on ensisijaisesti tarkoitettu muistisairaiden kotona asumisen tukemiseen ja omaishoidon palvelukokonaisuuteen omaishoitajien tueksi. Noin joka kuudes säännöllisen kotihoidon asiakas sai päivätoimintaa vuoden 2018 aikana. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Päivätoiminnan kustannukset vuodelta 2018 ovat:

Päivätoiminta 2018	josta kuljetuksen osuus		hoitopäivän hinta (euro)
	TTP (euro)	(euro)	
Oma toiminta	8 831 316	1 503 137	138,1
Ostopalvelu	654 347		
Palveluseteli	884 803		
yht. ostot ja palveluseteli	1 539 150	303 825	77,8

Taulukko 2. Päivätoiminnan kustannukset 2018. SOTE

Palvelukeskukset ikääntyneille helsinkiläisille

Helsingissä toimii 15 palvelukeskusta eri puolilla kaupunkia. Palvelukeskukset ovat avoimia kohtaamispaikkoja, jotka tukevat kotona asumista, edistävät hyvinvointia ja lievittävät yksinäisyyden kokemuksia. Palvelukeskuksessa voi osallistua tuettuun ryhmätoimintaan (sosiaalihuollon ammattilaisten vetämät ryhmät), vertaistuelliseen ryhmätoimintaan, harrastustoimintaan, erilaisiin tilaisuuksiin tai retkille tai toimia vapaaehtoisena. Vireä vapaaehtoistoiminta mahdollistaa osaltaan toimintojen ja palvelujen monimuotoisuuden ja laajuuden. Lisäksi palvelukeskuksista saa sosiaaliohjaajan palveluohjausta ja -neuvontaa ja niissä voi syödä lounaan.

Palvelukeskusten toiminta on tarkoitettu eläkeläisille ja työttömille. Toiminta ja palvelut ovat pääosin maksuttomia ja käytettävissä palvelukeskuskortin avulla. Palvelukeskuksien asiakkaita ei rekisteröidä mihinkään asiakastietojärjestelmään. Kukin voi hakeutua toimintaan oman kiinnostuksensa ja aikataulunsa mukaan. Palvelukeskuksissa toiminta



on järjestetty tavalla, joka edellyttää asiakkailta omatoimisuutta. Vuonna 2019 palvelukeskustoiminnan budjetti on 7 195 191 euroa.

Palvelukeskuksien käyttökerrat 3. suurinta toimintamuotoa	2018
Harrastetoiminta	56 710
Liikunta	54 375
Ohjelmallinen toiminta ja retket	33 152

Taulukko 3. Palvelukeskuksen kolme suurinta toimintamuotoa, käyttökerrat. 2018. Lähde SOTE.

Osa kotihoidon asiakkaista käyttää tälläkin hetkellä palvelukeskuksen palveluja. Palvelukeskusten toimintaan ei ole järjestettyä kuljetusta. Palvelukeskukset ovat HSL:n palvelulinjojen reiteillä, mutta palvelulinjat eivät sovellu suurelle osalle kotihoidon asiakkaista.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki on monelle vähävaraiselle tärkeä keino päästä liikkumaan kodistaan. Tämän palvelun riittävyteen ja tulorajoihin kiinnitetään huomiota.

Uusia tapoja kotihoidon asiakkaiden virkistysmahdollisuuksien toteuttamiseen

Uudenlaisia tapoja kotihoidon asiakkaiden virkistysmahdollisuuksien toteuttamiseen on kokeiltu useissa palvelukeskuksissa ja toteutuksen mallit vaihtelevat paikallisesti. Tarkoituksena on tuoda palvelukeskuksen palveluja myös kotihoidon asiakkaille. Tarjottu toiminta voi olla osallistumista tuettuun päivätoimintaryhmään tai osallistuminen johonkin palvelukeskuksen tapahtumaan ja omakustanteinen lounas.

Kotihoidon asiakkaat ovat tulleet palvelukeskuksen toimintaan omatoimisesti, saatettuna kävellen, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen avulla tai maksamalla itse taksikyydin. Joissakin tapauksissa kotihoidon tiimien työntekijät ovat kuljettaneet tiimin autoilla asiakkaita palvelukeskukseen.

Palvelua on tarjottu useille eri asiakasryhmille. Palvelukeskusten toiminnasta kiinnostuneita asiakasryhmiä ovat olleet satunnaisesti palveluja tarvitsevat ja kotihoidon tukipalveluja saavat asiakkaat. Palvelukeskusten virkistystoimintaa on tarjottu myös paljon palvelua tarvitseville kotihoidon asiakkaille. Heille on ollut vaikeampi löytää sopivia palveluja ja heidän motivointinsa on ollut haasteellisempaa. Palvelukeskukset kehittävät etäyhteyden avulla tapahtuvaa toimintaa. Tämä sopii myös asiakkaille, joiden on hankala liikkua kotoaan.

Asiakkaat tarvitsevat yleensä useita motivointikertoja ja mahdollisesti saattamisen palvelukeskukseen, jotta he sitoutuvat palvelukeskustoimintaan. Toimintaa aloitettaessa arveltiin, että asiakkaiden kotihoidon tarve vähentyisi. Näin on käynyt vain satunnaisesti. Virkistystoiminta on



osa palvelukokonaisuutta, joka koostuu mm. hoidosta ja hoivasta, mutta virkistystoiminta ei korvaa muun palvelun tarvetta. Virkistystoiminta osaltaan ylläpitää kotihoidon asiakkaiden toimintakykyä ja saattaa vähentää yksinäisyyden tunteita.

Sosiaali- ja terveystoimialan tukipalveluihin kuuluvan kuljetuspalvelun yhdensuuntaisen kuljetuksen keskihinta alkuvuoden tietojen perusteella on noin 40,60 euroa. Kuljetusten kustannukset vaihtelevat monien eri tekijöiden seurauksena. Mikäli kaikille säännöllisen kotihoidon asiakkaille tarjottaisiin yksi tai kymmenen virkistysmatkaa esimerkiksi palvelukeskukseen, kustannusarvio yhdelle vuodelle olisi seuraava:

Virkistysmatka kotihoidon asiakkaille 1 tai 10 matkaa / vuosi	1 virkistysmatka	10 virkistysmatkaa
Vuonna 2019 yhdensuuntainen matka 40,6 e	81,2	812
Kotihoidon asiakkaat ka / kk 6 800	552 160	5 521 600

Taulukko 1. Kustannusarvio kotihoidon virkistyskuljetuksiin yhdelle vuodelle.

Virkistystoimintaa kotiin

Kaikki kotihoidon asiakkaat eivät halua lähteä päivätoimintaan tai palvelukeskuksiin. Osa asiakkaista ei jaksa osallistua kodin ulkopuolisiin tapahtumiin.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaita oli kuluvan vuoden maaliskuussa 6 800, joista 800 eli noin 12 prosenttia oli myös kotihoidon etäkäyntien asiakkaana. Maaliskuun etäkäyntien syynä oli noin joka kolmannessa tapauksessa ruokailu, mikä osalla asiakkaista tarkoittaa osallistumista ruokaryhmään. Ruokaryhmät ovat ryhmiä, joissa asiakas syö kotonaan omaa ateriaansa ja seurustelee etäkontaktin avulla samaan aikaan ruokailevien kanssa. Palvelukeskus Helsingin hoitaja hallinnoi yhteyttä, mutta ryhmien jäsenet seurustelevat keskenään. Noin viisi prosenttia sai myös monipuolisten palvelukeskusten järjestämää jumppaa ja ryhmätoimintoja etäkontaktin avulla. Etäkontaktin avulla virkistysmahdollisuudet ovat rajattomat. Kokeiluja aloitetaan ja lopetetaan joustavasti koko ajan. Myös etäyhteyden avulla toteutetun virkistystoiminnan laajentaminen merkittävästi vaatii lisäresursointia.

Naapuruuspiiritoiminta on aktivoivaa, kaikenikäisille suunnattua ryhmätoimintaa, joka toteutuu iäkkäimpien osallistujien ehdoilla. Naapuruspriirin voi perustaa kuka tahansa helsinkiläinen. Toiminta tarvitsee tilan ja yhdestä kahteen vapaaehtoista ohjaajaa ryhmää kohti sekä yhteistyöntekijän, joka on kaupungin tai kolmannen sektorin työntekijä. Palve-



lukekusten henkilökunta osallistuu ja antaa apuaan naapuruuspiirien toimintaan erityisesti toiminnan käynnistämisyhteistyössä.

Virkistystoiminnan kehittäminen jatkossa

Helsingin kaupunkistrategiassa on nostettu keskeisesti esiin helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventuminen. Helsinki panostaa vahvasti kaiken ikäisten liikkumisen lisäämiseen vuosina 2018–2021. Tavoitetta edistävät Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) -ohjelma ja liikumisohjelma. Myös ikäihmisiä houkutteellaan aktiivisesti liikkeelle liikunnan ja kulttuurin pariin. Palveluja kohdennetaan lisäksi erityistä tukea tarvitseville kohderyhmille. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) kokoaa osaltaan eri toimenpiteitä.

Kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukeminen ja aktivointi muun muassa liikkumissopimuksen avulla sekä virkistystoiminta ovat tärkeitä asiakkaan asiakassuunnitelmassa. Jokaiselle kotihoidon asiakkaalle pyritään löytämään mielekästä ohjelmaa yksilöllisesti omien tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan. Myös omaisia ja läheisiä kannustetaan mukaan kotihoidon asiakkaiden virkistystoimintaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimialalla kehitetään, yhteistyössä muiden toimialojen kanssa, toimintoja yksinäisyydestä ja eristäytyneisyydestä kärsivien kotihoidon asiakkaiden aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Muiden vanhuspalveluja koskevien aloitteiden käsittely

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän vanhusten hoivaa koskevan ryhmäaloitteen (HEL 2019-002037) kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaisesti. Kaupunginhallitus antaa vastauksen valtuutettu Terhi Koulumiehen ja kolmen muun valtuutetun vanhuspalvelujen laadun varmistamista koskevaan aloitteeseen (HEL 2019-001431) hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto on 28.11.2018 § 384 käsitellyt perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen vanhuspalvelujen nykytilasta ja tulevien tarpeiden selvittämisestä (HEL 2018-004931). Tuolloin annettuun kaupunginhallituksen vastaukseen nähden nyt käsiteltävinä olevissa vanhuspalveluja koskevissa aloitevastauksissa on käytetty päivitettyjä tietoja.



25.09.2019

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 584

HEL 2019-002610 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 103

HEL 2019-002610 T 00 00 03

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Holopaisen ym. valtuustoaloitteesta koskien kotihoidossa olevien ikäihmisten aktivointia:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



"Aloitteessa viitataan Tanskan kotihoidon malliin, jossa kotihoidon asiakkaita kuljetetaan kunnan kustannuksella päivätoimintapaikkoihin syömään, peseytymään ja virkistäytymään. Tanskalainen kotihoidon malli on lähtökohtaisesti erilainen kuin Helsingin kotihoito. Helsingin kotihoidon palvelu perustuu siihen, että palvelut tuodaan ensisijaisesti kotiin.

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuki

Pääosin ikääntyneille helsinkiläisille tarkoitettua sosiaalihuoltolain mukaista liikkumisen tukea myönnettiin yhteensä 1 971 855 eurolla 2 864 asiakkaalle vuonna 2018. Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla on toimintakyvyn rajoitteita liikkumisessaan ja joilla itsellään ei ole taloudellisia mahdollisuuksia järjestää muutoin liikkumistaan. Tarpeen mukaan myönnetään enintään kuusi (6) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Kuljetuspalvelu on määrärahasidonnainen ja harkinnanvarainen etuus.

Päivätoiminta Helsingissä

Helsingissä oli ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaita yhteensä 1 774 vuonna 2018. Asiakasmäärä on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Päivätoimintaa oli kaupungin omana toimintana yhteensä 268 asiakaspaikkaa, minkä lisäksi asiakkaalla on mahdollisuus saada päivätoimintapalvelua palvelusetelillä. Päivätoimintaan sisältyy pääsääntöisesti kuljetus. Osa asiakkaista tulee päivätoimintaan omalla kuljetuksella. Kotihoidon henkilökunta auttaa asiakkaita lähtemään päivätoimintaan ja on vastassa päivätoiminnan päätyttyä.

Nykyinen päivätoiminta on ensisijaisesti tarkoitettu muistisairaiden kotona asumisen tukemiseen ja omaishoidon palvelukokonaisuuteen omaishoitajien tueksi. Noin joka kuudes säännöllisen kotihoidon asiakas sai päivätoimintaa vuoden 2018 aikana. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Päivätoiminnan kustannukset vuodelta 2018 selviävät alla olevasta taulukosta.

Päivätoiminta 2018	josta kuljetuksen osuus		hoitopäivän hinta (euro)
	TTP (euro)	(euro)	
Oma toiminta	8 831 316	1 503 137	138,1
Ostopalvelu	654 347		
Palveluseteli	884 803		
yht. ostot ja palveluseteli	1 539 150	303 825	77,8

Taulukko 2. Päivätoiminnan kustannukset 2018. SOTE



Palvelukeskukset ikääntyneille helsinkiläisille

Helsingissä toimii 15 palvelukeskusta eri puolilla kaupunkia. Palvelukeskukset ovat avoimia kohtaamispaikkoja, jotka tukevat kotona asuamista, edistävät hyvinvointia ja lievittävät yksinäisyyden kokemuksia. Palvelukeskuksessa voi osallistua tuettuun ryhmätoimintaan (sosiaalihuollon ammattilaisten vetämät ryhmät), vertaistuelliseen ryhmätoimintaan, harrastustoimintaan, erilaisiin tilaisuuksiin tai retkille tai toimia vapaaehtoisena. Vireä vapaaehtoistoiminta mahdollistaa osaltaan toimintojen ja palveluiden monimuotoisuuden ja laajuuden. Lisäksi palvelukeskuksista saa sosiaaliohjaajan palveluohjausta ja -neuvontaa ja niissä voi syödä lounaan.

Palvelukeskusten toiminta on tarkoitettu eläkeläisille ja työttömille. Toiminta ja palvelut ovat pääosin maksuttomia ja ovat käytettävissä palvelukeskuskortin avulla. Palvelukeskuksien asiakkaita ei rekisteröidä mihinkään asiakastietojärjestelmään, ja kukin voi hakeutua toimintaan oman kiinnostuksensa ja aikataulunsa mukaan. Palvelukeskuksissa toiminta on järjestetty tavalla, joka edellyttää asiakkaita omatoimisuutta. Palvelukeskustoiminnan budjetti oli 7 195 191 euroa vuonna 2019.

Palvelukeskuksien käyttökerrat 3. suurinta toimintamuotoa	2018
Harrastetoiminta	56 710
Liikunta	54 375
Ohjelmallinen toiminta ja retket	33 152

Taulukko 3. Palvelukeskuksen kolme suurinta toimintamuotoa, käyttökerrat. 2018. Lähde SOTE.

Osa kotihoidon asiakkaista käyttää tälläkin hetkellä palvelukeskuksen palveluja. Palvelukeskusten toimintaan ei ole järjestettyä kuljetusta. Palvelukeskukset ovat HSL:n palvelulinjojen reiteillä, mutta palvelulinjat eivät sovellu suurelle osalle kotihoidon asiakkaista.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki on monelle vähävaraiselle tärkeä keino päästä liikkumaan kodistaan. Tämän palvelun riittävyyteen ja tulorajoihin kiinnitetään huomiota.

Uusia tapoja kotihoidon asiakkaiden virkistysmahdollisuuksien toteuttamiseen

Uudenlaisia tapoja kotihoidon asiakkaiden virkistysmahdollisuuksien toteuttamiseen on kokeiltu useissa palvelukeskuksissa ja toteutuksen mallit vaihtelevat paikallisesti. Tarkoituksena on ollut tuoda palvelukeskuksen palveluja myös kotihoidon asiakkaille. Tarjottu toiminta vaihtelee: se voi olla osallistumista tuettuun päivätoimintaryhmään tai osallistuminen johonkin palvelukeskuksen tapahtumaan ja omakustanteinen lounas.



Kotihoidon asiakkaat ovat tulleet palvelukeskuksen toimintaan omatoimisesti, saatettuna kävellen, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen avulla tai maksamalla itse taksikyydin. Joissain tapauksissa kotihoidon tiimien työntekijät ovat kuljettaneet tiimin autoilla asiakkaita palvelukeskukseen.

Palvelua on tarjottu useille eri asiakasryhmille. Palvelukeskusten toiminnasta kiinnostuneet asiakasryhmät ovat olleet satunnaisesti palveluja tarvitsevat ja kotihoidon tukipalveluja saavat asiakkaat. Palvelukeskusten virkistystoimintaa on tarjottu myös paljon palvelua tarvitseville kotihoidon asiakkaille. Heille on ollut vaikeampi löytää sopivia palveluja ja heidän motivointinsa on ollut haasteellisempaa. Palvelukeskusten toiminnassa panostetaan etäyhteyden avulla tapahtuvaan toimintaan, ja tämä sopii myös asiakkaille, joiden on hankala liikkua kotoaan.

Asiakkaat tarvitsevat yleensä useamman motivointikerran ja mahdollisesti saattamisen palvelukeskukseen, jotta he sitoutuvat palvelukeskustoimintaan. Toimintaa aloittaessa arveltiin, että asiakkaiden kotihoidon tarve vähentyisi. Näin on käynyt aivan satunnaisesti. Virkistystoiminta on osa palvelukokonaisuutta, joka koostuu mm. hoidosta ja hoiavasta, mutta virkistystoiminta ei korvaa muun palvelun tarvetta. Virkistystoiminta osaltaan ylläpitää kotihoidon asiakkaiden toimintakykyä ja saattaa vähentää yksinäisyyden tunteita.

Sosiaali- ja terveystoimialan tukipalveluihin kuuluvan kuljetuspalvelun yhdensuuntaisen kuljetuksen keskihinta tänä vuonna alkuvuoden tietojen perusteella on noin 40,60 euroa. Kuljetusten kustannukset vaihtelevat monien eri tekijöiden seurauksena. Mikäli kaikille säännöllisen kotihoidon asiakkaille tarjottaisiin yksi tai kymmenen virkistysmatkaa esimerkiksi palvelukeskukseen, kustannusarvio yhdelle vuodelle olisi seuraava:

Virkistysmatka kotihoidon asiakkaille 1 tai 10 matkaa / vuosi	1 virkistysmatka	10 virkistysmatkaa
Vuonna 2019 yhdensuuntainen matka 40,6 e	81,2	812
Kotihoidon asiakkaat ka / kk 6 800	552 160	5 521 600

Taulukko 1. Kustannusarvio kotihoidon virkistyskuljetuksiin yhdelle vuodelle.

Virkistystoimintaa kotiin

Kaikki kotihoidon asiakkaat eivät halua lähteä päivätoimintaan tai palvelukeskuksiin. Osa asiakkaista ei jaksakaan osallistua kodin ulkopuolisiin tapahtumiin.



Säännöllisen kotihoidon asiakkaita oli maaliskuussa 6 800, joista 800 eli noin 12 prosenttia oli myös kotihoidon etäkäyntien asiakkaana. Maaliskuun etäkäyntien syynä oli noin joka kolmannessa tapauksessa ruokailu, mikä osalla asiakkaista tarkoittaa osallistumista ruokaryhmään. Ruokaryhmät ovat ryhmiä, joissa asiakas syö kotonaan omaa ateriansa ja seurustelee etäkontaktin avulla samaan aikaan ruokailevien kanssa. Palvelukeskus Helsingin hoitaja hallinnoi yhteyttä, mutta ryhmien jäsenet seurustelevat keskenään. Noin viisi prosenttia sai myös monipuolisten palvelukeskusten järjestämää jumppaa ja ryhmätoimintoja etäkontaktin avulla. Etäkontaktin avulla virkistysmahdollisuudet ovat rajattomat, ja kokeiluja aloitetaan ja lopetetaan joustavasti koko ajan. Myös etäyhteyden avulla toteutetun virkistystoiminnan laajentaminen merkittävästi vaatii lisäresursointia.

Naapuruuspiiritoiminta on aktivoivaa, kaikenikäisille suunnattua ryhmätoimintaa, joka toteutuu iäkkäimpien osallistujien ehdoilla. Naapurupiiriin voi perustaa kuka tahansa helsinkiläinen. Toiminta tarvitsee tilan ja yhdestä kahteen vapaaehtoista ohjaajaa ryhmää kohti sekä yhteistyöntekijän, joka on kaupungin tai kolmannen sektorin työntekijä. Palvelukeskusten henkilökunta osallistuu ja antaa apuaan naapuruuspiirien toimintaan erityisesti toiminnan käynnistämävaiheessa.

Virkistystoiminnan kehittäminen jatkossa

Helsingin strategiana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventuminen. Helsinki panostaa vahvasti kaiken ikäisten liikkumisen lisäämiseen vuosina 2018–2021. Tavoitetta edistävät Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) -ohjelma ja liikkumisohjelma. Myös ikäihmisiä houkutellaan aktiivisesti liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurinkin pariin. Palveluja kohdennetaan lisäksi erityistä tukea tarvitseville kohderyhmille. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) kokoaa osaltaan eri toimenpiteitä.

Kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukeminen ja aktivointi muun muassa liikkumissopimuksen avulla sekä virkistystoiminta ovat tärkeitä osia asiakkaan asiakassuunnitelmassa. Jokaiselle kotihoidon asiakkaalle pyritään löytämään mielekäästä ohjelmaa yksilöllisesti omien tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Omaisten ja läheisten rooli on tärkeä ja heitä kannustetaan kotihoidon asiakkaiden virkistystoimintaan mukaan. Tarvitaan uusia omaisia tukuvia muotoja, jotta asiakkaiden virkistysmahdollisuuden lisääntyvät.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut kehittävät monella taholla ja erilaisilla tavoilla tuotettua kotihoidon asiakkaiden virkistystoimintaa ja aktivointia. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla on sekä inhimillisiä hyötyjä et-



tä mitä ilmeisemmin vaikeammin todennettavia positiivisia kustannusvaikutuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimialalla kehitetään, yhteistyössä muiden toimialojen kanssa, toimintoja yksinäisyydestä ja eristäytyneisyydestä kärsivien kotihoidon asiakkaiden aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kotihoidon asiakkaiden aktivointi ja sosiaalisen virkistymisen mahdollisuudet ovat tärkeitä olemassa olevan toimintakyvyn tukemisen ja kuntoutumisen näkökulmasta. Virkistystoiminnalla on asiakkaalle positiivisia vaikutuksia erityisesti, kun se on yksilöllisesti suunniteltua. Eri henkilöt kaipaavat erilaista toimintaa: osa haluaa virkistyä kotonaan, osa taas kaipaa sosiaalisia kontakteja kodin ulkopuolelta. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla on positiivisia terveysvaikutuksia."

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sandra Hagman: Tehdään virkistystoiminnan kehittämistä koskevan kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimialalla kehitetään, yhteistyössä muiden toimialojen kanssa, toimintoja yksinäisyydestä ja eristäytyneisyydestä kärsivien kotihoidon asiakkaiden aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Kati Juva: Tehdään ikääntyneille helsinkiläisille tarkoitettuja palvelukeskuksia koskevan kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki on monelle vähävaraiselle tärkeä keino päästä liikkumaan kodistaan. Tämän palvelun riittävyyteen ja tulorajoihin kiinnitetään huomiota."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.



25.09.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle hyväksytyjen vastaehdotusten mukaisesti muutetun lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi



§ 290

Valtuutettu Mari Rantasen aloite lasten sukuelinten silpomista ehkäisevästä toimintasuunnitelmasta

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Rantasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Rantanen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan lasten sukuelinten silpomista ehkäisevän toimintasuunnitelman laatimista.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Yhdistyneiden Kansakuntien Lapsen oikeuksien yleissopimuksen nojalla kaikilla lapsilla on oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen ja suojeluun väkivallalta. Euroopan neuvoston yleissopimus naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (ns. Istanbulin sopimus) velvoittaa erityisesti tyttöihin ja naiseen kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen. Suomen hallitusohjelmassa on kansallisen naiseen kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman laatiminen sekä resurssien turvaaminen sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön.

Osana Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa vuonna 2019 on julkaistu kansallinen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) vastainen toimintaohjelma, joka sisältää kattavasti toimenpiteitä silpomisen ehkäisemiseksi ja silpomisen läpikäyneiden auttamiseksi (STM, liite 2). Toimintaohjelma on jatkoa vuosien 2012–2016 kansalliselle tyttöjen ja naisten ympärileikkauksen estämisen toimintaohjelmalle. Myös esimerkiksi Ruotsissa on laadittu vastaava silpomisen ehkäi-



syn ja siihen liittyvän tietoisuuden lisäämisen kansallinen toimintaohjelma. Joissakin kunnissa on käytössä paikallisia ohjeita silpomisepäilyihin puuttumiseksi ja pitkän aikavälin toimintaohjelmia silpomisen ehkäisemiseksi.

Lasten sukuelinten silpomisen yleisyydestä Suomessa ei ole varmaa tietoa. Arvio silpomisen riskissä olevien tyttöjen määrästä vaihtelee 645 ja 3 075 tytön välillä riippuen siitä, huomioidaanko kulttuurisen sopeutumisen vaikutukset riskiin vai lasketaanko riski yhtä suureksi kuin lähimmäisessä asuessa. Toisen sukupolven maahanmuuttajatytöillä silpomisen riskin arvioidaan olevan hyvin pieni, koska sosiaalista painostusta silpomiseen on vähemmän. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn on lisätty lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville kysymys sukuelinten silpomisesta. Helsingissä neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa on tullut esiin muutamia tapauksia, joissa on epäilty, että tytön sukuelinten silpomista suunnitellaan tai asiasta on kerrottu vastatodella. Todennettuja tapauksia, joissa silpominen olisi tehty Suomessa asumisen aikana, ei ole tullut ilmi.

Lainsäädäntö

Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen, jota on kutsuttu myös ympärileikkaukseksi, on kulttuurinen perinne, jossa sukuelimiä vahingoitetaan ilman terveydellisiä syitä. Korkeimman oikeuden päätöksen KKO 2008:93 mukaan tyttöjen ympärileikkauksessa on kysymys lähinnä törkeäksi pahoinpitelyksi luokiteltavasta menettelystä, jota ei voida missään olosuhteissa oikeuttaa uskonnollisilla tai sosiaalisilla syillä.

Alaikäisen Suomessa pysyvästi asuvan tytön sukuelinten silpominen on aina rangaistava rikos myös silloin, kun teko tehdään ulkomailla. Lisäksi törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu on kriminalisoitu. Vaikka rikoslaissa ei ole erikseen mainintaa naisten sukuelinten silpomisesta, teko katsotaan törkeäksi pahoinpitelyksi ja se on rikoslain mukaan rangaistava teko. Esimerkiksi Ruotsissa tyttöjen ympärileikkaus on kielletty erillislailla. Erillisen silpomisen kieltävän lain vaikutuksista tällaisista teoista annettujen rikostuomioiden määrään ei ole saatu näyttöä.

Lastensuojelulain (417/2007) 5 luvun 25 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöillä sekä muilla viranomaisilla ja lasten kanssa työskentelevillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos epäillään lapsen turvallisuuden tai kasvuolosuhteiden vaarantumista. Samoin heillä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille silloin, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena säädetty teko, josta säädet-



ty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Eli esimerkiksi pahoinpitely tai törkeä pahoinpitely. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjä ja toteuttaja saa ilmoittaa poliisille myös henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia varten tarvittavat tiedot (laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000). Epäilyt tyttöjen sukuelinten silpomisesta kuuluvat aina lastensuojelulain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

Silpomisen ehkäisy ja siihen puuttuminen

Sosiaali- ja terveystoimiala on mukana Ihmisoikeusliiton koordinoimassa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastaisessa verkostossa (FGM-verkosto), johon kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, maahanmuuttoviraston, poliisihallituksen, maahanmuuttopalvelujen ja järjestöjen edustajia. Maahanmuuttoyksikössä on tehty pitkään tiivistä yhteistyötä Ihmisoikeusliiton kanssa tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan silpomisen vastaista työtä sekä muuta järjestöjen toimintaa, jonka kautta voidaan tavoittaa silpomisriskissä olevia ja silpomisen uhreja.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on käytössä yhteinen lapsen pahoinpitelyn ja seksuaalisen hyväksikäytön selvittämisen ohje, jota noudatetaan kaikissa tilanteissa, joissa epäillään lapsen kaltoinkohtelua. Pahoinpitelyepäilyistä tehdään kaikissa palveluissa lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus poliisille lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Työntekijöillä on mahdollisuus konsultoida toimialan lakimiehiä tai poliisia kaltoinkohteluun liittyvissä asioissa.

Sukuelinten silpomisen puheeksiottaminen on osa äitiysneuvolaprosessia. Kaikille odottaville äideille tehdään lähisuhdeväkivallan kartoitus, jossa käytetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lomaketta. Lisäksi selvitetään, onko asiakas joutunut silpomisen kohteeksi sekä otetaan tarpeen mukaan puheeksi tyttöjen sukuelinten silpominen ja siihen liittyvät vanhempien mielipiteet. Silpomisen puheeksiotto on keskeinen osa myös maahanmuuttoyksikössä tehtävää alkuvaiheen kotouttamistyötä. Kouluterveydenhuollossa oppilaiden huolenaiheita kartoitetaan kaikilla vuosiluokilla ja terveystarkastuksiin sisältyy seksuaaliterveyteen liittyvää neuvontaa lapsen tai nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Lasten ja nuorten lääkäripalveluissa sekä kouluterveydenhuollossa on käytössä yhteinen ohje (liite 3) tytön ympärileikkausepäilyn selvittämiseen. Ohje sisältää toimintaohjeet tilanteisiin, joissa epäillään ympärileikkauksen tekemistä ulkomailla. Puheeksiottamisen ja silpomisen ehkäisyn tukena hyödynnetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen materiaaleja.



Lastensuojelussa silpomisepäilyt selvitetään samalla tavalla kuin muut lapsiin kohdistuvat väkivaltaepäilyt. Kiireellisen lastensuojelun tarve arvioidaan välittömästi ja tarvittaessa ryhdytään lastensuojelulain mukaisiin toimenpiteisiin. Lastensuojelussa tehdään tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten kanssa ja arvioidaan tarvittaessa lapsen edun perusteella tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille myös muista kuin lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista rikosepäilyistä.

Tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisyyn liittyvän koulutuksen järjestäminen sisältyy Helsingin kotouttamisohjelman 2017-2021 toimenpiteisiin. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on järjestetty aiheeseen liittyviä koulutuksia ja hyödynnetty muiden toimijoiden verkkokoulutuksia.

Koulu kasvattaa lapsia ja nuoria seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä itsemääräämisoikeuteen liittyvissä asioissa. Kaupungin toimialojen välisen ennalta ehkäisevän yhteistyön ja tehokkaan viestinnän keinoin on tarpeen kannustaa lapsia ja nuoria ottamaan itsenäisesti yhteyttä viranomaisiin uhkaavissa tilanteissa.

Tyttöjen sukuelinten silpominen aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia haittoja. Silpomisen ehkäisyn kannalta keskeistä on asian varhainen puheeksiottaminen kulttuurisensitiivisellä tavalla. Puheeksiottaminen on tärkeää sisällyttää lasten ja perheiden kanssa tehtävään työhön samalla tavalla kuin muu lähisuhdeväkivallan kartoittaminen ja ehkäisy. Silpomisen ehkäisemiseksi tulee tukea myös niitä tyttöjä ja naisia, joille ympärileikkaus on tehty ennen Suomeen tuloa.

Kaupunginhallitus katsoo, että jo käytössä olevan ohjeistuksen lisäksi erillisen kaupunkitasoisen lasten sukuelinten silpomista ehkäisevän toimintasuunnitelman laatiminen ei ole tarkoituksenmukaista. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on jo käytössä kansallisen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen ehkäisyn toimintaohjelman mukaisia toimintamalleja. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä kansallisen toimintaohjelman toimeenpanon sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamista silpomisen ehkäisemiseksi.

Helsinki tehostaa silpomisen vastaista työtä vahvistamalla yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja eri toimialojen välillä mukaan lukien muun muassa varhaiskasvatus ja lastensuojelu, jonne laaditaan omat ohjeistukset. Tämän lisäksi kaupungin koulutusta ympärileikkauksesta ja sen puheeksiottamisesta kehitetään muun muassa kouluterveyskeskusten tulosten pohjalta.

Esitys perustuu eräitä sanavalintoja lukuun ottamatta sosiaali- ja terveystoimialan lausuntoon, kuitenkin niin, että lausuntoon sisältyviä



25.09.2019

poikien ympärileikkausta koskevia mainintoja ei ole sisällytetty esitykseen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mari Rantasen aloite.pdf
- 2 STM_Tyttöjen_ja_naisten_sukuelinten_silpominen
- 3 Tytön ympärileikkausepäilyn selvittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 585

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Rantasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Palautusehdotus:

Mika Raatikainen: Palautetaan valmisteluun seuraavin perustein:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva sukuelinten silpomisepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan



saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide, eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta.

Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

Mika Raatikaisen palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Perusteluihin lisätään uusi kohta:

"Helsinki tehostaa silpomisen vastaista työtä vahvistamalla yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja eri toimialojen välillä mukaan lukien muun muassa varhaiskasvatus ja lastensuojelu, jonne laaditaan omat ohjeistukset. Tämän lisäksi kaupungin koulutusta ympärileikkauksesta ja sen puheeksiottamisesta kehitetään muun muassa kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta."

Kannattaja: Terhi Koulumies



25.09.2019

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon vastahdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Mika Raatikainen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen seuraavin perusteluin:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva sukuelinten silpomisepäily. Tehdyissä tutkimuksissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide, eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta.

Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö



25.09.2019

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 141

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen ym. lasten sukuelinten silpomista ehkäisevän toimintasuunnitelman laatimista koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Sosiaali- ja terveystoimialan toimintaa ohjaavat kansallinen lainsäädäntö ja Suomessa voimassa olevat kansainväliset yleissopimukset. Lapsen oikeuksien sopimuksen nojalla kaikilla lapsilla on oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen ja suojeluun väkivallalta. Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (ns. Istanbulin sopimus) velvoittaa erityisesti tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen. 3.6.2019 julkaistussa neuvottelutuloksessa hallitusohjelmaksi esitetään kansallisen naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman laatimista sekä resurssien turvaamista sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön.

Osana Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa on vuonna 2019 julkaistu kansallinen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) vastainen toimintaohjelma, joka sisältää kattavasti toimenpiteitä silpomisen ehkäisemiseksi ja silpomisen läpikäyneiden auttamiseksi (liite 1). Toimintaohjelma on jatkoa vuosien 2012–2016 kansalliselle tyttöjen ja naisten ympärileikkauksen estämisen toimintaohjelmalle. Myös esimerkiksi Ruotsissa on laadittu vastaava silpomisen ehkäisyyn ja siihen liittyvän tietoisuuden lisäämiseen tähtäävä kansallinen toimintaohjelma. Lisäksi osassa kunnista on käytössä paikallisia ohjeita silpomisepäilyihin puuttumiseksi ja toimintaohjelmia silpomisen ehkäisemiseksi pitkällä aikavälillä.

Lasten sukuelinten silpomisen (ympärileikkaus) yleisyydestä Suomessa ei ole varmaa tietoa. Arvio silpomisen riskissä olevien tyttöjen määrästä vaihtelee 645 ja 3 075 tytön välillä riippuen siitä, huomioidaanko kulttuurisen sopeutumisen vaikutukset riskiin vai lasketaanko riski yhtä suureksi kuin lähtömaassa asuessa (STM 2019). Toisen sukupolven maahanmuuttajatyöillä silpomisen riskin arvioidaan olevan hyvin pieni, koska sosiaalista painostusta silpomiseen ei ole. Vuoden 2019 koulu-terveyskyselyyn on lisätty lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa



opiskeleville kysymys sukuelinten silpomisesta. Helsingissä neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa on tullut esiin muutamia tapauksia, joissa on epäilty, että tytön ympärileikkausta suunnitellaan tai asiasta on kerrottu vastaanotolla. Todennettuja tapauksia, joissa ympärileikkaus olisi tehty Suomessa asumisen aikana, ei ole tullut ilmi.

Lainsäädännön merkitys sukuelinten silpomisen ehkäisyssä

Suomen lainsäädännön perusteella alaikäisen tytön ympärileikkaus on aina rangaistava rikos myös silloin, kun ympärileikkaus tehdään ulkomailla Suomessa pysyvästi asuvalle tytölle. Myös törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu on kriminalisoitu. Suomessa ympärileikkauksen rangaistavuus perustuu rikoslakiin, mutta esimerkiksi Ruotsissa tyttöjen ympärileikkaus on kielletty erillisellä lainsäädännöllä. Erillisen ympärileikkaukset kieltävän lain vaikutuksista ympärileikkauksista annettujen rikostuomioiden määrään ei ole saatu näyttöä.

Tämänhetkisen lain tulkinnan mukaan pojan ympärileikkaus on mahdollinen, jos molemmat huoltajat sekä lapsi antavat siihen suostumuksensa ja leikkauksen suorittaa laillistettu lääkäri asianmukaisissa olosuhteissa. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut ohjeistuksen poikien ei-lääketieteellisistä ympärileikkauksista, ja myös poikien ympärileikkauksia pyritään vähentämään Suomessa. Ohjeistuksen mukaan toteutettujen ympärileikkausten vähentämiseen voidaan tällä hetkellä vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalveluissa lähinnä puheeksiottamisella ja keskustelulla vanhempien kanssa. Poikien ei-lääketieteellinen ympärileikkaus ei kuulu julkisen terveydenhuollon piiriin.

Lastensuojelulain (2007/417) nojalla sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöillä sekä muilla viranomaisilla ja lasten kanssa työskentelevillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos epäillään lapsen turvallisuuden tai kasvuolosuhteiden vaarantumista. Samoilla henkilöillä on velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille silloin kun epäillään lapseen kohdistunutta väkivaltarikosta, joka on vakavampi kuin lievä pahoinpitely. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjä ja toteuttaja saa ilmoittaa poliisille myös henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia varten tarvittavat tiedot (laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812). Epäilyt tyttöjen ympärileikkauksista kuuluvat aina lastensuojelulain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin ja poikien ympärileikkaukset silloin kun toimenpide on suoritettu lapsen tahdon vastaisesti tai muun henkilön kuin laillistetun lääkärin toimesta.

Silpomisen ehkäisy ja siihen puuttuminen sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



Sosiaali- ja terveystoimiala on mukana Ihmisoikeusliiton koordinoimassa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastaisessa verkostossa (FGM-verkosto), johon kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen, maahanmuuttoviraston, poliisihallituksen, maahanmuuttopalveluiden ja järjestöjen edustajia. Maahanmuuttoyksikössä on tehty pitkään tiivistä yhteistyötä Ihmisoikeusliiton kanssa tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan silpomisen vastaista työtä sekä muuta järjestöjen toimintaa, jonka kautta voidaan tavoittaa silpomisriskissä olevia ja silpomisen uhreja.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on käytössä yhteinen lapsen pahoinpitelyn ja seksuaalisen hyväksikäytön selvittämisen ohje, jota noudatetaan kaikissa tilanteissa, joissa epäillään lapsen kaltoinkohtelua. Pahoinpitelyepäilyistä tehdään kaikissa palveluissa lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus poliisille lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Työntekijöillä on mahdollisuus konsultoida toimialan lakimiehiä tai poliisia kaltoinkohteluun liittyvissä asioissa.

Sukuelinten silpomisen puheeksiottaminen on osa äitiysneuvolaprosessia. Kaikille odottaville äideille tehdään lähisuhdeväkivallan kartoitus, jossa käytetään Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen lomaketta. Lisäksi selvitetään, onko asiakas ympärileikattu sekä otetaan tarpeen mukaan puheeksi tyttöjen ympärileikkaus ja vanhempien mielipiteet siihen liittyen. Silpomisen puheeksiotto on keskeinen osa myös maahanmuuttoyksikössä tehtävää alkuvaiheen kotouttamistyötä. Kouluterveydenhuollossa oppilaiden huolenaiheita kartoitetaan kaikilla vuosiluokilla ja terveystarkastuksiin sisältyy seksuaaliterveyteen liittyvää neuvontaa lapsen tai nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Lasten ja nuorten lääkäripalveluissa sekä kouluterveydenhuollossa on käytössä yhteinen ohje (liite 2) tytön ympärileikkausepäilyyn selvittämiseen. Ohje sisältää toimintaohjeet tilanteisiin, joissa epäillään ympärileikkauksen toteuttamista ulkomailta. Puheeksiottamisen ja silpomisen ehkäisyn tukena hyödynnetään Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen materiaaleja.

Lastensuojelussa silpomisepäilyt selvitetään kuten muut lapsiin kohdistuvat väkivaltaepäilyt. Kiireellisen lastensuojelun tarve arvioidaan välittömästi ja tarvittaessa ryhdytään lastensuojelulain mukaisiin toimenpiteisiin. Lastensuojelussa tehdään tiivistä yhteistyötä eri viranomaisien kanssa ja arvioidaan tarvittaessa lapsen edun näkökulmaan perustuen tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille myös muista kuin lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista rikosepäilyistä.

Tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisyyn liittyvän koulutuksen järjestäminen on kirjattu toimenpiteeksi vuosien 2017–2021 Helsingin kotouttamisohjelmaan. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on järjestetty



koulutuksia aiheeseen liittyen, minkä lisäksi on hyödynnetty muiden toimijoiden toteuttamia verkkokoulutuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että erilliselle kaupunkitasoiselle lasten sukuelinten silpomista ehkäisevälle toimintasuunnitelmalle ei ole tarvetta. Sosiaali- ja terveystalvissa on jo käytössä kansallisen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen ehkäisyn toimintaohjelman mukaisia toimintamalleja. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä kansallisen toimintaohjelman toimeenpanon sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamista silpomisen ehkäisemiseksi. Samoilla toimenpiteillä voidaan ehkäistä ja vähentää myös poikien sukuelinten silpomista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Tyttöjen sukuelinten silpominen aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia haittoja. Myös poikien sukuelinten silpominen loukkaa lapsen koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta. Silpomisen ehkäisyn kannalta keskeistä on asian varhainen puheeksiottaminen kulttuurisensitiivisellä tavalla. Puheeksiottamisen on tärkeää sisältyä lasten ja perheiden kanssa tehtävään työhön samoin kuin muun lähisuhdeväkivallan kartoittamisen ja ehkäisyn. Silpomisen ehkäisemiseksi tulee tukea myös niitä tyttöjä ja naisia, joille ympärileikkaus on tehty ennen Suomeen tuloa."

Käsittely

18.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan valmisteluun seuraavin perustein:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva ympärileikkausepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyissä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ul-



25.09.2019

komailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perusteiden vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide, eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta. Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Mari Rantanen jätti lausunnosta seuraavan eriävän mielipiteen:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva ympärileikkausepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.



Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta. Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 173

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Tyttöjen ympärileikkaus eli silpominen on aiheena ajankohtainen ja myös Helsingissä koulua käyvät tytöt voivat joutua tällaisen väkivallan kohteeksi. Todennäköisyys, että tytöt joutuvat ympärileikkausten kohteeksi tulee ottaa huomioon kaikkien niiden maahanmuuttajaryhmien kohdalla, joiden lähtömaissa tapaa on harjoitettu. Ympärileikkaus on naisiin kohdistuvan väkivallan muoto, joka loukkaa useita ihmisoikeussopimuksia ja on Suomen rikoslain mukaan rangaistava kaikissa muodoissaan. Koulun työntekijöillä on vastuu ilmoittaa lapseen kohdistuvasta väkivallasta tai sen uhasta lastensuojelulle.



Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kansallinen asiantuntijalaitos, joka on koonnut varsin kattavasti tietoa ja toimintaohjeet tyttöjen sukuelinten silpomisen ja pokien ei-lääketieteellisten ympärileikkausten tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja viranomaisten toimintaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei pidetä tarpeellisena erillisen toimintasuunnitelman laatimista. Sen sijaan on tärkeää, että THL:n valtakunnallista ohjeistusta hyödynnetään osana seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn liittyviä toimintasuunnitelmia.

THL:n Lastensuojelun käsikirjan tyttöjen ympärileikkauksia käsittelevä osuus löytyy osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/ty-oprosessi/erityiskysymykset/pahoinpitely-ja-seksuaalinen-hyvaksikaytto/tyttojen-ymparileikkaus>.

Muita keskeisiä aihetta käsitteleviä asiakirjoja ovat mm. Valtioneuvoston tuore julkaisu: Toimintaohjelma, Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estäminen (http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161355/J_01_Tyttojen_ja_naisten_sukuelinten_silpominen_V.pdf) ja Ihmisoikeusliiton julkaisu: Tyttöjen ja naisten ympärileikkaus Suomessa, Asiantuntijaryhmän suositukset sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle (<https://ihmisoikeusliitto.fi/julkaisu-tyttojen-ja-naisten-ymparileikkaus-suomessa-suositus-sosiaali-ja-terveydenhuollon-henkilostolle-iol-2011/>).

Ympärileikkaus on monimuotoinen ja sensitiivinen asia, jonka käsitelyssä ja ennaltaehkäisyssä terveydenhuollolla on erityisen tärkeä rooli. Kouluterveydenhuollolla onkin oma ohjeistuksensa asian ottamiseksi esille terveystarkastusten yhteydessä, ja henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti. THL toteaa, että perheiden tulee saada tieto, että tyttöjen ympärileikkaus on Suomessa kielletty ja millaisia haittavaikutuksia sillä voi olla. Perheitä on syytä valistaa myös siitä, että lastensuojelulaisissa on säädetty lastensuojeluilmoituksen tekemisestä, ja että sellainen voi tulla kyseeseen myös tyttöjen ympärileikkausta koskevissa tilanteissa.

Koulun henkilökunnalla on ilmoitusvelvollisuus silpomisepäilyistä lastensuojeluun ja poliisille. THL toteaa Lastensuojelun käsikirjassaan, että mikäli herää epäily tytön ympärileikkauksen suunnittelusta, täyttyy lastensuojelulaki 25 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun. Lastensuojeluilmoitus tehdään myös, mikäli havaitaan tai epäillään, että ympärileikkaus on jo tehty. Lastensuojelulaki 25 § 3 momentti edellyttää, että törkeästä pahoinpitelystä, jota tytön ympärileikkaus on, ilmoitetaan myös poliisille.



Koulun rooli on kasvattaa lapsia ja nuoria seksuaali- ja lisääntymisterveysteen sekä itsemääräämisoikeuteen liittyvissä asioissa. Lapsia ja nuoria tulee kannustaa olemaan yhteydessä koulun aikuisiin tai muihin viranomaisiin, jos heitä uhkaa rikollinen teko, kuten ympärileikkaus. Kynnys tulla puhumaan näistä asioista on saatava mahdollisimman matalaksi, ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki antaakin nuorelle mahdollisuuden tulla keskustelemaan oppilashuollon työntekijän kanssa myös silloin, kun vanhemmat vastustavat tapaamista.

Helsingin kaupungin oppilashuollon henkilöstöä koulutetaan huomaamaan tyttöjen ympärileikkaukset ja siihen, että he puuttuvat havaitsemiinsa asioihin. Esimerkiksi psykologit ja kuraattorit saivat asiaan liittyvän koulutuksen Ihmisoikeusliiton asiantuntijalta tammikuussa 2018.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pidetään tärkeänä, että koulun henkilökuntaa koulutetaan edelleen ympärileikkauksiin liittyvissä asioissa. Tärkeää on myös avoin keskustelu ammattilaisten kesken. Erityisesti koulun tehtävänä on luottamuksen rakentaminen lapsiin ja nuoriin ja sellaisen turvallisen ympäristön luominen, jossa myös vaikeat asiat voi ottaa puheeksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että erillisen toimintasuunnitelman sijaan valtioneuvoston toimenpideohjelman sekä THL:n ohjeistuksen mukainen ennaltaehkäisevä ja muu aktiivinen toiminta vastaa tehokkaimmin tyttöjen ympärileikkauksiin puuttumiseen peruskouluissa. Tätä tukeva tiedottaminen, koulutus ja yhteistyö eri toimialojen sisällä ja välillä sekä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa on tärkeää ympärileikkauksen ehkäisemiseksi. Tiedotusta tehostaakseen kaupunki voi nimetä koordinoivan tahon, esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimesta.

Käsittely

28.05.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Pia Kopra: Lisätään uusi kohta 12, että laaditaan toimintaohjelma THL:n toimintaohjelman suosituksen mukaisesti (omana lisäyksenä "tyttöjen"), jossa todetaan (s.72), että "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi.

Kannattaja: Dani Niskanen

1 äänestys



25.09.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään uusi kohta 12, että laaditaan toimintaohjelma THL:n toimintaohjelman suosituksen mukaisesti (omana lisäyksenä "tyttöjen"), jossa todetaan (s.72), että "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Abdirahim Husu Hussein, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 4

Fatim Diarra, Pia Kopra, Dani Niskanen, Ozan Yanar

Tyhjä: 1

Petra Malin

Poissa: 2

Ville Jalovaara, Emma Kari

Äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Pia Kopran vastaehdotuksen äänin 6–4. Tyhjää äänesti 1. Poissa 2.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)edu.hel.fi



§ 291

Valtuutettu Seija Muurisen aloite Helsingin Seniorisäätiön käytössä olevien kiinteistöjen kehittämisestä

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite__

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seija Muurinen ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan hanketta Helsingin Seniorisäätiön käytössä olevien Kannelkodin, Pakilakodin ja Mariankodin tilojen kehittämiseksi hoitoyksiköiden vaatimusten mukaisiksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkiympäristön toimialalla asemakaavoituspalvelu ja asuntotuotantopalvelu tekevät yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan sekä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) kanssa Helsingin Seniorisäätiön käytössä olevien kiinteistöjen kehittämisessä. Tavoitteena on varmistaa tarpeita vastaavat tilat ikääntyneiden palveluille ja hoidolle Haagan ja Kaarelan alueilla.

Suunnitteluvaiheessa parhaana vaihtoehtona on nähty Pohjois-Haagan (Lassila) Hopeatien alueen nykyisiä yksiköjä monipuolisempi palvelukeskus, joka korvaisi Mariankodin ja Kannelkodin. Myös Pakilakodin sijoittumista Hopeatielle selvitetään.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että hankkeen toteuttamista kumppanuushankkeena selvitetään mm. hankkeen nopean toteuttamisen mahdollistamiseksi. Tavoitteena on alueen kaavamuutoksen käynnistäminen vuoden 2020 alussa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite__

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 586

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lisätään seuraava kappale:

"Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että hankkeen toteuttamista kumppanuushankkeena selvitetään mm. hankkeen nopean toteuttamisen mahdollistamiseksi. Tavoitteena on alueen kaavamuutoksen käynnistäminen vuoden 2020 alussa."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.06.2019 § 310

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Hankenumero 5264_179

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Asemakaavoituspalvelu tekee Seniorisäätiön kiinteistöjen kehittämistä koskevassa suunnittelussa yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan, Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) ja asuntotuotantopalvelun kanssa. Tavoitteena on varmistaa ikääntyneiden palveluille ja hoidolle tulevia tarpeita vastaavat tilat Haagan ja Kaarelan alueilla.

Seniorisäätiön nykyisten kiinteistöjen kehittäminen tuleviin vanhuspalvelun tarpeisiin sopiviksi on osoittautunut haastavaksi. Nykyisistä sijainneista Pohjois-Haagan (Lassila) Hopeatien alue on nähty tulevan toiminnan tarpeisiin parhaiten soveltuvana sijaintina nykyisiä yksikköjä monipuolisemmalle ja Seniorisäätiön palveluja integroivalle palvelukeskukselle. Hopeatien alueella on Seniorisäätiön kiinteistön ohella mahdollisuus samassa yhteydessä selvittää nykyisten Hekan kiinteistöjen kehittämistä.

Alueen kaavamuutoksen valmistelu voidaan aloittaa, kun sosiaali- ja terveystoimialan ja Hekan tavoitteet ja suunnitelmat tarkentuvat. Kaupunkikuvallisista asioista ja uuden rakentamisen sijoittamisesta alueelle neuvotellaan hankkeen suunnittelun edistyessä. Mikäli hankkeessa edetään kaavamuutokseen ja toteutukseen, muiden Seniorisäätiön nykyisin hallinnoimien kiinteistöjen osalta voidaan tutkia mahdollisuuksia sijoittaa niihin muita julkisia palveluja tai asumista. Tämä voi tapahtua ko. kiinteistöjen korjaamisen, käyttötarkoitusten muutosten tai uudisrakentamisen kautta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Lotta Aulamo, arkkitehti, puhelin: 310 22792
lotta.aulamo(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.06.2019 § 125

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Seija Muurisen ym. valtuustoaloitteesta koskien Seniorisäätiön käytössä olevien kiinteistöjen kehittämistä:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta.

Vuosien varrella on yritetty ratkoa Seniorisäätiön kiinteistöjen kehittämistä. Rakennuksia on vaikea muuttaa monipuolisen palvelukeskuksen konseptin mukaisiksi ryhmäkodeiksi. Ryhmäkodeiksi huonosti soveltuvat tilat sekä laajentumiseen ja toimintaan soveltumattomat tontit ovat estäneet kiinteistöjen kehittämisen.

Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) on valmistellut erilaisia vaihtoehtoja yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa. Alustava suunnitelma koskee rakennuksia Hopeatiellä Haagassa. Uuden suunnitelman tavoitteena on, että Hekan Hopeatien palvelutaloo laajennettaisiin monipuoliseksi palvelukeskukseksi ja sen viereen rakennettaisiin asuintaloja ikääntyneille. Pohjois-Haagan monipuolinen palvelukeskus korvaisi Mariankodin ja Kannelkodin. Myös Pakilakodin sijoittumista Hopeatielle selvitetään.

Suunnitteilla on nyt asian jatkotyöstäminen ja suunnitelman tarkentaminen kaavoitukselle. Kaavamuutoksen yhteydessä on mahdollista kaavoittaa alueelle suurempi kampus, johon on tavoitteena sijoittaa tarvittavat toiminnot.

Alueen kaavamuutosta ei ole vielä tehty. Sen valmistuessa myös selvittää hankkeen rakennusoikeus sekä se, kuinka suuri rakennus on mahdollista toteuttaa."

21.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



§ 292

Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite moniammatillisen mielenterveys- työn lisäämisestä

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen lop-
puun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Reetta Vanhanen ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloit-
teessaan moniammatillisen mielenterveystyön vahvistamista lisäämällä
psykologeja terveysasemille.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja
toteaa, että Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan perusterveydenhuol-
lossa matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen kokonaisuus aikuisi-
käsille muodostuu terveysasemien mielenterveystyöstä, terveysasemil-
la toimivista mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajista, psykiatrisen eri-
koissairaanhoidon liikkuvista akuutti-, arviointi- ja konsultaatiotyöryh-
mistä sekä terveysasemille jalkautuvista psykiatreista.

Helsingin uudistetussa terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toiminta-
mallissa se työntekijä, johon asiakas ensimmäistä kertaa ottaa yhteyttä,
vastaa asiakkaan palvelu- ja hoitoonohjauksesta. Tarvittaessa asiak-
kaalle nimetään yhteyshenkilö, joka koordinoi eri ammattilaisten anta-
maa hoitoa. Ammatillaiset tekevät työtään yhdessä toistensa ja asiak-
kaan kanssa erilaisissa asiakkaan tarpeiden mukaan räätälöidyissä tii-
meissä ja verkostoissa. Yhteisen työn tekeminen konkretisoituu joko
yhdessä rakennuksessa tai verkostomaisena toimintatapana ja edellyt-
tää toimivia konsultaatiokanavia.



Mielenterveyspalvelut on järjestetty Helsingissä valtakunnallisten suositusten mukaisesti porrasteisesti eli perusterveydenhuollossa hoidetaan lievät ja keskivaikeat mielenterveyshäiriöt. Esimerkiksi valtaosa lievään tai keskivaikeaan depression sairastuneista potilaista voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa terveyskeskuslääkärin ja terveydenhoitajan, tai mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajan, vastaanotoilla konsultoivan psykiatrin tuella.

Helsingin terveysasemilla toimii 36 psykiatria- ja päihdepalvelujen mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajaa. Sairaanhoidajien vastaanotoille ohjaututaan terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin tekemän hoidon tarpeen arvion jälkeen. Myös esimerkiksi neuvolasta tai lastensuojelusta voidaan ohjata aikuisikäisiä asiakkaita vastaanotoille.

Vuonna 2018 mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajat hoitivat 13 000 eri potilasta. Lievien ja keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidon lisäksi he tarjoavat apua elämänkriiseihin sekä alkoholin varhaisvaiheen riskikäyttöön ja haitalliseen käyttöön liittyviin ongelmiin. Sairaanhoidajien tehtäviin kuuluu myös ajokelpoisuuden arviointi, ADHD-arviot ja ns. lievät unilääke- ja bentsodiatsepiinivieroitukset. Potilaiden arviointi ja hoito toteutetaan kansallisten Käypä hoito -suositusten mukaisesti. Toiminta sisältää mm. erilaisia seulontatestejä, psykoe-dukaatiota, psykoterapeuttisia interventioita ja ryhmämuotoista hoitoa. Sairaanhoidajilla on suora konsultaatioyhteys psykiatria- ja päihdepalveluihin, jonne he tarvittaessa myös ohjaavat erikoissairaanhoidon tarpeessa olevat potilaat.

Osa potilaista ohjataan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) nettiterapiaan. Vuonna 2018 IT-psykiatriassa hoidettiin 1 112 helsinkiläistä.

Kalasadaman, Malmin, Laakson ja Vuosaaren akuuttipsykiatrian poliklinikoiden liikkuvat akuutti-, arviointi- ja konsultaatiotyöryhmät (aiemmin yleispsykiatrian ja päihdehoidon konsultaatiotyöryhmät) tarjoavat apua ja konsultaatiota kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumis-palveluihin tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän kuluessa avunpyynnöstä. Työryhmät auttavat myös äkillisissä vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa ja tarjoavat lyhytinterventioita. Liikkuivissa työryhmissä on 42 työntekijää, joista yhdeksän on psykologeja. Psykiatria- ja päihdepalvelut on tehostanut moniammatillisten työryhmien toimintaa THK-mallin mukaisesti perusterveydenhuollon tukena: vuonna 2018 hoidettiin noin 3 100 potilasta ja tammi-maaliskuussa 2019 palvelua on tarjottu jo 1 600 potilaalle.



Myös jalkautuvien psykiatrien tukea tarjotaan jokaiselle terveysasemalle. Vuonna 2018 konsultaatiota annettiin noin tuhannen asiakkaan hoitoon.

Lisäksi perusterveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saatavuutta vahvistetaan elokuussa Myllypuron terveysaseman (keväästä 2020 alkaen terveys- ja hyvinvointikeskus) yhteyteen avatulla helsinkiläisten nuorten ja aikuisikäisten palvelupisteellä. Palvelupisteeseen kohdennetaan uusia psykologin vakansseja. Palvelu laajennetaan Myllypuron jälkeen kaikkien terveysasemien asiakkaille ja toiminnasta vastaa psykiatria- ja päihdepalvelut. Toiminnan suunnittelussa on hyödynnetty Espoon ja Vantaan palvelujen järjestämismalleja ja kokemuksia. Asiakkaita voidaan ohjata alkuarvion jälkeen palvelupisteestä suoraan mm. lyhytpsykoterapiaan. Sosiaali- ja terveyslautakunta on kiinnittänyt huomiota Myllypurosta saatavien tulosten huolelliseen arviointiin.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Myllypuron uudesta palvelupisteestä saatavien kokemusten perusteella arvioidaan psykologien tarvetta Helsingissä osana terveysasemien mielenterveyspalveluja. Taavoitteena on, että psykososiaaliseen hoitoon ja keskusteluapuun pääsisi alle kuukaudessa perusterveydenhuollossa.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on 152 psykologin vakanssia (tilanne 1.4.2019, mukaan lukien johtavat ja vastaavat psykologit, ei sisällä yhdeksää neuropsykologin vakanssia), jotka jakaantuvat seuraavasti:

- psykiatria- ja päihdepalveluissa 62 vakanssia
- perheneuvoloissa ja neuvolan psykologipalveluissa 58 vakanssia
- lastensuojelussa ja lastenkotitoiminnassa 20 vakanssia
- maahanmuuttajapalveluissa 7 vakanssia
- kehitysvammapoliklinikalla 5 vakanssia.

Psykiatria ja päihdepalvelujen nuorisoasema palvelee lääkärin, sairaanhoitajan, osastonhoitajan, perhe- ja sosiaaliterapeuttien, johtavan sosiaalityöntekijän ja ohjaajien sekä psykologin moniammatillisena yksikkönä. Yksikköä on tarkoitettu vahvistaa toisen psykologin työpanoksella.

Psykologien työstä merkittävä osa on psykologisia interventioita, arviointia ja tutkimuksia. Lisäksi psykologit työskentelevät osana moniammatillista tiimiä, tuovat työryhmälle psykologista tietoa ja ymmärrystä asiakkaan hoidon suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin. Keskeinen osa psykologien tehtävistä sisältää myös konsultointi-, koulutus- ja kehittämistehtäviä.



Psykologien vakanssien lisäksi toimialalla on 27 psykoterapeutin vakanssia, jotka on sijoitettu vauvaperhetyöhön, pariterapiapalveluihin ja perhekuntoutukseen. Kahdeksan perheterapeutin vakanssia on nuori-soasemalla ja perheiden päihdekuntoutuksessa.

Psykoterapeuttivakanssien lisäksi valtaosalla psykiatria- ja päihdepalvelujen henkilöstöstä on joko psykoterapeutin ammattinimikkeeseen oikeuttava koulutus tai ammatillisena täydennyskoulutuksena muita psykoterapian menetelmäkoulutuksia. Esimerkiksi terveysasemilla työskentelevistä mielenterveys- ja päihdesairaanhoitajista yli puolet on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään asiakkaan hoidossa työskentelemällä asiakkaan tarpeiden mukaan kootuissa työryhmissä. Moniammatillinen työote toteutuu eri ammattiryhmien jäsenten välisenä työryhmätyönä, työparityöskentelynä, konsultaationa ja neuvontana. Moniammatillisen työn työohjeet on sisällytetty työyksiköiden prosessikuvauksiin, hoito-ohjelmiin ja hoitoketjuihin sekä työntekijöiden perehdytykseen. Myös työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus toteutetaan usein moniammatillisesti.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 587

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



25.09.2019

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Lisätään esittelijän perustelujen 10 kappaleen jälkeen:

"Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Myllypuron uudesta palvelupisteestä saatavien kokemusten perusteella arvioidaan psykologien tarvetta Helsingissä osana terveysasemien mielenterveyspalveluja. Tavoitteena on, että psykososiaaliseen hoitoon ja keskusteluapuun pääsi alle kuukaudessa perusterveydenhuollossa."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 144

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ym. terveysasemien moniammatillista mielenterveystyötä koskevasta valtuustoaloitteesta:

"Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan perusterveydenhuollossa toteutettavan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen kokonaisuus aikuisikäisille muodostuu terveysasemien mielenterveystyöstä, terveysasemilla toimivista mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajista, psykiatri-



sen erikoissairaanhoidon liikkuvista akuutti-, arviointi- ja konsultaatio-työryhmistä sekä terveysasemille jalkautuvista psykiatreista.

Helsingin uudistetussa terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallissa se työntekijä, johon asiakas ensimmäistä kertaa ottaa yhteyttä, vastaa asiakkaan palvelu- ja hoitoonohjauksesta. Tarvittaessa asiakkaalle nimetään yhteyshenkilö, joka koordinoi eri ammattilaisten antamaa hoitoa. Ammattilaiset tekevät työtään yhdessä toistensa ja asiakkaan kanssa erilaisissa asiakkaan tarpeiden mukaan räätälöidyissä tiimeissä ja verkostoissa. Yhteisen työn tekeminen konkretisoituu joko yhdessä rakennuksessa tai verkostomaisena toimintatapana ja edellyttää toimivia konsultaatiokanavia.

Mielenterveyspalvelut on järjestetty Helsingissä valtakunnallisten suositusten mukaisesti porrasteisesti eli perusterveydenhuollossa hoidetaan lievät ja keskivaikeat mielenterveyshäiriöt. Esim. valtaosa lievään tai keskivaikeaan depression sairastuneista potilaista voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa terveyskeskuslääkärin ja terveydenhoitajan, tai mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajan, vastaanotoilla konsultoivan psykiatrin tuella.

Helsingin terveysasemilla toimii myös 36 psykiatria- ja päihdepalvelujen mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajaa. Sairaanhoidajien vastaanotolle ohjaututaan terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin tekemän hoidon tarpeen arvion jälkeen. Myös esim. neuvolasta tai lastensuojelusta voidaan ohjata aikuisikäisiä asiakkaita vastaanotoille.

Vuonna 2018 mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajat hoitivat 13 000 eri potilasta. Lievien ja keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidon lisäksi he tarjoavat apua elämänkriiseihin sekä alkoholin varhaisvaiheen riskikäyttöön ja haitalliseen käyttöön liittyviin ongelmiin. Sairaanhoidajien tehtäviin kuuluu myös ajokelpoisuuden arviointi, ADHD-arviot ja ns. lievät unilääke- ja bentsodiatsepiinivieroitukset. Potilaiden arviointi ja hoito toteutetaan kansallisten Käypä hoito -suositusten mukaisesti sisältäen mm. erilaisia seulontatestejä, psykoedukaatiota, psykoterapeuttisia interventioita ja ryhmämuotoista hoitoa. Sairaanhoidajilla on suora konsultaatioyhteys psykiatria- ja päihdepalveluihin, mihin he tarvittaessa myös ohjaavat erikoissairaanhoidon tarpeessa olevat potilaat.

Osa potilaista ohjataan HUSin nettiterapiaan. Vuonna 2018 IT-psykiatriassa hoidettiin 1 112 helsinkiläistä.

Kalasadaman, Malmin, Laakson ja Vuosaaren akuuttipsykiatrian poliklinikoiden liikkuvat akuutti-, arviointi- ja konsultaatio-työryhmät (aiemmin yleispsykiatrian ja päihdehoidon konsultaatio-työryhmät) tarjoavat apua ja konsultaatiota kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumis-



palveluihin tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän sisällä avunpyynnöstä. Työryhmät auttavat myös äkillisissä vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa ja tarjoavat lyhytinterventioita. Liikkuvissa työryhmissä on 42 työntekijää, joista yhdeksän on psykologeja. Psykiatria- ja päihdepalvelut on tehostanut moniammatillisten työryhmien toimintaa THK-mallin mukaisesti perusterveydenhuollon tukena: vuonna 2018 hoidettiin noin 3 100 eri potilasta ja tammi-maaliskuussa 2019 palvelua on tarjottu jo 1 600 eri potilaalle.

Myös jalkautuvien psykiatrien tukea tarjotaan jokaiselle terveysasemalle. Vuonna 2018 konsultaatiota annettiin noin 1 000 terveysaseman asiakkaan hoitoon.

Edellä kuvattujen palvelujen lisäksi perusterveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saatavuutta vahvistetaan kuluvan vuoden elokuussa Myllypuron terveysaseman (keväästä 2020 alkaen terveys- ja hyvinvointikeskus) yhteyteen avattavalla helsinkiläisten nuorten ja aikuisikäisten palvelupisteellä. Palvelupisteeseen kohdennetaan uusia psykologin vakansseja. Palvelu laajennetaan Myllypuron jälkeän kaikkien terveysasemien asiakkaille ja toiminnasta vastaa psykiatria- ja päihdepalvelut. Toiminnan suunnittelussa on hyödynnetty Espoon ja Vantaan palvelujen järjestämismalleja ja kokemuksia, ja asiakkaita voidaan ohjata alkuarvion jälkeen palvelupisteestä suoraan mm. lyhytpsykoterapiaan.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on 152 psykologin vakanssia (tilanne 1.4.2019, mukaan lukien johtavat ja vastaavat psykologit, ei sisällä yhdeksää neuropsykologin vakanssia), jotka jakaantuvat palveluittain seuraavasti:

- psykiatria- ja päihdepalveluissa 62 vakanssia
- perheneuvoloissa ja neuvolan psykologipalveluissa 58 vakanssia
- lastensuojelussa ja lastenkotitoiminnassa 20 vakanssia
- maahanmuuttajapalveluissa 7 vakanssia
- kehitysvammapoliklinikalla 5 vakanssia.

Nuorisoasemalle resursoidaan lisävakansseja vuoden 2019 aikana.

Psykologien työstä merkittävä osa on psykologisia interventioita, arvioita ja tutkimuksia. Sen lisäksi he työskentelevät osana moniammatillista tiimiä tuoden työryhmälle psykologista tietoa ja ymmärrystä asiakkaan hoidon suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Keskeinen osa psykologien tehtävistä muodostuu myös konsultointi-, koulutus- ja kehittämis-tehtävistä.

Psykologien vakanssien lisäksi toimialalla on 27 psykoterapeutin vakanssia, jotka on sijoitettu vauvaperhetyöhön, pariterapiapalveluihin ja



perhekuntoutukseen sekä kahdeksan perheterapeutin vakanssia, jotka ovat nuorisoasemalla ja perheiden päihdekuntoutuksessa.

Psykoterapeuttivakanssien lisäksi valtaosalla psykiatria- ja päihdepalvelujen henkilöstöstä on joko psykoterapeutin ammattinimikkeeseen oikeuttava koulutus tai ammatillisena täydennyskoulutuksena muita psykoterapian menetelmäkoulutuksia. Esimerkiksi terveysasemilla työskentelevistä mielenterveys- ja päihdesairaanhoitajista yli puolet on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään asiakkaan hoidossa työskentelemällä asiakkaan tarpeiden perusteella kootuissa työryhmissä. Moniammatillinen työote toteutuu eri ammattiryhmien jäsenten välisenä työryhmätyönä, työparityöskentelynä, konsultaationa ja neuvontana. Moniammatillisen työn työohjeet on sisällytetty työyksiköiden prosessikuvauksiin, hoito-ohjelmiin ja hoitoketjuihin sekä työntekijöiden perehdytykseen. Myös työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus toteutetaan usein moniammatillisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Myllypuron terveysaseman kokeilun tulokset arvioidaan huolellisesti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Matalalla kynnyksellä perustasolla toteutuva mielenterveys- ja päihdehäiriöiden varhainen tunnistaminen ja psykososiaalinen tuki ehkäisevät oireiden vaikeutumista ja kroonistumista ja ovat kustannustehokkaita interventioita.”

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Hannu Tuominen: Esitän lisättäväksi lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Myllypuron terveysaseman kokeilun tulokset arvioidaan huolellisesti."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavan äänestyksen pohjalta:



25.09.2019

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Hannu Tuominen)

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen

Ei-äännet: 6

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Hannu Tuominen,
Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 3

Leo Bergman, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Hannu Tuomisen vastaehdotuksen äänin 6 - 4 (tyhjää 3).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sami Keränen, ensilinjan palvelujen päällikkö, puhelin: 310 49931
sami.keranen(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi



§ 293

Kokouksessa jätetyt aloitteet

HEL 2019-010080, 2019-010081, 2019-010082, 2019-010083, 2019-010084, 2019-010085, 2019-010086, 2019-010087

Päätös

Ryhmäaloitteet

- Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloite Helsingin julkisen perusterveydenhuollon saatavuuden parantamisesta

Kaupunginvaltuuston päätösvaltaan kuuluvat aloitteet

- valtuutettu Outi Alasen ym. aloite matalan kynnyksen psykiatrisesta yksiköstä
- valtuutettu Juhani Strandénin ym. aloite puiston penkeistä Antinnitylle
- valtuutettu Juhani Strandénin ym. aloite Kaupintie 11:n bussipysäkkien leventämisestä
- valtuutettu Risto Rautavan ym. aloite kiireettömän hoidon jonojen poistamisesta
- valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. aloite kotona asuvien ikäihmisten yksilöllisen kuntoutuksen tehostamisesta
- valtuutettu Sami Muttilaisen ym. aloite erityisuimakortin laajentamisesta lymfedeemaa sairastaviin
- valtuutettu Petrus Pennasen ym. aloite kotihoitajien päätäntävällän lisäämisestä potilaskohtaisesta ajankäytöstä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566



25.09.2019

Ärende/1

§ 250

Namnupprop, laglighet och beslutsförhet

Beslut

Stadsfullmäktige konstaterade att sammanträdet var lagligen sammankallat och beslutsfört.

Namnupprop och förhinder

Ordföranden konstaterade att förhinder för detta sammanträde har anmälts av de ledamöter som är antecknade som frånvarande på närvarolistan och att de ersättare som framgår av listan har kallats i deras ställe.

Laglighet och beslutsförhet

Ordföranden konstaterade att stadsfullmäktiges sammanträde utlysts i den ordning kommunallagen och förvaltningsstadgan förutsätter. Enligt namnuppropet är minst två tredjedelar av ledamöterna närvarande. På grundval av det ovanstående konstaterade ordföranden att sammanträdet är lagligen sammankallat och beslutsfört.

Bilagor

1 Läsnäololista

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige konstaterar vilka ledamöter som anmält förhinder och vilka ersättare som inträder i deras ställe, förrättar namnupprop och konstaterar att sammanträdet är lagligt och beslutsfört.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet



25.09.2019

§ 251

Val av protokolljusterare

Beslut

Ledamöterna Dani Niskanen och Mika Ebeling valdes till protokolljusterare med ledamöterna Ozan Yanar och Sinikka Vepsä som ersättare.

Behandling

På förslag av ordförande valdes enhälligt ledamöterna Dani Niskanen och Mika Ebeling till protokolljusterare med ledamöterna Ozan Yanar och Sinikka Vepsä som ersättare.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige väljer två ledamöter till protokolljusterare och två ledamöter till ersättare för dessa.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet



§ 252

Stadsfullmäktiges sammanträden år 2020

HEL 2019-008664 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade hålla sina sammanträden år 2020 enligt följande:

nr	vecka	dag	kl.	
1	3	15.1.2020	18	frågestund
2	5	29.1.2020	18	
3	7	12.2.2020	18	motionsbehandling
4	9	26.2.2020	18	frågestund
5	11	11.3.2020	18	
6	13	25.3.2020	18	frågestund
7	15	8.4.2020	18	
8	17	22.4.2020	18	frågestund
9	19	6.5.2020	18	
10	22	27.5.2020	18	motionsbehandling
11	24	10.6.2020	18	
12	25	17.6.2020	16	bokslut
13	35	26.8.2020	18	
14	37	9.9.2020	18	
15	39	23.9.2020	18	frågestund
16	41	7.10.2020	18	motionsbehandling
17	43	21.10.2020	18	
18	45	4.11.2020	18	frågestund
19	46	11.11.2020	16	budget
20	48	25.11.2020	18	budget, motionsbehandling
21	50	9.12.2020	16	

Föredragande

Stadsfullmäktiges ordförande

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Sökande av ändring

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
http://www.hel.fi/stadsfullmaktige

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar hålla sina sammanträden år 2020 enligt följande:

nr	vecka	dag	kl.	
1	3	15.1.2020	18	frågestund
2	5	29.1.2020	18	
3	7	12.2.2020	18	motionsbehandling
4	9	26.2.2020	18	frågestund
5	11	11.3.2020	18	
6	13	25.3.2020	18	frågestund
7	15	8.4.2020	18	
8	17	22.4.2020	18	frågestund
9	19	6.5.2020	18	
10	22	27.5.2020	18	motionsbehandling
11	24	10.6.2020	18	
12	25	17.6.2020	16	bokslut
13	35	26.8.2020	18	
14	37	9.9.2020	18	
15	39	23.9.2020	18	frågestund
16	41	7.10.2020	18	motionsbehandling
17	43	21.10.2020	18	
18	45	4.11.2020	18	frågestund
19	46	11.11.2020	16	budget
20	48	25.11.2020	18	budget, motionsbehandling
21	50	9.12.2020	16	

Föredragandens motiveringar

Det anges i 94 § 1 mom. i kommunallagen (410/2015) att fullmäktige sammanträder vid de tider som fullmäktige beslutat och även när fullmäktiges ordförande anser det vara påkallat. I 94 § 2 mom. anges det att fullmäktige också ska sammankallas när kommunstyrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktigeledamöterna begär det för behandlingen av ett visst ärende.

Enligt 29 kap. 2 § 3 mom. i förvaltningsstadgan kan ordföranden med anledning av ett litet antal ärenden eller en annan särskild orsak instäl-



25.09.2019

la ett sammanträde eller ändra tidpunkten för sammanträdet under den fastslagna dagen för sammanträdet. Ändringarna meddelas minst en vecka före sammanträdet.

Kallelsen till stadsfullmäktiges sammanträde ska sändas elektroniskt minst fyra dagar före sammanträdet. Inom samma tid läggs föredragningslistan för sammanträdet ut på det allmänna datanätet.

Protokollet från stadsfullmäktige med tillhörande anvisningar om hur man begär omprövning eller besväransvisning, hålls efter justeringen tillgängligt i det allmänna datanätet i enlighet med 140 § i kommunallagen.

Föredragande

Stadsfullmäktiges ordförande

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet



§ 253

Ändring i stadsfullmäktiges sammansättning

HEL 2019-009145 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Eero Heinäluoma avsked från förtroendeuppdraget som ledamot i stadsfullmäktige
- konstaterade att Johanna Laisaari, efter att hon blivit kallad därtill av stadsfullmäktiges ordförande, i enlighet med 17 § 2 mom. i kommunallagen (410/2015) träder in som ny ledamot i stadsfullmäktige för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021
- konstaterade att centralvalnämnden ska förordna en tolfte ersättare i Socialdemokratiska fullmäktigegruppen för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroamisanomus 28.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsstyrelsen konstaterar att Eero Heinäluoma (SDP) 28.8.2019 har anhållit om avsked från förtroendeuppdraget som stadsfullmäktigele-



25.09.2019

Ärende/4

damot efter att han blivit vald till ledamot i Europaparlamentet. Socialdemokratiska fullmäktigegruppens första ersättare Johanna Laisaari träder in som ny fullmäktigeledamot på basis av inträdesordningen efter att stadsfullmäktiges ordförande har kallat henne därtill.

Enligt 93 § i vallagen ska den kommunala centralvalnämnden på begäran av fullmäktiges ordförande förordna nya ersättare om antalet ersättare blir ofullständigt under tiden för fullmäktiges mandatperiod. Efter att stadsfullmäktige har beviljat Eero Heinäluoma avsked från förtroendeuppdraget som stadsfullmäktigeledamot ber stadsfullmäktiges ordförande centralvalnämnden förordna en tolfte ersättare i Socialdemokratiska fullmäktigegruppen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroamisanomus 28.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 604

HEL 2019-009145 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Eero Heinäluomalle eron kaupunginvaltuutetun luottamus-toimesta
- toteaa, että kuntalain (410/2015) 17 §:n 2 momentin mukaisesti kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kutsuttua hänet uudeksi kau-

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



25.09.2019

punginvaltuutetuksi tulee Johanna Laisaari vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi

- toteaa, että keskusvaalilautakunta nimeää Sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle 12. varavaltuutetun vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi



25.09.2019

Ärende/5

§ 254

Val av ersättare i revisionsnämnden

HEL 2019-008698 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Satu Kurki avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i revisionsnämnden
- valde Antti Pynttäri till ny ersättare (personlig ersättare för Kauko Koskinen) i revisionsnämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 13.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 7.6.2017 (§ 262) Satu Kurki (f.d. Kouvalainen, Saml.) till ersättare i revisionsnämnden för den mandattid som utgår med år 2021. Satu Kurki anhåller (13.8.2019) om avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i revisionsnämnden på grund av utträde ur partiet.



25.09.2019

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 13.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Revisionsnämnden
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 607

HEL 2019-008698 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:



25.09.2019

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Satu Kurjelle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Antti Pynttärin varajäseneksi (Kauko Koskisen henkilökohtainen varajäsen) tarkastuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta valita Antti Pynttärin varajäseneksi tarkastuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi



25.09.2019

§ 255

Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden

HEL 2019-008701 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Hannu Oskala avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i kultur- och fritidsnämnden
- valde Ville Sinnemäki till ersättare (personlig ersättare för Pauliina Saares) i kultur- och fritidsnämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade samtidigt omedelbart denna paragraf i protokollet.

Behandling

Ordföranden konstaterade att Ville Sinnemäki väljs till personlig ersättare för Pauliina Saares som har blivit vald i Mari Holopainens ställe.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Bilagor

1 Eronpyyntö 16.8.2019, Oskala Hannu

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar



25.09.2019

Stadsfullmäktige valde 7.6.2017 (§ 272) Hannu Oskala (Gröna) till ersättare i kultur- och fritidsnämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021. Hannu Oskala anhåller (16.8.2019) om avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i kultur- och fritidsnämnden på grund av andra förtroendeuppdrag.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Asta Vennelä, förvaltningsexpert, telefon: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Bilagor

1 Eronpyyntö 16.8.2019, Oskala Hannu

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag
De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag
Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Kultur- och fritidsnämnden
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 552



25.09.2019

Ärende/6

HEL 2019-008701 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Hannu Oskalalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Ville Sinnemäen varajäseneksi (Mari Holopaisen henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



25.09.2019

Ärende/7

§ 256

Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden och av ledamot och ersättare i kultur- och fritidsnämndens kultur- och bibliotekssektion och ordförande för sektionen

HEL 2019-006704 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Elisa Gebhard avsked från förtroendeuppdragen som ersättare i kultur- och fritidsnämnden och som ledamot i kultur- och fritidsnämndens kultur- och bibliotekssektion och ordförande för sektionen
- valde Tuomas Finne till ersättare (personlig ersättare för Niilo Toivonen) i kultur- och fritidsnämnden
- valde den nuvarande ersättaren Tuomas Finne till ledamot och Jonne Juntura till personlig ersättare för honom i kultur- och fritidsnämndens kultur- och bibliotekssektion
- valde Tuomas Finne till ordförande för kultur- och fritidsnämndens kultur- och bibliotekssektion för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade samtidigt omedelbart denna paragraf i protokollet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björksten, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 21.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag
De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag
Förslagstext
Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 7.6.2017 (§ 272) Elisa Gebhard (SDP) till ersättare i kultur- och fritidsnämnden och (§ 273) till ledamot i kultur- och fritidsnämndens kultursektion (sedan 1.1.2019 kultur- och bibliotekssektionen) och till ordförande för sektionen för den mandattid som börjar år 2017. Elisa Gebhard anhåller (21.8.2019) om avsked från förtroendeuppdragen som ersättare i kultur- och fritidsnämnden och som ledamot i kultur- och fritidsnämndens kultur- och bibliotekssektion och ordförande för sektionen på grund av andra förtroendeuppdrag.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 2 kap. 15 § i förvaltningsstadgan ska kultur- och bibliotekssektionens ordförande vara ledamot eller ersättare i kultur- och fritidsnämnden.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 21.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

Bilagor till utdrag



25.09.2019

Ärende/7

De i beslutet nämnda

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Kultur- och fritidssektorn
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten
Revisionskontoret

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 553

HEL 2019-006704 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Elisa Gebhardille eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaoston puheenjohtajan ja jäsenen luottamustoimista
- valitsee Tuomas Finnen varajäseneksi (Niilo Toivosen henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan
- valitsee nykyisen varajäsenen Tuomas Finnen jäseneksi ja Jonne Junturan hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostoon ja
- valitsee Tuomas Finnen puheenjohtajaksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaostoon vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



25.09.2019

§ 257

Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden

HEL 2019-009198 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Matias Pajula avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i kultur- och fritidsnämnden
- valde Veli-Pekka Dufva till ny ersättare (personlig ersättare för Arja Karhuvaara) i kultur- och fritidsnämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade samtidigt omedelbart denna paragraf i protokollet.

Behandling

Stadsfullmäktige valde enhälligt Veli-Pekka Dufva till ny ersättare i kultur- och fritidsnämnden på förslag av ledamoten Wille Rydman.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige

- beviljar Matias Pajula avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i kultur- och fritidsnämnden



25.09.2019

- väljer _____ till ny ersättare (personlig ersättare för Arja Karhuvaara) i kultur- och fritidsnämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerar samtidigt omedelbart denna paragraf i protokollet.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 27.3.2019 (§ 110) Matias Pajula (Saml.) till ersättare i kultur- och fritidsnämnden för den mandattid som slutar år 2021. Matias Pajula anhåller (30.8.2019) om avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i kultur- och fritidsnämnden på grund av andra förtroendeuppdrag.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från förtroendeuppdraget. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag
De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag
Förslagstext
Kommunalbesvär, fullmäktige



25.09.2019

Ärende/8

För kännedom

Kultur- och fritidsnämnden
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 605

HEL 2019-009198 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Matias Pajulalle eron kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Arja Karhuvaaran henkilökohtainen varajäsen) kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



25.09.2019

Ärende/9

§ 258

Val av ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion

HEL 2019-009096 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Milka Asikainen avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion
- valde Nina Kokko till ny ersättare (personlig ersättare för Tapio Klemetti) i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 29.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 7.6.2017 (§ 268) Milka Asikainen (Saml.) till ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion för den mandattid som börjar år 2017. Milka Asikainen anhåller (29.8.2019) om avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion på grund av tidsbrist.



25.09.2019

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 29.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Miljö- och tillståndssektionen
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten
Revisionskontoret

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 608

HEL 2019-009096 T 00 00 02

Päätös

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



25.09.2019

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Milka Asikaiselle eron kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Nina Kokon varajäseneksi (Tapio Klemetin henkilökohtainen varajäsen) kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta valita Nina Kokon varajäseneksi kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



25.09.2019

§ 259

Val av ledamot och ersättare i social- och hälsovårdsnämnden

HEL 2019-009094 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Matias Pajula avsked från förtroendeuppdraget som ledamot i social- och hälsovårdsnämnden
- valde den nuvarande ersättaren Maritta Hyvärinen till ledamot och Veli-Pekka Sinervuo till personlig ersättare för henne i social- och hälsovårdsnämnden
- förflyttade den nuvarande ersättaren Pia Hytönen till personlig ersättare för Sami Heistaro i nämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Behandling

Stadsfullmäktige valde enhälligt på förslag av ledamoten Wille Rydman den nuvarande ersättaren Maritta Hyvärinen till ledamot och Veli-Pekka Sinervuo till personlig ersättare för henne i social- och hälsovårdsnämnden, varvid den nuvarande ersättaren Pia Hytönen förflyttas till personlig ersättare för Sami Heistaro.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björksten, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige



Beslutsförslag

Stadsfullmäktige

- beviljar Matias Pajula avsked från förtroendeuppdraget som ledamot i social- och hälsovårdsnämnden
- väljer den nuvarande ersättaren Maritta Hyvärinen till ledamot och _____ till ny ersättare (personlig ersättare för Sami Heistaro) i social- och hälsovårdsnämnden för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 13.6.2018 (§ 173) Matias Pajula (Saml.) till ledamot i social- och hälsovårdsnämnden för den mandattid som slutar år 2021. Matias Pajula anhåller (30.8.2019) om avsked från förtroendeuppdraget som ledamot i social- och hälsovårdsnämnden på grund av andra förtroendeuppdrag.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från förtroendeuppdraget. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 30.8.2019

Sökande av ändring



25.09.2019

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Social- och hälsovårdsnämnden
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 606

HEL 2019-009094 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Matias Pajulalle eron sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee nykyisen varajäsenen Maritta Hyvärisen jäseneksi ja _____ varajäseneksi (Sami Heistaron henkilökohtainen varajäsen) sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Kaupunginhallitus esitti yksimielisesti Daniel Sazonovin ehdotuksesta, että nykyinen varajäsen Maritta Hyvärinen valitaan jäseneksi sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot



25.09.2019

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi



§ 260

Den av ledamoten Atte Harjanne väckta motionen om halvering av konsumtionen av kött- och mjölkprodukter till år 2025

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Atte Harjanne väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om det är möjligt att erbjuda vegetabiliska drycker parallellt med mjölk till alla intresserade oberoende av vilken kost de följer. (Anna Vuorjoki)

Behandling

Ledamoten Anna Vuorjoki understödd av ledamoten Amanda Pasanen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om det är möjligt att erbjuda vegetabiliska drycker parallellt med mjölk till alla intresserade oberoende av vilken kost de följer.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

1 omröstningen

Ledamoten Anna Vuorjokis förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om det är möjligt att erbjuda vegetabiliska drycker parallellt med mjölk till alla intresserade oberoende av vilken kost de följer.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 54

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mia Haglund, Sandra Hagman, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Anna Laine, Jape



Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 7

Atte Kaleva, Pia Kopra, Otto Meri, Dani Niskanen, Matias Pajula, Wille Rydman, Ulla-Marja Urho

Blanka: 21

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Jussi Niinistö, Mia Nygård, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Risto Rautava, Ilkka Taipale, Matias Turkkila

Frånvarande: 3

Jukka Järvinen, Mirita Saxberg, Sampo Terho

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Anna Vuorjokis förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Juha Kesänen, specialplanerare, telefon: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite 13.6.2018

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Atte Harjanne och 22 andra ledamöter framför i sin motion (13.6.2018) att klimatförändringen är ett av de största hoten mot människornas välfärd och miljö. I motionen konstaterades bland annat att Helsingfors i sin strategi slagit fast att staden allvarligt tar sitt ansvar i



25.09.2019

arbetet med att stävja klimatförändringen. Det konstateras i motionen att en av de största källorna till klimatutsläpp är livsmedelsproduktionen, som också har stor inverkan på miljön och på djurens välfärd. I syfte att hejda nämnda effekter kan man minska på de animaliska produkternas andel av näringsintaget. I motionen konstateras det också att stadens handlingsprogram beträffande utsläppsminskningar emellertid enbart innehåller en allmän rekommendation om vegetarisk mat utan konkreta åtgärder eller mål.

Det konstaterades i motionen att staden som en del av sina ansträngningar att ta sitt klimatansvar kraftfullt måste främja minskningen av utsläpp med anknytning till mat. Det är enligt motionens mening inte nödvändigt att helt avstå från animaliska produkter, men en minskning av dem är möjlig, och en sådan kan vara ägnad att förutom att reducera utsläppseffekten också leda till förbättringar i fråga om matens hälsosamhet och etiskhet utan att höja kostnadsnivån.

Det föreslogs i motionen att staden ska slå fast att dess mål är att halvera konsumtionen av kött- och mjölkprodukter inom stadskoncernen fram till år 2025 och att staden backar upp målsättningen med att bereda planer och anvisningar för stadskoncernen.

Stadsstyrelsen konstaterade i sitt tidigare svar daterat 13.2.2019 (§ 43) att anordnandet av matservice faller inom fostrans- och utbildningssektorns och social- och hälsovårdssektorns behörighet. Stadsstyrelsen godkände 10.12.2018 (§ 809) handlingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 som ett riktgivande dokument för att komma igång med de åtgärder som behövs för att man ska kunna uppnå utsläppsminskningarna i stadsstrategin 2017–2021. I handlingsprogrammet i fråga, punkt 96, konstateras: "Andelen vegetarisk mat i skolorna och daghemmen höjs. Både skolmatsrekommendationen och kostrekommendationen för småbarnspedagogik innehåller en uppmuntran till att öka andelen vegetarisk mat. De nationella näringsrekommendationerna tjänar som underlag för bägge rekommendationerna."

Stadsstyrelsen konstaterade vidare att en plan och anvisningar för en halvering av kött- och mjölkkonsumtionen på stadsnivå inte behövs, eftersom handlingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 styr in ordnandet av matservicen på ett spår som leder mot nämnda mål. Stadsstyrelsen konstaterade i sitt utlåtande att fostrans- och utbildningssektorn samt social- och hälsovårdssektorn ska ta nämnda handlingsprogram i betraktande.

Ledamoten Atte Harjanne föreslog vid stadsfullmäktiges sammanträde 13.2.2019, understödd av ledamoten Maria Ohisalo, att stadsfullmäktige skulle besluta återremittera motionen för ny beredning utgående



25.09.2019

från att beredningen av den i motionen föreslagna planen inleds som en del av genomförandet av programmet för utsläppsminskning, att det som mål sätts en minskning med 50 % fram till år 2025 och att planeringen sker med hänsyn till de olika sektorernas olikartade möjligheter att minska konsumtionen av kött- och mjölkprodukter. Stadsfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 13.2.2019 (§ 43) återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning. (Bilaga 1)

Fostrans- och utbildningsnämnden konstaterar i sitt utlåtande (18.6.2019, § 206) givet efter beslutet om återremiss att användningen av mjölk- och köttprodukter i småbarnspedagogikens och läroanstalternas kosthåll redan nu ligger på låg nivå. Att minska mängden mjölk- och köttprodukter på matsedlarna och att ersätta dem med andra råvaror är i någon mån möjligt, och man eftersträvar det då kosthålllet utvecklas med beaktande av gällande näringsrekommendationer. En halvering av mjölkkonsumtionen låter sig inte genomföras då man beaktar rekommendationerna. Vegetariska drycker kan tas in som ett dryckesalternativ för dem som väljer att inte dricka mjölk till sin måltid.

Med hänsyn till nuvarande köttkonsumtionsnivå är det besvärligt att halvera användningen av köttprodukter i småbarnspedagogikens, skolornas och läroanstalternas kosthåll fram till år 2025. Beträffande köttprodukter är det möjligt att i sektorns kosthåll ge anvisningar om användning av miljövänligare alternativ. Exempelvis kan man varannan matsedelsvecka ersätta mat som innehåller rött kött med mat av fjäderfä eller inhemsk insjöfisk. I skolbispisningen kommer man hösten 2019 att utöka dagarna med vegetarisk mat med en sjunde under en sexveckors period. Man kommer att under minst en termin följa den respons som kommer in för att få information om ökningens effekter.

En halvering av konsumtionen av kött- och mjölkprodukter fram till år 2025 förutsätter också betydande förändringar i livsmedelsbranschen så att ersättande vegetariska råvaror som uppfyller näringsrekommendationerna finns att tillgå i större utsträckning än i nuläget.

Social- och hälsovårdsnämnden konstaterar i sitt nya utlåtande givet efter beslutet om återremiss (21.5.2019, § 104) att det också i många tjänster i social- och hälsovårdssektorn är möjligt att minska användningen av kött- och mjölkprodukter. Det är ändå svårt att nå upp till halveringsmålet fram till år 2025, då man beaktar olika kundgruppers (t.ex. äldre, sjuka, personer med funktionsnedsättning) näringsbehov. Ett mera realistiskt mål skulle kunna vara att minska konsumtionen med till exempel 20 procent. Det är inte möjligt att genomföra minskningen utan kostnadseffekter, som bland annat härrör från det att mjölkprodukter byts ut mot växtbaserade produkter.



25.09.2019

Direktionen för affärsverket servicecentralen konstaterar i sitt utlåtande (9.5.2019, § 17) att en halvering av konsumtionen av kött- och mjölkprodukter i Helsingfors fram till år 2025 förutsätter att det finns en vidsträckt insikt om kosthållets nuläge och en mera detaljerad verksamhetsplan för hur man uppnår målet. Åtgärd 129 i utsläppsminskingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035, det vill säga "Man förutsätter av organisationerna, dottersammanslutningarna och samkommunerna i stadskoncernen att utsläppsminskingspolitiken integreras med de egna systemen för verksamhetsstyrning" förpliktar också till att se över hela produktionssättet. Då måste man granska hur kosthållets koldioxidavtryck uppstår som en helhet, matämnesgruppernas andel, produktionssätt, logistik, energiförbrukning, svinn och stadens kosthållskoncept i dess helhet samt livsmedelsnätet och produktionsanläggningen i Backas, som har nått slutet av sin livslängd.

Stadsstyrelsen konstaterar att arbetet med att uppnå de i motionen nämnda målen ska såväl beaktas i den kontinuerliga uppföljningen av handlingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 som innefattas i den mera omfattande uppföljningen av handlingsprogrammet per fullmäktigeperiod. Stadsstyrelsen förutsätter att fostrans- och utbildningssektorn, social- och hälsovårdssektorn samt affärsverket servicecentralen planerar sin verksamhet så att de i motionen nämnda målen och de näringsmässiga behoven hos klienterna vid stadens service möts.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Juha Kesänen, specialplanerare, telefon: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite 13.6.2018

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 612

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



25.09.2019

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg:

Lause "Kaupunginhallitus kehottaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa, sosiaali- ja terveystoimialaa sekä palvelukeskusliikelaitosta suunnittelemaan toimintaansa niin, että aloitteessa esitetyt tavoitteet ja kaupungin palveluiden asiakkaiden ravitsemukselliset tarpeet kohtaavat mahdollisimman hyvin." muutetaan muotoon: "Kaupunginhallitus edellyttää, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, sosiaali- ja terveystoimiala sekä palvelukeskusliikelaitos suunnittelevat toimintaansa niin, että aloitteessa esitetyt tavoitteet ja kaupungin palveluiden asiakkaiden ravitsemukselliset tarpeet kohtaavat."

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 14

Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Otto Meri, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 1 - 14.

09.09.2019 Pöydälle

28.01.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

21.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



25.09.2019

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.06.2019 § 206

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ravitsemussuositukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatuksen ja opetuksen ruokalista- ja ateriasuunnittelua ohjaavat asiakasryhmäkohtaiset ravitsemussuositukset (Terveyttä ja iloa ruoasta -varhaiskasvatuksen ruokailusuositus VRN 2018 ja Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Suositusten mukaan kouluruuan tulee kattaa 1/3 päivittäisestä ravinnon saannista ja varhaiskasvatuksessa 2/3. Tavoitteena on terveyden edistämisen lisäksi ympäristön kannalta kestävä ruokavalio.

Lasten ja nuorten ruokapalveluissa on ravitsemuslaadun lisäksi keskeistä, että ateriat ja ruokalajit ovat vaihtelevia, syömään houkuttelevia, tunnistettavia ja mieluisia. Ruokailijoiden ohjauksella vaikutetaan mm. ruokaan liittyviin asenteisiin, valintoihin ja säännölliseen ruokailurytmiin.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen ravitsemussuosituksessa suositellaan ruokajuomaksi rasvatonta maitoa ja piimää. Maito on mm. hyvä proteiinin ja D-vitamiinin lähde. Suositusten mukaisesti toimialan ruokatarjonnassa punaista lihaa on korvattu vaalealla lihalla. Ruokien tuotteenkehityksen yhteydessä mietitään aina yksittäisten raaka-aineiden tarkoituksenmukaista käyttöä ruokalajeissa. Suunnittelussa otetaan huomioon myös suomalainen ruokakulttuuri ja tottumukset.

Ruokapalveluissa tapahtunut kehitystyö

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ruokalistojen ja aterioiden suunnittelu tehdään yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Palvelukuvauksissa määritellään ruokalistojen ja aterioiden suunnittelun periaatteet, laatu ja sisältö. Toimiala vastaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjänä näiden määrittelystä. Palveluntuottajat vastaavat



ruokapalvelujen tuottamisesta, elintarvikkeiden hankinnasta, ruoan valmistuksesta ja ruoan tarjoilusta.

Koulu- ja päiväkotiruokailussa on toteutettu viimeisen kymmenen vuoden aikana useita kasvisruokien kehittämisprojekteja mieluisten kasvisruokien ja uusien kasviproteiinien saamiseksi ruokalistalle. Palveluntuottajat ovat kehittäneet toimialan pyynnöstä uusia proteiinipitoisia raaka-aineita sisältäviä kasvispohjaisia ravitsemuksellisesti täysipainoisia ruokalajeja esimerkiksi nyhtökaurasta, härkiksestä, soija- ja kaurajuomavalmisteista. Kehitystyön tuloksena kasvisruoan suosio on kasvanut ja niitä on päätyntä suosikkiruokien joukkoon.

Kasvispääruokavaihtoehto on tarjottu liha- tai kalapääruoan rinnalla vuodesta 2007 lähtien, jolloin kouluissa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa siirryttiin ateriavaihtoehtoihin. Viikoittainen kasvisruokapäivä tuli opetuksen toimipisteisiin vuodesta 2011 ja varhaiskasvatuksen ruokalistalle 2018. Vegaaneille on tarjottu päivittäin lämmin ateriakokous kouluissa syksystä 2003 lähtien ja varhaiskasvatuksessa kevästä 2018 lähtien.

Kouluravintoloissa syksyn 2019 ruokalistalla on lihaa sisältävää pääruokaa tarjolla 17 kertaa kuuden viikon aikana. Elokuun 2019 aloittavalle Palvelukeskus Helsingin ruokalistalle on lisätty yksi kasvisruokapäivä eli kouluissa tarjotaan ainoastaan kasvisvaihtoehtoja seitsemänä päivänä kuuden viikon aikana.

Kouluissa ruoka ja ateriavaihtoehdot lisäkkeineen ovat koululaisten vapaassa otossa. Aterioilla tarjotaan päivittäin vaihtelevasti ja monipuolisesti tuoreita juureksia, vihanneksia ja hedelmiä. Lisäksi linjasto on suunniteltu niin, että salaattipöytä on linjastossa ennen pääruokaa. Salaatit tarjoillaan pääsääntöisesti komponentteina. Tarjoilutapa ja sijoittelu linjastossa ovat lisänneet kasvisten menekkiä. Ruuan vapaa otto ehkäisee myös ruokahävikin syntymistä ja mahdollistaan myös sen, että mahdollisimman moni löytää päivittäin mieluisan vaihtoehdon. Toimialalla tullaan syksystä 2019 lähtien ohjeistamaan kasvivaihtoehdon sijoittamista linjastossa ennen liharuokaa ja tällä ohjataan valitsemaan kasvi-ruoka liharuuan sijaan.

Liha- ja maitotuotteiden nykytilanne

Kasvisruokien suosio ja mieluisuus kasvavat uusien ja monipuolisten ruokalajien kehittämisen, uudenlaisten proteiinipitoisten kasvisraaka-aineiden saatavuuden ja monipuolistumisen sekä ruokailijoiden ruokailutottumusten muuttuessa.

Nykyisin kuuden viikon kiertävällä kouluruokalistalla on 30 päivän aikana kasvispääruokia 59,3 %, lihapääruokia 30,5 % ja kalapääruokia 10,2



%. Kalkkunaa tai broileria on lihapääruoista 8,5 % ja punaista lihaa 22 %, yhteensä lihapääruokia on 30,5 %. Kalapääruoka on tarjolla kerran viikossa samoin kasvispäivä.

Ateriakokonaisuuteen sisältyy kouluruokailussa pääruoan lisäksi energiasäke, salaatti, juoma ja leipä. Punaisen lihan, lihavalmisteen ja sipikarjan määrä oppilaiden tarjottimilla on suositellulla annoskoolla yhteensä 140 g viikossa eli 7,4 % ruokamäärästä, kun ei huomioida ruokajuomaa. Laskelmaa tehtäessä on oletettu, että ruokailija valitsee aina liha vaihtoehdon, kun se on mahdollista, eikä esimerkiksi pinaattiohukaisia lihakeiton sijaan. Päivää kohden lihan määrä on kouluruokailussa laskennallisesti alle 30 grammaa ruokailijaa kohden.

Tällä hetkellä rasvaton D-vitamiinoinen maito on juomavaihtoehtona tarjolla päivittäin. Ravitsemussuositusten mukaisesti maito kuuluu ateriakokonaisuuteen ja sillä on olennainen osa lapsen päivittäiseen ravinnon saantiin.

Lihan ja maidon kulutuksen puolittamisen haasteet

Koululaisten hyvinvoinnin ja jaksamisen takia on olennaista, että oppilaat saadaan ruokailemaan koulussa, ruokailukokemus on mieluisa ja otettu ruoka tulee syödyksi. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 ilmenee, että jopa 42 % helsinkiläisistä 8. ja 9. luokkalaisista jättää kouluruoan väliin yhden tai useamman kerran viikossa. Lisäksi hävikin vähentämiseksi ruoan pitää olla houkuttelevaa ja maistuvaa. Kasvisruokiin, niiden määrään lisääntymiseen ja uusien kasvisruokatuotteiden makuun tottuminen vie aikaa. On tärkeää toteuttaa kasvisruokapäiviin lisäykset harkiten ja varmistaa kouluruoan houkuttelevuus myös jatkossa. Kasvis ja kalaruokien lisäämisessä on huomioitava niiden sijoittelu ruokalistaviikoille. Maanantaisin ja perjantaisin ruokalistalla pidetään lapsille suosittuja ruokalajeja, koska toimialalla on sille tunnustettu tarve. Kala- ja kasvisruuat eivät ole oppilaille suunnattujen asiakaskyselyjen mukaan näihin päiviin nähden tarpeeksi mieluisia.

Tällä hetkellä korvaavat proteiinin lähteet ovat vielä lihaa ja maitotuotteita kalliimpia. Tuotteiden saatavuus ja niiden kustannukset vaikeuttavat siirtymistä näihin tuotteisiin.

Ruokalistoilta tulisi lisätä etupäässä kotimaista luonnon kalaa viljellyn tai ulkomaisen kalan sijaan, jolla voidaan vaikuttaa ympäristövaikutusten pienentymiseen. Kalatuotteiden lisäämistä vaikeuttaa tuoteryhmän koko ajan kohonneet hinnat. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan kalan tuottajahinnat ovat nousseet noin 5 % vuodesta 2016 vuoteen 2017.



Maitoa korvaavissa kasvijuomissa ravintosisältö ei vastaa täysin maitotuotteita. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, B2-vitamiini, B12-vitamiini, D-vitamiini ja kalsium. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl, soijajuoma 2 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1 g/dl. Ravinnon saannin osalta ei ole tarkoituksen mukaista korvata maidon juontia kasvijuomilla. Kasvijuomat täydentävät jo nyt vegaani-ruokavaliota noudattavien ateriakokonaisuutta.

Kasvijuomat ovat kalliimpia kuin maito. EU:n koulumaitotukea myönnetään tällä hetkellä ainoastaan rasvattomalle maidolle ja piimälle. Jos kasvisjuomat halutaan vapaasti valittavien juomien joukkoon, niiden hyväksyttävyyttä, menekkiä ja kustannusvaikutuksia voidaan pilotoida ensin esimerkiksi lukiossa.

Toimialan ruokapalvelutuottajat ovat sitoutuneet palvelukuvauksessa määritettyyn laatutasoon myös liha- ja maitotuotteissa. Sopimuskauden aikana ei ole mahdollista edellyttää palvelutuottajalta isoja muutoksia raaka-aineisiin, jos niillä on kustannusvaikutuksia. Lisäksi mahdollisten sopimusmuutoksien toteutuksissa tulee huomioida lasten ja oppilaiden tasavertaisuus.

Luonnonvarakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen (Ruokaminimi) mukaan ravitsemussuositukset täyttävällä ruokavaliomuutoksella voidaan saavuttaa kokonaisuudessaan noin 40 prosenttia pienemmät ilmastovaikutukset ruoankulutuksessa. Muutos vaatii kuitenkin julkista ohjausta ja selkeät strategiset tavoitteet. Toteutus edellyttää myös elintarvike- ja maatalousalalla merkittäviä investointeja kasvintuotannon ja -jalostuksen lisäämiseksi sekä uusien tuotteiden kehittämistä.

Johtopäätökset

Maito- ja lihatuotteiden käyttö varhaiskasvatukseen ja oppilaitoksen ruokapalveluissa on jo matalalla tasolla. Maito- ja lihatuotteiden vähentäminen ja korvaaminen ruokalistoilla muilla raaka-aineilla on jossain määrin mahdollista ja siihen pyritään ruokapalveluja kehitettäessä voimassa olevat ravintosuositukset huomioiden. Juodun maidon kulutuksen puolittamista ei voida ravitsemussuositukset huomioiden toteuttaa. Kasvijuomat voidaan tuoda yhdeksi juomavaihtoehdoksi niille, jotka eivät valitse maitoa ateriaansa.

Nykyinen lihan kulutustaso huomioiden lihatuotteiden puolittaminen varhaiskasvatukseen, koulujen ja oppilaitosten ruokapalveluissa on haasteellista vuoteen 2025 mennessä. Lihatuotteista voidaan toimialan ruokapalveluissa ohjata käyttämään ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja. Esimerkiksi joka toiselta ruokalistaviikolta voidaan korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarja- tai kotimaisella järvikalaruulla.



25.09.2019

Kouluruokailuun tullaan lisäämään syksystä 2019 seitsemäs kasvisruokapäivä kuuden viikon jaksolle. Saatua palautetta seurataan vähintään yhden lukukauden, jotta saadaan tietoa lisäyksen vaikutuksista.

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2025 mennessä edellyttää myös elintarvike- ja maatalousalalta mittavia muutoksia, jotta korvaavia ravintosuositukset täyttäviä kasvisraaka-aineita on nykyistä laajemmin saatavilla.

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Palautusehdotus:

Fatim Diarra: Palautamme tämän valmisteluun sillä, vastauksessa ei ole riittäviä arvioita siitä, miten puolittaminen vaikuttaisi esimerkiksi ruokailun hintaan. Vastauksessa ei myöskään tarkastella riittävästi sopimusten aikataulua ja näin olleen emme voi tehdä päätöksiä riittämättömän tiedon varassa. Kaupunginvaltuusto peräänkuulutti vastausta tarkempaa valmistelua. Tällaista tarkempaa valmistelua valtuusto vähintään peräänkuulutti.

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Poistetaan "Itse lihan määrää olemassa olevissa liharuokissa ei voida merkittävästi vähentää ilman että ruuan laatu kärsii".

Lihan määrän rinnastaminen laatuun ei ole perusteltua.

Kannattaja: Petra Malin

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Palautamme tämän valmisteluun sillä, vastauksessa ei ole riittäviä arvioita siitä, miten puolittaminen vaikuttaisi esimerkiksi ruokailun hintaan. Vastauksessa ei myöskään tarkastella riittävästi sopimusten aikataulua ja näin olleen emme voi tehdä päätöksiä riittämättömän tiedon varassa. Kaupunginvaltuusto peräänkuulutti vastausta tarkempaa valmistelua. Tällaista tarkempaa valmistelua valtuusto vähintään peräänkuulutti.

Jaa-äännet: 5

Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen



25.09.2019

Ei-äännet: 4

Fatim Diarra, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Tarik Ahsanullah, Abdirahim Husu Hussein

Poissa: 2

Ville Jalovaara, Emma Kari

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Poistetaan "Itse lihan määrää olemassa olevissa liharuuissa ei voida merkittävästi vähentää ilman että ruuan laatu kärsii". Lihan määrän rinnastaminen laatuun ei ole perusteltua.

Jaa-äännet: 5

Tarik Ahsanullah, Ville Jalovaara, Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 6

Ted Apter, Fatim Diarra, Abdirahim Husu Hussein, Vesa Korkkula, Petra Malin, Ozan Yanar

Tyhjä: 1

Martina Harms-Aalto

Poissa: 1

Emma Kari

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6-5. Tyhjää äänesti 1. Poissa 1.

Fatim Diarra jätti eriävän mielipiteen seuraavin perusteluin: Jätän eriävän mielipiteen, sillä vastaus ei ollut riittävä ja sen perusteet oltiin arvoitu riittämättömästi.

28.05.2019 Pöydälle

30.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kari Salovaara, hankintapäällikkö, puhelin: 310 43033
kari.salovaara(a)hel.fi



25.09.2019

Sirpa Jalovaara, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43246
sirpa.jalovaara(a)hel.fi

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22589
katja.peranen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 104

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Atte Harjanteen ym. valtuustoaloitteeseen koskien liha- ja maitotaloustuotteiden kulutuksen puolittamista vuoteen 2025 mennessä:

”Helsingin sosiaali- ja terveystoimialalla on sitouduttu noudattamaan kansallisia sekä erityisryhmiä koskevia ravitsemussuosituksia. Suomalaisen ravitsemussuosituksen 2014 mukaan terveyttä edistävä ruokavaliio sisältää kasvikunnan tuotteita, täysjyväviljaa, kalaa, kasviöljyjä, pähkinöitä, siemeniä sekä rasvattomia ja vähärasvaisia maitovalmisteita. Ravitsemussuositukset pohjautuvat perusteelliseen tieteelliseen selvitystyöhön, ja niissä on yhdistetty terveys- ja ympäristönäkökulma.

Sosiaali- ja terveystoimiala vastaa ikääntyneiden ympärivuorokautisen, kotihoidon, päivätoiminnan ja palveluasumisen asiakkaiden, vammaisten asumispalvelujen ja työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden, sairaaloiden, psykiatria- ja päihdepotilaiden ja lastensuojelun asiakkaiden ruokapalvelusta. Kaikista asiakkaista suurin ryhmä ovat ikääntyneet. Sosiaali- ja terveystoimialan ruokapalveluja järjestettäessä tulee huomioida asiakkaan erityistarpeet kaikissa asiakasryhmissä kuten ikääntyessä, sairastaessa ja vammaisten ruokapalveluissa.

Ravitsemussuosituksissa otetaan huomioon suomalainen ruokakulttuuri ja tottumukset, joissa maitovalmisteet ovat osana. Maitovalmisteet ovat hyviä proteiinin, kalsiumin, jodin ja monien vitamiinien lähteitä, ja niille on annettu päivittäiset määräsuositukset. Rasvattomien ja vähärasvaisten maitovalmisteiden runsas käyttö on tutkimusten mukaan yhteydessä muun muassa pienempään kohonneen verenpaineen, aivohalvauksen ja tyypin 2 diabeteksen riskiin. Nestemäiset maitovalmisteet on mahdollista osittain korvata kasviperäisillä kalsiumilla ja D-vitamiinilla täydennetyillä elintarvikkeilla, kuten soija- tai kaurajuomilla. Kestävän kehityksen kannalta kotimaisista raaka-aineista jalostetut tuotteet ovat suositeltavampia.

Vajaaravitseminen on ikääntyneillä yleistä. Ravitsemuksen ja ravitsemushoidon näkökulmasta ongelmana on maitotuotteiden vähentämi-



nen. Maitoa korvaavista kasvijuomista kauramaitovalmisteiden ravintosisältö ei vastaa maitotuotteita proteiinien määrän ja laadun osalta (eivät sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja), eivätkä ne sisällä yleensä jodia. Niihin lisätty B12-vitamiini imeytyy huonosti. Kriittisiä ravintoaineita lihan ja maitotaloustuotteiden vähentämistä ajatellen ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, lihan sisältämä hemirauta, B2-vitamiini ja B12-vitamiini. Sen sijaan soijamaidon proteiinipitoisuus on lähellä lehmänmaidon vastaavaa.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan vuonna 2010 antamien Ravitsemussuositukset ikääntyneille ja Ravitsemushoito -suositusten mukaan proteiinin tarve ikääntyneillä on aikuisväestöä merkittävästi suurempi 1,2–1,4 g/kg (15–20 energiaprosenttia) ja tehostetussa ruokavaliossa 20 energiaprosenttia. Suosituksissa on otettu huomioon se, että ikääntyneet tarvitsevat pienempiä annoksia ja useampia proteiinia sisältäviä aterioita päivässä kuin perusterveet ruokailijat. Perusruuan ajatus on, että se sopii useimmille. Tehostettua ruokavaliota tarvitaan, jos perusruoka ei riitä vajaan ravitsemuksessa tai sen riskissä olevalle pieniruokaiselle tai ruokahaluttomalle asukkaalle tai potilaalle.

Liha kuuluu osana suomalaisiin ravitsemussuosituksiin, koska se on maidon, kalan ja kananmunan ohella hyvä proteiinin lähde ja siinä on erityisen runsaasti hyvin imeytyvää rautaa. Lihavalmisteille ja punaiselle lihalle (naudan-, lampaan- ja sianliha) on ravitsemussuosituksissa annettu käytön enimmäismääräsuosituksia johtuen niiden runsaan käytön haitallisista terveysvaikutuksista. Punaisen lihan osalta suositellaan valitsemaan vähärasvaisia laatuja tai korvaamaan se siipikarjan lihalla. Lihavalmisteista suositellaan vähärasvaisia ja -suolaisia laatuja. Erityisesti punaisen lihan ja siitä tehtyjen valmisteiden käytön vähentäminen on perusteltua myös ilmaston kannalta.

Lihan tilalle suositellaan kalaa, kanaa, kananmunaa ja kasviproteiinien lähteitä. Kalatuotteiden lisäämistä vaikeuttaa tuoteryhmän koko ajan kohonneet hinnat. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan kalan tuotajahinnat ovat nousseet noin viisi prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2017. Ruoan pitää maistua, eikä hävikkiä saisi tulla. Ruoan tutut, kotaiset maut ja asukkaiden makutottumukset ovat tärkeitä tekijöitä sosiaali- ja terveystoimialan kaikille ruokailijaryhmille. Ruokatuotteiden suunnittelussa pitää huomioida myös maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden makutottumukset, esimerkiksi riisin käyttö. Tämä on mahdollista huomioida kasvisruokatuotteiden suunnittelussa.

Kotona asuvat kotiateria-asiakkaat ja palvelukeskusten ravintoloissa ruokailevat asiakkaat, joilla on mahdollisuus itse valita haluamansa ateriovaihtoehto, muodostavat noin kolmasosan (noin 0,5 miljoonaa euroa) sosiaali- ja terveystoimialan asiakkaista. Heille tulee tarjota vaihto-



ehtoisesti kasvis- tai kalaruokia sekä kasvisjuomia, joista he itse voivat valita makutottumuksiinsa sopivat vaihtoehdot. Palveluntuottajien kanssa seurataan ruokien menekkiä, hävikkiä sekä asiakastytyvyyttä. Tärkeää on, että tarjottavat ruoat ovat ravitsemussuositukset täyttäviä ja asiakkaille mieluisia ja asiakkailta on vapaus valita, mitä syövät.

Ruokien esillelaitolla on merkitystä ruokailijoiden valintoihin. Laittamalla ensin tarjolle salaattit, lämpimät kasvislisäkkeet, kana- ja kalaruoat ja viimeiseksi liha ohjataan ruokailijoita tekemään terveellisempiä valintoja. Myös juomien esille laitolla voidaan vaikuttaa valintoihin.

Liha- ja maitotaloustuotteiden kulutuksen vähentäminen vaatii yhteistyötä kaikkien toimialalle ruokapalveluja tuottavien toimijoiden kanssa. Tehtävät toimenpiteet ovat ruokalistojen kehittäminen (esimerkiksi kasvisruokavaihtoehto päivittäin tarjolla), lämpimien kasvislisäkkeiden lisääminen lounaalle sekä uusien kaikille asiakasryhmille soveltuvien kasvisruokatuotteiden kehittäminen esimerkiksi perunasta. Peruna on terveellinen, rasvaton ja ympäristöystävällinen juures. Lahiruoan suosiminen on tärkeää, ja siksi perunan käytön lisääminen on perusteltua. Ruokaketjun piteneminen lisää myös ruoan turvallisuuteen liittyviä riskejä. Kotimaisen täysjyväviljan käyttöä tulisi myös lisätä.

Ravitsemuksellisesti täysipainoisten, maukkaiden ja vaihtelevien kasvisruokien tuotekehittely ja suurtuotantoon saaminen vie aikaa ja vaatii resursseja. Maitotalous- ja lihatuotteiden korvaaminen resepteissä kasvisraaka-aineilla vaatii aina reseptiikan kehittämistä. Maitoa korvaavia tuotteita tulee ruokavaliossa olla kalsiumin sekä muiden ravintoaineiden saantia ajatellen, mikäli maitotaloustuotteiden kulutusta vähennetään. Korvaavista tuotteista kaurajuoma maksaa noin kolme kertaa enemmän kuin maito. Sosiaali- ja terveystoimiala ei pysty tekemään tarkkaa selvitystä kustannusvaikutuksista, koska ei itse tuota ruokapalveluja. Toimialan ruokapalveluiden vuoden 2018 kustannukset olivat 27,9 miljoonaa euroa. Raaka-aineiden osuus tästä on arviolta 40 prosenttia. Mikäli raaka-aineiden hinnat nousevat viisi prosenttia, sen vaikutus on 0,6 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että lisäämällä kasvisten osuutta ja houkuttelevuutta ruokavaliossa voidaan kuitenkin vaikuttaa muiden ruokien kulutukseen vähentävästi ja samalla edistää terveyttä sekä torjua ilmastonmuutosta. Ruoan ilmastovaikutuksia vähennettäessä keskeistä on myös ruokahävikin pienentäminen, energiatehokkuuden lisääminen sekä kauden mukaisten raaka-aineiden huomioiminen ruokalistasuunnittelussa ja ruokapalvelujen toteutuksessa.



Sosiaali- ja terveystoimialallakin on monissa palveluissa mahdollista vähentää liha- ja maitotuotteiden käyttöä. Tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä on kuitenkin vaikeaa päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset tarpeet. Realistisempi tavoite voisi olla vähentää kulutusta esimerkiksi 20 prosenttia. Vähennystä ei ole mahdollista tehdä ilman kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ravitsemuksella on tärkeä merkitys yksilön hyvinvointiin ja terveyteen erityisesti haavoittuvilla ruokailijaryhmillä kuten lapsilla, ikääntyneillä, vammaisilla ja sairaaloiden potilailla. Erityistilanteissa ja -tarpeissa on ensisijaisen tärkeää varmistua yksilön hyvän ravitsemuksen toteutumisesta. Kasvisten käytön lisäämisellä ja tarjonnan monipuolistamisella edistetään terveyttä, ja se on suositeltavaa kaikissa sosiaali- ja terveystoimen asiakasryhmissä. Terveiden kannalta on myös muita tärkeitä ravitsemustekijöitä, kuten riittävä proteiinien ja välttämättömien rasvahappojen saanti. Jotta kaikkien välttämättömien ravintoaineiden saanti tulisi tyydytettyä, tulee ruokavalio koostaa mahdollisimman monipuolisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää, että ainakin kaikkein hauraimpien sosiaali- ja terveystoimien asiakasryhmien, kuten sairaalapotilaiden sekä ikääntyneiden ja vammaisten koti- ja ympärivuorokautisen hoidon asukkaiden kohdalla noudatetaan kansallisia ravitsemussuosituksia yksilöllisesti soveltaen.

Sosiaali- ja terveystoimialan ravitsemushoidon neuvottelukunta edellyttää, että ruokapalveluissa noudatetaan eri asiakasryhmille voimassa olevia ravitsemussuosituksia. Liha- ja maitotaloustuotteiden kulutuksen puolittamisen tavoitteeseen pääsyä edistetään yhdessä palvelujen tuottajien kanssa."

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti lausuntoehdotuksen viimeistä kappaletta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia siten, että siitä poistettiin virke "Sosiaali- ja terveystoimialalla tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä ei päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset vaatimukset".

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:



Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Tehdään terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kokevan ensimmäisen kappaleen jälkeen seuraava lisäys: "Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää, että ainakin kaikkein hauraimpien sosiaali- ja terveysterveysten palvelujen asiakasryhmien, kuten sairaalapotilaiden sekä ikääntyneiden ja vammaisten koti- ja ympärivuorokautisen hoidon asukkaiden kohdalla noudatetaan kansallisia ravitsemussuosituksia yksilöllisesti soveltaen."

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Kati Juva: Poistetaan toiseksi viimeisestä kappaleesta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia viimeisen lauseen lopusta kohta "ja lähialueella tuotettujen". Tosiasiassa kuljetuskustannukset muodostavat hyvin marginaalisen osan ravinnon hiilijalanjäljestä eikä lähiruuan suosiminen käytännössä vähennä ruoan hiilijalanjälkeä – toki sillä voi olla muita edullisia vaikutuksia esimerkiksi kotimaan työllisyyteen.

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 3:

Jäsen Kati Juva: Muutetaan lausunnon neljännen kappaleen loppu kuluun seuraavasti: "Maitoa korvaavista kasvijuomista kauramaitovalmisteiden ravintosisältö ei vastaa maitotuotteita proteiinien määrän ja laadun osalta (eivät sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja), eivätkä ne sisällä yleensä jodia. Niihin lisätty B12-vitamiini imeytyy huonosti. Kriittisiä ravintoaineita lihan ja maitotaloustuotteiden vähentämisestä ajatellen ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, lihan sisältämä hemirauta, B2- vitamiini ja B12-vitamiini. Sen sijaan soijamaidon proteiinipitoisuus on lähellä lehmänmaidon vastaavaa."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Vastaehdotus 4:

Jäsen Heidi Ahola: Muutetaan lausunnon seitsemännen kappaleen loppu "Uusien kasvisruokatuotteiden makuun tottuminen vie aikaa. Ruoan pitää maistua, eikä hävikkiä saisi tulla. Ruoan tutut, kotoiset maut ja asukkaiden makutottumukset ovat tärkeitä tekijöitä sosiaali- ja terveystoimialan kaikille ruokailijaryhmille. Ruokatuotteiden suunnittelussa pitää huomioida myös maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden makutottumukset, esimerkiksi riisin käyttö" seuraavaan muotoon:



"Ruoan pitää maistua, eikä hävikkiä saisi tulla. Ruoan tutut, kotoiset maut ja asukkaiden makutottumukset ovat tärkeitä tekijöitä sosiaali- ja terveystoimialan kaikille ruokailijaryhmille. Ruokatuotteiden suunnittelussa pitää huomioida myös maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden makutottumukset, esimerkiksi riisin käyttö. Tämä on mahdollista huomioida kasvisruokatuotteiden suunnittelussa."

Kannattaja: jäsen Karita Toijonen

Vastaehdotus 5:

Jäsen Heidi Ahola: Muutetaan terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia edeltävän kappaleen loppu "Tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä on kuitenkin vaikeaa päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset tarpeet. Sosiaali- ja terveystoimialalla tavoitteeseen puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä ei päästä, kun otetaan huomioon edellä kuvatut eri asiakasryhmien ravitsemukselliset vaatimukset. Realistisempi tavoite voisi olla vähentää kulutusta esimerkiksi 20 prosenttia. Vähennystä ei ole mahdollista tehdä ilman kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin" seuraavaan muotoon:

"Eri asiakasryhmien ravitsemukselliset tarpeet asettavat kuitenkin haasteita kulutuksen puolittamiselle vuoteen 2025 mennessä sosiaali- ja terveystoimialalla. Vähennykseen liittyy myös mahdollisesti kustannusvaikutuksia, joita tulee muun muassa maitotaloustuotteiden vaihtamisesta kasviperäisiin tuotteisiin. Lautakunta pitää tärkeänä, että sote-toimialalla pyritään mahdollisimman lähelle 50 prosenttia liha- ja maitotuotteiden kuluttamisen vähentämisessä ja tavoitellaan vähintään 20 prosentin vähennystä."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 3

Heidi Ahola, Cecilia Ehrnrooth, Sakari Männikkö

Ei-äännet: 5

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Kati Juva, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa



25.09.2019

Tyhjä: 5

Sandra Hagman, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Laura Nordström,
Matias Pajula

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 5 - 3 (tyhjää 5).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 1

Sakari Männikkö

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Sandra Hagman, Kati Juva, Laura Nordström, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 7

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 5 - 1 (tyhjää 7).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Heidi Ahola)

Jaa-äännet: 1

Sakari Männikkö

Ei-äännet: 12

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Laura Nordström, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Heidi Aholan vastaehdotuksen äänin 12 - 1.



25.09.2019

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 5 (jäsen Heidi Ahola)

Jaa-äännet: 9

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Sakari Männikkö, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Leo Bergman, Sandra Hagman, Laura Nordström

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän muutetusta ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

25.09.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Erja Turunen, ruokapalveluohjaaja, puhelin: 310 43030
erja.turunen(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 09.05.2019 § 17

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Päätös

Johtokunta poisti yksimielisesti esityksen viimeisen kappaleen.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta päätti antaa kokouksessaan tarkentamansa lausunnon seuraavasti:

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) sekä sosiaali- ja terveystoimialan (Sote) kanssa siten että toimiala määrittää tilaajana linjaukset, joiden mukaan Palvelukeskus



Helsinki tuottajana tuottaa palvelut. Ruokatarjoomaa kehitetään yhteistyössä toimialojen kanssa huomioiden kaupungin, toimialojen ja liikelaitoksen strategiset tavoitteet ja vastuullisuusnäkökulmat sekä eri asiakasryhmille määritellyt ruokailu- ja ravitsemussuositukset. Palvelukehityksessä huomioidaan asiakkailta ja kaupunkilaisilta saatu palaute ja asiakastyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.

Palvelukeskus Helsinki seuraa aktiivisesti ruoka- ja elintarviketoimialaa, ruokatrendejä ja alan kehitystyötä. Laajat asiakastyytyväisyyskyselyt (mm. koululaiskysely 2018, 4200 vastausta), pikapalaute ja kaupungin palautejärjestelmä antavat myös runsaasti kehitysideoita päivittäisen ruokapalvelun kehittämiseen. Erityisesti kouluruokailussa kehittämispulsseja tulee myös ruokaraadeilta ja ravintolatoimikunnilta. Helsingin nuorisoneuvoston kanssa on aloitettu osallistava yhteistyö, jossa kuullaan nuoria ruokailun ja palvelun kehittämisessä, mutta myös kouluravintolatilojen ja kokonaiskokemuksen osalta. Palvelukeskus Helsingin tuottamassa kotona asumista tukevassa etäpalvelussa on aloitettu Soten kanssa asiakkaiden saaman ravitsemuksen mittaaminen ja asiakkaiden osallistaminen aterioiden suunnitteluun testaamalla.

Hiilineutraali Helsinki –tavoiteohjelmassa Palvelukeskus Helsinki on vastuutahona useissa toimenpiteissä, joiden toteutumisesta seurataan ja raportoidaan, muun muassa toimenpide 95: Kehitetään reseptejä, joiden avulla kaupungin ruokapalveluissa voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja suojella Itämeriä; toimenpide 96: Lisätään kasvisruoan osuutta kouluissa ja päiväkodeissa. Sekä kouluruokasuositus että varhaiskasvatuksen ruokailusuositus kannustavat lisäämään kasvisruokaa ja molempien pohjana on kansalliset ravitsemussuositukset; toimenpide 113: Kehitetään ja tiukennetaan ympäristö- ja ilmastovaikutuksia vähentäviä kriteerejä kaupungin elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa. Samojen toimenpiteiden toteutumisesta ja seurantaan tulisi vaatia myös kaupungin ulkopuolisilta palveluntarjoajilta, kun palveluja on kilpailuttamalla ulkoistettu.

Maitotaloustuotteiden puolittaminen

Ravitsemuksen ja ravitsemushoidon näkökulmasta maitotuotteiden vähentäminen on ongelmallista, ajatellen erityisesti haavoittuvia väestöryhmiä kuten ikääntyneitä ja lapsia. Voimassa olevissa valtakunnallisissa joukkoruokailusuosituksissa perusruokavalion ruokajuomana on mainittu maito ja piimät. Kasvisjuomat ovat kuitenkin tärkeä osa vegaanista ruokavaliota.

Maitoa korvaavissa kasvijuomissa (esim. kaurajuomat ja muut viljajuomat) ravintosisältö ei vastaa maitotuotteiden proteiinien määrää eivätkä



ne sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, B2-vitamiini ja B12-vitamiini. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1 g/dl.

Nykyisissä elintarvikesopimuksissa kasvijuomat ovat selvästi kalliimpia kuin maito. EU:n koulumaitotukea myönnetään tällä hetkellä ainoastaan rasvattomalle maidolle ja piimälle. Maitotuki huomioiden kaura- ja soijajuoman hinta on kalleimmillaan lähes viisinkertainen maitoon verrattuna. Päiväkodissa ruokajuomaa tarjotaan kolmella aterialla, jolloin maidon korvaaminen puoliksi esim. soijajuomalla lisäisi kustannuksia vuositasolla jopa 3 miljoonaa euroa. Vapaasti valittavien kasvisjuomien hyväksyttävyyttä, menekkiä ja kustannusvaikutuksia voidaan pilotoida esimerkiksi lukiossa sekä henkilöstöravintoloissa kannustamalla kokeilemaan niitä. Palvelukeskus Helsinki käynnistää alkukesästä 2019 pilotin, jossa osa ruoanvalmistuksessa käytettävistä maitotaloustuotteista korvataan kasvirasvasekoitteilla.

Lihan ja lihavalmisteen puolittaminen

Viimeisen kymmenen vuoden aikana päiväkotit- ja kouluruokailussa on toteutettu useita kasvisruokien kehittämisprojekteja mieluisten kasvisruokien ja uusien kasviproteiinien saamiseksi ruokalistalle. Kasvisruoan suosio on kasvanut kehitystyön tuloksena ja kasvisruokia on päätynyt suosikkiruokien joukkoon. Päiväkotien ruokalistalle lisättiin vuonna 2018 kasvisruokapäivä, jolloin kaikille lapsille tarjotaan kasvisruokaa kerran viikossa. Ruokalistoilla vähennettiin myös leikkeleiden määrää entisestään ja korvattiin niitä kasvistahnoilla kuten hummuksella. Kouluravintoloissa syksyn 2019 ruokalistalla on lihaa (punainen liha, makara, siipikarja) sisältävää pääruokaa tarjolla 17 kertaa kuuden viikon aikana. Tulevalle ruokalistalle, joka tulee voimaan elokuussa 2019, on lisätty yksi kasvisruokapäivä eli kouluissa tarjotaan ainoastaan kasvisvaihtoehtoja seitsemänä päivänä kuuden viikon aikana.

Ateriakokonaisuuteen sisältyy kouluruokailussa pääruoan lisäksi energiasäke, salaatti ja leipä. Punaisen lihan, lihavalmisteen ja siipikarjan määrä oppilaiden tarjottimilla on suositellulla annoskoolla yhteensä 140 g viikossa eli 7,4 % ruokamäärästä, kun ei huomioida ruokajuomaa. Laskelmassa on oletettu, että ruokailija valitsee aina liharuoan, kun se on mahdollista, eikä esimerkiksi pinaattihukaisia lihakeiton sijaan.

Ikäntyneiden ruokapalvelun toteuttamisessa korostuu asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella ruokien tuttuus, joskin ikäntyneidenkin makutottumukset muuttuvat. Erityisesti sairaaloissa ja tehostetussa palveluasumisessa syödyt ruokamäärät ovat usein pieniä, jolloin riittävän proteiinimäärän/-tiheyden (18 % energiasta) turvaaminen ilman eläin-



kunnan proteiinilähteitä on mahdotonta. Runsas palkokasvien käyttö aiheuttaa myös suolisto-oireita liikunnan ollessa vähäistä. Näemme mahdollisuuksia siihen, että lihapitoisuutta voimme vielä vähentää nykyisestäään, mutta aloitteen ehdotusta puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä pidämme haasteellisena, ellei alan kehityksessä tule markkinoille uusia korvaavia tuotteita, jotka vastaavat ravitsemussisällöltään suosituksia eri asiakasryhmille. Markkinoilla on runsaasti lihaa korvaavia tuotteita, mutta niiden saatavuuden lisäksi sopivuus ja pakkauskoot suurtalouskäyttöön vaativat lisää kehittämistä.

Ruokalistoilla voidaan jatkossa tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sopien korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarjalla tai vastuullisesti pyydetyllä kalalla, sekä pienentää lihan suhteellista osuutta reseptissä. Tärkeää on kuitenkin huolehtia ikääntyneiden riittävästä proteiinin saannista. Erityisesti kotimaisen järvikalan ympäristövaikutukset (mm. tarkasteltuna erilaisten proteiinilähteiden tuottamiseen käytettyä energiaa, kasvihuonepäästöjä, ravinnepäästöjä ja ympäristön happamoitumista suhteutettuna yhteen grammaan proteiinia) ovat useissa selvityksissä osoittautuneet hyviksi.

Kotiateria-asiakkaiden kesän 2019 ruokalistalle lisätään kasvisruokien määrää, samoin kasvisruokien määrää voidaan lisätä monipuolisen palvelukeskusten ravintoloissa, joissa myös kaupungin henkilöstö ruokailee. Kaupunki voi halutessaan velvoittaa kaikissa kaupungin henkilöstöravintoloissa tarjoamaan vain kasvisruokaa esim. kerran viikossa. Ravintoloissa voidaan ruokalistalla mainita ensimmäisenä kasvisruoka niin, ettei erikseen korosteta sen olevan kasvisvaihtoehto, vaan osa tavanomaista lounastarjontaa. Ravintolassa on mahdollista toteuttaa myös niin sanottua tuuppausta eli linjaston salliessa laittaa kasvisruoka tarjolle ensimmäiseksi.

Kouluruokailussa keskeisenä haasteena on saada kaikki oppilaat ruokailemaan kouluravintolassa. Erityisesti yläkouluissa tärkeänä tavoitteena on saada entistä useampi oppilas syömään. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 ilmenee, että jopa 42 % helsinkiläisistä 8. ja 9. luokkalaisista jättää kouluruoan väliin yhden tai useamman kerran viikossa (Yle Uutiset 28.9.2018). Hyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että päivän aikana käydään syömässä kouluravintolassa ja kokonaiskokemus on mieluisa. Toisaalta kyselyn mukaan ruoka maistuu, jos kaveritkin syövät ja jos nuoret saavat vaikuttaa ruokaan ja ateriatapahtumaan, tilaan ja tunnelmaan. Palvelukeskus Helsingin kokemuksen mukaan koulujen ruokaraadit ja vaikuttamiskanavat ovat ensiarvoisen tärkeitä. Kouluruokailun suunnittelussa onkin tärkeää tunnistaa, että pyritäänkö muutokseen velvoittavalla vai kannustavalla tavalla muun muassa tekemällä kasvisruoasta entistä jokapäiväisempi osa ruokailua.



Tavoitteen saavuttamiseksi maistuvan ruoan ohella on tärkeä varmistaa myös muiden ruokailuun vaikuttavien tekijöiden, kuten ruokailuun varatun ajan riittävyys ja viihtyisä ympäristö. Vaikka ruokalistat vastaavat jo tällä hetkellä ravitsemussuosituksia, ruokalista ja reseptejä kehitetään jatkuvasti. Opetushallitus on nähnyt tärkeäksi tavoitteeksi kouluruokailun ohessa ruokasivistyksen lisäämisen, yhdessä syömisen taitojen ja muuttuvaan ja elävään ruokakulttuuriin kasvamisen.

Hankinnat

Kaupunginkansliassa on osana hankintojen kehittämistä tehty pitkäjänteistä työtä kestävien ja vastuullisten hankintojen edistämiseksi ja tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikana. Näitä tavoitteita edistetään markkinavuoropuhelulla ja yhteistyöllä toimittajien kanssa. Kaupunki on myös osallistunut aktiivisesti kansallisen ekohankintaverkoston toimintaan, tehnyt pohjoismaisten kaupunkien kanssa yhteistyötä ja osallistunut ICLEIn Procura+ -hankkeeseen, ja kokemusten vaihto ja hankintojen ympäristöosaamisen lisääminen ovat olleet keskiössä. Maito- ja lihatuotteiden kilpailutuksessa esimerkiksi syksyn 2018 koulujen, päiväkotien sekä sosiaali- ja terveystoimialan elintarvikekilpailutuksessa on margariineille ja pakasteleivonnaisille käytetty ensimmäistä kertaa palmuöljykriteeriä (ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla tuotettu palmuöljy) ja samassa kilpailutuksessa on lihalle asetettu ensimmäistä kertaa kriteerejä liittyen eläinten hyvinvointiin ja terveyteen, salmonellavapauteen ja mikrobilääkkeiden käyttöön. Kaikki nämä ovat vähimmäisvaatimuksina.

Palvelukeskus Helsingin ruokakuljetusten kilpailutusten myötä toteutuu merkittäviä päästövähennyksiä, kun 51 auton kuljetuskalusto on uusittu. Tästä on seurannut syksystä 2018 alkaen merkittäviä päästövähennyksiä (Euro 6 -päästöluokka), muun muassa häkäpäästöt ovat vähentyneet 22 %, typenoksidit 67 % ja hiukkaspäästöt 92 % aiempaan kuljetuskalustoon verrattuna.

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä Helsinki tarvitsee kattavan ymmärryksen kaupungin ruokahuollon nykytilasta ja yksityiskohtaisemman toimintasuunnitelman tavoitteeseen pääsemiseksi. HNH2035-päästövähennysohjelman toimenpide 129 "Edellytetään kaupunkikonsernin organisaatioilta, tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä päästöjen vähentämispolitiikan integrointia omiin toiminnanohjausjärjestelmiin" velvoittaa myös koko tuotantotavan tarkasteluun. Tällöin on tarkasteltava ruokapalvelujen hiilijalanjäljen muodostumisen kokonaisuutta, ruoka-aineryhmien osuutta, tuotantotapaa, logistiikkaa, energiankäyttöä, hävikkiä ja kaupungin ruokapalvelukonseptia ko-



konaisuudessaan sekä ruokaverkkoa ja Pakkalan tuotantolaitosta, joka on elinkaarensa päässä.

Merkittiin, että esittelijä ilmaisi olevansa asiasta erimielinen.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) sekä sosiaali- ja terveystoimialan (Sote) kanssa siten että toimiala määrittää tilaajana linjaukset, joiden mukaan Palvelukeskus Helsinki tuottajana tuottaa palvelut. Ruokatarjoomaa kehitetään yhteistyössä toimialojen kanssa huomioiden kaupungin, toimialojen ja liikelaitoksen strategiset tavoitteet ja vastuullisuusnäkökulmat sekä eri asiakasryhmille määritellyt ruokailu- ja ravitsemussuositukset. Palvelukehityksessä huomioidaan asiakkailta ja kaupunkilaisilta saatu palaute ja asiakastyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.

Palvelukeskus Helsinki seuraa aktiivisesti ruoka- ja elintarviketoimialaa, ruokatrendejä ja alan kehitystyötä. Laajat asiakastyytyväisyyskyselyt (mm. koululaiskysely 2018, 4200 vastausta), pikapalaute ja kaupungin palautejärjestelmä antavat myös runsaasti kehitysideoita päivittäisen ruokapalvelun kehittämiseen. Erityisesti kouluruokailussa kehittämispulsseja tulee myös ruokaraadeilta ja ravintolatoimikunnilta. Helsingin nuorisoneuvoston kanssa on aloitettu osallistava yhteistyö, jossa kuullaan nuoria ruokalistan ja palvelun kehittämisessä, mutta myös kouluravintolatilojen ja kokonaiskokemuksen osalta. Palvelukeskus Helsingin tuottamassa kotona asumista tukevassa etäpalvelussa on aloitettu Soten kanssa asiakkaiden saaman ravitsemuksen mittaaminen ja asiakkaiden osallistaminen aterioiden suunnitteluun testaamalla.

Hiilineutraali Helsinki –tavoiteohjelmassa Palvelukeskus Helsinki on vastuutahona useissa toimenpiteissä, joiden toteutumista seurataan ja raportoidaan, muun muassa toimenpide 95: Kehitetään reseptejä, joiden avulla kaupungin ruokapalveluissa voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja suojella Itämerta; toimenpide 96: Lisätään kasvisruoan osuutta kouluissa ja päiväkodeissa. Sekä kouluruokasuositus että varhaiskasvatuksen ruokailusuositus kannustavat lisäämään kasvisruokaa ja molempien pohjana on kansalliset ravitsemussuositukset; toimenpide 113: Kehitetään ja tiukennetaan ympäristö- ja ilmastovaikutuksia vähentäviä kriteerejä kaupungin elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa. Samojen



toimenpiteiden toteutumista ja seurantaan tulisi vaatia myös kaupungin ulkopuolisilta palveluntarjoajilta, kun palveluja on kilpailuttamalla ulkoistettu.

Maitotaloustuotteiden puolittaminen

Ravitsemuksen ja ravitsemushoidon näkökulmasta maitotuotteiden vähentäminen on ongelmallista, ajatellen erityisesti haavoittuvia väestöryhmiä kuten ikääntyneitä ja lapsia. Voimassa olevissa valtakunnallisissa joukkoruokailusuosituksissa perusruokavalion ruokajuomana on mainittu maito ja piimät. Kasvisjuomat ovat kuitenkin tärkeä osa vegaanista ruokavaliota.

Maitoa korvaavissa kasvijuomissa (esim. kaurajuomat ja muut viljajuomat) ravintosisältö ei vastaa maitotuotteiden proteiinien määrää eivätkä ne sisällä kaikkia välttämättömiä aminohappoja. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit (laatu ja määrä), jodi, B2-vitamiini ja B12-vitamiini. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1 g/dl.

Nykyisissä elintarvikesopimuksissa kasvijuomat ovat selvästi kalliimpia kuin maito. EU:n koulumaitotukea myönnetään tällä hetkellä ainoastaan rasvattomalle maidolle ja piimälle. Maitotuki huomioiden kaura- ja soijajuoman hinta on kalleimmillaan lähes viisinkertainen maitoon verrattuna. Päiväkodissa ruokajuomaa tarjotaan kolmella aterialla, jolloin maidon korvaaminen puoliksi esim. soijajuomalla lisäisi kustannuksia vuositasolla jopa 3 miljoonaa euroa. Vapaasti valittavien kasvisjuomien hyväksyttävyyttä, menekkiä ja kustannusvaikutuksia voidaan pilotoida esimerkiksi lukiossa sekä henkilöstöravintoloissa kannustamalla kokeilemaan niitä. Palvelukeskus Helsinki käynnistää alkukesästä 2019 pilotin, jossa osa ruoanvalmistuksessa käytettävistä maitotaloustuotteista korvataan kasvirasvasekoitteilla.

Lihan ja lihavalmistusten puolittaminen

Viimeisen kymmenen vuoden aikana päiväkotit- ja kouluruokailussa on toteutettu useita kasvisruokien kehittämisprojekteja mieluisten kasvisruokien ja uusien kasviproteiinien saamiseksi ruokalistalle. Kasvisruoan suosio on kasvanut kehitystyön tuloksena ja kasvisruokia on päätynyt suosikkiruokien joukkoon. Päiväkotien ruokalistalle lisättiin vuonna 2018 kasvisruokapäivä, jolloin kaikille lapsille tarjotaan kasvisruokaa kerran viikossa. Ruokalistoilta vähennettiin myös leikkeleiden määrää entisestään ja korvattiin niitä kasvistahnoilla kuten hummuksella. Kouluravintoloissa syksyn 2019 ruokalistalla on lihaa (punainen liha, makara, siipikarja) sisältävää pääruokaa tarjolla 17 kertaa kuuden viikon aikana. Tulevalle ruokalistalle, joka tulee voimaan elokuussa 2019, on lisätty yksi kasvisruokapäivä eli kouluissa tarjotaan ainoastaan kasvis-



vaihtoehtoja seitsemänä päivänä kuuden viikon aikana.

Ateriakokonaisuuteen sisältyy kouluruokailussa pääruoan lisäksi energiasäike, salaatti ja leipä. Punaisen lihan, lihavalmisteiden ja siipikarjan määrä oppilaiden tarjottimilla on suositellulla annoskoolla yhteensä 140 g viikossa eli 7,4 % ruokamäärästä, kun ei huomioida ruokajuomaa. Laskelmassa on oletettu, että ruokailija valitsee aina liharuoan, kun se on mahdollista, eikä esimerkiksi pinaattihukaisia lihakeiton sijaan.

Ikääntyneiden ruokapalvelun toteuttamisessa korostuu asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella ruokien tuttuus, joskin ikääntyneidenkin makutottumukset muuttuvat. Erityisesti sairaaloissa ja tehostetussa palveluasumisessa syödyt ruokamäärät ovat usein pieniä, jolloin riittävän proteiinimäärän/-tiheyden (18 % energiasta) turvaaminen ilman eläinkunnan proteiinilähteitä on mahdotonta. Runsas palkokasvien käyttö aiheuttaa myös suolisto-oireita liikunnan ollessa vähäistä.

Näemme mahdollisuuksia siihen, että lihapitoisuutta voimme vielä vähentää nykyisestäään, mutta aloitteen ehdotusta puolittaa kulutus vuoteen 2025 mennessä pidämme haasteellisena, ellei alan kehityksessä tule markkinoille uusia korvaavia tuotteita, jotka vastaavat ravitsemussisällöltään suosituksia eri asiakasryhmille. Markkinoilla on runsaasti lihaa korvaavia tuotteita, mutta niiden saatavuuden lisäksi sopivuus ja pakkauskoot suurtalouskäyttöön vaativat lisää kehittämistä.

Ruokalistailla voidaan jatkossa tilaaja-asiakkaan kanssa yhdessä sopien korvata punaista lihaa sisältävä ruoka siipikarjalla tai vastuullisesti pyydetyllä kalalla, sekä pienentää lihan suhteellista osuutta reseptissä. Tärkeää on kuitenkin huolehtia ikääntyneiden riittävästä proteiinin saannista. Erityisesti kotimaisen järvikalan ympäristövaikutukset (mm. tarkasteltuna erilaisten proteiinilähteiden tuottamiseen käytettyä energiaa, kasvihuonepäästöjä, ravinnepäästöjä ja ympäristön happamoitumista suhteutettuna yhteen grammaan proteiinia) ovat useissa selvityksissä osoittautuneet hyviksi.

Kotiateria-asiakkaiden kesän 2019 ruokalistalle lisätään kasvisruokien määrää, samoin kasvisruokien määrää voidaan lisätä monipuolisen palvelukeskusten ravintoloissa, joissa myös kaupungin henkilöstö ruokailee. Kaupunki voi halutessaan velvoittaa kaikissa kaupungin henkilöstöravintoloissa tarjoamaan vain kasvisruokaa esim. kerran viikossa. Ravintoloissa voidaan ruokalistalla mainita ensimmäisenä kasvisruoka niin, ettei erikseen korosteta sen olevan kasvisvaihtoehto, vaan osa tavanomaista lounastarjontaa. Ravintolassa on mahdollista toteuttaa myös niin sanottua tuuppausta eli linjaston salliessa laittaa kasvisruoka tarjolle ensimmäiseksi.



Kouluruokailussa keskeisenä haasteena on saada kaikki oppilaat ruokailemaan kouluravintolassa. Erityisesti yläkouluissa tärkeänä tavoitteena on saada entistä useampi oppilas syömään. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselystä vuodelta 2017 ilmenee, että jopa 42 % helsinkiläisistä 8. ja 9. luokkalaisista jättää kouluruoan väliin yhden tai useamman kerran viikossa (Yle Uutiset 28.9.2018). Hyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että päivän aikana käydään syömässä kouluravintolassa ja kokonaiskokemus on mieluisa. Toisaalta kyselyn mukaan ruoka maistuu, jos kaveritkin syövät ja jos nuoret saavat vaikuttaa ruokaan ja ateriatapahtumaan, tilaan ja tunnelmaan. Palvelukeskus Helsingin kokemuksen mukaan koulujen ruokaraadit ja vaikuttamiskanavat ovat ensiarvoisen tärkeitä. Kouluruokailun suunnittelussa onkin tärkeää tunnistaa, että pyritäänkö muutokseen velvoittavalla vai kannustavalla tavalla muun muassa tekemällä kasvisruoasta entistä jokapäiväisempi osa ruokailua.

Tavoitteen saavuttamiseksi maistuvan ruoan ohella on tärkeä varmistaa myös muiden ruokailuun vaikuttavien tekijöiden, kuten ruokailuun varatun ajan riittävyys ja viihtyisä ympäristö. Vaikka ruokalistat vastaavat jo tällä hetkellä ravitsemussuosituksia, ruokalistoja ja reseptejä kehitetään jatkuvasti. Opetushallitus on nähnyt tärkeäksi tavoitteeksi kouluruokailun ohessa ruokasivistyksen lisäämisen, yhdessä syömisestä taitojen ja muuttuvaan ja elävään ruokakulttuuriin kasvamisen.

Hankinnat

Kaupunginkansliassa on osana hankintojen kehittämistä tehty pitkäjänteistä työtä kestävien ja vastuullisten hankintojen edistämiseksi ja tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikana. Näitä tavoitteita edistetään markkinavuoropuhelulla ja yhteistyöllä toimittajien kanssa. Kaupunki on myös osallistunut aktiivisesti kansallisen ekohankintaverkoston toimintaan, tehnyt pohjoismaisten kaupunkien kanssa yhteistyötä ja osallistunut ICLEIn Procura+ -hankkeeseen, ja kokemusten vaihto ja hankintojen ympäristöosaamisen lisääminen ovat olleet keskiössä. Maito- ja lihatuotteiden kilpailutuksessa esimerkiksi syksyn 2018 koulujen, päiväkotien sekä sosiaali- ja terveystoimialan elintarvikekilpailutuksessa on margariineille ja pakasteleivonnaisille käytetty ensimmäistä kertaa palmuöljykriteeriä (ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla tuotettu palmuöljy) ja samassa kilpailutuksessa on lihalle asetettu ensimmäistä kertaa kriteerejä liittyen eläinten hyvinvointiin ja terveyteen, salmonellavapauteen ja mikrobilääkkeiden käyttöön. Kaikki nämä ovat vähimmäisvaatimuksina.

Palvelukeskus Helsingin ruokakuljetusten kilpailutusten myötä toteutuu merkittäviä päästövähennyksiä, kun 51 auton kuljetuskalusto on uu-



25.09.2019

sittu. Tästä on seurannut syksystä 2018 alkaen merkittäviä päästövähennyksiä (Euro 6 -päästoluokka), muun muassa häkäpäästöt ovat vähentyneet 22 %, typenoksidit 67 % ja hiukkaspäästöt 92 % aiempaan kuljetuskalustoon verrattuna.

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2025 mennessä Helsinki tarvitsee kattavan ymmärryksen kaupungin ruokahuollon nykytilasta ja yksityiskohtaisemman toimintasuunnitelman tavoitteeseen pääsemiseksi. HNH2035-päästövähennysohjelman toimenpide 129 "Edellytetään kaupunkikonsernin organisaatioilta, tytäryhteisöiltä ja kuntayhtymiltä päästöjen vähentämispolitiikan integrointia omiin toiminnanohjausjärjestelmiin" velvoittaa myös koko tuotantotavan tarkasteluun. Tällöin on tarkasteltava ruokapalvelujen hiilijalanjäljen muodostumisen kokonaisuutta, ruoka-aineryhmien osuutta, tuotantotapaa, logistiikkaa, energiankäyttöä, hävikkiä ja kaupungin ruokapalvelukonseptia kokonaisuudessaan sekä ruokaverkkoa ja Pakkalan tuotantolaitosta, joka on elinkaarensa päässä.

Merkittiin, että esittelijä ilmoitti johtokunnan nyt tarkentamaan lausuntoon eriävän mielipiteensä siltä osin kun lausuntoa tarkennettiin niin, että siihen ei sisälly esittelyn viimeistä kappaletta.

23.08.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 13.02.2019 § 43

HEL 2018-006850 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet för ny beredning.

Behandling

13.02.2019 Återremitterades

Ledamoten Atte Harjanne understödd av ledamoten Maria Ohisalo föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera motionen för ny beredning utgående från att beredningen av den i motionen föreslagna planen inleds som en del av genomförandet av programmet för utsläpps-



25.09.2019

minskning, att det som mål sätts en minskning med 50 % fram till år 2025 och att planeringen sker med hänsyn till de olika sektorernas olikartade möjligheter att minska konsumtionen av kött- och mjölkprodukter.

1 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige beslutar återremittera motionen för ny beredning utgående från att beredningen av den i motionen föreslagna planen inleds som en del av genomförandet av programmet för utsläppsminskning, att det som mål sätts en minskning med 50 % fram till år 2025 och att planeringen sker med hänsyn till de olika sektorernas olikartade möjligheter att minska konsumtionen av kött- och mjölkprodukter.

Ja-röster: 39

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Juha Hakola, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Ilkka Taipale, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä

Nej-röster: 42

Zahra Abdulla, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mia Haglund, Sandra Hagman, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Silvia Modig, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Jarmo Nieminen, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Frånvarande: 4

Eero Heinäluoma, Ville Jalovaara, Mika Raatikainen, Paavo Väyrynen

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet för ny beredning.



25.09.2019

Föredragande
Stadsstyrelsen

Upplysningar
Juha Kesänen, specialplanerare, telefon: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi



§ 261

Den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen om ökning av antalet personalbostäder

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds vilka möjligheter det finns att smidigare än nu byta personalbostad till en lämpligare.
(Petra Malin)

Behandling

Ledamoten Petra Malin understödd av ledamoten Martina Harms-Aalto föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds vilka möjligheter det finns att smidigare än nu byta personalbostad till en lämpligare.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

2 omröstningen

Ledamoten Petra Malins förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds vilka möjligheter det finns att smidigare än nu byta personalbostad till en lämpligare.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 81

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdurahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan



25.09.2019

Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 1
Otto Meri

Blanka: 1
Pia Kopra

Frånvarande: 2
Wille Rydman, Mirita Saxberg

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Petra Malins förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Helena Wendorf, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Bilagor

1 Harms-Aalto Martina Motion Stge 14112018 3

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Martina Harms-Aalto och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda möjligheterna att öka antalet personalbostäder. Personalbostäderna ska enligt motionen kunna utnyttjas i syfte att locka arbetskraft till branscher som lider av brist på arbetskraft, såsom dagvård, hemvård och småbarnspedagogik (lärare/pedagoger).



25.09.2019

Det konstateras i motionen att löneförhöjningarna år 2019 inte är tillräckliga för att locka arbetskraft till Helsingfors, där boendekostnaderna är högre än utanför Helsingfors.

Stadsstyrelsen behandlade motionen vid sitt sammanträde 13.5.2019 och beslutade återremittera motionen för ny beredning utgående från att följande målsättningar beaktas i beredningen:

- den andel av stadens egen bostadsproduktion som reserveras som personalbostäder höjs i syfte att fördubbla antalet personalbostäder jämfört med nuläget,
- personalbostäder erbjuds som en strategisk del av rekryteringen i branscher med personalbrist och
- maximitiden för boende förlängs från 5+2 år till 10 år.

Stadens olika sektorer har sammanlagt 2 653 personalbostäder och 6,9 % av stadens anställda bor i dessa. Största delen av personalbostäderna, ca 1 600, är i social- och hälsovårdspersonalens bruk och ca 500 bostäder i fostrans- och utbildningssektorns bruk. Resten utnyttjas av de övriga sektorerna. Antalet lediga bostäder var ca 260 i slutet av 2018. Uthyrningen av personalbostäder hör till stadsmiljösektorns enhet bostadsuthyrning som har meddelat att tillgången till lediga personalbostäder har varit bra och att det har varit möjligt att tillgodose efterfrågan på personalbostäder.

Helsingfors stad äger totalt ca 60 000 bostäder. Personalbostäderna är i huvudsak Fastighets Ab Auroraborgs fritt finansierade bostäder. Bostäderna är fördelade enligt sektorbestämda kvoter. Under de senaste åren har användningen av bostäderna minskat. Om alla bostäder inte behövs som personalbostäder, är det möjligt att hyra ut dem på den fria marknaden. Om behovet av personalbostäder ökar, är det möjligt att återta de bostäder som blir lediga i bruk som personalbostäder. Praxisen har varit mycket flexibel och bidragit till att de anställdas bostadsbehov tillgodoses. Stadens anställda kan också ansöka om en hyresbostad eller en bostadsrättsbostad hos staden på samma sätt som alla helsingforsare. Då stadens allmänna hyresbostäder beviljas, prioriteras personer som flyttat till Helsingfors och som har en anställning i Helsingfors. Således finns det inget behov av en egentlig ökning av antalet personalbostäder.

Stadsstyrelsen anser det som viktigt att personalbostäderna i fortsättningen inte är bundna till sektorer utan att det är möjligt att erbjuda bostäder ännu mer flexibelt enligt bostadsbehovet. Härigenom förbättras även bostadscirkulationen.



25.09.2019

Enligt stadsstyrelsens beslut om principerna för personalbostäder har personalbostäderna använts och de kommer också att användas som stöd för rekryteringen och i syfte att trygga serviceverksamheten.

Personalbostad beviljas numera för en bestämd tid (5+1+1 år) för att möjliggöra bostadscirkulation. Den tidsbestämda bostadsrätten innebär en anpassningstid under vilken man kan söka en ny bostad på den fria marknaden och härigenom säkerställs bostadscirkulationen. Den i motionen angivna tiden på tio år är lång i det avseendet att den inte medför en likadan cirkulation av personalbostäderna som nuvarande praxis. De anställda med sina familjer fäster sig då kraftigare vid sina bostadsområden och tjänsterna i dessa och det kan vara utmanande att flytta efter den bestämda tiden på 10 år. Stadsstyrelsen föredrar vid förlängningen av boenderätten det alternativet att personalbostäderna kopplas ihop med anställningsförhållandets längd utan en särskild bestämd tid och uppmanar stadskansliet och sektorerna att ändra sin praxis efter detta.

Stadsstyrelsen förutsätter att personalbostäderna utnyttjas bättre vid rekryteringar inom branscher med brist på arbetskraft och att det följs upp om sloandet av tidsfristen påverkar bostädernas tillräcklighet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Helena Wendorf, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Bilagor

1 Harms-Aalto Martina Motion Stge 14112018 3

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 16.09.2019 § 613

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Beslut



25.09.2019

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen som slutbehandlad.

Behandling

16.09.2019 Med avvikelse från föredragandens förslag

Motförslag:

Marcus Rantala: följande läggs till som näst sista stycke:

"Stadsstyrelsen förutsätter att personalbostäderna utnyttjas bättre vid rekryteringar inom branscher med brist på arbetskraft och att det följs upp om sloandet av tidsfristen påverkar bostädernas tillräcklighet."

Understödd av: Pia Pakarinen

Omröstning

JA-förslag: Enligt förslaget

NEJ-förslag: Enligt Marcus Rantas motförslag

Ja-röster: 2

Veronika Honkasalo, Anna Vuorjoki

Nej-röster: 13

Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Otto Meri, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevan-der, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Stadsstyrelsen godkände Marcus Rantas motförslag med rösterna 2 - 13.

09.09.2019 Bordlades

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Helena Wendorf, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi

Stadsstyrelsen 13.05.2019 § 341

HEL 2018-011974 T 00 00 03

Beslut



25.09.2019

Stadsstyrelsen beslutade återremittera ärendet för ny beredning så att

- den andel av stadens bostadsproduktion som reserveras för personalbostäder höjs med målsättningen att fördubbla det nuvarande antalet personalbostäder,
- erbjudandet av personalbostäder införs strategiskt som en del av rekryteringen inom branscher med brist på arbetskraft och
- den maximala boendetiden höjs från 5+2 år till 10 år.

Behandling

13.05.2019 Återremitterades

Förslag om återremiss:

Pia Pakarinen: Ärendet återremitteras för ny beredning så att

- den andel av stadens bostadsproduktion som reserveras för personalbostäder höjs med målsättningen att fördubbla det nuvarande antalet personalbostäder,
- erbjudandet av personalbostäder införs strategiskt som en del av rekryteringen inom branscher med brist på arbetskraft och
- den maximala boendetiden höjs från 5+2 år till 10 år.

Understödd av: Marcus Rantala

Förslag om återremiss:

Anna Vuorjoki: Ärendet återremitteras för ny beredning så att möjligheterna att öka antalet personalbostäder samt förlänga tidsfristen för personalboende utreds.

Understödd av: Suldaan Said Ahmed

Återremitteringen av ärendet togs upp till omröstning före fortsatt diskussion.

Omröstning

JA-förslag: Behandlingen av ärendet fortsätter

NEJ-förslag: Enligt Pia Pakarinens förslag om återremiss

Ja-röster: 2

Suldaan Said Ahmed, Anna Vuorjoki

Nej-röster: 12

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori, Ozan Yanar



25.09.2019

Blanka: 1
Hannu Oskala

Stadsstyrelsen beslutade återremittera ärendet för ny beredning med rösterna 2 - 12 (1 blank).

06.05.2019 Bordlades

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Uppllysningar

Helena Wendorf, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 23529
helena.wendorf(a)hel.fi



§ 262

Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om bedömning av de sociala konsekvenserna av åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035

HEL 2019-002603 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marko Karvinen, strategichef, telefon: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite, Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimintapideohjelman sosiaalisten vaikutusten arviointi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pentti Arajärvi och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att man ska bedöma de sociala konsekvenserna av åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035. Det konstateras att man inte har bedömt de sociala konsekvenserna och barnkonsekvenserna på motsvarande sätt som konsekvenserna för näringslivet.

En väsentlig del av genomförandet av åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 är en fortlöpande bedömning av olika teman och åtgärder, eftersom de teknologier och handlingsmöjligheter som sammanhänger med klimatförändringen är stadda i ständig förändring i takt med att kunskapsproduktionen förbättras. Programmets åtgärd nr 146 består i att skapa en modell för uppföljning av rapporteringen, där man i fråga om varje åtgärd följer upp genomförande, ekonomi och utsläppsminskning samt därutöver andra väsentliga konsekvenser.



25.09.2019

Barnkonsekvenser av programmet Kolneutralt Helsingfors är bland annat en tätare integrering av klimatförändringsrelaterade temaåtgärder i undervisningen (åtgärd nr 90), och ökning av utbildning och miljöfostern i småbarnspedagogiken, i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet (åtgärd nr 92). Teman kring stävjandet av klimatförändringen behandlas inom fostrans- och utbildningssektorn också i samband med teman om reducering av mängden avfall (åtgärd nr 103), tillvaratagande och minskning av matsvinn (åtgärd nr 99 respektive 97) samt ökning av den vegetariska matens andel (åtgärd nr 96). Utöver de direkta miljökonsekvenserna har alla ovan nämnda teman också en viktig pedagogisk aspekt. Dessa åtgärder bidrar också för sin del till den i motionen nämnda sociala acceptansen.

Man kan som konsekvensbedömning dessutom konstatera att stävjandet av klimatförändringen har en ytterst positiv inverkan på barnen och deras framtid.

I fråga om prissättningen av värme och el samt kollektivtrafikens avgifter, vilka nämns i motionen, bedöms de sociala konsekvenserna i andra sammanhang. När det gäller priset på värme och el bedömer Helen Ab utsläppsminskningens åtgärdernas effekter på priser, marknaden och kunderna.

Bedömningen av helheten är kopplad till bedömningen av Helens utvecklingsprogram. De avgiftsrelaterade konsekvenserna för kunderna av åtgärderna inom kollektivtrafiken bedöms under stadens ledning av samkommunen Helsingforsregionens trafik. Staden har inte makt att styra stadsbornas konsumtionsval i fråga om matvanor och utlandsresor.

De sociala konsekvenserna av programmet Kolneutralt Helsingfors 2035 bedöms sålunda separat för varje åtgärd som en del av genomförandet av programmet. De i motionen nämnda synpunkterna beaktas i bedömningen av åtgärderna.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter. Svaret på motionen har beretts i samarbete mellan stadskansliet och programmet Kolneutralt Helsingfors.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marko Karvinen, strategichef, telefon: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



25.09.2019

- 1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite, Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman sosiaalisten vaikutusten arviointi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 562

HEL 2019-002603 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi



§ 263

Den av ledamoten Fatim Diarra väckta motionen om främjande av integrationsutbildningen för invandrarföräldrar i samråd med skolor

HEL 2019-002604 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Fatim Diarra väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Laura Kyntölä, specialplanerare, telefon: 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutetun aloite 27022019 Diarra Fatim, Maahanmuuttajavanhempien kotoutumiskoulutuksen nopeuttaminen yhteistyössä koulujen kanssa

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Fatim Diarra och 22 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors ska utreda möjligheterna att gå med i ett projekt som främjar integrationsutbildningen för invandrarföräldrar, såsom pilotprojektet Vanhemmat mukaan kouluun som genomförs i Vanda, eller utreda möjligheterna att på egen hand genomföra motsvarande verksamhet.

Stadsstyrelsen hänvisar till fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande och konstaterar att integration och integrationsfrämjande verksamhet för invandrarföräldrar är i enlighet med Helsingfors stadsstrategi 2017–2021. Enligt stadsstrategin arbetar helsingforsarna med uppgifter som motsvarar deras kunskaper, utbildning och förmåga och stadens tjänster som främjar sysselsättningen riktas särskilt till de grupper i vilka deltagandet på arbetsmarknaden är det minsta. Det ska vara möjligt att känna igen och erkänna examina som avlagts i ursprungslandet



25.09.2019

flexibelt och utnyttja invandrarnas kunskaper så väl som möjligt på arbetsmarknaden. Företagsamhet stöds som ett alternativ för att finna sysselsättning. Utifrån utvecklingsplanen för fostran och utbildning för invandrare 2017–2021 genomförs verksamhet i enlighet med dessa mål.

I Helsingfors ordnas för tillfället olika integrerande utbildningstjänster för föräldrar som flyttat till Finland. Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto tillhandahåller språkutbildning för hemmaföräldrar och karriärplanering (KOTIVA-verksamhet), under vilken det ordnas instruerad verksamhet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen för föräldrarnas barn. Verksamheten syftar till att föräldrarna lär sig språket och hänvisas till fortsatta studier. Det går att delta i kursen antingen på finska eller på svenska. I kursen ingår även verksamhet med jämlika som handledare. Där får hemmaföräldrar på sitt eget modersmål information och kunskaper som bidrar till att de kan integreras, utbilda sig och få sysselsättning.

Som en del av Stadin ammattiopisto fungerar också kompetenscentret Stadin osaamiskeskus som kopplar ihop integrationsfrämjande karriärhandledning, utbildning, sysselsättning och rehabiliterande element i utbildningstjänster för vuxna invandrare i Helsingfors som blir hänvisade till tjänsten av arbets- och närings servicen eller stadens social- och hälsovårdstjänster. På basis av en kompetenskartläggning som genomförs på kompetenscentret hänvisas kunden vidare till ändamålsenliga tjänster.

Förutom Stadin ammattiopistos integrationsfrämjande tjänster är Koto-klubi Kaneli verksam i stadens lekparkar. Där lär barnen och föräldrarna sig vardagsfinska på ett funktionellt sätt tillsammans, och finska och svenska arbetarinstitutet ordnar avgiftsfri utbildning i läskunnighet.

Samarbetet mellan hemmet och skolan har utvecklats med hjälp av handledare bl.a. inom den finska småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen och i gymnasiet. Sedan hösten 2019 arbetar sammanlagt 18 flerspråkiga handledare på verksamhetsställena för stadens fostrans- och utbildningstjänster.

I projektet Vanhemmat mukaan kouluun i Vanda avlägger föräldrarna integrationsfrämjande studier på yrkesinstitutet och läser finska och matematik i en klass inom den grundläggande utbildningen tillsammans med andra elever. Som en fortsättning på studiehelheten skraddarsys en karriär- och utbildningsväg för studerandena. Motsvarande verksamhet skulle komplettera stadens befintliga integrationsfrämjande tjänster så att studieverksamheten för föräldrar ordnas som en del av samarbetet mellan hemmet och skolan. Samtidigt förbättrar inläringen



25.09.2019

av språk och matematiska ämnen föräldrarnas möjligheter att fortskrida på sina utbildningsvägar och effektivisera deras möjligheter att övergå till arbetslivet i Finland. Stadsstyrelsen konstaterar att fostrans- och utbildningssektorn under 2019–2020 ska utreda möjligheten att utveckla motsvarande verksamhet i Helsingfors. Utredningen ska omfatta en kostnadskalkyl för verksamheten och ett förslag till hur verksamheten ska finansieras.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Ett utlåtande från fostrans- och utbildningsnämnden har inhämtats i ärendet. Svaret har beretts av stadskansliets näringslivsavdelning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Laura Kyntölä, specialplanerare, telefon: 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutetun aloite 27022019 Diarra Fatim, Maahanmuuttajavanhempien kotoutumiskoulutuksen nopeuttaminen yhteistyössä koulujen kanssa

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 563

HEL 2019-002604 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Fatim Diarran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna



25.09.2019

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Laura Kyntölä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36666
laura.kyntola(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 18.06.2019 § 207

HEL 2019-002604 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Maahanmuuttajavanhempien kotouttaminen ja kotouttamista tukeva toiminta ovat Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaista toimintaa. Kaupunkistrategian mukaisesti helsinkiläiset ovat osaamistaan, koulutustaan ja kykyjään vastaavissa töissä, ja kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan erityisesti niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä. Lisäksi lähtömaiden tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen tulee olla joustavaa ja maahanmuuttajien osaamisen olla mahdollisimman hyvin työmarkkinoiden käytössä. Yrittäjyyttä tuetaan yhtenä vaihtoehtona työllistymiseen. Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kehittämissuunnitelma 2017–2021 toteuttaa näiden tavoitteiden mukaista toimintaa.

Tällä hetkellä Helsingin kaupunki järjestää useita koulutuspalveluita maahanmuuttajataustaisten vanhempien kotoutumisen edistämiseksi. Stadin ammattiopisto järjestää maahanmuuttajataustaisille kotona lapsia hoitaville vanhemmille suunnattua kotouttamista tukevaa kielikoulutusta (Kotiva) ja urasuunnittelua 12 leikkipuistossa sekä muussa kaupungin toimipisteessä. Kursseja on 12 vuodessa. Yhden kurssin tuntimäärä on 160–170 tuntia. Kotiva-koulutuksen oppituntien aikana varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen leikkipuistotoiminta järjestää opiskelijoiden kotihoidossa oleville lapsille leikkipuistoissa ohjattua toimintaa. Koulutuksen tavoitteena on suomen / ruotsin kielen tavoitteellinen opiskelu sekä ohjautuminen jatko-opiskeluun. Kaikille opiskelijoille tehdään jatkosuunnitelma. Suuri osa vanhemmista ohjautuu kurssin jälkeen eteenpäin ammatilliseen koulutukseen tai kotoutumista tukevaan kielikoulutukseen. Koulutukseen osallistuu vuosittain 150 pienten lasten vanhempaa. Koulutusta järjestetään myös ruotsin kielellä.

Tämän toiminnan ohessa toimivat omakieliset vertaisryhmät, joissa pienten lasten vanhemmat saavat omalla äidinkielellään kotoutumista, kouluttautumista ja työllistymistä tukevia tietoja ja taitoja kuten digitaitoja sekä henkilökohtaista ura- ja palveluohjausta. Ryhmien ajaksi van-



hempien lapsille järjestetään lastenhoito. Yli puolet vertaisryhmien osallistujista ohjautuu kotoa eteenpäin kohti opintoja ja työelämää. Kaupungin 18 leikkipuistossa toimii lisäksi Kotoklubi Kaneli, jossa opitaan arkielämän suomen kieltä toiminnallisesti yhdessä lasten ja vanhempien kanssa.

Kaupungin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa toimii ja monikielisiä ohjaajia. Syksyllä 2019 heitä aloittaa lisää siten, että elokuusta alkaen toimii yhteensä 18 monikielistä ohjaajaa. Heidän tehtävänä on osaltaan kehittää kodin ja koulun yhteistyötä maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa.

Osana Stadin ammattiopistoa toimii Stadin osaamiskeskus, joka yhdistää kotoutumista tukevat uraohjauksen, koulutuksen, työllistymisen ja kuntouttavia elementtejä sisältävän koulutuksen palvelut helsinkiläisille aikuisille maahanmuuttajille, jotka tulevat palveluun työ- ja elinkeinopalveluiden tai kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ohjaamana. Stadin osaamiskeskus tarjoaa asiakkailleen osaamiskartoituksen, jonka pohjalta asiakas ohjataan eteenpäin tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Osaamiskeskuksen toiminta toteutetaan yhteistyössä kaupungin sosiaali- ja terveystoimen, kaupunginkanslian sekä Uudenmaan työ- ja elinkeinopalveluiden kanssa.

Sekä suomen- että ruotsinkielinen työväenopisto järjestävät lukutaitokoulutusta. Kurssit ovat opiskelijoille maksuttomia. Opetus on toiminnallista suomen / ruotsin kielen opetusta, johon yhdistyy myös taito- ja taideaineita. Suomenkielisessä työväenopistossa paikkoja on 60 opiskelijalle. Ruotsinkielisessä työväenopistossa on ollut viisi opiskelijaa.

Vantaalla toimivassa Opetushallituksen rahoittamassa Vanhemmat mukaan kouluun -projektissa vanhemmat opiskelevat ammattiopistossa kotouttavia opintoja sekä perusopetuksen luokassa oppilaiden kanssa suomen kieltä ja matematiikkaa. Tämän opintokokonaisuuden jatkoksi opiskelijoille räätälöidään ura- ja opiskelupolku. Vastaava toiminta täydentäisi olemassa olevia kaupungin kotouttavia palveluita siten, että koulun tiloihin tuotaisiin koululaisten vanhempien opiskelutoimintaa osana kodin ja koulun yhteistyötä.

Helsingin kaupungin kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee toiminnan tärkeänä ja esittää, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala selvittää lukuvuoden 2019–2020 aikana mahdollisuutta kehittää vastaavaan toimintaan Helsingin toimintamalli. Selvityksen osana tehdään toiminnan kustannusarvio ja esitys siitä, miten toiminta rahoitettaisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen



Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi



§ 264

Den av ledamoten Maria Ohisalo väckta motionen om upprätthållande av arbetsförmågan hos arbetslösa

HEL 2019-003280 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Maria Ohisalo väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Jaana Vuorela, servicechef, telefon: 310 79789
jaana.vuorela(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutetun aloite 13032019 Ohisalo Maria, Aloite työttömien työkyvyn ylläpitämisestä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Maria Ohisalo och 33 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad utvecklar metoder för att bättre identifiera riskgrupper för utsatthet, öka kommunikationen om hälsoundersökningar för arbetslösa, ordna mera undersökningar för dem som behöver sådana och utbilda personal om förhållandet mellan arbetslöshet och utsatthet.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att upprätthållandet av arbetsförmågan och välmåendet är väsentligt med tanke på sysselsättningen. Dessutom bör klienternas tillgång till de rätta tjänsterna tryggas. Enligt stadsstrategin riktas stadens tjänster som främjar sysselsättningen särskilt till de grupper i vilka deltagandet på arbetsmarknaden är det minsta.

Nuläget



De arbetslösas rätt till hälsoundersökningar grundar sig på hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Social- och hälsovårdssektorn har en skyldighet att ordna hälsoundersökningar för arbetslösa för att stöda de arbetslösas arbets- och funktionsförmåga så att alla arbetslösa har en möjlighet till en hälsoundersökning och en bedömning av arbetsförmågan. Alla arbetslösa utnyttjar dock inte den här möjligheten eftersom de inte är medvetna om tjänsten eller inte är motiverade att ta hand om sin hälsa och arbetsförmåga. Att gå på hälsoundersökning är alltså inte förpliktande för den arbetslösa, även om det finns ett behov. Verksamhetens utvecklingsbehov hänför sig därför särskilt till att bättre identifiera riskgrupperna och motivera arbetslösa som hör till en riskgrupp att utreda och upprätthålla sin arbetsförmåga.

I Helsingfors finns sju hälsovårdare vars huvudsyssla är att erbjuda rådgivning som gäller arbetsförmågan och hälsan. Tjänsten riktas i huvudsak till klienter hos Helsingfors sektorsövergripande samservice och Navigatorn. Hälsoundersökningar för arbetslösa utförs i viss mån också på hälsostationerna. Om rådgivningen i frågor som gäller arbetsförmåga och hälsa finns noggranna uppföljningsuppgifter och tjänsten utnyttjas årligen av över 2 000 arbetslösa helsingforsare. I nuläget finns däremot inga omfattande data om hälsoundersökningar.

Dessutom kan de arbetslösa utnyttja den elektroniska hälsoundersökningen, med hjälp av vilken de klienter som är i behov av det kallas till noggrannare undersökningar. Det finns information om hälsoundersökningar för arbetslösa på social- och hälsovårdens webbsidor, med beskrivningar av de arbetslösas rätt till hälsoundersökning och kontaktuppgifter till hälsostationerna.

Av social- och hälsovårdsnämndens utlåtande 18.6.2019, § 143, framgår inte hur personalen inom sektorn utbildas om förhållandet mellan arbetslöshet och utsatthet. Yrkesarbetet i branschen omfattas av en lagstadgad skyldighet till fortbildning, till vilken identifieringen av riskerna som hänför sig till arbetslöshet kan bindas.

Nya verksamhetsmodeller och utvecklingsåtgärder

Rådgivningen i frågor som gäller arbetsförmåga och hälsa främjas genom olika slags modeller och projekt vars mål är att de som arbetar inom social- och hälsovården lär sig att bättre identifiera riskgrupper för utsatthet. Ett mål är också att social- och hälsovårdens personal identifierar riskerna som hänför sig till arbetslöshet och kan vägleda klienterna i rätt ögonblick till undersökningar av arbetsförmågan och hälsan. En allt bättre och tidigare identifiering av riskerna kommer att öka antalet personer som söker sig till hälsoundersökningar och kräver sålunda



25.09.2019

tillräckliga resurser. Nya projekt som främjar rådgivningen om arbetsförmåga och hälsa är:

1) Tjänsterna för klienter som behöver mycket tjänster har förbättrats som en del av verksamhetsmodellen central för hälsa och välbefinnande (THK-modellen) så att klienten får de tjänster han eller hon behöver flexibelt i ett multidisciplinärt samarbete. Servicekonceptet intensifierar samarbetet mellan det sociala arbetet med vuxna och hälsostationerna, vilket också förbättrar riktandet av tjänsterna bättre till långtidsarbetslösa.

2) Inom social- och hälsovården genomförs under sommaren 2019 ett pilotförsök med kartläggningsmodellen "Hur går det?" för riskgrupper. I pilotförsöket betraktas bl.a. studie- och arbetsrelaterade frågor som riskfaktorer. Dessutom kartläggs sociala relationer, hälsotillstånd, mental hälsa, delaktighet och olika slags beroendefaktorer. Enligt en överenskommelse tas modellen i bruk i större omfattning efter pilotförsöket under hösten 2019.

3) Social och hälsovårdssektorn har tillsammans med Folkpensionanstalten (FPA) skapat "Huolen tunnistamisen malli" (modell för identifiering av orosmoment) med hjälp av vilken klienternas behov av hjälp kan identifieras bättre vid FPA. FPA kan elektroniskt skicka ett meddelande till kommunen om klientens välmående och hur han eller hon klarar sig. I modellen fästs uppmärksamhet vid bl.a. klientens sysselsättning och studier.

Uppföljningen av servicebehoven som hänför sig till de arbetslösas hälsa förbättras, då det i det kommande datasystemet för social- och hälsovården Apotti kommer att ingå hälso- och välfärdsindikatorer, däribland arbetslöshet. Arbetslösheten registreras i systemet och om klientens arbetslöshet blir långvarig beaktas klientens arbets- och funktionsförmåga.

Utöver utvecklingen av rådgivningen och identifieringen av riskgrupper utvecklar stadskansliet och social- och hälsovårdssektorn processerna inom hälsotjänsterna för arbetslösa genom att i samverkan förverkliga projektet Työkyky käyttöön (Arbetsförmågan i bruk) under år 2019. Projektets mål är att utveckla en modell där man med hjälp av nätverksformade arbetsmetoder får arbetslösa personer att snabbare undersöka sin hälsa och arbetsförmåga. Samarbetspartner i projektet är FPA och arbets- och näringsbyrån.

Kommunikationen och informeringen om undersökningarna av arbetsförmågan och hälsan för arbetslösa är också viktig för att de arbetslösa ska kunna söka upp tjänsterna. Information om hälsoundersökningar för arbetslösa finns på webbsidorna för Helsingfors stads social- och



25.09.2019

hälsovård, där också de arbetslösa rätt till hälsoundersökning beskrivs. En del av de arbetslösa vet dock inte om sin rättighet, varför social- och hälsovården förbättrar sin kommunikation så att alla som behöver tjänster som gäller arbetsförmågan eller hälsan kan söka upp tjänsten.

Till slut

Stadsstyrelsen konstaterar att social- och hälsovårdssektorn bör reservera tillräckliga resurser för hälsoundersökningar för arbetslösa. De pågående modellerna och projekten med hjälp av vilka man vill förbättra processerna som hänför sig till de arbetslösa arbetsförmåga och hälsoundersökningar kommer att öka de arbetslösa uppsökning av hälsotjänsterna. Med hjälp av de ovannämnda nya verksamhetsmodellerna identifieras i fortsättningen också personalens utbildningsbehov allt bättre och i större utsträckning. Utvecklingen av kunskaperna definieras i lagstiftningen för social- och hälsovården, där det ingår en lagstadgad skyldighet att ordna fortbildning för personalen inom social- och hälsovården. Utvecklingen av kunskaperna om de arbetslösa hälsa bör tas upp som en del av detta. Dessutom konstaterar stadsstyrelsen att social- och hälsovårdssektorn förbättrar kommunikationen om hälsotjänsterna för arbetslösa och utvecklar också uppföljningen av verksamheten i och med Apotti. I uppföljningen och utvärderingen ska särskild uppmärksamhet fästas vid att klienterna söker upp rätt tjänster.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Svaret har beretts på stadskansliets näringslivsavdelning och social- och hälsovårdsnämnden har gett ett utlåtande i ärendet 18.6.2019, § 143. Stadskansliet har i förhandlingar 27.6.2019 fått tilläggsuppgifter från social- och hälsovårdssektorn om processerna kring hälsovårdstjänsterna och upprätthållandet av arbetsförmågan hos de arbetslösa.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Jaana Vuorela, servicechef, telefon: 310 79789
jaana.vuorela(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutetun aloite 13032019 Ohisalo Maria, Aloite työttömien työkyvyn ylläpitämisestä



25.09.2019

Ärende/15

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 564

HEL 2019-003280 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Maria Ohisalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Jaana Vuorela, palvelupäällikkö, puhelin: 310 79789
jaana.vuorela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 143

HEL 2019-003280 T 00 00 03

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Maria Ohisalon ym. valtuustoaloitteeseen koskien työttömien työkyvyn ylläpitämistä:

"Työkyky- ja terveysneuvonta

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) kunnan tehtävänä on järjestää työttömien terveystieteiden palvelut. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi ohjekirjeen asiasta 19.8.2013 [STM, Työttömien-terveystieteiden palvelut](#). Kuntien järjestämisen terveystieteiden neuvonnan ja terveystarkastusten on tuettava työttömän työ- ja toimintakykyä, ehkäistävä sairauksia sekä edistettävä mielenterveyttä ja elämänhallintaa. Tarvittaessa henkilöt on ohjattava hoitoon tai lääkinnälliseen, ammatilliseen tai sosiaaliseen kuntoutukseen.

Sosiaali- ja terveystoimessa työkyky- ja terveysneuvontaa tekee seitsemän työterveyshoitajaa päätyönään. Asiakkaat ohjautuvat työkyky- ja



25.09.2019

terveysneuvontaan pääasiassa Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP) ja Ohjaamo Helsingistä.

Vuonna 2017 työkyky- ja terveysneuvonnassa oli asiakkaita 2 054 ja vastaava luku vuonna 2018 oli 2 350. Tänä vuonna työkyky- ja terveysneuvonnassa on ollut tammikuun alusta maaliskuun loppuun 748 asiakasta. Tämän vuoden asiakkaista 29,5 prosenttia oli alle 31-vuotiaita, 29,1 prosenttia 31–45-vuotiaita ja 41,3 prosenttia yli 45-vuotiaita.

Myös terveysasemilla tehdään jossain määrin työttömien terveystarkastuksia. On sovittu, että TYP ohjaa terveysasemille tarkastuksiin alle 30-vuotiaita, yli 300 päivää työttömänä olleita ja maahanmuuttajia. Työttömät voivat käyttää myös [sähköistä terveystarkastusta](#), josta poimitaan tarkempaan tarkastukseen ne asiakkaat, jotka sitä tarvitsevat.

Paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat

Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palveluja on parannettu osana terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallia niin, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut joustavasti moniammatillisella yhteistyöllä. Palvelukonsepti lisää aikuissosiaalityön ja terveysasemien yhteistyötä, mikä parantaa myös palvelujen kohdentumista paremmin pitkäaikaisyöttömille.

Tiedottaminen

Työttömien terveystarkastuksista löytyy tietoa sosiaali- ja terveystoimen nettisivuilla, missä kerrotaan, että työttömillä on oikeus terveystarkastukseen ja yhteistiedot terveysasemille. Suurin osa työttömien terveystarkastuksiin tulevista ohjautuu kuitenkin palveluun TYP:n tai Ohjaamo Helsingin kautta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Työttömän terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus päästä työttömien terveystarkastukseen ja työkykyarvioon. Osa työttömistä ei ole kuitenkaan tietoisia oikeudestaan. Sosiaali- ja terveystoimi parantaa viestintää niin, että kaikki työkyky- ja terveysneuvontaa tarvitsevat osaavat hakeutua palveluun."

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 23178
[leena.luhtasela\(a\)hel.fi](mailto:leena.luhtasela(a)hel.fi)



25.09.2019

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.j.lukkarinen(a)hel.fi

Marja Heikkinen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 42303
marja.heikkinen(a)hel.fi



§ 265

Den av ledamoten Abdirahim Hussein väckta motionen om förbud mot hakkors och andra nationalsocialistiska symboler i Helsingfors

HEL 2019-007182 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Abdirahim Hussein väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Matti Koskinen, chef för säkerhets- och beredskapsenheten, telefon: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi
Anssi Vuosalmi, säkerhetssamordnare, telefon: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutetun aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Abdirahim Hussein och 18 andra ledamöter föreslår i sin motion att användningen av nationalsocialistiska symboler ska förbjudas vid manifestationer som ordnas i Helsingfors. Motionsställarna föreslår att man på Helsingfors gator eller i dess lokaler inte ska ordna manifestationer där det används hakkors eller andra nationalsocialistiska tecken.

Stadsstyrelsen konstaterar att staden inte har behörighet att ingripa i demonstrationer som ordnas på allmän plats eller i den mötesutrustning som används där. Staden har således inte behörighet att fatta beslut om införande av ett sådant förbud som föreslås i motionen.

Stadsstyrelsen konstaterar vidare att det föreskrivs om allmänna sammankomster i lagen om sammankomster (530/1999).



25.09.2019

Med allmänna sammankomster avses demonstrationer eller andra tillställningar som ordnas i syfte att utöva mötesfriheten och som även andra än de som uttryckligen inbjudits kan delta i eller följa. Som allmänna sammankomster betraktas dock inte sådana demonstrationer vid vilka avsikten är att enbart framföra enskilda personers åsikter. Allmänna sammankomster får enligt lagen ordnas utomhus på allmänna torg, öppna platser, gatuområden eller andra för ändamålet lämpliga allmänna platser utan tillstånd av ägaren eller innehavaren. Ägaren eller innehavaren kan begränsa rätten att använda en sådan plats för en sammankomst, om sammankomsten väntas medföra oskälig olägenhet för ägaren, innehavaren eller miljön. Enligt lagen om sammankomster ska allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ordnas under fredliga former samt så att deltagarnas eller utomståendes säkerhet inte äventyras eller deras rättigheter inte kränks.

Enligt vad som föreskrivs i lagen om sammankomster är det vid allmänna sammankomster tillåtet att använda till exempel affischer och ljudförstärkare som mötesutrustning. Enligt regeringens proposition kan sedvanlig mötesutrustning vid sammankomster utöver den som nämns ovan vara till exempel flaggor, skyltar och banderoller.

Polisen tillämpar vid behov 21 § i lagen om sammankomster enligt vilken ordföranden för eller arrangören av en allmän sammankomst ska avbryta sammankomsten eller bestämma att den ska avslutas, om det innebär omedelbar fara för människors säkerhet, egendom eller för miljön att sammankomsten fortsätter. Dessutom har en polis som hör till befälet rätt att avbryta en allmän sammankomst eller bestämma att den ska avslutas, om andra åtgärder inte har visat sig vara tillräckliga samt när arrangemangen vid en allmän sammankomst i övrigt väsentligt strider mot lag.

I avsikt att skapa likvärdiga möjligheter säkerställer staden enligt stadsstrategin att stadens lokaler är enkla och trygga att använda för utbildnings-, medborgar- och kulturverksamhet. Tillfällig användning av allmänna områden och tomma lokaler för kultur- och medborgarverksamhet underlättas. I enlighet med stadsstrategin stöder Helsingfors invånarnas och sammanslutningarnas lokala initiativrikedom och samverkan.

De värderingar som ligger till grund för invånarbruk av stadens lokaler är invånarorientering, ekologi, rättvisa och likabehandling, ekonomi, trygghet, delaktighet och deltagande samt företagervänlighet. När invånare använder lokaler i stadens ägo bör det ske enligt värderingarna ovan, och användningen av lokalerna främjas tydligt, öppet och i så hög grad som möjligt utifrån dessa värderingar.



25.09.2019

Stadsstyrelsen har 20.8.2018 godkänt principerna för invånarbruk av stadens lokaler, där det konstateras att man bör följa god sed och Finlands lagar vid användning av lokalerna. Det är inte tillåtet att i lokalerna ordna allmänna sammankomster (demonstrationer) som avses i lagen om sammankomster och inte heller offentliga tillställningar som uppfyller definitionen i 16 § i räddningslagen.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Matti Koskinen, chef för säkerhets- och beredskapsenheten, telefon: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi
Anssi Vuosalmi, säkerhetssamordnare, telefon: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutetun aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 26.08.2019 § 530

HEL 2019-007182 T 00 00 03

Påttös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi
Anssi Vuosalmi, valmiuspäällikkö, puhelin: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi



§ 266

Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om utveckling av sexualfostran i skolorna

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

När förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige en utredning av möjligheterna att då genomförandet av läroplanen utvidgas bättre beakta även en starkare samtyckesbaserad sexualfostran. (Katju Aro)

Behandling

Ledamoten Katju Aro understödd av ledamoten Alviina Alametsä föreslog följande hemställningskläm:

När förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige en utredning av möjligheterna att då genomförandet av läroplanen utvidgas bättre beakta även en starkare samtyckesbaserad sexualfostran.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

3 omröstningen

Ledamoten Katju Aros förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: När förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige en utredning av möjligheterna att då genomförandet av läroplanen utvidgas bättre beakta även en starkare samtyckesbaserad sexualfostran.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 60

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Ted Apter, Katju Aro, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Rene Hursti, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio



25.09.2019

Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Terhi Koulumies, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 2
Pia Kopra, Juhani Strandén

Blanka: 20
Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Jussi Halla-aho, Eveliina Heinäluoma, Perttu Hillman, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Risto Rautava, Tomi Sevander, Ilkka Taipale, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho

Frånvarande: 3
Otto Meri, Wille Rydman, Mirita Saxberg

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Katju Aros förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Alviina Alametsä och 22 andra ledamöter föreslår i sin motion att sexualfostran i skolorna ska utvecklas bl.a. genom lärarfortbildning. I motionen föreslås ett pilotprojekt, för vilket det i de valda grund-



25.09.2019

skolorna säkerställs att det finns en utbildad sexualfostrare, t.ex. genom nyanställning eller utbildning av befintliga anställda.

Fostrans- och utbildningsnämnden har i ett utlåtande med anledning av motionen berättat bl.a. att sexualfostran i skolorna är kopplad till undervisningen i omgivningslära, biologi och hälsokunskap. Som ett tydligare angivet tema finns saken i femte årskursens studieinnehåll "jag som människa" i läroplanen. Innehållsområdet är en del av undervisningen i omgivningslära i årskurserna 1–6. På detta sätt kan de teman och frågor som hänför sig till sexualfostran på ett naturligt sätt komma upp till diskussion med eleverna i anslutning till undervisningen, i synnerhet i årskurserna 4–6.

I de övre årskurserna ingår sexualfostran i hälsokunskapsdelen "växande och utveckling som stödjer hälsan". I innehållet betonas vikten av att se de olika delarna av hälsa som en helhet för att främja hälsan och förebygga sjukdomar. I undervisningen behandlas människans levnadslopp, växande och utveckling med avseende på särdrag, variation och det individuella perspektivet. Innehållet ska ta upp identitet, självbild och självkänedom, sexuell utveckling, betydelsen av omsorg, familj och närstående, psykiskt välmående, självkänsla och säkerhetskunskap. Helsingfors läroplan anger inte sexualfostran separat för någon viss av de högre årskurserna, utan temat är en naturlig del av undervisningen i de olika årskurserna.

Fostrans- och utbildningsnämnden framhöll i sitt utlåtande att utvecklingen av sexualfostran börjar med att befintliga anställda utbildas. Inom sexualfostran finns det inga egentliga pilotskolor eller -läroanstalter, men fostrans- och utbildningssektorn säkerställer i samråd med skol- och studerandehälsovården att alla skolor och verksamhetsställen har sådana som är insatta i saken och att temana behandlas heltäckande.

Stadsstyrelsen återremitterade det svar som baserade sig på fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande för ny beredning utgående från att fostrans- och utbildningssektorn ska utreda hur det kan garanteras att Helsingforsskolorna har studieinnehåll som genomförts av anställda med utbildning i sexualfostran. Innehållet tar heltäckande upp olika teman inom sexualfostran, såsom sexuell välbefinnande, olika former av sexualitet, emotionella färdigheter, gränser för integritet och ingripande i sexuella trakasserier och förebyggande av sådana. Sexualfostran bör i alla skolor vara planmässig och inkludera och beakta också regnbågsungdomarnas behov av en bättre och trygg sexualfostran. Stadsstyrelsen förutsatte att det ska säkerställas att varje barn och ungdom får högklassig och mångsidig sexualfostran och uppmanade skolorna att för familjerna göra upp en lista med tips om sexualhandböcker, som föräldrarna kan skaffa hem och ge de unga att läsa.



25.09.2019

Ärendet har efter återremissen i stadsstyrelsen beretts i samarbete med fostrans- och utbildningssektorn.

Exempelvis ger en skolhälsoenkät vid handen att det är vanligt med sexuella trakasserier i synnerhet via sociala medier. En saklig sexualfostran vid rätt tidpunkt är därför en viktig del av skolornas och läroanstalternas arbete. Sexualfostran i skolorna och läroanstalterna kompletterar fostringsarbetet i hemmen. Sexualfostran är i skolorna kopplad till undervisningen i människans biologi eller i hälsokunskap, men saken kan vid behov också behandlas under andra lektioner.

I alla skolor och läroanstalter finns det elevvårdspersonal, såsom hälsovårdare, kuratorer och psykologer, som är insatta i sexualfostran. Fortbildning för dem har anordnats av Loisto settlementti, och en del har ytterligare byggt på sin utbildning. Fostrans- och utbildningssektorn har via Loisto settlementti också köpt utbildning för lärare. För skolornas och läroanstalternas rektorer har det anordnats utbildning om sexuella trakasserier.

Sexuella trakasserier har beaktats i skolornas och läroanstalternas jämställdhets- och likabehandlingsplaner. På andra stadiet har anvisningarna för trygghet av förutsättningarna för studier precis uppdaterats. Kapitlet om identifiering av sexuella trakasserier och ingripande vid sådana har utvidgats. Helsingfors håller på att inleda ett projekt finansierat av Utbildningsstyrelsen, som ger personalen färdigheter att känna igen sexuella trakasserier på nätet och att hjälpa offer för trakasserier.

Fostrans- och utbildningssektorn anser det vara viktigt att genomförandet av läroplanen i fråga om sexualfostran preciseras och utvidgas i alla skolor och läroanstalter. Då blir också olika former av sexualitet och regnbågsungdomars behov av en trygg sexualfostran beaktade bättre än tidigare. Dessutom säkerställer sektorn i samråd med skol- och studerandehälsovården att alla skolor och läroanstalter har sådana som är insatta i saken och att temana behandlas heltäckande. Samarbetsforumet inom studerandevården på stadens nivå ser till att saken förs på tal också med de privata utbildningsanordnarna. Några enskilda pilotskolor eller läroanstalter väljs inte ut i detta läge, eftersom det är viktigt att föra saken framåt över hela linjen.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen



25.09.2019

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 582

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Palautettiin

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 21

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon aloitteesta koulujen ja oppilaitosten seksuaalikasvatuksen kehittämiseksi:

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien kasvatustyötä asiassa.



Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimettynä aiheena asia on opetus-suunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1-6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4-6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osaluoiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetus-suunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle. Teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta. Yksittäinen koulu on halutessaan voinut määritellä tämän osion jollekin tietylle vuosiluokalle kuuluvaksi.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä, kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta, ja osa on koulutautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on järjestänyt koulutusta myös opettajille. Koulujen sijaismäärärahat on siirretty koulujen budjettiin, mikä on helpottanut koulutukseen hakeutumisen prosessia. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu tässä ohjeistuksessa.

Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitellään kattavasti.

Yhteistyö kaupungin toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin kanssa on tärkeää. Yhteistyön avulla varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saavat tarvitsemaansa seksuaalikasvatusta. Kaupunkitasoinen



25.09.2019

opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Hyvin järjestetty koulun seksuaalikasvatus vähentää seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja, epävarmuutta ja paineita lapsilla ja nuorilla. Tämä parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee väkivaltaista seksuaalista käyttäytymistä.

Seksuaalikasvatuksen kehittäminen on tärkeää, ja aloitamme koulutamalla olemassa olevaa henkilöstöä tähän aihealueeseen. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan myös yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Keskeisiä aiheita koulutuksen alkuvaiheessa ovat seksuaalinen häirintä, ja varsinkin sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä.

Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Kannattaja: Vesa Korkkula



25.09.2019

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä tämän Fatim Diarran tekemän ja Vesa Korkkulan kannattaman vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äännet: 3

Markku Hannula, Vesa Korkkula, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Fatim Diarra, Ville Jalovaara

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6 - 3 (2 tyhjää, 2 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Seksuaalikasvatusta kehittäessä tukee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Jaa-äännet: 2

Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 9

Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin



25.09.2019

Tässä äänestyksessä Fatim Diarran vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 9–2 (2 poissa).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi



25.09.2019

§ 267

Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om en dagvårdsplatsgaranti inom småbarnspedagogiken på områdesnivå

HEL 2019-001426 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Holopainen och 20 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska införa en områdesvis dagvårdsplatsgaranti inom småbarnspedagogiken och därigenom stärka närdaghemsprincipen.

Stadsstyrelsen hänvisar till fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande och konstaterar att såväl gällande lagstiftning som principer fastslagna i Helsingfors inverkar på den dagvårdsplats som anvisas inom småbarnspedagogiken. Ansökan om dagvårdsplats inom småbarnspedagogiken ska inlämnas senast fyra månader före vårdbehovet eller genast när vederbörande har kännedom om vårdbehovet. Målet är att familjen delges information om dagvårdsplatsen ungefär en månad innan vårdbehovet börjar.

Familjerna får anteckna flera daghem på ansökningsblanketten då de söker dagvårdsplats inom småbarnspedagogiken. Utgångspunkten är den att barnet ges en plats vid den enhet som ligger närmast hemmet bland de enheter som familjen har önskat, om inte familjen har önskat



25.09.2019

något annat kriterium för placering. Ifall de daghem som familjen har önskat inte har rum för barnet, ska staden om möjligt försöka hitta en plats vid övriga daghem nära hemmet eller vid de samfärdsleder som familjen nyttjar. En del familjer väljer ett daghem längre bort till exempel om det ger barnet möjlighet till språkbud eller skiftvård. Daghemsförståndaren fattar beslut om beviljande av dagvårdsplats inom småbarnspedagogiken.

Att dagvårdsplatsen utgör närservice följs upp med daghemresornas längd i kollektivtrafiken som måttstock. I Helsingfors är målet att resan med kollektiva färdmedel från hemmet till platsen för småbarnspedagogiken räcker högst 30 minuter. Resans genomsnittliga längd är för tillfället ungefär 11 minuter. Hos tre procent av barnen överstiger restiden 30 minuter.

År 2017 gjordes en kundnöjdhetsenkät enligt vilken 90 procent av familjerna var antingen ganska eller mycket nöjda med sitt barns dagvårdsplats geografiska läge och trafikförbindelser.

Fostrans- och utbildningssektorn är för tillfället i färd med att dra upp riktlinjer för planeringen av servicenätverket för den finskspråkiga småbarnspedagogiken och grundläggande utbildningen. Styrande för planeringen av servicenätet är närserviceprincipen och tryggheten av en enhetlig lärtig från daghem till närskola. Då barnets närdaghem bestäms ska man beakta bland annat barnets lärtig och omflyttningar som skett under denna, hemmets och serviceenhetens geografiska läge samt trafikförbindelserna. Målet med kundhandledningen är att ge barnet en dagvårdsplats i småbarnspedagogiken nära hemmet.

Fostrans- och utbildningssektorn har också ett pågående projekt för förnyelse av kunddatasystemet. Det nya kunddatasystemet syftar till att man genom utnyttjande av digitala lösningar ska ha möjlighet att åstadkomma ur familjernas synvinkel snabbare och smidigare erbjudanden med förslag till dagvårdsplats inom småbarnspedagogiken.

I och med att graden av deltagande i småbarnspedagogiken blir högre, ökar antalet barn i dagvården, vilket medför nya utmaningar då det gäller framförhållningen på områdesnivå. Närserviceprincipen förutsätter en ny modell för servicehandledning av kunder och ett nytt digitalt system som bygger på en sådan modell. År 2019 stärker man möjligheten att få en dagvårdsplats inom småbarnspedagogiken nära hemmet genom att bygga så många platser för småbarnsfostran att det överstiger befolkningstillväxten. Antalet barn i den ålder som omfattas av småbarnspedagogik väntas öka med ungefär 340. Omkring 1 600 vårdplatser håller på att färdigställas. Att man inte i alla områden alltid



25.09.2019

har möjlighet att bygga så många daghem att det motsvarar det ökande barnantalet är alltså en utmaning.

Stadsstyrelsen instämmer med fostrans- och utbildningsnämnden och anser att det är viktigt att kunna erbjuda platser inom småbarnspedagogik i enlighet med principen om när daghem.

Helsingfors stadsstrategi styr till att arbeta likriktat med motionen. Enligt Helsingfors stadsstrategi är småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen på finska och svenska attraktiv närservice. Principen om närservice tryggar att barnets fysiska och sociala miljö är beaktad och stöder barnets välbefinnande och uppväxt.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 615

HEL 2019-001426 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen



25.09.2019

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Tehdään kaksi lisäystä toiseksi viimeisen kappaleen jälkeen, jotka samansisältöisiä kuin kaskolautakunnassa tehdyt:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaisesti kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuspaikka voidaan tarjota lähipäiväkotiperiaatteen mukaisesti."

"Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee lapsen hyvinvointia ja kasvua."

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 170

HEL 2019-001426 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lapsen varhaiskasvatuspaikan osoittamiseen vaikuttaa vallitseva lainsäädäntö sekä Helsingissä päätetyt periaatteet. Varhaiskasvatuslain 4 luvun 17 §:n mukaan varhaiskasvatuspaikkaa on haettava viimeistään neljä kuukautta ennen hoidon tarvetta tai heti kun hoidon tarve on tiedossa. Tavoitteena on, että asiakas saa tiedon hoitopaikasta noin kuukautta ennen kuin hoidon tarve alkaa. Perheet voivat varhaiskasvatukseen hakiessa mainita useamman päiväkodin hakemuslomakkeella. Lähtökohtaisesti lapsi sijoitetaan kotia lähimpänä olevaan toivottuun yksikköön, ellei perhe toivo muuta sijaintiperustetta. Mikäli näissä ei ole tilaa, paikkaa etsitään mahdollisuuksien mukaan muista lähellä olevista



päiväkodeista tai perheen kulkuyhteyksien varrelta. Osa perheistä valitsee varhaiskasvatuspaikakseen kauempana sijaitsevan päiväkodin, jos se esimerkiksi tarjoaa lapselle mahdollisuutta kielikylypöyyn tai vuorohoitoon. Varhaiskasvatuspaikan päättää päiväkodinjohtaja. Vuonna 2017 tehdyn asiakastytyväisyyskyselyn mukaan 90 % perheistä oli joko melko tai erittäin tyytyväisiä lapsensa varhaiskasvatuspaikan sijaintiin ja liikenneyhteyksiin.

Tällä hetkellä varhaiskasvatuspaikan lähipalvelun toteutumista seurataan päiväkotimatkojen pituudella julkisella liikenteellä. Helsingissä on tavoitteena, että julkisella liikenteellä matka kotiovelta varhaiskasvatuspaikkaan on enintään 30 minuuttia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tekemän selvityksen mukaan matka-ajan keskiarvo on noin 11 minuuttia ja 3 prosentilla lapsista matka-aika ylittää 30 minuuttia. Vuonna 2019 mahdollisuutta saada varhaiskasvatuspaikka läheltä kotia vahvistetaan rakentamalla varhaiskasvatuspaikkoja väestönkasvua enemmän. Varhaiskasvatusikäisten määrän ennustetaan lisääntyvän noin 340 lapsella, ja varhaiskasvatuspaikkoja on valmistumassa noin 1600.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuspaikka voidaan tarjota lähipäiväkotiperiaatteen mukaisesti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tekeillä selvitys, jossa määritellään suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun linjauksia. Selvitys valmistuu kevään 2019 aikana. Lähipalveluperiaate on yksi palveluverkkosuunnittelua ohjaava periaate, jolla tarkoitetaan yhtenäisen opinpolun toteutumista päiväkodista lähikouluun. Lapsen lähipäiväkotia määriteltäessä huomioidaan lapsen opinpolku, opinpolun aikaiset siirtymiset ja asumisratkaisut lapsen kodin ja palveluyksikön sijainnit sekä liikenneyhteydet. Asiakasohjauksen tavoitteena on sijoittaa lapset varhaiskasvatukseen lähelle kotia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnissä asiakastietojärjestelmän uudistamishanke. Uuden asiakastietojärjestelmän tavoitteena on, että digitaalisia ratkaisuja hyödyntämällä varhaiskasvatuspaikan tarjoamista pystytään perheiden näkökulmasta nopeuttamaan ja sujuvoittamaan.

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noustessa päiväkotilasten määrä kasvaa ja tuo lisähaasteita alueelliseen ennakointiin. Lähipalveluperiaate edellyttää uutta asiakaspalveluohjauksen mallia ja siihen perustuvaa, uutta sähköistä järjestelmää. Edelleen haasteena on, että päiväkoteja ei aina pystytä rakentamaan alueille lapsimäärän kasvua vastaavasti.



25.09.2019

Helsingin kaupungin strategia ohjaa aloitteen suuntaiseen työhön. Helsingin kaupunkistrategian mukaan suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee lapsen hyvinvointia ja kasvua.

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Petteri Räisänen, johtava tietosuunnittelija, puhelin: 310 20349
petteri.j.raisanen(a)hel.fi



§ 268

Den av ledamoten Johanna Nuorteva väckta motionen om utvidgning av närskoleprincipen till specialklassundervisningen

HEL 2019-002607 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Johanna Nuorteva väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Johanna Nuorteva och 18 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda hur man skulle kunna gå till väga för att mera allmänt än i nuläget tillämpa närskoleprincipen också i smågruppsundervisningen för elever som får särskilt stöd.

Stadsstyrelsen hänvisar till fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande och konstaterar att en viktig faktor när det gäller att förebygga ojämlikhet är att barnen går i sin närskola. I nämndens utlåtande konstateras det vidare att de i motionen nämnda synpunkterna till förmån för att elever som får särskilt stöd ska kunna gå i sin närskola är viktiga. Man har i fostrans- och utbildningssektorns tjänster och i utvecklingen av dessa redan fäst uppmärksamhet vid stärkandet av närskoleprincipen i fråga om barn och unga som får särskilt stöd.

Närskoleprincipen beaktas i servicehandledningen för särskilt stöd, i utvecklingen av nätverket av specialklasser och i beslutsfattandet om särskilt stöd. Man utreder och främjar tillvägagångssätt för att omsätta



25.09.2019

närskoleprincipen i praktiken i specialklassundervisning. Även programmet Mukana, som är ett spetsprojekt inom stadsstrategin, innehåller en åtgärd för utveckling av småbarnspedagogik och grundläggande utbildning som lämpar sig för alla.

I lagen om grundläggande utbildning har man år 2011 infört närskoleprincipen samt tidigt och förebyggande stöd. Specialundervisning ordnas, med beaktande av elevens bästa och förutsättningarna att ordna undervisning, i samband med den övriga undervisningen eller delvis eller helt i specialklass eller på något annat lämpligt ställe.

Enligt läroplanen ska Helsingfors grundskolor i sin verksamhet främja jämlikhet, likabehandling och rättvisa. I undervisnings- och fostransarbetet följer man inkluderingsprincipen: skolans verksamhet ska vara tillgänglig och fri från hinder och möjliggöra god inlärning för samtliga elever.

Särskilt stöd vid grundskolorna i Helsingfors

I den finskspråkiga grundläggande utbildningen har den relativa andelen elever som får särskilt stöd ökat något. Senaste höst hade 4 744 elever vid de finskspråkiga skolorna beslut om särskilt stöd (12,1 % av alla elever). I de svenskspråkiga skolorna hade 299 elever (8,3 %) beslut om särskilt stöd och i avtalsskolorna 305 elever (3,4 %).

Undervisningen av elever med beslut om särskilt stöd ordnas på specialklass eller i anslutning till övrig undervisning integrerat i en grupp för allmän undervisning. I de finskspråkiga skolorna är andelen integrerade elever 42,5 % och på specialklasser 57,5 %, i de svenskspråkiga skolorna 56,9 % respektive 43,1 %. Stadens skolor för allmän undervisning har 266 specialklasser, och specialskolorna har 43 specialklasser, det vill säga sammanlagt 309 specialklasser.

Det finns 11 områdesvisa specialklasser som är svenskspråkiga, och de är förlagda till tre skolor med allmän undervisning (Minervaskolan, Botby grundskola och Grundskolan Norsen). Det finns två understödda specialklasser, och dem har man förlagt till Zacharias Topeliuskolan, där det också erbjuds avtalsbaserad specialklassundervisning med förlängd läroplikt för elever i huvudstadsregionens kommuner.

Antalet specialklasser vid finskspråkiga skolor ökar läsåret 2019–2020 med sju klasser. Det är nödvändigt att bilda nya specialklasser för att ordna det stöd som eleverna behöver, eftersom antalet studieplatser vid specialklasser i dagens läge inte är tillräckligt. Lösningen är ägnad att stödja att närskoleprincipen omsätts i praktiken i fråga om elever som får särskilt stöd, vilket i sin tur främjar likvärdigt bemötande av eleverna. Det ser för tillfället inte ut att vara aktuellt att öka antalet special-



klasser vid de svenskspråkiga skolorna, utan man ämnar utveckla inkludering i närskolan bland annat med hjälp av delat lärarskap.

Utveckling av nätverket av specialklasser

Läsåret 2019–2020 är det totala antalet specialklasser vid stadens finskspråkiga skolor 316. Avtalsskolorna har dessutom 14 specialklasser.

Till de finskspråkiga skolornas nätverk av specialklasser hör områdesvisa specialklasser, där elever med rätt till särskilt stöd går i specialklass vid skolor där allmän undervisning meddelas. Dessutom har staden som centraliserad tjänst specialklasser för krävande stöd där man meddelar undervisning till barn och unga som har förlängd läroplikt. I den centraliserade tjänsten ingår också stödda specialklasser. Utöver dessa finns det i Helsingfors fem specialskolor samt specialskolor i Hyvinge och Lojo som verkar i anslutning till en barnskyddsanstalt.

Utgångspunkten för planeringen av nätverket av specialskolor är att stärka närskoleprincipen och att förverkliga en enhetlig grundläggande utbildning. Nätverket av specialklasser betraktas som en helhet inom ramen för stadens servicenätverk, och där beaktar man både de områdesvisa servicebehoven och behovet av centraliserat särskilt stöd. Nätverket av specialklasser planeras i samarbete med skolorna i området. Den områdesvisa planeringen görs på basis av fem områden. I planeringen av nätverket av specialklasser beaktar man områdenas, skolornas och elevernas behov. Man strävar efter att förlägga specialklasserna inom den centraliserade tjänsten, det vill säga specialklasserna med krävande särskilt stöd, så att de betjänar hela staden jämnt. Målet är att få till stånd en tjänst för särskilt stöd enligt närskoleprincipen som är så bestående som möjligt.

Man har som mål att ordna särskilt stöd vid en specialklass i området så att eleven kan få det stöd han eller hon behöver i sin närskola eller på så nära håll som möjligt. Då det gäller placeringen av specialklasserna tar man hänsyn till skolans helhetssituation: antalet barn i området som får särskilt stöd och deras stödbehov, skolans arkitektur, antalet elever i allmän undervisning och övriga smågrupper. Områdesvisa specialklasser har förlagts till de skolor på vars område barn med behov av särskilt stöd bor. På så sätt kan eleverna gå i sin egen närskola, och en partiell integrering under skoldagen låter sig göras.

Eleven och vårdnadshavaren hörs alltid innan man fattar beslut om särskilt stöd. Då beslut om särskilt stöd bereds, stävar man efter att följa närskoleprincipen till den del som denna bedöms vara i elevens intresse. Även då det gäller en elev med behov av krävande särskilt stöd försöker man anvisa eleven närmaste ändamålsenliga plats.



Åtgärd i programmet Mukana för utveckling av inkluderande grundläggande utbildning

Stadsstyrelsen fattade 19.3.2018 (§ 169) beslut om att inrikta ett specialanslag på utveckling av inkluderande småbarnspedagogik och inkluderande grundläggande utbildning. Projektet är en av åtgärderna i programmet Mukana som har som mål att förebygga utslagning av barn och unga.

Målet med åtgärden är att inom den grundläggande utbildningen utveckla verksamhetsstrukturer för en inkluderande skola så att så många elever som möjligt går i sin närskola och där får behövligt stöd. Med tanke på inkluderande grundläggande utbildning är det väsentligt hur övergången från förskoleundervisning till grundläggande utbildning sker och särskilt hur stödbehövande barn hänvisas till när servicen.

Fostrans- och utbildningssektorn har påbörjat utvecklingsarbetet på hösten 2018. Man har valt ut nio försöksskolor att delta i projektet, av vilka en är svenskspråkig, och daghem i dessa skolors elevupptagningsområde. Meningen med försöksskolorna är att i regel alla elever som bor i området placeras i sin egen skola oavsett behov av stöd. Försöksskolorna har till uppgift att bilda modell för ordnande av särskilt stöd. Det ska de göra genom att utveckla flexibla, tillgängliga och mångformiga verksamhetsrutiner för att stödja elevens skolgång i sin egen närskola. Dessutom är målet att pröva och inrikta befintliga resurser på ett flexiblere och effektivare sätt genom att utveckla skolans konstruktioner, verksamhetskultur och -rutiner, lärmiljö och processer samt bedöma vad som vore lämpligt stöd i en inkluderande skola. De verksamhetsmodeller som försöksskolorna utvecklar ska kunna överföras till andra skolor.

Försöket inleds i början av läsåret 2019, och utvecklingsarbetet följs upp och utvärderas noga. Målet är att ett förslag gällande behövliga åtgärder och en plan för fortsatta åtgärder med avseende på stadens alla skolor är färdiga på våren 2020.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite

Sökande av ändring



25.09.2019

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 616

HEL 2019-002607 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Johanna Nuortevan aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 153

HEL 2019-002607 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Perusopetuslaki uudistui vuonna 2011, jolloin lakiin tulivat lähikouluperiaate sekä varhainen ja ennaltaehkäisevä tuki, joka järjestetään kolmiportaisesti. Kolmiportaisen tuen malli perustuu yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Perusopetuslain mukaan erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa.

Opetussuunnitelman 2016 mukaan Helsingin peruskoulut edistävät toiminnassaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opetus- ja kasvatustyössä noudatetaan inklusion periaatetta: koulun toiminta on esteetöntä ja se mahdollistaa kaikkien oppilaiden hyvän oppimisen.



Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lähikoulussa opiskelu estää lasten eriarvoistumista ja pitää aloitteessa mainittuja näkökulmia erityistä tukea erityisluokassa saavien oppilaiden lähikoulussa opiskelun puolesta tärkeinä. Lautakunta toteaa, että erityistä tukea erityisluokassa saavien lasten ja nuorten lähikouluperiaatteen vahvistamiseen on jo kiinnitetty huomiota kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa ja niiden kehittämisessä. Myös kaupunkistrategian kärkihanke nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen, Mukana-ohjelma, sisältää toimenpiteen kaikille sopivan varaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämisestä.

Erityinen tuki Helsingissä

Suomenkielisen perusopetuksen erityistä tukea saavien oppilaiden suhteellinen osuus on kasvanut hieman. Kaupungin suomenkielisissä kouluissa 4 744 (12,1 %) oppilaalla oli erityisen tuen päätös 20.9.2018. Ruotsinkielisissä kouluissa vastaavat luvut ovat 299 (8,3%). Sopimuskouluissa 305 (3,4 %) oppilaalla on erityisen tuen päätös.

Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetus järjestetään erityisluokalla tai muun opetuksen yhteydessä integroituneena yleisopetuksen ryhmään. Suomenkielisissä kouluissa integraatiossa olevia oppilaita on 42,5 % ja erityisluokilla 57,5 %, ruotsinkielisissä 56,9 % ja 43,1 %. Kaupungin yleisopetuksen kouluissa on 266 erityisluokkaa ja erityiskouluissa 43 erityisluokkaa eli yhteensä 309 erityisluokkaa. Ruotsinkielisiä alueellisia erityisluokkia on 11, ja ne ovat sijoitettu kolmeen yleisopetuksen kouluun (Minervaskolan, Botby grundskola ja Grundskolan Norsen). Tuettuja erityisluokkia on kaksi, ja ne ovat sijoitettu Zacharias Topeliuskolaniin, joka myös tarjoaa sopimusperusteista pidennetyn oppivelvollisuuden erityisluokkaopetusta pääkaupunkiseudun kunnille.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston 11.12.2018 tekemän päätöksen mukaisesti kaupungin suomenkielisten koulujen erityisluokkien määrää lisätään lukuvuonna 2019-2020 neljällä luokalla. Lisäksi perusopetusjohtajan 19.3.2019 tekemän päätöksen mukaan määrää lisätään lukuvuonna 2019-2020 vielä kolmella luokalla. Päätökset erityisluokkien lisäämisestä perustuvat siihen, erityisluokkapaidat eivät ole riittävät, joten luokkien perustaminen on välttämätöntä oppilaiden tarvitseman tuen järjestämiseksi. Ratkaisulla tuetaan myös lähikouluperiaatteen toteutumista erityisen tuen oppilaille, mikä edistää oppilaiden yhdenvertaista kohtelua. Lukuvuonna 2019-2020 erityisluokkien kokonaismäärä suomenkielisissä kaupungin kouluissa on 316. Sopimuskouluissa on lisäksi 14 erityisluokkaa. Ruotsinkielisissä kouluissa erityisluokkien määrää ei näillä näkymin lisätä, vaan inklusiota lähikouluun kehitetään muun muassa yhteisopettajuuden keinoin.



Vuoden 2018 ja 2019 talousarvioesityksessä on varauduttu, että enintään 12,5 %:lla kaupungin koulujen peruskouluikäisistä oppilaista on erityisen tuen päätös. Oppilasmäärän kasvun myötä myös erityisen tuen oppilaiden määrä kasvaa.

Erityisluokkaverkon kehittäminen

Helsingin kaupungin suomenkielisten koulujen erityisluokkaverkkoon kuuluvat alueelliset erityisluokat, joissa erityisen tuen oppilaat opiskelevat erityisluokalla yleisopetuksen koulussa. Erityisluokkaverkon keskitettyä palvelua, vaativa erityinen tuki, ovat pidennetyn oppivelvollisuuden lapsille ja nuorille tarkoitetut erityisluokat sekä tuetut erityisluokat. Näiden lisäksi Helsingissä on viisi erityiskoulua sekä lastensuojelulaitoksen yhteydessä toimivat erityiskoulut Hyvinkäällä ja Lohjalla.

Erityisluokkaverkon suunnittelun lähtökohtana on vahvistaa lähikouluperiaatteen ja yhtenäisen perusopetuksen toteutumista. Erityisluokkaverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena osana kaupungin palveluverkkoa ja siinä otetaan huomioon sekä alueelliset että keskitetyt erityisen tuen palvelutarpeet. Erityisluokkaverkko suunnitellaan yhteistyössä alueen koulujen kanssa. Alueellinen suunnittelu tehdään viidellä alueella. Erityisluokkaverkon suunnittelussa huomioidaan alueiden, koulujen ja oppilaiden tarpeet. Keskitetyn palvelun eli vaativan erityisen tuen erityisluokat pyritään sijoittamaan niin, että ne palvelevat tasaisesti koko kaupunkia. Tavoitteena on mahdollisimman pysyvän erityisen tuen palvelun rakentaminen lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Erityinen tuki alueellisella erityisluokalla pyritään järjestämään palveluna niin, että oppilaan on mahdollista saada tarvitsemansa tuki omassa lähikoulussa tai mahdollisimman lähellä. Erityisluokkien sijoittamisessa otetaan huomioon koulun kokonaistilanne: alueella asuvien erityistä tukea erityisluokassa saavien oppilaiden määrä ja tuen tarpeet, koulun rakenne, yleisopetuksen oppilaiden määrät sekä muut pienryhmät. Alueellisia erityisluokkia on sijoitettu niihin kouluihin, joiden alueella erityistä tukea tarvitsevat lapset asuvat. Näin oppilailla on mahdollisuus opiskella omassa lähikoulussa ja oppilaiden mahdollisuudet myös osittaiseen integraatioon koulupäivän aikana mahdollistuu.

Erityisen tuen päätöksenteko

Perusopetuslain mukaan oppilasta ja huoltajaa kuullaan aina ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä. Erityisen tuen päätöstä valmisteltaessa pyritään noudattamaan lähikouluperiaatetta siltä osin, kun se arvioidaan oppilaan edun mukaiseksi. Tarvittaessa esimerkiksi vaativan erityisen tuen oppilaalle voidaan osoittaa lähin tarkoituksenmukainen paikka.



Suomenkielisen perusopetuksen osalta perusopetusjohtaja on 26.7.2018 tekemällään päätöksellä siirtänyt toimivaltaansa viranhaltijoille siten, että erityisestä tuesta päättää joko rehtori tai aluepäällikkö. 1.8.2018 alkaen päätöksen erityisestä tuesta ja opetuksen järjestämisestä muun opetuksen yhteydessä tekee aina rehtori. Päätöksen erityisestä tuesta ja opetuksen järjestämisestä erityisluokalla päättää perusopetuksen aluepäällikkö oman alueensa koulujen oppilaiden osalta.

Ruotsinkielinen perusopetuksen erityiseen tukeen liittyvät päätökset tekee perusopetuksen päällikkö. Mahdolliseen tulevaan tarpeeseen tämän osalta delegoida toimintavaltaa tullaan ottamaan kantaa inklusiivisen koulun kehittämisen yhteydessä.

Mukana-ohjelman toimenpide

Kaupunginhallitus on 19.3.2018 tekemällään päätöksellään kohdistanut erillismäärärahan, inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämiseen sekä erityisopetuksen kehittämiseen. Hanke on yksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahankkeen 2017–2021 Mukana-ohjelman toimenpiteistä (toimenpide 21).

Toimenpiteen lähtökohtana on etsiä systeemisiä ratkaisuja toiminnan eri tasoilla. Tavoitteena on kehittää perusopetuksessa inklusiivisen koulun toimintarakenteita siten, että mahdollisimman moni oppilas opiskelee lähikoulussaan ja saa siellä tarvitsemansa tuen. Inklusiivisen perusopetuksen kannalta keskeistä on siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen ja erityisesti se, miten tukea tarvitsevia lapsia ohjataan lähipalvelun piiriin. Toimenpiteen tavoitteena on kehittää rakenteita ja toimintatapoja, jotka myös esi- ja perusopetuksen siirtymävaiheessa vahvistavat inklusiivisen koulun toteutumista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on käynnistänyt toimenpiteen syksyllä 2018. Kehittämiseen on valittu mukaan yhdeksän pilottikoulua, joista yksi on ruotsinkielinen koulu. Lisäksi kehittämiseen on valittu näiden koulujen oppilaaksiottoalueen päiväkotia. Pilottikoulujen tarkoituksena on ottaa omaan kouluunsa pääsääntöisesti kaikki alueella asuvat oppilaat tuen tarpeesta riippumatta. Pilottikoulujen tehtävänä on mallintaa erityisen tuen järjestämistä kehittämällä joustavia, esteettömiä ja monimuotoisia toimintatapoja oppilaan tukemiseksi omassa lähikoulussa. Lisäksi tavoitteena on tarkastella ja kohdistaa olemassa olevia resursseja joustavammin ja tehokkaammin kehittämällä koulun rakenteita, toimintakulttuuria ja -tapoja, oppimisympäristöä ja prosesseja sekä arvioida, mikä olisi sopiva tuki inklusiivisessa koulussa. Pilottikouluissa kehitettävät toimintamallit tulee olla siirrettävissä toisiin kouluihin.



25.09.2019

Toimintamallien pilotointi alkaa pilottikouluissa lukuvuoden 2019 alussa ja kehittämistä seurataan sekä arvioidaan tiiviisti ensi lukuvuoden ajan. Samanaikaisesti koulutuksen järjestäjän tasolla etsitään keinoja toimintamallien edistämiseksi ja pyritään ratkaisemaan esiin tulleita haasteita. Tavoitteena on, että keväällä 2020 on esitys tarvittavista toimenpiteistä ja suunnitelma kaikkia kaupungin kouluja koskevista jatkotoimista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että erityisen tuen oppilaiden lähikouluperiaatteen toteuttamista erityisluokkaopetuksessa huomioidaan jo palveluohjauksessa, erityisluokkaverkon kehittämisessä sekä erityisen tuen päätöksenteossa. Lautakunta korostaa, että koulutuksen järjestäjän tulee arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan ja pitää kannatettavana, että keinoja lähikouluperiaatteen toteuttamiseksi erityisluokkaopetuksessa selvitetään ja edistetään aktiivisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi
Agneta Lundmark, pedagogiskt sakkunnig, puhelin: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi



§ 269

Den av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen om bortforsling av gatusnö

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Gruppmotion av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp har 13.2.2019 väckt en gruppmotion om bortforsling av plogad snö. Enligt motionen har Helsingfors under januari–februari fått känna av hur en snörik vinter kan försvåra logistiken i staden. Fastän snö kan vackert lysa upp staden under de mörkare månaderna, kan de som väckt motionen inte acceptera att snön begränsar stadsbornas rörlighet oskäligt mycket. Att snön dumpas i havet är inte heller i linje med stadsstrategin där det står att Helsingfors är en av de finaste städerna i världen. Enligt motionen ska Helsingfors ha tillräckligt med plogningsmateriel och kapacitet för effektiv snöplogning. Därför behövs flera nya avtal med privata aktörer, som vid behov kan kompensera för eventuella brister i stadens snöröjning.

Enligt motionen ska ansvarsfördelningen mellan husbolagen och staden vara tydlig när det gäller trottoarer och hållplatser. Likaså ska information om snöplogning i realtid finnas tillgänglig för stadens invånare och trafikmärkena ska vara synliga. Det krävs dessutom i motionen att Helsingfors ska prioritera tillgängligheten till skolor, daghem och



vårdinrättningar. Helsingfors ska ta modell av Stockholm då det gäller snöröjning av gator och sluta dumpa snö i havet.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande om motionen 20.8.2019.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar sammanfattningsvis att stadsmiljösektorn har omfattande kännedom om de problem som hänför sig till snöröjning under exceptionellt snörika vintrar. Staden har en beredskapsplan som uppdateras med jämna mellanrum. Staden har strävat att svara mot plötsliga snöfall till exempel genom att öka kapaciteten så att man i bästa fall har haft tillgång till upp till 100 tilläggsenheter vid samma tidpunkt, en del ända från Karleby. Nämnden anser att det inte finns något akut behov av tilläggskapacitet. Stadsmiljösektorns mål är att år 2019 konkurrensutsetta entreprenadhanteringssystemets applikationsutveckling. Meningen med systemet är att göra det möjligt att dela ut situationsbilder om återställandet av trafikförhållandena, tillgängligheten och säkerheten i trafikområdena efter snöfall. Stadsmiljösektorn utarbetar för tillfället också principer för snöhanteringen. Principerna föreläggs eventuellt beslutsfattarna redan under innevarande år. I detta sammanhang ordnas försök som bygger på invånardelaktighet i olika stadsdelar, såsom på Skatudden där man testar en ny ansvarsfördelning inom snöröjningen mellan staden och husbolagen. Avsikten är att övergå till att staden har skötselansvaret över att bl.a. forsla bort snö och tvätta gator, och denna princip utvidgas till andra stadsdelar i innerstaden på basis av erfarenheterna. För tillfället utreds även prioriteringen inom gatuskötseln enligt olika kriterier och projekt för servicedesign främjas. I detaljplanerna anvisas platser för snöuppläggning.

Stadsstyrelsen anser att alla ovannämnda åtgärder och utvecklingsprojekt är värda att understödja. Stadsstyrelsen anser dessutom att det är viktigt att främja de åtgärder och utredningar med vilka man strävar att sluta dumpa snö i havet med anledning av nedskräpningskonsekvenser och orenligheter. Efter att principerna och åtgärdsprogrammet för snöhantering blir färdiga är det möjligt att granska olika alternativa sätt att forsla bort och hantera snö, bl.a. fördelarna med och kostnaderna för snöhanteringsmetoder genom smältning och andra sätt på basis av utredningarna. Efter att de allmänna principerna har blivit godkända är det möjligt att ta dessa i beaktande både i stadens egen verksamhet och i de kommande konkurrensutsättningarna av snöröjningen, vilka i fråga om privata aktörer gäller för fem år åt gången. Beslut om investeringar fattas separat.

Stadsmiljönämnden konstaterar 20.8.2019 att Helsingfors stadsmiljösektor med jämna mellanrum uppdaterar vinterberedskapsplanen som innehåller de åtgärder med vilka staden svarar mot undantagsförhål-



landen. Detta innebär i praktiken att tilläggsresurser skaffas, tillfälliga mottagningsplatser för snö ordnas och trafikarrangemang vidtas.

Den största enskilda snöröjningsaktören som också tar hand om Helsingfors innerstad, affärsverket Helsingfors stads byggtjänst Stara (nedan Stara), har förutom sin egen materiel också tillgång till tiotals konkurrensutsatta maskinentreprenörer vilkas resurser tas i bruk enligt snöröjningsbehov. Vid undantagsförhållanden är alla närområdenas maskiner för vinterunderhåll i bruk. Under undantagsförhållandena vintern 2018–2019 kunde såväl Stara som de privata entreprenörerna öka maskinmaterielen med drygt hundra tilläggsenheter, av vilka en del kom ända från Karleby.

Enligt nämnden kunde man ur stadens perspektiv svara på vinterns undantagsförhållanden tillräckligt bra och därför anses det inte för tillfället vara behövligt att skaffa tilläggsmateriel i betydligt stor omfattning.

Helsingfors stads stadsmiljösektor utarbetar för närvarande principer för snöhantering. Principerna föreläggs de politiska beslutsfattarna hösten 2019. Principerna klarlägger snölogistiken och skapar förutsättningar för lyckad snöröjning i trafikområdena.

Skyldigheterna mellan fastighetsägarna och Helsingfors stad att röja snö från trottoarer och busshållplatser

Fördelningen av ansvaren i fråga om uppgifter för gatuskötsel anges i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (nedan lagen om underhåll och renhållning). Enligt lagen kan kommunen besluta att helt eller delvis åta sig att sköta det underhåll som ankommer på tomtägaren.

Helsingfors stadsstyrelse beslutade år 2012 att staden strävar att i fasen övergå till s.k. gatuunderhåll med helhetsansvar också i innerstaden, alltså underhåll av gator som går ut på att största delen av de renhållnings- och vinterunderhållsskyldigheter som med stöd av lagen om underhåll och renhållning ankommer på fastigheterna har överförts till staden. Med detta arrangemang syftar man till att säkerställa en enhetlig servicenivå inom underhållet, effektivisera verksamheten och klarlägga aktörernas ansvar. Att nå detta mål förutsätter dock att konsekvenserna av underhåll med helhetsansvar utreds.

Bedömningen av förfarandena i enlighet med underhållsansvaren i områdena, med invånarna och aktörerna som deltagare, beaktas i stadens nya principer och i åtgärdsprogrammet för snöhantering, vilka bereds för närvarande inom stadsmiljösektorn. Åtgärderna omfattar bland annat följande uppgifter:



- Ett försök på Skatudden där staden tar ansvaret över stadsdelens snötransporter och tvätt av gatorna på våren. Efter försöket genomförs en utredning om hur förfarandet lämpar sig för innerstaden.
- Uppdatering av serviceavtalen för skötseln av fastigheterna i stadens ägo eller besittning.

Realtidsinformation om snöröjning till invånarna och trafikmärkenas synlighet

En förutsättning för att kunna ge en situationsbild om hur snöröjningen i trafikområdena fortskrider är att avtalshandlingarna ska ändras i fråga om entreprenörernas skyldighet att producera information om materielns läge och arbetslag.

Beställaren ska ha en applikation som söker uppgifter om snöröjningssituationen hos varje entreprenör genom öppna gränssnitt. Med uppgifterna skapas en tillgänglig situationsbild för invånarna av till exempel hur snöröjningen fortskrider på körbanorna och trottoarerna.

Avtalen om underhållet av de allmänna områdena ingås med Stara för tre år åt gången och med privata aktörer för fem år åt gången. Med Stara har det avtalats om utveckling av hur arbetsmaskinernas information kan delas ut, men i de övriga avtalen kräver eventuella ändringar mitt under avtalsperioden att båda parterna godkänner ändringarna. Det är svårt att ingå avtal om utdelning av enskilda maskiners läge eftersom entreprenörerna kan räkna ut en konkurrerande entreprenörs materielvolym med hjälp av informationen.

Stadsmiljösektorns mål är att år 2019 konkurransutsätta entreprenadhanteringssystemets applikationsutveckling. Meningen med systemet är att göra det möjligt att dela ut situationsbilder om återställandet av trafikförhållandena, tillgängligheten och säkerheten i trafikområdena efter snöfall.

Kommunikationshelheten inom snöhanteringen beaktas i stadens nya principer och i åtgärdsprogrammet för snöhantering, vilka bereds för närvarande inom stadsmiljösektorn. I utvecklingen av kommunikationen och växelverkan ingår bland annat:

- precisering av kommunikationens ansvar, roller och verksamhetsmodeller under vinterperioden
- beredning av kommunikationskanaler och -handlingar
- utveckling av delaktighetsmodeller för vinterunderhåll
- framförande av uppgifterna om vinterunderhållets metoder och effektivitet
- utveckling av växelverkan med fastigheterna.



25.09.2019

Det är utmanande att hålla trafikmärkena synliga på vintern. Trafikmärkenas synlighet försämras av vintermörkret och snöror som i värsta fall hindrar trafikmärkenas synlighet. Likaså blir vägmarkeringarna ofta täckta av packad snö.

Den kommande vintern erbjuds bilisterna en nyhet, tjänsten SiirtoSoitto, som per telefon meddelar behovet att flytta fordon innan snön röjs från gatans kant.

Prioritering av tillgängligheten till skolor, daghem och vårdinrättningar

Beslut om gatornas underhållsklassificering fattas i nuläget enligt följande kriterier: gatans betydelse för trafiken, trafikmängden, de olika trafikformernas behov, främjande av gång- och cykeltrafiken och trafiksäkerheten och trafikens tillgänglighet. Helsingfors stad identifierar de olika aktörernas behov och strävar kontinuerligt att anpassa underhållsåtgärderna enligt de nuvarande resurserna med hänsyn till helheten.

Underhållsklasserna och prioriteringen behandlas i stadens nya principer och i åtgärdsprogrammet för snöhantering, vilka bereds för närvarande inom stadsmiljösektorn. I samband med beredningen kommer man att precisera bland annat hur snön hanteras i områdena (till exempel stadsdelsvis), de olika funktionernas och aktörernas behov, underhållsklassernas krav och åtgärdstiderna ur tjänsternas och kundorienteringens perspektiv.

Med hjälp av servicedesign är det ytterligare möjligt att nå förbättringar. I Gårdsbacka har det första servicedesignprojektet genomförts. I projektet gick man noggrant igenom de offentliga byggnadernas öppettider, och vinterunderhållsplanen för gångtrafiken preciserades utifrån dessa. Dessutom genomfördes åren 2015–2016 en granskning av gångtrafiknätet som omfattade nästan hela staden. I granskningen rationaliserades gångvägarnas underhållsklassificering på basis av dess användning. Prioriteringen av vägarna påverkades av bland annat folktätheten och tjänsternas täthet, såsom kollektivtrafikens hållplatser och stationer, hälsovårdstjänster och skolor i områdena.

Införande av Stockholmsmodellen för snöröjning i trafikområden

Med Stockholmsmodellen torde här avses snöröjning på tomtgatorna i innerstaden nattetid. Metoden bygger på att alla fordon styrs från gatan till tillfälliga lokaler över natten, och gatan stängs då av för offentlig trafik. För bilister har det i förväg anvisats tillfälliga lokaler över natten på ett rimligt avstånd. De tillfälliga lokalerna får användas gratis. Stadsstyrelsen anser att Stockholmsmodellen bör testas som ett pilotprojekt även i Helsingfors.



Helsingfors förfaranden vid undantagsförhållanden

I Helsingfors har det konstaterats vara ett välfungerande förfarande att använda flyttningsuppmaningar i syfte att tömma gatan. Antalet fordon som lämnas längs med gatan kan ytterligare minskas med tjänsten SiirtoSoitto som tas i bruk. Ju färre fordon som lämnas längs med gatan och måste flyttas, desto snabbare sker snöröjningen.

I januari-februari öppnades tilläggsområden för parkering på öppna platser, på torg och på parkernas sandplaner i Helsingfors innerstad. De tillfälliga parkeringslokalerna visade sig vara mycket behövliga och användningsgraderna var höga. Förfarandet hjälpte snöröjningen.

En bilhotelltjänst grundades i Tattarmossen för sådana fordon som förvaras vid gatorna på vintern, men tjänsten har inte blivit någon stor succé. (Enligt 42 § i vägtrafiklagen får fordon som inte faktiskt används i trafiken inte lämnas, förvaras eller läggas upp i lager på en väg.)

På bostadsområdenas tomtgator kommer parkeringsarrangemangen att ändras områdesvis i enlighet med de nya principerna. Med hjälp av arrangemangen kommer snöröjningen på trottoarer att bli mycket lättare.

Att sluta dumpa snö i havet

Snölogistiken syftar till att snön i fortsättningen behandlas i den stadsdel i vilken den har fallit. I innerstaden har det planerats platser för snöuppläggning som är nödvändiga för snöröjningen och som ska beaktas vid planeringen av investeringsobjekt.

Bortskaffningen av snön i innerstaden kommer att basera sig på en teknisk lösning. Målet för Helsingfors är att avstå från att dumpa obehandlad snö i havet. Innan staden avstår från att dumpa snö i havet måste man granska olika tekniska lösningar för bortskaffning av snö, dessas energibehov och volymen av den maskinmateriel som snötransporterna kräver. Samtidigt följs utvecklingsarbetet i Oslo och Stockholm och funktionen hos snösmältningstationerna i S:t Petersburg.

Stadsmiljösektorn genomför en utredning om markanvändningsförutsättningarna för en snösmältningstation i innerstaden. I utredningen granskas snösmältningstationens miljökonsekvenser och de tekniska lösningarnas lämplighet, såsom tillgång till värme för smältning, rening av smältvattnen från skadeämnen och ledning av vattnen till havet. I arbetet optimeras vägarna för snötransporter, antalet smältningstationer, behovet av mindre smältningenheter, nödvändiga utrymmen för



flyttning av snö på korta avstånd i innerstaden och tillräcklig dimensionering av kapaciteten för uppläggning och bortskaffning av snö.

På basis av helhetsgranskningen kommer stadsmiljösektorn att föreslå en lösning för att kunna sluta dumpa snö i havet.

Enligt i 30 kap. 12 § i förvaltningsstadgan kan en fullmäktige-grupp väcka en grupp-motion. En grupp-motion är en motion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktige-gruppens medlemmar och som har rubriken grupp-motion. En grupp-motion inlämnas till ordföranden av fullmäktige-gruppens ordförande eller vice ordförande. En fullmäktige-grupp får väcka fyra grupp-motioner under en fullmäktige-period.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Grupp-motion av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 16.09.2019 § 610

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Beslut

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar den av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp väckta grupp-motionen som slutbehandlad.

Behandling

16.09.2019 Med avvikelse från föredragandens förslag

Motförslag:

Marcus Rantala:

I punkten "Införande av Stockholmsmodellen för snöröjning i trafikområden" ändras sista meningen "I Helsingfors har detta förfarande utretts



25.09.2019

men det har visat sig vara svårt att hitta tillfälliga lokaler." till "Stadsstyrelsen anser att Stockholmsmodellen bör testas som ett pilotprojekt även i Helsingfors."

I punkten "Att sluta dumpa snö i havet" ändras andra meningen i andra stycket "Målet på lång sikt är att kunna avstå från att dumpa snö i havet efter en övergångsperiod." till "Målet för Helsingfors är att avstå från att dumpa obehandlad snö i havet."

Understödd av: Daniel Sazonov

Stadsstyrelsen godkände enhälligt det enligt Marcus Rantalas motförslag ändrade förslaget.

09.09.2019 Bordlades

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 20.08.2019 § 393

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Riittävän kapasiteetin varmistaminen katujen lumenpoistossa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala päivittää määrääjain talven varautumissuunnitelmaa, jossa esitetään ne toimenpiteet, joilla poikkeusoloihin vastataan. Tämä tarkoittaa käytännössä lisäresurssien hankkimista, väliaikaisten lumenvastaanottoalueiden järjestämistä sekä liikennejärjestelyjä.

Merkittävimmällä yksittäisellä ja kantakaupungin lumenpoiston toimijalla, Helsingin kaupungin rakennuspalveluliikelaitos Staralla (jäljempänä Stara) on oman kalustonsa lisäksi käytettävissään useita kymmeniä kilpailutettuja koneurakoitsijoita, joiden resurssit otetaan käyttöön lumenpoistotyön tarpeen mukaan. Poikkeusolosuhteissa kaikki lähialueiden talvihoidon koneet ovat käytössä. Viime talven 2018–2019 poikkeusolosuhteissa niin Stara kuin yksityiset urakoitsijat pystyivät li-



säämään konekalustoa reilusti yli sata lisäyksikköä, joista kaukaisimmat tulivat Kokkolasta.

Menneen talven poikkeusolosuhteisiin pystyttiin vastaamaan kaupungin näkökulmasta riittävän hyvin ja siten merkittävään lisäresurssien hankintaan ei katsota tällä hetkellä olevan tarvetta.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan laatimassa lumenkäsittelyn periaatteita, jotka tuodaan syksyllä poliittiseen päätöksentekoon. Periaatteet selkeyttävät lumilogistiikkaa ja luovat edellytykset liikennealueiden lumenpoiston onnistumiseksi.

Jalkakäytävien ja bussipysäkkien lumenpoistovelvollisuuksien selkeys kiinteistönomistajien ja Helsingin kaupungin välillä

Kadunhoitotehtävien vastuiden jakautuminen on määritetty laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (jäljempänä kunnossapitolaki). Lain perusteella kunta voi päätöksellään ottaa kokonaan tai osittain huolehtiakseen tontinomistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä.

Helsingin kaupunginhallitus päätti vuonna 2012, että niin sanottuun katujen kokonaisvastuulliseen ylläpitoon (kokonaisvastuuhoito), jossa suurin osa kiinteistöille kunnossapitolain mukaan kuuluvista katujen puhtaanapito- ja talvikunnossapitovelvollisuuksista on siirretty kaupungin vastuulle, pyritään siirtymään vaiheittain myös kantakaupungissa. Järjestelyllä pyritään varmistamaan yhtenäinen ylläpidon palvelutaso, tehostamaan toimintaa ja selkeyttämään toimijoiden vastuita. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin, että kokonaisvastuuhoitoon vaikuttukset selvitetään.

Ylläpitovastuiden mukaisten menettelyjen arviointi alueittain asukkaat ja toimijat osallistaen otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Toimenpiteet sisältävät muun muassa seuraavia tehtäviä:

- Katajanokan kokeilu, jossa kaupunki ottaa huolehtiakseen kaupunginosan lumenkuljetuksesta ja jalkakäytävien kevätpesusta. Selvitys menettelyn soveltuvuudesta kantakaupunkiin tehdään tämän kokeilun jälkeen.
- Kaupungin omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen hoidon palvelusopimusten päivitys.

Kaupunkilaisten reaaliaikainen tiedottaminen lumenaurauksesta ja liikennemerkkien näkyvyys



Tilannekuvan muodostaminen liikennealueiden lumenpoiston etenemisestä edellyttää sopimusasiakirjoihin muutoksia, joissa urakoitsijoita veloitetaan tuottamaan konekaluston sijainti- ja työajitietoa.

Tilaaajalla tulee olla sovellus, joka hakee avointen rajapintojen kautta jokaiselta urakoitsijalta tiedot lumenpoistotyön tilanteesta, josta muodostetaan kaupunkilaisille avoin tilannekuva esimerkiksi asuinalueen ajoratojen ja jalkakäytävien lumenpoiston toteutumisesta.

Yleisten alueiden ylläpidon sopimukset Staran kanssa ovat kolmivuotisia ja yksityisten urakoitsijoiden kanssa viisivuotisia. Staran kanssa on sovittu työkoneiden tiedonjakamisen kehittämistä, mutta muissa sopimuksissa kesken sopimuskauden tehtävät muutokset vaativat molempien osapuolten hyväksynnän. Yksittäisten koneiden sijaintia ilmaisevan tiedon jakamisesta sopiminen on vaikeaa, koska tiedon avulla urakoitsijat voivat laskea kilpailevan urakoitsijan kalustomitoituksen.

Kaupunkiympäristön toimialan tavoitteena on tämän vuoden aikana kilpailuttaa urakanhallintajärjestelmän sovelluskehitys. Järjestelmän tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi jakaa liikennealueiden tilannekuvaa liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisesta lumisateen jälkeen.

Lumenkäsittelyyn liittyvä viestinnän kokonaisuus otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen pitää sisällään muun muassa

- talvikauden viestinnän vastuiden, roolien ja toimintamallien määrittämisen
- viestinnän kanavien ja asiakirjojen valmistelun
- talvikunnossapitoon liittyvien osallistamismallien kehittämisen
- talvikunnossapidon menetelmätiedon ja vaikuttavuuden esittämisen
- vuorovaikutuksen kehittämisen kiinteistöjen kanssa.

Liikennemerkkien näkyvyyden hyvänä pitäminen talviaikaan on haasteellista. Merkkien näkyvyyttä heikentävät talven pimeys ja lumipyryt, jotka pahimmillaan estävät liikennemerkin näkymisen. Samoin tiemerkinnät jäävät usein lumipolanteen peittäviksi.

Tulevan talven uututena autoilijoille tarjotaan Siirtosoitto-palvelua, jolla voi saada puhelimitse tiedon ajoneuvon siirtotarpeesta ennen kadun reuna-alueen lumenpoistoa.

Koulujen, päiväkotien ja hoitolaitosten saavutettavuuden priorisoiminen



Katujen ylläpitoluokitus päätetään nykyisellään seuraavin kriteerein; kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, eri liikennemuotojen tarpeet, jalankulun ja polkupyöräilyn edistäminen sekä liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Helsingin kaupunki tunnistaa eri toimijoiden tarpeet ja pyrkiiin jatkuvasti sovittamaan ylläpitotoimet nykyisten resurssien puitteissa kokonaisuus huomioon ottaen.

Ylläpitoluokituksia ja priorisointia käsitellään Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Valmistelun yhteydessä tullaan määrittelemään muun muassa alueellinen lumen käsittely (esimerkiksi kaupunginosittain), eri toimintojen ja toimijoiden tarpeet sekä ylläpitoluokitusten vaatimukset ja toimenpideajat palveluiden ja asiakslähtöisyyden näkökulmasta.

Palvelumuotoilun avulla on vielä saavutettavissa parannusta. Kannelmäen alueelle on tehty ensimmäinen palvelumuotoilu, jossa käytiin tarkoin läpi julkisten rakennusten aukiolot, joiden perusteella tarkennettiin jalankulun talvihoitosuunnitelmaa. Lisäksi vuosina 2015–2016 tehtiin lähes koko kaupungin kattava jalankulkuverkostotarkastelu, jossa jalankulkuväylien ylläpitoluokitusta järkevöitettiin väylien käytön perusteella. Väylien priorisointiin vaikuttivat muun muassa alueittaiset asukastiheydet sekä palveluiden, kuten joukkoliikennepysäkkien- ja asemien, terveydenhuoltopalveluiden ja koulujen, tiheydet.

Tukholman mallin mukaisen toiminnan käyttöön ottaminen liikennealueiden lumenpoistamisessa

Tukholman mallilla tarkoitettaneen kantakaupungin tonttikatujen lumenpoistoa yöaikaan. Menetelmässä kadulta ohjataan kaikki ajoneuvot väistötiloihin yhden yön ajaksi, jona katu suljetaan kokonaan yleiseltä liikenteeltä. Autoilijoille on ennakolta osoitettu kohtuulliselta etäisyydeltä yöaikainen väistötila, jota he saavat käyttää ilmaiseksi. Helsingissä on tutkittu menettelyä, mutta väistötilan löytäminen on osoittautunut vaikeaksi.

Helsingin menettelyt poikkeusolosuhteissa

Helsingissä toimivaksi ratkaisuksi kadun tyhjentämiseksi lumesta on todettu siirtokehotusten käyttäminen. Kadun varteen jäävien ajoneuvojen määrää voidaan vielä edelleen vähentää käyttöön otettavalla SiirtoSoitto-palvelulla. Lumenpoisto on sitä nopeampaa, mitä vähemmän ajoneuvoja jää siirrettäväksi.

Tammi–helmikuun aikana Helsingin kantakaupungin alueella avattiin pysäköintiin soveltuvia lisäalueita aukioilla, toreilla sekä puistojen hiekkakentillä. Pysäköinnin väistötilat osoittautuivat erittäin tarpeellisiksi, ja



tilojen käyttöasteet olivat suuria. Menettely auttoi katujen lumenpoistossa.

Talven ajaksi kadun varteen varastoituja ajoneuvoja varten perustettua autohotellipalvelua on jatkettu Tattarisuolla, mutta se ei ole saavuttanut kovin suurta suosiota. (Tieliikennelain 28 §:n mukaan sellaista ajoneuvoa, jota tosiasiallisesti ei käytetä, ei saa jättää, säilyttää taikka varastoida yleiselle liikenteelle luovutetulle tiealueelle.)

Asuinalueiden tonttikaduilla pysäköintijärjestelyjä tullaan muuttamaan uusien periaatteiden mukaisesti alueittain edeten. Järjestelyjen myötä tonttikatujen jalkakäytävien lumenpoisto helpottuu suuresti.

Lumen mereen kaadon lopettaminen

Lumilogistiikan tavoitteena on, että lumet tullaan jatkossa käsittelemään siinä kaupunginosassa, johon ne ovat sataneet. Kantakaupungin alueelle on suunniteltu lumensiirron tarvitsemia kasauspaikkoja, jotka tulee ottaa huomioon investointikohteita suunniteltaessa.

Lumen hävittäminen kantakaupungin alueella tulee perustumaan tekniseen ratkaisuun. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että siirtymäkauden jälkeen lumen mereen kaadosta pystytään luopumaan. Ennen lumen mereen kaadosta luopumista joudutaan tarkastelemaan erilaisia teknisiä lumen hävittämiskäytöksiä, niiden energiatarvetta ja lumenkuljetuksen vaatimaa konekaluston määrää. Samalla seurataan Oslon ja Tukholman kaupunkien kehitystyötä sekä Pietarin lumensulatusasemien toimivuutta.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee selvityksen lumensulatusaseman maankäytön edellytyksistä kantakaupungin alueella. Selvityksessä tarkastellaan lumensulatusaseman ympäristövaikutuksia sekä teknisten ratkaisujen soveltuvuutta, kuten sulattamiseen tarvittavan lämmön saantia ja haitta-aineiden puhdistamista sulamisvesistä sekä vesien mereen johtamista. Työssä optimoidaan lumenkuljetusmatkat, sulatusasemien määrä, pienempien sulatusyksiköiden tarve sekä kantakaupungin lumen lähisiirron tarvitsemat tilat sekä riittävän lumen varastointi- ja hävittämiskapasiteetin mitoitus.

Tämän kokonaistarkastelun perusteella kaupunkiympäristön toimiala tulee esittämään ratkaisua lumen mereen kaadon lopettamiseksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414



25.09.2019

pekka.isoniemi(a)hel.fi



§ 270

Den av ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara väckta motionen om upphörande med att dumpa snö i havet

HEL 2019-003279 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av stadsstyrelsens förslag i motion nr 21 att det utreds om det är möjligt att följa exemplet från Stockholm, Oslo och S:t Petersburg och upphöra med att dumpa snö i havet senast vintern 2021. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Behandling

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara understödd av ledamoten Björn Månsson föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av stadsstyrelsens förslag i motion nr 21 att det utreds om det är möjligt att följa exemplet från Stockholm, Oslo och S:t Petersburg och upphöra med att dumpa snö i havet senast vintern 2021.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

4 omröstningen

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaaras förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av stadsstyrelsens förslag i motion nr 21 att det utreds om det är möjligt att följa exemplet från Stockholm, Oslo och S:t Petersburg och upphöra med att dumpa snö i havet senast vintern 2021.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 78

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgars-



dottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Anna Laine, Petra Malin, Otto Meri, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakariinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Blanka: 6

Katju Aro, Kauko Koskinen, Jape Lovén, Petrus Pennanen, Juhani Strandén, Matias Turkkila

Frånvarande: 1

Mirita Saxberg

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Sirpa Asko-Seljavaaras förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska sluta dumpa snö i havet. Vid den tidpunkt då



motionen väcktes var vintern igen snörik och Ärtholmens snötipp utnyttjades flitigt. Tillsammans med snön dumpas en enorm mängd sopor i havet, och de skräpar ner Östersjöns stränder. Under den kommande vintern måste man sträva att hitta ett annat sätt att bortskaffa snö än att dumpa snö i havet.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande om motionen 20.8.2019. Stadsstyrelsen hänvisar till nämndens utlåtande och konstaterar följande: Av de åtta permanenta snötipparna i Helsingfors har bara Ärtholmens snötipp tillstånd att dumpa snö i havet. Snömottagningsplatsen på Ärtholmen har en stor betydelse för hela innerstaden. Med tanke på en fungerande stadstrafik och säkerheten kan man inte helt och hållet sluta dumpa snö i havet på Ärtholmen innan man har kommit med en lämplig teknisk lösning som eventuellt baserar sig på smältning och rening av snö och investerat i att ta lösningen i bruk. De företag som inte följer villkoret att bara dumpa ren snö i havet förlorar i regel det av staden beviljade tillståndet att använda snötippen. I exceptionella och plötsliga snörika situationer är det enligt beredskapsplanen tillåtet att också dumpa snö som inte renats från skräp och orenligheter i havet, vilket inte är önskvärt på lång sikt. Stadsmiljösektorn har inlett en innovationstävling i syfte att minska miljökonsekvenserna av snöhanteringen, och med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland har det startats en utredning om behovet av ett miljötillstånd för att dumpa snö i havet. Stadsstyrelsen påskyndar att principerna för snöhantering, vilka är under beredning inom stadsmiljösektorn, föreläggs beslutsfattarna och ställer upp som mål att åtminstone stora mängder orenad snö inte ska dumpas i havet ens under den tid då allmänna principer och lämpliga metoder och eventuella anläggningslösningar för snöhantering bereds.

Stadsmiljönämnden konstaterar följande i sitt utlåtande 20.8.2019: I Helsingfors tas det emot ca 50 000 snölass under en genomsnittsvinter. Under snörika vintrar kan antalet snölass uppgå till 350 000. I Helsingfors finns åtta permanenta snömottagningsplatser, av vilka två ligger i innerstaden – Ärtholmen och Byholmen. Ärtholmen utnyttjas även för snö från Drumsöområdet. Byholmen kommer att läggas ned för byggandet i området. Havsmottagningen av snö på Ärtholmen har igen under vinterperioden 2018–2019 visat sin betydelse för att kunna återställa trafikförhållandena, tillgängligheten och säkerheten i trafikområdena. I den allt tätare stadsstrukturen i Helsingfors finns det allt mindre plats för uppläggning av snö, vilket leder till att snön måste forslas bort efter plogningen. Ärtholmens snötipp har en stor betydelse för vinterunderhållet av gator i hela Helsingfors innerstad. Utan Ärtholmens snömottagningsplats skulle man inte ha kunnat trygga gatornas trafikerbarhet och säkerhet under förra vinterns undantagsförhållanden.



Ärtholmen är den enda snömottagningsplatsen där snö dumpas direkt i havet. Det har ställts som användningsvillkor för mottagningen av snö att bara ren snö får transporteras till mottagningsplatsen. Passer- och användningskontrollen på Ärtholmen har ytterligare förbättrats i syfte att bättre kunna kontrollera snölassens renhet. Om en aktör upptäcks transportera material som inte hör till området, leder detta till att företaget i fråga förlorar användningstillståndet.

I snön blandas sot som orsakas av fjärrvärmeanläggningar och småskalig vedeldning, stendamm och bitumen som dubbdäck lossar från asfalten, dubbar och mikroplaster som lossnar från bildäck och förbränningspartiklar från bilavgaser. Tillsammans med snön hamnar även sopor och spillningar från gator i havet. Största delen av det sediment som hamnar i havet består dock av sandningmakadam.

Stadsmiljösektorn är mycket medveten om att det inte är problemfritt med tanke på miljön att ta emot snö och dumpa den i havet. I syfte att minska miljökonsekvenserna kommer havsbotten vid snötippningskajen att muddras för att avlägsna sediment. Genom muddring avlägsnas sandningssanden och de sopor som hamnat på botten. Orenligheter som eventuellt blandas i vattnet kan staden tyvärr inte påverka med de befintliga metoderna. Enligt en sopinventering på stränderna år 2019 har dumpandet av snö i havet förra vintern inte medfört avvikande nedskräpning jämfört med vintrar då snö inte har dumpats i havet.

I en utredning som staden låtit göra i fråga om alternativ inom snömottagning, "Lumen vastaanoton vaihtoehto vuoteen 2050", visade det sig att havsmottagning av snö är det bästa alternativet i en jämförelse av de olika alternativens koldioxidutsläpp och kostnader.

Innovationstävling

Stadsmiljösektorn utvecklar i samråd med affärsverket Helsingfors stads byggtjänst Stara förfarandena för snöhantering. Våren 2019 inleddes en innovationstävling för snöhantering som syftar till att hitta nya lösningar bland annat för att minska miljölägenheterna. Nya metoder utvecklas för miljökonsekvenserna av att dumpa snö i havet. Målet är att genom tävlingen få tillgång till funktionella och hållbara lösningar som kan tillämpas på Ärtholmen.

Andra städer

Det är förbjudet att dumpa snö i havet i Stockholm, Oslo och S:t Petersburg. I Oslo används en snösmältningsslotte för att rena det vatten som leds till havet. I S:t Petersburgs centrum utnyttjas 11 snösmältningstationer på vilka de suspenderade ämnena i den smälta snön sedimenteras och flytande fetter och oljor avlägsnas från ytan. Stock-



holm dumpar snö som är minst 2 dygn gammal i havet med undantagslov. Också vissa andra städer i Finland, bland annat Esbo, har förbjudit att dumpa snö i vattendrag.

Principer för snöhantering och snölogistik

Stadsmiljösektorn kommer att i principerna för snöhantering, vilka är under beredning, att föreslå att staden slutar dumpa snö i havet som sitt mål på lång sikt. Helsingfors börjar utveckla en lämplig teknisk lösning för bortskaffning av snö i innerstaden. I snömottagningsplatserna på mark i förorterna lagras snön i högar och snön får smälta under sommaren.

De officiella snömottagningsplatserna fastställs i detaljplanen. Det säkerställs genom planläggning att den behövliga snömottagningskapaciteten bevaras också i fortsättningen. En officiell snömottagningsplats kan vara en mottagningsplats på mark, en havsmottagningsplats eller en snöhanteringsanläggning.

Havsmottagningsplatsen på Ärtholmen behövs ännu under många år. Under övergångsperioden skapas ett nytt slags helhetslösning med tillräcklig kapacitet för sluthantering av snö i innerstaden. Lösningen baserar sig mycket sannolikt på smältning av snö. Som lösningens delfaktorer kan förtätning och sammanslagning av logistiska transporter komma i fråga.

I beredningsplanen för vinterunderhåll kan snö under vissa undantagsförhållanden dumpas i havet på de platser som anges för ändamålet också utan att skräp avlägsnas och snön renas. Vid undantagsförhållanden säkras detta förfarande att gatan återställs i trafikerbart skick så snabbt som möjligt. För närvarande finns det inget hinder från myndigheterna att fortsätta använda havsmottagningsplatser. Varken staten eller Helsingfors stads miljömyndigheter har förbjudit att dumpa snö i havet. Stadsmiljösektorn har i april 2019 inlett förhandlingar med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland om behovet av ett miljötillstånd för havsmottagningsplatser. Målet är att till denna del även fastställa gränsvärden för havsmottagningens miljökonsekvenser.

Ärtholmen har för tillfället en oerhört stor betydelse för att förutsättningarna för en fungerande stad ska kunna säkras. Sektorns aktuella utvecklingsprojekt för snölogistik och snöhantering kommer för sin del med nya lösningar för att minska nedskräpningen av havet. Det är dock inte möjligt att lägga ned havsmottagningen på Ärtholmen innan en lösning med större kapacitet har blivit färdig och ersätter den nuvarande havsmottagningens kapacitet. Den nya detaljplanen för Ärtholmen gör det möjligt att förlägga en snötipp till en plan som anläggs i kajens ände.



25.09.2019

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 611

HEL 2019-003279 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 20.08.2019 § 395

HEL 2019-003279 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566



Helsingin lumenvastaanotto

Helsingissä vastaanotetaan keskimääräisenä talvena noin 50 000 kuormaa lunta. Runsaslumisena talvena tämä määrä voi olla jopa 350 000 kuormaa. Helsingissä on kahdeksan vakinaista lumenvastaanottoa paikkaa, joista kantakaupungin alueella sijaitsee kaksi – Hernesaari ja Kyläsaari. Hernesaari palvelee myös Lauttasaaren aluetta. Kyläsaari on poistumassa alueen rakentamisen tieltä.

Lumen merivastaanotto Hernesaarella on jälleen talvikaudella 2018–2019 osoittanut tärkeytensä liikennealueiden liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisessa. Helsingin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa lumelle jää yhä vähemmän säilytystilaa, minkä seurauksena se täytyy kuljettaa pois aurauksen jälkeen. Hernesaaren lumenvastaanottoa paikan merkitys on suuri lähes koko Helsingin kantakaupungin katujen talvihoidon kannalta – ilman Hernesaaren lumenvastaanottoa toimintaa katujen liikennöitävyyttä ja turvallisuutta ei olisi pystytty varmistamaan viime talven kaltaisissa poikkeusolosuhteissa.

Hernesaaren lumenvastaanottoa paikka

Hernesaari on ainoa lumenvastaanottoa paikka, jossa lunta kaadetaan suoraan mereen. Täällä lumenvastaanoton käyttöehtona on, että paikalle saa tuoda vain puhdasta lunta. Hernesaaren kulun- ja käytönvalvontaa on entisestään parannettu, jotta lumikuormien puhtautta voidaan valvoa paremmin. Mikäli toimijan havaitaan tuovan alueelle sinne kuulumatonta materiaalia, siitä seuraa kyseisen yrityksen käyttöluvan peruminen.

Lumeen sekoittuu kaukolämpöläitosten ja pienpolton aiheuttamaa nokea, nastarenkaiden asfaltista irrottamaa kiviä ja bitumia, autonrenkaista irtoavia nastoja ja mikromuovia sekä autojen pakokaasujen palamishiukkasia. Lumen mukana mereen päätyy myös kadulle heitettyä roskaa ja eläinten jätöksiä. Hiekoitussepele muodostaa kuitenkin suurimman osan mereen päätyvästä kiintoaineesta.

Kaupunki ympäristön toimiala on hyvin tietoinen siitä, että lumen merivastaanotto ei ole ympäristön kannalta ongelmallista. Ympäristövaikutusten vähentämiseksi Hernesaaren kippauslaiturin vierustalla sijaitsevaa merenpohjaa ruopataan kiintoaineen poistamiseksi. Ruoppaamalla poistetaan pohjaan kertynyt hiekoitushiekka ja roskat. Veteen mahdollisesti sekoittuneisiin epäpuhtauksiin ei kaupunki valitettavasti pysty nykyisillä menetelmillä vaikuttamaan. Keväällä 2019 tehdyn rantaroskainventoinnin perusteella viime talven lumen mereen kippaus ei ole aiheuttanut poikkeavaa roskaantumista verrattuna talviin, joina mereen ei ole kipattu lunta.



Lumen merivastaanotto osoittautui kaupungin teettämän selvityksen ”Lumen vastaanoton vaihtoehdot vuoteen 2050” perusteella parhaaksi vaihtoehdoksi, kun arvioitiin eri vaihtoehtojen hiilidioksidipäästöjä ja kustannuksia.

Innovaatiokilpailu

Kaupunkiympäristön toimiala kehittää yhdessä Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos Staran kanssa lumenkäsittelyyn liittyviä käytäntöjä. Tänä keväänä on käynnistetty lumenkäsittelyä koskeva innovaatiokilpailu, jonka avulla etsitään uusia ratkaisuja muun muassa ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Lumen mereen kaadon ympäristövaikutuksiin kehitetään uusia menettelyitä. Tavoitteena on, että kilpailusta saadaan toimivia ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja, joita voidaan soveltaa Hernesaassa.

Muut kaupungit

Tukholmassa, Oslossa ja Pietarissa lumen kaato mereen on kiellettyä. Oslossa on lumen sulatuslautta, jossa mereen johdettava vesi puhdistetaan. Pietarin keskustan alueella on käytössä 11 lumen sulatusasemaa, joissa sulatetusta lumesta laskeutetaan kiintoaineet ja pinnalta poistetaan kelluvat rasvat ja öljyt. Tukholma kippaa korkeintaan 2 vuorokautta vanhaa lunta mereen poikkeusluvalla. Myös muutama suomalainen kaupunki, muun muassa Espoo, on kieltänyt lumen kippaamisen vesistöön.

Lumen käsittelyn periaatteet ja lumilogistiikka

Kaupunkiympäristön toimiala tulee esittämään parhaillaan valmisteltavana olevassa ”Lumenkäsittelyn periaatteet” pitkän aikavälin tavoitteenaan lumen mereen kaadosta luopumista. Helsinki ryhtyy kehittämään kantakaupunkiin soveltuvan teknisen ratkaisun lumen hävittämiseen. Esikaupunkialueiden maanvaraisilla lumenvastaanottopaikoilla lumi varastoidaan kasoihin ja sen annetaan kesän aikana sulaa.

Viralliset lumenvastaanottopaikat määritetään asemakaavassa. Kaavoituksella varmistetaan, että tarvittava lumenvastaanottokapasiteetti on jatkossakin olemassa. Virallinen lumenvastaanottopaikka voi olla maanvarainen vastaanottopaikka, merivastaanottopaikka tai lumen käsittelylaitos.

Hernesaaren merivastaanottoa tarvitaan vielä useita vuosia. Siirtymäkauden aikana kantakaupungin alueelle luodaan uudenlainen kapasiteettiltaan riittävä lumen loppukäsittelyn kokonaisratkaisu, joka perustuu hyvin todennäköisesti lumensulattamiseen. Ratkaisun osatekijöinä



saattavat tulla kyseeseen tiivistäminen ja logististen kuljetusten yhdistäminen.

Talvihoidon varautumissuunnitelmassa määritetyissä poikkeusolosuhteissa lunta voidaan kaataa mereen siihen osoitetuissa paikoissa myös ilman roskien poistoa ja lumen puhdistamista. Poikkeusolosuhteissa tällä menettelyllä varmistetaan kadun saattaminen liikennöitävään kuntoon mahdollisimman nopeasti.

Merivastaanoton jatkamiselle ei tällä hetkellä ole viranomaisten taholta estettä. Valtion kuten myöskään Helsingin kaupungin ympäristöviranomaiset eivät ole kieltäneet lumen mereen kaatoa. Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt huhtikuussa 2019 neuvottelut Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa merivastaanoton ympäristöluvan tarpeesta. Tältä osin tavoitteena on myös määrittää merivastaanoton ympäristövaikutusten raja-arvot.

Hernesaaren merkitys on tällä hetkellä tavattoman suuri toimivan kaupungin edellytysten varmistamiseksi. Toimialan parhaillaan käynnissä olevat lumilogistiikan ja lumenkäsittelyn kehittämishankkeet tuovat osaltaan uusia ratkaisuja meren roskaantumisen vähentämiseksi. Hernesaaren lumen merivastaanoton lopettaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, ennen kuin suuremman kapasiteetin tekninen ratkaisu on valmistunut korvaamaan nykyisen merivastaanoton kapasiteetin.

Hernesaaren uusi asemakaava mahdollistaa lumenvastaanottoaikan toteuttamisen laiturin päähän rakennettavalle kentälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi



25.09.2019

§ 271

Den av ledamoten Tuula Haatainen väckta motionen om bortflyttning av en farlig snötipp från Hertonäs

HEL 2019-003281 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Tuula Haatainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Tuula Haatainen och 17 andra ledamöter föreslår i sin motion att platsen för snödumpning i Hertonäs ska stängas och att man ska hitta ett tryggare läge för snötippen.

Det konstateras i motionen att långtradarna med sitt snölass kör en rutt längs Igelkottsvägen och Skidbacksvägen, vilka omges av bebyggelse, fram till den smala Bävervägen. Vid den rutt där långtradarna med sina snölass trafikerar ligger två skolhus för småskola, ett daghem och lokaler för en förskolegrupp. Den vägen promenerar barnen i området till skolan, eftisklubben och biblioteket samt då de ska leka utomhus på områdets lekplatser. Områdets gator och trottoarer är ytterst smala. Under vintrar då det har varit gott om snö har man på grund av de tunga fordonen mycket riktigt rapporterat att det förekommit flera tillbud på skyddsvägarna, att fordonen på ett farligt sätt nyttjar de trottoarer där barnen har sin skolväg samt andra allvarliga farosituationer och ständiga störningar. Anmälan om fara har lämnats till staden och poli-



sen. På ovan nämnda grunder föreslår ledamöterna att snötippen i Hertonäs ska stängas och att man ska hitta en ersättande plats för den.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande om motionen 27.8.2019. Stadsstyrelsen hänvisar till nämndens utlåtande där nämnden konstaterar att de i motionen nämnda och erkända problemen inte kan åtgärdas så att Hertonäs snötipp stängs och så att man försöker hitta en ersättande plats. Däremot föreslår nämnden att de gator som leder till snötippen, det vill säga Skidlöparvägen och Bävervägen, ska breddas så att de fordon som forslar snö ska kunna mötas tryggt. Samtidigt borde man med utformning förbättra korsningen mellan friluftsstråket och mötesplatsen för snölastbilarna så att säkerheten höjs och körhastigheterna sänks och så att sikten, skyltningen och trafikdirigeringen förbättras. Stadsstyrelsen anser liksom nämnden att utvecklingen av de föreslagna trafikförbindelserna ska genomföras i så rask takt som möjligt. En omedelbar åtgärd från och med vintern 2019–2020 är att staden tillsammans med den instans som svarar för snöröjningen sörjer för att områdets trottoarer hålls rena från snö. Nämnden motiverar varför den motsätter sig en flyttning av snötippen med att det är synnerligen svårt att hitta ersättande platser. Man försöker ändå hitta sådana, och man anvisar aktivt sådana platser i enlighet med principerna för snöhantering så att man ska kunna fastställa ett nätverk för snöhantering, dels för genomsnittsvintrar, dels för exceptionella vintrar. Till principerna hör att snön hanteras i den stadsdel där den har fallit och förvaras först på ett ställe för tillfällig närflyttning och därefter på en officiell hanteringsplats. De bestående platserna och deras ersättande platser fastställs i detaljplanerna.

Helsingfors stad har för närvarande åtta stadigvarande snötippor. Av dessa kommer Byholmens och Malms snötippor att fasas ut de närmaste åren på grund av förändringar i markanvändningen. Snötippen i Hertonäs är en särskilt viktig del av sydöstra och östra Helsingfors nätverk för snöhantering där man redan i nuläget saknar mottagningskapacitet till och med på genomsnittsvintrar.

Det konstateras i nämndens utlåtande att den primära uppgiften för vinterunderhållet är att snabbt göra gator och andra trafikerade platser farbara och trygga. Man bör kunna röja snön från allmänna områden effektivt, och den måste också kunna forslas bort resurssmart. Ett heltäckande nätverk av snötippor och snöhantering är faktiskt en kritisk del i säkerställandet av en välfungerande, trygg, jämlik och miljövänlig stad.

Betydelsen av snötippen i Hertonäs ökade ytterligare vintern 2018–2019 då man till följd av senaste vinters exceptionella omständigheter tidvis utnyttjade området dygnet runt, vilket avviker från det normala.



25.09.2019

Stadsmiljösektorn har i våras påbörjat planeringen för att få till stånd en förbättring av trafikförbindelserna till Hertonäs snötipp så att de störande moment och eventuella risksituationer som också fullmäktigemotiverna tar upp ska kunna förebyggas i fortsättningen. Utvecklingsbehoven ska också beaktas i det pågående arbetet med en detaljplan för det intilliggande området samt i den pågående områdesplaneringen. Snötippen har tre trafikmässiga problemställen, och åtgärder bereds för att bringa lättnad på dessa punkter.

Den vägförbindelse som har upplevts som mest problematisk ligger i början av Bävervägen på en ungefär 60 meters sträcka från Skidbacksvägens korsning till en vägförbindelse som ligger i parken och som leder mot snötippen. Problemet uppstår till största delen till följd av att de fordon som forslar snö inte ryms att mötas på vägbanan på grund av dess smalhet (6 meter). Dessutom ger den smala trottoaren upphov till en känsla av otrygghet. När det har snöat på Bävervägen går det lätt så att snön packas ihop under de lastbilar som forslar snö, vilket medför att man inte nödvändigtvis kan urskilja trottoar och körbana.

Invånarna har upplevt att lastbilarnas körhastigheter varit problematiska. Man utreder en breddning av gatans olika delar utanför det område som har beteckningen gatuområde i detaljplanen så att gatan skulle rymma en 2,5 meter bred trottoar och en 7 meter bred körbana, vilket vore en förbättring med tanke på ett effektivt vinterunderhåll. Det möjliggör att snöforslingsfordon kan mötas på vägbanan.

Anslutningen till Skidlöparvägen och till det vägavsnitt som leder från Bävervägen till snötippen ska utformas så att körhastigheterna sjunker och så att de fordon som forslar snö måste väja för varandra tack vare ett intervallarrangemang i anslutningarna.

Det andra ställe som har upplevts som problematiskt är korsningen mellan friluftsstråket (vintertid skidspår) längs Hertonäs klippiga västra kant och den vägförbindelse som leder till snötippen. Man har för avsikt att förbättra korsningens form med tanke på sikt, skyltning, trafikdirigering och rutternas tydlighet, så att säkerheten förbättras.

Det tredje ställe som har upplevts som problematiskt är den vägförbindelse som leder uppåt från snötippen mot Bävervägen där det upplevs att det är obehagligt att möta de fordon som forslar snö. Vägförbindelsen har breddats för att underlätta möten mellan trafikanter, och man sörjer särskilt noga för att sträckan hålls i gott skick. Stadsmiljösektorn konstaterar att man i nuläget inte har möjlighet att lägga ned snötippen i Hertonäs och att ett ersättande läge inte heller tills vidare kan anvisas med tanke på snöhanteringsbehovet i området.



Utveckling av gatornas vinterunderhåll och snölogistiken

Enligt Helsingfors stads principer för snöhantering som man för närvarande bereder garderar man sig i fråga om snölogistikens verksamhetsbetingelser bland annat genom att i samarbete mellan staden och övriga myndigheter fastställa hanteringsnätverket för en genomsnittsvinters snö och ett beredskapsnätverk för exceptionella vintrar.

Snölogistikens centrala mål:

De officiella snötipparna fastställs i detaljplanen, och de ligger på logistiskt vettiga ställen. För varje officiell snötipp bör det finnas en reservsnötipp som kan tas i bruk vid behov.

Snön hanteras på det område (till exempel en stadsdel) där den har fallit. Det utarbetas en plan för de förvaringsplatser som behövs för närflyttning av snö, och på basis av den reserverar man plats. Reserveringarna får inte utgöra ett hinder för normalt bruk av skyddsvägar, cykelvägar och -filer, hållplatser för kollektivtrafiken eller långvarigt vara ett hinder för normalt bruk av gatuområdet.

De kortvariga förvaringsplatserna för snö gör det möjligt att enbart för en viss tid samla snö på ett visst ställe, varefter drivan måste föras bort därifrån. På befintliga områden fastställer man placeringen av de kortvariga förvaringsplatserna områdesvis i samarbete med underhållet, trafikplaneringen, markanvändningen och områdesanvändningen. På nya områden som ska byggas fastställer man placeringen av de kortvariga förvaringsplatserna för snö i detaljpaneläggningsplanen. Förvaringsplatsen ska städas upp efter att snön har smultit.

Snön bör forslas från förvaringsplatserna för närflyttning till närmaste för ändamålet anvisade snötipp. Helsingfors har åtminstone tre officiella snötippor som är i användning dygnet runt.

Rutterna för nattliga transporter av snö till snötipparna har slagits fast. På långvariga förvaringsplatser för snö får snödrivan smälta där den är. Förvaringsplatsen ska städas upp efter att snön har smultit. Det är en stor utmaning att fastställa nätverket för snöhantering då stadsstrukturen blir allt tätare och så att man beaktar invånare och intressentgrupper, trafiken, miljön och det tekniska underhållet. Utöver frågan om att fastställa nätverket utreder staden för tillfället också möjligheten att utveckla dumpning av snö i havet och att blockera nedskräpning, miljökriterier i anslutning till snöhantering, alternativ för snösmältning och bland annat parkeringsarrangemang som effektiviserar snölogistiken.

Nätverket av snötippor har behandlats mera generellt i generalplaneläggningen av markanvändningen då generalplanen har utarbetats.



25.09.2019

Den teknisk-ekonomiska bilagerapporten, som föreligger som bilaga till planen, hänvisar till rapporten om snötippsalternativ fram till år 2050 (Helsingfors stad, 2015) där det konstaterades att en slutbehandling av snö som bygger på nuvarande nätverk av snötippor är det bästa alternativet både ur kostnadssynvinkel och med hänsyn till miljökonsekvenserna.

En mera detaljerad granskning av nätverket av det tekniska underhållet i den utvidgade innerstaden blev färdig i mars. I granskningen strävade man särskilt efter att ge svar på frågor om behovet av snöhantering på områdesbasis, så att snön i närområdet kan avlägsnas effektivt från gatorna och snöforslingssträckorna hålls korta. Man har i anknytning till utredningen granskat frågan ur markanvändnings-, trafik-, trivsel- och miljökonsekvenssynvinkel.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 558

HEL 2019-003281 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Tuula Haataisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö



25.09.2019

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 27.08.2019 § 419

HEL 2019-003281 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Katujen ja muiden liikkumisalueiden saattaminen nopeasti liikennöitäviksi ja turvallisiksi on hyvän talvihoidon ensisijainen tehtävä. Lumi tulee saada aurattua yleisiltä alueilta tehokkaasti ja se pitää pystyä myös kuljettamaan pois resurssiviisaasti. Kattava lumen vastaanotto- ja käsittelyverkosto onkin kriittinen osa toimivan, turvallisen, tasa-arvoisen ja ympäristöystävällisen kaupungin varmistamisessa.

Helsingin kaupungilla on tällä hetkellä kahdeksan vakinaista lumenvastaanottoaikkaa, joista Kyläsaaren ja Malmin vastaanottoaikat ovat poistumassa lähivuosina tulevan maankäytön muutosten vuoksi.

Herttoniemen vastaanottoalue on erityisen merkittävä osa kaakkaisen ja itäisen Helsingin lumihuoltoverkostoa, josta jo nykytilanteessa puuttuu vastaanottokapasiteettia jopa keskivertotalvina. Talvikaudella 2018–2019 Herttoniemen vastaanottoalueen merkitys kasvoi entistään, kun viime talven poikkeusoloissa aluetta käytettiin ajoittain normaalista poiketen ympärivuorokautisesti.

Kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt keväällä suunnittelun Herttoniemen vastaanottoalueen liikenneyhteyksien kehittämiseksi siten, että valtuustoaloitteessakin esitetyt häiriöt ja mahdolliset vaaratilanteet voidaan jatkossa ehkäistä. Kehittämistarpeet otetaan huomioon myös viereisen asuinalueen vireillä olevassa asemakaavatyössä sekä käynnissä olevassa aluesuunnitelmassa. Lumenvastaanottoaikan liikenteellisiä ongelmakohtia on kolme ja niiden helpottamiseksi on valmisteilla toimenpiteitä.

Ongelmallisimmaksi koettu ajoyhteys sijaitsee Majavatien alussa noin 60 metrin matkalla Hiihtomäentien risteyksestä lumenvastaanotto paikalle johtavalle puistossa sijaitsevalle tieyhteydelle. Ongelma aiheutuu suurimmassa määrin siitä, että lumenajoa suorittavat ajoneuvot eivät mahdu ajoradan kapeudesta (6 metriä) johtuen kohtaamaan ajoradalla.



Lisäksi turvattomuuden tunnetta aiheuttaa kapea jalkakäytävä. Talvella Majavatielle satanut lumi pääsee herkästi polaantumaan lumenkuljetukseen käytettävien kuorma-autojen alla ja siten jalkakäytävä ei välttämättä erotu ajoradasta.

Asukkaiden taholta kuorma-autojen ajonopeudet on koettu ongelmallisiksi. Kadun osien leventämistä selvitetään asemakaavan merkityn katualueen ulkopuolelle tavoitteena muuttaa katualueen leveyttä siten, että kadulle mahtuu tehokkaan talvihoidon kannalta parempi 2,5 metriä leveä jalkakäytävä ja 7 metriä leveä ajorata. Tällöin mahdollistuu lumenajossa käytettävien ajoneuvojen kohtaaminen ajoradalla.

Liittymiä Hiihtäjäntielle ja Majavatieltä lumenvastaanotto paikalle johtavalle tieyhteydelle muotoillaan siten, että ajonopeudet laskevat ja lumenajoa suorittavien ajoneuvojen tulee väistää toisiaan liittymissä eriaikaisella ajojärjestyksellä.

Toinen ongelmalliseksi koettu kohde on Herttoniemen kallioista länsireunaa sivuavan ulkoilureitin (talvisin latu) ja lumenvastaanotto paikalle johtavan yhteyden risteys. Risteyksen muotoilua on tarkoitus parantaa turvallisuuden, näkymien, opastuksen, liikenteenohjauksen ja reittien selkeyden kannalta siten, että turvallisuus parane.

Kolmas ongelmalliseksi koettu kohde on lumenvastaanotto paikalta Majavatielle nouseva ajoyhteys, jossa lumenajoa suorittavien ajoneuvojen kohtaaminen koetaan epämiellyttäväksi. Ajoyhteyttä on levennetty kohtaamisen helpottamiseksi ja sen kunnosta pidetään erityistä huolta.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, että Herttoniemen lumenvastaanotto paikan toimintaa ei voida nykytilanteessa lopettaa ja alueellinen lumen käsittelytarve huomioon ottaen korvaavaa sijaintia ei ole myöskään toistaiseksi voitu osoittaa.

Katujen talvihoidon ja lumilogistiikan kehittäminen

Parhailaan valmisteilla olevien Helsingin kaupungin lumen käsittelyn periaatteiden mukaisesti lumilogistiikan toimintaedellytyksiin varaudutaan muun muassa määrittelemällä kaupungin ja muiden viranomaisten yhteistyönä keskivertotalvien talvien lumen käsittelyverkosto sekä poikkeusolosuhteiden varautumisen verkosto.

Lumilogistiikan keskeisiä tavoitteita:

- Viralliset lumen vastaanotto paikat määritetään asemakaavassa ja ne sijaitsevat logistisesti järkevissä paikoissa. Jokaista virallista lumenvastaanotto paikkaa kohden tulee olla varavastaanotto paikka, joka voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön.



- Lumi käsitellään sillä alueella (esimerkiksi kaupunginosa), johon se on satanut. Lumen lähisiirron tarvitsemista kasauspaikeista laaditaan suunnitelma, jonka pohjalta tehdään tilavaraukset. Varaukset eivät saa estää suojateiden, pyöriteiden ja -kaistojen, joukkoliikennepysäkkien eivätkä pitkäkestoisesti katutilan normaalia käyttöä.
- Lumen lyhytaikaiset kasauspaikeat mahdollistavat lumen kasaamisen vain määrääjaksi, jonka jälkeen kasa on kuljetettava pois paikalta. Olemassa olevilla alueilla lyhytaikaiset kasauspaikeat määritetään alueittain yhteistyössä ylläpidon, liikennesuunnittelun, maankäytön ja alueiden käytön kanssa. Uusilla rakennettavilla alueilla lumen lyhytaikaiset kasauspaikeat määritetään asemakaavoituksessa. Kasauspaikeat tulee siivota lumen sulettua.
- Lähisiirron kasauspaikeista lumi tulee kuljettaa lähimmälle sille osoitetulle vastaanottopaikalle. Helsingissä on vähintään kolme virallista lumenvastaanottopaikkaa, jotka ovat käytössä ympäri vuorokauden. Yöaikaiset lumenkuljetusreitit lumen vastaanottopaikoille on määritetty. Lumen pitkäaikaisilla kasauspaikeoilla lumikasa saa sulaa paikalleen. Kasauspaikeat tulee siivota lumen sulettua.

Lumenvastaanoton verkosto

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa asukkaat, sidosryhmät, liikenteen, ympäristön ja teknisen huollon tavoitteet huomioon ottavan lumen käsittelyverkon määrittäminen on hyvin haastavaa. Verkon määrittämisen lisäksi kaupunki selvittää parhaillaan mahdollisuuksia myös merivastaanoton ja roskaantumisen eston kehittämiseksi, lumen käsittelyyn liittyviä ympäristökriteerejä, lumen sulattamisen vaihtoehtoja sekä muun muassa lumilogistiikkaa tehostavia pysäköintijärjestelyjä.

Lumen vastaanottoverkostoa on käsitelty laajamittaisemmin maankäytön yleissuunnittelussa yleiskaavaa laadittaessa. Kaavan liitteenä olevassa teknistaloudellisessa liiteraportissa viitataan Lumen vastaanoton vaihtoehdot vuoteen 2050 -raporttiin (Helsingin kaupunki 2015), jossa nykyiseen lumen vastaanottoverkkoon tukeutuva lumen loppukäsittely todettiin parhaimmaksi vaihtoehdoksi niin kustannusten kuin ympäristövaikutusten näkökulmasta.

Yksityiskohtaisempi teknisen huollon verkostotarkastelu laajennetulla kantakaupungin alueella valmistui maaliskuussa. Tarkastelussa pyrittiin erityisesti vastaamaan alueellisen lumen käsittelyn tarpeeseen, jossa lähilumi voidaan poistaa kaduilta tehokkaasti ja lumen kuljetusmatkat pysyvät lyhyinä. Selvityksen yhteydessä on tarkasteltu niin maankäytön, liikenteen, viihtyisyyden kuin ympäristövaikutusten näkökulmia.



25.09.2019

Vastauksessa esitettyjen liikenneyhteyksien kehittäminen tulee toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla. Välittömänä toimenpiteenä talvesta 2019-20 lähtien kaupunki huolehtii yhteistyössä lumenhoidosta vastaavan tahon kanssa siitä, että alueen jalkakäytävät tulevat puhdistetuiksi lumesta.

Käsittely

27.08.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Vastauksessa esitettyjen liikenneyhteyksien kehittäminen tulee toteuttaa mahdollisimman nopealla aikataululla. Välittömänä toimenpiteenä talvesta 2019-20 lähtien kaupunki huolehtii yhteistyössä lumenhoidosta vastaavan tahon kanssa siitä, että alueen jalkakäytävät tulevat puhdistetuiksi lumesta.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi



§ 272

Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om ökad tillgänglighet i stadens möteslokaler med hjälp av teleslinga

HEL 2019-000649 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nelskylä, stadssekreterare, telefon: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Aloite induktiosilmukat
- 2 Vammaisneuvoston lausunto
- 3 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto
- 4 Esteettömyystyöryhmän lausunto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Alviina Alametsä och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att det ska installeras teleslingor (även kallade hörslinga och induktionsslinga) i stadens möteslokaler.

God akustik i lokalen underlättar hörandet, och med ljudåtergivning kan man öka ljudvolymen, men för hörselskadade är detta inte alltid tillräckligt. Då behöver man ett korrekt tillverkat och installerat system för ljudöverföring, det vill säga teleslinga, vilket är ett hjälpmedel för personer som använder hörapparat. För tillfället saknar flera av stadens möteslokaler fast teleslinga. Exempelvis finns det inte fast teleslinga i stadsstyrelsens mötesrum. De till buds stående tekniska systemen för att åstadkomma tillgänglighet för hörselskadade är fast teleslinga, trådlös teleslinga, portabel teleslinga och diskslinga (teleslinga vid service-disk).



Exempel på Helsingfors stads offentliga och för envar öppna möteslokaler är salar i service- och kulturbyggnader, auditorier samt mötes- och grupplokaler. I Helsingfors stads byggnadsprojekt tillämpar man RT-kort (Rakennustieto – Bygginfo) nummer 11280, som innehåller instruktioner för val och planering av ljudåtergivningssystem för hörsel-skadade, särskilt teleslingor.

Staden har gällande anvisningar om teleslinga (Helsingfors stads anvisningar om teleslinga, Helsingfors stads fastighetskontor, lokalcentra-len 31.1.2013), som fastslår standarden på system med teleslinga vid ny- och ombyggnadsprojekt. Det är enligt anvisningarna att rekommendera att man installerar en teleslinga i alla fastigheter där det tillhandahålls offentlig service. Primärt borde de placeras i auditorier, festsalar och teatersalonger samt på idrotts- och simhallars läktare. I samband med att man bygger om eller uppför nya byggnader säkerställer man med ett särskilt förfarande att den installerade teleslingan fungerar. Man utarbetar en hörbarhetskarta som ska finnas tillgänglig vid lokalen. Dessutom läggs hörbarhetskartan ut på en offentlig webbplats (<https://kuulokuvat.fi/>).

En fast teleslinga kan installeras i en möteslokal utan ombyggnad av lokalen. Förutsättningen för det är då att den som brukar lokalen presenterar en beskrivning av behovet för stadsmiljösektorn och utfäster sig att betala högre hyra, vilket betingas av installationen. Teleslingan kan i så fall också installeras med hjälp av IR-teknik (infraröd värme-strålning), något som inte kräver att man bryter upp konstruktionerna. Installationen kostar ungefär 10 000–20 000 euro, beroende på lokal.

Stadsmiljösektorn anser att det inte är ett realistiskt mål att installera en fast teleslinga i stadens alla möteslokaler. Det kan anses som en god målsättning att varje serviceställe har åtminstone en möteslokal (möteslokal för mer än 10 personer) som är utrustad med fast teleslinga.

Stadsstyrelsen har med anledning av motionen inhämtat stadsmiljösek-torns, handikapprådets och likabehandlingskommitténs utlåtanden. Handikapprådet understöder att man förbättrar tillgängligheten i sta-dens möteslokaler med hjälp av teleslinga. Enligt handikapprådets upp-fattning är det skäl att installera ett system med teleslinga i praktiskt tag-et alla mötes- och servicelokaler. Enligt likabehandlingskommitténs mening har flera av stadens serviceställen inte tillräckligt med tillgängli-ga möteslokaler. Det är med tanke på människors likabehandling vä-sentligt att tillgängligheten tryggas i stadens lokaler och service. Handi-kapprådets och likabehandlingskommitténs utlåtanden finns som bila-gor.



25.09.2019

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nelskylä, stadssekreterare, telefon: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Aloite induktiosilmukat
- 2 Vammaisneuvoston lausunto
- 3 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto
- 4 Esteettömyystyöryhmän lausunto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 619

HEL 2019-000649 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi



§ 273

Den av ledamoten Osmo Soininvaara väckta motionen om öppnande av den norra ingången på metrostationen Helsingfors universitet

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Osmo Soininvaara väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Osmo Soininvaaran aloite Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Osmo Soininvaara och 43 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska skrida till åtgärder för att öppna den norra ingången till metrostation Helsingfors universitet.

Stadsstyrelsen hänvisar till givna utlåtanden och konstaterar att tjänsten trafik- och gatuplanering vid stadsmiljösektorn och Helsingfors stads trafikaffärsverk (HST) tillsammans planerar anläggande av ett anslutningsarrangemang och som en del av detta byggande av en ingång till metrostationen. Det är ändamålsenligt att anlägga anslutningsarrangemangen innan spårvägen till Degerö blir färdig.

HST:s direktion konstaterar i sitt utlåtande att planeringen av station Helsingfors universitets norra ingång och utarbetandet av en mera exakt kostnadskalkyl görs år 2020 då planen för trafikarrangemangen blir klar. HST föreslår att ingången anläggs i anslutning till budgeten för 2021–2030 så att Kajsaniemigatans och Elisabetsgatans anslutnings-



arrangemang kan anläggas innan spårvägen över Kronbroarna tas i bruk, ifall den norra ingången med hänsyn till den fortsatta planeringen och den preciserade kostnadskalkylen fortfarande visar sig vara ändamålsenlig ur stadsutvecklingens och de samhällsekonomiska effekternas synvinkel.

För tillfället pågår planeringsarbetet beträffande en förbättring av bannavsnittet mellan Hagnäs och Brunngatan som en del av den spårbundna trafikens utvecklingsprogram. Man har identifierat en ombyggnad av trafik- och parkeringsarrangemangen i korsningsområdet mellan Kajsaniemigatan, Unionsgatan och Elisabetsgatan och en förbättring av anslutningens funktionsduglighet som en åtgärd som vore ägnad att göra spårvagnstrafiken snabbare. Den nya norra ingången till metrostation Helsingfors universitet bör planeras i samma sammanhang som anslutningens övriga omläggningar.

Stads miljönämnden konstaterar i sitt utlåtande att planeringen av den nya ingången till station Helsingfors universitet borde påbörjas utan dröjsmål så att det vore möjligt att planera den nya ingången och bygga densamma som en del av lösningen av gatumiljön vid anslutningen till Elisabetsgatan, Unionsgatan och Kajsaniemigatan. Det är ändamålsenligt att genomföra arbetet med ombyggnaden av anslutningen innan spårvägsförbindelsen till Degerö färdigställs och eventuellt som ett projekt som länkas till Kronbroarnas OPS-projekt (offentlig-privat samverkan).

Tidigare utredningar och behandlingar

Till metrostation Helsingfors universitet, som blev färdig år 1995, anläggs dess södra ingång som leder till köpcentret Kaisa i Kajsaniemi. För den norra ingångens vidkommande har man brutit ett schakt som reservering för anläggande av en andra förbindelse med rulltrappa och hiss till stationens norra ände. På gatuområdet har man bevarat en platsreservering för att möjliggöra anläggandet av en förbindelse.

Anläggandet av en norra ingång till metrostationen har utretts år 2015 i samband med en kommuninvånarens initiativ angående anläggandet av en norra biljetthall och ingång i Kajsaniemi (stadsfullmäktige 8.4.2015, § 96) och i samband med behandlingen av ledamoten Otso Kivekäs hemställningskläm om mängden användare av metrostation Helsingfors universitets norra ingång (stadsstyrelsen 28.9.2015, § 925).

I samband med 2015 års behandling hänvisade man till den alternativa sträckning för spårvägen över Kronbroarna samt Fiskehamnens spårväg där spårvägsförbindelsens rutt skulle ha gått via Kronohagen och Elisabetsgatan till Kajsaniemigatan. Då skulle korsningen mellan Elisabetsgatan och Kajsaniemigatan ha kommit att utgöra en betydelsefull



25.09.2019

bytesförbindelse mellan spårväg och metrostation. Man valde emellertid år 2016 att fastställa en sträckning för Kronbroarna som går via Hagnäs, vilket innebär att bytesförbindelsen anläggs i anslutning till Hagnäs metrostation.

Till slut

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Osmo Soininvaaran aloite Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 579

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Osmo Soininvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2019 § 233



25.09.2019

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteen ehdotus on ollut esillä vuonna 2015 toivomusponnen muodossa. Kuten valtuustoaloitteessakin todetaan, kaupunkisuunnittelulautakunta katsoi tuolloin, että uusi pohjoinen sisäänkäynti Helsingin Yliopiston metroasemalle olisi perusteltu parannustoimenpide Kruununhaan joukkoliikenneyhteyksiin.

Raitioliikenteen kehittämisohjelman osana on parhaillaan käynnissä suunnittelutyö Hakaniemen ja Kaivokadun välisen rataosan sujuvoittamiseksi. Tällä välillä eräänä ongelmakohtana on Liisankadun, Unioninkadun ja Kaisaniemenkadun liittymän toimivuus. Helsingin Yliopiston metroaseman uusi pohjoinen sisäänkäynti kannattaa suunnitella samassa yhteydessä liittymän muiden uudelleenjärjestelyjen kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä Helsingin Yliopiston uuden pohjoisen sisäänkäynnin suunnittelu tulee käynnistää viipymättä siten, että uusi sisäänkäynti voidaan suunnitella ja se on mahdollista rakentaa osana Liisankadun, Unioninkadun ja Kaisaniemenkadun liittymän katu ympäristön ratkaisua. Liittymän muutostyöt on tarkoituksenmukaisesti toteuttaa ennen Laajasalon raitiotieyhteyden valmistumista ja mahdollisesti Kruunusillat -allianssiin liittyvänä hankkeena.

HKL ei ole toistaiseksi varautunut investointiohjelmassaan uuden sisäänkäynnin rakentamiseen. Sen toteuttaminen vaatii siis lisäyksen talousarvion investointimäärärahoihin.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 02.05.2019 § 78

HEL 2019-001428 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi valtuutettu Soininvaaran aloitteeseen (30.1.2019) koskien Yliopiston metroaseman pohjoisen sisäänkäynnin avaamista seuraavan lausunnon:



Helsingin yliopiston metroasema (ent. Kaisaniemen metroasema) valmistui vuonna 1995, jonka yhteydessä toteutettiin ainoastaan sen eteläinen, Kaisaniemen kauppakeskukseen johtava sisäänkäyntiyhteys. Pohjoisen sisäänkäynnin osalta on metroasemalle louhittu varaus toisen liukuporras- ja hissiyhteyden toteuttamiseksi aseman pohjoispäähän. Katualueella on säilytetty tilavaraus yhteyden toteuttamiseksi.

HKL on yhdessä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa tutkinut säännöllisin väliajoin edellytyksiä toisen sisäänkäynnin toteuttamiseksi. Vuonna 2009 tehtiin laajempi selvitys, jossa tutkittiin aseman matkustajamääriä sekä sisäänkäynnin toteuttamiskustannuksia. HKL on lausunut asiasta edellisen kerran 2.9.2015 liittyen Otso Kivekkään toivomusponteen.

Edellisen lausunnon yhteydessä viitattiin Kruunusillat –raitiotieyhteyden sekä Kalasataman raitiotieyhteyden linjausvaihtoehtoon, jossa raitiotieyhteys olisi tullut Kruunuhaan ja Liisankadun kautta Kaisaniemenkadulle. Tällöin Liisankadun ja Kaisaniemenkadun risteykseen olisi muodostunut merkittävä vaihtoyhteys raitiotien ja metroaseman välillä. Kruunusilltojen linjaus kuitenkin valittiin vuonna 2016 kulkemaan Hakaniemen kautta, jolloin tämä vaihtoyhteys toteutetaan Hakaniemen metroaseman yhteyteen.

Sittemmin Helsinki on käynnistänyt raitioliikenteen nopeuttamiseen liittyvän kehittämisohjelman, jonka yhteydessä on tarkasteltu mm. Helsingin raitioliikenteen liikennejärjestelyjä. Yhtenä raitioliikenteen nopeuttamistoimenpiteenä on tunnistettu Kaisaniemenkadun ja Liisankadun risteysalueen liikenne- ja pysäkkijärjestelyjen muuttaminen. Tässä yhteydessä on tutkittu myös metroaseman sisäänkäyntien toteuttamista osana pysäkkijärjestelyjä.

HKL yhdessä KYMP-toimialan Liikennesuunnittelupalvelun kanssa suunnittelee liittymäjärjestelyn toteutusta ja sen osana metroaseman sisäänkäynnin toteuttamista. Liittymäjärjestelyt tulisi toteuttaa ennen Kruunusillat –raitiotien valmistumista vuonna 2026. HKL esittää, että Helsingin yliopiston pohjoisen sisäänkäynnin suunnittelu sekä tarkempi kustannusarvioon laadinta tehdään vuonna 2020 kun suunnitelma liikennejärjestelyistä valmistuu. HKL esittää sisäänkäynnin toteuttamista vuosien 2021-2030 talousarvioesityksen yhteydessä siten, että Kaisaniemenkadun ja Liisankadun liittymäjärjestelyt voidaan toteuttaa ennen Kruunusillat –raitiotien käyttöönottoa, mikäli pohjoinen sisäänkäynti jatkosuunnittelun ja tarkentuneen kustannusarvion myötä edelleen osoittautuu kaupunkikehityksen ja yhteiskuntataloudellisten vaikutusten näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi.

Esittelijä

yksikön johtaja



25.09.2019

Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi



25.09.2019

Ärende/25

§ 274

Den av ledamoten Kati Juva väckta motionen om avgiftsfria resor inom HRT:s busstrafik för dem som använder rollator

HEL 2019-002605 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Kati Juva väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Kati Juvan aloite rollaattorin kanssa liikkuville maksuton matka bussien keskiovista

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Kati Juva och 30 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors ska skrida till åtgärder för att HRT ska bevilja dem som använder rollator avgiftsfritt resande i HRT:s busstrafik.

För passagerare som använder rollator hölls praxisen oförändrad i samband med reformen av HRT:s tariffsystem. Passagerare som använder rollator i buss och som stiger på och av genom mittdörren behöver inte visa upp resekortets periodbiljett för kortläsaren eller betala chauffören för resan. Om den som använder rollator inte har haft möjlighet att betala sin resa, tar kontrollanten inte ut någon kontrollavgift, utan visar upp passagerarens HRT-kort för kortläsaren för att köpa en värdebiljett. Alternativt säljer kontrollanten en enkelbiljett till passageraren. Passagerare som använder rollator har dock ingen kännedom om denna praxis och praxisen kan inte anses vara lämplig.



25.09.2019

HRT beredde den i april 2019 införda reformen av tariff- och biljettsystemet stegvis och i samarbete med kommunerna. Innan HRT fattade beslut i ärendet inhämtade det utlåtanden från kommunerna om sina förändringsförslag. Helsingfors stadsstyrelse gav 11.5.2015 ett utlåtande om biljetter för specialgrupper och om rätten att resa utan biljett efter införandet av den nya zonmodellen. Stadsstyrelsen hade då inget att anmärka på bemötandet av de passagerare som använder rollator eller på resors avgiftsfrihet. Trots detta, och eftersom staden vill satsa på möjligheterna till rörlighet för de äldre och andra som har det svårt att röra sig, vidtar Helsingfors stad åtgärder i syfte att HRT ska bevilja avgiftsfrihet för personer som använder rollator inom HRT:s busstrafik.

Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) svarar för ordnandet av kollektivtrafik i Helsingfors. Med anknytning till sitt uppdrag godkänner HRT det tariff- och biljettsystem som ska följas på dess verksamhetsområde.

Till slut

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Kati Juvan aloite rollaattorin kanssa liikkuville maksuton matka bussien keskiovista

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 620

HEL 2019-002605 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:



25.09.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Kati Juvan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:
Kaisa Hernberg:

Poistetaan perustelujen 2. kappale "Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, ettei rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä."

Perustelujen kappaleen 3 loppuun lisäys: "Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena."

Perustelujen kappaleen 4 loppuun lisäys: "Tästä huolimatta, ja koska kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja muiden vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen, Helsingin kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä."

Kannattaja: Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2019 § 337

HEL 2019-002605 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:



25.09.2019

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtäväänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi 11.5.2015 lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Kaupunginhallituksella ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Rollaattorin kanssa liikkuvan matkustajan osalta käytännöt pysyvät ennallaan HSL:n lippujärjestelmän uudistuksessa. Bussissa rollaattorin kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle tai maksaa matkaa kuljettajalle. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkustajan HSL-kortin lukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun.

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi



§ 275

Den av ledamoten Eveliina Heinäluoma väckta motionen om jämlik behandling av rollatorer och barnvagnar i kollektivtrafiken

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Eveliina Heinäluoma väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattorien ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta
- 2 Lausunto 27.8.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Eveliina Heinäluoma och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att frågan om resa med rollator och barnvagn i kollektivtrafik som ordnas av HRT ska utredas i samma sammanhang och avgöras på grundval av likvärdigt bemötande.

Enligt HRT:s resevillkor kan de som använder rollator stiga in i bussen genom mittdörren utan att behöva visa upp resekort eller HRT-appens biljettskärm för kortläsaren eller chauffören. Om det inte har varit möjligt för en passagerare som använder rollator att lösa biljett, tar man inte ut kontrollavgift då biljetterna kontrolleras, utan kontrollanten hjälper till med att lösa biljett. Passagerare som använder rollator har dock ingen kännedom om denna praxis och praxisen kan inte anses vara lämplig.

Helsingfors stad vill satsa på möjligheterna till rörlighet för de äldre och andra som har det svårt att röra sig. Staden skrider till åtgärder i syfte



att HRT ska bevilja avgiftsfrihet för personer som använder rollator inom HRT:s busstrafik.

Bakgrund

HRT beredde i samarbete med kommunerna den reform av tariff- och biljettsystemet som togs i bruk i april 2019. Innan HRT fattade beslut i ärendet inhämtade det utlåtanden från kommunerna om sina förändringsförslag. Helsingfors stadsstyrelse gav 11.5.2015 (§ 518) ett utlåtande om biljetter för specialgrupper och om rätten att resa utan biljett efter införandet av den nya zonmodellen. Helsingfors stad hade då inget att anmärka på bemötandet av de passagerare som använder rollator eller på resors avgiftsfrihet.

Grunderna för specialgruppers rabatt- och fribiljetter hade i huvudsak utformats för mer än 30 år sedan. Grunden för att ta i bruk rabatt- och fribiljetter har varit svårigheten att utnyttja kollektivtrafiken, särskilt på grund av materielens samt biljettsystemets otillgänglighet, det vill säga svårigheten att komma åt att stämpla biljetten. Tillgängligheten har förbättrats avsevärt, och denna grund för rabattbiljett håller på att försvinna allt eftersom den materiel och de betalapparater som används i kollektivtrafiken blir tillgängliga.

Rätten till avgiftsfritt åkande i kollektivtrafiken för dem som rör sig med barnvagn är en praxis från den tid då man köpte biljett av föraren eller i en kortläsare i närheten av framdörren och man av säkerhetsskäl inte har kunnat lämna barnvagnen utan tillsyn i fordonets mittparti för den tid som biljettköpet tar. I och med reformen av biljettsystemet har köp av biljett av chauffören minskat betydligt och utgör i dagens läge ungefär en procent av den sammanlagda försäljningen. Största delen av passagerarna har biljett som de har köpt i förväg och i de kortläsare som finns i mittpartiet. Över 70 procent av alla resor med HRT görs redan med trafikformer där det finns öppen biljettförsäljning och där kortläsarna finns också vid mittdörrarna (tåg, metro, spårvagn och stomlinjebussar).

HRT föreslog år 2015 att rätten för dem som rör sig med barnvagn att resa utan biljett begränsas till enbart de bussar där det är möjligt att köpa biljett endast av chauffören eller i den kortläsare som finns i anslutning till fordonets framdörr. Av medlemskommunerna var det då Grankulla, Kervo och Sibbo som understödde HRT:s förslag, medan Helsingfors, Esbo, Vanda och Kyrkslätt ville behålla förmånen i alla trafikformer.

Det är i regel möjligt att köpa biljett i förväg eller i anslutning till framdörren i HRT:s kollektivtrafik. Då detta inte är möjligt, förordnas den



25.09.2019

som använder rollator inte att betala kontrollavgift. Det finns ingen säkerhetsrelaterad grund för avgiftsfrihet.

Föredragandens ställningstagande

Föredraganden har inte inkluderat stadsmiljönämndens förslag om avgiftsfritt resande för dem som använder rollator i förslaget till utlåtande. De synpunkter som sammanhänger med trafiksäkerheten för dem som använder rollator har beaktats i HRT:s resevillkor, och det finns ingen säkerhetsrelaterad grund för avgiftsfrihet.

Till slut

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloite rollaattorien ja lastenvaunujen yhtäläisestä kohtelusta
- 2 Lausunto 27.8.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 621

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Eveliina Heinäluoman aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

16.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen



25.09.2019

Vastaehdotus:
Elisa Gebhard:

Poistetaan perustelujen 2. kappale "Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausuntoihin ja toteaa, että rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä."

Perustelujen kappaleen 3 loppuun lisäys: "Tämä käytäntö ei kuitenkaan ole rollaattorilla liikkuvien ihmisten tiedossa, eikä käytäntöä voida pitää asianmukaisena."

Poistetaan perustelujen kappale 4 "HSL katsoo, että nykyisen tariffijärjestelmän ja ohjeistuksen puitteissa ei ole perusteita laajentaa maksutonta rollaattoria käyttäviin asiakkaisiin. HSL ilmoitti jatkossakin kehittävänsä lipunmyyntiä siten, että lippujen hankinta helpottuu entistään." ja lisätään tilalle: "Helsingin kaupunki haluaa panostaa ikääntyneiden ja vaikeasti liikkuvien ihmisten liikkumiseen. Kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotta HSL myöntäisi rollaattorin kanssa liikkuville ihmisille maksuttoman matkustamisen HSL:n bussiliikenteessä."

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 18.06.2019 § 352

HEL 2019-002609 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän.



HSL valmisti huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaihteittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista. Helsingin kaupunginhallitus antoi 11.5.2015 lausunnon erityisryhmien lipuista ja oikeudesta matkustaa ilman lippua uudessa vyöhykemallissa. Kaupunginhallituksella ei tuolloin ollut huomautettavaa rollaattoria käyttävien matkustajien kohteluun tai matkojen maksuttomuuteen.

Rollaattorin kanssa liikkuvan matkustajan osalta käytännöt pysyvät ennallaan HSL:n lippujärjestelmän uudistuksessa. Bussissa rollaattorin kanssa liikkuvan keskiovesta kulkevan matkustajan ei tarvitse näyttää matkakortin kausilippua kortinlukijalle tai maksaa matkaa kuljettajalle. Jos rollaattorin kanssa liikkuvalla ei ole ollut mahdollisuutta maksaa matkaansa, tarkastaja ei peri tarkastusmaksua vaan käyttää matkustajan HSL-kortin lukijassa arvolipun ostamista varten tai myy kertalipun.

Kaupunkiympäristölautakunnan käsityksen mukaan rollaattorilla liikkuvien matkustajien osalta ei ole tarvetta muuttaa nykyisiä tariffikäytäntöjä HSL:n joukkoliikenteessä.

Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rollaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta esittää, että HSL:n piirissä arvioitaisiin rollaattorien kanssa kulkevien henkilöiden lippukäytännöt ja harkittaisiin mahdollisuutta vapauttaa heidät velvoitteesta hankkia lippu.

Kannattaja: Laura Rissanen

Anni Sinnemäen ja Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys



25.09.2019

JAA-ehdotus: Lautakunta esittää, että HSL:n piirissä arvioitaisiin rolaattorien kanssa kulkevien henkilöiden lippukäytännöt ja harkittaisiin mahdollisuutta vapauttaa heidät velvoitteesta hankkia lippu.
EI-ehdotus: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rolaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Jaa-äännet: 5

Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Mikko Särelä

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jaana Susanna Ylitalo

Tyhjä: 1

Risto Rautava

Äänestyksessä Heinäluoman ehdotus voitti äänin 7-5 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Helsinki tavoittelee seuraavassa HSL:n talousarviossa rolaattorien rinnastamista maksuttomasti liikkuviin lastenvaunuihin.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Mai Kivelä, Jaana Susanna Ylitalo

Tyhjä: 6

Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Mikko Särelä

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen äänin 7-0 (6 tyhjää).

11.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi



25.09.2019

§ 276

Den av ledamoten Pia Kopra väckta motionen om en konstgräsplan till Bocksbacka idrottspark

HEL 2019-001425 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Pia Kopra väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pia Kopra och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att en konstgräsplan som kan användas för fotboll året runt ska anläggas i Bocksbacka idrottspark.

Stadsstyrelsen hänvisar till kultur- och fritidsnämndens utlåtande och konstaterar att idrottstjänsterna preliminärt har planerat att anlägga en konstgräsplan i Bocksbacka idrottspark år 2020.

Kostnaderna för anläggande av en uppvärmbär konstgräsplan uppgår beroende på plats till ca 600 000 euro. Uppvärmbara planer förbrukar betydligt mer energi och ökar därför driftskostnaderna med ca 50 000 euro varje vinterperiod. Idrottstjänsterna har inte förberett sig på en avsevärd stegring av driftskostnaderna. Att anlägga en uppvärmbär konstgräsplan på den stora planen med stenmjölsyta i Bocksbacka är i praktiken omöjligt också därför att det löper en huvudvattenledning med en reservering i detaljplanen under planen.



25.09.2019

I stället för uppvärmbart konstgräs är det möjligt att installera en konstgräsmatta på planen. Mattan kan också utan uppvärmning förbättra förhållandena för fotboll i Bocksbacka. Det enda belysta planområde som anges i detaljplanen och i vilken en konstgräsplan kan placeras med rimliga kostnader är en stor stenmjölsplan väster om den nuvarande servicebyggnaden. Användningen av planen för fotboll har under årens lopp sjunkit till 5 000–8 000 gånger om året. På vintern fryses planen ner till en naturis som har nästan lika många användare. Antalet användningsgångar för en konstgräsplan i bra skick kan uppgå till 40 000–50 000 om året. En icke uppvärmbart konstgräsmatta gör det möjligt att också i fortsättningen frysa ner planen för issport på vintern.

Kostnaderna för anskaffning och installering av en konstgräsmatta uppgår till ca 250 000 euro, och det är möjligt att underhålla planen med de nuvarande resurserna. Förverkligandet av projektet beror på den totala anslagsnivån för byggande av idrottsparken och idrottsanläggningar år 2020.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 567

HEL 2019-001425 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.



25.09.2019

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 23.04.2019 § 77

HEL 2019-001425 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa lämmittämättömän tekonurmikentän rakentamista Pukinmäen liikuntapuiston isolle kivituhkaken-
tälle pohjoishelsinkiläisten jalkapallon harrastajien olosuhteiden ke-
hittämiseksi.

Nykyisellä yleisurheilukentällä on kuusi tartanilla päällystettyä 400:n
metrin rataa ja kenttälajien suorituspaikat, joista moukarinheittopaikka
on kentän ulkopuolella. Itse kenttä on nurmipintainen ja kooltaan 105 x
64 metriä. Kentällä on kattamaton katsomo. Liikuntapuistossa on lisäksi
kaksi kivituhkapintaista kenttää, toinen 95 x 60 metriä ja pienempi
nappulakenttä 60 x 40 metriä, pienehkö nurmipintainen harjoittelualue,
erittäin suosittu lähiliikuntapaikka, jossa on kuntolaitteiden lisäksi kaksi
monitoimikaukaloa, koripallokenttä, pöytätennis, kiipeilyseinä ja parkou-
rin harjoittelupaikka. Puiston neljän tekonurmipintaisen tenniskentän al-
la on jäädytysputket, joten talvisin tennisalueella on tekojääkaukalo. Iso
hiekkakenttä jäädytetään talvisin luonnonjääksi.

Liikuntapuistossa työskentelee neljä vakituista liikuntapaikanhoitajaa,
jotka palvelevat vuosittain noin 115 000 asiakasta, joista alueen koulu-
laiset muodostavat merkittävän osan. Aloitteessa perustellaan ympä-
rivuotisen tekonurmen rakentamista jalkapalloilua varten Pukinmäen li-
ikuntapuistoon muun muassa Pukinmäenkaaren peruskoulun tarpeilla
ja sillä, että liikuntapuistossa on tilaa, kun voimassa olevan asemakaa-
van sallima liikuntahalli ei ole toteutunut. Kaavan osoittaman hallin
paikka sijaitsee nykyisellä pysäköintialueella, kun taas kaavan pysäkö-
intialueella on liikuntapuiston valaisematon kivituhkapintainen nappula-
kenttä.

Ainoa valaistu kaavan mukainen kenttäalue, johon tekonurmen voisi
kohtuullisilla kustannuksilla sijoittaa, on nykyinen huoltorakennuksen
länsipuolella sijaitseva iso kivituhkakenttä. Kentän jalkapallokäyttö on
vuosien varrella laskenut välille 5 000 – 8 000 käyntikertaa vuodessa,



25.09.2019

mutta talvisin kentälle jäädytettävällä luonnonjäällä on käyttäjiä lähes saman verran. Hyväkuntoisella tekonurmikentällä jalkapallon käyttökertoja voi olla 40 000 – 50 000 vuodessa.

Lämmitettävän tekonurmikentän rakentamiskustannukset ovat paikasta riippuen suuruusluokkaa 600 000 euroa. Lämmitettävät kentät kuluttavat huomattavasti energiaa ja lisäävät näin merkittävästi käyttökustannuksia noin 50 000 euroa talvikaudessa. Liikuntapaikat-palvelu ei ole varautunut Pukinmäen liikuntapuiston käyttökustannusten merkittävään nousuun, mutta lämmittämättömän tekonurmen hoito olisi mahdollista nykyisin resurssein. Lämmitettävän tekonurmikentän rakentaminen Pukinmäen isolle kivituhkapintaiselle kentälle on kuitenkin käytännössä mahdotonta, koska kentän alla kulkee 800 millimetrinen runkovesiputki, jolle on kaavassa varaus.

Lämmitettävän tekonurmen sijaan kentälle voisi asentaa tekonurmimaton, joka jo lämmittämättömänäkin parantaisi jalkapalloilun olosuhteita Pukinmäen alueella huomattavasti sekä mahdollistaisi kentän jäädyttämisen edelleen talvisin jääurheilun käyttöön. Tekonurmimaton hankinta- ja asennuskustannukset olisivat 250 000 euron luokkaa.

Liikuntapalvelukokonaisuus on alustavasti suunnitellut tekonurmen rakentamista Pukinmäen liikuntapuistoon vuonna 2020, mutta tämän toteutuminen on osittain riippuvainen myös liikuntapuistojen ja liikunta-alueiden rakentamiseen ko. vuodelle osoitettavien määrärahojen kokonaisuudesta.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Stefan Fröberg

Lisätiedot

Turo Saarinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 87801
turo.saarinen(a)hel.fi



25.09.2019

§ 277

Den av ledamoten Fatim Diarra väckta motionen om modellen En barnvänlig kommun

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Fatim Diarra väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Fatim Diarra och 27 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda möjligheterna att inleda en process med sikte på utmärkelsen En barnvänlig kommun i samråd med Finlands Unicef rf. Att ansöka om att bli En barnvänlig kommun enligt Unicefs modell förutsätter att man genomför en kartläggning om i vilken mån barnvänligheten förverkligas i nuläget och gör upp en verksamhetsplan för utveckling av valda delområden.

Stadsstyrelsen har fått utlåtanden från alla sektorsnämnder med anledning av motionen och de anges i sin helhet i beslutshistorien. Alla sektorsnämnder tillstyrker att en utredning görs upp i enlighet med motionen.

Det är viktigt för stadens funktionalitet och framgång att barnens rättigheter främjas och beaktas i all verksamhet och allt beslutsfattande. Helsingfors är en mycket bra stad för barn och ungdomar i en internationell jämförelse. Som en del av främjandet av barnens rättigheter bör-



25.09.2019

jar staden utreda möjligheterna att bli En barnvänlig kommun i samråd med Finlands Unicef rf. Ett eventuellt förslag till ansökan om att få tillämpa modellen föreläggs stadsstyrelsen separat.

Att barn och ungdomar bör beaktas i stadens beslutsfattande har tagits upp i stadens förvaltningsstadga och strategi. I stadsstrategin för Helsingfors 2017–2021 tas det upp som en av de viktigaste prioriteterna att välbefinnandet för barn och unga tryggas och att utslagning hos dem förebyggs. Programmet Mukana, som syftar till att förebygga utslagning hos unga, har som mål att hitta systemlösningar till att bryta utslagning över generationer. Också stadens motions- och rörlighetsprogram främjar för sin del möjligheterna till ett sunt liv.

I Helsingfors tillämpas ett nytt verksamhetssätt som främjar välbefinnande och hälsa (Hyte) och samlar ihop sektorerna för att främja befolkningens välbefinnande och hälsa. Att främja barns och ungdomars välbefinnande är en av Hyte-verksamhetens prioriteringar och nätverkens arbete inom ramen för denna verksamhet utvecklas för tillfället. Det hör till stadens Hyte-koordinators uppgifter att främja samarbetet i de branschöverskridande nätverken. Hyte-verksamheten syftar till att minska skillnaderna i hälsa och välbefinnande och den främjar att de grundläggande rättigheterna och jämlikheten tryggas.

Välfärdsplanen för barn och unga som baserar sig på barnskyddslagen är en del av sektorernas gemensamma välfärdsplan som utnyttjas för att styra, leda och utveckla välbefinnandet hos barn och unga. Uppföljningen av barns och ungdomars välbefinnande kommer att utvecklas som en del av utvecklingen av Hyte-rapporteringen. År 2017 utvecklades uppföljningen av informationen om barnens välbefinnande i Helsingfors. Då valde man att i syfte att analysera välbefinnandet hos barn följa de viktigaste principerna för FN:s avtal om barnens rättigheter.

I Helsingfors har det redan under tio år tillämpats anvisningar för bedömning av hälso- och välfärdskonsekvenser på hela stadens nivå. Bedömningen har omfattat en bedömning av konsekvenserna för barn. Stadsstyrelsen har i anvisningarna för utarbetande av budgeten för 2019 inkluderat en uppmaning till sektorerna att bedöma konsekvenserna för barn och har också uppmanat sektorerna att testa och utveckla modeller för att kunna identifiera och beakta beslutens konsekvenser för barn.

Helsingfors social- och hälsovårdssektor har dessutom deltagit i det nationella programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE), i vilket tjänsterna och servicestrukturerna för barn, ungdomar och familjer har byggts upp heltäckande. Barns och ungdomars delaktighet har



25.09.2019

varit ett av de viktigaste temana för utvecklingen inom programmet LAPE. I gruppen för LAPE Helsingfors har också företrädare för ungdomar deltagit.

Att stärka barns och ungdomars delaktighet har varit ett viktigt utvecklingsobjekt i Helsingfors. Som en del av detta har bland annat påverkningssystemet Krut för unga byggts upp. Systemet Krut utgör en del av stadens delaktighets- och interaktionsmodell, och stadens alla sektorer deltar i att verkställa den. I delaktighets- och interaktionsmodellens centrum står invånarnas jämlika delaktighet, vilket innebär att delaktigheten för kunder i alla åldrar främjas mångsidigt. Enligt delaktighets- och interaktionsmodellen samlas det in responsinformation från kunderna, och informationen utnyttjas i utvecklingen av tjänsterna.

Samarbetet med Helsingfors ungdomsråd är planmässigt. Ungdomarna blir hörda och möten ordnas regelbundet. Våren 2019 genomfördes ett försök med att ungdomsrådets företrädare deltog i sektorsnämndernas möten. Hur försöket lyckades bedömdes på stadens nivå i juni. I och med de positiva erfarenheterna har ungdomsrådets företrädare i fortsättningen permanent närvaro- och yttranderätt vid alla sektorsnämnders möten.

I fostrans- och utbildningssektorn bygger planerna för småbarnspedagogik och läroplanerna på barnens rättigheter och på främjande av barns och ungdomars delaktighet i de angelägenheter som är viktiga för dem. Också i kultur- och fritidssektorns tjänster och understödsverksamhet fästs det särskilt avseende vid barn, ungdomar och barnfamiljer. Av bibliotekens kunder är största delen barn och barnfamiljer. I beviljandet av understöd för kultur, idrott och ungdomsarbete prioriteras i synnerhet verksamheten för barn och unga.

Stadsmiljösektorn har stora möjligheter att främja barnvänligheten genom sin verksamhet. Det är viktigt att man i dialogen med invånarna lyssnar på barnen och barnfamiljerna och att även barnens perspektiv alltid blir beaktat i planering, byggande och upprätthållande av stadsmiljön. Deltagandet kan främjas genom att öka samarbetet mellan planerarna, byggarna, ungdoms- och socialarbetarna, lärarna och rektorerna, beslutsfattarna och barn och ungdomar.

I stadsmiljösektorn planeras och förverkligas många tjänster och lokaler avsedda för barn. Barnens eget perspektiv är viktigt i planeringen av till exempel gårdar, lekområden, motions- och idrottsplatser, skolor, daghem eller olika fritidslokaler. I planeringen ska man ta hänsyn till att de platser som är viktiga för barn ska vara lätta och trygga att komma till. Staden ska vara sådan att barn och unga har goda möjligheter att röra sig på egen hand. I skötseln och istandsättningen av grönområ-



25.09.2019

den, parker och övriga stadsrum garanteras det att områdena är stimulerande och rena, och det fästs uppmärksamhet vid säkerheten och vid att stärka trygghetskänslan.

Social- och hälsovårdssektorn har vidtagit många åtgärder i syfte att trygga de helsingforsiska barnens goda uppväxt och utveckling och att öka deras delaktighet. Det har byggts upp en verksamhetsmodell med familjecentraler som gör det möjligt för barnfamiljer att få omfattande stöd och hjälp från basservicen för alla till tidigt stöd och vid behov ända till specialiserade tjänster. Till exempel den multiprofessionella samarbetsmodellen Hyve4, som genomförs i samråd mellan familjen, dagvården och rådgivningsbyrån, gör det möjligt att ingripa i situationer i tidig fas och stödja barnet vid rätt tidpunkt. I syfte att minska skillnaderna i hälsa och välbefinnande har byggandet av familjecentraler inletts i östra Helsingfors på basis av behoven hos invånarna i området. I planeringen av familjecentralerna har särskilt föräldrar i familjer med småbarn tagits med. Familjernas önskemål har beaktats bland annat i planeringen av lokalerna och verksamheten och i uppbyggandet av organisationssamarbetet.

Också i barnskyddet har stärkandet av barnens, ungdomarnas och kundföräldrarnas delaktighet och kundernas eget aktörskap ansetts som viktigt och avseende har långsiktigt fästs vid detta. I barnskyddet har förutsättningarna för de professionella att stärka barnets och familjens delaktighet förbättrats. Personalen utbildas regelbundet i syfte att stärka kompetensen i att höra och möta barn i olika åldrar. Dessutom har man byggt upp och tagit i bruk barn- och familjevänliga arbetsmetoder som stärker kunskaperna i att höra barn när det är fråga om stödbehov och egen livssituation.

I barnhemsverksamheten har det utvecklats en modell som går ut på att barnen deltar i att göra upp sin vård- och fostringsplan genom att bedöma effekten hos sin egen vård. Bedömningsuppgifterna utnyttjas också i att leda och utveckla verksamheten. Som en del av utvecklingsprogrammet LAPE har det i barnhemmen utvecklats ett erfarenhetsspel för gemenskapen som tas i bruk i alla Helsingfors stads barnhem. Spelet främjar växelverkan mellan barnen och handledarna och det är möjligt för barnen att med hjälp av spelet påverka sin närmaste gemenskap. På Spikbergets barnhem förbereds en egenkontrollplan för barn i samarbete med de barn och ungdomar som bor där och Centralförbundet för Barnskydd.

Ungdomarnas delaktighet i att utveckla och bedöma barnskyddets tjänster förverkligas systematiskt också i ungdomarnas grupper med erfarenhetsexperten. Till exempel i enheten för socialarbetet inom placeringen har det sedan våren 2014 fungerat en erfarenhetsexpert-



25.09.2019

grupp, Stadin Vahvat Vaikuttajat, som består av ungdomar inom familjearbete. De i barnhemmet placerade barnens Nuorten Foorumi har samlats regelbundet under flera år. Ungdomarna väljer själv prioriteringsområdena för utvecklingen.

I social- och hälsovårdssektorns tjänster för unga har utslagning hos ungdomar och segregationen mellan områdena förebyggts med nya deltagande försök i projektet 2ME. I projektet testar man ett nytt slags verksamhetsformer med vilka man kan svara mot ungdomarnas behov och önskemål, utvecklar de befintliga tjänsternas funktion och underlättar åtkomsten till tjänsterna till exempel med hjälp av rådgivning utan tidsbeställning.

I social- och hälsovårdssektorn utvecklar man bedömningen av konsekvenserna för barn bland annat så att barnskyddet år 2019 gör upp en utredning och en plan om förutsättningarna för att övergå till integrerat öppet socialt arbete och socialt arbete för vård utom hemmet inom barnskyddet. I samband med utredningen genomförs bedömningen av konsekvenserna för barn (LAVA). Utredningsarbetet har en barnvänlig utgångspunkt eftersom det alltid har varit en utmaning för barnskyddet att socialarbetaren byts mellan det öppna socialarbetet och vården utom hemmet med anledning av organiseringen av arbetet.

Verkställighetsplanen för bedömning av konsekvenserna för barn är ännu preliminär. Bedömningen utgår från de av barnens rättigheter som ansetts väsentliga och från konsekvenserna från organiseringen av socialarbetet på att genomföra barnens rättigheter. I bedömningen poängteras informationen om kvaliteten från ledningen, personalen, kundföräldrarna och barn i olika åldrar. I genomförandet av LAVA bedrivs det samarbete med organisationen Rädda Barnen rf:s projekt Arjesta voimaa speciellt i syfte att säkerställa att små barn deltar. Samarbetet stärker de yrkesmässiga färdigheterna att arbeta med barn och att höra barnens åsikter.

Social- och hälsovårdsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att barnvänligheten och delaktigheten är viktiga inom social- och hälsovårdstjänsterna och i främjandet av välbefinnandet och hälsa hos barn, ungdomar och barnfamiljer. Barnens rättigheter och välbefinnande främjas i Helsingfors i de befintliga strukturerna på många sätt med olika sektorer och aktörer. Social- och hälsovårdsnämnden anser att införandet av modellen En barnvänlig kommun kunde stärka detta arbete.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731



25.09.2019

maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 568

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Fatim Diarran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 28.05.2019 § 286

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki käynnistää prosessin, jolla tähdätään Lapsiystävällinen kunta- tunnustuksen saamiseen. Tämä prosessi käynnistyisi selvityksen laatimisella.

Kaupunkiympäristölautakunta suhtautuu myönteisesti selvityksen laatimiseen ja prosessin käynnistämiseen. Kaupunkistrategiassa todetaan, että jokaisella helsinkiläisellä – niin nuorella, ikääntyneellä kuin toimin-



25.09.2019

tarajoitteisella – on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki. Lapsiystävällinen kunta- tunnustuksen saamiseen tähtäävän prosessin käynnistäminen on kaupunkistrategian linjausten mukaista.

Kaupunkiympäristön toimialalla on suuria mahdollisuuksia edistää lapsiystävällisyyttä omalla toiminnallaan. On tärkeää, että kaupunkiympäristön suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpitämisessä otetaan aina huomioon myös lasten näkökulma.

On tärkeää, että kaupunkilaisten kanssa käytävässä vuoropuhelussa kuunnellaan lapsia ja lapsiperheitä. Tässä on edelleen myös paljon kehitettävää. Olennaista on se, että eri ryhmät saavat äänensä kuuluviin ja heille tarjotaan tasavertaiset mahdollisuudet osallistua heitä koskevien asioiden valmisteluun.

Kaupunkiympäristön toimialalla suunnitellaan ja toteutetaan hyvin paljon lapsille suunnattuja palveluja ja tiloja. Lasten oma näkökulma on tärkeä suunniteltaessa esimerkiksi pihoja, leikkialueita, liikuntapaikkoja, kouluja, päiväkoteja tai erilaisia vapaa-ajan tiloja. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös se, että lapsille tärkeät paikat ovat hyvin ja turvallisesti saavutettavissa, esimerkiksi niin, että joukkoliikenne toimii ja kävely- ja pyöräily-yhteydet ovat turvallisia. Tämä on tärkeää, koska kaupungin tulee olla sellainen, jossa lapsilla ja nuorilla on hyvät mahdollisuudet itsenäiseen liikkumiseen.

Lasten näkökulma on tärkeä myös ylläpidon näkökulmasta. On tärkeää pitää huolta siitä, että viheralueiden ja puistojen sekä kaupunkitilojen kuten aukoiden hoitamisessa ja kunnostuksissa varmistetaan alueiden virikkeellisyys, siisteys sekä kiinnitetään huomiota turvallisuuteen ja turvallisuudentunteen vahvistamiseen.

Kaupunkisuunnittelussa osallistumista voi edistää lisäämällä suunnittelijoiden, rakentajien, nuoriso- ja sosiaalityöntekijöiden, opettajien ja rehtoreiden, päättäjien sekä lasten ja nuorten välistä yhteistyötä. Yhteistyö on tärkeää myös siksi, että eri ryhmät oppivat tuntemaan toistensa ajattelutapoja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 172



HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Fatim Diarran ynnä muiden valtuustoaloitteesta koskien Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta pitää valtuustoaloitetta kannatettavana.

UNICEF on vuonna 1946 perustettu YK:n lastenjärjestö, joka työskentelee yli 190 maassa lapsen oikeuksien toteutumisen puolesta. Lapsen oikeuksien sopimuksessa on neljä yleisperiaatetta. Ne ovat: 1. Syrjimättömyys 2. Lapsen edun ensisijainen harkinta 3. Oikeus elämään ja kehittymiseen 4. Lapsen näkemysten kunnioittaminen.

Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, UNICEFin kansainväliseen Child Friendly City -malliin sekä kansalliseen tutkimus- ja asiantuntijatietoon. Suomalainen malli kehitettiin yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin kanssa 2012–2013. Hämeenlinna sai joulukuussa 2013 ensimmäisenä Suomessa UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Tällä hetkellä mallissa on mukana 19 kuntaa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinki päättää tehdä tarkemman selvityksen Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä. Prosessin käynnistäminen ja haku Lapsiystävällinen kunta -malliin vaatii kaupunginhallituksen päätöksen.

Lasten oikeuksien toteutumisen edistäminen ja huomioiminen kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa ovat tärkeitä kaupungin toimivuudelle ja menestykselle. Lasten ja nuorten huomioiminen kaupungin päätöksenteossa on kirjattu kaupungin hallintosääntöön ja strategiaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatussuunnitelmat ja opetussuunnitelmat perustuvat lasten oikeuksiin, sekä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen heille tärkeissä asioissa.

Kaupunginvaltuusto on 30.8.2017 vahvistanut kaupunginhallituksen päätöksen, että Helsingissä on tavoitteena selvittää mitkä ovat talousarvion määrärahojen tosialliset vaikutukset Helsingissä asuviin lapsiin ja seurannan avulla parantaa määrärahojen vaikuttavuutta. Helsingin kaupunginhallitus on sisällyttänyt vuoden 2019 budjetin laadintaohjeisiin toimialoille suunnatun kehotuksen lapsivaikutusten arvioinnista ja kehottaa toimialoja kokeilemaan ja kehittämään malleja tunnistaa ja huomioida päätösten vaikutukset lapsiin, täten lapsiystävällinen kunta- tunnustus on kannatettava asia Helsingissä.



25.09.2019

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ilona Taimela, opetuskonsultti, puhelin: 310 21878
ilona.taimela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 102

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Fatim Diarran ym. valtuustoaloitteeseen koskien Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia:

"Sosiaali- ja terveydenhuollossa lapsiin liittyviä asioita säätelevät terveydenhuoltolaki ja sosiaalihuoltolaki sekä erityislainsäädäntö, joilla pyritään järjestämään lapsen terveellinen ja turvallinen kasvuympäristö sekä huolehtimaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kasvusta ja palveluista eri ikäryhmille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eettiset periaatteet perustuvat ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Helsingin kaupunkistrategiassa keskeisenä painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Helsingissä on uusi hyvinvoinnin ja terveyden yhteisen edistämisen (HYTE) toimintatapa, joka kokoaa toimialat edistämään väestön hyvinvointia ja terveyttä. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yksi Helsingin HYTE-toiminnan painopisteistä, ja siihen liittyvää verkostojen työtä kehitetään parhaillaan. Lisäksi kaupungin HYTE-koordinaattorin tehtäviin sisältyy monialaisten verkostojen yhteistyön edistäminen. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen tähtäävä HYTE-toiminta edistää perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden turvaamista.

Lastensuojelulakiin perustuva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa Helsingin kaupungin toimialojen yhteistä hyvinvointisuunnitelmaa, jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten ja nuorten hyvinvointia. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurantaa tullaan kehittämään osana HYTE-raportoinnin kehittämistä. Vuonna 2017 Helsingissä on kehitetty lasten hyvinvointitiedon seurantaa. Tuolloin lasten hyvinvoinnin jäsentämiseksi valittiin YK:n lasten oikeuksien sopimuksen keskeiset periaatteet.



Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen on ollut keskeinen kehittämisen kohde, ja osana tuota työtä on rakennettu muun muassa nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti. Ruuti-järjestelmä on osa Helsingin osallisuusmallia, ja sen toteuttamiseen osallistuvat kaupungin kaikki toimialat.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävän MUKANA-ohjelman tavoitteena on systeemisten ratkaisujen löytäminen nuorten ylisukupolvisen syrjäytymisen katkaisemiseksi. Myös Helsingin kaupungin liikkumisohjelma tukee osaltaan mahdollisuuksia terveelliseen elämään ja sitä mahdollistavaan ympäristöön.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on ollut mukana kansallisessa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE), jossa on kehitetty kattavasti lasten, nuorten ja perheiden palveluita ja palvelurakenteita. Lasten ja nuorten osallisuus on ollut yksi kantava teema LAPE-kehittämisessä. LAPE Helsinki -ryhmässä on ollut mukana nuorten edustus.

Sosiaali- ja terveystoimiala uudistaa palvelujaan asiakaslähtöisemmiksi. Helsinkiläisten lasten hyvän kasvun ja kehityksen turvaamiseksi on luotu perhekeskustoimintamalli, joka mahdollistaa lapsiperheille kattavasti tukea ja apua kaikille tarjottavista peruspalveluista varhaiseen tukeen sekä tarpeen mukaan aina erityispalveluihin asti. Esimerkiksi perheen, päivähoidon ja neuvolan kanssa yhteistyössä toteutettava moniammatillinen yhteistyön Hyve4-malli mahdollistaa varhaisen puuttumisen ja lapsen oikea-aikaisen tukemisen. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi perhekeskusten rakentaminen on aloitettu Itä-Helsingistä alueen väestön tarpeiden perusteella. Perhekeskusten suunnitteluun on osallistettu erityisesti pikkulapsiperheiden vanhempia. Perheiden toiveita on huomioitu muun muassa tilojen ja toiminnan suunnittelussa ja järjestöyhteistyön rakentamisessa.

Myös Helsingin lastensuojelussa lasten, nuorten ja asiakasvanhempien osallisuuden ja asiakkaiden oman toimijuuden vahvistaminen on nähty tärkeänä ja siihen on kiinnitetty huomiota pitkäjänteisesti. Lastensuojelussa on parannettu lastensuojelun ammattilaisten edellytyksiä lapsen ja perheen osallisuuden vahvistamiseen. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti eri-ikäisten lasten kuulemisen ja kohtaamisen vahvistamiseksi. Lisäksi on kehitetty ja otettu käyttöön lapsi- ja perheystävällisiä työmenetelmiä, jotka vahvistavat lapsen kuulemista tuen tarpeesta ja omasta elämäntilanteesta.

Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen

Helsingin osallisuus- ja vuorovaikutusmallin keskiössä on kaupunkilaisten yhdenvertainen osallisuus, jolloin kaikenikäisten asiakkaiden osalli-



suutta edistetään monipuolisesti. Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin periaatteiden mukaisesti asiakkailta kootaan palautetietoa ja hyödynnetään sitä palveluiden kehittämisessä. Toimialalle saadaan kevään aikana uudet pikapalautelaitteet, joilla palautetta voidaan kerätä myös mobiilisti. Palautetta on kerätty jo kouluterveydenhuollossa, lastensuojelun palveluissa ja muun muassa lastenkodeissa. Kaikessa toiminnassa huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat, joista monet ovat nuoria.

Lastenkotitoiminnassa on kehitetty malli, jossa lapset osallistuvat hoito- ja kasvatussuunnitelmansa tekemiseen arvioimalla oman hoitonsa vaikuttavuutta. Arviointitietoa käytetään myös toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä. Osana LAPE-muutosohjelmaa lastenkodeissa on kehitetty yhteisön kokempeliä, joka otetaan käyttöön kaikissa Helsingin lastenkodeissa. Peli tukee lasten ja ohjaajien vuorovaikutusta, minkä avulla lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa lähiyhteisöönsä. Naulakallion lastenkodissa valmistellaan yhteistyössä lastenkodissa asuvien lasten ja Lastensuojelun keskusliiton kanssa lasten omavontasuunnitelmaa.

Nuorten osallisuus lastensuojelun palvelujen kehittämisessä ja arvioinnissa toteutuu systemaattisesti myös nuorten kokemusasiantuntijaryhmien kautta. Esimerkiksi sijoituksen sosiaalityön yksikössä on kevästä 2014 alkaen toiminut perhehoidon nuorten kokemusasiantuntijaryhmä Stadin Vahvat Vaikuttajat. Lastenkotiin sijoitettujen lasten Nuorten Forumi on kokoontunut säännöllisesti vuosia. Nuoret valitsevat itse kehittämisen painopisteet.

Sosiaali- ja terveystoimen nuorten palveluissa on ehkäisty nuorten syrjäytymistä ja alueiden välistä eriytymistä uusilla osallistavilla kokeiluilla 2ME-hankkeessa. Hankkeessa kokeillaan uudenlaisia toimintamuotoja, joilla voidaan vastata nuorten tarpeisiin ja toiveisiin sekä kehitetään olemassa olevien palvelujen toimivuutta ja helpotetaan niihin ohjautumista, esimerkiksi ajanvarauksettoman neuvonnan avulla.

Helsingin nuorisoneuvoston nuorten kanssa tehdään suunnitelmallista yhteistyötä, nuoria kuullaan ja tavataan säännöllisesti. Nuorten osallistumisen ja kuulemisen sekä nuorten tietämyksen lisäämiseksi Helsingin kaupungin johtoryhmän linjauksen mukaan toteutetaan keväällä 2019 nuorisoneuvoston edustus lautakunnissa -kokeilu. Kokeilu koskee kaupungin kaikkia neljää toimialalautakuntaa. Kokeilun onnistumista tullaan arvioimaan kaupunkitasoisesti kesäkuussa 2019.

Helsingissä on ollut jo kymmenen vuoden ajan käytössä kaupunkitasoinen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin ohjeistus. Arviointiin on ollut sisäänrakennettuna lapsivaikutusten arviointi. Kaupunkitasoista



ennakkoarviointimallia kehitellään parhaillaan kaupungin keskushallinnossa.

Lapsivaikutusten arviointia kehitetään sosiaali- ja terveystoimessa, jonka käyttösuunnitelmaan kirjatun tavoitteen mukaisesti lastensuojelussa tehdään vuonna 2019 selvitys ja suunnitelma edellytyksistä siirtyä yhdennettyyn lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöhön. Selvityksen yhteydessä ratkaisusta tehdään lapsivaikutusten arviointi (LAVA). Selvitystyön lähtökohta on lapsiystävällinen, sillä haasteena lastensuojelussa on ollut työn organisoimisesta aiheutuva sosiaalityöntekijän vaihtuminen avo- ja sijaishuollon välillä.

Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamissuunnitelma on vielä alustava. Arvioinnin lähtökohtana ovat keskeisiksi arvioidut lapsen oikeudet ja sosiaalityön organisoimisen vaikutukset lasten oikeuksien toteuttamiseen. Arvioinnissa tulee painottumaan laadullinen johdolta, henkilöstöltä, asiakasvanhemmilta ja eri-ikäisiltä lapsilta kerätty tieto. LAVA:n toteuttamisessa tehdään etenkin pienten lasten osallistumisen varmistamiseksi yhteistyötä Pelastakaa Lapset -järjestön Arjesta voimaa -hankkeen kanssa. Yhteistyö vahvistaa lasten kanssa työskentelemisen ja lasten mielipiteiden kuulemisen ammatillisia valmiuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lapsiystävällisyys ja osallisuus ovat tärkeitä sosiaali- ja terveyspalveissa sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lasten oikeuksia ja hyvinvointia edistetään Helsingissä nykyisissä rakenteissa monin tavoin eri toimialojen ja toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että liittyminen Lapsiystävällinen kunta -malliin voisi vahvistaa tätä työtä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen neljä yleistä periaatetta, syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemysten kunnioittaminen, huomioidaan sosiaali- ja terveystoimen toiminnassa. Varhainen tuki lasten tarpeiden toteuttamisessa mahdollistaa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumisen ja luo pohjaa tasa-arvoiselle yhteiskunnalle ja lasten vaikutusmahdollisuuksille. Syrjäytymistä tulee ehkäistä ja siihen tulee puuttua monialaisena yhteistoimintana. Lasten ja nuorten oikeuksien ja tarpeiden huomiointi sekä osallisuuden mahdollistaminen luo pohjaa hyvinvoivalle yhteiskunnalle myös tulevaisuudessa. Lasten ja nuorten hyvinvointi nivoutuu vahvasti perheen hyvinvointiin, joten lasten edun tarkastelussa on tarpeen huomioida myös perheen hyvinvoinnin näkökulma."

Käsittely



25.09.2019

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Jäsen Kati Juva: Muutetaan viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kuulumaan seuraavasti: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lapsiystävällisyys ja osallisuus ovat tärkeitä sosiaali- ja terveystalveissa sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lasten oikeuksia ja hyvinvointia edistetään Helsingissä nykyisissä rakenteissa monin tavoin eri toimialojen ja toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että liittyminen Lapsiystävällinen kunta -malliin voisi vahvistaa tätä työtä."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 83

HEL 2019-001427 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää valtuustoaloitetta kannatettavana. Lasten määrä ja hyvinvointi ovat tärkeitä kaupungin menestykselle. Helsingin syntyvyys on laskenut 20 prosenttia vuoden 2010 tasosta, ja on tärkeää viestittää, että Helsingin kaupunki arvostaa ja huolehtii lasten oikeuksien toteutumisesta.

Helsinki on kansainvälisesti vertailtuna erittäin hyvä kaupunki lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten huomioiminen kunnan päätöksenteossa on kirjattu kaupungin hallintosääntöön ja strategiaan. Helsingin kaupungin strategian mukaan yhtenä päämäärä on mahdollistaa nuorten vaikuttaminen kaupungin toimintaan. Myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluissa ja avustustoiminnassa lapset, nuoret ja lapsiperheet ovat



25.09.2019

erityisen huomion kohde. Helsingin tavoitteena on, että jokaisella lapsella on ainakin yksi harrastus. Sekä kulttuurin, liikunnan että nuorisotyön avustuksissa on erityinen painotus lapsille ja nuorille suunnattuun toimintaan. Myös kirjastoissa lapset ja lapsiperheet muodostavat suuren osan kävijöistä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa nuorten osallistumista ja vaikuttamista tukevan Ruuti-toimintakokonaisuuden kehittämistä yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinki päättää tehdä tarkemman selvityksen Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä. Prosessin käynnistäminen ja haku Lapsiystävällinen kunta -malliin vaatii kunnanhallituksen päätöstä perusteluineen. Päätöksessä kunnan tulee nimetä Lapsiystävällinen kunta -yhteishenkilö sekä -koordinaatioryhmä, joka on vastuussa kehittämissprosessin kokonaiskoordinaatiosta. Koordinaatioryhmänä voi toimia myös jokin kunnassa jo olemassa oleva ryhmä (esim. hyvinvointiryhmä). Mukaan hakeutuminen edellyttää, että Helsinki tekee selvityksen siitä, miten lapset tällä hetkellä huomioidaan eri hallintoprosesseissa ja tekee toimintasuunnitelman jonkin osa-alueen kehittämiseksi lapset paremmin huomioivaksi.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on mukana Helsingin kaupungin HYTE-ohjausryhmässä, joka toimii terveydenhuoltolain 12 § mukaisena kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahona. HYTE-ohjausryhmä edistää myös kuntalain 1§ mukaisia asukkaidensa hyvinvointiin ja kestäväan kehitykseen liittyviä tehtäviä. Osana HYTE-koordinaatiotyötä ohjausryhmä tarkastelee parhaillaan lapsiin ja nuoriin liittyvän kaupunkiyhteisen koordinaatioryhmän perustamista. Mikäli HYTE-koordinaatioryhmässä päädytään lapsille ja nuorille suunnattujen palveluiden kaupunkiyhteiseen koordinaatioryhmän perustamiseen, voisi tälle koordinaatioryhmälle jatkossa harkita roolia lasten oikeuksien toteutumisen edistämässä ja seuraamisessa kaupunkitasolla osana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Inari Penttilä, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 21606
inari.penttila(a)hel.fi

Marja-Liisa Komulainen, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi



§ 278

Den av ledamoten Johanna Sydänmaa väckta motionen om avgiftsfria gymnastiklokaler för studerande på andra stadiet

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Johanna Sydänmaa väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Johanna Sydänmaa och 28 andra ledamöter föreslår i sin motion att stadens gymnastiklokaler ska öppnas för avgiftsfritt tillträde under skoldagen för studerande på andra stadiet.

Stadsstyrelsen har fått utlåtanden från fostrans- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden med anledning av motionen.

Fostrans- och utbildningsnämnden har i sitt utlåtande understött motionen och konstaterat att den är ägnad att främja likvärdigheten mellan studerande på andra stadiet och vore ett sätt att avancera på vägen mot avgiftsfri utbildning på andra stadiet. Kultur- och fritidsnämnden, som förvaltar stadens gymnastiklokaler, har för sin del konstaterat att den inte anser det ändamålsenligt att öppna gymnastiklokalerna för tillträde utan avgift för studerande på andra stadiet. Man blir tvungen att kompensera det inkomstbortfall som nya grupper med rätt till avgiftsfrihet medför genom att höja priserna för andra grupper eller genom att skära i utgifterna.



25.09.2019

Stadsstyrelsen konstaterar att de avgifter som studerande måste betala för användning av gymnastiklokalerna kommer upp till prövning i det sammanhang där man mera generellt fattar beslut om andra stadiets avgiftsfrihet. Om utbildningen på andra stadiet blir avgiftsfri på samma sätt som den grundläggande utbildningen, är det troligt att användning av lokaler som hör till gymnastikundervisningen inte får medföra kostnader för studerandena. För tillfället är stadens grundskolor och daghem befriade från entréavgift vardagar klockan 8–14 i fråga om gymnastikanläggningar inomhus, idrotts- och bollsplaner samt utomhusplaner och konstisbanor. Avgiftsfriheten gäller användning i grupp. Användningen av simhallar och utebassänger är avgiftsbelagd för skolorna, men man tar inte ut någon avgift av eleverna.

Stadsstyrelsen anser att det i detta skede inte är ändamålsenligt att fatta ett separat beslut om avgiftsfritt tillträde till gymnastiklokaler för studerande på andra stadiet.

Stadsstyrelsen håller med kultur- och fritidsnämnden om att man bör främja barns och ungas motionsutövning genom att möjliggöra tillträde till lokaler där de kan motionera och sporta och att kultur- och fritidssektorn samt fostrans- och utbildningssektorn tillsammans kan utreda hur gymnastiklokalerna på ett smidigare sätt skulle kunna ställas till de ungas förfogande.

Att främja motion och rörlighet är en av tyngdpunkterna i Helsingfors stadsstrategi 2017–2021. Ett målområde i Helsingfors motions- och rörlighetsprogram är att tillräckligt motionerande ska vara en del av barns och ungas vardag och inläring. Man använder alltmer motion som ett medel för att stödja stadsbornas välmåga och verka för minskade hälsoskillnader. Motion har enligt forskning avsevärda positiva fysiska, mentala och sociala effekter på människans hälsa och välbefinnande. Därutöver betonas det i strategin att man ska öka det tväradministrativa i organiseringen av motionsverksamheten samt skapande av god praxis i samarbete mellan de olika sektorerna.

Polariseringen när det gäller att röra på sig accentueras på andra stadiet. Endast ungefär var femte helsingforsisk studerande på andra stadiet motionerar så mycket som rekommenderas. Jämfört med hela landet har Helsingfors fler sådana unga som inte alls rör på sig. Enligt motions- och rörlighetsprogrammet upplever mer än 80 procent av gymnasisterna det som mycket meningsfullt om man utvecklade förhållandena på gymnasiet på ett sätt som skulle bidra till ökat motionerande och så att gymnasisterna skulle ha möjlighet att utnyttja gymnastiklokalerna under studiedagen. Det är enligt gymnastiklärares uppfattning nödvändigt att utnyttja gymnastiklokaler utanför läroanstalten för att åstadkomma mångsidig gymnastikundervisning som är i linje med läro-



25.09.2019

planen. Man försöker undvika att det ska uppstå kostnader för studerandena, vilket medför snävare alternativ i genomförandet av undervisningen.

För tillfället bekostar läroanstalterna en stor del av användningen av utomstående institutioners gymnastiklokaler ur sina egna budgetar, vilket minskar kostnaderna för studerandena avsevärt. Enligt uppgifter som lämnats av de olika campus vid Yrkesinstitutet Stadin ammatti- ja aikuisopisto medför gymnastik som hör till utbildningen inte avgifter för studerandena inom yrkesutbildningen. Gymnasisterna har en kostnad på 5–23 euro/kurs för deltagande i de obligatoriska gymnastikkurserna. Studerandena har också alltid möjlighet att välja ett avgiftsfritt gymnastikalternativ.

Studerandena på andra stadiet har i de av kultur- och fritidsnämnden fastställda tariffgrunderna inte avskilts som en separat kundgrupp. Studerande på andra stadiet är bland annat de som studerar vid gymnasier, yrkesskolorna och en del folkhögskolor, och det finns inget enhetligt kort eller någon annan beteckning så att det vore möjligt att identifiera dem. Avgiftsfrihet skulle med andra ord förutsätta att man avviker från tariffgrunderna men också ett fungerande system för identifiering av studerande på andra stadiet.

Staden upprätthåller ett stort antal idrottsanläggningar där man kan sporta avgiftsfritt. Hit hör bland annat näridrottsplatserna, friluftsområdena och -stråken, skridsko- och bollplanerna, skidspåren och de övervakade badstränderna. Stadens övriga idrottsanläggningars entréavgifter är i en nationell jämförelse tämligen förmånliga och starkt subventionerade.

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att man är tvungen att kompensera det inkomstbortfall som medförs av nya grupper med avgiftsfrihet genom att höja priserna för övriga grupper eller genom att skära i utgifterna, ifall man vill bevara det bidragsmål som har fastställts för sektorn oförändrat. Stadsstyrelsen anser att det inkomstbortfall som användningen av gymnastiklokalerna medför ska kompenseras till kultur- och fritidssektorn, om stadens gymnastiklokaler öppnas för avgiftsfritt tillträde för studerande på andra stadiet som en del av ett mera omfattande införande av avgiftsfrihet på andra stadiet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 569

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Johanna Sydänmaan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 95

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena avata kaupungin liikuntatiloja maksuttomaan käyttöön päivisin klo 8–16 toisen asteen opiskelijoille. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lasten ja nuorten harrastamista edistetään mahdollistamalla tiloja harrastamiselle ja että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhdessä selvittävät keinoja, joiden avulla liikuntatilat olisivat joustavammin nuorten käytössä.

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti kaupunkilaisten hyvinvointia tuetaan ja terveyseroja kavennetaan entistä enemmän liikunnan keinoin. Liikunnalla on tutkitusti merkittäviä myönteisiä fyysisiä, henkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Strategiasa korostetaan lisäksi liikunnan poikkihallinnollisen järjestämisen va-



hivistamista ja hyvien käytäntöjen luomista eri toimialojen välisenä yhteistyönä. Liikuntapalvelujen eräänä tavoitteena on kehittää syrjäytymisvaarassa olevien tai korkean terveystarpeen väestöryhmille suunnattuja matalan kynnyksen liikuntapalveluja ja liikuntaneuvontaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti 2.10.2018, § 191 toimialan tuotteiden ja palvelujen hinnoitteluperiaatteet. Niiden mukaan ensinnäkin alle kouluikäisiltä ei peritä sisäänpääsymaksuja toimialan palveluissa, ellei tilaisuus ole erityisesti ko. kohderyhmälle tarkoitettu erillinen tapahtuma. Toiseksi liikuntapalvelukokonaisuuden varaamattomilla vuoroilla, paitsi uimahalleissa ja maauimaloissa, on maksuton sisäänpääsy varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen ryhmille.

Lisäksi päätettiin asiakaskäyntien, esitysten ja tapahtumien osallistumismaksuissa käyttää seuraavaa yhteistä asiakasryhmäajattelua: normaalihintaiset (aikuiset) sekä alennukseen oikeutetut alennusryhmät: alle 7-vuotiaat, alle 18-vuotiaat, opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, varusmiehet/ siviilipalvelusta suorittavat, Helsingin kaupungin työntekijät.

Toisen asteen opiskelijoita ei ole eroteltu näissä hinnoitteluperusteissa omaksi asiakasryhmäkseen. Toisen asteen opiskelijoita ovat muun muassa lukioiden, ammattikoulujen ja joidenkin kansanopistojen opiskelijat. Toisella asteella on myös runsaasti aikuisopiskelijoita, varsinkin ammattiin valmistavassa koulutuksessa. Yhtenäistä korttia tai muuta tunnusta toisen asteen opiskelijan tunnistamiseksi ei ole olemassa, joten maksuttomuus vaatisi hinnoitteluperusteista poikkeamisen lisäksi myös toimivan järjestelmän luomista kyseisiin etuihin oikeutettujen toteuttamiseksi.

Vuosien varrella useissa valtuustoaloitteissa on esitetty maksuttomia liikuntapalveluja useille erilaisille kohderyhmille mm. yli 65-vuotiaille, yli 68-vuotiaille, yli 75-vuotiaille, työttömille, kotivanhemmille, lastensuojeluperheille, sotaorvoille ja toimeentulotukea saaville.

Helsingin liikuntatoimi ylläpitää lukuisia liikuntapaikkoja, joissa liikunnan harrastaminen on maksutonta. Näitä ovat muun muassa lähiliikuntapaikat, ulkoilualueet ja -reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat. Muiden Helsingin liikuntapaikkojen sisäänpääsymaksut ovat valtakunnallisesti verrattuna varsin edullisia ja voimakkaasti subventoituja.

Mahdollisten uusien maksuttomien ryhmien aiheuttamat tulojen menetykset joudutaan korvaamaan muiden ryhmien hintojen korotuksilla tai menojen leikkauksilla, jos toimialalle asetettu katetavoite halutaan pitää ennallaan. Jos vastaavat päätökset ulotetaan myös muihin kaupunkikonsernin yksiköihin, kuten esimerkiksi Urheiluhallit Oy:n palveluihin,



25.09.2019

joka tuottaa suurimman osan Helsingin uimahallipalveluista, niin se li-
sännee kyseisten laitosten avustustarvetta.

Tällä hetkellä helsinkiläiset peruskoulut ja päiväkodit on vapautettu te-
kojääratojen ja ulkokenttien, sisäliikuntapaikkojen sekä liikunta- ja pal-
loiluhallien sisäänpääsymaksuista arkisin kello 8–14. Maksuttomuus
koskee ryhmäkäyttöä. Uimahallien ja maauimalan käyttö on maksullis-
ta. Opiskelijoilta, eläkeläisiltä, työttömiltä, varusmies- tai siviilipalvelusta
suorittavilta sekä invalideilta peritään Muut-hintaryhmän mukainen
maksu.

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Petteri Huurre, liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 152

HEL 2019-001429 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta. Aloite tu-
kee nuorten liikkumisen lisäämistä ja on kaupungin strategian mukai-
nen. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus on yksi keino kohden toi-
sen asteen opiskelun maksuttomuutta. Aloite myös edistää toisen
asteen opiskelijoiden yhdenvertaisuutta.

Liikkumisen edistäminen on yksi Helsingin kaupunkistrategian 2017–
2021 (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) painopisteistä. Helsingin
liikkumisohjelmassa (kaupunginhallitus 3.12.2018, 790 §) yhtenä tavoit-
tealueena on, että riittävä liikunnallisuus on osa lasten ja nuorten arkea
ja oppimista. Liikkumisohjelmassa todetaan, että liikkumisen polarisaa-
tio korostuu toisella asteella. Noin viidennes helsinkiläisistä toisen
asteen opiskelijoista liikkuu suositusten mukaisesti, ja Helsingissä on
koko maata enemmän niitä nuoria, jotka eivät liiku ollenkaan. Ammatti-
in opiskelevista 13 prosenttia ei liiku minimisuosituksen mukaista
määrää yhtenäksään viikonpäivänä. Lukiolaisilla on liikkumisohjelman
mukaan runsaasti paikallaanoloa, keskimäärin 9 tuntia päivässä.



25.09.2019

Helsingin liikkumishjelmassa todetaan myös, että yli 80 prosenttia lukiolaisista kokee hyvin mielekkäänä, että lukion olosuhteita kehitettäisiin liikkumista lisääviksi ja heillä olisi mahdollisuus käyttää liikuntatiloja opiskelupäivän aikana. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus toisen asteen opiskelijoille vastaisi osaltaan lukiolaisten toiveeseen. Ammattiin opiskelevilla on liikkumishjelman mukaan vapaa-ajan liikuntaan vähemmän resursseja, esimerkiksi rahaa tai liikuntavälineitä. Valtuustoa- loitteessa ehdotettu kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus klo 8–16 myös opiskelun ulkopuolella lisäisi toisen asteen opiskelijoiden mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen ja oman hyvinvointinsa edistämiseen sekä olisi kaupungin strategian mukaista.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa liikuntaa on kaksi pakollista kurssia. Ammatillisessa koulutuksessa yhteisissä tutkinnon osissa on työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -tutkinnon osa, joka on pakollinen. Tutkinnon osaan sisältyy liikuntaa. Lisäksi sekä lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa on runsaasti valinnaista liikunnan tarjontaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kuullut lukioden ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston liikunnanopettajia huhtikuussa 2019 liikunnanopetukseen käytettävissä olevista oppilaitoksen omista tiloista, ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä ja opiskelijoille tulevista kustannuksista. Liikunnanopettajien näkemyksen mukaan monipuolisen ja opetussuunnitelman mukaisen liikunnanopetuksen toteuttamiseksi on tarpeen käyttää oppilaitoksen ulkopuolisia liikuntatiloja. Kustannuksia opiskelijoille pyritään välttämään, mikä johtaa suppeampiin vaihtoehtoihin opetuksen toteuttamisessa.

Lukioilla ja Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on omia liikuntatiloja hyvin vaihtelevasti, ja lisäksi lukioissa liikuntasalien käyttömahdollisuudet ovat rajatut esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten tai tilojen pienuuden vuoksi. Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja käytetään molemmilla pakollisilla kursseilla, ja joissakin lukioissa valtaosa opetuksesta järjestetään oppilaitoksen ulkopuolella. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa oppilaitoksen ulkopuolisia tiloja on käytössä yhdellä kampuksella.

Tällä hetkellä oppilaitokset kustantavat omista budjeteistaan suuren osan ulkopuolisten liikuntatilojen käytöstä, mikä vähentää huomattavasti opiskelijoille tulevia kustannuksia. Stadin ammatti- ja aikuisopiston eri kampuksilta saatujen tietojen mukaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoille ei tule maksuja koulutukseen sisältyvästä liikunnasta. Lukio-opiskelijoille pakollisista liikuntakursseista tulee kustannuksia 5–23 e/kurssi. Halutessaan opiskelija voi aina valita myös maksuttoman liikuntavaihtoehdon. Toisaalta on huomattava, että kaupungin liikuntatilojen ohella oppilaitokset käyttävät yksityisten palveluntarjoajien liikun-



25.09.2019

tatiloja. Valtuustoaloite ei toteutuessaan poistaisi opiskelijoille koituvia kustannuksia kokonaan.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta nykytilanne on epäoikeudenmukainen, sillä jos liikunnanopetus rajoittuu vain oppilaitoksen omiin tiloihin, se rajaa monipuolisen liikunnanopetuksen toteuttamisen vaihtoehtoja. Opiskelijoiden yhdenvertaisuutta vähentää myös se, että eri lukioissa liikuntatunneista opiskelijoille koituvat kustannukset vaihtelevat. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus toisen asteen opiskelijoille on kannatettavaa, koska se edistää opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua. Kaupunginvaltuusto on (26.9.2018, 240 §) toisen asteen maksuttomuutta käsitellessään todennut, että kenenkään opiskelun lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa ei tulisi jäädä kiinni taloudellisista syistä. Kaupunginvaltuuston mukaan tähän tulisi etsiä ratkaisuja.

Aloite on kannatettava myös siksi, että Helsinki on ottanut toisen asteen opiskelun maksuttomuuteen myönteisen kannan. Kaupunginvaltuusto (28.11.2018, 378 §) on Helsingin kaupungin vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä kirjannut Helsingin esittävän valtiolle, että pääkaupunkiseudusta tehdään maksuttoman toisen asteen koulutuksen kokeilualue. Kaupungin liikuntatilojen maksuttomuus on yksi tapa edistää Helsingin tavoitetta toisen asteen opiskelun maksuttomuudesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Jaana Kariniemi, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 82745
jaana.kariniemi(a)hel.fi



§ 279

Den av ledamoten Sinikka Vepsä väckta motionen om en minnesplakett för 1918 på Sandudds begravningsplats

HEL 2019-002038 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Sinikka Vepsä väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Vepsän aloite muistolaatasta.pdf

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sinikka Vepsä och 16 andra ledamöter föreslår att Helsingfors stad i samarbete med Helsingfors kyrkliga samfällighet ska anskaffa en minnesplakett för inbördeskrigets/medborgarkrigets röda och vita offer till Sandudds begravningsplats. Det finns veterligen inte i hela Finland en gemensam minnesplakett för krigets offer, och den gemensamma plaketten vore ägnad att på ett utmärkt sätt hedra temat för självständighetens jubileumsår, som var Tillsammans. Motionsställarna anser att staden borde anvisa ett anslag för anskaffning av en minnesplakett.

Kultur- och fritidsnämnden har gett ett utlåtande med anledning av motionen. Där konstateras det bland annat att staden i sitt verksamhetsprogram för inbördeskrigets minnesår inte hade förberett sig för ett sådant minnesplakettprojekt. I utlåtandet citeras stadsmuseets tidigare ställningstagande där det konstateras att motionsställarnas tanke är konstruktiv och värdefull, men att det inte anses höra till stadens uppgifter att anskaffa en plakett. Man var vid planeringen av minnesåret



25.09.2019

medveten om att det i huvudstadsregionen redan finns ett flertal bestående minnesmärken med anknytning till inbördeskriget.

Det konstateras vidare i utlåtandet att kultur- och fritidssektorn inte har ekonomiska resurser eller personalresurser att planera och tillverka sådana minnesplaketter. Minnesvård med hjälp av minnesplaketter är något som snarare kommer an på medborgarsamhällets olika aktörer. Staden ser positivt på att föreningar, företag och andra privata kretsar förfärdigar minnesplaketter där historiska händelser och personer lyfts fram och synliggörs.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Vepsän aloite muistolaatasta.pdf

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 570

HEL 2019-002038 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



25.09.2019

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 09.04.2019 § 64

HEL 2019-002038 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei puolla aloitetta kansalaissodan punaisten ja valkoisten uhrien yhteisen muistolaatan hankkimista Hietaniemen hautausmaalle.

Lautakunta toteaa, että kyseisestä aiheesta on tehty myös kuntalaisaloite, johon on toimialan kaupunginmuseossa laadittu virkamieslausunto 17.12.2018.

Kaupunginmuseo on ao. lausunnossaan todennut, että kaupungin sisällissodan muistovuoden 1918 työryhmän laatimassa toimintaohjelmassa tällaiseen muistolaattahankkeeseen ei ole varauduttu, eikä sen katsota kuuluvan kaupungin tehtävään, vaikka aloitteen tekijöiden ajatus onkin rakentava ja arvokas.

Kaupungin muistovuoden ohjelmassa keskityttiin erityisesti asukasnäkökulmaan ja kaupunkilaisten arkeen vuoden 1918 tapahtumien aikana. Näitä olivat mm. kaupunginmuseon Vihan kevät -näytelmä Hakasalmen huvilassa, jossa eri osapuolten kokemukset nousivat esiin sekä marraskuussa muistovuoden seminaari kaupungintalolla. Myös Valtioneuvostolla on ollut oma muistovuoden ohjelmansa, joka päättyi Säätytalolla 4.12. pidettyyn seminaariin. Kaupungin osalta muistovuoden päättävä tapahtuma oli tammikuussa 2019 järjestettävä kaupunginvaltuuston juhlakokous, jonka yhteydessä julkistettiin muistovuoden pysyvin jälki, aiempaan valtuustoaloitteeseen perustunut historia-toimikunnan tuottama muistovuoden verkkosivusto integroituine karttasivuineen ja virtuaalimuistomerkki Santahaminan vankileirillä kuolleille. Tämä toteutettiin kaupunginvaltuuston tahdon ja päätöksen mukaisesti. Näihin panostuksiin kaupunki sitoutui vuotta suunniteltaessa. Muistovuoden suunnittelua tehtäessä tiedostettiin, että pysyviä sisällissotaan liittyviä muistomerkkejä on pääkaupunkiseudulla jo lukuisia. Hietaniemen laattaesitys ei ollut valtuustossa esillä tuolloin.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla ei ole taloudellisia, eikä myöskään henkilöresursseja tämän tapaisten muistolaattojen suunnittelulle ja valmistelulle.

Yleisesti voi lisäksi todeta, että kaupungin määrärahoja ei enää vuosiin ole osoitettu perinteisten muistolaattojen toteuttamiseen - sen ei siis



25.09.2019

nähdä kuuluvan kaupungin toimialaan, vaan tällainen muistaminen kuuluu paremminkin kansalaisyhteiskunnan eri toimijoille. Siksi kaupunki näkee myönteisenä sen, että yksityiset tahot, yhdistykset, yritykset tms. tuottavat muistolaattoja, joissa historiallisia tapahtumia, ihmisiä ja asukkaita nostetaan näkyviksi. Yleensä muistolaattahankkeiden toteuttajina onkin viime vuosina ollutkin juuri jokin yksityinen taho, yritys tai yhdistys.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi



§ 280

Den av ledamoten Jussi Chydenius väckta motionen om en skivsamling på centrumbiblioteket Ode

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Jussi Chydenius väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Jussi Chydenius och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att en skivsamling förläggs till centrumbiblioteket Ode.

Stadsstyrelsen hänvisar till kultur- och fritidsnämndens utlåtande och konstaterar att stadsbiblioteket utvecklar sin service genom att göra kunderna delaktiga och med stöd av metoder inom faktabaserad ledning. Alla beslut om placeringen av bibliotekets samlingar grundar sig på undersökningsfakta, lånestatistik, prognoser och kundrespons.

I maj 2019 har stadsbiblioteket avstått från egna samlingar vid biblioteken och gått över till en s.k. flytande samling, som baserar sig på profilering av biblioteken och kundernas lånebeteende och som förbättrar tillgången på material i alla biblioteken. Inte heller Ode har längre en egen samling utan materialet styrs dit via ett system med en definierad profileringsalgoritm för det flytande systemet och enligt fritt utrymme i hyllorna.



25.09.2019

Det bestämdes att Ode ska ha fokus på litteratur redan innan biblioteket öppnades, och hyllmöblerna valdes därefter. Det är inte lämpligt att öka antalet hyllor i Ode eftersom den största bristen enligt kundrespon- sen gäller studie- och arbetsutrymmen. Sedan januari 2019 har man i Ode prövat på en liten utställningshylla där man även presenterar olika musikgenrer. Det har ändå inte lånats särskilt mycket inspelningar från hyllan.

Det är möjligt att ändra hyllorna till en förvaringsplats för ca 2 000 cd-skivor och bibliotekets flytande system skulle styra skivorna till Ode från de 27 andra bibliotek som upprätthåller skivhyllor. Samlingen skulle ändå vara ganska slumpmässig och snäv att bläddra i. Nya och gamla populära skivor inom underhållningsmusik lånas främst ut genom reservering, och i bibliotekshyllan finns främst mindre känt material. För att kunderna ska ha nytta av en samling på 2 000 skivor kunde man begränsa den till en viss genre av vilken man lyfter fram ett större utbud.

Odes samling är profilerad främst med tanke på det flytande materialet och man vill inte göra ett lager av materialet. Att snabbt få tillgång till material är garanterat i biblioteksnätet, eftersom allt hyllmaterial går att få till önskat bibliotek för avhämtning inom ungefär ett dygn som en avgiftsfri reservering. T.ex. finns det dagligen i Ode ca 1 500 reserverade band, varav ca 100 är cd-skivor.

Ode är profilerat som ett bibliotek för utveckling av nya tjänster i hela Finlands skala, och det är inte ändamålsenligt att där reservera plats för en sådan typs material vars biblioteksutlåning helt klart har rasat. Samma fenomen kan ses på konsumentmarknaden. Efterfrågan på fysiska musikinspelningar har i hög grad ersatts med streamningstjänster, som även är tillgängliga via biblioteket. Även om utlåningen av inspelningar sjunker, erbjuds helsingforsarna fortfarande bra cd-skivsamlingar på gångavstånd från Ode i traditionella Richardsgatans bibliotek och i Tölö bibliotek, där skivhyllorna bevarades vid ombyggnaden. Böle bibliotek är samlingscentral för hela stadsbiblioteket, och därifrån skickas såväl cd-skivor som mer sällan lånade böcker på ett dygn till alla andra bibliotek.

Att reservera hyllutrymme för 2 000 cd-skivor i Ode skulle inte ha någon nämnvärd ekonomisk inverkan, eftersom det för närvarande finns tillräckligt med skivor i stadsbibliotekets samlingar. En skivsamling i Ode är därmed inte en kostnadsfråga utan en funktionell ändring i Odes innehållstjänster. Odes verksamhet som musikbibliotek fokuserar nu på en helt annan service, att stötta en aktiv musikhobby och presentera olika musikgenrer för kunderna genom mindre konserter, workshops och musikevenemang. Utlåningen kretsar kring sådant som



25.09.2019

stöder hobbyverksamhet, såsom en omfattande samling av noter, utlåning av instrument samt reservering av studio- och replokaler. Musiken är bättre och mångsidigare representerad i Ode än en samling cd-skivor i hyllan i väntan på lånare.

Det har reserverats plats för sammanlagt 100 000 band i Ode, i vilka utöver trycksaker ingår noter, brädspel, konsolspel och filminspelningar. Biblioteket följer aktivt användningen av olika material och bereder sig årligen på att göra ändringar i materialet. Det är emellertid inte motiverat att reservera plats för en separat skivsamling i Ode. Ode säkerställer en jämlik tillgång till cd-skivor genom den flytande samlingen och gratis reserveringar.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 571

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot



Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 109

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää monipuolisten musiikkikirjastopalvelujen tarjoamista asiakkaille tärkeänä. Lautakunta toteaa, että kirjastolain mukaisten kirjastopalvelujen järjestämisvastuu on kaupungin kirjastolla, joka kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Toukokuussa 2019 kaupunginkirjasto luopui kirjastojen omista kokoelmista ja siirtyi ns. kelluvaan kokoelmaan, joka parantaa kaiken aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa perustuen kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttäytymiseen. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi profiloitiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo paljon ennen kirjaston avaamista, ja hyllykalusteet valittiin ja määritettiin sen mukaan. Tilaan ei ole mielekästä lisätä uusia hylly-yksikköjä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Oodiin tulee edelleen jonkin verran palautetta myös kirjojen liian vähäisestä määrästä, vaikka kirjojen määrää on alkuvuodesta lisätty. Tammikuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhylytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhylyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

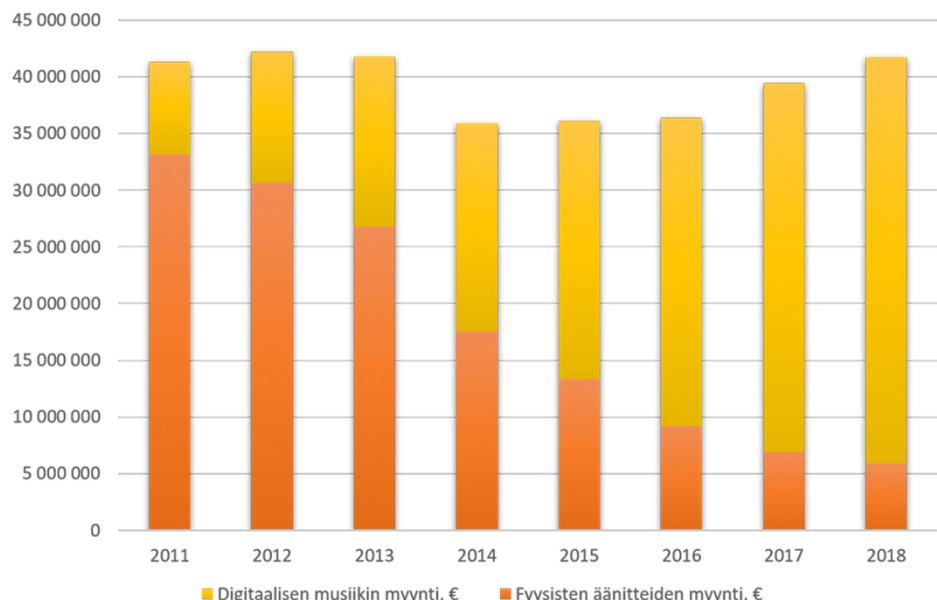
Näyttelyhyly-yksikkö voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa cd-levyjen säilytyspaikaksi, johon mahtuisi noin 2 000 cd-levyä. Cd-levyjen hankintaan ei kuluisi määrärahaa, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi cd-levyjä. Kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi jatkossa 2 000 cd-levyä Oodiin muista 27:stä äänitehylystä ylläpitävästä kirjastosta. On huomattava, että tällainen kokoelma olisi varsin sattu-manvarainen ja selailukäyttöön suppea. Jotta asiakkaat saisivat tämän kokoisesta kokoelmasta hyötyä, se tulisi rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille edes hieman kattavamman valikoiman. Oodin musiikki-toiminnan kannalta kyseeseen voisi kenties tulla kansanmusiikki, koska



Oodissa on paljon yhteistyötä erityisesti Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.

Klassista musiikkia Oodiin ei kannattaisi sijoittaa, koska viereisessä Musiikkitalossa toimii siihen erikoistunut kaikille avoin kirjasto, ja toisaalta asiakkaille on tarjolla laadukas sähköinen Naxos Music Library – verkkoaineisto, joka sisältää myös jazz-musiikkia. Rock- ja muun kevyen musiikin uudet ja vanhat hittinimekkeet puolestaan kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Tämäkin aineisto liikkuu varauksina jonkin verran Pasilan kirjastosta, jossa on myös riittävä henkilökunta hoitamaan varauksia. Oodista sen sijaan ei haluta tehdä aineistovarastoa, vaan sen kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on kuitenkin taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä noin 6,7 % (otanta perjantaina 23.5.: 1 527 nidettä, joista 102 oli musiikkiäänitteitä).

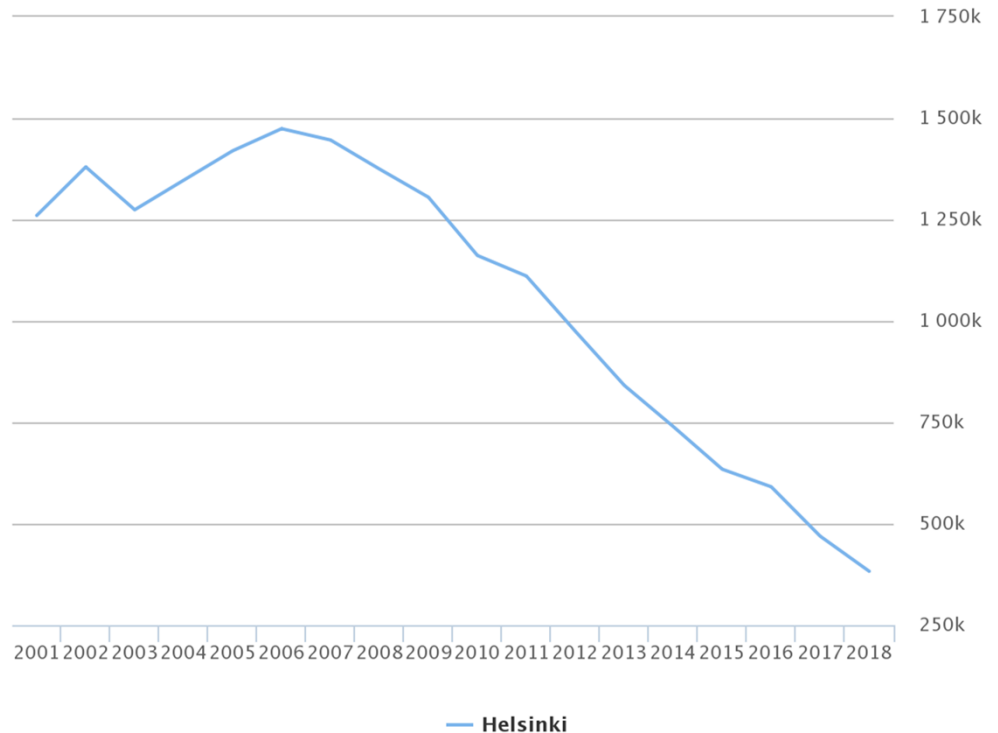
Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastona profiloitua Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynnissä.



Lähde: IFPI Finland



Lainaus: Musiikkiäänitteet



Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen Oodista kävelyetäisyydellä hyvät cd-levykokoelmat perinteisestä Rikhardinkadun kirjastosta sekä Töölön kirjastosta, jonka remontissa arkkitehtuurisuunnittelu tehtiin äänitehyllyt edelleen säilyttäen. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Yksittäisen levyn käsittelyyn kuluu toki huomattavasti enemmän aikaa kuin kirjan, mutta 2 000 cd-levyn lainausta- ja pahtumien käsittelykustannukset ovat vuositasolla häviävän alhaiset. Kirjahylly-yksikön muuntamisesta cd-levyhylyksi tulisi jonkin verran kuluja, jotka kuitenkin mahtuvat kirjaston investointibudjettiin. Cd-levyjen tuominen Oodiin ei ole kustannuskysymys vaan se olisi nähtävä toiminnallisena muutoksena Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikki-kirjastotoiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikkinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikkitapahtumien avulla. Lainaustoiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikokoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio- ja harjoittelutilojen varaamisen mahdollistamiseen. Oodissa avautuvat myöhemmin kesällä



yksilöllistä palvelua enemmän vaativat äänitys- ja editointistudiot. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Uusia palveluja kehitettäessä yleisesti toivotaan samalla luovuttavan jostakin vanhasta toiminnallisuudesta, koska pelkkä lisääminen ei johda kestäviin uudistuksiin. Oodin uuden musiikkikonseptin taustalla on edellä mainittu musiikkiäänitteiden lainauksen laskutrendi, joka seuraa musiikkiäänitteiden myynnin laskua. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Tulevaisuuden kirjastona profiloituun Oodiin ei näillä perusteilla sijoitettu musiikkiäänitekokoelmaa vaan kokoelmatilat varattiin enemmän liikkuvalla aineistolle.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon lukuun sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoprofilointiin muutoksia vuosittain. Jonkun aineistolajin lisääminen aiheuttaa vähennystä johonkin toiseen aineistolajiin.

Kirjaston kokonaisharkinnan mukaan tilan varaaminen erilliselle cd-kokoelmalle ei ole Oodissa perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saanti myös Oodissa asioiville on kuitenkin varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

04.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti käsitellä 11:n esityksen kokouksen kuudentena asiana.

Asian aikana kuultavana oli keskustakirjaston johtaja Anna-Maria Soininvaara.

21.05.2019 Palautettiin

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi



§ 281

Den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen om förebyggande av utslagning hos pojkar

HEL 2019-002042 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mia Nygård och 20 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska inleda ett utredningsarbete om vilka åtgärder som bör vidtas i syfte att förebygga utslagning hos pojkar och förbättra deras inlärningsresultat.

Stadsstyrelsen hänvisar till fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande och konstaterar att utslagning hos unga, speciellt i fråga om utbildning och arbete, tas i Helsingfors stadsstrategi 2017–2021 upp som ett av de allvarigaste problemen i vårt samhälle. Det är nödvändigt för stadens alla sektorer att samarbeta på kontinuerlig basis i syfte att förebygga utslagning hos Helsingforsungdomar.

Under strategiperioden har man inlett eller håller man för tillfället på att inleda åtgärdsprogram på hela stadens nivå, i vilka förebyggandet av utslagning hos ungdomar och främjandet av lärande och välbefinnande beaktas i stor omfattning. En central utgångspunkt för åtgärdsprogrammen är forsknings- och myndighetsinformationen, och i program-



25.09.2019

men samlas det ihop och produceras information, och sektorsöverskridande samarbetsmodeller byggs upp.

Stadsstyrelsen anser i likhet med fostrans- och utbildningsnämnden att det inte är ändamålsenligt att inleda ett nytt utredningsarbete i syfte att förebygga utslagning hos pojkar och förbättra deras inlärningsresultat eftersom flera utredningar och åtgärder som syftar till att förebygga utslagning redan är på gång eller planeras.

Undersökningar om pojkars inlärningsresultat och om utslagning hos pojkar

Staden samlar information om ungdomar och från ungdomar, och utnyttjar informationen i det kunskapsbaserade ledarskapet och i utvecklingen av servicen. Informationen samlas årligen ihop i välfärdsberättelsen om de unga. Av Helsingforsungdomarna i 16–29 års ålder var 8 726, dvs. 6,6 procent av åldersklassen, utanför utbildning och arbete vid utgången av 2016. Med ungdomar utanför utbildning och arbete avses endast ungdomar som gått ut grundskolan, som inte har avlagt någon examen efter grundskolan, som inte studerar inom utbildning som syftar till examen och som inte har statistikförts som förvärvsarbetande, pensionärer eller värnpliktiga som fullgör beväringstjänst. Av pojkar/männen var 7,4 procent och av flickorna/kvinnorna 5,9 procent utanför utbildning och arbete.

Enligt en landsomfattande skolhälsoenkät år 2017 hade sju procent av eleverna i årskurserna 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen i Helsingfors inga studieplaner för tiden efter grundskolan. Andelen ungdomar som saknar studieplaner är mindre i Helsingfors jämfört med hela landets nivå på 10 procent, men pojkar saknar planer på fortsatta studier oftare är flickor. Helsingfors stad garanterar en studieplats för alla som avlägger grundskolan, men cirka fyra procent av de elever som går ut grundskolan har blivit utan utbildningsplats under de senaste tre åren. Den vanligaste orsaken till att man blir utan studieplats är att man inte har tagit emot den plats som erbjudits.

De ökade skillnaderna mellan flickors och pojkars kunskaper och pojkars försämrade inlärningsresultat, vilka upptäcktes i undersökningen PISA2015, är ett oroväckande fenomen. Även den socioekonomiska bakgrundens inverkan på inlärningsresultaten hade ökat. De finländska ungdomarnas läskunskaper och kunskaper i matematik och naturvetenskaper är trots de sämre inlärningsresultaten på en hög nivå i internationell jämförelse. Inlärningsresultaten i huvudstadsregionen var i allmänhet bättre än i övriga landet.

Orsaker till pojkars svagare kunskaper och skolframgång och lägre utbildningsnivå utreddes åren 2017–2018 i ett undersökningsprojekt som startades av statsrådet. Dessutom kartlades i projektet sådana peda-



gogiska lösningar och interventioner som har bidragit till att jämna ut kunskapsskillnaderna mellan flickor och pojkar.

Motivationen har enligt undersökningen den största inverkan på inlärningsresultaten. Lärandet motiverar i allmänhet mer flickor än pojkar. Flickor är mer intresserade än pojkar speciellt av att läsa och flickornas bättre läskunskaper är en förklaring till inläringsskillnaderna. Enligt undersökningen ska man fästa särskild uppmärksamhet vid att uppmuntra pojkar att läsa. Undervisnings- och kulturministeriet inledde hösten 2018 en landsomfattande skolkampanj Läsrörelsen i syfte att främja läskunskaperna hos barn och unga.

Individuellt bemötande av elever i undervisningssituationer, lärarens emotionella och handledande stöd och pedagogik som bygger på elevens behov och intressen främjar lärandet oberoende av könet enligt undersökningsprojektet. Dessutom upptäcktes det i undersökningen att också pojkar fick bättre inlärningsresultat i de skolor som har bra gemenskapskänsla och en jämlik och mobbningsfri verksamhetskultur. I Helsingfors har man fäst avseende på barns och ungdomars delaktighet i skol- och läroinrättningsgemenskapen genom att stärka praxis som bidrar till den gemensamma verksamhetskulturen och genom att förebygga mobbing.

Enligt undersökningen kan samhällsfaktorer vara en förklaring till kunskapsskillnaderna mellan flickor och pojkar. Föräldrarnas socioekonomiska bakgrund är förknippad med barnens eller ungdomarnas föreställningar om skolgång och med deras beteende, vilka för sin del påverkar skolframgången. Också könstereotypiskt tänkande kan för sin del ha ett samband med skillnaderna mellan flickors och pojkars framgång i skolan. Pojkar antas vara skickligare än flickor i matematik och flickor skickligare än pojkar i modersmålet. Det stereotypiska tänkandet kan påverka föräldrarnas och lärarnas verksamhet och barnens och ungdomarnas uppfattningar om sina egna förmågor och därigenom också inlärningsresultaten.

Efter undersökningen PISA2015 har man tagit i bruk nya grunder för läroplanen inom den grundläggande utbildningen. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen beaktas i större omfattning än tidigare förmågan att lära sig lära som anses vara en förutsättning för att kunna agera i samhället och i arbetslivet, upprätthålla välbefinnandet och ha kontroll över sitt eget liv.

Helsingfors stads läroplan för den grundläggande utbildningen styr lärarna att använda mångsidiga läromiljöer och arbetssätt. Valet av arbetssätt utgår från undervisningens och lärandets målsättningar och från elevernas behov, förutsättningar och intressen.



Inom yrkesutbildningen får alla studerande en individuell lärostig som syftar till bland annat att öka studerandenas motivation att lära sig. I yrkesskolan Stadin ammatti- och aikuisopistos plan för stöd för lärande beskrivs de viktigaste utgångspunkterna med vilka man strävar att säkerställa att en examen eller en utbildning avläggs.

Stadens åtgärdsprogram

I programmet Mukana, som är ett av projekten i stadsstrategin, strävar man att få till stånd en systemförändring och därigenom minska utslagning hos barn och unga, nedärvning av utslagning över generationer och regional segregering i Helsingfors. I programmet har ensamhet och utanförskap, otrygg barndom, att man slutar skolgången efter grundskolan och barndomens fattigdom identifierats som rotorsaker till nedärvd utslagning över generationer.

I programmet ingår 32 åtgärder som är indelade i fyra åtgärdshelheter. Programmet går ut på att det utvecklas småbarnspedagogik och grundläggande utbildning som lämpar sig för alla och som syftar till att stärka att principen om närskola förverkligas för alla elever. Åtgärder riktas till att ingripa i frånvaro i skolan och förebygga skolavhopp och mobbning, öka läsning, säkerställa en meningsfull utbildningsplats på andra stadiet och utveckla sätt att understödja lärandet på andra stadiet. Åtgärder riktas såväl till att stödja barn och ungdomar med den största risken till utslagning som till att förstärka den basservice som förebygger utslagning.

Stadens alla sektorer deltar i att verkställa programmet Mukana. Staden verkställer programmet tillsammans med samarbetspartner, såsom utslagningsförebyggande nätverk, organisationer och andra utomstående aktörer. Förutom de åtgärder som redan identifierats kartlägger man i programmet Mukana hela tiden goda inhemska och internationella verksamhetsmodeller, forskningsinformation och nya partnerskap, och kommer med nya åtgärder utifrån dessa.

Välfärdsplanen 2019–2021 utarbetas i samråd mellan alla sektorer och den styr främjandet av alla helsingforsares välbefinnande och hälsa. En del av välfärdsplanens åtgärder riktas till att minska ojämlikhet och förebygga utslagning hos barn och unga till exempel genom att främja inlärnarnas förmåga att fästa sig socialt. Också i motions- och rörlighetsprogrammet beaktas understödet för barns och ungas välfärd och lärande genom att bidra till rörligheten hos dessa.

Fostrans- och utbildningssektorn har utarbetat en utvecklingsplan för fostran och utbildning för invandrare 2018–2021 som en del av Helsingfors stads integrationsprogram 2017–2021. Målet för utvecklingsplanen är att öka helsingforsarnas jämlika och åtkomliga möjlighe-



ter till fostran, utbildning och arbete, förbättra inlärningsresultaten, bygga upp en deltagande verksamhetskultur och öka de anställdas kompetens.

Främjande av jämlikhet och likabehandling

Jämställdheten mellan könen ingår i Helsingfors stadsstrategi. Fostrens- och utbildningssektorn deltar i stadens undersökningsprojekt om bedömning av könskonsekvenser i fråga om det särskilda stödet inom småbarnsfostran och den grundläggande utbildningen. Analysen av könskonsekvenser baserar sig på statistik- och forskningsinformation. Undersökningsprojektet genomförs åren 2018–2019. Den i analysen av könskonsekvenser inkomna informationen utnyttjas i att utveckla sektorns tjänster.

Stadens varje skola och läroinrättning har gjort upp en jämlikhets- och likabehandlingsplan som styr främjandet av jämlikhet och likabehandling. Planerna uppdateras regelbundet.

Staden har riktat anslag för positiv särbehandling (s.k. PD-anslag) till skolor och läroinrättningar på basis av socioekonomiska orsaker och antalet elever eller studerande med främmande modersmål. Skolorna och läroinrättningarna har utnyttjat anslagen för positiv särbehandling främst för anställning av lärare, skolgångsbiträden och annan personal. År 2017 konstaterades det att i synnerhet antalet elever med invandrarbakgrund och finskspråkiga pojkar som efter den grundläggande utbildningen söker till utbildning på andra stadiet hade ökat med anledning av den positiva särbehandlingen.

Helsingfors stad har fått specialunderstöd från staten för att främja jämlikhet inom utbildningen för åren 2019–2020. Utvecklingsarbetet genomförs i samråd med andra aktörer och målet är att göra upp modeller på verksamhetssätt för att stödja speciellt de elever vilkas utbildningsväg riskerar att avbrytas.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet



Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 572

HEL 2019-002042 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 16.04.2019 § 136

HEL 2019-002042 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nuoren syrjäytyminen erityisesti koulutuksesta ja työstä on Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 mainittu yhdeksi yhteiskuntamme vakavimmista ongelmista. Helsinkiläisten nuorten syrjäytymisen ehkäisy edellyttää kaikkien toimialojen yhteistyötä. Strategiakaudella on käynnistetty tai ollaan parhaillaan käynnistämässä kaupunkitasoisia toimenpideohjelmia, joissa huomioidaan nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen sekä oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen. Toimenpideohjelmien keskeisenä lähtökohtana on tutkimus- ja viranomaistieto. Osana toimenpideohjelmia myös kerätään ja tuotetaan tietoa toiminnan kehittämiseksi sekä kehitetään toimialojen välisen yhteistyön malleja.

Kaupunki kerää nuorista ja nuorilta tietoa, jota hyödynnetään tietopuolisessa johtamisessa ja palvelujen kehittämisessä. Tieto kootaan vuosittain nuorten hyvinvointikertomukseen. Helsinkiläisistä 16–29-vuotiaista nuorista koulutuksen ja työn ulkopuolella oli vuoden 2016 lopussa 8 726 eli 6,6 % ikäluokasta. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevilla nuorilla tarkoitetaan vain peruskoulun käyneitä nuoria, jotka eivät ole suorittaneet mitään peruskoulun jälkeistä tutkintoa, ja jotka eivät myöskään ole opiskelijoina tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Nuo-



25.09.2019

ria ei myöskään ole tilastoitu työllisiksi, eläkeläisiksi tai varusmiespalvelusta suorittaviksi. Pojista / miehistä koulutuksen ja työn ulkopuolella oli 7,4 % ja tytöistä / naisista 5,9 % ja muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia 21 %.

Vuoden 2017 valtakunnallisen kouluterveyskyselyn mukaan 7 % Helsingin perusopetuksen 8.- ja 9. luokkalaisista ei ollut perusopetuksen jälkeisiä opintosuunnitelmia. Pojat ovat tyttöjä useammin ilman opintosuunnitelmia. Ilman opintosuunnitelmia olevien nuorten osuus on Helsingissä valtakunnallista tasoa (noin 10 %) pienempi. Helsingin kaupunki takaa kaikille peruskoulun päättävälle koulutuspaikan. Peruskoulun päättäneistä ilman koulutuspaikkaa on jäänyt noin 4 % perusopetuksen jälkeisissä koulutushauissa viimeisten kolmen vuoden ajan. Yleisin syy ilman koulutuspaikkaa jäämiselle oli se, ettei nuori ottanut vastaan tarjottua koulutuspaikkaa.

PISA2015-tutkimuksessa havaittu tyttöjen ja poikien osaamiserojen kasvu ja poikien oppimistulosten heikkeneminen on huolestuttava ilmiö. Myös sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin oli kasvanut. Suomalaisnuorten lukutaito sekä matematiikan ja luonnontieteiden osaaminen ovat oppimistulosten laskusta huolimatta kansainvälisesti mitattuna korkealla tasolla. Pääkaupunkiseudun oppimistulokset olivat yleisesti ottaen muuta maata parempia.

Poikien tyttöjä heikompaan osaamiseen, koulumenestykseen ja alhaisempaan koulutustasoon johtavia syitä selvitettiin valtioneuvoston käynnistämässä tutkimushankkeessa vuosina 2017–2018. Lisäksi tutkimushankkeessa kartoitettiin sellaisia pedagogisia ratkaisuja ja interventioita, joilla on pystytty tasoittamaan tyttöjen ja poikien välisiä osaamiseroja.

Motivaatiolla on tutkimuksen mukaan keskeisin vaikutus oppimistuloksiin. Oppiminen motivoi yleisesti ottaen tyttöjä enemmän kuin poikia. Tytöt ovat poikia kiinnostuneempia etenkin lukemisesta ja tyttöjen parempi lukutaito selittää osaltaan oppimiseroja. Poikien lukemiseen kannustamiseen on tutkimuksen mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti syksyllä 2018 valtakunnallisen Lukuliikkeen edistämään lasten ja nuorten lukutaitoa.

Tutkimuksen mukaan oppilaiden yksilöllinen kohtaaminen opetustilanteissa, opettajan emotionaalinen ja ohjauksellinen tuki sekä oppilaan tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiva pedagogiikka edistävät tutkimushankkeen mukaan oppimista sukupuolesta riippumatta. Tutkimuksessa havaittiin myös, että ne koulut, joissa on hyvä yhteishenki ja yhteisöllinen, tasavertainen, kiusaamisesta vapaa toimintakulttuuri, tuottivat parempia oppimistuloksia myös pojille. Lasten ja nuorten osalli-



suuteen koulu- ja oppilaitosyhteisössä on Helsingissä kiinnitetty huomiota vahvistamalla yhteistä toimintakulttuuria tukevia käytänteitä sekä ehkäisemällä kiusaamista.

Tutkimuksen mukaan yhteiskunnalliset tekijät voivat selittää tyttöjen ja poikien välisiä osaamiseroja. Vanhempien sosioekonomisella taustalla on yhteys lapsen tai nuoren koulumenestystä koskeviin uskomuksiin ja käyttäytymiseen, jotka puolestaan vaikuttavat koulumenestykseen. Myös sukupuolistereotyyppinen ajattelu voi osaltaan olla yhteydessä eroihin poikien ja tyttöjen koulumenestyksessä. Sukupuolistereotyyppisen ajattelun mukaan poikien ajatellaan olevan tyttöjä parempia matematiikassa ja tyttöjen ajatellaan olevan poikia parempia äidinkielessä. Stereotyyppinen ajattelu voi vaikuttaa vanhempien ja opettajien toimintaan sekä lapsen tai nuoren käsityksiin omista kyvyistään ja siten oppimistuloksiin.

PISA2015-tutkimuksen jälkeen perusopetuksessa on otettu käyttöön uudet opetussuunnitelman perusteet. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa huomioidaan aikaisempaa paremmin oppimaan oppimisen taidot, joita pidetään yhteiskunnassa ja työelämässä toimimisen sekä hyvinvoinnin ylläpitämisen ja oman elämän hallinnan edellytyksenä.

Helsingin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma ohjaa opettajia käyttämään monipuolisia oppimisympäristöjä ja työtapoja. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Ammatillisessa koulutuksessa kaikille opiskelijoille rakennetaan yksilöllinen oppimispolku, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä opiskelijoiden oppimismotivaatiota. Stadin ammatti- ja aikuisopiston oppimisen tuen suunnitelmassa kuvataan oppimisen tuen keskeiset lähtökohdat, joilla pyritään varmistamaan tutkinnon tai koulutuksen suorittaminen. Suunnitelma hyväksyttiin kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa 19.3.2019.

Toimenpideohjelmat

Mukana-ohjelma, Eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke 2017–2021, pyrkii saamaan aikaan systeemisen muutoksen, jonka kautta lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Mukana-ohjelmassa ylisukupolvisen syrjäytymisen keskeisiksi juurisyiksi on tunnistettu yksinäisyys ja ulkopuolisuus, turvaton lapsuus, peruskoulun varaan jääminen ja lapsuuden ajan köyhyys.



Mukana-ohjelma sisältää 32 toimenpidettä, jotka jakaantuvat neljään toimenpidekokonaisuuteen. Mukana-ohjelmassa kehitetään kaikille sopivaa varhaiskasvatusta ja perusopetusta, jonka tavoitteena on vahvistaa kaikkien oppilaiden lähikouluperiaatteen toteutumista. Toimenpiteitä kohdistetaan myös koulupoissaoloihin puuttumiseen ja koulukeskeytysten ennaltaehkäisyyn, kiusaamisen ehkäisyyn, lukemisen lisäämiseen, mielekkään toisen asteen koulutuspaikan varmistamiseen sekä toisen asteen oppimisen tuen kehittämiseen. Toimenpiteitä suunnataan sekä suurimmassa syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tukemiseen että syrjäytymistä ennaltaehkäisevien peruspalvelujen vahvistamiseen.

Jo tunnistettujen toimenpiteiden lisäksi Mukana-ohjelmassa kartoitetaan jatkuvasti hyviä kotimaisia ja kansainvälisiä toimintamalleja, tutkimustietoa ja uusia kumppanuuksia, joiden pohjalta kehitetään uusia toimenpiteitä.

Mukana-ohjelman toteuttamiseen osallistuvat kaikki kaupungin toimialat. Ohjelman toteuttamisessa kaupungin kumppaneina toimivat syrjäytymistä ehkäisevät verkostot, järjestöt sekä muut kaupungin ulkopuoliset toimijat. Mukana-ohjelman projektisuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.2.2019.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä Hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 ohjaa kaikkien helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Osa hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä kohdistetaan eriarvoisuuden vähentämiseen sekä lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn, esimerkiksi oppijoiden sosiaalisen kiinnittymisen edistämiseen. Hyvinvointisuunnitelma valmistuu kevään 2019 aikana.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana myös kaupungin Liikkumisohjelmassa, jonka toimenpiteissä huomioidaan lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen ja siten hyvinvoinnin ja oppimisen tukeminen. Liikkumisohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 3.12.2018.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle on laadittu maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 osana Helsingin kaupungin kotouttamisohjelmaa 2017–2021. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt suunnitelman 29.5.2018. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on lisätä helsinkiläisten yhdenvertaisia ja saavutettavia mahdollisuuksia kasvatukseen, koulutukseen ja työhön, parantaa oppimistuloksia, rakentaa osallistavaa toimintakulttuuria sekä lisätä henkilöstön osaamista. Kehittämissuunnitelma sisältää 28 toimenpidettä, jotka on yhdistetty 18 projektikokonaisuudeksi.

Tasa-arvon edistäminen



Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on osa Helsingin kaupunkistrategiaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu kaupungin sukupuolivaikutusten arvioinnin tutkimushankkeeseen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityisen tuen osalta. Sukupuolivaikutusten arviointi perustuu tilasto- ja tutkimustietoon. Tutkimushanke toteutetaan vuosina 2018–2019. Sukupuolivaikutusten arvioinnista saatua tietoa hyödynnetään toimialan palvelujen kehittämisessä.

Jokainen toimialan koulu ja oppilaitos on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka ohjaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Suunnitelmia päivitetään säännöllisesti. Myös Helsingin suomenkielisen työväenopiston opinto-oppaassa huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat.

Kaupunki on kohdistanut myönteisen erityiskohtelun määrärahoja (ns. PD-määräraha) kouluille ja oppilaitoksille sosioekonomisten syiden sekä vieraskielisten oppilaiden tai opiskelijoiden määrän perusteella. Koulut ja oppilaitokset ovat käyttäneet myönteisen erityiskohtelun määrärahoja enimmäkseen opettajien, koulunkäyntiavustajien ja muun henkilöstön palkkaamiseen. Vuonna 2017 todettiin myönteisen erityiskohtelun lisänsen etenkin maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja suomenkielisten poikien hakeutumista perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen.

Helsingin kaupunki on saanut vuosille 2019–2020 valtion erityisavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Kehittämistyötä tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja sen tavoitteena on mallintaa toimintatapoja erityisesti niiden oppilaiden tukemiseksi, joiden koulupolku on vaarassa katketa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei pidä tarkoituksenmukaisena käynnistää uutta selvitystyötä toimenpiteistä poikien syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja heidän oppimistulostensa parantamiseksi. Syrjäytymisen ehkäisy ja oppimisen edistäminen huomioidaan laajasti kaupungin käynnistämässä ja suunnitteilla olevissa toimenpideohjelmissä. Toimenpideohjelmien keskeisenä lähtökohtana on tutkimus- ja viranomaistieto ja niissä kerätään ja kootaan tietoa toiminnan kehittämiseksi. Tietoa toiminnan kehittämiseksi kootaan kaupungin sukupuolivaikutusten arvioinnin tutkimushankkeessa. Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä kehitetään myös hankkeissa ja osana toimialan palvelujen sisäistä kehitystyötä. Lautakunta korostaa, että nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä tarvitaan kaupungin kaikkien toimialojen jatkuvaa yhteistyötä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen



25.09.2019

Lisätiedot

Mari Mulari, Pedagoginen asiantuntija, puhelin: 040 669 2854
mari.mulari(a)hel.fi



§ 282

Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om firande av romernas nationaldag i skolorna

HEL 2019-002602 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pentti Arajärven aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pentti Arajärvi och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska påbörja förberedelser för firande av romernas nationaldag i stadens alla skolor från och med nationaldagen den 8 april 2020.

Stadsstyrelsen anser liksom fostrans- och utbildningsnämnden att det är viktigt att man på daghem och i skolor lyfter fram romernas egenartade och rika kultur. Firande av romernas nationaldag är ett naturligt sätt att följa läroplansgrunderna och att uttrycka uppskattning för romernas ställning som etnisk och kulturell minoritet. Romernas dag har noterats i Festkalendern (juhlakalenteri.fi), som är en sammanställning av olika kulturers högtidsdagar och som skolorna utnyttjar allmänt.

I Helsingfors är det skolorna och daghemmen som själva årligen fastställer vilka fester och teman som ska betonas i arbetet. Man vill inte begränsa orienteringen i den romska kulturen till enbart en högtidsdag, utan skolor och daghem kan välja en lämplig tidpunkt och tillväga-



25.09.2019

gångssätt för att behandla temat, i mån av möjlighet i samarbete med romska elever och deras familjer.

Skolor och daghem uppmuntras att bekanta sig med den romska kulturen tvärsektoriellt ur den traditionella kulturens, nutidskulturens, historiens, samhällsvetenskapernas och språkets synvinkel. Fakta och positiva upplevelser av den romska kulturen behövs för att fostra till positiva attityder. Aktuellt material och kunskap om den romska kulturen är tillgängliga bland annat på internet och i tryckalster. Dessutom har fostrans- och utbildningssektorn ett nätverk för stöd av romska elevers skolgång. Nätverket ger stöd åt skolorna i frågor som gäller romsk kultur, även firandet av nationaldagen.

Stadsstyrelsen har 12.11.2018 (§ 716) gett ett likartat svar med anledning av en motion som gällde samernas nationaldag. Skolorna har instruerats att uppmärksamma den samiska kulturen samt också den svenskspråkiga kulturen och vårt lands tvåspråkighet enligt samma principer som i fråga om den romska kulturen. Den samiska nationaldagen och Svenska dagen kan utgöra en naturlig inramning för uppmärksammandet av minoritetskulturerna, men inte heller i dessa fall har verksamheten avgränsats till en dag.

Stadsstyrelsen konstaterar till slut att man i Helsingfors ger undervisning i språket romani som ett särskilt modersmål. Det är fråga om utbildning som kompletterar den grundläggande utbildningen och som är frivillig men som förutsätter deltagande efter att man har anmält sig. Undervisningsgrupper bildas på basis av anmälningar. Fostrans- och utbildningssektorn kommer att effektivisera informationsspridningen om möjligheten att läsa romani som en del av ansträngningarna att stimulera det hotade romska språket. I informationen bör man understryka att man inte behöver kunna romani för att delta i undervisningen, utan att det räcker att det är familjens eller släktens språk.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1

Valtuutettu Pentti Arajärven aloite



Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 573

HEL 2019-002602 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 151

HEL 2019-002602 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pidetään tärkeänä, että romanien omaperäistä ja rikasta kulttuuria tuodaan päiväkodeissa ja kouluissa esiin. Romanien kansallispäivän, eli kansainvälisen ja kansallisen romanipäivän, vietto 8.4. on yksi luonteva tapa noudattaa opetussuunnitelman perusteita ja osoittaa arvostusta romanien asemalle etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönämme. Romanien päivä on huomioitu juhla-kalenterissa (juhlakalenteri.fi), joka on laajasti koulujen käytössä ja johon on koottu eri kulttuurien juhlapäiviä.

Helsingissä koulut ja päiväkodit määrittelevät itse vuosittain juhlat ja teemat, joihin painottavat toimintansa. Romanikulttuurin tutustumista ei haluta rajata yhteen juhlapäivään, vaan koulut ja päiväkodit voivat valita teeman käsittelyyn sopivan ajan ja keinot mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä romanioppilaiden ja heidän perheidensä kanssa. Pä-



25.09.2019

iväkoteja ja kouluja kannustetaan tutustumaan romanikulttuuriin monialaisesti perinteisen kulttuurin, nykykulttuurin, historian, yhteiskuntatieteiden ja kielen näkökulmasta. Tietoa ja positiivisia elämyksiä romanikulttuurista tarvitaan myönteisten asenteiden kasvattamiseksi. Ajantasaista materiaalia ja tietoutta romanikulttuurista on saatavilla mm. internetissä ja painotuotteina. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toimii romanioppilaiden koulunkäynnin tuen verkosto, joka tukee kouluja romanikulttuuriin liittyvissä asioissa, myös kansallispäivän viettoon liittyen (kasko.romanityo@hel.fi).

Edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti on ohjattu kouluja huomioimaan myös ruotsinkielistä kulttuuria, maamme kaksikielisyyttä ja sen historiaa sekä saamelaista kulttuuria. Ruotsalaisuuden päivä 6.11. ja saamelaisten kansallispäivä 6.2. voivat antaa luonnolliset puitteet tälle, mutta niidenkään huomioimisessa ei kannata rajata toimintaa yhteen juhlapäivään.

Helsingissä opetetaan romanikieltä omana äidinkielenä. Opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, joka on vapaaehtoista, mutta ilmoittautumisen jälkeen osallistumista edellyttävää. Ryhmiä perustetaan opetukseen ilmoittautumisen perusteella. Osana uhanalaisen romanikielen elvytystä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan on syytä tehostaa tiedotusta mahdollisuudesta romanikielen opiskeluun. Tiedotettaessa on romanikielen kohdalla korostettava, ettei kieltä tarvitse osata osallistuakseen opetukseen, riittää että se on perheen tai suvun kieli.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)edu.hel.fi



§ 283

Den av ledamoten Eva Biaudet väckta motionen om Helsingfors inträde i Fair Saturday-stadsnätverket för kultur, konst och sociala aktiviteter

HEL 2019-002606 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Eva Biaudet väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

1 Ledamoten Biaudets motion om inträde i nätverket Fair Saturday

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Eva Biaudet och 19 andra ledamöter föreslår att Helsingfors ska söka medlemskap i ett internationellt nätverk av städer som firar Fair Saturday-dagen den sista lördagen i november. Det konstateras i motionen som bakgrund till förslaget att man internationellt har firat Black Friday som konsumtionens högtidsdag. Ett mera kritiskt sätt att förhålla sig till konsumtion har lett till att man har instiftat evenemanget Fair Saturday där konst och kultur betonas.

Fair Saturday-dagen firades år 2017 redan i 114 städer. Helsingfors skulle kunna vara först med att delta i Finland. Deltagande kräver att staden marknadsför dagen genom sina officiella informationskanaler. Samtidigt skulle Helsingfors bli officiell medlem i det internationella nätverket av Fair Saturday-städer.

Det framgår av kultur- och fritidsnämndens utlåtande med anledning av motionen att den spansktregistrerade stiftelsen Fair Saturday Founda-



25.09.2019

tion står bakom Fair Saturday-evenemanget. Det är möjligt att samarbeta med stiftelsen på tre sätt: 1. staden ordnar evenemanget själv med utnyttjande av licensiering, 2. evenemanget byggs upp av staden och stiftelsen i samarbete eller 3. staden köper arrangemanget nyckelfärdigt av stiftelsen. Riktgivande prisinformation finns tills vidare om samarbetsmodellen enligt punkt 2. För det föreslår stiftelsen ett pris på 18 000–20 000 euro under det första året. Dessutom tillkommer kostnader för resor och logi.

Kulturservicehelheten har inte resurser att ordna ett sådant evenemang i år. Såsom det konstateras i nämndens utlåtande har staden inte heller betraktats som primär aktör i en kampanj av detta slag. Saken håller ändå på att framskrida: Kultur- och bibliotekssektionen beviljade på sitt sammanträde 28.5.2019 föreningen Yhteismaa ry ett bidrag på 35 000 euro för att införa Fair Saturday-dagen i Helsingfors och för att den sista lördagen i november 2019 producera evenemanget för första gången. Det konstateras i motiveringarna till sektionens beslut att Fair Saturday ska vara en festival av paraplykaraktär och att den ska vara öppen för alla slags kulturaktörer och kultur runt om i Helsingfors. Projektet har som partner Fair Saturday Org och Helsingfors stadsdelsföreningar Helka. Helsingfors stad deltar bland annat genom att på evenemangsdagen inbjuda välgörenhets-, miljö- och andra föreningar att kort presentera sig i samband med stadens egna framträdanden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

1 Ledamoten Biaudets motion om inträde i nätverket Fair Saturday

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 09.09.2019 § 574

HEL 2019-002606 T 00 00 03



25.09.2019

Beslut

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Eva Biaudet väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Uppllysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 84

HEL 2019-002606 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että vuoden 2019 aikana selvitetään erilaiset osallistumistavat Fair Saturday -tapahtuman viettoon yhdessä kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa ja tehdään saatujen kokemusten ja selvitysten jälkeen päätös mahdollisesta liittymisestä Fair Saturday -verkostoon kaupunkina.

Fair Saturdaya vietetään vuosittaisen Black Fridayksi nimetyn marraskuun viimeisen perjantain ostospäivän jälkeisenä päivänä. Fair Saturdayn painotus on kulttuurin ja yhteisöllisyyden juhlimisessa: taiteilijat ja kulttuuri-instituutiot tukevat esityksillään valitsemiaan sosiaalisia kohteita. Tapahtuma on lähtenyt liikkeelle Bilbaosta. Marraskuussa 2015 se järjestettiin ensimmäisen kerran useammassa (45) kaupungissa Espanjassa, ja on sen jälkeen levinnyt kymmeniin muihin kaupunkeihin eri mantereilla. Vuonna 2018 järjestettiin 630 tapahtumaa 106 kaupungissa. Virallisia, suurimuotoisemmin toimivia Fair Saturday -kaupunkeja ovat mm. Milano, Pisa, Bristol, Dundee ja Lima sekä koko Skotlanti. Vuonna 2019 verkostoon on liittynyt mm. Chicago.

Valtuutettu Eva Biaudet ehdottaa valtuustoaloitteessaan, että Helsinki liittyisi jäseneksi Fair Saturday -tapahtumaa järjestävien kaupunkien kansainväliseen verkostoon. Tapahtuman takana on Espanjaan rekisteröity Fair Saturday Foundation, jonka kanssa voi tehdä yhteistyötä kolmella tasolla: kaupunki järjestää tapahtuman itse lisensointia hyväksikäyttäen, tapahtuma rakennetaan kaupungin ja säätiön yhteistyönä sopimukseen perustuvalla tavalla, tai kaupunki voi ostaa järjestelyt sää-



25.09.2019

tiöltä avaimet käteen -periaatteella. Suuntaa-antavaa hinnoittelutietoa on toistaiseksi yhteistyömallista, jonka hinnaksi säätiö esittää ensimmäisenä vuotena 18 000 – 20 000 euroa ilman matka- ja majoituskuluja. Bilbaosta matkustaa kaksi henkilöä konsultoimaan tapahtuman järjestelyjä 2–3 kertaa/vuosi.

Viralliseksi Fair Saturday -kaupungiksi ryhtyminen tarkoittaisi, että kaupunki sitoutuu edistämään tapahtuman järjestelyjä oman organisaationsa kautta. Vastaavasti kaupunki pääsee osaksi kansainvälistä virallisten Fair Saturday -kaupunkien verkostoa.

Fair Saturday -verkostoon osallistumisesta on neuvoteltu Fair Saturday -säätiön ja kaupungin kulttuuripalvelukokonaisuuden kesken. Palvelukokonaisuuden omiin vuoden 2019 ohjelmiin tapahtumaa ei pystytä resurssisyistä sisällyttämään. Suomalaisessa kontekstissa ei ole myöskään pidetty tarkoituksenmukaisena että kaupunki olisi ensisijainen toimija tämän tyyppisessä kampanjassa.

Tapahtuman järjestämisestä on keskusteltu myös joidenkin kansalaisyhteiskunnan/järjestöjen edustajien kanssa. Kaksi kansalaisjärjestöä on tehnyt yhdessä kulttuuriavustushakemuksen Fair Saturday -toiminnan järjestämiseksi vuonna 2019. Tavoitteena on selvittää Fair Saturday -konseptin toimivuutta ja vetovoimaa Helsingissä. Päätös avustuksesta tehdään kulttuuri- ja kirjastojaoston kokouksessa 28.5.2019.

Mikäli kulttuuri- ja kirjastojaoston päätös on myönteinen, päästään Helsingissä syksyllä 2019 hankkimaan kokemusta Fair Saturday -tyyppisen tapahtuman järjestämisestä ja vastaanotosta. Kokemus auttaisi myös määrittelemään, mikä olisi kaupungin rooli jatkossa.

23.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tuula Haavisto, kulttuurijohtaja, puhelin: 040 551 7335
tuula.haavisto(a)hel.fi



§ 284

Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om ett bibliotek till Fiskehamnen

HEL 2019-002608 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Holopainen och 21 andra ledamöter föreslår i sin motion att kultur- och fritidssektorn ska börja planera ett bibliotek i Fiskehamnen. Köpcentret Redi granskas som en möjlig förläggningsplats för biblioteket.

Stadsstyrelsen hänvisar till kultur- och fritidsnämndens utlåtande och konstaterar att det inte är möjligt att öppna ett nytt bibliotek i Fiskehamnen inom ramen för kultur- och fritidsnämndens nuvarande budget utan att genomföra en helhetsgranskning av servicenätet.

En helhetsgranskning över servicenätet för stadens bibliotek inleds efter att en utredning om planeringsprinciperna för kultur- och fritidsförhållandena har blivit färdiga. Utredningen ger en uppfattning om biblioteksnätets åtkomlighet och skapar grunden för vidareutvecklingen av biblioteksnätet i hela staden. Kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att sektorn förbinder sig att utreda organiseringen av bibliotekstjänsterna i Fiskehamnen efter att man på basis av utredning-



25.09.2019

en över förhållandena först har fått en uppfattning om hela biblioteksnettets åtkomlighet.

Helsingfors stadsbiblioteks servicenät består av 37 bibliotek. Servicenätet kompletteras av bl.a. två barnbokbussar och ett hembibliotek. Nätet har byggts upp under 160 år och olika tidsperioder reflekteras däri. Tendensen har varit att övergå från egna bibliotekshus (Richardsgatan, Berghäll, Tölö) till kulturhushelheter (Östra centrum, Malm, Gamlas, Nordsjö), lokaler i anslutning till skolor (Södra Haga, Skomakarböle, Parkstad, Malmgård, Bocksbacka) och samarbete med olika bibliotekssektorer (Arabiastranden, Vik). På Degerö öppnades i slutet av 2018 det första biblioteket i ett köpcenter. Dessutom innebar centrumbiblioteket Ode en stor förändring i servicenätet för stadens bibliotek.

På kartan ser nätet jämnt ut, men i praktiken har alla bibliotek inte det bästa möjliga läget. I Fiskehamnen har det inte reserverats någon plats för ett bibliotek eftersom det arkitektoniskt värdefulla Vallgårds bibliotek ligger i närheten. Med tanke på servicenätet för bibliotek skulle det vara optimalt om Vallgårds bibliotek låg i det tätbebyggda området i Fiskehamnen. Nu förutsätter åtkomsten till biblioteket en rask promenad eller ett par hållplatsers bussresa av Fiskehamnsbor. I utvecklingen av servicenätet är det viktigt att förlägga biblioteken till sådana platser att de är lättåtkomliga med kollektivtrafik och ligger vid förbindelserna för servicetrafik.

I medborgarbudgeteringsprocessen har ett förslag om en läs- och bibliotekshörna i Vapaakaupunkis lokaler i Redi tagits upp. Att producera bibliotekstjänster genom ett koncept som bygger på självbetjäning i gemensamma lokaler är en möjlighet att föra biblioteket närmare invånarna i Fiskehamnen. Finansieringen genom medborgarbudgetering är dock av projektkaraktär och kan inte utnyttjas för mer bestående biblioteksverksamhet.

En förutsättning för att reservera en självständig lokal antingen i stadens ägo eller hos en utomstående aktör för bibliotekstjänster är att finansieringen för inrättande och upprätthållande av ett bibliotek anvisas i budgeten.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi



Bilagor

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 617

HEL 2019-002608 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 98

HEL 2019-002608 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on aloitteen tekijöiden kanssa samaa mieltä lähikirjastojen merkityksestä. Tärkeää palveluverkon kehittämisessä on sijoittaa kirjastot siten että ne ovat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa ja asiointireittien varrella. Samalla lautakunta toteaa, että uuden kirjaston avaaminen Kalasatamassa ei ole mahdollista toimialan nykyisen budjettiraamin puitteissa ilman palveluverkon uudelleentarkastelua.

Palveluverkon uudelleentarkastelu käynnistyy sen jälkeen, kun lautakunnan päätöksen (19.6.2018, §132) mukaan käynnistetty selvitys kult-



tuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteista on valmistunut. Mainittu selvitys antaa käsityksen kaupungin kirjastoverkon saavutettavuudesta ja luo pohjan kirjastoverkon jatkokehittämiselle koko kaupungissa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sitoutuu selvittämään Kalasataman kirjastopalvelujen järjestämistä, kun on saatu ensin kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhtedtyön perusteella käsitys koko kirjastoverkon saavutettavuudesta.

Arjessa läsnä oleva kirjastoverkko toteuttaa Helsingin kaupungin strategiaa 2017–2021 tarjoamalla asukaslähtöisiä matalan kynnyksen palveluja tasavertaisia mahdollisuuksia taaten, syrjäytymistä ja segregatiota ehkäisten.

Tärkeää palveluverkon kehittämisessä on sijoittaa kirjastot siten että ne ovat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa ja asiointireittien varrella.

Helsingin kaupunginkirjaston palveluverkko muodostuu 37 kirjastosta. Verkkoa täydentää hakeutuvat kirjastopalvelut johon kuuluu mm kaksi lasten kirjastoautoa ja kotikirjasto. Verkko on rakentunut 160 vuoden ajan ja siinä peilautuu eri aikakaudet. Omista taloista (Rikhardinkatu, Kallio, Töölö) on hakeuduttu kulttuuritalokokonaisuuteen (Itäkeskus, Malmi, Kannelmäki, Vuosaari), koulun vanaveteen (Etelä-Haaga, Suutarila, Puistola, Malminkartano, Pukinmäki), eri kirjastosektoreiden kanssa yhteistyöhön (Arabianranta, Viikki). Ensimmäinen kauppakeskikirjasto on viime vuoden lopussa avattu Laajasalon kirjasto. Palveluverkkoa radikaalimmin muutti keskustakirjasto Oodi.

Kartalta katsoen verkko näyttää tasaiselta, käytännössä kaikkien kirjastojen sijainti ei ole paras mahdollinen. Kalasataman alueelle ei aikoinaan ole varattu tilaa kirjastolle, perusteluna on ollut lähituntumassa sijaitseva arkkitehtonisesti merkittävä arkkitehti Juha Leiviskän suunnittelema Vallilan kirjasto (1991). Kirjaston palveluverkkoa ajatellen Vallilan kirjaston sijainti Kalasataman tiiviiksi rakennetulla alueella olisi optimaalinen. Nyt lähikirjastoon pääsy edellyttää kalasatamalaisilta reipasta kävelylenkkiä tai parin pysäkin bussimatkaa.

Osallistuvan budjetoinnin prosessissa on ehdotettu luku- ja kirjastonurkkausta Redin Vapaakaupungin tiloihin. Kirjastopalvelun tuottaminen uudella konseptilla joka perustuisi itsepalveluun ja yhteisiin tiloihin olisi yksi mahdollisuus tuoda kirjasto lähemmäksi Kalasataman asukkaita. Osallistuvan budjetoinnin rahoitus on kuitenkin projektiluontoinen eikä sillä voida rahoittaa pysyvää kirjastotoimintaa.



25.09.2019

Itsenäisen uuden tilan (joko kaupungin omistaman tai ulkopuoliselta vuokratun) varaaminen kirjastopalvelulle edellyttäisi että budjettiin varattaisiin sille niin perustamis- kuin ylläpitorahoitus.

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että lausuntoon lisätään seuraava kohta uudeksi toiseksi kappaleeksi:

Palveluverkon uudelleentarkastelu käynnistyy sen jälkeen, kun lautakunnan päätöksen (19.6.2018, §132) mukaan käynnistetty selvitys kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteista on valmistunut. Mainittu selvitys antaa käsityksen kaupungin kirjastoverkon saavutettavuudesta ja luo pohjan kirjastoverkon jatkokehittämiselle koko kaupungissa.

Lautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lisätään lausuntoon:

Lautakunta katsoo, että kirjastopalveluiden tulee laajentua kasvavan kaupungin mukana.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Päivi Meros: Lisätään lausuntoon:

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sitoutuu selvittämään Kalasataman kirjastopalvelujen järjestämistä, kun on saatu ensin kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhdetyön perusteella käsitys koko kirjastoverkon saavutettavuudesta.

Lautakunta hyväksyi Päivi Meroksen vastaehdotuksen yksimielisesti.

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vanttinen

Lisätiedot

Saara Ihamäki, aluekirjastopalvelujen johtaja, puhelin: 310 85503
saara.ihamaki(a)hel.fi



§ 285

Den av ledamoten Ozan Yanar m.fl. väckta motionen om stöd för barns och ungas hobbyer

HEL 2019-003278 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Ozan Yanar väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Ozan Yanarin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Ozan Yanar och 43 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden utreder möjligheterna att erbjuda tilläggsunderstöd för barns och ungas hobbyer och speciellt till familjer som har begränsade ekonomiska möjligheter att bidra till barnens hobbyer.

Stadsstyrelsen hänvisar till kultur- och fritidsnämndens utlåtande och konstaterar att Helsingfors stadsstrategi har som mål att varje barn och ungdom har en hobby. I syfte att främja hobbyverksamheten behövs nya försök och bedömning av hur effektiva utvecklingsåtgärderna är.

Barn och unga är redan relativt aktiva inom hobbyverksamhet, men samtidigt finns det oro över barns och ungas ringa fysiska aktivitet. Enligt skolhälsoenkäten år 2017 hade 91 procent av eleverna i årskurserna 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen någon hobby en gång i veckan. Av alla svarande i enkäten var studerandena inom yrkesutbildningen på den lägsta nivån i och med att 81 procent av dessa angav att de deltar i en hobby varje vecka.



Enligt skolhälsoenkäten deltar en nästan lika stor andel av flickorna och pojkarna i en hobby en gång i veckan, och skillnaderna till det övriga landet är mycket små. Oftast sysslar ungdomar med motion och idrott, läsning och skrivning, bildkonst eller fotografering. Hobbyerna är relativt könsbundna: pojkarna motionerar mer medan det är mer typiskt för flickorna att läsa, fotografera, sköta keldjur eller syssla med musik eller teater. Mer än en tredjedel av pojkarna upplever att det finns intressant fritidsverksamhet i det egna bostadsområdet, av flickorna bara en femtedel. En tredjedel av studerandena inom yrkesutbildningen upplever att hobbyer är för dyra, likaså en femtedel av eleverna i årskurserna 7–9 inom den grundläggande utbildningen och av gymnasisterna.

Stadens viktigaste sätt att stödja barns och ungas hobbyer är att bidra till organisationer och andra aktörer som producerar hobbyverksamhet både ekonomiskt och genom att erbjuda lokaler för verksamheten. I fortsättningen bedöms det allt noggrannare hur understöden riktar sig till att stödja hobbyer till rimliga priser för speciellt barn och unga. Att hobbyverksamheten blir mer professionell höjer samtidigt verksamhetens kvalitet och kostnader.

Enligt forsknings- och utvecklingsprojektet Bra Fritid som staden genomförde åren 2013–2017 är priset inte den enda faktorn som hindrar att ha hobbyer, utan familjens och den nära gemenskapens kultur som understöder hobbyer är nödvändig för att börja en hobby. Det räcker alltså inte endast med att man tillhandahåller avgiftsfria eller förmånliga hobbyer om man vill få alla barn och ungdomar att söka sig till hobbyer. Man behöver även långvarigare uppbyggnad av en hobbypositiv kultur såväl i familjerna som i bostadsområdena.

Staden producerar mångsidiga motions- och idrottshobbyer för barn och unga tillsammans med motions- och idrottsorganisationer. EasySport-lektioner avsedda för barn i årskurserna 1–6 inom den grundläggande utbildningen är för det mesta gratis, och ett sex månaders säsongkort för FunAction-lektioner för barn i årskurserna 7–9 inom den grundläggande utbildningen kostar 25 euro. Inga avgifter tas ut för sommarverksamheten.

Alla lektioner är tillgängliga när som helst under säsongen. De viktigaste principerna för verksamheten är jämlikhet, barn-/ungdomsorientering och hög kvalitet. Särskild vikt fästs vid instruktörernas pedagogiska kompetens och förebyggande av mobbning och trakasserier. Också för de barn och unga som behöver särskilt stöd erbjuds mångsidiga hobbymöjligheter inom ramen för EasySport och FunAction.

Idrottstjänsterna syftar till att öka EasySport-verksamheten så att den bättre täcker de olika områdena och till att producera alla lektioner för



25.09.2019

barn utan avgift. Önskemålet är att i fortsättningen också kunna erbjuda FunAction-verksamhet utan avgift för ungdomar i årskurserna 7–9 inom den grundläggande utbildningen. Detta skulle främja jämlikheten bland barn och unga i och med att det skulle vara möjligt för alla minderåriga att delta i högkvalitativ verksamhet som ordnas av staden året runt utan avgift. Detta skulle dessutom göra det möjligt att tätare och fruktbarare än tidigare samarbeta med ungdomstjänsterna som tillhandahåller avgiftsfria motions- och idrottspass. I nuläget är detta inte möjligt inom ramen för budgetens intäktsmål eftersom avkastningsmålet för den avgiftsbelagda EasySport-verksamheten och FunAction-korten är ca 30 000 euro per år.

I programmet Mukana, som är ett av de stadsstrategiska spetsprojekten, testar man för tillfället nya sätt att stödja hobbyer. En av programmetns åtgärder är till exempel målet att säkerställa en hobby för alla elever i årskurs 3 i Gårdsbacka, och som en del av utvecklingen och förnyelsen av tjänsterna för barn och ungdomar i Gamlas och Malmgård strävar man att stärka hobbykulturen. Pilotprojektets resultat kan i fortsättningen utnyttjas annanstans i staden.

Staden genomför även projektet Hobbypass som finansieras av undervisnings- och kulturministeriet. Hobbypassen blir till en applikation med vilken det avgiftsfria hobbyutbudet kan riktas och marknadsföras direkt till ungdomar i årskurserna 7–9 inom den grundläggande utbildningen. Det nya hobbypassen tas i testbruk under år 2019.

Staden bidrar till barnens konsthobby genom att bevilja understöd för läroinrättningar som ordnar grundläggande konstundervisning. Den grundläggande konstundervisningen är målinriktad utbildning som fortskrider från en nivå till nästa avsedd främst för barn och unga. Staden stöder den grundläggande konstundervisningen på ca 55 läroinrättningar, av vilka 15 dessutom får en timbaserad statsandel. Staden har ställt upp tillgänglighet, jämställdhet mellan könen, ökning av diversiteten och jämlik behandling av de olika konstformerna som mål för den grundläggande konstundervisningen.

Konstcentrum för barn och ungdomar Annegården når tillsammans med stadens övriga kulturcentrum Gamlasgården, Malms kulturhus, Stoa och Nordhuset alla stadens barn i lågstadieåldern med konstkurserna 5x2. Konstundervisningen 5x2 ordnas som en del av skoldagen och den ger en utsikt till konsthobbyns möjligheter, men bara en del fortsätter hobbyn antingen av ekonomiska eller av andra skäl, även om de skulle bli intresserade av den. På Annegården utvecklar man idén om ett konststipendium med vilket en klasslärare eller en konstlärare skulle kunna ge barn och deras familjer en möjlighet att fortsätta en konsthobby utan avgift.



25.09.2019

Årligen deltar 700–800 barn i konstundervisningen i Annegårdens grupper. Annegården har åren 2017–2019 ordnat konstklubbar i skolor och lekparkar med hjälp av finansiering för regeringens spetsprojekt. Avsikten är att fortsätta denna konstklubbverksamhet som ordnas direkt efter skoldagen. Hösten 2019 inleds verksamheten med hobbytid under skolelevernas onsdagseftermiddagar. Det ger en bra möjlighet att erbjuda hobbymöjligheter med låg tröskel i fortsättningen.

Positiva effekter av hobbyer och en bra fritid kan granskas både ur ett vuxenorienterat pedagogiskt perspektiv och ur perspektivet för ungdomarnas verksamhet på egna villkor och deras delaktighet i sina egna liv. Att höra till en bra gemenskap och att ha meningsfull verksamhet är i varje fall kraftiga källor för välbefinnande och de producerar inlärningserfarenheter som upplevs som viktiga. Det är en styrka och ett viktigt mål för Helsingfors att stödja ungdomarnas delaktighet och verksamhet på egna villkor.

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att det inte är möjligt att utan tilläggssatsningar på både stödsystemen och uppbyggnaden av förhållandena nå en omfattande förändring i hobbyverksamhetens strukturer och finansiering i enlighet med det i motionen upptagna exemplet på Islandsmodellen. Med kultur- och fritidssektorns nuvarande budgetram och resurser är det möjligt att förverkliga bara småskaligare och områdesvisa försök. Kultur- och fritidsnämnden tillstyrker dock att hobbyverksamhet stöds i likhet med Islandsmodellen och anser att staden ska främja en närmare utredning och eventuellt ibruktage av modellen.

Stadsstyrelsen konstaterar att möjligheterna att tillämpa Islandsmodellen utreds i det fortsatta arbetet på det utslagningsförebyggande programmet Mukana. Åtgärdernas konsekvenser följs upp och rapporteras till stadsstyrelsen. Målet är att minska ensamheten bland barn och unga, bryta utslagningsspiralen över generationer, förebygga mobbning och öka det allmänna välbefinnandet i Helsingfors.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



1 Valtuutettu Ozan Yanarin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 618

HEL 2019-003278 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Ozan Yanarin aloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 96

HEL 2019-003278 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettava sitä, että harrastamisen nykyistä vahvempaa tukea selvitetään. Lisäksi harrastamisen tukemiseksi tarvitaan uusia kokeiluja ja kehittämistoimien vaikuttavuuden arviointia.

Laajaa Islannin mallin kaltaista harrastustoiminnan rakenteiden ja rahoituksen muutosta ei voida tehdä ilman merkittäviä lisäpanostuksia sekä tukijärjestelmiin että olosuhteiden rakentamiseen. Nykyisellä budjetti- raamalla ja niukilla resursseilla on mahdollista toteuttaa vain pienimuotoisempia ja alueellisia kokeiluja. Lautakunta kuitenkin kannattaa Islannin mallin kaltaista tukea harrastustoimintaan ja toivoo mallin käyttöönotosta lisäselvitystä syksyn budjettineuvotteluihin.



Lasten ja nuorten harrastamisen tärkeys ja harrastamisen tukeminen ovat viime vuosina olleet vahvasti esillä sekä kaupunkistrategiassa että opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteenasettelussa. Kaupunkistrategian mukaan Helsingin tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus.

Lasten ja nuorten harrastaminen on jo varsin korkealla tasolla ja samaan aikaan lasten ja nuorten vähäisestä fyysisestä aktiivisuudesta ollaan syystä huolestuneita. Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn perusteella 91% perusopetuksen 8. ja 9.-luokkalaisilla oppilailta on jokin viikoittainen harrastus. Kyselyyn osallistuneista matalin harrastamisen aste on ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla, joista 81% ilmoittaa harrastavansa viikoittain. Kouluterveyskyselyn mukaan tytöillä ja pojilla on lähes yhtä usein joku viikoittainen harrastus, eikä eroja koko maahan juuri ole. Eniten nuoret harrastavat liikuntaa, lukemista sekä kirjoittamista, kuvataidetta tai valokuvaamista. Harrastukset ovat varsin sukupuolittuneita; pojat liikkuvat enemmän, tytöt taas lukevat, kuvaavat, hoitavat lemmikkiä tai harrastavat musiikkia tai näyttelemistä enemmän. Pojista yli kolmannes kokee, että omalla asuinalueella on mielenkiintoista vapaa-ajan toimintaa, tytöistä vain viidennes. Kolmannes ammatillisen koulutuksen opiskelijoista koki harrastukset liian kalliiksi, yläluokkalaisista ja lukiolaisista viidennes.

Kaupungin keskeisin tapa tukea lasten ja nuorten harrastamista on harrastustoimintaa toteuttajien järjestöjen ja muiden toimijoiden avustaminen sekä rahallisesti että tarjoamalla heille tiloja toimintaan. Jatkossa sitä, kuinka hyvin avustukset kohdentuvat juuri lasten ja nuorten kohtuuhintaisen harrastamisen tukemiseen, tulee arvioida entistä tarkemmin. Harrastustoiminnan ammattimaistuminen samanaikaisesti kehittää toiminnan laatua ja nostaa kustannuksia.

Helsingin kaupungin toteuttaman Hyvä Vapaa-aika -tutkimus- ja kehittämishankkeen (2013–2017) tuloksena tiedetään, ettei harrastamisen esteenä ole ainoastaan harrastamisen hinta, vaan harrastamisen aloittamiseen tarvitaan perheen ja lähiyhteisön harrastamista tukeva kulttuuri. Ilmaisten tai kohtuuhintaisten harrastusten tarjoaminen ei siis yksin riitä, jos halutaan saada kaikki lapset ja nuoret harrastamaan, vaan myös pitkäjänteisempään harrastusmyönteisen kulttuurin rakentamista sekä perheissä että asuinalueilla.

Helsingin kaupunki tuottaa yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa monipuolisia liikuntaharrastuksia lapsille ja nuorille. Alakouluikäisille suunnatut EasySport-tunnit ovat pääosin ilmaisia, ja yläkouluikäisille suunnattujen FunAction-tuntien puolen vuoden kausikortti maksaa 25 euroa. Kesätoiminnasta ei peritä maksuja.



Kaikille näille tunneille voi lähteä mukaan milloin tahansa kauden aikana. Toiminnan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuus, lapsi-/nuori-lähtöisyys ja toiminnan laadukkuus. Erityistä huomiota kiinnitetään ohjaajien pedagogiseen osaamiseen sekä kiusaamiseen ja häirinnän ehkäisyyn. Myös erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille on tarjolla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia EasySportin ja FunActionin puitteissa.

Liikuntapalveluiden tavoitteena on, että EasySport-toimintaa voitaisiin lisätä alueellisesti kattavammaksi, ja että kaikki tunnit voitaisiin tuottaa veloituksetta lapsille. Toiveissa on, että myös FunAction-toimintaa voitaisiin tarjota jatkossa veloituksetta yläkouluikäisille nuorille. Tämä edistäisi lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta, kun kaikilla alaikäisillä olisi mahdollisuus osallistua kaupungin järjestämään laadukkaaseen toimintaan veloituksetta vuoden ympäri. Tämä mahdollistaisi myös aiempaa tiiviimmän ja hedelmällisemmän yhteistyön maksuttomia liikuntatunteja tarjoavien nuorisopalveluiden kanssa. Tällä hetkellä tämä ei ole talousarvion tulotavoitteiden puitteissa mahdollista. EasySportin maksullisten tuntien ja FunAction-korttien vuosituotto-odotus on tällä hetkellä noin 30 000 euroa.

Kaupunkistrategian kärkihankkeisiin kuuluvassa Mukana-ohjelmassa kokeillaan parhaillaan uusia tapoja harrastamisen tukemiseen. Ohjelman toimenpiteiden joukossa on esimerkiksi tavoite taata kaikille Kontulan alueen kolmasluokkalaisille harrastus ja osana Kannelmäen ja Malminkartanon alueiden lasten ja nuorten palveluiden kehittämistä ja uudistamisesta pyritään vahvistamaan harrastamisen kulttuuria kyseisillä alueilla. Näiden pilottihankkeiden tuloksia voidaan jatkossa hyödyntää muualla kaupungissa.

Helsingin kaupunki toteuttaa myös opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan Harrastuspassi-hanketta. Harrastuspassista tulee sovellus, jolla ilmaista harrastustarjontaa voidaan kohdentaa ja markkinoida suoraan yläkouluikäisille nuorille. Harrastuspassi saadaan kokeilukäyttöön vuoden 2019 aikana.

Lisäksi Helsinki tukee lasten taideharrastusta myöntämällä avustuksia taiteen perusopetusta tarjoaville oppilaitoksille. Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta. Helsinki tukee taiteen perusopetusta noin 55 oppilaitoksessa, lisäksi näistä 15 saa tuntiperusteista valtionosuutta. Helsinki on linjannut kehittämistavoitteeksi saavutettavuuden, sukupuolten tasa-arvon ja monimuotoisuuden lisäämisen sekä eri taiteenalojen monipuolisemman kohtelun.



Lasten ja nuorten taidekeskus Annantalo saavuttaa yhdessä muiden kaupungin kulttuurikeskusten (Kanneltalo, Malmitalo, Stoa, Vuotalo) kanssa kaikki Helsingin alakouluikäiset 5x2-taidekurssien avulla. Osana koulupäivää järjestettävä 5x2-taideopetus tarjoaa näköalan taideharrastamisen mahdollisuuksiin, mutta vain osa jatkaa harrastuksen puitteissa joko taloudellisista tai muista syistä, vaikka innostuisikin aiheesta. Annantalossa kehitellään ajatusta taidestipendistä/-voucherista, jonka avulla lapsen luokanopettaja tai taideopettaja voisi tarjota innostuneille lapsille ja heidän perheilleen mahdollisuuden maksuttomaan, matalan kynnyksen harrastamisen jatkamiseen. Taideopetusta harrastaa Annantalossa ryhmissä vuosittain 700–800 lasta ja nuorta. Annantalosta käsin on myös järjestetty vuosina 2017–19 hallituksen kärkihankerahoituksen turvin taidekerhoja kouluihin ja leikkipuistoihin. Tätä koulupäivien jatkeeksi sijoittuvaa taidekerhotoimintaa on tarkoitus jatkaa ja kehittää myös jatkossa. Helsingissä syksyllä 2019 alkava kouluisten keskiviikkoiltoapäiviin sijoittuva harrastusaika (koulupäivä loppuu kaikilta klo 14) tarjoaa myös jatkossa hyvän mahdollisuuden matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksien tarjoamiseen.

Harrastamisen ja hyvän vapaa-ajan positiivisia vaikutuksia voidaan tarkastella sekä aikuislähtöisestä pedagogisesta näkökulmasta että nuorten omaehtoisen toiminnan ja oman elämän osallisuuden näkökulmasta. Joka tapauksessa hyvään yhteisöön kuulumisen ja itselle mieleinen toiminta ovat vahvoja hyvinvoinnin lähteitä ja tuottavat mielekkäiksi koettuja oppimiskokemuksia. Nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite. Lautakunta katsoo, että Helsingin kaupungin tulee edistää Islannin mallin tarkempaa selvittämistä ja mahdollista käyttöönottoa Helsinkiin. Islannin mallin käyttöönotosta tulee tehdä tarkka selvitys syksyn budjettineuvotteluihin.

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Niilo Toivonen: Korvataan lausunnon toinen kappale kuulumaan seuraavasti:

Laajaa Islannin mallin kaltaista harrastustoiminnan rakenteiden ja rahoituksen muutosta ei voida tehdä ilman merkittäviä lisäpanostuksia sekä tukijärjestelmiin että olosuhteiden rakentamiseen. Nykyisellä budjettiraamilla ja niukilla resursseilla on mahdollista toteuttaa vain pienimuotoisempia ja alueellisia kokeiluja. Lautakunta kuitenkin kannattaa Islannin mallin kaltaista tukea harrastustoimintaan ja toivoo mallin käyttöönotosta lisäselvitystä syksyn budjettineuvotteluihin.



25.09.2019

Kannattaja: Sami Muttilainen

Vastaehdotus 2:

Niilo Toivonen: Korvataan lausunnon viimeisen kappaleen lopussa olevat seuraavat virkkeet:

Koska nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite, ei vahvasti aikuisjohtoista ja hyvin pedagogisoitua Islannin mallia ole mielekästä lähteä suoraan kopiaimaan Helsinkiin. Islannin kaltaisen mallin toteuttaminen ei olisi myöskään mahdollista ilman merkittäviä taloudellisia lisäpanostuksia. Kuitenkin vaikuttamalla koko lasten ja nuorten harrastuskenttään omin toimin ja avustuksin kaupunki pystyy varsin nopeastikin parantamaan lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastamiseen ja mielekkääseen vapaa-aikaan.

kuulumaan seuraavasti:

Nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukeminen ovat Helsingin vahvuus ja keskeinen tavoite. Lautakunta katsoo, että Helsingin kaupungin tulee edistää Islannin mallin tarkempaa selvittämistä ja mahdollista käyttöönottoa Helsinkiin. Islannin mallin käyttöönotosta tulee tehdä tarkka selvitys syksyn budjettineuvotteluihin.

Kannattaja: Sami Muttilainen

Vastaehdotus 3:

Sami Muttilainen: Korvataan lausunnon ensimmäinen kappale kuulumaan seuraavasti:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että harrastamisen nykyistä tukea tulee merkittävästi lisätä. Ainoastaan siten lasten- ja nuorten yhdenvertainen mahdollisuus harrastamiseen voidaan toteuttaa. Lisäksi harrastamisen tukemiseksi tarvitaan uusia kokeiluja ja kehittämistöimien vaikuttavuuden arviointia.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Niilo Toivosen vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Mika Ebeling, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Laura Varjokari



25.09.2019

Ei-äännet: 8

Jussi Chydenius, Simon Granroth, Eeva Kärkkäinen, Päivi Meros, Sami Muttilainen, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Niilo Toivonen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Arja Karhuvaara

Lautakunta hyväksyi Niilo Toivosen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 8 (1 poissa)

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Niilo Toivosen vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Mika Ebeling, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Laura Varjokari

Ei-äännet: 8

Jussi Chydenius, Simon Granroth, Eeva Kärkkäinen, Päivi Meros, Sami Muttilainen, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Niilo Toivonen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Arja Karhuvaara

Lautakunta hyväksyi Niilo Toivosen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 4 - 8 (1 poissa)

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi



25.09.2019

§ 286

Den av ledamoten Paavo Arhinmäki väckta motionen om barnfamiljers möjligheter att sporta och motionera i skolornas gymnastiksal

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Paavo Arhinmäki väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Paavo Arhinmäki och 20 andra ledamöter föreslår i sin fullmäktigemotion att staden ensam eller tillsammans med en samarbetspartner ska börja ge barnfamiljer möjligheter att sporta och motionera i skolornas gymnastiksal under veckosluten.

Stadsstyrelsen har med anledning av fullmäktigemotionen fått utlåtanden från kultur- och fritidsnämnden samt fostrans- och utbildningsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att idrottsservicen redan en tid har ägnat sig åt att utveckla den i fullmäktigemotionen nämnda verksamhetsmodellen Liikuntahulinat ("idrottsstoj"). Ett försök med verksamhetsmodellen Perhehulinat ("familjestoj") kommer igång runt om i staden redan i höst. Modellens centrala idé är att i skolornas gymnastiksal eller övriga lätt nåbara idrottsanläggningar genomföra så kallade innelekplatser som inspirerar människor att röra på



sig och som är öppna vintertid samt där barnen och föräldrarna tillsammans kan röra på sig på egen hand.

Skolornas gymnastiklokaler förvaltas under veckosluten av idrottssektorn vid kultur- och fritidssektorn, och gymnastikredskapen och utrustningen hör till skolans inventarier. Verksamhetsmodellen förutsätter att man tillsammans kommer överens om bokning av lokalerna, användning av inventarierna, handledning och övervakning under användningen samt finansieringen av projektet och den ersättning som ska betalas till skolan för städning samt slitage och skador på redskapen.

Man försöker få till stånd aktivitet till så små kostnader som möjligt och med utnyttjande av samarbete mellan olika instanser samt invånarnas aktiva delaktighet, varigenom tjänsten skulle kunna erbjudas barnfamiljerna avgiftsfritt. Utnyttjande av skolornas gymnastiksalor och invånarnas egen aktivitet när det gäller övervakningen av lokalerna är väsentliga förutsättningar för att hålla kostnaderna nere. Principen är den att tröskeln att gå med vore så låg som möjligt för alla familjer. Verksamhetsmodellen utvecklas vidare på basis av de iakttagelser man gör om försöket och utvidgas därefter stegvis till att omfatta hela stadens område.

Också fostrans- och utbildningsnämnden har i sitt utlåtande understött fullmäktigemotionen. Användningen av befintliga lokaler och gymnastikredskap möjliggör barns och föräldrars gemensamma motionshobby i närområdet under veckosluten.

Enligt stadsstrategin utvecklas stadsmiljön samt idrotts- och kulturutbudet så att dessa uppmuntrar till motion och vardagsaktivitet jämlikt i olika stadsdelar. Helsingfors stöder invånarnas och sammanslutningarnas lokala initiativrikedom och samverkan. För att skapa likvärdiga möjligheter säkerställer staden att dess lokaler är enkla och trygga att använda för utbildnings-, kultur- och medborgarverksamhet. Rörelse görs allt mera till en fast del av vardagen för barn och unga inom småbarnspedagogiken och i skolorna. Utökande av fritidsverksamhet med låg tröskel riktad till personer som inte hör till föreningar samt till barnfamiljer har noterats som en av kultur- och fritidssektorns centrala åtgärder för genomförande av stadsstrategin år 2019.

Forskning visar att människors motionsvanor börjar ta form redan vid tre års ålder. Då barnen börjar i skolan är skillnaderna i deras motoriska färdigheter mycket större än de var förut. Av de barn som ännu inte har uppnått skolåldern är det bara ungefär 10–20 procent som rör på sig tillräckligt, av barnen i lågstadieåldern ungefär 40 procent. Alla barn under 8 års ålder borde röra sig åtminstone tre timmar per dag. Den volymen borde framför allt bestå av barnens självständiga, fartfyllda le-



25.09.2019

kar, bollspel och vistelse ute i det fria, något som enligt forskningen gynnar små barns motoriska utveckling till och med mera än att träna diverse idrottsgrenar. Även då föräldrarna föregår med gott exempel har det en positiv effekt på hur barnens livsstil utvecklas då det gäller idrott och motion.

Motions- och rörlighetsprogrammet, som är ett spetsprojekt inom stadsstrategin, har som mål att få stadsborna att röra på sig mera och att sitta mindre. Syftet är att det ska vara enkelt, smidigt och lockande att röra på sig till vardags i Helsingfors. Redan en liten mängd vardags- och nyttomotion har effekter som främjar hälsan och välbefinnandet. Att utöka barnfamiljers möjligheter att på egen hand sporta och motionera i enlighet med fullmäktigemotionen är för sin del i linje med stadsstrategins målsättningar.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 577

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö



25.09.2019

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 174

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi aloitteesta seuraavan lausunnon:

Kasvatus ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta, jossa kaupunki tarjoaisi lapsiperheille matalan kynnyksen maksuttomia tai edullisia liikuntapalveluita lähikoulujen liikuntasaleissa. Aloitteen mukaiset palvelut, tilat ja olemassa olevien liikuntavarusteiden käyttö mahdollistaisi lasten ja vanhempien yhteiset liikuntaharrastusmahdollisuudet viikonloppuisin lähialueella.

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumishjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka liikkuvat vähän.

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteellisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisien mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Aloitteen mukainen toimintamalli tulee suunnitella yhteistyössä eri toimialojen, alueen asukkaiden ja mahdollisten yhteistyökumppanien kanssa niin, että toiminnan kustannukset ja kynnys osallistumiseen pysyvät matalana. Kokeilu alkaisi muutamassa liikuntasalissa ja laajeni saatavien kokemusten pohjalta usealle alueelle.

Koulujen liikuntatilat ovat viikonloppuisin kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden hallinnassa ja liikuntavälineet ja varusteet koulun toiminnan irtaimistoa. Toimintamalli vaatii yhteistä sopimista tilojen varaamisesta, varusteiden käytöstä, ohjauksesta ja valvonnasta käytön aikana, hankkeen rahoituksesta sekä kouluille maksettavista



25.09.2019

korvauksista siivouksesta ja välineiden lisääntyneestä käytöstä johtuvasta kulumisesta ja rikkoutumisesta.

Aloite tukee liikunnallisen elämäntavan omaksumista ja edistää yhdessä tekemisen kulttuuria alueella.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 87

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa esitetyn toimintamallin käynnistämistä Helsingissä. Toimintamalli tulee suunnitella yhteistyössä eri toimialojen, yhteistyökumppanien ja alueen asukkaiden kanssa. Näin toimien voidaan edistää sitä, että toiminnan kulut saadaan pidettyä matalina, ja palvelu voidaan tarjota maksuttomasti kaikille lapsiperheille.

Liikkumisen puutteesta on tullut keskeinen terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä heikentävä tekijä kaiken ikäisillä. Vaikka liikunta on suhteellisen suosittu vapaa-ajan harrastus, arkielämästä on samanaikaisesti tullut istuvaa. Luontainen liikkuminen on vähentynyt olennaisesti.

Liian vähäisen liikkumisen seuraukset ovat vakavia. Liikkumisen puute on maailmanlaajuisesti jo neljänneksi yleisin taustatekijä pitkäaikaissairauksien aiheuttamiin kuolemantapauksiin. Muita seurauksia ovat muun muassa fyysisen kunnon ja toimintakyvyn heikkeneminen, tuki- ja liikuntaelinongelmat, ylipaino, tyypin 2 diabetes, sydän- ja verisuonisairaudet sekä mielenterveys- ja uniongelmat. Liikkumattomuuteen kytkeytyvien kansantaloudellisten kustannusten on arvioitu Suomessa olevan vuosittain vähintään 3,2 miljardia euroa.

Tutkimusten mukaan liikkumistottumukset alkavat urautua jo kolmen vuoden iässä. On havaittu, että koulupolun alkaessa lasten motorisissa taidoissa on paljon suuremmat erot kuin aiemmin. Tutkimustulokset ovat pysäyttäviä: alle kouluikäisistä lapsista vain noin 10–20 prosenttia liikkuu riittävästi, alakouluikäisistä noin 40 %. Kaikkien alle 8-vuotiaiden



pitäisi liikkua vähintään kolme tuntia päivittäin. Tämän määrän pitäisi koostua ennen muuta lasten omaehtoisista, vauhdikkaista leikeistä, pallopeleistä ja ulkoilusta, joista on tutkitusti jopa enemmän hyötyä pienten lasten motoriikan kehittymiselle kuin erilaisten urheilulajien harjoittelusta. Vanhempien esimerkillä on myös myönteinen vaikutus lasten liikunnallisen elämäntavan kehittymiselle. [Tutkimusviitteet liikkumisohjelman projektisuunnitelmasta, ks. mm. Helajärvi Harri, Lindholm Harri, Vasankari Tommi ja Heinonen Olli J. (2015); Husu, Pauliina (ym.) (2018).; Itkonen Hannu, Lehtonen Kati ja Aarresola Outi. (2018); Kokko Sami & Mehtälä Anette (toim.) (2016).; Vasankari Tommi & Kolu Päivi (toim) (2018); World Health Organization (2017)]

Kaupunkistrategian mukaan ”kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisen mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.” Lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhdeksi keskeisistä toimenpiteistä kaupunkistrategian toteuttamiseksi vuonna 2019 on kirjattu ”Lisätään matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintaa yhdistyksiin kuulumattomille ja lapsiperheille”.

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumisohjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikkumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka liikkuvat vähän.

Liikuntapalveluissa on jo jonkin aikaa kehitelty Liikuntahulinat-toimintamallia eteenpäin. Tavoitteena on, että jo ensi syksystä alkaen Perhehulinat-toimintamallin kokeilu käynnistyy eri puolilla kaupunkia. Mallin keskeinen idea on toteuttaa koulujen liikuntasaleissa tai muissa helposti saavutettavissa liikuntapaikoissa liikkumiseen innostavia ns. sisäleikkipuistoja, jotka ovat avoinna talvikaudella, ja joissa lapset ja vanhemmat voivat liikkua omatoimisesti yhdessä. Toimintamallia kehitetään edelleen kokeilun havaintojen pohjalta, ja laajennetaan sen jälkeen asteittain kattamaan koko kaupungin alueen.

Toiminta pyritään tuottamaan vähäisin kustannuksin, eri tahojen yhteistyötä ja asuinalueiden asukkaiden aktiivista osallisuutta hyödyntäen, jolloin palvelu voitaisiin tarjota lapsiperheille maksuttomasti. Koulujen liikuntasalien välineistön hyödyntäminen sekä asukkaiden omatoimisuus tilojen ja toiminnan valvomisen osalta ovat keskeisiä edellytyksiä kulu-



25.09.2019

jen matalina pitämiseen. Kantavana periaatteena on toteuttaa toiminta niin, että kynnys lähteä mukaan olisi kaikille perheille mahdollisimman matala. Toimintaa on suunniteltu liikuntapalveluiden johdolla, eri toimialojen välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi



§ 287

Den av Vänsterförbundets fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen om äldreomsorgen

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av Vänsterförbundets fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om det är möjligt att i framtida upphandlingar av dygnetruntvård

- justera kriterierna för konkurrensutsättning så att kvaliteten betonas starkare än nu
- säkerställa att det finns tillräckligt med sätt att ingripa vid försummelser. (Anna Vuorjoki)

Behandling

Ledamoten Anna Vuorjoki understödd av ledamoten Petra Malin föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om det är möjligt att i framtida upphandlingar av dygnetruntvård

- justera kriterierna för konkurrensutsättning så att kvaliteten betonas starkare än nu
- säkerställa att det finns tillräckligt med sätt att ingripa vid försummelser.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

5 omröstningen

Ledamoten Anna Vuorjokis förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om det är möjligt att i framtida upphandlingar av dygnetruntvård

- justera kriterierna för konkurrensutsättning så att kvaliteten betonas starkare än nu
- säkerställa att det finns tillräckligt med sätt att ingripa vid försummelser.



25.09.2019

ser.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 67

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Ville Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Matias Turkkila, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 1

Otto Meri

Blanka: 15

Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Heimo Laaksonen, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Pia Pakarinen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ulla-Marja Urho

Frånvarande: 2

Silvia Modig, Mirita Saxberg

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Anna Vuorjokis förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Sökande av ändring

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Vänsterförbundets fullmäktige-grupp föreslår i sin gruppmotion att Helsingfors

- planerar en sådan personaldimensionering för hemvården som garanterar en god vård
- gör det lättare att få dygnetruntvård i de fall där man med hemvårdsstödet inte längre kan garantera en god livskvalitet
- justerar dygnetruntvårdens personaldimensionering så att den är minst 0,7 både i de egna enheterna och i enheterna med köpta tjänster samt även högre när klienternas vårdberoende så kräver
- själv producerar mer dygnetruntvård
- garanterar tillgången på övriga tjänster såsom dagverksamhet
- kontrollerar konkurrenskriterierna för dygnetruntvård på så sätt att kvaliteten prioriteras högre än nu
- förstärker övervakningen av dygnetruntvårdens tjänsteproducenter så att problemen ska märkas och att man kan ingripa även i de situationer där den vårdades anhöriga inte är aktiva
- ser till att det i avtalen om köpta tjänster finns tillräckliga medel för att ingripa i försummelse, såsom kännbart avtalsvite.

Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som kommit in och konstaterar att det vid ingången av 2019 i Helsingfors bodde 47 000 personer som fyllt 75 år, sju procent av befolkningen. Relativt sett har befolkningen åldrats klart långsammare i Helsingfors än i huvudstadsregionens övriga kommuner. Enligt prognoserna börjar andelen personer som fyllt 75 år öka i Helsingfors efter 2020.

I Helsingfors finns det mångsidig service som tryggar en god ålderdom och stöder de äldres funktionsförmåga. Social- och hälsovårdssektorns strategiska målsättning är att stödja de äldre att bo hemma, att utveckla mängden och innehållet på service som ges i hemmet, att minska institutionell vård samt att garantera en tillräcklig personalresurs och denna kompetens. Lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (den s.k.



äldreomsorgslagen 980/2012) förutsätter att en kommun i första hand ska ge äldre personer långvarig vård och omsorg som stöder ett värdigt liv med hjälp av öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården i hemmet, och med övriga öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården.

Hemvård

En andel på 92,6 procent av helsingforsarna över 75 år bor hemma. Den regelbundna hemvården har ca 6 800 klienter. Det sker ungefär 250 000 servicehändelser per månad. Andelen av befolkningen som fyllt 75 i hemvården är betydligt större i Helsingfors än i grannkommunerna (Helsingfors 11,7 procent, Esbo 6,9 procent och Vanda 8,7 procent). Andelen har minskat med 0,7 procentenheter i Helsingfors sedan föregående år. Med hjälp av den effektiverade servicerådgivningen och kundstyrningen har man hittat andra goda lösningar för enkla servicebehov.

Det fanns 1 736 anställningar i hemvården i januari 2019. Dessutom får hemvårdens klienter service från personliga läkare och terapeuter (fysioterapeuter, ergoterapeuter och dietister) från Helsingfors sjukhus. Behovet av personal i relation till vårdbehovet granskas årligen. Under 2017 och 2018 fick hemvården sammanlagt 60 nya vårdaranställningar. Åtta nya fysioterapeuter har anställts. Dessutom har man anställt en ergoterapeut och en dietist. Under 2019 inrättas 20 nya sjukskötaranställningar som riktas till den rehabiliterande bedömningen i början av hemvården. Utöver att göra personalstrukturen i hemvården mer mångsidig har Helsingfors under de senaste åren också satsat mycket på att utveckla kompetenser och främja välmående i arbetet.

Behovet av personal i hemvården påverkas av köpta hemvårds- och stödtjänster, bland annat dosering av mediciner, provtagningstjänst samt butiks- och måltidsservice. Helsingfors producerar största delen av hemvården själv. Sedan 2015 har de hemvårdsklienter som bor i privata servicehem och sedan 2018 de hemvårdsklienter som bor hemma haft en möjlighet att skaffa den hemvård de behöver från en godkänd privat servicesedelsleverantör. Servicesedeln är ett växande produktions sätt. I mars 2019 använde nästan 600 klienter servicesedeln.

Hemvården stöds av den teknologiska utvecklingen och av att e-tjänster tas i bruk som stöd för både klienterna och yrkespersonalen. De flesta klienter i hemvården har trygghetstelefon. Hemvården erbjuder de äldre även distansvård och -rehabilitering med bild. Mer än 800 klienter utnyttjar redan denna möjlighet, och ca 12 procent av klienterna har distansbesök. Tryggheten för dementa hemvårdsklienter har ökat



med hjälp av dörralarm och GPS-lokaliserings tjänst. I år tar hemvården stegvis i bruk en optimeringsapp som gör personalens rutter så ändamålsenliga som möjligt med hänsyn till klienternas behov. Klienterna får oftare besök av egna vårdare och personalen kan bättre schemalägga pauserna.

Tjänster som stöder boendet hemma

Vård och omsorg av dem som bor hemma i Helsingfors ordnas med anpassade stödåtgärder, såsom hemvård i kombination med de närliggande mångsidiga servicecentralernas verksamhet, bedömnings- och rehabiliteringsperioder, korttidsvård eller dagverksamhet. Under de senaste åren har medianväntetiden till dagverksamheten varje månad varierat mellan 50 och 60 dygn. Det finns också en servicesedel för dagverksamhet och korttidsvård.

Helsingfors har utvecklat hemvården och stärkt närståendevården i enlighet med regeringens spetsprojekt. Verksamhetscentren för närståendevård har ordnat mångsidig verksamhet för familjerna redan i flera år. Närståendevårdarna stöds även med individuella tjänster. Det finns flera alternativ för att ordna lediga dagar.

Hemvårdens stödtjänster stöder boendet hemma, exempelvis måltids-, städ- och bastutjänsterna, samt mångsidig frivilligverksamhet såsom motions- och kulturkompisverksamheten.

Stadsstyrelsen förutsätter att det ordnas tillräckligt med dagverksamhet jämfört med de äldres behov.

Dygnetruntvård

Helsingfors erbjuder långtidsvård dygnet runt när en äldre person behöver det och de öppna tjänsterna inte längre är tillräckliga. Behovet av långtidsvård dygnet runt bedöms individuellt och multiprofessionellt. Den äldres egen vilja och de anhörigas åsikt reds ut. I Helsingfors finns det ca 4 000 platser för långtidsvård dygnet runt för personer över 65 år, varav staden producerar hälften själv. Tjänster köps flexibelt enligt behovet. I mars 2019 var medianväntetiden till dygnetruntvården 16 dygn. Enligt äldreomsorgslagen ska den nödvändiga servicen ordnas inom 90 dagar.

Personaldimensioneringen är i genomsnitt 0,7 i Helsingfors egna verksamhetsenheter för dygnetruntvård. Enheternas personaldimensionering varierar enligt klienternas vårdbehov och funktionsförmåga. Enligt de rådande kvalitetsrekommendationerna ska personaldimensioneringen vara minst 0,5. Av de köpta tjänsterna krävs en dimensionering på minst 0,7. Också kraven för den övriga verksamheten och lokalerna



25.09.2019

är desamma för den egna verksamheten som för köpta tjänster. Vårdpersonalens antal bör dimensioneras enligt kundernas behov och funktionsförmåga. Att personalresurserna är tillräckliga granskas årligen. Även dygnetruntvården utnyttjar aktivt teknologi, såsom rörelsesensorer, med vilka man kan förebygga olyckor och förutse invånarnas behov av hjälp.

Stadsstyrelsen förutsätter att antalet vårdplatser inom dygnetruntvården motsvarar det verkliga behovet och att kriterierna för att få dygnetruntvård inte är för strikta.

Ombyggnader och nybyggnader

I enlighet med de nationella målsättningarna och stadsstrategin har Helsingfors servicestruktur blivit lättare. Målet är att gradvis minska de äldres anstaltsvård dygnet runt och att öka serviceboendet med heldygnsomsorg. Målet för 2019 är att genom att köpa tjänster skaffa 50 platser till för serviceboende med heldygnsomsorg.

Man har gjort grundliga reparationer i stadens egna serviceboenden och vårdbyggnader. Det planeras en nybyggnad i anslutning till Forsby mångsidiga servicecentral, Nordsjö mångsidiga servicecentral, ombyggnad av Mariahemmet och en ny mångsidig servicecentral för det södra området i stället för Stengård. Preliminärt planeras mångsidiga servicecentraler också på områdena Gamlas–Malmgård och Degerö–Kronberget.

Köpta tjänster

Teamet för köpta tjänster inom utredning, bedömning och placering (SAS-tjänsten) sköter centraliserat avtalshanteringen, koordineringen och upphandlingen av köpta tjänster inom serviceboendet med heldygnsomsorg för personer över 65 år och personer under 65 år med många sjukdomar och inom de äldres dagverksamhet. Teamet för köpta tjänster ansvarar bl.a. för konkurrensutsättning av service i samarbete med upphandlingstjänsterna, för utveckling av servicesedlar, för godkännande och kontroll av servicesedelproducenterna samt för uppföljning av de köpta tjänsternas kvalitet och för övervakning, styrning och handledning när det gäller lagstadgade tjänster. Teamet för köpta tjänster samarbetar aktivt och tätt med serviceproducenterna, på flera olika sätt.

Teamet för köpta tjänster övervakar service som köps såsom en övervakande myndighet och såsom köpare av tjänster. Kvalitetskontrollen i den privata heldygnsomsorgen och anstaltsvården grundar sig på lagen om privat socialservice (922/2011) och på avtalet som ingåtts med serviceproducenten. Avtalet grundar sig på servicebeskrivningen som



25.09.2019

tillämpades vid upphandlingen och där man noga har definierat kvalitetskraven för den köpta tjänsten, såsom vårdpersonalens storlek per klient och den kompetens som krävs av personalen. Kontrollresurserna i Helsingfors stads team för köpta tjänster har i år fått förstärkning genom en ny planerare. I teamet arbetar chefen för köpta tjänster, tre planerare och en byråsekreterare.

Teamet för köpta tjänster förhandlar årligen med alla serviceproducenter om genomförandeprogrammet, där man går igenom bl.a. RAI-resultaten, reklamationer, ärenden som överenskommit under gransknings- och auditeringsbesök m.m. Dessutom ordnas regelbundna samarbets- träffar med producenterna, två till fyra gånger per år. Till alla inbjudna skickas PM och presenterat material från tillställningarna.

Tillsynen av de privata tjänsteproducenterna är både förebyggande och sådan som utförs efteråt. Kontrollbesöken i enheterna är vanligen regelbundna och systematiska. Som en del av kontrollen uppföljs bl.a. personalstrukturen och -dimensioneringen, planer för egenkontroll, kundanteckningar, medicinpraxis, användning av begränsande åtgärder och påbyggnadsutbildning för personalen. Man gör även stickprov, t.ex. genom att be serviceproducenternas skiftlistor för vissa veckor. Man skriver PM över kontrollbesök och förhandlingar, i vilka man antecknar de avtalade åtgärderna och inom vilken tidsrymd de ska vidtas. Under de två senaste åren har kontrollens fokus legat på uppföljningen av den personaldimensionering som krävs i de äldres serviceboende. Utgående från risker har man dessutom utfört kontroll i de enheter varifrån anhöriga/kunder ofta har kontaktat eller klagat och vid vilka regionförvaltningsverket i sin övervakning har fäst uppmärksamhet. Över besöken skrivs rapporter för kvalitetskontroll och eventuella fortsatta åtgärder och delgivningar fastställs. Kontrollrapporterna skickas till serviceproducenterna och Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

Teamet för köpta tjänster ger bemötanden till anmärkningar och klagomål samt utlåtanden över serviceleverantörernas verksamhet till regionförvaltningsverket och Valvira. Man ingriper genast i olägenheter som anmälts om de privata serviceproducenterna. Då kan man göra ett oanmält besök på enheten, särskilt om anmälan gäller personalstyrkan. Teamet för köpta tjänster ber serviceproducenten reda ut vilka åtgärder den tänker vidta och inom vilken tid, för att rätta till bristerna. Om korrigerande åtgärder inte vidtas erbjuder staden inte längre vårdplatsen i fråga åt klienterna. Den yttersta åtgärden att flytta alla klienter från vårdplatsen i fråga. Utgångspunkten är emellertid att i nära samarbete med serviceproducenten alltid rätta kvalitetsbrister som uppdragats, eftersom man så långt som möjligt vill undvika att flytta sköra och sjuka invånare från en vårdplats till en annan. I avtalet mellan staden och producenten har man även fastställt ett avtalsvite.



Egenkontroll

Serviceproducentens egenkontroll är den viktigaste av de förebyggande kontrollåtgärderna. Enligt 6 § i lagen om privat socialservice ska varje producent av privat socialservice utarbeta en plan för egenkontroll för ändamålsenlig verksamhet och för att säkerställa kvaliteten. Serviceproducenten ska hålla planen för egenkontroll offentligt framlagd på producentens eller enhetens webbsida, där den är lätt tillgänglig för klienterna och kommunen. Teamet för köpta tjänster följer upp och utnyttjar planerna i samarbetet med producenterna, i kontrollen och i auditeringen.

Också de egna verksamhetsenheterna gör upp planer för egenkontrollen enligt äldreomsorgslagen, vilka finns tillgängliga i enheterna och publiceras på sektorns internetsida.

Servicereform

Helsingfors håller för närvarande på att förnya social- och hälsovårdstjänsterna på så sätt att klienternas behov ska kunna beaktas ännu bättre än nu och att man ska kunna erbjuda service som motsvarar klientens behov.

I början av 2018 flyttades de äldres rådgivning, handledning och bedömning av servicebehov till HelppiSeniori. Tack vare centraliseringen får de äldre råd, en mångsidig bedömning och hjälp med att sammanjämka tjänsterna från ett och samma ställe, på Seniorinfos nummer. Man kan skicka allmänna frågor per e-post till Seniorinfo. Via chattfunktionen kan man fråga råd anonymt eller genom att identifiera sig med suomi.fi-tjänsten. Man får även råd och handledning under personliga möten vid Seniorinfos verksamhetsställen och i servicecentralerna runt om i Helsingfors. Dessutom kan man träffa Seniorinfos medarbetare en gång i veckan på förmiddagar i centralerna för hälsa och välbefinnande i Nordsjö och Fiskehamnen. Seniorinfos verksamhet har fått bra respons.

Stadens sajt Seniorinfo betjänar både de äldre och deras anhöriga. Kunderna deltar i att utveckla tjänsterna. Stadens seniorprogram samlar de olika sektorernas åtgärder för att förbättra servicen för äldre stadsbor.

Revidering av lagstiftningen och kvalitetsrekommendationerna

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att reformera lagstiftningen och kvalitetsrekommendationerna. Med detta avses bl.a. att äldreomsorgslagen och den kvalitetsrekommendation som gäller tjänster för äldre ska revideras. Arbetsgruppen bedömer ex-



25.09.2019

empelvis antalet anställda, deras kompetens och hur de tilldelas uppgifter. Arbetsgruppen bereder en lagändring med konsekvensbedömning fram till utgången av 2019.

Stadsstyrelsen anser att det är viktigt att ordna omfattande, god och rättidig service för den äldre befolkningen. Flera av åtgärderna som föreslås i motionen har redan vidtagits eller är under arbete. Social- och hälsovårdstjänsterna behöver fortfarande kontinuerlig förnyelse och ett allt tätare samarbete med alla aktörer, även branschens serviceproducenter såsom företag, organisationer och stiftelser.

Stadsstyrelsen konstaterar att det årligen enligt planen och såsom tagits upp i social- och hälsovårdsnämndens utlåtande, är möjligt att rikta resurser till att det finns tillräckligt med dagverksamhet, platser i dygnetruntvården, att man får vård samt att goda rehabiliteringstjänster är tillgängliga i rätt tid, vilket även har gjorts.

Enligt i 30 kap. 12 § i förvaltningsstadgan kan en fullmäktigegrupp väcka en gruppmotion. En gruppmotion är en motion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktigegruppens medlemmar och som har rubriken gruppmotion. En gruppmotion inlämnas till ordföranden av fullmäktigegruppens ordförande eller vice ordförande. En fullmäktigegrupp får väcka fyra gruppmotioner under en fullmäktigeperiod.

Stadsstyrelsen ska förelägga fullmäktige en gruppmotion på det sätt som föreskrivs i 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan om behandlingen av en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter. Stadsstyrelsen ska förelägga fullmäktige en gruppmotion inom åtta månader.

Behandling av andra motioner som gäller tjänster för äldre

I enlighet med 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan föreslår stadsstyrelsen att fullmäktige ska behandla den motion som väckts av ledamoten Mari Holopainen och 20 andra ledamöter (HEL 2019-002610) om ökad dagverksamhet för seniorer i hemvård. Stadsstyrelsen ska besvara den motion som väckts av ledamoten Terhi Koulumies och tre andra ledamöter (HEL 2019-001431) om säkrande av kvaliteten hos tjänsterna för äldre.

Stadsfullmäktige har 28.11.2018 (§ 384) behandlat den av Sannfinländarnas fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen om utredning av nuläget och framtida behov i äldreomsorgen (HEL 2018-004931). I svaren på de nu aktuella motionerna om äldreomsorg har man tillämpat uppdaterad information jämfört med stadsstyrelsens föregående svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen



25.09.2019

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 583

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (1): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyt kriteerit ole liian tiukat."

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (2): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus toteaa, että pitkällä tähtäimellä laadukkaiden hoitopaikkojen riittävyys ja pysyvyys voidaan parhaiten varmistaa huolehtimalla riittävästä määrästä kaupungin omia ympärivuorokautisen hoidon paikkoja."

Kannattaja: Elisa Gebhard



25.09.2019

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (3): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden."

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (4): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että tulevissa kilpailutuksissa otetaan huomioon ryhmäaloitteessa mainitut kriteerit laadun korostamisesta ja mahdollisuuksista puuttua laiminlyönteihin."

Kannattaja: Mai Kivelä

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Fatim Diarra, Kaisa Hernberg, Arja Karhuvaara, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Elisa Gebhard, Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Mika Raatikainen, Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon toisen vastaehdotuksen äänin 10 - 5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon neljännen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 12

Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Arja Karhuvaara, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa



25.09.2019

Ei-äännet: 3

Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon neljännen vastaehdotuksen äänin 12 - 3.

Kahden suoritettuna äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus päätti hyväksyä Veronika Honkasalon ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.06.2019 § 126

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien vanhusten hoivaa:

"Helsingissä asui vuoden 2019 alussa noin 47 000 yli 75-vuotiasta henkilöä, seitsemän prosenttia väestöstä. Helsingissä väestön suhteellinen ikääntyminen on ollut selvästi hitaampaa verrattuna muihin pääkaupunkiseudun kuntiin. Väestöennusteiden mukaan 75-vuotiaiden väestöosuuden kasvu alkaa Helsingissä vuoden 2020 jälkeen.

Helsingissä on monipuoliset palvelut hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Sosiaali- ja terveystoimialan palvelustrategisena tavoitteena on ikääntyneiden henkilöiden kotona asumisen tukeminen, kotiin annettavien palvelujen määrän ja sisälön kehittäminen ja laitoshoidon vähentäminen sekä henkilöstön riittävän määrän ja osaamisen turvaaminen. Vanhuspalvelulaki edellyttää, että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.

Kotihoito

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

F10680001200062637

Moms nr

F102012566



Yli 75-vuotiaista helsinkiläisistä 92,6 prosenttia asuu kotona. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita on noin 6 800 ja palvelutapahtumia noin 250 000 kuukaudessa. Kotihoidon palvelua saaneen 75 vuotta täyttäneen väestön osuus on Helsingissä selvästi suurempi kuin lähinaapurikunnissa (Helsinki 11,7 prosenttia, Espoo 6,9 prosenttia ja Vantaa 8,7 prosenttia). Osuus on pienentynyt Helsingissä 0,7 prosenttia viime vuodesta. Tehostuneen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen keinoin kevyisiin palvelutarpeisiin on löydetty muita hyviä ratkaisuja.

Tammikuussa 2019 kotihoidossa oli 1 736 vakanssia. Lisäksi kotihoidon asiakkaat saavat palveluja Helsingin sairaalan nimikkolääkäreiltä ja -terapeuteilta (fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapeutit). Henkilöstötarvetta tarkastellaan vuosittain suhteessa asiakkaiden hoidon tarpeeseen. Kotihoitoon on lisätty vuosina 2017 ja 2018 yhteensä 60 hoitajavakanssia. Uusia fysioterapeutteja on palkattu kahdeksan. Lisäksi on palkattu yksi toiminta- ja yksi ravitsemusterapeutti. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan syksyllä aloittavaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Kotihoidon henkilöstörakenteen monipuolistamisen lisäksi Helsinki on panostanut viime vuosina paljon myös osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kotihoidon henkilöstötarpeeseen vaikuttavat ostopalveluina tuotetut kotihoito- ja tukipalvelut, muun muassa lääkkeiden annosjakelu, näyttö- ja tukipalvelut, muun muassa lääkkeiden annosjakelu, näyttö- ja tukipalvelut sekä kauppa- ja ateriapalvelu. Helsinki tuottaa kotihoidosta valtaosan omana toimintana. Vuodesta 2015 alkaen yksityisissä palvelutaloissa asuvien kotihoidon asiakkaiden ja vuodesta 2018 kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden on ollut mahdollista halutessaan hankkia tarvitsemansa kotihoito hyväksytyiltä yksityisiltä palvelusetelituottajilta. Palvelusetelituotanto on kasvava tuottamistapa. Maaliskuun 2019 aikana palveluseteliä käytti lähes 600 asiakasta.

Kotihoitoa tukee teknologian ja sähköisten palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto sekä asiakkaiden että ammattilaisten avuksi. Helsinki on kehittämisessä valtakunnallisesti eturintamassa. Useilla kotihoidon asiakkailla on käytössä turvapuhelinpalvelu. Kotihoito tarjoaa ikääntyneille myös kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Tätä mahdollisuutta käyttää jo yli 800 asiakasta, ja etähoitokäynti on noin 12 prosentilla asiakkaista. Muistisairaiden kotihoidon asiakkaiden turvallisuutta on lisätty ovihälyttimien ja GPS-paikanninpalvelun avulla. Kotihoidossa otetaan tänä vuonna vaihteittain käyttöön optimointisovellutus, joka reitittää henkilökunnan matkat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti huomioiden asiakkaiden tarpeet. Asiakkaat saavat useammin omahoitajien käyntejä ja henkilökunta voi aikatauluttaa tauot paremmin.

Kotona asumista tukevat palvelut

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566



Helsingissä kotona toteutettava hoito ja huolenpito järjestetään yhteen sovitetuilla tukitoimilla, esimerkiksi kotihoito yhdistettynä alueellisten monipuolisten palvelukeskusten palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjaksoihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Myös päivätoimintaan ja lyhytaikaishoitoon on käytettävissä palveluseteli.

Helsinki on myös kehittänyt kotihoitoa ja vahvistanut omaishoitoa hallituksen kärkihankkeen mukaisesti. Omaishoidon toimintakeskukset ovat järjestäneet monenlaista toimintaa omaishoitoperheille jo useiden vuosien ajan. Omaishoitajien jaksamista tuetaan myös yksilöllisin palveluin, ja vapaapäivien järjestämiseen on monia vaihtoehtoja.

Jo aikaisemmin mainittujen kotihoidon tukipalvelujen, esimerkiksi ateria-, siivous- ja saunapalvelujen lisäksi kotona asumista tukee muun muassa monimuotoinen vapaaehtoistoiminta, kuten liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden.

Ympäri vuorokautinen hoito

Helsingissä pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa tarjotaan siinä vaiheessa, kun ikääntynyt sitä tarvitsee eivätkä avopalvelut ole riittäviä. Kun turvallinen hoito kotona asuen ei enää ole mahdollista, pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon tarvetta arvioidaan yksilöllisesti ja moniammatillisesti. Ikääntyneen oma tahto on keskeinen, ja myös hänen läheistensä näkemys selvitetään. Helsingillä on yli 65-vuotiaille noin 4 000 pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitopaikkaa, joista noin puolet tuotetaan omana toimintana. Ostopalvelupaikkoja hankitaan joustavasti tarpeen mukaan. Maaliskuussa 2019 ympärivuorokautisen hoitopaikan mediaaniodotusaika oli ainoastaan 16 vuorokautta. Vanhuspalvelulain mukaan tarvittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä.

Helsingin ympärivuorokautisen hoidon oman toiminnan yksikköjen keskimääräinen henkilöstömitoitustaso on 0,7. Yksikköjen henkilöstömitoitustaso kuitenkin vaihtelee asiakkaiden hoidon tarpeen ja toimintakyvyn mukaan. Voimassa olevan laatusuosituksen mukaan henkilömitoitustason tulee olla vähintään 0,5. Ostopalveluilta edellytetään samaa, vähintään 0,7 mitoitusta. Myös muut toiminnan ja tilojen laatuvaatimukset ovat samat omalle toiminnalle ja ostopalvelulle. Hoitohenkilökunnan määrä tulee mitoittaa asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Henkilöstöresurssin riittävyttä tarkastellaan vuosittain. Myös ympärivuorokautisessa hoidossa käytetään aktiivisesti teknologiaa, kuten lii-



25.09.2019

ketunnistimia, joiden avulla pystytään ehkäisemään tapaturmia ja enakoimaan asukkaiden avuntarvetta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyy kriteerit ole liian tiukat.

Perusparannukset ja uudisrakennukset

Helsingin palvelurakenteen painopiste on siirtynyt valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupungin strategiaohjelman mukaisesti kevyempään suuntaan. Tavoitteena on asteittain vähentää ikääntyneiden ympärivuorokautista laitoshoidon ja lisätä vastaavasti tehostettua ympärivuorokautista palveluasumista.

Kaupungin oman toiminnan palveluasumisen ja laitoshoidon rakennuksille on toteutettu ja toteutetaan parhaillaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä perusparannuksia. Suunnitteluvaiheessa ovat muun muassa Koskelan monipuolisen palvelukeskuksen yhteyteen rakennettava uudisrakennus, Vuosaaren monipuolinen palvelukeskus, Mariankodin peruskorjaus ja eteläisen alueen uusi monipuolinen palvelukeskus Kivelän tilalle. Alustavasti on myös suunniteltu monipuolista palvelukeskusta Kannelmäki-Malminkartanon ja Laajasalo-Kruunuvuorenrannan alueille.

Kaupungin oman ympärivuorokautisen hoidon palvelutuotantoa kehitetään edellä mainittujen hankkeiden puitteissa. Palvelutuotannossa tarvittavien suunnanmuutosten toteuttaminen on nopeampaa ja joustavampaa ostopalveluna ja palvelusetelillä hankittavassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Vuonna 2019 tavoitellaan noin 50 pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelupaikan lisäämistä.

Ostopalvelutoiminta

Selvitys, arviointi ja sijoitus -palvelun (SAS-palvelun) ostopalvelutiimille on keskitetty yli 65-vuotiaiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelujen ja ikääntyneiden päivätoiminnan ostopalvelujen sopimusohjaus, koordinaatio ja hankinta. Ostopalvelutiimin vastuulle kuuluu muun muassa palvelujen kilpailutus yhteistyössä hankintapalvelujen kanssa sekä palvelusetelien kehittäminen ja palvelusetelituottajien hyväksyminen ja valvonta sekä ostopalvelujen laadun seuranta ja lakisääteisten palvelujen valvonta, ohjaus ja neuvonta. Ostopalvelutiimi tekee aktiivista ja tiivistä yhteistyötä palvelutuottajien kanssa monenlaisin keinoin.

Ostopalvelutiimi valvoo ostopalveluna hankittavia palveluja yhtenä valvontaviranomaisena ja palvelujen ostajana. Yksityisen ympärivuorokau-



tisen tehostetun asumispalvelun ja laitoshoidon laadunvalvonta perustuu lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja palveluntuottajan kanssa tehtyyn sopimukseen. Sopimuksen pohjana on palvelun kilpailutuksessa käytetty palvelukuvaus, jossa on määritelty tarkasti ostettavan palvelun laatuvaatimukset, kuten hoitohenkilöstön määrä hoitettavaa kohden ja henkilöstöltä vaadittava osaaminen. Helsingin ostopalvelutiimin valvontaresursseja on tänä vuonna vahvistettu uudella suunnittelijalla. Tiimissä työskentelee ostopalvelupäällikkö, kolme suunnittelijaa ja toimistos sihteeri.

Ostopalvelutiimi tapaa kaikki palveluntuottajat vuosittain toteuttamishjelmaneuvoittelussa, joissa käydään läpi vuoden toiminta, muun muassa RAI-tulokset, reklamaatiot, tarkastus- ja auditointikäynneillä sovitut asiat yms. Lisäksi tuottajille järjestetään säännöllisesti yhteistyötapaamisia kahdesta neljään kertaa vuodessa. Kaikille kutsutuille lähetetään tilaisuuksien muistiot ja esitetyt materiaalit.

Yksityisten palveluntuottajien valvonta on sekä ennakoivaa että jälkikäteen toteutuvaa valvontaa. Yksikköihin tehtävät valvontakäynnit ovat pääosin säännöllisiä ja suunnitelmallisia. Valvonnan osana seurataan muun muassa henkilöstörakennetta ja -mitoitusta, omavalvontasuunnitelmia, asiakaskirjauksia, lääkehoidon käytäntöjä, rajoittamistoimenpiteiden käyttöä ja henkilöstön täydennyskoulutusta. Valvontaa toteutetaan myös pistokokeenomaisesti, esimerkiksi pyytämällä palveluntuottajilta työvuorolistoja tietyiltä viikoilta. Valvontaan liittyvistä käynneistä ja neuvotteluista tehdään muistiot, joihin kirjataan sovitut toimenpiteet ja niiden toteuttamisaikataulut. Valvonta on painottunut kahtena viime vuotena erityisesti ikääntyneiden palveluasumisessa vaaditun henkilöstömitoituksen toteutumisen seurantaan. Lisäksi on riskiperusteisesti tehty valvontaa niihin yksikköihin, joista on tullut useampia omaisten/asiakkaiden yhteydenottoja tai kanteluja, joihin aluehallintovirasto on valvonnassaan kiinnittänyt huomiota. Valvontakäynneistä tehdään laadunvalvontaraportit ja määritellään mahdolliset jatkotoimenpiteet ja tiedoksiannot. Valvontaraportit lähetetään palveluntuottajille ja Etelä-Suomen aluehallintavirastoon.

Ostopalvelutiimi antaa myös vastineet kirjallisiin muistutuksiin ja kanteluihin sekä lausuntoja aluehallintovirastolle ja Valviralle palveluntuottajien toiminnasta. Yksityisiä palveluntuottajia koskeviin epäkohtailmoituksiin puututaan välittömästi. Tällöin yksikköön voidaan tehdä ennakkoon ilmoittamaton käynti varsinkin, jos ilmoitus koskee henkilökunnan määrää. Ostopalvelutiimi pyytää palveluntuottajalta selvityksen, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy puutteiden korjaamiseksi ja millä aikataululla. Jos sovittuja korjaustoimenpiteistä ei tehdä, kaupunki ei tarjoa enää kyseistä hoitopaikkaa asiakkaille. Äärimmäisenä keinona on siirtää kaikki asiakkaat pois kyseisestä hoitopaikasta. Lähtökohtana on kuitenkin



aina tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa korjata havaitut laatuongelmat, sillä hauraiden ja sairaiden asukkaiden siirtäminen hoivapaikasta toiseen on aina viimesijainen ratkaisu. Kaupungin ja tuottajan välisessä sopimuksessa on myös määritelty sopimussakko.

Omavalvonta

Ennakoivista valvonnan keinoista keskeisin on palveluntuottajan omavalvonta. Sosiaalipalvelulain 6 § velvoittaa yksityiset sosiaalipalvelujen tuottajat laatimaan toiminnan asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi omavalvontasuunnitelman. Omavalvontasuunnitelman on oltava julkisesti nähtävillä yksikössä sekä tuottajan tai yksikön verkkosivuilla, josta se on helposti asiakkaiden ja kunnan saatavilla. Ostopalvelutiimi seuraa ja hyödyntää suunnitelmia tuottajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, valvonnassa ja auditoinnissa.

Myös oman toiminnan yksiköt tekevät vanhuspalvelulain mukaiset omavalvontasuunnitelmat, jotka ovat nähtävillä yksiköissä ja julkaistaan toimialan internet-sivuilla.

Palvelujen uudistaminen

Helsingissä uudistetaan parhaillaan sosiaali- ja terveystalvcluju niin, että asiakkaan tarpeet tulisivat vielä nykyistäkin paremmin huomioituiksi ja sosiaali- ja terveystalvcluju osattaisiin tarjota asiakkaan tarpeita vastaavasti.

Vuoden 2018 alussa ikääntyneiden neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin HelppiSenioriin. Keskittämisen ansiosta ikääntyneet saavat neuvontaa, monipuolisen arvioinnin ja apua palveluiden yhteensovittamiseen yhdestä paikasta ja yhdestä Seniori-infon numerosta. Seniori-infon voi laittaa sähköpostilla yleisiä kysymyksiä, ja chat-palvelun kautta voi kysyä neuvoa anonymisti tai tunnistautumalla Suomi.fi-palvelun kautta. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös henkilökohtaisissa tapaamisissa Seniori-infon toimipisteessä ja palvelukeskuksissa ympäri Helsinkiä. Lisäksi Seniori-infon työntekijä on tavattavissa kerran viikossa aamupäivisin Vuosaaren ja Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksissa. Seniori-infon toiminnasta on saatu jo hyvää palautetta.

Stadin seniori-infon nettisivut palvelevat sekä iäkkäitä että heidän läheisiään. Asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Stadin ikäohjelma kokoaa eri toimialojen toimenpiteet iäkkäiden kaupunkilaisien palvelujen parantamiseksi.

Lainsäädännön ja laatusuosituksen uudistaminen



25.09.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, joka valmistelee uudistusta iäkkäiden henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan muun muassa vanhustalolain ja laatusuosituksen uudistamista. Työryhmä arvioi muun muassa henkilöstön määrää, osaamista ja kohdentamista. Työryhmä valmistelee esityksiä lainsäädäntöön tarvittavista muutoksista vaikutusarviointineen vuoden 2019 loppuun mennessä. Helsinki valmistautuu toteuttamaan työryhmän edellyttämät muutokset.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä ikäihmisten laajapohjaisien, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen järjestämistä. Monet aloitteissa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutuneet tai toteutumassa. Sosiaali- ja terveyspalveluissa tarvitaan edelleen jatkuvaa uudistumista ja entistä tiiviimpää yhteistyötä kaikkien toimijoiden, myös muiden palveluntuottajien, kuten yritysten, järjestöjen ja säätiöiden kanssa, jotka tuottavat sote-palveluja.

Lautakunta esittää lisäksi, että laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaista saatavuutta edistetään ikääntyneiden palvelukokonaisuudessa etenkin sairauksista toipuville.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on tärkeää, että he saavat asianmukaista neuvontaa, palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Kunta voi tukea ikäihmisiä tarjoamalla riittävät ja oikea-aikaiset palvelut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palvelujen riittävyyden ja laadun arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa on tärkeää kuulla eri tahoja, erityisesti ikääntyneitä itseään."

Käsittely

04.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Lisätään lausuntoehdotuksen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Lautakunta esittää lisäksi, että laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaista saatavuutta edistetään ikääntyneiden palvelukokonaisuudessa etenkin sairauksista toipuville."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.



25.09.2019

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Kotihoito" toisen kappaleen loppuun loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittaa henkilöstömitoituksen laatimista kotihoitoon yhteistyössä henkilöstön ja asiakkaiden edustajien kanssa."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 3:

Jäsen Sandra Hagman: Lukuun "Ympäri vuorokautinen hoito" lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Perusparannukset ja uudisrakennukset" viimeisen kappaleen toisen virkkeen loppuun lisätään: "mutta pitkällä tähtäimellä laadukkaiden hoitopaikkojen riittävyys ja pysyvyys voidaan parhaiten varmistaa huolehtimalla riittävästä määrästä kaupungin omia ympärivuorokautisen hoidon paikkoja".

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 5:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Kotona asumista tukevat palvelut" viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 6:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Ostopalvelutoiminta" viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että tulevissa kilpailutuksissa otetaan huomioon ryhmäaloitteessa mainitut kriteerit henkilöstömitoituksesta, laadun korostamisesta ja mahdollisuuksista puuttua laiminlyönteihin."

Jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.



25.09.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 7

Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Matias Pajula, Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (poissa 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 6

Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Matias Pajula, Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (poissa 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten mukaisesti muutetun lausunnon.

21.05.2019 Pöydälle

Esittelijä



25.09.2019

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi



25.09.2019

§ 288

Den av Sannfinländarnas fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen om avveckling av utvidgade tjänster för personer som olagligt vistas i landet

HEL 2019-001421 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av Sannfinländarnas fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen som slutbehandlad.

Behandling

Ledamoten Nuutti Hyttinen understödd av ledamoten Dani Niskanen föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera motionen för ny beredning med följande motivering:

De som vistas olagligt i landet har enligt grundlagen och 50 § i hälsovårdslagen rätt till brådskande vård, vilket garanterar att ingen blir utan hjälp i nöd, vare sig det gäller socialvård eller hälsovård. Utgångspunkten bör vara att en person som inte har laglig rätt att vistas i Finland ska avlägsna sig från landet.

Det är skäl att precisera sjätte stycket i utlåtandet. Där sägs det att kostnaderna för de statistikförda tjänsterna inom den öppna hälsovården är sammanlagt 33 000 euro, men totalkostnaden för de utvidgade tjänsterna för dem som olagligt vistas i landet blir ungefär 1,3 miljoner euro om året då de direkta kostnaderna och understöden till organisationer räknas med.

En inskrivning i regeringsprogrammet är ännu inte en lag, som bör tillämpas i fråga om detta.

6 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige beslutar återremittera motionen för ny beredning. De som vistas olagligt i landet har enligt grundlagen och 50 § i hälsovårdslagen rätt till brådskande vård, vilket garanterar att ingen blir utan hjälp i nöd, vare sig det gäller socialvård eller hälsovård. Utgångspunkten bör vara att en person som inte har laglig rätt att vistas i Finland ska avlägsna sig från landet. Det är skäl att precisera sjätte stycket i utlåtandet. Där sägs det att kostnaderna för de statistikförda tjänsterna inom den öppna hälsovården är sammanlagt 33 000 euro,



25.09.2019

men totalkostnaden för de utvidgade tjänsterna för dem som olagligt vistas i landet blir ungefär 1,3 miljoner euro om året då de direkta kostnaderna och understöden till organisationer räknas med. En inskrivning i regeringsprogrammet är ännu inte en lag, som bör tillämpas i fråga om detta.

Ja-röster: 58

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljawaara, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 19

Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Perttu Hillman, Rene Hursti, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Wille Rydman, Juhani Strandén, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho

Blanka: 2

Eveliina Heinäluoma, Mauri Venemies

Frånvarande: 6

Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Kauko Koskinen, Silvia Modig, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Ledamoten Nuutti Hyttinen understödd av ledamoten Jussi Halla-aho föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att staden försöker utreda vilka av de "papperslösa" som utnyttjar offentliga hälsovårdstjänster är medborgare i andra EU-länder och vilka sätt det finns att låta dessa personers hemstater betala deras vårdkostnader, så att kostnaderna inte faller på det finländska samhället och de helsingforsiska skattebetalar-



na.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

7 omröstningen

Ledamoten Nuutti Hyttinens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att staden försöker utreda vilka av de "papperslösa" som utnyttjar offentliga hälsovårdstjänster är medborgare i andra EU-länder och vilka sätt det finns att låta dessa personers hemstater betala deras vårdkostnader, så att kostnaderna inte faller på det finländska samhället och de helsingforsiska skattebetalarna.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 18

Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Perttu Hillman, Nuutti Hyttinen, Atte Kalleva, Arja Karhuvaara, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Otto Meri, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Wille Rydman, Juhani Strandén, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Mauri Venemies

Nej-röster: 41

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Anna Laine, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Amanda Pasanen, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Blanka: 16

Ted Apter, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Jape Lovén, Matti Niiranen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Risto Rautava, Laura Rissanen, Tomi Sevander

Frånvarande: 10

Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Joel Harkimo, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Silvia Modig, Elina Moisio, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Sinikka Vepsä



25.09.2019

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Nuutti Hyttinens förslag till hemställningskläm.

Ledamoten Nuutti Hyttinen understödd av ledamöterna Matias Turkkila, Juhani Strandén, Alekski Niskanen, Pia Kopra och Jussi Halla-aho anmälde avvikande mening i beslutet med följande motivering:

De som vistas olagligt i landet har enligt grundlagen och 50 § i hälsovårdslagen rätt till brådskande vård, vilket garanterar att ingen blir utan hjälp i nöd, vare sig det gäller socialvård eller hälsovård. Utgångspunkten bör vara att en person som inte har laglig rätt att vistas i Finland ska avlägsna sig från landet.

Det är skäl att precisera sjunde stycket i utlåtandet. Där sägs det att kostnaderna för de statistikförda tjänsterna inom den öppna hälsovården är sammanlagt 33 000 euro, men totalkostnaden för de utvidgade tjänsterna för dem som olagligt vistas i landet blir ungefär 1,3 miljoner euro om året då de direkta kostnaderna och understöden till organisationer räknas med.

En inskrivning i regeringsprogrammet är ännu inte en lag, som bör tillämpas i fråga om detta.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Bilagor

1 Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Sannfinländarnas fullmäktigegrupp föreslår i sin gruppmotion att stadsfullmäktige ska upphäva sitt beslut fattat 29.11.2017 (§ 426) om att utöka papperslösa personers social- och hälsovårdstjänster.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att Helsingfors sedan början av år 2014 har erbjudit al-



25.09.2019

la papperslösa lagstadgad brådskande sjukvård samt personer som ännu inte fyllt 18 år och havande kvinnor omfattande hälso- och sjukvård. I början av år 2018 utökades vården i enlighet med stadsfullmäktiges beslut fattat 29.11.2017 (§ 426) till att också gälla nödvändig social- och hälsovård, vilket till sin omfattning motsvarar ungefär det samma som de social- och hälsovårdstjänster som erbjuds asylsökande. Det innebär nödvändig behandling av sjukdomar, medicinering, uppföljning, vaccinerings och munhälsovård. Utökningen av servicen har i praktiken gällt hälso- och sjukvården.

I detta sammanhang avser man med papperslösa personer som vistas i landet utan uppehållstillstånd och som kommer från någon annan än en EU- eller EES-stat eller Schweiz samt vars uppehållstillstånd har gått ut eller vars ankomst till landet eller vistelse i landet inte varit laglig. Hit hör de personer som har fått negativt asylbeslut eller annat negativt beslut om uppehållstillstånd och som stannat kvar i landet. Dessutom finns det personer som befinner sig i ett tillstånd som liknar papperslöshet. Deras tillfälliga vistelse i landet är laglig, men de saknar försäkringsskydd för den händelse att de blir sjuka eller behöver sjukhusvård. Till dem hör till exempel vissa rörliga befolkningsgrupper från EU-länder i Östeuropa som inte har försäkringsskydd i sitt hemland samt studerande vars tidsbestämda uppehållstillstånd som berättigar till vistelse i landet har gått ut.

Uppskattningarna av antalet papperslösa i Helsingfors varierar mellan 1 500 och 5 000. Det är möjligt att någorlunda följa upp de kostnader som de papperslösas hälso- och sjukvård medför. Rapporteringen av dem kan ligga något under nivån för den verkliga användningen, men man håller på att utveckla rapporteringen, och verksamhetsenheterna har getts anvisningar om rapporteringen.

År 2018 hade öppenvården inom hälso- och sjukvården 139 papperslösa klienter, antalet klientbesök var 321 och de statistikförda kostnaderna var 33 000 euro. Dessutom uppstår det kostnader för service inom den specialiserade sjukvården. Enligt en riktgivande uppskattning som bygger på beräkningar som har gjorts av Institutet för hälsa och välfärd samt social- och hälsovårdsministeriet ligger totalkostnaderna för öppenvård och specialiserad sjukvård i Helsingfors på 200 000–300 000 euro på årsnivå. Man bör ta hänsyn till att det är omöjligt att bedöma hur stor befolkningsgruppen i fråga i verkligheten är och att det i samband med klientbesök inom hälso- eller sjukvården inte särskilt ofta kommer fram vad för status klienten har i fråga om sin rätt att uppehålla sig i landet. Med beaktande av serviceanvändningens volym i relation till antalet papperslösa i Helsingfors är det emellertid inte skäl att anta att de papperslösas tillgång till hälso- och sjukvård utöver bråds-



25.09.2019

kande hälso- och sjukvård skulle spela rollen av fristående magnet för personer som olagligt stannar kvar i landet.

I ljuset av statistik som har publicerats av polisinrättningen i Helsingfors har stadens säkerhetsläge förbättrats under de senaste åren. Antalet brott som polisinrättningen i Helsingfors fick vetskap om minskade år 2018 jämfört med år 2017. Mest minskade egendomsbrotten. Gatutrygghetsindexet var år 2018 bättre än år 2017. Det som har bidragit till ett bättre index är bland annat att volymen av skadegörelse, misshandel och lindrig misshandel har minskat.

Enligt stadens trygghetsundersökning har den allmänna känslan av trygghet förbättrats jämfört med år 2015. Helsingforsarna upplever att deras eget bostadsområde och stadens centrum samt kollektivtrafiken är tryggare än förut. Även om Helsingfors trygghetssituation har förbättrats, så befinner sig enligt rapporten om den inre säkerheten särskilt personer som vistas olagligt i landet samt sådana som väntar på att bli avlägsnande från landet i en sårbar situation när det gäller våldsam radikaliserings samt risken för att de ska begå brott och bli offer för brott. Framdeles kommer Finland att ha allt fler personer som vistas i landet olagligt, vilket är ett säkerhetsproblem både samhälleligt och för dem själva.

Helsingfors stad utredde i en bred arbetsgrupp utmaningar, servicebehov och åtgärder i anslutning till papperslösa personer. I den arbetsgruppsutredning som publicerades år 2018 beaktades de av stadsfullmäktige 29.11.2017 (§ 426) godkända åtgärdsförslagen gällande papperslösa personer i fråga om behov av instruktioner och riktlinjer samt utveckling av uppföljningen. Personalen vid Helsingfors hälsostationer har också fått anvisningar när det gäller uppfyllandet av förutsättningarna för nödvändig vård. På hälsostationer hänvisar man vid behov klienterna till specialiserad sjukvård eller sjukhusvård för fortsatta åtgärder.

Det konstateras i det nuvarande regeringsprogrammet att nödvändig vård ska tryggas för alla papperslösa. Med tanke på bedömningen av konsekvenserna för hälsa och välfärd utgör de papperslösa personerna en särskilt sårbar befolkningsgrupp vars hälsa och välfärd gagnas av att tillräckliga social- och hälsovårdstjänster ordnas.

Stadsstyrelsen anser att det med hänvisning till det som har beskrivits här ovan inte har skett sådana förändringar i förhållandena som skulle motivera en revidering av Helsingfors stadsfullmäktiges beslut 29.11.2017 (§ 426) om de papperslösas social- och hälsovård.



25.09.2019

Stadsstyrelsen har inhämtat social- och hälsovårdsnämndens utlåtande om motionen. Förslaget har beretts som samarbete mellan stadskansliets näringslivsavdelning och förvaltningsavdelning.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en gruppmotion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktigegruppens medlemmar och som har rubriken gruppmotion. Sannfinländarnas fullmäktigegrupp har kompletterat sin gruppmotion med underskrifter av Pia Kopra, Mari Rantanen, Juhani Strandén och Aleksi Niskanen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ilkka Haahtela, chef för immigrations- och sysselsättningstjänster, telefon: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Bilagor

1 Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 16.09.2019 § 609

HEL 2019-001421 T 00 00 03

Påttös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

09.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi



Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 142

HEL 2019-001421 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon perussuomalaisten ryhmäaloitteesta paperittomien palvelujen laajentamisen purkamisesta:

"Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 29.11.2017 niin kutsutuille paperittomille henkilöille tarjotun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laajentamisesta. Vuodesta 2014 on tarjottu paitsi lakisääteinen kiireellinen sairaanhoito kaikille paperittomille myös laajat terveydenhuoltopalvelut alle 18-vuotiaille ja raskaana oleville. Vuodesta 2018 palvelu laajennettiin koskemaan myös niin sanottua välttämätöntä sosiaali- ja terveydenhuoltoa, mikä vastaa laajuudeltaan suunnilleen samaa kuin turvapaikanhakijoille tarjottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Käytännössä palvelujen laajentaminen on koskenut lähinnä terveydenhuollon palveluja.

Tässä yhteydessä paperittomalla tarkoitetaan maassa ilman oleskelulupaa oleskelevaa, muualta kuin EU- tai ETA-valtiosta tai Sveitsistä tulleita henkilöitä, jonka oleskelulupa on umpeutunut tai maahantulo tai maassa oleskelu ei ole laillista. Näihin kuuluvat maahan jääneet kielteisen turvapaikka- tai muun oleskelulupapäätöksen saaneet. Lisäksi paperittoman kaltaisessa tilassa on henkilöitä, joiden tilapäinen maassa oleskelu on laillista, mutta jolla ei ole vakuutusturvaa sairauden tai sairaanhoidon varalle. Näitä ovat esimerkiksi tietyt Itä-Euroopan EU-maiden liikkuvat väestöryhmät, joilla ei ole vakuutusturvaa kotimaassaan sekä opiskelijat, joilla määräaikaiseen maassa oloon oikeuttava oleskelulupa on umpeutunut.

Toisin kuin kiireelliset palvelut, jotka on määritelty terveydenhuoltolaisissa, välttämättömien palvelujen yksikäsitteinen määrittely puuttuu. Helsingissä sillä tarkoitetaan käytännössä sellaista lääketieteellistä hoitoa, jonka lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattilainen on todennut välttämättömäksi niin, että hoitoa ei voida lykätä ilman että potilaan terveydentila olennaisesti heikkenee maassa olon aikana. Maassaoloaika on asian luonteesta johtuen paperittomien kohdalla vaikeasti arvioitavissa. Yksityiskohtaista listausta välttämätöntä hoitoa vaativista tilanteista ei voida laatia, mutta sosiaali- ja terveystoimiala on laatinut riittävät sovellettavissa olevat ohjeet hoidon välttämättömyyden arviointiin.

Kun päätös hoidon laajentamisesta loppuvuodesta 2017 tehtiin, vuoden 2015 suuri maahanmuuttoaalto oli ohi ja paperittomia oli Helsingissä arviolta 1 000–1 500. Tiedossa oli, että määrä voi kasvaa merkittävästi,



25.09.2019

kun 8 500 turvapaikanhakijan valitukset eri oikeusasteissa tulevat päätökseen ja ratkaisut saadaan vuoden 2018 aikana.

Arviot paperittomien tämän hetkisestä määrästä Suomessa vaihtelevat huomattavasti välillä 3 000–10 000, ja heistä mahdollisesti puolet on Helsingissä. Helsingin terveydenhuollossa paperittomien määrä ei ole lisääntynyt samassa suhteessa.

Toisin kuin aloitteessa todetaan, kustannuksia pystytään seuraamaan, mutta niiden raportointi voi olla jonkin verran todellista käyttöä alhaisempaa, joskin tilanne on kohentunut vuoden takaisesta ja tarkentuu edelleen, kun toimintayksiköt sisäistävät raportointia koskevan ohjeistuksen. Paperittomuuden toteaminen on melko monimutkainen prosessi, mutta se on edellytys hoidon oikealle kohdentamiselle sekä tilastoinnille.

Vuonna 2018 Helsingin paperittomien terveydenhuollon avohoidon tilastoituneet kustannukset olivat 33 000 euroa. Näitä palveluja käyttäneitä paperittomia oli 139 ja käyntejä 321.

Tutkimusnäyttöä siitä, että kiireellistä terveydenhuoltoa laajemman terveydenhuollon tarjoaminen paperittomille toimisi itsenäisenä vetovoi-
matekijänä maahan saapumiselle, ei Suomesta ole. Myöskään muista Euroopan maista ei ole tiedossa vakuuttavaa tämän suuntaista näyttöä.

3.6.2019 julkaistussa neuvottelutuloksessa hallitusohjelmaksi esitetään, että paperittomuutta ehkäistään ja torjutaan laaja-alaisella viranomaisyhteistyöllä. Välttämätön hoito turvataan kaikille paperittomille. Lisäksi selvitetään, miten paperittomien ja turvapaikkaa hakevien lasten oikeus varhaiskasvatukseen toteutuu ja turvataan jokaisen nuoren, kesken koulutuksen maahan tulleiden ja paperittomien oikeus suorittaa perusopetus loppuun.

Edellä olevasta käy ilmi, että toimintaympäristössä ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, joiden perusteella voimassa olevia paperittomien sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevia Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksiä olisi tarpeen muuttaa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Paperittomat henkilöt muodostavat erityisen haavoittuvan väestöryhmän, jonka riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen parantaa tämän väestöryhmän terveyttä ja hyvinvointia."

Käsittely

18.06.2019 Ehdotuksen mukaan



25.09.2019

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteluun:

Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukainen kiireellinen hoito, jotka takaavat ettei kukaan jää ilman hätäapua niin sosiaalihuollon kuin terveydenhuollon osalta. Lähtökohta tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta.

Lausunnon seitsemättä kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan vain terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskustannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suorien kustannusten ja järjestävustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveystoimiala antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Mari Rantanen jätti lausunnosta seuraavan eriävän mielipiteen:

Laittomasti maassa oleville kuuluu perustuslain ja terveydenhuoltolain 50 §:n mukainen kiireellinen hoito, jotka takaavat ettei kukaan jää ilman hätäapua niin sosiaalihuollon kuin terveydenhuollon osalta. Lähtökohta tulee olla se, että mikäli henkilöllä ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa, tulee hänen poistua maasta.

Lausunnon seitsemättä kappaletta olisi syytä tarkentaa. Kohdassa kerrotaan vain terveydenhuollon avohoidon tilastoituneiden palveluiden summa 33 000 euroa, mutta kokonaiskustannus laittomasti maassa olevien palveluiden laajennuksesta on suorien kustannusten ja järjestävustusten kanssa noin 1,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitusohjelman kirjaus ei ole vielä laki, jota tulisi asian suhteen soveltaa.

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot



25.09.2019

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi



§ 289

Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om aktivering för seniorer i hemvård

HEL 2019-002610 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Holopainen on 20 andra ledamöter föreslår i sin motion att dagverksamheten för seniorer i hemvård och färdtjänsterna i samband med verksamheten ska ökas.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att motionen syftar till Danmarks hemvårdsmodell som bygger på att klienter färdas på kommunens bekostnad till dagverksamhetsställen för att äta och tvätta sig och för rekreation. Den danska hemvårdsmodellen avviker som utgångspunkt från hemvården i Helsingfors. Helsingfors hemvårdstjänst baserar sig på att tjänsterna tas hem till klienterna i första hand.

Stöd för rörlighet med stöd av socialvårdslagen

År 2018 beviljades sammanlagt 1 971 855 euro till 2 864 klienter i stöd för rörlighet som avses i socialvårdslagen (1301/2014) och som är främst avsedd för Helsingforsseniorer. Färdtjänst i enlighet med socialvårdslagen kan beviljas till en person som har begränsningar i sin rörlighet och som inte har ekonomiska möjligheter att på egen hand ordna sin rörlighet på andra sätt. Enligt behov beviljas högst sex enkelresor i



månaden. Färdtjänsten är en anslagsbunden förmån och beror på prövning.

Dagverksamheten i Helsingfors

År 2018 var antalet klienter i dagverksamheten för äldre sammanlagt 1 774 i Helsingfors. Antalet klienter har stannat på föregående års nivå. Dagverksamheten som stadens egen verksamhet omfattade sammanlagt 268 klientplatser och därutöver är det möjligt för klienterna att få dagverksamhetstjänster med servicesedel. Färdtjänsten ingår i regel i dagverksamheten. En del av klienterna kommer till dagverksamheten med sin egen transport. Hemvårdspersonalen hjälper klienterna att förbereda sig för att ta sig till dagverksamheten och tar emot dem när de kommer hem efter dagverksamheten.

Den nuvarande dagverksamheten är i första hand avsedd för att stödja hemmaboendet för minnessjuka och för att stödja närståendevårdare i servicehelheten för närståendevård. Ungefär var sjätte klient i den regelbundna hemvården deltog i dagverksamheten år 2018. Under de senaste åren har medianväntetiden till dagverksamheten varierat mellan 50 och 60 dygn varje månad. Kostnaderna för dagverksamheten år 2018 är följande:

Dagverksamhet 2018	verksamhetsbokslut (euro)	färdtjänstens andel av bokslutet (euro)	vårdagens pris (euro)
Egen verksamhet	8 831 316	1 503 137	138,1
Köpta tjänster	654 347		
Servicesedel	884 803		
Köpta tjänster och servicesedel sammanlagt	1 539 150	303 825	77,8

Tabell 2. Dagverksamhetens kostnader 2018. Källa: Social- och hälsovårdssektorn.

Servicecentraler för Helsingforsseniorer

I Helsingfors finns 15 servicecentraler i olika delar av staden. Servicecentralerna är tillgängliga mötesplatser som stöder hemmaboendet, främjar välbefinnandet och lindrar erfarenheterna av ensamhet. På en servicecentral kan man delta i stödverksamhet i grupp (gruppledarna är professionella inom socialvården), kamratstödsgruppverksamhet, hobbyverksamhet, olika tillställningar och utflykter eller hjälpa som frivillig. Den livliga frivilligverksamheten möjliggör för sin del att funktionerna och tjänsterna är mångformiga och omfattande. Dessutom erbjuder



servicecentralerna servicehandledning och -rådgivning från en socialhandledare och det är möjligt att äta lunch där.

Servicecentralernas verksamhet är avsedd för pensionärer och arbetslösa. Verksamheten och tjänsterna är i huvudsak avgiftsfria och tillgängliga med servicecentralskortet. Servicecentralernas klienter registreras inte i något klientuppgiftssystem. Alla kan söka sig till verksamheten enligt sina egna intressen och tidtabeller. Servicecentralernas verksamhet har ordnats på ett sätt som förutsätter egen aktivitet av klienterna. År 2019 uppgår servicecentralsverksamhetens budget till 7 195 191 euro.

Servicecentralernas användningsgångar för de 3 största verksamhetsformerna	år 2018
Hobbyverksamhet	56 710
Gymnastik och motion	54 375
Verksamhet med program och utflykter	33 152

Tabell 3. Servicecentralernas tre största verksamhetsformer, användningsgångar 2018. Källa: Social- och hälsovårdssektorn.

En del av klienterna i hemvården använder också i nuläget servicecentralernas tjänster. Någon färdtjänst har inte ordnats för servicecentralernas verksamhet. Servicecentralerna är belägna vid HRT:s servicelinjer, men servicelinjerna lämpar sig inte för en stor del av hemvårdsklienterna.

Färdtjänsten i enlighet med socialvårdslagen är för många mindre bemedlade ett viktigt sätt att komma ut och röra sig utanför sitt eget hem. Vikt fästs vid färdtjänstens tillräcklighet och inkomstgränserna.

Nya sätt att genomföra möjligheter till rekreation för hemvårdsklienter

Nya sätt att genomföra rekreativmöjligheter för hemvårdsklienter har testats på flera servicecentraler och modellerna för hur tjänsterna förverkligas varierar på lokal nivå. Meningen är att erbjuda servicecentralens tjänster också för hemvårdsklienter. Den verksamhet som erbjuds kan innebära deltagande i understödd dagverksamhet eller i ett evenemang på servicecentralen med lunch på egen bekostnad.

Hemvårdsklienterna har kommit till verksamheten på servicecentralen på egen hand, till fots med ledsagare, med hjälp av understöd för rörlighet med stöd av socialvårdslagen eller med taxi på egen bekostnad. I vissa fall har anställda i hemvårdsteam transporterat klienter till servicecentralen med hemvårdsteamets bilar.



Tjänsten har erbjudits många olika klientgrupper. Klientgrupper som är intresserade av servicecentralernas verksamhet har varit klienter som då och då behöver tjänster och klienter som får hemvårdens stödtjänster. Servicecentralernas rekreativverksamhet har bjudits också till de hemvårdsklienter som behöver många tjänster. Det har varit svårare att hitta lämpliga tjänster för dem och mer utmanande att motivera dem. Servicecentralerna utvecklar verksamhet som genomförs med hjälp av en distansförbindelse. Denna passar också för de klienter som har det svårt att komma ut från sitt eget hem.

Klienterna behöver vanligen uppmuntring i många omgångar och eventuellt ledsagning till servicecentralen innan de förbinder sig till servicecentralens verksamhet. När verksamheten inleddes antogs det att klienternas hemvårdsbehov skulle minska. Detta har hänt bara vid några tillfällen. Rekreativverksamheten är en del av servicehelheten som består av bl.a. vård och omsorg, men rekreativverksamheten tillgodoser inte andra servicebehov. Rekreativverksamheten upprätthåller för sin del hemvårdsklienternas funktionsförmåga och kan minska ensamhetskänslor.

En enkelresa med den färdtjänst som hör till social- och hälsovårdssektorns stödtjänster kostar i genomsnitt ca 40,60 euro på basis av uppgifter i början av 2019. Priset på färdtjänsten varierar till följd av många olika faktorer. Om alla klienter som får regelbunden hemvård erbjuds en rekreativfärd eller tio rekreativfärder till exempel till en servicecentral, blir kostnads kalkylen för ett år följande:

Rekreativfärd för hemvårdens klienter, 1 färd eller 10 färder/år	1 färd	10 färder
Enkelresa 40,60 euro år 2019	81,2	812
Hemvårdsklienter i genomsnitt i månaden 6 800	552 160	5 521 600

Tabell 1. Kostnads kalkyl för hemvårdens rekreativfärder för ett år.

Rekreativverksamhet hem till klienterna

Alla klienter i hemvården vill inte delta i dagverksamheten eller ta sig till servicecentraler. En del av klienterna orkar inte delta i evenemang utanför hemmet.

Antalet klienter i den regelbundna hemvården uppgick i mars 2019 till 6 800, av vilka 800, dvs. ca 12 procent, också var klienter för hemvårdens distansbesök. Orsaken till distansbesöken i mars var ungefär i vart tredje fall måltidstjänster, vilket för en del av klienterna innebär att



25.09.2019

de deltar i måltidsgrupper. Måltidsgrupperna är grupper i vilka klienten äter sin måltid hemma hos sig och umgås med hjälp av en distanskontakt med andra som äter vid samma tidpunkt. Servicecentralen Helsingfors vårdare förvaltar förbindelsen men medlemmarna i grupperna umgås med varandra. Cirka fem procent fick dessutom gymnasiktjänster som ordnas av mångsidiga servicecentraler och gruppfunktioner med hjälp av en distanskontakt. Rekreativsmöjligheterna med hjälp av en distanskontakt är obegränsade. Försök inleds och avslutas flexibelt hela tiden. Utvidgning av rekreativverksamheten med hjälp av en distansförbindelse kräver också avsevärda tilläggsresurser.

Grannkretsverksamheten är aktiverande gruppverksamhet som är riktad till alla åldrar och förverkligas på de äldsta deltagarnas villkor. Vilken helsingforsare som helst kan bilda en grannkrets. Verksamheten behöver en lokal och en eller två frivilliga handledare per grupp och en kontakthanterad hos staden eller i den tredje sektorn. Servicecentralernas personal deltar i grannkretsarnas verksamhet och hjälper speciellt i att få i gång verksamheten.

Utveckling av rekreativverksamheten i fortsättningen

I Helsingfors stadsstrategi har främjandet av helsingforsarnas välbefinnande och hälsa och minskandet av skillnaderna i invånarnas hälsa och välbefinnande lyfts fram på ett centralt sätt. Helsingfors satsar kraftigt på att öka rörligheten hos invånare i alla åldrar under åren 2018–2021. Målet främjas med stadens program för främjande av välbefinnande och hälsa (s.k. hyte) och motions- och rörlighetsprogram. Också seniorer lockas att aktivt delta i motions- och kulturfunktioner. Tjänster riktas i synnerhet till målgrupper som behöver särskilt stöd. I stadens seniorprogram samlas olika åtgärder ihop.

Att hemvårdsklienternas verksamhetsförmåga stöds och aktiveras bland annat med hjälp av ett motionsavtal och rekreativverksamheten är viktiga delar av klientplanen. Man strävar att hitta meningsfullt program för alla hemvårdsklienter individuellt enligt klienternas egna behov och intressen. Även anhöriga och närstående uppmuntras att delta i hemvårdens rekreativverksamhet.

Social- och hälsovårdsnämnden anser att det är viktigt att sektorn i samråd med de övriga sektorerna utvecklar funktioner för att öka aktivitet och möjligheter att delta för de hemvårdsklienter som lider av ensamhet och isolering.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.



25.09.2019

Behandling av andra motioner som gäller tjänster för äldre

Stadsstyrelsen föreslår att den av Vänsterförbundets fullmäktige-grupp väckta grupp-motionen om äldreomsorgen (HEL 2019-002037) föreläggs stadsfullmäktige i enlighet med 30 kap. 12 § i förvaltningsstadgan. Stadsstyrelsen svarar på den av ledamoten Terhi Koulumies och tre andra väckta motionen om säkrande av kvaliteten hos tjänsterna för äldre (HEL 2019-001431) i enlighet med 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan.

Stadsfullmäktige har 28.11.2018 (§ 384) behandlat den av Sannfinländarnas fullmäktige-grupp väckta grupp-motionen om utredning av nuläget och framtida behov i äldreomsorgen (HEL 2018-004931). Jämfört med stadsstyrelsens dåvarande svar har uppdaterade uppgifter utnyttjats i de motionssvar om äldreomsorg som behandlas nu.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 584

HEL 2019-002610 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna



25.09.2019

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.05.2019 § 103

HEL 2019-002610 T 00 00 03

Esitys

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Holopaisen ym. valtuustoaloitteesta koskien kotihoidossa olevien ikäihmisten aktivointia:

"Aloitteessa viitataan Tanskan kotihoidon malliin, jossa kotihoidon asiakkaita kuljetetaan kunnan kustannuksella päivätoimintapaikkoihin syömään, peseytymään ja virkistäytymään. Tanskalainen kotihoidon malli on lähtökohtaisesti erilainen kuin Helsingin kotihoito. Helsingin kotihoidon palvelu perustuu siihen, että palvelut tuodaan ensisijaisesti kotiin.

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuki

Pääosin ikääntyneille helsinkiläisille tarkoitettua sosiaalihuoltolain mukaista liikkumisen tukea myönnettiin yhteensä 1 971 855 eurolla 2 864 asiakkaalle vuonna 2018. Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla on toimintakyvyn rajoitteita liikkumisessaan ja joilla itsellään ei ole taloudellisia mahdollisuuksia järjestää muutoin liikkumistaan. Tarpeen mukaan myönnetään enintään kuusi (6) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Kuljetuspalvelu on määrärahasidonnainen ja harkinnanvarainen etuus.

Päivätoiminta Helsingissä

Helsingissä oli ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaita yhteensä 1 774 vuonna 2018. Asiakasmäärä on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Päivätoimintaa oli kaupungin omana toimintana yhteensä 268 asiakaspaikkaa, minkä lisäksi asiakkaalla on mahdollisuus saada päivätoimintapalvelua palvelusetelillä. Päivätoimintaan sisältyy pääsääntöisesti kuljetus. Osa asiakkaista tulee päivätoimintaan omalla kuljetuksella. Kotihoidon henkilökunta auttaa asiakkaita lähtemään päivätoimintaan ja on vastassa päivätoiminnan päätyttyä.

Nykyinen päivätoiminta on ensisijaisesti tarkoitettu muistisairaiden kotona asumisen tukemiseen ja omaishoidon palvelukokonaisuuteen omaishoitajien tueksi. Noin joka kuudes säännöllisen kotihoidon asiakas sai päivätoimintaa vuoden 2018 aikana. Viime vuosina mediaanio-



25.09.2019

dotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Päivätoiminnan kustannukset vuodelta 2018 selviävät alla olevasta taulukosta.

Päivätoiminta 2018	josta kuljetuksen osuus		hoitopäivän hinta (euro)
	TTP (euro)	(euro)	
Oma toiminta	8 831 316	1 503 137	138,1
Ostopalvelu	654 347		
Palveluseteli	884 803		
yht. ostot ja palveluseteli	1 539 150	303 825	77,8

Taulukko 2. Päivätoiminnan kustannukset 2018. SOTE

Palvelukeskukset ikääntyneille helsinkiläisille

Helsingissä toimii 15 palvelukeskusta eri puolilla kaupunkia. Palvelukeskukset ovat avoimia kohtaamispaikkoja, jotka tukevat kotona asuamista, edistävät hyvinvointia ja lievittävät yksinäisyyden kokemuksia. Palvelukeskuksessa voi osallistua tuettuun ryhmätoimintaan (sosiaalihuollon ammattilaisten vetämät ryhmät), vertaistuelliseen ryhmätoimintaan, harrastustoimintaan, erilaisiin tilaisuuksiin tai retkille tai toimia vapaaehtoisena. Vireä vapaaehtoistoiminta mahdollistaa osaltaan toimintojen ja palveluiden monimuotoisuuden ja laajuuden. Lisäksi palvelukeskuksista saa sosiaaliohjaajan palveluohjausta ja -neuvontaa ja niissä voi syödä lounaan.

Palvelukeskusten toiminta on tarkoitettu eläkeläisille ja työttömille. Toiminta ja palvelut ovat pääosin maksuttomia ja ovat käytettävissä palvelukeskuskortin avulla. Palvelukeskuksien asiakkaita ei rekisteröidä mihinkään asiakastietojärjestelmään, ja kukin voi hakeutua toimintaan oman kiinnostuksensa ja aikataulunsa mukaan. Palvelukeskuksissa toiminta on järjestetty tavalla, joka edellyttää asiakkaita omatoimisuutta. Palvelukeskustoiminnan budjetti oli 7 195 191 euroa vuonna 2019.

Palvelukeskuksien käyttökerrat 3. suurinta toimintamuotoa	2018
Harrastetoiminta	56 710
Liikunta	54 375
Ohjelmallinen toiminta ja retket	33 152

Taulukko 3. Palvelukeskuksen kolme suurinta toimintamuotoa, käyttökerrat. 2018. Lähde SOTE.

Osa kotihoidon asiakkaista käyttää tälläkin hetkellä palvelukeskuksen palveluja. Palvelukeskusten toimintaan ei ole järjestettyä kuljetusta. Palvelukeskukset ovat HSL:n palvelulinjojen reiteillä, mutta palvelulinjat eivät sovellu suurelle osalle kotihoidon asiakkaista.



Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetustuki on monelle vähävaraiselle tärkeä keino päästä liikkumaan kodistaan. Tämän palvelun riittävyteen ja tulo-rajoihin kiinnitetään huomiota.

Uusia tapoja kotihoidon asiakkaiden virkistysmahdollisuuksien toteuttamiseen

Uudenlaisia tapoja kotihoidon asiakkaiden virkistysmahdollisuuksien toteuttamiseen on kokeiltu useissa palvelukeskuksissa ja toteutuksen mallit vaihtelevat paikallisesti. Tarkoituksena on ollut tuoda palvelukeskuksen palveluja myös kotihoidon asiakkaille. Tarjottu toiminta vaihtelee: se voi olla osallistumista tuettuun päivätoimintaryhmään tai osallistuminen johonkin palvelukeskuksen tapahtumaan ja omakustanteinen lounas.

Kotihoidon asiakkaat ovat tulleet palvelukeskuksen toimintaan omatoimisesti, saatettuna kävellen, sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen avulla tai maksamalla itse taksikyydin. Joissain tapauksissa kotihoidon tiimien työntekijät ovat kuljettaneet tiimin autoilla asiakkaita palvelukeskukseen.

Palvelua on tarjottu useille eri asiakasryhmille. Palvelukeskusten toiminnasta kiinnostuneet asiakasryhmät ovat olleet satunnaisesti palveluja tarvitsevat ja kotihoidon tukipalveluja saavat asiakkaat. Palvelukeskusten virkistystoimintaa on tarjottu myös paljon palvelua tarvitseville kotihoidon asiakkaille. Heille on ollut vaikeampi löytää sopivia palveluja ja heidän motivointinsa on ollut haasteellisempaa. Palvelukeskusten toiminnassa panostetaan etäyhteyden avulla tapahtuvaan toimintaan, ja tämä sopii myös asiakkaille, joiden on hankala liikkua kotoaan.

Asiakkaat tarvitsevat yleensä useamman motivointikerran ja mahdollisesti saattamisen palvelukeskukseen, jotta he sitoutuvat palvelukustoimintaan. Toimintaa aloittaessa arveltiin, että asiakkaiden kotihoidon tarve vähentyisi. Näin on käynyt aivan satunnaisesti. Virkistystoiminta on osa palvelukokonaisuutta, joka koostuu mm. hoidosta ja hoi- vasta, mutta virkistystoiminta ei korvaa muun palvelun tarvetta. Virkistystoiminta osaltaan ylläpitää kotihoidon asiakkaiden toimintakykyä ja saattaa vähentää yksinäisyyden tunteita.

Sosiaali- ja terveystoimialan tukipalveluihin kuuluvan kuljetuspalvelun yhdensuuntaisen kuljetuksen keskihinta tänä vuonna alkuvuoden tietojen perusteella on noin 40,60 euroa. Kuljetusten kustannukset vaihtelevat monien eri tekijöiden seurauksena. Mikäli kaikille säännöllisen kotihoidon asiakkaille tarjottaisiin yksi tai kymmenen virkistysmatkaa esimerkiksi palvelukeskukseen, kustannusarvio yhdelle vuodelle olisi seuraava:



25.09.2019

Virkistysmatka kotihoidon asiakkaille 1 tai 10 matkaa / vuosi	1 virkistysmatka	10 virkistysmatkaa
Vuonna 2019 yhdensuuntainen matka 40,6 e	81,2	812
Kotihoidon asiakkaat ka / kk 6 800	552 160	5 521 600

Taulukko 1. Kustannusarvio kotihoidon virkistyskuljetuksiin yhdelle vuodelle.

Virkistystoimintaa kotiin

Kaikki kotihoidon asiakkaat eivät halua lähteä päivätoimintaan tai palvelukeskuksiin. Osa asiakkaista ei jaksaa osallistua kodin ulkopuolisiin tapahtumiin.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaita oli maaliskuussa 6 800, joista 800 eli noin 12 prosenttia oli myös kotihoidon etäkäyntien asiakkaana. Maaliskuun etäkäyntien syynä oli noin joka kolmannessa tapauksessa ruokailu, mikä osalla asiakkaista tarkoittaa osallistumista ruokaryhmään. Ruokaryhmät ovat ryhmiä, joissa asiakas syö kotonaan omaa ateriaansa ja seurustelee etäkontaktin avulla samaan aikaan ruokailevien kanssa. Palvelukeskus Helsingin hoitaja hallinnoi yhteyttä, mutta ryhmien jäsenet seurustelevat keskenään. Noin viisi prosenttia sai myös monipuolisten palvelukeskusten järjestämää jumppaa ja ryhmätoimintoja etäkontaktin avulla. Etäkontaktin avulla virkistysmahdollisuudet ovat rajattomat, ja kokeiluja aloitetaan ja lopetetaan joustavasti koko ajan. Myös etäyhteyden avulla toteutetun virkistystoiminnan laajentaminen merkittävästi vaatii lisäresursointia.

Naapuruuspiiritoiminta on aktivoivaa, kaikenikäisille suunnattua ryhmätoimintaa, joka toteutuu iäkkäimpien osallistujien ehdoilla. Naapuruspuihin voi perustaa kuka tahansa helsinkiläinen. Toiminta tarvitsee tilan ja yhdestä kahteen vapaaehtoista ohjaajaa ryhmää kohti sekä yhteystyöntekijän, joka on kaupungin tai kolmannen sektorin työntekijä. Palvelukeskusten henkilökunta osallistuu ja antaa apuaan naapuruuspiirien toimintaan erityisesti toiminnan käynnistämisvaiheessa.

Virkistystoiminnan kehittäminen jatkossa

Helsingin strategiana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventuminen. Helsinki panostaa vahvasti kaiken ikäisten liikkumisen lisäämiseen vuosina 2018–2021. Tavoitetta edistävät Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) -ohjelma ja liikkumisohjelma. Myös ikäihmisiä houkutellaan aktiivisesti liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurinkin pariin. Palveluja kohdennetaan lisäksi erityistä tukea tarvitseville kohderyhmil-



le. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) kokoa osaltaan eri toimenpiteitä.

Kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukeminen ja aktivointi muun muassa liikkumissopimuksen avulla sekä virkistystoiminta ovat tärkeitä osia asiakkaan asiakassuunnitelmassa. Jokaiselle kotihoidon asiakkaalle pyritään löytämään mielekästä ohjelmaa yksilöllisesti omien tarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Omaisten ja läheisten rooli on tärkeä ja heitä kannustetaan kotihoidon asiakkaiden virkistystoimintaan mukaan. Tarvitaan uusia omaisia tukivia muotoja, jotta asiakkaiden virkistysmahdollisuuden lisääntyvät.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut kehittävät monella taholla ja erilaisilla tavoilla tuotettua kotihoidon asiakkaiden virkistystoimintaa ja aktivointia. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla on sekä inhimillisiä hyötyjä että mitä ilmeisemmin vaikeammin todennettavia positiivisia kustannusvaikutuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimialalla kehitetään, yhteistyössä muiden toimialojen kanssa, toimintoja yksinäisyydestä ja eristäytyneisyydestä kärsivien kotihoidon asiakkaiden aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kotihoidon asiakkaiden aktivointi ja sosiaalisen virkistymisen mahdollisuudet ovat tärkeitä olemassa olevan toimintakyvyn tukemisen ja kuntoutumisen näkökulmasta. Virkistystoiminnalla on asiakkaalle positiivisia vaikutuksia erityisesti, kun se on yksilöllisesti suunniteltua. Eri henkilöt kaipaavat erilaista toimintaa: osa haluaa virkistyä kotonaan, osa taas kaipaa sosiaalisia kontakteja kodin ulkopuolelta. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla on positiivisia terveysvaikutuksia."

Käsittely

21.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Sandra Hagman: Tehdään virkistystoiminnan kehittämistä koskevan kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimialalla kehitetään, yhteistyössä muiden toimialojen kanssa, toimintoja yksinäisyydestä ja eristäytyneisyydestä kärsivien kotihoidon asiakkaiden aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi."



25.09.2019

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Kati Juva: Tehdään ikääntyneille helsinkiläisille tarkoitettuja palvelukeskuksia koskevan kappaleen loppuun seuraava lisäys: "Sosiaali- huoltolain mukainen kuljetustuki on monelle vähävaraiselle tärkeä keino päästä liikkumaan kodistaan. Tämän palvelun riittävyyteen ja tulorajoihin kiinnitetään huomiota."

Kannattaja: jäsen Laura Nordström

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle hyväksytyjen vastaehdotusten mukaisesti muutetun lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi



§ 290

Den av ledamoten Mari Rantanen väckta motionen om en förebyggande verksamhetsplan mot stympling av barns könsorgan

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Mari Rantanen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Rantanen och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utarbeta en förebyggande verksamhetsplan mot stympling av barns könsorgan.

Stadsstyrelsen hänvisar till givna utlåtanden och konstaterar att enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter alla barn har rätt till kroppslig integritet och till skydd mot våld. Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (s.k. Istanbulkonventionen) förpliktar konventionsparterna att särskilt förebygga våld mot flickor och kvinnor. I Finland innehåller regeringsprogrammet en skrivning om utarbetande av ett nationellt program för bekämpning av våld mot kvinnor samt om trygghet av resurserna för arbetet mot könsstympling.

Som en del av planen för genomförande av Istanbulkonventionen har man år 2019 publicerat ett nationellt handlingsprogram mot könsstympling av flickor och kvinnor (FGM). Programmet innehåller en vidsträckt räckvidd åtgärder för att förebygga könsstympling och för att hjälpa dem som undergått könsstympling (SHM, bilaga 2). Handlingsprogrammet är en fortsättning på 2012–2016 års nationella verksamhetsplan för att förebygga omskärelse av flickor och kvinnor. Man har också



25.09.2019

till exempel i Sverige utarbetat en motsvarande nationell handlingsplan för att förebygga könsstympning och för att öka medvetenheten i frågan. En del kommuner har tagit i bruk lokala föreskrifter om ingripande då det föreligger misstanke om könsstympning samt långsiktiga handlingsprogram för förebyggande av könsstympning.

Det finns inga säkra uppgifter om hur allmänt förekommande könsstympning är i Finland. Uppskattningen av antalet flickor som riskerar att bli utsatta för könsstympning varierar mellan 645 och 3 075, beroende på om man beaktar hur kulturell anpassning inverkar på risken eller om man uppskattar att risken är lika stor som för i ursprungslandet bosatta personer. Det uppskattas att risken att bli utsatt för könsstympning är mycket liten hos andra generationens invandrarflickor, eftersom det sociala trycket för genomförande av könsstympning är mindre. År 2019 har man vid gymnasier och yrkesläroanstalter kompletterat frågeformuläret för skolhälsovården med en fråga om könsstympning. Vid rådgivningsbyråerna och skolhälsovården i Helsingfors har det kommit fram några fall där det har förelegat misstanke om att föräldrarna planerar könsstympning av flickan eller där man berättat om saken på mottagningen. Dokumenterade fall där könsstympning skulle ha genomförts under den tid familjen varit bosatt i Finland har inte kommit fram.

Lagstiftning

Stympning av flickors och kvinnors könsorgan, som också har kallats omskärelse, är en kulturell tradition där könsorganen skadas utan medicinska skäl. Enligt högsta domstolens avgörande HD 2008:93 är omskärelse av flickor att betrakta som ett förfarande som närmast kan klassificeras som grov misshandel, vilket inte under några som helst omständigheter kan rättfärdigas med religiösa eller sociala skäl.

Könsstympning av en minderårig flicka som är varaktigt bosatt i Finland är alltid ett straffbart brott, även då gärningen har skett utomlands. Dessutom har man kriminaliserat förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa. Fastän det i strafflagen inte särskilt föreskrivs om stympning av kvinnors könsorgan, betraktas gärningen som grov misshandel, vilket enligt strafflagen är straffbart. Exempelvis har Sverige förbjudit flickors omskärelse med en särskild lag. Det har inte gått att visa att en särskild lag som förbjuder könsstympning har inverkat på antalet fällande domar i brottmål i sådana fall.

Enligt 5 kap. 25 § i barnskyddslagen (417/2007) är de anställda inom hälso- och sjukvården samt övriga myndigheter och personer som arbetar med barn skyldiga att göra barnskyddsanmälan, om det föreligger misstanke om att barnets trygghet eller uppväxtförhållanden äventyras.



Likaså är de skyldiga att trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till polisen, när de på grund av omständigheter som de har fått kännedom om i sin uppgift har skäl att misstänka att ett barn utsatts för en gärning som är straffbar som brott mot liv och hälsa och vars föreskrivna maximistraff är fängelse i minst två år. Med andra ord till exempel misshandel eller grov misshandel. Den som ordnar eller lämnar socialvård får anmäla till polisen också uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa (lagen om patientens ställning och rättigheter 785/1992, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2000). Misstanke om könsstympning av flickor faller alltid under anmälningskyldigheten enligt barnskyddslagen.

Förebyggande av och ingripande mot könsstympning

Social- och hälsovårdssektorn deltar i Förbundet för mänskliga rättigheters nätverk mot flickors och kvinnors könsstympning (FGM-nätverket), där det finns företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Migrationsverket, polisstyrelsen, invandringstjänsterna och organisationer. Invandringsenheten har redan länge samarbetat tätt med Förbundet för mänskliga rättigheter för att förebygga könsstympning av flickor och kvinnor. Social- och hälsovårdsnämnden har beviljat organisationsunderstöd för att stödja det arbete som görs för att bekämpa könsstympning samt annan organisationsverksamhet som gör det möjligt att nå fram till dem som riskeras av könsstympning eller som har blivit offer för sådan stympning.

Social- och hälsovårdssektorn använder gemensamma anvisningar om utredning av misshandel eller sexuellt utnyttjande av barn. De tillämpas i alla situationer där man misstänker att ett barn har farit illa. Vid misstanke om misshandel gör man i all service barnskyddsanmälan och anmälan till polisen såsom lagstiftningen förutsätter. De anställda har möjlighet att konsultera sektorns jurister eller polisen i misshandelsärenden.

Att ta upp könsstympning till diskussion är en del av processen inom mödrarådgivningen. Det görs en kartläggning av våld i nära relationer för alla havande mödrar. För det ändamålet utnyttjar man en blankett som har utarbetats av Institutet för hälsa och välfärd. Därutöver utreder man om klienten har blivit utsatt för könsstympning samt tar man vid behov upp frågan om könsstympning av flickor och föräldrarnas åsikter i anslutning till frågan. Att föra könsstympning på tal är en väsentlig del också av det inledande integrationsarbete som görs på invandringsenheten. I skolhälsovården kartlägger man elevernas bekymmer på alla årskurser, och i hälsogranskningen ingår rådgivning som gäller den sexuella hälsan på ett sätt som motsvarar barnets eller den ungas ut-



25.09.2019

vecklingsstadium. Det finns gemensamma anvisningar som används av läkartjänsterna för barn och unga och av skolhälsovården för bedömning av misstanke om könsstympling av flicka (bilaga 3). Anvisningen innehåller råd om hur man ska gå till väga i situationer där man misstänker att det finns en avsikt att genomföra könsstympling utomlands. Institutet för hälsa och välfärd har material som är till hjälp och kan användas då man för frågan på tal och för att förebygga könsstympling.

I barnskyddet utreder man könsstymplingsmisstankarna på samma sätt som andra misstankar om barnmisshandel. Behovet av brådskande barnskydd bedöms omedelbart, och vid behov skrider man till åtgärder enligt barnskyddslagen. Barnskyddet samarbetar nära med olika myndigheter. På basis av barnets bästa bedömer man vid behov huruvida det finns skäl att lämna en begäran om utredning till polisen också om andra brottsmisstankar än de som omfattas av anmälnings skyldigheten enligt barnskyddslagen.

Att ordna utbildning om förebyggande av könsstympling av flickor och kvinnor hör till åtgärderna i Helsingfors integrationsprogram 2017–2021. Social- och hälsovårdssektorns tjänster har ordnat kurser i ämnet och utnyttjat övriga aktörers webbkurser.

Skolan fostrar barn och unga i frågor som gäller sexuell och reproduktiv hälsa samt deras självbestämmanderätt. Det är skäl att med hjälp av stadens intersektoriella preventiva samarbete och effektiv kommunikation uppmuntra barn och unga att i hotande situationer ta kontakt med myndigheterna på eget initiativ.

Flickor som könsstympas orsakas betydande fysisk, psykisk och social skada. Med tanke på förebyggandet av könsstympling är det väsentligt att frågan lyfts fram till diskussion i ett tidigt skede på ett kultursensitivt sätt. Det är viktigt att frågan om att föra saken på tal innefattas i det arbete som görs med barn och familjer på samma sätt som annan kartläggning och annat förebyggande av våld i nära relationer. I syfte att förebygga könsstympling bör man ge stöd också till de flickor och kvinnor som har blivit omskurna redan före sin ankomst till Finland.

Stadsstyrelsen anser att det inte är ändamålsenligt att utarbeta en särskild stadsomfattande handlingsplan om förebyggande av barns könsstympling utöver de anvisningar som redan tillämpas. Social- och hälsovårdstjänsterna tillämpar redan verksamhetsmodeller i enlighet med det nationella handlingsprogrammet mot könsstympling av flickor och kvinnor. Stadsstyrelsen anser att det är viktigt att man stärker verkställandet av det nationella handlingsprogrammet och samarbetet mellan olika aktörer för att förebygga könsstympling.



25.09.2019

Helsingfors effektiverar arbetet med att bekämpa könsstämpning genom att stärka samarbetet mellan städerna i huvudstadsregionen och samarbetet mellan de olika sektorerna, inklusive bland annat småbarnspedagogiken och barnskyddet, för vilka separata anvisningar utarbetas. Därutöver utvecklas stadens utbildning om omskärelse och om att ta upp denna till diskussion, bland annat på basis av resultaten av skolhälsoenkäten.

Förslaget bygger med undantag av vissa ordval på social- och hälsovårdsnämndens utlåtande, likväl så att de i utlåtandet nämnda hänvisningarna till omskärelse av pojkar inte har innefattats i förslaget.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Mari Rantasen aloite.pdf
- 2 STM_Tyttojen_ja_naisten_sukuelinten_silpominen
- 3 Tytön ympärileikkausepäilyn selvittäminen

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 585

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Rantasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen



25.09.2019

Palautusehdotus:

Mika Raatikainen: Palautetaan valmisteluun seuraavin perustein:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva sukuelinten silpomisepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide, eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta.

Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

Mika Raatikaisen palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Perusteluihin lisätään uusi kohta:



"Helsinki tehostaa silpomisen vastaista työtä vahvistamalla yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja eri toimialojen välillä mukaan lukien muun muassa varhaiskasvatus ja lastensuojelu, jonne laaditaan omat ohjeistukset. Tämän lisäksi kaupungin koulutusta ympärileikkauksesta ja sen puheeksiottamisesta kehitetään muun muassa kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Mika Raatikainen jätti päätöksestä eriävän mielipiteen seuraavin perusteluin:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva sukuelinten silpomisepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide, eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta.

Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.



25.09.2019

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 141

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen ym. lasten sukuelinten silpomista ehkäisevän toimintasuunnitelman laatimista koskevasta valtuustoaloitteesta:

"Sosiaali- ja terveystoimialan toimintaa ohjaavat kansallinen lainsäädäntö ja Suomessa voimassa olevat kansainväliset yleissopimukset. Lapsen oikeuksien sopimuksen nojalla kaikilla lapsilla on oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen ja suojeluun väkivallalta. Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (ns. Istanbulin sopimus) velvoittaa erityisesti tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen. 3.6.2019 julkaistussa neuvottelutuloksessa hallitusohjelmaksi esitetään kansallisen naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman laatimista sekä resurssien turvaamista sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön.

Osana Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa on vuonna 2019 julkaistu kansallinen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) vastainen toimintaohjelma, joka sisältää kattavasti toimenpiteitä silpomisen ehkäisemiseksi ja silpomisen läpikäyneiden auttamiseksi (liite 1). Toimintaohjelma on jatkoa vuosien 2012–2016 kansalliselle tyttöjen ja naisten ympärileikkauksen estämisen toimintaohjelmalle. Myös esimerkiksi Ruotsissa on laadittu vastaava silpomisen ehkäisyyn ja siihen liittyvän tietoisuuden lisäämiseen tähtäävä kansallinen toimintaohjelma. Lisäksi osassa kunnista on käytössä paikallisia ohjeita silpomi-



sepäilyihin puuttumiseksi ja toimintaohjelmia silpomisen ehkäisemiseksi pitkällä aikavälillä.

Lasten sukuelinten silpomisen (ympärileikkaus) yleisyydestä Suomessa ei ole varmaa tietoa. Arvio silpomisen riskissä olevien tyttöjen määrästä vaihtelee 645 ja 3 075 tytön välillä riippuen siitä, huomioidaanko kulttuurisen sopeutumisen vaikutukset riskiin vai lasketaanko riski yhtä suureksi kuin lähtömaassa asuessa (STM 2019). Toisen sukupolven maahanmuuttajatyöillä silpomisen riskin arvioidaan olevan hyvin pieni, koska sosiaalista painostusta silpomiseen ei ole. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn on lisätty lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville kysymys sukuelinten silpomisesta. Helsingissä neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa on tullut esiin muutamia tapauksia, joissa on epäilty, että tytön ympärileikkausta suunnitellaan tai asiasta on kerrottu vastaanotolla. Todennettuja tapauksia, joissa ympärileikkaus olisi tehty Suomessa asumisen aikana, ei ole tullut ilmi.

Lainsäädännön merkitys sukuelinten silpomisen ehkäisyssä

Suomen lainsäädännön perusteella alaikäisen tytön ympärileikkaus on aina rangaistava rikos myös silloin, kun ympärileikkaus tehdään ulkomailla Suomessa pysyvästi asuvalle tytölle. Myös törkeän henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen valmistelu on kriminalisoitu. Suomessa ympärileikkauksen rangaistavuus perustuu rikoslakiin, mutta esimerkiksi Ruotsissa tyttöjen ympärileikkaus on kielletty erillisellä lainsäädännöllä. Erillisen ympärileikkaukset kieltvän lain vaikutuksista ympärileikkauksista annettujen rikostuomioiden määrään ei ole saatu näyttöä.

Tämänhetkisen lain tulkinnan mukaan pojan ympärileikkaus on mahdollinen, jos molemmat huoltajat sekä lapsi antavat siihen suostumuksensa ja leikkauksen suorittaa laillistettu lääkäri asianmukaisissa olosuhteissa. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut ohjeistuksen poikien ei-lääketieteellisistä ympärileikkauksista, ja myös poikien ympärileikkauksia pyritään vähentämään Suomessa. Ohjeistuksen mukaan toteutettujen ympärileikkausten vähentämiseen voidaan tällä hetkellä vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalveluissa lähinnä puheeksiottamisella ja keskustelulla vanhempien kanssa. Poikien ei-lääketieteellinen ympärileikkaus ei kuulu julkisen terveydenhuollon piiriin.

Lastensuojelulain (2007/417) nojalla sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöillä sekä muilla viranomaisilla ja lasten kanssa työskentelevillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos epäillään lapsen turvallisuuden tai kasvuolosuhteiden vaarantumista. Samoilla henkilöillä on velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille silloin kun epäillään lapsen kohdistunutta väkivaltarikosta, joka on vakavampi kuin lievä pahoinpitely. Sosi-



aali- ja terveydenhuollon järjestäjä ja toteuttaja saa ilmoittaa poliisille myös henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia varten tarvittavat tiedot (laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812). Epäilyt tyttöjen ympärileikkauksista kuuluvat aina lastensuojelulain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin ja poikien ympärileikkaukset silloin kun toimenpide on suoritettu lapsen tahdon vastaisesti tai muun henkilön kuin laillistetun lääkärin toimesta.

Silpomisen ehkäisy ja siihen puuttuminen sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa

Sosiaali- ja terveystoimiala on mukana Ihmisoikeusliiton koordinoimassa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen vastaisessa verkostossa (FGM-verkosto), johon kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, maahanmuuttoviraston, poliisihallituksen, maahanmuuttopalveluiden ja järjestöjen edustajia. Maahanmuuttoyksikössä on tehty pitkään tiivistä yhteistyötä Ihmisoikeusliiton kanssa tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan silpomisen vastaista työtä sekä muuta järjestöjen toimintaa, jonka kautta voidaan tavoittaa silpomisriskissä olevia ja silpomisen uhreja.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on käytössä yhteinen lapsen pahoinpitelyn ja seksuaalisen hyväksikäytön selvittämisen ohje, jota noudatetaan kaikissa tilanteissa, joissa epäillään lapsen kaltoinkohtelua. Pahoinpitelyepäilyistä tehdään kaikissa palveluissa lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus poliisille lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Työntekijöillä on mahdollisuus konsultoida toimialan lakimiehiä tai poliisia kaltoinkohteluun liittyvissä asioissa.

Sukuelinten silpomisen puheeksiottaminen on osa äitiysneuvolaprosessia. Kaikille odottaville äideille tehdään lähisuhdeväkivallan kartoitus, jossa käytetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lomaketta. Lisäksi selvitetään, onko asiakas ympärileikattu sekä otetaan tarpeen mukaan puheeksi tyttöjen ympärileikkaus ja vanhempien mielipiteet siihen liittyen. Silpomisen puheeksiotto on keskeinen osa myös maahanmuuttoyksikössä tehtävää alkuvaiheen kotouttamistyötä. Kouluterveydenhuollossa oppilaiden huolenaiheita kartoitetaan kaikilla vuosiluokilla ja terveystarkastuksiin sisältyy seksuaaliterveyteen liittyvää neuvontaa lapsen tai nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Lasten ja nuorten lääkäripalveluissa sekä kouluterveydenhuollossa on käytössä yhteinen ohje (liite 2) tytön ympärileikkausepäilyn selvittämiseen. Ohje sisältää toimintaohjeet tilanteisiin, joissa epäillään ympärileikkauksen toteuttamista ulkomailta. Puheeksiottamisen ja silpomisen ehkäisyn tukena hyödynnetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen materiaaleja.



Lastensuojelussa silpomisepäilyt selvitetään kuten muut lapsiin kohdistuvat väkivaltaepäilyt. Kiireellisen lastensuojelun tarve arvioidaan välittömästi ja tarvittaessa ryhdytään lastensuojelulain mukaisiin toimenpiteisiin. Lastensuojelussa tehdään tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten kanssa ja arvioidaan tarvittaessa lapsen edun näkökulmaan perustuen tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille myös muista kuin lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista rikosepäilyistä.

Tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisyyn liittyvän koulutuksen järjestäminen on kirjattu toimenpiteeksi vuosien 2017–2021 Helsingin kotouttamisohjelmaan. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on järjestetty koulutuksia aiheeseen liittyen, minkä lisäksi on hyödynnetty muiden toimijoiden toteuttamia verkkokoulutuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että erilliselle kaupunkitasoiselle lasten sukuelinten silpomista ehkäisevälle toimintasuunnitelmalle ei ole tarvetta. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa on jo käytössä kansallisen tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen ehkäisytoimintaohjelman mukaisia toimintamalleja. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä kansallisen toimintaohjelman toimeenpanon sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamista silpomisen ehkäisemiseksi. Samoilla toimenpiteillä voidaan ehkäistä ja vähentää myös poikien sukuelinten silpomista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Tyttöjen sukuelinten silpominen aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia haittoja. Myös poikien sukuelinten silpominen loukkaa lapsen koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta. Silpomisen ehkäisyyn kannalta keskeistä on asian varhainen puheeksiottaminen kulttuurisensitiivisellä tavalla. Puheeksiottamisen on tärkeää sisältyä lasten ja perheiden kanssa tehtävään työhön samoin kuin muun lähisuhdeväkivallan kartoittamisen ja ehkäisyyn. Silpomisen ehkäisemiseksi tulee tukea myös niitä tyttöjä ja naisia, joille ympärileikkaus on tehty ennen Suomeen tuloa."

Käsittely

18.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan valmisteluun seuraavin perustein:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella ri-



25.09.2019

kosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva ympärileikkausepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saatu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide, eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta. Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

Jäsen Mari Rantasen palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Mari Rantanen jätti lausunnosta seuraavan eriävän mielipiteen:

Poliisihallituksesta saadun tiedon mukaan poliisille ilmoitettujen epäilyjen tyttöjen ympärileikkausten lukumäärää kartoitettiin manuaalisella rikosilmoitustiedon läpikäynnillä. Läpikäynnin yhteydessä todettiin, että aikavälillä tammikuu 2013 - toukokuu 2019 on vuosittain kirjattu muutama poliisille ilmoitettu tyttöön kohdistuva ympärileikkausepäily. Tehdyissä tutkinnoissa epäilyille ei ilmoitusten mukaan ole kuitenkaan saa-



25.09.2019

tu vahvistusta tai syytä epäillä kynnys ei ole ylittynyt. Tehdyssä selvityksessä löydettiin edellä mainitulta aikaväliltä yksi tapaus vuodelta 2018, joka on edennyt Lounais-Suomen poliisilaitokselta syyteharkintaan.

Fenix Helsinki teki vuonna 2017 selvityksen tyttölasten silpomisesta ja jo tuolloin oli näyttöä Suomessa syntyneiden tyttöjen silpomisesta ulkomailla. Seura-lehden artikkelissa toukokuussa 2019 on haastateltu lastensuojelun työntekijöitä, jotka toteavat haastattelussa, etteivät oikein uskalla ottaa asiaa puheeksi rasismileiman pelossa.

Edellä esitetyin perustein vaikuttaa siltä, että lasten silpominen ei johda Suomessa riittävästi rikosoikeudelliseen prosessiin vaan kyseinen bruttaali rikollisuus jää piiloon tai ilmoittamatta. Näin ollen on perusteltu syy sille, että asian osalta tulee ryhtyä toimiin. Erityisesti Helsingin on syytä ottaa lasten silpominen vakavasti ja tehostaa toimintaansa siten, että lasten silpomisen ennaltaehkäisy ja jo tapahtuneet teot saadaan tehokkaasti rikosprosessiin. Järjestöjen tukeminen ei ole riittävä toimenpide eikä näin vakavaa lasten koskemattomuutta rikkovaa asiaa voi siirtää pois kaupungin vastuulta. Voidakseen panostaa asiaan sen vakavuuden vaatimalla tavalla, tulee Helsingin luoda oma ohjelma ja toimenpidesuunnitelma, jota aloitteessa esitetään.

Myös THL:n toimintaohjelman kirjaus sivulla 72 tukee aloitteessa esitettyä toimintaohjelman laatimista: "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot silpomisen estämiseksi."

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 173

HEL 2019-003277 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:



Tyttöjen ympärileikkaus eli silpominen on aiheena ajankohtainen ja myös Helsingissä koulua käyvät tytöt voivat joutua tällaisen väkivallan kohteeksi. Todennäköisyys, että tytöt joutuvat ympärileikkausten kohteeksi tulee ottaa huomioon kaikkien niiden maahanmuuttajaryhmien kohdalla, joiden lähtömaissa tapaa on harjoitettu. Ympärileikkaus on naisiin kohdistuvan väkivallan muoto, joka loukkaa useita ihmisoikeussopimuksia ja on Suomen rikoslain mukaan rangaistava kaikissa muodoissaan. Koulun työntekijöillä on vastuu ilmoittaa lapseen kohdistuvasta väkivallasta tai sen uhasta lastensuojelulle.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kansallinen asiantuntijalaitos, joka on koonnut varsin kattavasti tietoa ja toimintaohjeet tyttöjen sukuelinten silpomisen ja pokien ei-lääketieteellisten ympärileikkausten tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja viranomaisten toimintaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei pidetä tarpeellisena erillisen toimintasuunnitelman laatimista. Sen sijaan on tärkeää, että THL:n valtakunnallista ohjeistusta hyödynnetään osana seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn liittyviä toimintasuunnitelmia.

THL:n Lastensuojelun käsikirjan tyttöjen ympärileikkauksia käsittelevä osuus löytyy osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/pahoinpitely-ja-seksuaalinen-hyvakskaytto/tyttojen-ymparileikkaus>.

Muita keskeisiä aihetta käsitteleviä asiakirjoja ovat mm. Valtioneuvoston tuore julkaisu: Toimintaohjelma, Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) estäminen (http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161355/J_01_Tyttojen_ja_naisten_sukuelinten_silpominen_V.pdf) ja Ihmisoikeusliiton julkaisu: Tyttöjen ja naisten ympärileikkaus Suomessa, Asiantuntijaryhmän suositukset sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle (<https://ihmisoikeusliitto.fi/julkaisu-tyttojen-ja-naisten-ymparileikkaus-suomessa-suositus-sosiaali-ja-terveydenhuollon-henkilostolle-iol-2011/>).

Ympärileikkaus on monimuotoinen ja sensitiivinen asia, jonka käsittelyssä ja ennaltaehkäisyssä terveydenhuollolla on erityisen tärkeä rooli. Kouluterveydenhuollolla onkin oma ohjeistuksensa asian ottamiseksi esille terveystarkastusten yhteydessä, ja henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti. THL toteaa, että perheiden tulee saada tieto, että tyttöjen ympärileikkaus on Suomessa kielletty ja millaisia haittavaikutuksia sillä voi olla. Perheitä on syytä valistaa myös siitä, että lastensuojelussa on säädetty lastensuojeluilmoituksen tekemisestä, ja että sellainen voi tulla kyseeseen myös tyttöjen ympärileikkausta koskevissa tilanteissa.



25.09.2019

Koulun henkilökunnalla on ilmoitusvelvollisuus silpomisepäilyistä lastensuojeluun ja poliisille. THL toteaa Lastensuojelun käsikirjassaan, että mikäli herää epäily tytön ympärileikkauksen suunnittelusta, täyttyy lastensuojelulaki 25 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun. Lastensuojeluilmoitus tehdään myös, mikäli havaitaan tai epäillään, että ympärileikkaus on jo tehty. Lastensuojelulaki 25 § 3 momentti edellyttää, että törkeästä pahoinpitelystä, jota tytön ympärileikkaus on, ilmoitetaan myös poliisille.

Koulun rooli on kasvattaa lapsia ja nuoria seksuaali- ja lisääntymisterveysteen sekä itsemääräämisoikeuteen liittyvissä asioissa. Lapsia ja nuoria tulee kannustaa olemaan yhteydessä koulun aikuisiin tai muihin viranomaisiin, jos heitä uhkaa rikollinen teko, kuten ympärileikkaus. Kynnys tulla puhumaan näistä asioista on saatava mahdollisimman matalaksi, ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki antaakin nuorelle mahdollisuuden tulla keskustelemaan oppilashuollon työntekijän kanssa myös silloin, kun vanhemmat vastustavat tapaamista.

Helsingin kaupungin oppilashuollon henkilöstöä koulutetaan huomaamaan tyttöjen ympärileikkaukset ja siihen, että he puuttuvat havaitseminsa asioihin. Esimerkiksi psykologit ja kuraattorit saivat asiaan liittyvän koulutuksen Ihmisoikeusliiton asiantuntijalta tammikuussa 2018.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pidetään tärkeänä, että koulun henkilökuntaa koulutetaan edelleen ympärileikkauksiin liittyvissä asioissa. Tärkeää on myös avoin keskustelu ammattilaisten kesken. Erityisesti koulun tehtävänä on luottamuksen rakentaminen lapsiin ja nuoriin ja sellaisen turvallisen ympäristön luominen, jossa myös vaikeat asiat voi ottaa puheeksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että erillisen toimintasuunnitelman sijaan valtioneuvoston toimenpideohjelman sekä THL:n ohjeistuksen mukainen ennaltaehkäisevä ja muu aktiivinen toiminta vastaa tehokkaimmin tyttöjen ympärileikkauksiin puuttumiseen peruskouluissa. Tätä tukeva tiedottaminen, koulutus ja yhteistyö eri toimialojen sisällä ja välillä sekä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa on tärkeää ympärileikkausten ehkäisemiseksi. Tiedotusta tehostaakseen kaupunki voi nimetä koordinoivan tahon, esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimesta.

Käsittely

28.05.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Pia Kopra: Lisätään uusi kohta 12, että laaditaan toimintaohjelma THL:n toimintaohjelman suosituksen mukaisesti (omana lisäyksenä "tyttöjen"), jossa todetaan (s.72), että "johtavat viranhaltijat, luottamus-



25.09.2019

henkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi.

Kannattaja: Dani Niskanen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään uusi kohta 12, että laaditaan toimintaohjelma THL:n toimintaohjelman suosituksen mukaisesti (omana lisäyksenä "tyttöjen"), jossa todetaan (s.72), että "johtavat viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset päättäjät varmistavat, että kunnissa ja alueilla, joissa on runsaasti perinnettä harjoittavista maista lähtöisin olevia asukkaita, on laadittu kunta- ja aluekohtaiset toimintamallit ja yhteistyöverkostot tyttöjen sukuelinten silpomisen estämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Abdirahim Husu Hussein, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 4

Fatim Diarra, Pia Kopra, Dani Niskanen, Ozan Yanar

Tyhjä: 1

Petra Malin

Poissa: 2

Ville Jalovaara, Emma Kari

Äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Pia Kopran vastaehdotuksen äänin 6–4. Tyhjää äänesti 1. Poissa 2.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)edu.hel.fi



§ 291

Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om utveckling av fastigheterna i Seniorstiftelsens bruk

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite__

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Seija Muurinen och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska inleda ett projekt för att utveckla Kannelkotis, Pakilakotis och Mariankotis lokaler, vilka utnyttjas av Seniorstiftelsen i Helsingfors, så att dessa ska uppfylla de krav som gäller för vårdenheter.

Stadsstyrelsen hänvisar till givna utlåtanden och konstaterar att tjänsten detaljplaneläggning och bostadsproduktionstjänsten inom stadsmiljösektorn samarbetar med social- och hälsovårdssektorn samt med Helsingfors stads bostäder Ab (Heka) om att utveckla de fastigheter som är i Seniorstiftelsens i Helsingfors bruk. Målet är att säkerställa tillgången på lokaler som motsvarar behovet i fråga om service för och vård av äldre personer i områdena Haga och Kårböle.

Man har i planeringsstadiet ansett att det bästa alternativet vore ett servicecentrum vid området Silvervägen i Norra Haga (Lassas) som vore mera mångsidigt än de nuvarande enheterna och som skulle er-



25.09.2019

sätta Mariankoti och Kannelkoti. Man utreder också den möjligheten att Pakilakoti förläggs till Silvervägen.

Stadsstyrelsen förutsätter dessutom att möjligheterna att genomföra projektet i form av ett partnerskapsprojekt utreds bl.a. i syfte att göra det möjligt att snabbt genomföra projektet. Målet är att inleda processen för ändring av detaljplanen för området i början av 2020.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite__

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 586

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lisätään seuraava kappale:

"Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että hankkeen toteuttamista kumppanuushankkeena selvitetään mm. hankkeen nopean toteuttami-



25.09.2019

sen mahdollistamiseksi. Tavoitteena on alueen kaavamuutoksen käynnistäminen vuoden 2020 alussa."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.06.2019 § 310

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Hankenumero 5264_179

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Asemakaavoituspalvelu tekee Seniorisäätiön kiinteistöjen kehittämistä koskevassa suunnittelussa yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan, Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) ja asuntotuotantopalvelun kanssa. Tavoitteena on varmistaa ikääntyneiden palveluille ja hoidolle tulevia tarpeita vastaavat tilat Haagan ja Kaarelan alueilla.

Seniorisäätiön nykyisten kiinteistöjen kehittäminen tuleviin vanhuspalvelun tarpeisiin sopiviksi on osoittautunut haastavaksi. Nykyisistä sijainneista Pohjois-Haagan (Lassila) Hopeatien alue on nähty tulevan toiminnan tarpeisiin parhaiten soveltuvana sijaintina nykyisiä yksikköjä monipuolisemmalle ja Seniorisäätiön palveluja integroivalle palvelukeskukselle. Hopeatien alueella on Seniorisäätiön kiinteistön ohella mahdollisuus samassa yhteydessä selvittää nykyisten Hekan kiinteistöjen kehittämistä.

Alueen kaavamuutoksen valmistelu voidaan aloittaa, kun sosiaali- ja terveystoimialan ja Hekan tavoitteet ja suunnitelmat tarkentuvat. Kaupunkikuvallisista asioista ja uuden rakentamisen sijoittamisesta alueelle neuvotellaan hankkeen suunnittelun edistyessä. Mikäli hankkeessa edetään kaavamuutokseen ja toteutukseen, muiden Seniorisäätiön



25.09.2019

nykyisin hallinnoimien kiinteistöjen osalta voidaan tutkia mahdollisuuksia sijoittaa niihin muita julkisia palveluja tai asumista. Tämä voi tapahtua ko. kiinteistöjen korjaamisen, käyttötarkoitusten muutosten tai uudisrakentamisen kautta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Lotta Aulamo, arkkitehti, puhelin: 310 22792
lotta.aulamo(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.06.2019 § 125

HEL 2019-003975 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Seija Muurisen ym. valtuustoaloitteesta koskien Seniorisäätiön käytössä olevien kiinteistöjen kehittämistä:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta.

Vuosien varrella on yritetty ratkoa Seniorisäätiön kiinteistöjen kehittämistä. Rakennuksia on vaikea muuttaa monipuolisen palvelukeskuksen konseptin mukaisiksi ryhmäkodeiksi. Ryhmäkodeiksi huonosti soveltuvat tilat sekä laajentumiseen ja toimintaan soveltumattomat tontit ovat estäneet kiinteistöjen kehittämisen.

Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) on valmistellut erilaisia vaihtoehtoja yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa. Alustava suunnitelma koskee rakennuksia Hopeatiellä Haagassa. Uuden suunnitelman tavoitteena on, että Hekan Hopeatien palvelutaloa laajennettaisiin monipuoliseksi palvelukeskukseksi ja sen viereen rakennettaisiin asuintaloja ikääntyneille. Pohjois-Haagan monipuolinen palvelukeskus korvaisi Mariankodin ja Kannelkodin. Myös Pakilakodin sijoittumista Hopeatielle selvitetään.

Suunnitteilla on nyt asian jatkotyöstäminen ja suunnitelman tarkentaminen kaavoitukselle. Kaavamuutoksen yhteydessä on mahdollista kaavoittaa alueelle suurempi kampus, johon on tavoitteena sijoittaa tarvittavat toiminnot.

Alueen kaavamuutosta ei ole vielä tehty. Sen valmistuessa myös selviää hankkeen rakennusoikeus sekä se, kuinka suuri rakennus on mahdollista toteuttaa."



25.09.2019

21.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi



§ 292

Den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen om ökat multiprofessionellt mentalvårdsarbete

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Reetta Vanhanen och 26 andra ledamöter föreslår i sin motion att man ska stärka det multiprofessionella mentalvårdsarbetet genom att utöka antalet psykologer vid hälsostationerna.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att helheten av mentalvårdstjänster med låg tröskel för vuxna patienter vid Helsingfors social- och hälsovårdssektors primärvård består av hälsostationernas mentalvårdsarbete, sjukskötare med inriktning på mental- och missbrukarvård vid hälsostationerna, mobila akut-, bedömnings- och konsultationsgrupper inom den psykiatriska specialistvården samt psykiatrer som kommer ut till hälsostationerna.

Enligt Helsingfors nya verksamhetsmodell för centraler för hälsa och välbefinnande (THK) är det den arbetstagare som klienten först tar kontakt med som ansvarar för att klienten hänvisas till service och vård. Vid behov utses en kontaktperson för klienten. Kontaktpersonen ska samordna den vård som experterna ger. Experterna arbetar tillsammans och med klienten i olika team och nätverk som är skraddarsydda efter klientens behov. Att man jobbar tillsammans tar sig konkret uttryck i att arbetet antingen sker i en och samma byggnad eller i att man har



ett nätverksbaserat verksamhetssätt, och det förutsätter fungerande kanaler för konsultation.

Mentalvårdstjänsterna i Helsingfors har i enlighet med de riksomfattande rekommendationerna ordnats så att de är graderade. Med andra ord tar man i primärvården hand om lindriga och medelsvåra mentala störningar. Exempelvis är det möjligt att vårda de flesta patienter med lindrig eller medelsvår depression inom primärvården på en hälsocentralläkares och en hälsovårdares mottagning eller av en sjukskötare med inriktning på mental- och missbrukarvård med stöd av en psykiater i en konsulterande roll.

Vid Helsingfors hälsostationers psykiatri- och missbrukartjänster fungerar 36 sjukskötare med inriktning på mental- och missbrukarvård. Klienterna blir hänvisade till sjukskötarens mottagning efter att en hälsovårdare eller en läkare vid hälsocentralen har bedömt vårdbehovet. Också till exempel mödrarådgivningen eller barnskyddet kan hänvisa klienter i vuxen ålder till mottagning.

År 2018 tog sjukskötare med inriktning på mental- och missbrukarvård hand om 13 000 patienter. De sköter lindriga och medelsvåra affektiva störningar och ångestsyndrom, och dessutom hjälper de i livskriser och vid problem förknippade med riskbruk och skadligt bruk av alkohol i ett tidigt stadium. Till sjukskötarnas uppgifter hör också att bedöma körduglighet, göra ADHD-bedömningar och så kallade lindrig avvänjning från sömnmedel och bensodiazepiner. Bedömning och vård av patienter genomförs enligt de nationella God medicinsk praxis-rekommendationerna. Verksamheten innefattar bland annat screeningtester, psyko-
edukation, psykoterapeutisk intervention och vård i grupp. Sjukskötarna har en direkt förbindelse för konsultation av psykiatri- och missbrukartjänsterna, dit de vid behov också hänvisar patienter som behöver specialistvård.

En del hänvisas till webbterapi vid Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HUS). År 2018 vårdades 1 112 helsingforsare med IT-psykiatri.

Fiskehamnens, Malms, Dals och Nordsjös akutsykiatriska poliklinikers mobila akut-, bedömnings- och konsultationsarbetsgrupper (förut konsultationsarbetsgrupper för allmänpsykiatri och missbrukarvård) ger hjälp och konsultation överallt vid basservicen, barnskyddet, boendeservicen eller hemma hos klienten inom någon vardag från begäran om hjälp. Arbetsgrupperna står också till tjänst i plötsliga allvarliga psykiatriska krissituationer och erbjuder miniinterventioner. De mobila arbetsgrupperna har 42 anställda av vilka nio är psykologer. Mentalvårds- och missbrukartjänsterna har effektiverat de multiprofessionella arbetsgruppernas verksamhet enligt THK-modellen som stöd för primärvård-



den: år 2018 vårdade man 3 100 patienter, och från januari till mars 2019 har man gett service åt 1 600 patienter.

Alla hälsostationer erbjuds också stöd av psykiatrer som kommer ut på fältet. År 2018 gav man konsultation för vård av ungefär tusen klienter.

Dessutom stärker staden tillgången på mentalvårdstjänster med låg tröskel inom primärvården tack vare det serviceställe för helsingforsiska unga och vuxna som i augusti öppnas i anslutning till Kvarnbäckens hälsostation (från våren 2020 central för hälsa och välbefinnande). Nya psykologbefattningar kommer att kanaliseras till servicestället. Efter Kvarnbäcken utökas servicen till att omfatta alla hälsostationers klienter, och för verksamheten svarar psykiatri- och missbrukartjänsterna. I planeringen av verksamheten har man tagit vara på Esbos och Vandas modeller för och erfarenheter av anordnande av service. Klienterna kan efter en inledande bedömning hänvisas direkt från servicestället bland annat till kortvarig psykoterapi. Social- och hälsovårdsnämnden har fäst uppmärksamhet vid att resultaten från Kvarnbäcken måste utvärderas nog.

Stadsstyrelsen anser att det är viktigt att behovet av psykologer i Helsingfors bedöms som en del av hälsostationernas mentalvårdstjänster på basis av erfarenheterna av Kvarnbäckens nya verksamhetsställe. Målet är att det ska vara möjligt att få psykosocial vård och diskussionshjälp inom primärvården inom en kortare tid än en månad.

Social- och hälsovårdssektorn har 152 psykologbefattningar (läget 1.4.2019, inbegriper ledande och ansvariga psykologer, innefattar inte nio neuropsykologer), vilka fördelas enligt följande:

- vid psykiatri- och missbrukartjänsterna 62 befattningar
- vid familjerådgivningen och rådgivningens psykologtjänster 58 befattningar
- vid barnskyddet och barnhemsverksamheten 20 befattningar
- vid invandrantjänsterna 7 befattningar
- vid polikliniken för personer med utvecklingsstörning 5 befattningar.

Psykiatri- och missbrukartjänsternas ungdomsstation betjänar som en multiprofessionell enhet med läkare, sjukskötare, en avdelningsskötare, familje- och socialterapeuter, en ledande socialarbetare och handledare samt en psykolog. Man har för avsikt att stärka enheten med en andra psykologs arbetsinsats.

En betydande del av psykologernas arbete består i att utföra psykologiska interventioner, bedömningar och utredningar. Därutöver arbetar psykologerna som en del av det multiprofessionella teamet, bidrar till arbetsgruppen med psykologisk kunskap och med insikt i planeringen,



25.09.2019

genomförandet och evalueringen av vården av klienten. En väsentlig del av psykologernas arbete utgörs också av konsultations-, utbildnings- och utvecklingsuppgifter.

Utöver psykologbefattningarna har sektorn 27 befattningar för psykoterapeuter, som har placerats i arbetet med spädbarnsfamiljer, parterapijästerna och familjerehabiliteringen. Det finns befattningar för åtta familjeterapeuter vid ungdomsstationen och i missbrukarrehabiliteringen för familjer.

Utöver psykoterapeuterna har merparten av de anställda vid psykiatri- och missbrukartjänsterna en utbildning som berättigar till yrkesbeteckningen psykoterapeut eller andra metodutbildningar i psykoterapi i form av yrkesinriktad fortbildning. Exempelvis har över hälften av hälsocentralernas sjukskötare med inriktning på mental- eller missbrukarvård gått en utbildning i kortvarig psykoterapi som staden ordnat, och de övriga har deltagit i olika utbildningar i familjeterapi och kognitiv eller lösningsorienterad psykoterapi. De anställda får fortbildning och arbetshandledning på kontinuerlig basis.

Olika yrkesgruppers kompetens utnyttjas i vården av klienten genom att man verkar i arbetsgrupper som har bildats utifrån klientens behov. Det multiprofessionella sättet att greppa arbetet genomförs så att medlemmarna jobbar i arbetsgrupper, gör pararbete, konsulterar och ger råd till varandra. Det multiprofessionella arbetets arbetsinstruktioner ingår i arbetsenheter processbeskrivningar, vårdprogram och vårdkedjor samt i introduktionen av arbetstagare. Också de anställdas fortutbildning och arbetshandledning genomförs ofta multiprofessionellt.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet



25.09.2019

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 587

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa: Lisätään esittelijän perustelujen 10 kappaleen jälkeen:

"Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Myllypuron uudesta palvelupisteestä saatavien kokemusten perusteella arvioidaan psykologien tarvetta Helsingissä osana terveysasemien mielenterveyspalveluja. Tavoitteena on, että psykososiaaliseen hoitoon ja keskusteluapuun pääsisi alle kuukaudessa perusterveydenhuollossa."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.06.2019 § 144

HEL 2019-004553 T 00 00 03

Lausunto



Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Reetta Vanhasen ym. terveysasemien moniammatillista mielenterveystyötä koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan perusterveydenhuollossa toteutettavan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen kokonaisuus aikuisikäisille muodostuu terveysasemien mielenterveystyöstä, terveysasemilla toimivista mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajista, psykiatrisen erikoissairaanhoidon liikkuvista akuutti-, arviointi- ja konsultaatio-työryhmistä sekä terveysasemille jalkautuvista psykiatreista.

Helsingin uudistetussa terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallissa se työntekijä, johon asiakas ensimmäistä kertaa ottaa yhteyttä, vastaa asiakkaan palvelu- ja hoitoonohjauksesta. Tarvittaessa asiakkaalle nimetään yhteyshenkilö, joka koordinoi eri ammattilaisten antamaa hoitoa. Ammattilaiset tekevät työtään yhdessä toistensa ja asiakkaan kanssa erilaisissa asiakkaan tarpeiden mukaan räätälöidyissä tiimeissä ja verkostoissa. Yhteisen työn tekeminen konkretisoituu joko yhdessä rakennuksessa tai verkostomaisena toimintatapana ja edellyttää toimivia konsultaatiokanavia.

Mielenterveyspalvelut on järjestetty Helsingissä valtakunnallisten suositusten mukaisesti porrasteisesti eli perusterveydenhuollossa hoidetaan lievät ja keskivaikeat mielenterveyshäiriöt. Esim. valtaosa lievään tai keskivaikeaan depression sairastuneista potilaista voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa terveyskeskuslääkärin ja terveydenhoitajan, tai mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajan, vastaanotoilla konsultoivan psykiatrin tuella.

Helsingin terveysasemilla toimii myös 36 psykiatria- ja päihdepalvelujen mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajaa. Sairaanhoidajien vastaanotolle ohjaututaan terveysaseman terveydenhoitajan tai lääkärin tekemän hoidon tarpeen arvion jälkeen. Myös esim. neuvolasta tai lastensuojelusta voidaan ohjata aikuisikäisiä asiakkaita vastaanotoille.

Vuonna 2018 mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajat hoitivat 13 000 eri potilasta. Lievien ja keskivaikeiden mieliala- ja ahdistuneisuushäiriöiden hoidon lisäksi he tarjoavat apua elämänkriiseihin sekä alkoholin varhaisvaiheen riskikäyttöön ja haitalliseen käyttöön liittyviin ongelmiin. Sairaanhoidajien tehtäviin kuuluu myös ajokelpoisuuden arviointi, ADHD-arviot ja ns. lievät unilääke- ja bentsodiatsepiinivieroitukset. Potilaiden arviointi ja hoito toteutetaan kansallisten Käypä hoito -suositusten mukaisesti sisältäen mm. erilaisia seulontatestejä, psykoedukaatiota, psykoterapeuttisia interventioita ja ryhmämuotoista hoitoa. Sairaanhoidajilla on suora konsultaatioyhteys psykiatria- ja päihdepalveluihin, mi-



hin he tarvittaessa myös ohjaavat erikoissairaanhoidon tarpeessa olevat potilaat.

Osa potilaista ohjataan HUSin nettiterapiaan. Vuonna 2018 IT-psykiatriassa hoidettiin 1 112 helsinkiläistä.

Kalasadaman, Malmin, Laakson ja Vuosaaren akuuttipsykiatrian poliklinikoiden liikkuvat akuutti-, arviointi- ja konsultaatiotyöryhmät (aiemmin yleispsykiatrian ja päihdehoidon konsultaatiotyöryhmät) tarjoavat apua ja konsultaatiota kaikkialle peruspalveluihin, lastensuojeluun, asumis- palveluihin tai asiakkaan kotiin muutaman arkipäivän sisällä avunpyynnöstä. Työryhmät auttavat myös äkillisissä vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa ja tarjoavat lyhytinterventioita. Liikkuvissa työryhmissä on 42 työntekijää, joista yhdeksän on psykologeja. Psykiatria- ja päihde- palvelut on tehostanut moniammatillisten työryhmien toimintaa THK- mallin mukaisesti perusterveydenhuollon tukena: vuonna 2018 hoidettiin noin 3 100 eri potilasta ja tammi-maaliskuussa 2019 palvelua on tarjottu jo 1 600 eri potilaalle.

Myös jalkautuvien psykiatrien tukea tarjotaan jokaiselle terveysasemalle. Vuonna 2018 konsultaatiota annettiin noin 1 000 terveysaseman asiakkaan hoitoon.

Edellä kuvattujen palvelujen lisäksi perusterveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saatavuutta vahvistetaan kuluvan vuoden elokuussa Myllypuron terveysaseman (keväästä 2020 alkaen terveys- ja hyvinvointikeskus) yhteyteen avattavalla helsinkiläisten nuorten ja aikuisikäisten palvelupisteellä. Palvelupisteeseen kohdennetaan uusia psykologin vakansseja. Palvelu laajennetaan Myllypuron jälkeen kaikkien terveysasemien asiakkaille ja toiminnasta vastaa psykiatria- ja päihdepalvelut. Toiminnan suunnittelussa on hyödynnetty Espoon ja Vantaan palvelujen järjestämismalleja ja kokemuksia, ja asiakkaita voidaan ohjata alkuarvion jälkeen palvelupisteestä suoraan mm. lyhytpsykoterapiaan.

Sosiaali- ja terveystoimialalla on 152 psykologin vakanssia (tilanne 1.4.2019, mukaan lukien johtavat ja vastaavat psykologit, ei sisällä yhdeksää neuropsykologin vakanssia), jotka jakaantuvat palveluittain seuraavasti:

- psykiatria- ja päihdepalveluissa 62 vakanssia
- perheneuvoloissa ja neuvolan psykologipalveluissa 58 vakanssia
- lastensuojelussa ja lastenkotitoiminnassa 20 vakanssia
- maahanmuuttajapalveluissa 7 vakanssia
- kehitysvammapoliklinikalla 5 vakanssia.

Nuorisoasemalle resursoidaan lisävakansseja vuoden 2019 aikana.



Psykologien työstä merkittävä osa on psykologisia interventioita, arvioita ja tutkimuksia. Sen lisäksi he työskentelevät osana moniammatillista tiimiä tuoden työryhmälle psykologista tietoa ja ymmärrystä asiakkaan hoidon suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Keskeinen osa psykologien tehtävistä muodostuu myös konsultointi-, koulutus- ja kehittämis-tehtävistä.

Psykologien vakanssien lisäksi toimialalla on 27 psykoterapeutin vakanssia, jotka on sijoitettu vauvaperhetyöhön, pariterapiapalveluihin ja perhekuntoutukseen sekä kahdeksan perheterapeutin vakanssia, jotka ovat nuorisoasemalla ja perheiden päihdekuntoutuksessa.

Psykoterapeuttivakanssien lisäksi valtaosalla psykiatria- ja päihdepalvelujen henkilöstöstä on joko psykoterapeutin ammattinimikkeeseen oikeuttava koulutus tai ammatillisena täydennyskoulutuksena muita psykoterapian menetelmäkoulutuksia. Esimerkiksi terveysasemilla työskentelevistä mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajista yli puolet on käynyt kaupungin järjestämän lyhytpsykoterapiakoulutuksen ja muut erityyppisiä perheterapian ja kognitiivisen tai ratkaisukeskeisen psykoterapian koulutuksia. Työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus on jatkuvaa.

Eri ammattiryhmien osaamista hyödynnetään asiakkaan hoidossa työskentelemällä asiakkaan tarpeiden perusteella kootuissa työryhmissä. Moniammatillinen työote toteutuu eri ammattiryhmien jäsenten välisenä työryhmätyönä, työparityöskentelynä, konsultaationa ja neuvontana. Moniammatillisen työn työohjeet on sisällytetty työyksiköiden prosessikuvauksiin, hoito-ohjelmiin ja hoitoketjuihin sekä työntekijöiden perehdytykseen. Myös työntekijöiden täydennyskoulutus ja työnohjaus toteutetaan usein moniammatillisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Myllypuron terveysaseman kokeilun tulokset arvioidaan huolellisesti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Matalalla kynnyksellä perustasolla toteutuva mielenterveys- ja päihdehäiriöiden varhainen tunnistaminen ja psykososiaalinen tuki ehkäisevät oireiden vaikeutumista ja kroonistumista ja ovat kustannustehokkaita interventioita.”

Käsittely

18.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:



25.09.2019

Vastaehdotus 1:

Jäsen Hannu Tuominen: Esitän lisättäväksi lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia jälkeen: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Myllypuron terveysaseman kokeilun tulokset arvioidaan huolellisesti."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavan äänestyksen pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Hannu Tuominen)

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen

Ei-äännet: 6

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 3

Leo Bergman, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Hannu Tuomisen vastaehdotuksen äänin 6 - 4 (tyhjää 3).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

04.06.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sami Keränen, ensilinjan palvelujen päällikkö, puhelin: 310 49931
sami.keranen(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi



§ 293

Motioner inlämnade vid sammanträdet

HEL 2019-010080, 2019-010081, 2019-010082, 2019-010083, 2019-010084, 2019-010085, 2019-010086, 2019-010087

Beslut

Gruppmotioner

- Gruppmotion av Samlingspartiets fullmäktige-grupp om förbättring av tillgången till offentlig primärvård i Helsingfors

Motioner som hör till stadsfullmäktiges befogenheter

- Motion av ledamoten Outi Alanen m.fl. om en enhet för psykiatrisk vård med låg tröskel
- Motion av ledamoten Juhani Strandén m.fl. om parkbänkar till Antängen
- Motion av ledamoten Juhani Strandén m.fl. om breddning av busshållplatserna vid Krämarvägen 11
- Motion av ledamoten Risto Rautava m.fl. om avveckling av köerna till icke-brådskande vård
- Motion av ledamoten Arja Karhuvaara m.fl. om effektivisering av den individuella rehabiliteringen för seniorer som bor hemma
- Motion av ledamoten Sami Muttilainen m.fl. om utvidgning av specialsimmkortet till lymfödempatienter
- Motion av ledamoten Petrus Pennanen m.fl. om ökning av hemvårdarnas beslutanderätt i tidsanvändningen per patient

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet



25.09.2019

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 250, 251, 252, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292 ja 293 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 253, 254, 255, 256, 257, 258 ja 259 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.



25.09.2019

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, jolla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella,



25.09.2019

jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 260 euron oikeudenkäyntimaksun. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

ANVISNINGAR FÖR SÖKANDE AV ÄNDRING

1

FÖRBUD MOT SÖKANDE AV ÄNDRING

250, 251, 252, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292 och 293 § i protokollet.

Ändring i beslutet får inte sökas eftersom beslutet gäller beredning eller verkställighet.

Tillämpat lagrum: 136 § i kommunallagen

2

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566



25.09.2019

BESVÄRSANVISNING

253, 254, 255, 256, 257, 258 och 259 § i protokollet.

Ändring i beslutet söks genom kommunalbesvär.

Besvärsrätt

Ändring i beslutet får sökas

- av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part)
- av kommunmedlemmarna

Besvärstid

Kommunalbesvär ska anföras inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Besvärsskriften ska inlämnas till besvärsmyndigheten senast besvärstidens sista dag under besvärsmyndighetens öppettid.

Om beslutet har delgetts per post anses en part ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet.

Om beslutet har delgetts som elektroniskt meddelande anses en part ha fått del av beslutet tre dagar efter att meddelandet avsändes, om inte något annat påvisas.

Dagen för delfåendet räknas inte in i besvärstiden. Om sista dagen av besvärstiden är en helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommarafton eller en helgfri lördag får besvärshandlingarna inlämnas första vardagen därefter.

Besvärsgrunder

Kommunalbesvär får anföras på den grunden att

- beslutet har tillkommit i felaktig ordning
- den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter
- beslutet annars strider mot lag

Besvärsmyndighet

Kommunalbesvär anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter är:

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566



25.09.2019

E-postadress: helsinki.hao@oikeus.fi
Adress: Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
Faxnummer: 029 56 42079
Telefonnummer: 029 56 42000

Besvär kan anföras även via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst på adressen <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/sv>

Formen för och innehållet i besvärsskriften

Besvär ska anföras skriftligt. Elektroniska dokument uppfyller kravet på skriftlig form.

I besvärsskriften, som ska riktas till besvärsmyndigheten, ska uppges

- det beslut som besvärsskriften gäller
- till vilka delar ändring söks i beslutet och hurdana ändringar som söks
- på vilka grunder ändring söks

I besvärsskriften ska ändringssökandens namn och hemkommun uppges. Om ändringssökandens talan förs av hans lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har uppgjort besvären, ska i besvärsskriften även uppges namn och hemkommun för denna person.

I besvärsskriften ska vidare uppges den postadress och det telefonnummer under vilka meddelanden i saken kan tillställas ändringssökanden.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet. Ett elektroniskt dokument behöver emellertid inte kompletteras med en underskrift om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Till besvärsskriften ska fogas

- det beslut som besvärsskriften gäller, i original eller kopia
- ett intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller en annan utredning över när besvärstiden har börjat
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sin begäran, om dessa inter redan tidigare har tillställts myndigheten

Rättegångsavgift



25.09.2019

Förvaltningsdomstolen tar ut en rättegångsavgift på 260 euro för behandlingen av ärendet. Om förvaltningsdomstolen ändrar det överklagade beslutet till förmån för ändringssökanden tas ingen rättegångsavgift ut.

Protokoll

Protokollsutdrag och -bilagor som hänför sig till beslutet skickas på begäran. Handlingar kan beställas från Helsingfors stads registratorskontor.

E-postadress: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postadress: PB10
00099 HELSINGFORS STAD
Faxnummer: (09) 655 783
Besöksadress: Helsingfors stads registratorskontor
Norra esplanaden 11-13
Telefonnummer: (09) 310 13700

Registratorskontoret är öppet måndag–fredag kl. 08.15–16.00



25.09.2019

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Otso Kivekäs
puheenjohtaja
ordförande

Harry Bogomoloff
puheenjohtaja
ordförande

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä
protokollförare

Pöytäkirja tarkastettu
Protokollet justerat

Dani Niskanen

Mika Ebeling

Ozan Yanar

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.
Dokumentet är elektroniskt undertecknat.



25.09.2019

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.hel.fi 22.10.2019.

Protokollet har hållits tillgängligt i det allmänna datanätet på adressen www.hel.fi 22.10.2019.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566